Ex incisis [illegible] de variis
fortunæ remedijs

4400. III. M. a.

me i et exultabo e um ℣. Do minus conterens bel
la do minus [illegible] en est illi.

Oratio.

Ds cuius antiqua miracula in p̄senti quoq; sc̄lo coruscare sen
timus. p̄sta q̄s. ut sicut pp̄lm priorem ab egyptiis liberasti
hoc ad salutem gentium p aquas baptismatis opereris. P.

Lectio.

Appp̄hendent septem mulieres uirum
unum in die illa dicentes. Panem nr̄m comedemus. et
uestimentis nr̄is operiemur. tantummodo inuocetur no
men tuum sup nos. aufer obprobrium nr̄m. In die illa
erit germen dn̄i in magnificentia et in gl̄a. et fructus t̄re
sublimis. et exultatio hiis qui saluati fuerint de isrl̄. Et erit
omnis qui relictus fuerit in syon et residuus in hierl̄m. sc̄s
uocabitur. omnis qui scriptus ē in uita in hierl̄m. cū abl
erit dn̄s sordem filiarū syon. et sanguinem ierl̄m lauerit
de medio eius. spū iudicii. et spū combustionis. Et crea
dn̄s sup omnem locum montis syon et ubi inuocatus e
nubem p diem. et fumum et splendorē ignis flammam
tis in nocte. Sup omnem enim gl̄am ptectio et taberna
culum erit in umbraculum diei ab estu. et in securitat
et in absconsionem a turbine et a pluuia.

Tr.

Vine a fa cta est dilecto in cornu in loco u be ri. ℣. Et mac
riam circumdedi et circumfo di et plantaui uineam so rech
et hedificaui turrim in medio e ius ℣. Et torcular fodi in e a
uinea e nim domini sa ba oth domus is rahel

Oratio

Ds qui nos ad celebrandum paschale sacramentū utrius

4° X

FRANCISCI · PETRARCHE ·
POETE LAVREATI ·
Liber De Remedijs vtriusq; fortunæ

Vide. Ebert. Tom. II. Pag. 367. N. 16474.

Hain * 12790.

pag. Prijevec 2. XII. 1921.

Strassburg! cf BMC II 514

030028230

Opera Francisci Petrarchae
Ex Bibliotheca Ioannis Baptistae à Seepach

Eetate florida ⁊ spe vite longioris capitulum p̄mū
De forma corpis eximia ij
De valitudine ꝓspera iij
De ablata egritudine iiij
De viribus corpis v.
De velocitate corporea vj.
De Ingenio vij.
De memoria viij
De eloquencia ix
De virtute x
De virtutis opinione xj
De sapientia xij
De religione xiij
De libertate xiiij
De patria gl̄osa xv
De origine generosa xvj
De origine fōtuna xvij
De lauto victu xviij
De conuys xix
De vestitu cultuq; corporis insigni xx
De ocio ⁊ quiete xxj
De suaui odore xxij
De dulcidine musice xxiij
De coreis xxiiij
De pile ludo xxv
De ludo alee ⁊ calculoꝝ xxvj
De ludo taxilloꝝ ꝓspero capitulum xxvij
De histrionibus xxviij
De palestris xxix
De varys spectaculis xxx
De equis xxxj
De venatu ⁊ aucupio xxxij
De numeroso famulatu xxxiij
De magnificentia edū xxxiiij
De artibꝰ validis ac mutis xxxv.
De suꝑpellectili p̄ciosa xxxvj
De gemmis ⁊ margaritis capitulum xxxvij
De gēmaꝝ poculis xxxviij
De gēmaꝝ signis xxxix
De tabulis pictis .xl.
De statuis xlj
De vasis corrinthys xlij
De libroꝝ copia xliij
De scriptoꝝ fama xliiij
De magisterio xlv
De varys titulis studioꝝ xlvj
De titulis negocioꝝ xlvij
De bellorum milicia ⁊ ducatu xlviij.
De amicicys regum xlix
De amicoꝝ abundācia .l.
De amicis in cognitis nisi per famam lj.
De amico vnico fideli lij
De diuiciaꝝ copia liij
De aurifodina liiij
De Inuencione thesauriū lv
De fenore lvj
De agro fertili ⁊ exculto capitulum lvij
De viridarys lviij
De gregibus ⁊ armentis capitulum lix
De elephantibus ⁊ camelis capitulum lx
De symeis ⁊ ludicꝝ animalibus capitulum lxj
De pauonibus pullis ⁊ apibus ⁊ columbis lxij
De piscinis lxiij
De auiarys auibusq; loquacibꝰ ⁊ canoris lxiiij
De cōiugy claritate lxv
De formasa vxore lxvj

K K LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH
K K LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

De vxore fecitnda ⁊ facunda capitulum lxvij
De optima dote lxviij
De gratis amoribus lxix
De ortu filiox lxx
De filio infante festiuo lxxj
De insigni natox forma lxxij
De fily fortitudine ac magnanimitate lxxiij
De fily castitate lxxiiij
De optimo genero lxxv
De secundis nupcys lxxvj
De natox coniugio lxxvij
De nepotib⁹ lxxviij
De filys ad optimis ⁊ priuilegia capitulum lxxix
De excellente ꝓceptore lxxx
De insigni discipulo lxxxj
De patre optimo lxxxij
De matre amantissima lxxxiij
De fratribus bonis ppsq; sororibus ac formosis lxxxiij
De bono domino lxxxv
De seremitate aeris lxxxvj
De pspera nauigacone lxxxvij
De votiua portus apphensione capitulum lxxxviij
De carceris exitu lxxxix
De tranquillo statu xc
De potencia xcj
De gloria xcij
De beneficys in multos collatis capitulum xciij
De amore xciiij
De occupata tyrānide xcv
De regno ⁊ impio xcvj
De exercitu armato xcvij
De classe instructa xcviij
De machinis ⁊ balistis capitulum xcix
De thesauro repposito c.
De victoria cj
De spe vincendi cij
De victoria ciij
De Inimici morte ciiij
De spe pacis cv.
De pace ⁊ ducys cvj
De pontificatu cvij
De felicitate cviij
De spe bona cix
De hereditatis expectacione capitulum c.x
De alchimia cxj
De ꝓmissis auruspicū cxij
De rumore leto cxiij
De expectacione fily uel amici capitulum cxiiij
De expectacōe melioꝝ temporum cxv
De sperato principis aduētu cxvj
De fame spe post obitum capitulum cxvij
De gloria edificys sperata capitulum cxviij
De sperata glā excōuictu capitūlum cxix
De multiplici spe cxx
De pace ai sperata cxxj
De spe vite eterne cxxij

Explicūt tituli p̄mi libri

Incipiūt tituli. v. libri

De deformitate corporis capitulum p̄mum
De imbecillitate ij
De aduersa valitudīe iij
De ignobili patria iiij

De origine obscuritate .v.
De obscena origine vj.
De seruitute .vij
De pauptate ⁊ dāno viij
De tenui victu ix
De originali inopia .x.
De numerosa plis gui sarcina xj
De amissa peccunia xij
De vadimonio xiij
De amissione tpis xiiij
De ludo taxillo⁊ xv
De sponsa altri ad iudicata capitulum xvj
De vxoris amissione xvij
De importuna vxore xviij
De raptu vxoris xix
De impudica vxore xx
De vxore sterili xxj
De filia impudica xxij
De attentico de decore xxiij
De infamia ppria xxiiij
De quesito ex indignis laudib⁹ pudore xxv
De amicis infidelib⁹ xxvj
De ingratis xxvij
De huis mal⁹ ac pessimis xxviij
De seruis fugitis xxix
De vicinis importunis xxx
De inimicis xxxj
De prepta facultate vindicte capitulum xxxij
De odio populo⁊ xxxiij
De inuidia passie xxxiiij
De contemptu xxxv
De pmissi numeris traditate capitulum xxxvj
De re repulsis xxxvij
De iniusto dño xxxviij
De indocto ꝓceptore xxxix
De discipulo indocili xl
De nouerca xlj
De duricia patris xlij
De contumati filio xliij
De discordie fratre xliiij
De amisso patre xlv.
De amissa matre xlvj
De amisso filo xlvij
De infantis fily casu misso capitulum xlviij
De filio q̄ alien⁹ inuent⁹ est capitulum xlix
De amisso fratre .l.
De morte amici lj
De absencia amico⁊ lij
De naufragio liij
De incendio .liiij.
De graui negocio ac labore lv
De duro itinere lvj
De sterilitate ānua lvij
De villico malo lviij
De furtis lix
De rapinis lx
De dolo malo lxj
De habitacione angusta lxij
De carcere lxiij
De tormentis lxiiij
De iniusto iudicio lxv
De exilio lxvj
De obsessa patria lxvij
De patria euersa lxviij
De metu pdendi i bello lxix
De belli temerario collega capitum lxx
De magistro milicie incōsulto capitulum lxxj
De infausto ꝑlio lxxij
De bello ciuili lxxiij
De discōdia ai fr̄atuātis ca lxxiij

De ambiguo statu lxx v
De vuneribus acceptis lxx vj
De rege sine filio lxx vij
De regno amisso lxx viij
De ꝓdicione lxxix
De amissa tyrāmide lxxx
De perditis artibus lxxxj
De senectute lxxxij
De podogra lxxxiij
De scabie lxxxiiij
De vigilia lxxx v
De inq̄etudine sommoꝝ lxxxvj
De celebritate nominis importu:
na capitulum lxxx vij
De dolore malis ex moribus
lxxx viij
De minutis tedys rerum varia:
rum lxxxix
De terre motu xc
De peste x c j
De tristicia mißiaq̄ x cij
De dencium egritudine x ciij
De egritudine tibiaꝝ x ciiij
De cecitate xc v
De auditu ꝑdito xc vj
De tedio vite xc vij
De grauedine corꝑis xc viij
De grauis ingeny tarditate capi
tulum xc ix
De inopi ⁊ infirma mēoria c
De loquētie defectu c j
De amissa lingua c ij
De virtutis inopia c iij
De auaricia c iiij
De inuidia c v.
De ira c vj
De gula c vij
De torpore c viij
De luxuria c ix
De superbia c x
De febribus c xj
De dolore yliaco c xij
De tocius corꝑis dolore c xiij
De furore c xiiij
De vencio c xv.
De metu mortis c xvj
De voluntaria inseip̄m manꝰ in
iectione c x vij
De morte c x viij
De morte ante diem c xix
De morte violenta c xx
De morte ignominosa c xxj
De morte repentina c xxij
De egrotante extra patriā capi:
tulum c xxiij
De morte extra patriam capitu
lum c xxiiij
De morte in peccatis c xxv
De moriente solicito q̄d de pat:
monio ac libris fut̄m c xx vj
De moriente anxio q̄d vxor eo
mōtuo sit act̄a capitulū c xx vij
De moriēte solito q̄d post se pa:
trie euentuꝝ sit c xx viij
De studio fame in mōte c xxix
De moriente siue filys c xxx
De moriente qui metuit in sepul
tus abici c.xxxj. deo g̃cias

Eeplicit liber iste d̄ remedys
vtriusq̄ fortune dn̄i francisci
petrarche laureati poete ꝛc

Vm res fortunasq; hominū cogito/incertos & subitos
rerū motꝰ/michil féme fragilꝫ mótaliū vita & nichil m
q̄ꝰ iuemo/ita cūctis amāntibꝫ naturā miro rmedy ge:
nere dsuluisse video/ignorācia quadam sui/nobis solis
memoriā /mtellctū/ptidēciam diuias ac p̄claras anim
nostri dotes in pmciem ac laborem versās Tam supua:
cuis enim semp/nec in utilibus modo/sꝫ damnosis atz pestiferis curis
obnoxy/et pñti tóquemur/& p̄terito futuroq;/angimur et nil magis
metuere videamur q̄ ne quādo forte parū miseri sꝰ tāto studio miser
arum causas/et dolorum alimenta conquirimus quibus vitam/que si
rite agét felicissima prsus ac iocūdissima rex erat miserandū ac triste
negocīū efficimus: cuꝰ iīcīū cecitas et obliuio possiꝺ/pgressum labō/
dolor exitū: error omnia/Quod ita esse quisquis vite sue cursum acri
iudicio remetiēs/itelliget/quē quietū queso/quē tranquillū quē nō la:
boriosū magis atz anxiū diem egimus Quid vnq̄ tā securū aut tā le:
tum mane vidimꝰ/ut non ante crepusculum sollicitudo merorq; surre:
peret: cuiꝰ mali & si ipsis in rebus multa mht occasio/nisi tamen nos
fallat amor nostri causa maiꝺ/siue/ut ingenue fateamur culpa omnis
in nobis est Vt uero fileā reliqua quibꝰ vndiq; trudimur qd illud est
bellū q̄q; ppetuū/qd cū fortūa gerimꝰ/cuiꝰ nos facé poterat vtus so:
la victores/nos ab illa volētes scientesq; discedimꝰ/Soli igit ibeilles
erarmati nō equo morte cū implacabili hoste congredimur/quos illa
vicissim ceu leue aliquid attollit/ac deicit & in gyrū rotat/ac ꝺ nobis lu:
dit/vinci tolerabilius foret/nūc ludibrio etiā habemur · Jo vero q̄d
aliud q̄ leuitas ac mollicies nostra fecit/idonei visi sumꝰ/qui pile m
morē huc illuc tam facile iactaremur/aialia eui breuissimi/sollicitudis
imfimte/quibus inscys/cui puppim litori/cui aim cōsilio applicemus/
pro consilio interim sit pendere/ac p̄ter pñs malū & a tergo qd doleat
& āte oculos semp habere qd terreat/quod p̄ter hoiez/animāciū nul:
li accidit/quibus p̄sencia euasisse plenissimā securitatem tribut: nobis
obmgemū & acumē animi semp q̄si cū cerbero tricipiti hoste luctādū ē
ut racione caruisse ppe melius m nosmetipos ethrea nature p̄stanti:
oris arma vtentibꝫ Quic malo obstare subdifficile est/vetustate iam &
cōsuetudmē radicato/enitēdū tamen: inquā rem p̄ter generosi ani co:
natū/cui michil ē arduū/michil inexpugnabile/& sapiētū hoim crebra
colloquia/quauis id genꝰ iā rarescat/& mltos maxime iugis lectio ac
peruigil scriptoz q; nobiliū mommēta pfuerint/mō salubribꝫ mom
tis cōsensus animi non deñt/quē vnū mterris sam ꝺsily viuū fontē asse
uerare nō verear Quāobrē/si vel plebeis scriptoribꝫ/pro affctū nudo

Res hom̄ mirꝫ
re.

Remediū Brutoꝝ
actum tpꝫ
rantia scꝫ oꝝ

Cursus vite q̄lis

fluxū & muta
bile tps mꝺi
uersis anoꝝ mod

Mors implacabilis

In morē pile
huc illuc iacim
2

Maxime frugis
lectio

Graciam aliquando habitam scim⁹ siue ꝑ eo ꝙ iter aperuisse sequēti:
bus nouerāt / qn̄ta oro te gr̄a claris ac ꝓbatis scriptoribꝫ est habēda /
qui multis ante nos seculis mterram uersi / diuinis ingenijs / institutisq;
sāctissimis nobiscū viuūt / cohabitāt colloquūt̄ / mt̄q; ꝑpetuos animoꝝ
fluctus ceu tottidē / lucida sidera ⁊ firmamento veritatis affixa ceu tot
tidē suaues ac felices aure tottidē moustres / ac expti naute ⁊ portū no:
bis q̄etis ostendūt ⁊ eo volūtatū nr̄aꝝ lenta carbasa promouēt / ⁊ fl:
uitantis anime gubernaculū regūt qd̄ tantis ꝓcellis agitata cōsilia tā:
dem sistat ac tempet Hec est em̄ vera ph̄ya non q̄ fallacibꝫ alis attollit̄ /
⁊ steriliū disputacōnū uētosa iactantia per mane c̄cūuoluit̄ / sed que cē:
tis ⁊ modestis g̃dibus cōpendio ad salutē ꝑgit In hoc te studiū hor:
tari / amicū forte / sed ꝓfecto necessariū nō est Natura te varie lectōnis
multiplicis que noticie auidum fecerat / fortuna q̄ ut aiuūt maxime reꝝ
ꝑtis imperiū tenet turbido quodā ac ꝓfūdo negocōꝝ ⁊ curaꝝ pelago
iactandū dedit / ceterū nō ut legendi ociū / sic noscendi desideriū eripuit
quo nim⁹ semꝑ lr̄atoꝝ hoim delectat⁹ amicicia / ⁊ conuictu / ⁊ occupa:
tissimis diebus / ociosas horas quociens licuit furat⁹ / cottidie in structi
or cottidie reꝝ memorabiliū doctior fieri velles / vbi illa qua nulli ce:
dis memoria / sepe te ꝑ libris / uti solitū / ip̄e tibi sum testis Inqd̄ si ab
meūte etate ꝓnus eras / eo nūc putand⁹ es promior q̄ serotin⁹ matuti:
no viatore feruētior atq; aīo saltē ꝓmpcior esse solet qn̄quidē hec vul:
garis est querela / iter crescere diesq; decrescere qd̄ vtiq; nobis in hoc
vite t̄mite accidit / ad vesperam ꝓpinquātibꝫ / ⁊ vie multū super eē cer:
nētibꝫ Non michi igit̄ es hortandus vt facias qd̄ semꝑ auidissime feci
sti admonuisse suffecerit vt intēdas animū / ne q̄ te hinc humanaꝝ reꝝ
cura dimoueat / que plerosq; mortalium post egregios labores in ipsa
cōsumacōe maximoꝝ opm auertit hoc adiecto vt quia simul omnia vel
legere vel audire ⁊ meminisse non potes vtilisimis quidē / ⁊ quoniam
breuitas est amica memorie breuissimis quoq; te fulcias / non ꝙ ego
suadeam operosiora illa ⁊ maiōa sapie cōsulta negligere / quibꝫ te in or
dinario ut ita dicā fortune certamine tuare sed ut hys interim breui:
bus ac p̄cisis sentencys / q̄si quibusdā expeditis atq; cōtinuis armis / cō:
tra oīs insultus omnem que repētinū impetū / Hinc illinc iugiter sis
instruct⁹ / duplex em̄ nobis ē duellū / cū fortuna / ⁊ vtrobiq; quodam̄o
prima discrimē cui⁹ nō nisi ꝑtem / vnicā vulgus nouit / eam scz q̄ vocat̄
adūsitas / philosophi ⁊ si vtrāq; nouerint hanc tamē ip̄am difficiliorē
arbitrant̄ itaq; notū illud aristotilis i eth̄ / suo iure diffiniētis difficili:
us esse tristia sustinere quā a delectabilibꝫ abstinere / Quē secut⁹ senica
ad lucillū stribens maius est inquit difficilia ꝑstringere / quā leta mode:

Sterilis disputatio

Sepe te ꝑ libris vti solitus eram

Iter crescere dies decrescere

Breuitas est amica memorie

Insultus . vulgo

Difficilius tristia sustinere q̄s a delectabilibus abstinere

Simul oīa vt legere vt audire & meminisse nō possumus . sed breuissimis q̄ sunt amica memorie nos fulciamus

rari Quid dicā ausim ne tātos inter viros histere durū q̄dē ⁊ temeri:
tatis parata suspicō/nouo homini/vetusta tangenti/Hinc auctē igit̄/
Hinc maturitate ꝑmoueor/sed alterius magni cuiusdam ⁊ antiq̄ viri
succurrit auctoritas/neq; em̄ impetrari potest/quin quale quidq̄m vi:
deatur ei talē quisq; de illo opinionē habeat Marci bruti verba sunt
scribētis/adatticū/quib⁹ vix aliquid verius dici reor/quid em̄ de re q̄li:
bet iudicare possū/nisi quod sencio/nisi forte conpellar ut iudicio iudi
cem aliēo qd̄ qui facit/iam nō ipse iudicat ꝫ iudicata cōmemorat Ego
itaq; reuerēter tātoꝝ hoīm/om̄nq; sic senciēciū/iudicia p̄ter vectus/si de
ꝓprio loqui velim Scio quidē varie virtutibus disputatū neq; semꝑ
difficilioribꝫ principatū dari neq; fortuitu vltimū inter v̄tutes locū ob:
tinuisse modestiā siue eā tempāciā dici maius quātū tamē ad id de quo
agit̄ attinet/difficilius ꝓspere fortūe regimē extimo quā adūse/aliq̄ntoꝫ
fateor apud me formidolosior/⁊ qd̄ cōstat īsidiosior est fortuna blan:
da/quā minax Qd̄ vt sic opiner/non me scribēciū fama nō verborum
laquei nodi q; sophismatū sed rerū expimēta/viteq; hui⁹ adigunt ex:
empla/⁊ magnū difficultatis argumentū raritas Nā qui dampna qui
paupiē qui exiliū q̄ carcerē q̄ supliciū qui mortē ⁊ peiores morte g̃ues
morbos equo aīo tulerint multos uidi Qui diuicias q̄ honores q̄ po:
tentiā/nullū Ita sepe nūo me spectāte contra oēꝫ aduerse fortune vio
lenciā in vict⁹/ludo facili prosperior st ra' huāniq; robō aī/q̄ mine nō
fregerāt/inflexere blandicie Nescio em̄ quō mox vt micior cepit esse
fortūa icipit mēs emollita tumidior fieri ⁊ sue sortis obliuiōꝫ adiūcta
ꝓspitate cōcipere Neq; d̄ nichilo dictū est/iāq; apud hoiēs nostros
in ꝓūbiū venit magni laboris esse/ferre ꝓspitatem Neq; a casu flac:
tus ayt Bene ferre magnā diste fortunā Difficilē nēpe censebat artē
que nisi studio adhibito nascēt̄ Ceterū seneca ip̄e fortune partem illā
q̄ sibi difficiliō visa erat ⁊ est haud dubie p̄ma fronte regredior breui
admō ꝫmone ꝑstrinxerat Is libellus passim in manib⁹ est vulgi/Cui
ego nil addere nil d̄trahere meditor/quod ⁊ magno ingenio conflatū
opus nostram d̄dignat̄ limā ⁊ michi meis rebus intento nec comere
aliēa/nec carpe/est ai⁹ Sꝫ qm̄ v̄tus ⁊ veritas publice/neq; studium
antiq̄tatis obesse debet posteritatis in dustrie/cui excitande atꝫ iuuande
noscit̄ institutū/de hoc ipso loqui tecū aliquid qd̄ ille tūc gallioni suo
p̄stitit/id azoni meo nūc quātū hoc d̄ fesso iam ⁊ occupato semꝑ inge:
nio dabit̄ p̄stare ꝓpositū michi est insup ⁊ ꝑtem alterā ab illo/seu obli:
uione seu iudicō p̄ter missam attingere vtq; aūt sciens pauca ꝓmiscui/
nō fortune cuiuspiā sed v̄tutis aut vicy excellētie aut defectus Quod
⁊ si extra ꝓpositū/ipsa quidē effectu tū haud dissimili ⁊ letos quoq;

Insidiosior est fortuna blanda q̄ minax

Adversa ferre eq̄ aīo

Bene ferre magnā disce fortunā

Virtus & veritas publice

Antiq̄tas nō debet obesse posteritati

Antidotus

⁊ mestosq; aios factura viderēt quib⁹ in reb⁹ quo me gesserim igenio
tu censebis/occupacōm memor ac tempis/qui paucissimis dieb⁹ cep:
tum pfectum q̄ opus ad mirans videris Ego solius fidei iudex sū Stu:
dui hercle/nō ut vnūqd̄q; michi specōsius/sed ut tibi atz alys si tamē
alius quisq̄ hoc actigerit vtilius visum est cōquirere deniq; simis me⁹
is qui semp in hoc genere studioꝝ fuit nō tam scribētis laus q̄ legētis
vtilitas si qua ex me pcipi aut sperari possūt Ad id maxime respexi ne
armariū euoluere ad om̄ez hostis suspicōnem ac strepitū sit necesse qui
mali omnis ⁊ nocentis boni atz vtriusq; fortune remediū breue/sed
amica cōfectū manu quasi duplicis morbi/vtinā nō in efficax antidotū
in exigua pixide omnib⁹ locis atz tēporib⁹ ad manū ut aiūt ⁊ impmptu
habeas Nā ut dixi vt̄q; fortune facies metuenda/verūtamē vt̄q; tolle:
randa est Et hec quidē freno indiget/illa solacō Hic ai elacō rep̄mēda
illic refouēda ac subleuanda fatigacio Hanc g° varietatem cogitante
michi non mō tum d̄ hoc vellem aliq̄d scribere ut occurrebas dignus
eo munere quo vterq; vr̄m ꝯmuiter vteret̄ ut ait cicero/sed etiā tu me
solus ut scriberē excitabas non quid̄ verbo/ut q̄ ceptoꝝ michi cōscius
sis tantoꝝ/sed rebus ip̄is ⁊ vtrāq; ptem habundante materia Mltos
in eculeo fortune habitos multos in delicys scim⁹/multos in mag° ipe:
tu rotatos/nec scādēcium d̄sunt exēpla nec ruēciū nec sū nescius quos:
dam exalciori fastigio plapsos Quot romani impatores quot externi
reges vel hostiū vl̄ suoꝝ manib⁹ esūmo solio d̄tracti vitā sil̄ ⁊ impium
perdidere At ne oīa a uetustate mutuē ⁊ exules nuper ⁊ captiuos ⁊ in
acie cesos ⁊ domi capite trūcatos/qd̄q; durissimū vl̄ relatu est ⁊ laq̄o
euectos fedeq; lamatos reges noui⁹ Tibi cui cor regiū natura d̄derat
nec dedit regnū fortuna nec abstulit At quem in ceteris illa tam varie
egerit vix qd̄ scīa etas nostra mueniet Jam in p̄mis valitudine pspéri:
ma ⁊ corpis virib⁹ dudū fretus usq; ad stuporē oīm q̄ te norāt/inter n̄
multos ānos tibi desperatus a medicis ter vitā ac salutē tuā in solo me:
dici celestis auxilio posuisti sic ab illo tandē sanitati reddit⁹ vt penitus
tuū ill° p̄stinū robur a miseris/non inferiori miraculo dexteritatis ex:
imie atz insolite g̃uitatis ut qui olim pene aeripes furis /Nunc ad cli:
uis aut suoꝝ manib⁹ equi tergo impositus/aut humeris nixus lētis ter
ram passibus meciaris Patria tua vno ppe tēpore te dn̄m vid⁹ atz ex:
ulē ita tamen ut nichil exilio obscurior videré Nulli fere nr̄oꝝ homin:
nū par principū fauor nulli par fuit in iuria aut cū paulo ante certatī i
amiciciā tuā mitteret̄ ydem ipsi d̄ nulla alia re cōcordes i tuū mox exici:
um q̄si cōmunicato ꝯsilio cōspirarent ⁊ pars quidē tuū capud insidys
peteret/auro prius ac gēmis largifluisq; muneribꝰ tot pannos ppicie

fugit vt assolet cū ꝓsperitate fauor hoīm

ac fauētis fortune ⁊ que hys omnibus ḡuior iactura est amicis atꝫ cliē
tibus vniuſaqꝫ familia/duris quid̄ sed diuſis tormētoꝝ ac mortiū ge:
neribꝫ spoliatū/Parsqꝫ clementior fuit illud ingens p̄rimoniū/terras
hoēs/domos opida/in uaderet ut q̄ modo te viderāt mox e sūmis opibꝫ
ad inopiā redactū/ceu aliqd̄ fortune ꝓdigiū mirarēt/Amicoꝝ ut dixi
ꝑs ꝑyt·i supstitibꝫ ꝑyt fides·fugitqꝫ qd̄ assolet cū ꝓsperitate fauor ho:
minū/ut dubitare posses/atꝫ amicorū prius ac fidei flēs interitū Ac:
cessit in medio reꝝ estu egritudo pene vltīa/⁊ tā morti ꝓxima/ut quē
viuere āplius nō posse ꝑsuasum esset extinctum fama vulgaret Et hic
moribꝫ hec pauꝑtas hic laboꝝ cumulus pulsum patria proculdubio i
alieis t̄ris laribꝫ bello c̄cūtonāte ac semiobsessū opp̄sꝫāt/ne qd̄ om̄o i:
terim tibi cū amicos/Si quos aut v̄tus fecerat/aut fortuna dimiserat
seu colloquy seu lr̄aꝝ possit esse cōmēciū Nichil oim preter carcerē
d̄fuit ac mortem q̄uis nec carcere d̄fuit dū fidissima cōiūx ⁊ ꝑs tuoꝝ
uiscerum nati om̄s natiqꝫ ab hostibus capti essent nullo ꝓsus tibi re:
licto solacō tante prolis nec mors quidē dum ⁊ tu secum assidue lucta
reris/⁊ vnus ex filys iam tūc teneram ⁊ insontem animam in carcere
posuisset Quid multa impletum in te vno vidimus quod de duobꝰ sū:
mis uiris Et mario magnoqꝫ pompeio legimꝰ/q̄d boni scꝫ ⁊ q̄d ma:
li posset/haud vnq̄ leta tristibus miscētem/in te tuisqꝫ pignoribus
sectum explicuisse fortūa Cuiꝰ olim cū blādicias non tā insolenter ut
pleriqꝫ felicium/tā vero minas nuper atꝫ impetum tam forti tamqꝫ in
victo animo tulisti vt vel ob hoc vnum multis qui antea nomen tuum
oderant/te amandum mirandumqꝫ prebueris·Habet eñ hoc ꝓprium
v̄tus ut in amorem sui bouos erigat in stuporē malos Idqꝫ cū omnis
v̄tus habeat/tū p̄cipue fortitudo/cuiꝰ īter fortune t̄bines ac tenebras
reꝝ terribiliū et tranquilitas gracior/⁊ lux ipsa conspectōr est/Michi
vēo nō solū ad ātiquū tui amorē qd̄ impossibile factu rebar multū no
ue beneuolentie adieceris sed ut alio festinanter calamū/ad hec nō suo
tp̄e scribēda d̄flexeris ut et in scriptis meis anim̄ tui vultū velut in spe:
culo contēpleris/⁊ si q̄d tibi minꝰ excultū appuerit qd̄ bone fidei di:
spliceat ad hūc modum fōmes atꝫ ita te in stituas ut seu solitis seu no:
uis artibus q̄ innūabiles ei sūt te cū post hāc fortuna variauerit/nulla
te species rerum turbet/sed ꝑatus ad omnia/ꝓmptꝰ ad singula dulcia
pariter ⁊ amara despicias fidentissime ab adūso/maroneū illud excla
mans Non vlla laboꝝ o virgo noua mi facies inopina ue surgit Oia
percipi atꝫ animo mecum ante ꝑegi Nec me fallit ut in cōporibꝫ hoīm
sit/in animis multiplici passione affectis/medicamēta verboꝝ multis
inefficacia visū iri Sed nec illud q̄qꝫ me p̄terit ut īuisibiles animorū

Notatū dignum

Virtutis ꝓprium et

morbos sic inuisibilia eē remedia/ falsis opinionibꝫ cōcūuenti veris sentē-
cys liberandi sunt ut qui audiendo ceciderant audiendo cōsurgant. Ad
hoc q̄ quod habuit egenti libens obtulit amico quantulumcumqꝫ est
pleno amicicie functus est munere. Animū enim spectat amicicia nō rē
que parua licet magnum amoris iudicium esse possunt. Ego quidem
vt magnificum quodqꝫ tibi opto sit/ quid apcius hoc tēpore largiar/
non habeo quod si validum senseris ipsa q̄ precium rebus facit vtilitas
conmendabit sui m validum excusabit amor nostri. Sic autem ad le-
gendum venies q̄ꝫ quatuor ille famosiores ⁊ consanguinee passiones
animi spes seu cupiditas/ gaudium metus ⁊ dolor quas due sorores
equis partibus ꝓsperitas ⁊ adūsitas peperere hinc illinc humano ani
mo insultēt q̄ vero arti presidet racio/ omnibus vna respōdeat clipeoqꝫ
⁊ galea suisqꝫ artibus ⁊ propria vi sed celesti magnis auxilio circum
frementium hosteum tela discuciat. Et michi d̄ tuo ingenio spes est ut
vnde victoria stet facile iudices. Non te diucius traham/ sed ut ꝓposi-
tum meum nosces/ iudex operis epl̄a p̄mittenda erat quā si ascribendā
duxeris vtrumqꝫ meciens/ videto ne longior prefacio libellum breuem
non aliter quam pregraue capud exiguū corpus p̄mat. Nichil est em̄
sine mensura ⁊ precium proporcione formosum. Explicit ꝓlogus.

Incipit liber Primus de Remedys vtriusqꝫ fortūe De etate florida
Sequitur Capitulum Primum ꝛc

Etas florida est multum superest vite R En prima
mortalium vana spes q̄ multa hominum milia ⁊ fefel:
lit ⁊ fallit O florida est etas R Inane gaudiū ⁊
breue flos ille dum loq̄mur arescit O Etas integra
est R Quis integrum vocet cui ⁊ multū d'esse ꝯstat
⁊ quātūlū sit qd' restat icertū est O Atqui lex ē cer:
ta viuēdi R Quis hāc legē tulit aut qd' istud tēpus legitimū est vite
Iniquissima vero lex est q̄ non omnib⁹ vna est ymo tā varia ut nichil
incercius in hominū vita quā ipse mod⁹ vite sit O Est tamen ⁊ mo:
dus aliquis ⁊ vite meta quā sapientes statuerunt viri R Metā vite
stature nō qui accipit sed q̄ dat illam deus potest intelligo aūt septua:
gesimū aut si natura potentior octuagesimū aut nonagesimū cogitatis
annū atꝫ ibi metā figitis quo ꝓfectus maneat labor Nisi forte longi⁹
spem ꝓmouit qui ait Numer⁹ dierū hominū vbi multū centum ām/
q̄quā rari veniant vide⁹ sed ut sit omniū qd' paucoꝝ est/quātulum ta:
men nūc etiam id est O Multum sane/est eñi iuuenum vita securior
⁊ a senectute remocior ⁊ a morte R falleris ⁊ si nil tutum hominū
tamen ꝑiculosior vite pars quā securitas nimia reddit incautam Nil
est alteri vicinius quam mors/vite/cum distantissime vident̄ contigue
sunt/semper illa p̄labitur/semper hec instat quocūqꝫ fugeris p̄sto est
⁊ ceruicib⁹ immet O Iuuentus nūc saltē pñs est ⁊ senectus absens
est R Nil mobilius iuuenta nil insidiosius senectute/illa non stat
mulcendoqꝫ fugiens abit/ista ꝑ tenebras atꝫ silētium pedetentī subiēs
impuidos facit/⁊ dum longinq̄ fingit̄ in forib⁹ est O Etas in ascen:
su est R Insidiosissime rei/fidis/ascensus iste descensus est vita bre:
uis/tēp⁹ istabile furtī nlk̄o pedū strepitu iter sōpnos ⁊ yocos effluit
Et osi hec tp̄m celeritas viteqꝫ breuitas ut in fine sic inprincipio nota
esset/nūc intrantib⁹ infinitum quoddam exeuntibus nichil ⁊ ꝙ secula
videbantur vix tottidē sunt momēta Sic tamen demū fraus noscit̄ dū
vitare nequit Vnde est quod sepe frustra hinc ꝯsulitur etati incredula
simul ⁊ inexpta est/et cōtemplaris alieni ꝯsily inops sui/itaqꝫ iuueni:
les errores licꝫ innúabiles ⁊ in mensas hys ipsis tñ occultos ⁊ inco:
gnitos quorū sūt nil meli⁹ q̄ senect⁹ detegit ⁊ dissilanciū ꝯmicāciūqꝫ
lummib⁹ ingerit Nec prius qd' esse debuistis adútitis quā qd' esse no:
luistis effecti estis fieriqꝫ iam aliud non potestis/qd' si quis in tempore
aut ꝑsemetip̄m intelligere posset aut docenti credere ille michi vn⁹ ex:
milibus p̄clarus ac felix surgeret/adolescens/nec tā multis anfractib⁹
ageret vitā cui⁹ vnica tuta ⁊ recta ꝑ virtutē via est O Etas indecre:
pta est R Quomō indecrepta est q̄ ex quo esse cepit assidue carpitur

⁊ minutissi⁹ porciūcul' dum datur eripitur Siquidē motu ꝑpetuo ce:
lum rotat momēta horas hore diem rapiūt Is aliū diem tradit/ Isq;
aliū ⁊ nūq̄ q̄es/ sic mēses ꝑtēūt sic ām/ sicq; it etas ⁊ currit ⁊ ꝓperat
⁊ ut Cicero ait volat/ quodq; ut ait maro/ celeres neq; cōmouet alas
Ita ceu naui inter agentibus nec senscienti qui vehimur sepe nec cogi:
tantibus finis adem ☉ Etas incipiens abexstremo procul est ℞
Intra breuis vite spacium nichil est procul ☉ At nulla pars a fine
distantior q̄ principiū ℞ Nulla quidē sed tunc recte diceēt qn̄ om̄is
equis spacys viuerēt nūc pluribꝰ vys Et sepius ꝑma etas in mortē in:
cidit quo fit ut plerūq; vicinior sit exstremo q̄ remotior videbat ☉
Certe florentissima est etas ℞ Et si adhoc pauci animaduertunt tn̄
exquo loqui cepim⁹ mutacio aliqualis incessit ⁊ modo ꝑsingulos sil:
labaꝝ tractus vite aliq̄d excidit aliq̄d decaduco etatis flore subtrahit
Quid aūt q̄so plus habet hic mollis ⁊ nitid⁹ adolescēs quā ille dur⁹
⁊ squamosus senex ꝑter hūc quem loquimur etatis breuē sc; ⁊ caducū
Imo assidue cadētem florem vbi quid tā dulce tā iocūdum non intel:
ligo cū sciat dicto cici⁹ se futurū qd̄ ille nūc est ul' si nescit insaniat nisi
forte exduobus capitali simul suplicō addictis/ Ille felicior est haben:
dus qui nouissim⁹ iussus est dare colla securibꝰ qui michi q̄amō ipsa
dilacione miserior videatur q̄q̄ nō est par hoꝝ cōdictio ⁊ illorū/ huic
em̄ interuenire aliquid potest vnde college supplicium euadat ⁊ viuat
iuuenem senio eripere sola mors potest Ad sūmā ꝑuo tꝑis in spacō nō
stat magna felicitas ⁊ ingentibꝰ animis breue nichil optabile ē Exp:
gistimī consopiti tpūs est/ caligantesq; oculos apite Assuestite iā tandē
eterna cogitare ⁊ amare ⁊ optare simul aūt ꝑitura cōtempnē Cōdisci:
te abhys sponte discedere q̄ vobiscū diu esse non possunt ⁊ animo illa
relinq̄re antequā relinq̄mini ☉ Etas est stabilis virensq; ℞ Mē:
ciunt qui nescio q̄ etatem stabilem dicūt Nil volubilius tꝑe/ tempus
vero vehiculū est etatū omniū/ hoc stabile fingitis o vanitas nichil est
stabile/ nūc maxime raperis

2 Orma cōporis eximia est ℞ Nichilo firmior est illa q̄ tē:
f pus cū eo veniēs cū eodē fugit Siste si potes tempus poterit
forsan ⁊ forma ꝯsistere ☉ Forma corpis egregia est ℞
Fragili interis fūdamēto/ corp⁹ ipsū vmbre in morē ꝑterit⁹/ tu momē:
taneū corpis accidēs tibi māsurū spondes/ ruere queūt accidētia stante
subiecto neq̄unt illo ruēte non ruē Atqui cūctis exqualitatibꝰ q̄ mōtali
cum corpe fugiūt nulla velocior quā forma q̄ mox ut amenū flosculū
ostēderit ipsa inter oculos mirāciū atq; laudanciū euanescit/ breuis hūc
pruina ꝑusserit leuis hūc aura ꝯcussit subito ul' mimice man⁹ vngue

decerpit vel p̄tereūtis morbi calce depmit/ deinq; gloriare ⁊ exulta ut
libet Venit certe magnis passibꝫ q̄ te velo tenui latenter detegat quāta
esset forma viui hominis mors ostendit/nec mors sola sed senectus
⁊ paucoꝝ spacium ānoꝝ imo ut vni⁹ lucis repentina febricula postre
mo vt nichil externū incidit ꝑsese stando durandoq; ꝯsumit ⁊ in nichi
lū redit nec tantum gaudy veniens tulit quātum fugiens fert dolorē
hoc in fallor exptus erat aliquādo formos⁹ ille roman⁹ princeps qui
amico scribēs scies inq̄t nec gracius q̄tquā decore nec breuius Etiam si
durabile ꝓpriūq; nature esset nō intelligo quid tantope expetendum
habeat Iste nō solidus nec mipo homine nisi supficieten⁹ fulgens de:
cor/multaq; feda cōtegens ⁊ horrenda leuissiō cutis obtētu sensibus
blandiens ⁊ illudēs/Veris igit ⁊ māsuris bonis dlectari cōuenit non
fl̄is ac labentibꝫ O forma corpis elegātissima est R habens velū
oculis laquiū pedibus alis fiscū haud facile si vera discernere si vtutē
sequi poteris seu in altū volare animo mltos adhonesta pgētes fōma
dtinuit detorsitq; cōtrariā in ptem O forma corporis mira est R
bene ais mira Nā q̄d hac vanitate mirabili⁹ qd delectabilibꝫ abstinēt
formosi iuuēs quis suscipiūt labores Quāta sibi inferūt suplicia ut fō
mosiores non sint quidē sed appeant vni⁹ forme studio ⁊ valitutudis
⁊ voluptatis immemores quātum vero inter cōmodū tp̄us efunditur
Quod interim quot vtilia quot postremo necessaria negligūt Tuum
igitur breue caducūq; bonū ⁊ mane gaudiū sine inuidia tibi habeto
habes hostem tuū domi qdq; est p eius delectabilē ac blandum habes
raptorē quietis ac tp̄is ꝑpetuūq; tortorem habes ⁊ materiam laboris
vberrimā distrimimū causas/fomenta libidinū nec minorem querendi
ody quam amoris aditum/fies mulieribꝫ forsan amabilis odiosus viris
aut cte/suspectus nulla res magis quā forma corpōea cōiugalis zelus
attendit nulla enī res ardenci⁹ appetit quā forma Nulla animū mouē
potentior atq; ideo nulla suspectiō O forma corpis magna est R
Solet hec stultos adolescētes quo non expedit vrgere dum bono suo
ut libitū sic licitum frui putāt neq; q̄d deceat actendūt q̄ sepe iā mltis
accēbi ac turpis interitus cā fuit O forma corpis rara est R At
breuissimū tēp⁹ erit quādo oris habit⁹ hic colōq; mutat cadit flaua
cesaries reliquie albescūt teneras genas ⁊ serenam frontē squalentes
arabūt ruge/letas oculoꝝ faces/lucida sidera mesta teget nubes leue:
denciumebur ac candidum/staber siccus abducet atq; atteret ut nō co:
lore tantū/sed tenore alio sint recta ceruix ac agiles humeri curuescent
gutur leue crispabit/aridas man⁹ ⁊ curuos pedes suspiceris tuos non
fuisse Quid multa veniet dies q̄ in speculo te non agnosces ⁊ hec oīa

que abesse multū extimas neq; im puisis monstris attonitus nō p̄dictū
dicas tūc te pcius miraberis transformatū ☉ forma interim clara est
℞ Quid hic dicam breuius quā illud apulei mandauerēs/ expecta
paulisper ⁊ non erit ☉ forma corporis hacten⁹ excellens est ℞
Quā mallē formā ai excellētē/ est enim ⁊ sua anime pulchritudo mul:
to sanior c̄ciorq; q̄ corpi ⁊ ipsa quoq; suis legibus d̄core ordinis atq;
apta suaꝝ ptiū disponē subsistēs illā optare illi opā impēdere dignū:
erat quā nec dies longa d̄terrēt nec morbus extingueret nec mors ip̄a
☉ Certe nunc saltē insolita forma est ℞ In hac ut in alys multis
optāda mediocr̄tas sin hac tibi fōma placueris/ nec nisi qua decet alys
placere curaueris vsusq; fueris caste sobrie modeste non exigue tue lau
dis accessio futura est ☉ p̄clara facies animū honestat ℞ ymo ex:
pbrat ⁊ sepius in piculū trahit quid attinet gloriari eo/ qd̄ neq; tuum
sit neq; diucius seruare possis quod habuisse nulli/ piecisse mltis glo
riosū fuit mitto alios spurmā nō naturalis forma nobilitat sed atter:
sita d̄formitas ☉ Vt virtus animi corporis forme iuncta sit studio
℞ Si id efficis tū demū vero michi tunc vndiq; formosus fueris/
formaq; clarior videbit̄ ⁊ v̄tus g̃tior q̄uis eū errare sibi iussū esse/ q̄
ait gratior est pulchro veniēs ecorpore virtus scribit seneca michi ta:
men iure rep̄hensus videret̄ si dixisset maior aut pfectior aut altior/
nūc quia dicendo gratior non rem ip̄am sed spectantiū iudicia respicit
non michi visus est ērare virgilius qui hoc ait ⁊ ad sūmam ut nichil in
se solidū habet forme gr̄a nichil optabile sit si vlt⁹ aduenerit v̄tuti ad:
dita neq; vtriusq; d̄ p̄cō error sit/ hanc illius ornamētū dici patior nō
in amenum visui breue tñ ac fragile solam vero/ pōd⁹ anime dixerim
atq; infaustū tristis īsigne ludibry

3 Valitudo pspa est ℞ Quid de forma nūc dixim⁹ repetitū
puta ☉ Valitudo corpis firma est ℞ En senectus ab:
v adūso mille morboꝝ armata generib⁹/ contra valitudinem
nitera voluptas militat familiare c̄tamen ☉ Valitudo cō:
poris leta est ℞ Inconsulta iocunditas q̄q; negligente ⁊ incautos
facē soleat possessores suos ⁊ sepe morbos arcessere quas valitudini
pprie diffidentis intencō declinasset ☉ Valitudo corporis bona est
℞ Hene vtere alioqui leue bonū qui ⁊ g̃ue malum/ si ut solita est
culpe cuiuspiā cā sit Multis piculosa ⁊ pestilēs sanitas fuit qui tucius
egrotassent ☉ Valitudo cōpis optima ē ℞ Res pgrata mltūq;
q̄ vtilis seu corpore quid agendum seu animo est Sed ut quarūdā ra:
dicib⁹ erbarum inē vis veneni/ quedam aliaꝝ rerū admixtione pūga:
ta est salubre poculū epluribꝰ fit q̄ ex vno pestiferum fuisset sic corpea

sanitas ne noxia sint habēti nō alit q̄ adiūcta aī ꝓspa valitudīe tēpāda ē Nusq̄ pei⁹ q̄ sano ī cōpe eger aī⁹ habitat

l Onga egtudine liberatus gaudeo R Graciorem fateor sanitatem redditā quā retētam ingtissimi mōtales bona vr̄a vix aliter q̄ ꝑdendo cognoscitis ⁊ ꝑdita ergo vos cruciant ⁊ recupata letificāt G Grauissima febris me destituit R Grauissimas febres medici dicunt q̄ ipsis in ossib⁹ ac medullis estuāt quāto ille sūt g̃uiores que in aīo intus latēt hys te maxime liberatum velim G Egritudo abyt R Egritudo pn̄s sepe ꝓfuit dū debilitatis corpis viribus anime sanitatem pepit consequēter g° ⁊ digressa nocuit ⁊ anime lumen in minuit ⁊ corpis auxit in solenciā q̄uis mala q̄uis pessima egritudo videat optabile malum tamē qd̄ mali remediū sit maioris G Tandē egritudo longa finem habet R O stultissime sic tu mortē rer̄ effugisse ad q̄ curris assidue Nūc ꝓpinquior mōti es quam dum ille cōtiguus videbaris inremeabile nobis est iter neq̄ vlla ei⁹ impte subsistit neq̄ diūsor̄ neq̄ lentior usq̄ gress⁹/ ⁊ somp: nus ⁊ vigilia ⁊ labor ⁊ requies ⁊ morbus ⁊ sanitas eq̄ sunt g̃dus ad mortem G Ancipiti egritudine absolutus sum R Creditricē habes instabilem dilata dies solucionis est sed nō cassa racio habes egrotari iter̄ ⁊ mori

v Irium satis ym̄o multū contigit R Que de forma ac valitudine dicta sunt relege Similiū simlis disciplina est G Multa est viriū R Vide ne quid agrediare viriū fiducia quo imbecillis appeas G Habunde est viriū R Thaurina gloria G Plurimū est viriū R Plustulū elephanti G Virium mens est R facile crediderim Id qd̄ est super excessus aut in vicium vergit aut ip̄m est vicium G Nimis est viriū R Nimietas hec si ad mediocritatem rediat bene erit quid si ad defectū transeat quid si hoc robur fragilitas in signis excipiat Crede michi nulletante usq̄ corꝑm vires q̄ vel labore in modico/ vl morbo acri vel cūcta vincente senio Infatigabilis ⁊ invicta vis anime ē G Ingēs robur cōporis est R Nemo milone robustior clariores multi G Vastū ⁊ p̄ualidum corpus est R p̄stantissima rer̄ virtus mole corꝑea nō eget/ inanis habitans G Nichil hys viribus difficile R Imō impossibilia ꝑ multa atq̄ illud imp̄mis ut qd̄ in corpore spem posuit in altum scandat G Iam sup̄ hoiez vires sunt R In hac re qui supior cūctis hominib⁹ euaßit/ multis tum amāntib⁹ īferior erit G Nichil hys viribus metuēdū R Im̄o nūc maxime/ In magnā em̄ virium fiduciā magnis viribus accingitur fortuna ⁊ intendū exequo cōgredi indig:

nans ut ostendat quam fragile animal est homo dum sibi etiā fōtissi⁹
videtur giganteas vires leue p̄lio cōuicit hercule ab hominib⁹ inuictū
vis latentis mali vicit Milonem ipsum cunctis celebratū ⁊ cognitum
palestris arbor vna d̄tinuit lacerandumq; feris obtulit sic robur illud
eximium corpis sine exemplo fisse querc⁹ robori nuper in ventū est/
tu viribus tuis fidis G Vires in mense suppetūt R Om̄e in mēsū
laborat mole sui G Vires in augmēto sūt natura ferme rer⁊ omniū
hec est ut cum ad sūmū p̄uenerit descendāt idq; nō eq° gressu asscens⁹
em̄ lencior descensus p̄ceps hee q̄; vires cum crescere desierint non cō:
sistent Et p̄mo quidē clanculum post apcius tandē ruent Omnis res
mortalium p̄ter animū solum eque fugiūt/sed eque oīm fuge vestigia
appent nisi forte mi⁹ eūt animalia q̄ vel tenebrū uł tacito repūt nisu
uł quōz id q̄; tradit̄ itineris iudicium caudis p̄munt G Corporis mei
viribus glorior R Quid faceres tuis cogito modo quātar⁊ ipse sis
virium/iste em̄ non tue sūt sed hospicy ym̄o carceris tui vires vanum ē
aūt cum ipse sis fragilis forti habitaculo melius dicam forti adūsario
gloriari G Viribus meis letor R Quid hic dicā nisi poeticū ill°
Non longum letabere in que leticie locū veniēt querele Memīstis ut
is ipse tam validus quem bis modo memoraui de suis viribus in senec
tute q̄ritur

6 s Ed modo p̄nicitas multa est R Refert quo nam cursus
intenditur multas sua velocitas in exilium tulit G Perni:
citas mira est R Currite mortales ut libet celi velocitas
vos p̄currit ⁊ ad seniū ⁊ ad mortem vos implicat illum vo:
bis cursum eripiet motura illa G Pernicitas sūma ē R Illuc p:
perat vbi tarditas multa erit G Pernicitas sūma est R Sic quan
ta libet vbi se exēceat non habebit siquidē pūcti vicem terra omnis ob:
tinuit G Pernicitas ī audita est R Eo tēdit vbi desinat G Per:
nicitas inextimabilis est R Hec in genui laus est animi cui maria
⁊ celum ⁊ eternitas ⁊ nature spacia recess⁹q; ⁊ archana rerū omniū
patent Corpus pūcti momētiq; ambitu c̄cū scriptum quo sua p̄nicitas
latura atz vbi d̄positura est Nōne em̄ ut latissime pateat hoc spacium
seu tp̄m seu locor⁊ nichilomi⁹ q̄cūq; se flexerit ad sepulcrū currit Ille
saltem angustie sine vllis aut astrologicys diecturis aut geometricis d̄:
monstracōib⁹ note sunt ita eo c̄rit̄ vbi p̄fecto non currit̄ G Incredibil̄
modo michi p̄nicitas est R Cum om̄s homines excessis lepusculū
non equabis G Pernicitas stupēda est R Hec plerosq; pēdētib⁹
⁊ preruptis locis d̄mittata plano talle destituit quosdā p ꝓpugnacula
curriū p̄antenās nauiū p̄confragia moncium in nocue volitantes post

leui pedis offēdiculo In via publica prolapsos extinctosq; nouit etas nostra Anceps est contraq; naturā insueta grauium corpm hec leuitas volucrēq; hominē nō diu factura/Nam ⁊ si in offensa pcessit/fessa tñ cito desinet ⁊ breue robur hois breuior pnicitas G Valde nūc agit sū R Et asell⁹ agit Juuēta ⁊ senio pigē puo spacō leuitas igraues: scit Prima etas stimulos habet freōs vltima q̄tq̄d es nō eris diu Et si eē cupis cura ut sis bon⁹ seniū vt⁹ sola nō metuit

a T ingeniū est velox R Adūtutes ūt/alioq̄n quo veloci⁹ eo ppi⁹ ruine G Ingeniū expeditum est R Si ⁊ bo: nis artibus applicabile p̄ciosa animi suppellex si mi⁹ onero: sa piculosa laboriosa G Ingeniū paccutum est R Ingeny nō acu men sed equabilitas atq; cōstantia veram laudē atq; ppetuā meret q̄ꝝdā acumen tenui cuspide frangit p̄moq; molimīe deficit validissima etiam si ad vltimū extenuentur infirma sūt sic robur oñe tenuitas acterit G Accutissimū ingenium est michi R Nichil sapiētie odiosius acumi: ne nichil vere phanti molestius quā sophista idō i visam pallody finx: ere veteres araneā cuius subtile op⁹ ac tenue tele sunt sed fragiles nl̄li q; vsui ut mucronis ergo/sic ingeny acies sit non penetret modo sed subsisteat G pnuptum ac versabile ingenium est R Hoc marco cathoni censorio tributum est ꝙ lr̄is simul atq; armis bellicisq; omnib⁹ ⁊ vrbanis ac rusticis artib⁹ eque foret ydone⁹ qd̄ ex pte greci suo tri: buūt epaminio depse aiūt tyro tuū Hoc versabile q̄ nam vergat neu versutum sit/Neue aliquid nō agile sed leue poci⁹ ⁊ in constans ha: beat caueto Aliud est em̄ non posse q° velis G Ingenium est excel: lens R Multum refert quo in genere excellas hui⁹ em̄ quoq; verbi significacō vaga est verumq; est illud vbi intenderis ingenium valere Malo ergo ingeniū bonum/quā excellēs qd̄ illud in malum flectit ne quit hoc i diūsa uolubile est Nam ⁊ crisp⁹ et luciū cathelinā magnū animi fuisse ait sed ingenio p̄uoq; G Ingenium magnum est R Honū cupio ⁊ modestum/magnitudo sola suspecta est Sepe magnū ingenium magnoꝝ inicium maloꝝ fuit/raro autem magnum errores nisi ex magnis ingenys pdiere

m Emoria ingens data est R Ampla ergo domus tedy ⁊ atrium fumosaꝝ ymaginum vbi multa displiceāt G Me: moria est multaꝝ rerum T Multis in reb⁹ pauca delect: āt/pluria cruciant/⁊ sepe delectabiliū mesta est recōdacio G Rerū adest variaꝝ memoria R Si bonaꝝ bene si malaꝝ q̄d hinc gaudes/paꝝ ne tristine ē ul̄ tulisse/nisi tociēs retranseāt vel sub: oculis sint semp G Memoria diūsaꝝ rerꝝ suppetit R Et culpaꝝ

⁊ delictoꝝ ⁊ sceleꝝ ⁊ ignominaꝝ ⁊ repulsaꝝ ⁊ doloꝝ ⁊ laborū atq; distriminū/quāuis huic vltime voluptas quedam ut aiūt sit adiuncta memorie in quo tamē intelligit̄ non tā p̄teritoꝝ maloꝝ cogitacio quā p̄ntis boni delectacō iocunda esse Itaq; nemine laboris ac piculi meminisse iuuat nisi quietum aut secuꝝ pauptatem lete memit/sed diues morboꝝ sed incolumis ꝯuitutem sed liber carcerē sed solutus exilium ꝯ reūsus/sola ignomīe memoria in medys licet honoribus tristis est/ a deo nichil delicaci⁹ vel in curabilius est quam fama ☉ Memoria multiformis est ⁊ multoꝝ tempoꝝ ℞ In recordacōe mltiplici mltiplex molestia/q̄dam nempe cōsciāz vellicant quedā pungūt/quedam vulnerant alia ꝯfūdūt alia exterrēt/alia deiciūt/vnde fit/ut memorātiū ora rubor pallorq; vicissim in silencō occupēt/qd̄ pessimis hoīm plerumq; accidit/incess⁹q; fit varius vox incta/⁊ q̄ sunt eiusmodi memoria laborantis iudicia ☉ Memoria ꝓmpta est ℞ mallē voluntas pia/ castumq; desideriū/⁊ honesta consilia ⁊ act⁹ in nocui ⁊ vita ꝓbri nescia ☉ memoria ap̄me tenax est ℞ Vnde hec g° obliuio celestiū p̄ceptoꝝ q̄ tam pauca sūt nūo/Vnde obliuio vni⁹ vnde obliuio sumet ☉ memoria admodo tenax est ℞ Terrenarum ⁊ in vtilium reꝝ credo que nā ⁊ quā vaga hec volatilisq; memoria q̄ cū celū ⁊ terrāq; pagrauēit in se ipsam nesciens reūti qd̄ vnum necessariū ac salubre erat obliuiscit̄/in qua ⁊ si forte aliquid delectacōis interdum/sepe tn̄ anxietatis est plurimū Nec in merito Thenustodes cū ei quidā memorādi artem a simonide tūc inuentā pollicēt̄ malle se ait obliuionis artē quā memorie discere/⁊ licet hic ille quodam suo iure respondisse videat̄/ ut qui nature dono illo supra fidē excellēt/cui⁹q; memoriā minimē quidam reꝝ ac v̄borum ymagines p̄grauarēt fere tamen omnib⁹ conuenit Ita omnes ⁊ dediscenda discitis ⁊ discenda dediscitis In hys tm̄ q̄rū vtilis esset obliuio memoriā exercetēs inq; nature finib⁹ non cōtēti insaniā/arte laxatis ☉ memoria omp̄ns est ℞ Titul⁹ hic vni suus ē deo/multipotēs dicere voluisti/si q̄ tamen in signis memorie vis est/ qd̄ omni curiositate melius fuerit dampnosa reiciat stringat vtilia neq; tā sedule q̄ delectāt agregat quā q̄ ꝓsint ☉ memoria optima est ℞ Optimo nichil est melius ꝙ si fidē dicto queris ut in optimis te memorem p̄beas oportz memento peccati tui ut doleas/memento mortis ut desinas/memēto d̄ine iusticie ut timeas memēto misericōdie ne d̄spēs

T p̄clarū est eloquiū :

a ℞ magnū fateor instrumētum glorie/sed anceps cuspide gemia ⁊ hoc q̄q; qualiter vti scias/refert plurimū ☉ Eloquium torrens est ⁊ rapidum ℞ haud inepte quidā/stulti atz impbi

eloquenciā furiosi gladio eq̄pant/vtrūq; reipublice expedit inermem
esse ⊙ Eloquium clarum est ℞ Clarū varie aliq̄d dicit/clar⁹ sol/
clarum incendium ⊙ p̄fulgidum eloquiū est ℞ Et lugubres co:
mete ⁊ in festi glady ⁊ hostiles galee fulgēt ut fulgor eloquētie glo:
riosus sit/stītate ⁊ sapientia tempet ⊙ Copia eloquy ingens ℞
Siquidē iūcta modestie magnum aliquid supraq; ꝯuēz hominum men:
suram non inficior alioquin mutum esse p̄stabit ⊙ Eloquētie satis ē
℞ Satis eloquentie paꝝ sapientie fuisse in homine illo steletissimo
apud trispū leges/neq; is quid gloriam eloquentie q̄siuit vllam quāq̄
alcōri iudicō non eloquentia sed loquacitas illa fuit/verus em̄ orator
hoc est eloquentie magister nisi vir bonus esse nō potest/qd̄ si bonus
⁊ sapiens putabas adoratorias laudes p̄fectūq; mun⁹ eloquentie hūc
v̄borum impetum q̄ sepe ꝓcacib⁹ atq; in verecūdis vberior est/siue hāc
ipsam dicendi piciā satis esse fallebaris lingue volubilitas ⁊ verboꝝ
copia atq; etiā ars quedam sceleratis pysq; comunia esse possunt Ideo
quod q̄ris/bonoꝝ est/non omnium q̄dem sed paucissimoꝝ ita ut mali
oñis hui⁹ laudis exōtes sint/adquā scilicet animi bona/quibus carent/
v̄tus ac sapientia requirūtur Quod ut sic esse intelligas/dicam ꝫ me:
mieris duarū de quibus loquar reꝝ diffinicōnes in mentē redeant q̄ꝝ
altera cathonis/ciceronis est altera Ille ait Orator est vir bon⁹ dicen
di pitus/ Iste aūt nichil est inquit aliud eloquētia nisi copiose loquēs
sapientia Ex hys uides adoratoꝝ atq; eloquētie essenciam ⁊ bonitatem
⁊ sapienciā exigi nec tñ sufficere nisi ⁊ picia adsit ⁊ copia/ita ut prime
due ille virum bonum sapientemq; dum taxat hee aūt sole nec bonū
nec sapientem nec eloquentē quidē efficiunt sed loquacem/omnes vero
coniūcte p̄ficiunt oratorem cuiusq; artificium quod p̄fecto rarius atq;
alcius est quam putēt qui in multiloquio situm sperant Tu ergo si ora
toris nomen ⁊ eloquentie verum veram laudē queris v̄tuti ⁊ sapientie
p̄mum stude ⊙ Eloquencia plena atq; p̄fecta est ℞ Pleno atq; p̄fcō
nichil de est d̄erūt aūt multa si p̄missa defuerint Ante ergo q̄ꝝ vniuersa
ꝓnuctiens hoc vnū tacitū tecū volue ⊙ Eloquētia sūma est ℞ Su
pra sūmum nichil est hys ergo cessantib⁹ sūma non erit sed caducū q̄dā
⁊ in forme cui fundamentū fastagium q; detraxeris ⊙ Eloquentia
dulcis ⁊ ornata est ℞ dulcedo ⁊ ornatus iste nescio quid blandum
seu dolosū nō materiale nec sicer p̄fert/sed nō pluris ē ap⁹ rect⁹ iudi:
ces suauis ⁊ compti viri fallacis or̄o quā ul̄ meretcis fucus vel mellicū
virus vel frenetici robur ul̄ auari aurum q̄tquit est quāuis appeat/ac
mulceat si p̄cipuū essenciale d̄fuerit nichil penitus aut nichilo ꝓximum
videri oportz ⊙ Eloquentie fiducia magna est ℞ Magna sepe fi:

ducia magnis piculis viā fecit/ut animū attollat atq; adiuuet frenum ac:
cipiat sese norit qd̄ agendum instat examinet absit insolentiam piter ⁊
contemptus Sin pgressa liberi⁹ virium obliuisci cepit iam nō fiducia
sed temeritas ⁊ audacia ē/quo nichil ē a sapiente remocius/hic i reb⁹
omnibus agendis ut aspectu speciosior sit effectu piculosior ignauia ē/
illa enim domi pignos ⁊ in glorios tenet/Hec impellit ardētes ⁊ q̄s
extimabatur pmotura p̄cipitat hec sepe bellicissimos viros ostendit in
belles cautissimos pbauit in cautos utq; ad te redeam q̄ dis̄tissimi vi:
debantur infantissimos patefecit ⊙ Eloquētia ingens est ℞ vt sit
fides hystorico inter vicinam infinita eloquētiam habitasse/veriq; lo:
cum teneat auctoritas neq; dubium sit q̄ eloquentie princeps in retho:
ricis scribit eloquentia siue sapientia esse posse q̄ ut liquet supioribus
adūsat̄ Ista tamē quolibet modo sumpta eloquētia c̄te quo maior eo
dampnosior fumestiorq; si sola est ⊙ Eloquentia singularis est ℞
hec est que singulares vires ⁊ grecoꝝ ⁊ nostros ipniciem traxit q̄ ita
esse demoschenes ⁊ cicero ⁊ anthoni⁹ non negabūt ⊙ Eloquentia
plausibilis est ℞ Si innocenter ⁊ absq; iactantia vtare/vix vlla re
cituis mltitudinis amorem tibi concilies ⁊ gloriā q̄ras/si quo nisi me:
re virtutis artificō q̄ri possunt Sin arroganter atq; impbe pfacile tibi
discernere ⁊ maloꝝ odia tibi cōflaueris Sapiētis dictum est cuiusdē
mors ⁊ vita in manu lingue non vni⁹ vero tantū hominis sed multoꝝ
quorūdam lingue totas euentere res publicas Euertentq; pessimum
nocentissimūq; mali hois membꝝ lingua est/nil ac molli⁹/nil hac du
rius ⊙ Eloquentia sonora est ℞ Sonoꝝ fulmē ⊙ Eloquentia
florida est ℞ Et floridū ātonitū deniq; v̄sa ut lib; ⁊ reūsa ⁊ glorie
viā hēs arduā ⁊ in vidie pne valde

13 Vniquid nō saltem d̄ virtute licet gloriari ℞ Vt liceat in
n illo tantum licet q̄ v̄tutis ⁊ omnis boni auctor solus atq; lar
gitor est ⊙ Magna est animi v̄tus ℞ Vide aūt ne quo
maior credit̄ minor sit ⊙ Spectata v̄tus in rebus dubys
℞ pprium est v̄tutis non quid actū s̄ quid agēdū nec quid adsit sibi
sed quid desit actendere vnde est ut sepe illā nō deq̄sito gloriātē/sed de
q̄rendo sollicitā videam⁹ dicerē si liceret auaram aut auaricie c̄te similē
esse v̄tutem iugiter sitit coctdie in ardescit quo plus q̄sierit eo sibi pau:
pior videtur ⁊ plus appetit/null⁹ illi desidery modus est/nullus satis
magnus cumulus meritoꝝ ⊙ Virtus supra humanū morem est ℞
Vereō ne supbie sit ista pfessio non v̄tutis ⊙ Virtus longe clarissi:
ma est ℞ Fundamētū vere v̄tutis humilitas nec tanta claritas vlla
est q̄ elacio non obsturet scit ille q̄ clarissim⁹ c̄atus seq; ipsum efferens

nō obscur⁹ tantū/sed princeps effici meruit tenebraꝝ/ ꝫ si illi accidit
q̄d in mortales de se sperāt G Virtus eximia est R Nō solet v̄t⁹
esse iactatrix aut miratrix sui ꝫ imitatrix alieni itaq; semp anhelās sē:
perq; alcius aspirans dū se cōpat puipēd⁹ G Virtus cōsumata ē R
Non hoc v̄tus de se iudicat/non confidit/ nichil arrogat scit hoc tēp⁹
esse mificie non triumphi atꝫ ideo nūq̄ terpet/sed semper in actū est /
semp q̄si nūc incipiens actingit q̄ omnia pfecissi seu vndiq; cōsumatam
credit/crede michi nō est virtus error est virtuti obuius atꝫ aduersus
Quisq̄s ad sūmū puenisse se credit in hoc p̄mum fallitur qd̄ vbi c̄dit
esse/non est Deind̄ q̄ illuc ferentem viam es errando deseruit dum q;
qd̄ non habet anticipat qd̄ habere potuisse sponte sua negligit/Siq̄:
dē nichil tā pfectui adūsum q̄ pfectionis opinio nemo studet agere qd̄
pegisse se putat Error hic sepe magna pantib⁹ obsistit iāq; alta pēsan:
tibus G Virtus p humana capacitate plena est R Si oīē vitam
ante oculos ponis perq; dies singulas actuū ac v̄borum ⁊ cogitatuū
rōne a te ipso exigis in corruptus reꝝ arbiter tuarum videbis quantū
vacui in anima sit quātū vicia occupēt G At saltē cois ac mediocris
est virtus R In rebus altissimis vix mediocritas locum habe⁹ verū
habeat non tamen gaudy materia ꝫ laboris ac study est nam qd̄ ad sū:
mum disponit donec cō puenerit non quiescit G Aliqua ē virt⁹ R
Huius quoq; iudicium linque alys/⁊ si qua est v̄tus nō ibi finis gau:
dy ꝫ in illo ad quē vera parduū v̄tus ducit Eam nempe phyāꝫ pfitea:
mur q̄ non fruendum v̄tutib⁹ sed vtendū docet Non dum plene ergo
gaudendi tempus tot nūc vite piculis c̄cūfusum/sed optandi poci⁹ spe
randiq; gauisurū te sperare potes sic tamen ut metuas doliturum G
Si quid boni est sencio vnde sit/⁊ in illo gaudeo q̄tq̄d autē de est scio
vnde postendū sit ⁊ d̄ illo spero R Hoc em̄ est virtus ⁊ iā tutum
iter ad veꝝ gaudiū inuenisti

q Visquis ego sum opinio d̄ me hoīm bona est R Opinio
rem non in mutat G Honum me cois habet opinio R
Quid si malus tu nōne opinio falsa est Scientē certe falso
gaudere demēcia est G Opinione vulgari bon⁹ dicor R
Nichil est qd̄ non fingere sibi possit opinio/bonū aūt seu malum qd̄
manis habitat neq; in diuersis opiniob⁹ neq; sermūculis variat non si
cūcti igit te mortales dixerint bonus sies G Honum saltē est michi
nomen R Melius esse nomen bonū q̄ diuicias multas hebreoꝝ sa:
piens ait Idemq; alibi Melius est nomē bonū quā vngēta p̄ciosa Et
valorē boni nominis ⁊ odorem fame hys v̄bis exp̄ssit cōpacione auri
scilicet ⁊ vngenti Quoniā aūt hoc seu aliud q̄tq̄ potest esse bonum si sit

falsum Qualecūqz ergo nomen sit impy nō fit ideo mimor Impietas
Non mani igit nomme gloriet/sed illud eiusdē sapiētis audiat No:
men mqt mpiorū putresceit Et illud alteri⁹/gloria nostra hec est testi:
monū conscie nostre Illa si tibi intus obstrepit qd tibi pdezint adu:
lantū susuri qd blandiceps aut fictiomb⁹ partū nomen E radice mala
michil boni oritur Neqz ergo ortum nomē bonū dixeris/cum verum
dicere non possis S Bene de me sencūt ciues mei R Nō refert
quid de te aly sencant/sed quid tu S Bene ō me loquūt ciues R
Noli credere qō loquant nesciūt ⁊ cupide mencūtur pzuritu quodam
lingue ⁊ in vtramqz ptem nimio ⁊ consuetudine in naturam conuezso
S Bene ō me plurimi loquūt R Ignorantibus credere quid est
aliud q̄ volentem valli S Bene de me loquit vicinia R Dulci lo:
quio aut muneribus forsan delinita aut aliquid de te sperans/Nūquā
uel amanti crederis ut sperante S Vicini nomen meū celebrant R
Alter alterum decipit omnes te S Bonuū michi testimoniū ciues dāt
R Est intus in anima testis in corzupcior cezciorqz/constiāz tuam in
terzoga illi crede S Bene de me hoies opinant R Opinio ambi:
guū nomē ē rei ctissima res ē ot⁹ S Eg⁹ ipe ó bo⁹ michi vidoz R
ergo est malus bonī enim sibi displicēt seqz accusant S Et michi vi
deó ⁊ alys bon⁹ Quid si tu mal⁹ illi autē stulti S Bene ō me spe:
rant ciues R Cura ne spes ciuium falsa sit turpe ē de se sperantes cū
possis aliud frustrari S Credo sim de quo nō frustra sperēt mlti R
Si id esses non id crederes/malū est alios/pessimū aūt se ipsū fallere
S Omnes me virum bonum putant R Quid sit cōtrarium tu scis
S Omnes me virum bonū dicunt R Et credis ommbus Nū te
aūt dici pudet qō nō es sed est vobis hoc insitum inter cūcta mirabile
de verbis vestris qz ō rebus quāuis ocultis/plus cuiq̄ q̄ vobis credere
iuxta flacci sententiā ⁊ mēdacem timere m famiā ⁊ falsa gloria dlectari
S Totum vulgus vna voce me laudat R Nulla pmior ad errorē
atz pcipitu via est quam per vulgi vestigia q̄tquid pene vulg⁹ laudat
vituperio dignum est S Cūctis hominib⁹ placeo R Placētes ho:
minibus deus spernit ⁊ placere hominib⁹ est displicere deo contraria
cōtrarys gaudēt S Viri bonī nomen habeo R Vite constantia ⁊
honestate sezuādum est alioqm facile euaēscit/vēt⁹ ē em S Mul:
te sunt impopulo laudes mee R Vemsti in agzo arido arbores cadu:
cas S Magne ⁊ inter doctos laudes mee sūt R Si veze durabūt
⁊ ut ait cicero radices agent ⁊ ppagabūt/At si icte celeriter tamquā
flosculi decident S Omnes vno ore meā pdicant vtutem R Nō in
hominū flatu neqz in ppria virtute quamuis vera sed mipso virtutum

oim auctore gloriādum q̄ contrariū facit nō mō nō assequit̄/assercione hominū qd̄ non habet/ sed idipsum qd̄ habet in minuit vel āmittit G Vulgus me om̄e p̄dicat R Dixi ⁊ repeto q̄tq̄d vulg⁹ cogitat vanū est q̄tq̄d loquit̄ falsum est q̄tq̄d impbat bonum est q̄tq̄d appbat malū est q̄tq̄d predicat in fame est q̄tquid agit stultum est nunc insanorū sermūculis gloriari

Sapientiam cōsecutus sum R Rem magnam si vera esset ⁊ in sepabilem a virtute Si illā igit̄ appbasses hec pbata esset sed vtraq; qn̄; opinione facilior est quam re G Sapiens sum R Crede aūt michi nūq̄ si vere esses hoc diceres Sapiens em̄ quantum est qd̄ sibi desit intelligit non gloriat̄ itaq; sed suspiret. G Sapientem me pfiteor R Hene irent res si tot essent sapientes quot sapientie pfessores Nunc illud pdifficile est hoc vero facilimū G Sū sapiēs R Si vere sapiēs esse vis Noli q̄dē id opinari Credere se sapientem p̄mus ad stulticiā gradus est prim⁹ pfiteri G Studio ad sapientiam pueni R Vtiq; ad illam sic puenitur sed an tu pueneris recogita Non est em̄ res study breuis egēs aliquid ānoꝝ ut relique artes ul longissima opus est vita Si quis ut aiūt tota die currēs puenit ad vesperam satis est Notū est illud platonis ut alia mlta p̄clarissima/qd̄ ciceroni placz ⁊ michi Heatū cui etiā i senectute cōtigerit/ut sapientiā verasq; opiniones asseq̄ possit has tu an calle medio obuias habueris an nescio quo pennato eq̄ vect⁹ ante temp⁹ actigeris in c̄tum tam cito sapiens euasisti G Sapiētie pfectionū celitus accepi R Est fateor celeste donū sapientia Sz magnus vir certe erat ⁊ celi amicus q̄ dicebat non ꝙ iā accepim aut pfectus sim G Sapientiā cupida mente conp̄hendi R Vt peccunie rerūq; mltarum mala/sic sapientie cupiditas bona est/sed an tu tante rei capax sis videto Certe ille idem/ego me inquit nō arbitror ꝯp̄hēdisse/⁊ ille quoq; p magnus erat/qui cū deo de seipso loquens sic aiebat impfctm̄ meum viderunt oculi tui hoc est pprium sapientis impfectionem suam nosse ac fateri G Sapiens dicor R Non te tue neq; aliene vnq̄ voces sapiēter fecer̄t s̄ res ipsa G Sapiēs vulgo dicor R Vulgus insanos sapientes dicere/⁊ sapientes insanos iure suo didicit qd̄ ē ut falsa p uerū/vera pfalsis habeat/nichil est a veritate remoci⁹ quam vulgaris opinio G Om̄es me p̄dicāt sapienter R Ad famam fortasse aliquid ad sapientiā nil oīo/sēsio autē super scripcionib⁹ in niteris lr̄aꝝ/quibus nichil est liberali⁹/nō satis est facere sapientes q̄ nō sūt/sed egregios ⁊ in signes faciūt ac verēdos/serenissimos insup ⁊ illustres/ut iā simplex sapiētis titul⁹ sit pudori/q̄ q̄ paucis ꝯueniat/stupor

est aboleuit tamen inter titulos clariores/quos qui scribendo sic accu:
mulant/sciūt se mentiri/sed vrbani vel mendacō fieri volunt/vos qui
legitis/non veros modo sed citra verꝝ sistere illos rati publico errore
fallimini Nemo est eñ q̄ se de suis rebus interroget/oñes alys de se
credūt Vis aūt nosce q̄ sis sapiens/verte oculos retro/recōdare quo:
ciens in hoc vite cursu cespetaueris quociēs oberraueris quociēs offen:
so pede cecideris/quot pudendicicia quot dolenda/quot penitenda cō:
miseris/tunc si audes/te dicito sapientē/credo autem non audebis ☉
Scio me sapientem. R. lr̄atum forte vis dicere/sūt enim plane lr̄ati
aliq̄ vere/licet pauci/sapientes aūt pene nulli/aliud est sapiēter loqui
aliud sapienter viuere/aliud dici/aliud esse sapiēter/fuere qui dicerēt
sapientem nullū/idq̄ verū falsum ue sit/non disputo c̄te/nimis p̄rup:
ta sentētia est/ꝛ ad desperacōeꝫ ꝓna/ꝛ studio adūsa sapientie/hebrei
sapientem salomonem suum p̄dicant/q̄ q̄ sapien sesset/turba diugum
pellicumqꝫ testat̄/multoqꝫ maxime dys alienis cultus exhibit⁹/romai
sapiente lilium/ꝛ catonē/grecia ipsa dū floruit/septem habuisse dicit̄
sapientes hyqꝫ hoc tytulo indigni sequētibus visi erant/qui excusant/
dicūt non eos illum sibi assupsisse/ꝫ aberantibꝫ populis t̄ditum posse:
disse/vnus tantum fuit sua ꝓfessione/suoqꝫ sapiens iudicor/stultissim⁹
oīm epicur⁹/quē titulum cū metrodoro ꝑticipare voluit/nec honorifi:
cum amici donū ille respuit/seqꝫ etiā sapientē dici equanimiter tulit ut
sua illa qualis qual̄ error esset gloria alterius/Vn⁹ quoqꝫ sapiens so:
crates oraculo dictus appollinis/forsan ideo/ut virū illum sapienti ꝓxi
mum falso testimonio/fl⁹ deus ad amentiam/atꝫ insolentiam irritaret/
hec de antiquis sapientibꝫ dixerim/felicior etas vestra/que non vnum/
duos ve/vel septē/sed in singulis vrbibꝫ/seu pecudū greges numerat
sapientū Nec mirum sane multos esse q̄ tā facile fiant Veniet iuuenis
stultus ad templū/p̄ceptores illū sui celebrant/seu amore/seu errore/
tumet ille vulgus stupet/plaudūt affines ꝛ amici/ip̄e visus in cathedrā
scandit cūcta iam ex alto d̄spiciens/ꝛ nescio quid cōfusū murmurans/
tūc maiores certati seu diuina locutū/laudibꝫ ad celum tollūt/tintināt
interim campane/strepūt tube valant anuli/figūt̄ oscula vertici rotūd⁹
ꝛ niger pān⁹ inp̄mit̄/hys pactis descendit sapiens/qui stult⁹ ascēd̄rat
mira ꝓrsus transformacōe nec nasoni cognita/sic fiūt hodie sapiētes/
verus sapiens fit aliter ☉ Sapiens sum R. Solent q̄ d̄se magni:
fice senciūt/maiora ꝓfidēter viribꝫ agredi inqꝫ nisu medio ꝓlapsi suo ul̄
piculo ul̄ pudore condiscere/quam iusti reꝝ extimatores fuerūt suaꝝ/
p̄stat igit̄ michi crede/falsas opiniones abicere/in solētiā deponere/in:
sipientiam c̄cumspicere ꝛ optare nequa expiende sapientie necessitas/

incidat q̄ declarat te de nichilo gl̄iatū/hec rectior tutiorq; querēde sapi-
ētie via est G Credo eo ad sapientiam puenisse R At si michi ob-
sequeris/ad illā poci⁹ assurgendo/intendoq; puenies quam credendo
nichil alci⁹ ascendit quā huilitas oposa

Eligione glorior perfecta R Religio optima ac perfecta
r Vna est supra xp̄i nomen/supraq; petrā firmissimam funda
ta/relique oēs supsticōes vane/⁊ de via ⁊ errores sūt/quib⁹
est iter ad tartarum/atq; ad mortem non hanc momētaniam
ꝫ eternā/⁊ quot putas quantiq; viri/hui⁹ vere religionis in opiā mi-
rabiliter passi sūt/cūctis in rebus alys altiores habent illi qd̄ eternum
gemāt/habes tu vnde glorieris ⁊ gaudeas/nō in te q̄dē ꝫ in eo q̄ te su-
ma in re tanto maiorib⁹ p̄ferre dignat⁹ est/qua nil/mai⁹ nil meli⁹ tibi
retribui poterat/in hac vita/de qua loqui aliq̄d vberius nō grauarer/i
res ipsa celeste lumine pene iam oib⁹ nota eēt G Pys sacris iniciat⁹
sum R Pia sacra religionis hui⁹ sunt tantūmō/reliquarū oim sunt
furores/ritusq; sacrilegi/neq; tamen iniciatum esse sufficit/maius est
forte quā putas/deuoto licet animo dulce negocium/nō em̄ deū nosce
satis est/qd̄ ⁊ demones faciunt/q̄ oderūt Amor ⁊ cultus exigit̄ hys ex
rebus Constat/que vtinam tā bene implerēt̄ ab hoib⁹ q̄ sciuntur G
De vera religione michi placeo R Placere sibi supbiē ē/Hec autē
vera religio/que te deo religat/deū tibi humilitatem pys mētib⁹ inse-
rit/insolentiā extirpat/sit igit̄ tibi gaudere p missum/ut quanto letiō/
qn̄toq; religiosior tanto sis humilior/⁊ opibus bonis affluentior/illi
gracias agens/q̄ tibi ex hac mortali rectū iter ostendit/ad eternā vitā
G Veram religionē deo gracias sum adeptus R Hene ais deo g̃-
cias/custodi aūt illā bene/ab ēroribꝫ/a negligētia a peccatis/⁊ sic ha-
bes si sic assecutus es/⁊ in ea te exēces/ut dignum est cessare cōt°ūsiā
de qua mō litigauim⁹/cū sit scriptū sacris in lr̄is/pietas est sapientia/
⁊ palium inicium sapientie timor dn̄i/neq; inidip̄m canticum in ppha-
nis/cui⁹ rei lactanci⁹ meminit institucōꝫ scdo/affirmat inquit heremes
eos qui cognouerūt deum nō tantū ab incursib⁹ demonum tutos esse/
verā etiā nescito quidē teneri vna inquit custodia pietas/etem̄ pi⁹ hō/
neq; demoni pessimo/neq; fato subiciet/deus em̄ liberat pium/ab omī
malo/nāq; iniciū vnicū atq; solū bonū ē hominib⁹ pietas Quid sit aūt
ostendit alio loco hys verbis pietas em̄ scīa est dei/eandēq; sentētiam
asclepium in ꝫmone quodā regio latius explicasse confirmat Vides ut
obstinatissimi duo pagani nostram c̄cūuolant veritatem/tanta ē veri
ius ut linguas sepe hostiū ad se t̄hat

14

In libertate natus sum R Nō qui nascit liber/ s̄ q̄ morit
liber est/ multū fortune licet in nascentem/ in extinctū nichil
expugnat vrbes munitissimas/ armatos fūdit exercit⁹ potē-
tissima regna subuertit in expugnabilis arx sepulcrū/ illic
regnum vermib⁹ nou fortune/ itaq; limē illud ingressi soli mortalium
vite hui⁹ ab īsultib⁹ tuti sūt/ tu te liberū/ iactas/ ⁊ igōras nō dico ad se-
pulchꝝ s̄ an liber hodie incubiculum sis itur⁹ libertas vestra tenuissi-
mo intēs filo/ sicut alia quib⁹ fiditis oīa tremula semp ⁊ caduca est/ G
liber sum R Id circo te ut reor liberū dicis/ q̄ dn̄m nullū habes/ s̄
āneū audi senectā/ bona inquit etas est/ forsitā habebis/ nescis q̄ etate
hecuba seruire cepit/ qua cresus/ qua dary mater/ q̄ plato/ q̄ dyogenes
hys ille te admonet exemplis Multa sūt alia ul̄ tacita senece vl̄ igno-
ta nūq̄d non attilium regulum meministi/ indignū prs⁹ hoc ludibrio/
passum tamen/ nūq̄d tibi recencōr ānis valerian⁹ excidit quoꝝ ille mō
dux/ hic aūt princeps populi romani/ moxq; ille carthaginēsiū hic psa-
rū s̄uus ille truci supplicō pempt⁹ hic longa ⁊ miss̄a contabuit serui-
tute/ quid macedonie numidieq; reges hinc persen/ hinc siphacem me-
morē ac iugūtā regni omēs eculmine romana lapsos i vincula/ mitto
veterū regum cas⁹/ etas tua quosdā eregno trusit incarcerem/ eūdēq;
vna hora/ ⁊ p̄mum regem ⁊ vltimū s̄uū vidit/ siquidē eo quisq; miseri-
or seruus est quo felitior liber fuit Noli g° libertate tumestē/ qn̄ non
ex liberis modo/ sed ex regib⁹ tā subito serui fiunt/ nec mirabis cū sedm
platonis sententiā/ nō mi⁹ eseruis etiam reges fiant Mutant assidue
res humane nil sub celo stabile/ quis in tanta vertigine firmum aliq̄d
ac mensurum speret/ neq; vero te liberū hinc dixeris esse tibi dn̄m nō
vides/ q̄ parētib⁹ ortus in genuis nec in acie captus/ nec venūdat⁹ sis/
sūt vobis inuisibiles animoꝝ dn̄i/ ē in ipsa hoīm origine latēs pestis/
est nascēdi gen⁹ obnoxium peccato/ qua nulla g̃uior s̄uitus fingi po-
test/ sunt occlti hostes ⁊ clandestina bella/ sūt q̄ miseras animas nūdi-
nētur/ quas heu uili p̄tio vēditis voluptates fedissime dnānt/ que vos
in enodabili laqueo vinctos tenēt Ite nūc ⁊ libertate gl̄amini/ s̄ vos
ceci/ nichil nisi corporeum videtis vn̄ eū q̄ vni mortali subē dn̄o/ s̄uū
dicitis/ eum vero q̄ mille in mortalib⁹ tirānis op̄mit liberꝝ iudicatis/ ele-
ganter ut reliqua/ p̄fecto aūt nō facit liberꝝ fortuna/ sed virtus G li-
ber sum R Plane si prudēs es/ si iustus si fortis si modestus/ si inno-
cens si pius hoꝝ si quid abfuerit p ea te p̄te s̄uū scito G In libera
patria nat⁹ sū R Vrbes q̄q; tu libētas/ tu etate p exiguo fluxu reꝝ/
post paululū s̄uas nosci si ul̄ nociora vl̄ clariora sunt vtera/ lacedēmon
⁊ athene libertine vrbes ciuile p̄mū/ mox externū passe sunt iugū Iero

solima sancta vrbs ⁊ libertatis etne mater tēpaliter ⁊ romanis ꝯuiuit ⁊ assirys/nūc seruit egipcys Roma ipsa nō solum libera/sed domina gentium suoꝝ/p̄mū ciuiū/post etiā vilissimoꝝ hoim ꝯua fuit ut nemo vnq̄ libētati/nemo ut impio suo fidat

Gloriosa in patria natus sū R plus negocy habes ut in lucem venias/fulget municiora etiā astra/pnoctē ⁊ boethes ad solis radios habet ⁊ lucifer G Clarissime patrie ciuis sum R Bene si virtutum hospes/vicioꝝ hostis/fortune em̄ illud hoc tuū est G Patria michi felix ac nobilis est R refert q̄dem qua nobilitate hanc numer⁹ incolarū/hanc in signis opū magnitudo/hanc spectata fertilitas hanc sit⁹ ipse nobilitat/salubris aer clari fontes/mare ꝓximū tuti portus/oportiū animes nobilis p̄ria vulgo dicitur/vini ferax olei frumenti frequens armentis ac gregib⁹/auri scatebris ⁊ argenti/bonam terram dicitis/vbi fortes eq̄/vbi pingues boues vbi teneri hedi/vbi dulcia demū poma nascūt vbi aūt boni viri id nec queritis q̄dē/n' q̄situ dignum ducitis extimatoēs egregy atqui sūma patrie laus sola virtus est ciuiū. Recte g° vgilius glariam ac felicitatē cū dscriberet romanā michil hoꝝ ad q3 respicitis dignat actingē vnam vrbis ⁊ impy magnitudinē at3 altitudinem attigit animoꝝ felicem deniq3 ꝓle virum dixit/ea ē em̄ vera urbiū felicitas vera nobilitas G Preclara ciuibus bonis patria est R Quid si tu obscur⁹ quid si claritas ipsa te ꝓdet/eq3 latebris eruet ⁊ in aptum trahet promptius in luce notaberis G Famosissima est patria R Nō tam in famis esset cathelina nisi tā famosa inpatria nat⁹ esset gayo em̄ ⁊ neroni alt infamie acuus impiū accessit ⁊ mūdi natos in vtute fortune fauor extulit/quo lacius noscerēt G Nobilissima in patria viuo R Multorum aūt contemptui patebis aut in vidie sum altero in magna vrbe vix viuitur/illud tucius hoc clarius malum vtq3 aūt hec ipsa quā p̄dicas natalis soli nobilitas causa est/tot inter oculos mille sunt latebre G Notissima ex patria sū R Malim ꝓ te p̄ria3 quā tu ꝓpter p̄riā not⁹ sis/nisi veo pte fulseris/q̄d tibi lux p̄rie p̄ter tenebras alatura est mltos habu' claritas magne vrbis obscuros q̄s abūd claros pui ruris obscuritas habuiss3 G inclita ē michi p̄ria R ē q3 suas sibi laudes habeat/tuasq3 pticipet quidquid bene gesseris/p̄ma q̄damō p̄rie laus erit/fuit qui thenustoidis glariā athenis ascribere interetur/q̄ plane pg̃uiter/⁊ ut talē virum decuit respondit/cum em̄ sibi seriphi anguste ⁊ ignobilis insule quidā incola/inter iurgia obiecisset/non eum sua sed patrie gloria clarū eē Neq3 hercle ait aut ego obscur⁹ si striphi⁹/aut tu si athemēsis clar⁹ esses non splendore patrie/sed virtute prope

sed virtute ꝓprie fidebat Virgilius plane q̄ plato maior licꝫ ille ph̄s
sed existūt interdū in magnis etiā ingenys/magni ⁊ mirabiles ẽrores
Is g° int̄ cetera magne sue felicitati claritatē patire ascribebat/ut em̄
totum noris/hac in ꝑte excellētis viri aīm/aiebat/plato se pro multis
gracias agere racione id quidē mō intelligat cui quibꝫ ve ꝓ donis gr̄e
sūt agēde Ille vero nature gr̄as aiebat p̄mū ꝙ hoiēꝫ eū ⁊ non mutū
animal ꝙ marem ⁊ non feiaꝫ ꝙ grecum ⁊ non barbaꝝ/ꝙ athenienſem
⁊ non thebanū/deniqꝫ ꝙ etate socratis nō alio tempe genuisset/ut scꝫ
esset a quo doceri posset/atꝫ īstrui Vides inter gloriādi g̃tulādiqꝫ cau:
sas/ut athenienſiū q̄ꝫ ponat originē quid hic dicā/forsan expectas/ego
vero ⁊ si d̄ hoc viro ſmo sit institut⁹ qn̄ tamen tanti viri mēcio incidit
quod de hoc toto illi⁹ ſmone ⁊ alys visū sit/⁊ michi etiā videat̄ dicā
simul/scio quosdā claras ac discretos viros incūtanter asserere/nichil
vnquā ab aliquo dictum esse de lirius quoꝝ in sentenciam quin ut dici
solet eā pedibꝫ paꝝ abē nā quid queso attinet hys gaudere Quero em̄
quid si barbar⁹ quid si mulier natus esset/an non mlti barbari/mltis
grecis ⁊ virtute ⁊ ingenio meliores extiterunt An non femine aliq̄/
⁊ reꝝ gloria ⁊ in vencione arcium quibꝫ licꝫ viris optabiliores Quid
deniqꝫ si bos quid si aꝫin⁹ nascēt̄ quid ad hūc ip̄m de quo loq̄mur pla:
tonem/q̄ iam plato nō esset/sed id poci⁹ qd̄ natura parens edidisset/
nisi forte pythagorice credebat insanie/ecorpore in corp⁹ animas cō:
migrare/quo nichil vnquā c̄te stulci⁹ nichil inprudēci⁹ nō dicā a ph̄o/
sed ab homine dictum fuit Nichil magis veritati dissonum ac pietati
nichil demū qd̄ religiose aures magis abhorreāt quid deind̄ an athenī
ensium nasci clarū adeo ut nō equiclarum esse posset alibi/thebis etiā
natum eē An nō homer⁹ ⁊ pythagoras ip̄e ⁊ d̄ mocrit⁹ ⁊ anaxago:
ras ⁊ aristotiles ⁊ mille aly alibi q̄ꝫ athenis nati clariqꝫ habiti/nō mi:
nus q̄ꝫ qui nati sūt athenis/at ne athebis abeā/quas spernere greci so:
lent/an nō si in genuitas querit̄/thebis natus est pindar⁹/quē imita:
cione ꝓrsus in accessibilē flactus ait Si rerū claritas gestaꝝ liber pr̄/
atꝫ hercules tā famosi ut alexander macedo cōtemptor oīm ferme mor:
talium illos duos ac altissimum/atꝫ vltimū signum glorie sibi ꝓponēt
imittādos Sui vtrūqꝫ nōne retēti memoria/⁊ pene āte oculos theba⁹
erat epamendas sūm⁹ ph̄us/sūm⁹ dux grecoꝝqꝫ oīm recto subiudicio
omnis eui princeps hic est q̄ lacedemones pene fūdit⁹ eūtit ⁊ athenī:
enses platonis sic extruit/ut eo mōtuo q̄si sūmo terrori liberati/illico se
in luxū ignauiamqꝫ resoluerēt quo ad huc etia apud thebas florentes
quot athenis in ercium ⁊ stultoꝝ milia fuerūt quis facile animo meciat̄
non igit̄ ꝙ athenis/sed ꝙ talis natus esset ac genit⁹ hoc ē tali ingenio

taliq; animo tali deniq; ⁊ parentū indulgētia/ ⁊ rer̄ tēpaliū facultate
ut erudiri posset/ ⁊ ad om̄e bonum opus institui gracias agere decuit
tā anxie doctum virum illi deo qui hoc ei dedrat/ nō socratis nō athene
cui⁹ inscola ⁊ in q̄ vrbe/ q̄t ⁊ iniqui fuerūt ⁊ indocti opinari ꝓmpcius
sit quā nosse/ ⁊ ut urbē sileā habuit stola illa inter multos altibiadem
⁊ triciam illum patrie hosten/ hūc seuissimū tyrānor̄/ quibus q̄d p̄cep:
tor socrates cōtulerit plato ipse respondeat uł sic intelligas quā mane
est ꝙ terrenī doctrina p̄ceptorum discēplor̄ auribꝰ instrepit/ nisi gracia
magistri celestis aspiret/ sine q̄ nichil oīo socratē potuisse q̄tq̄m dei mē:
dacis oraculo/ ut p̄dictum est sapientissimū iudicatum inter duas tamen
simul vxores ꝓcacissimas cui⁹ ipse uł alius quātum libet rem excuset
in eptissime conuersatum sed hec ⁊ reliqua incidēter p̄ter vnū illud/ ꝙ
platonem talem virum hac eadem vanitate gloriose patrie implicitum
fuisse cognosceres nō ut magni comitis clipeo tuū tegas errorē ꝫ ut
accuraci⁹ illū vites/ cui subcubuisse sūma etiā c̄nis ingenia · G · Am:
pla in p̄ria vitā · R · Multa sūt āplea vrbis incomoda/ distat tēplū
distat forū/ ill⁹ aīo nocet/ hoc corpori distant opifices atq; amici q̄ nul:
la quidē durior distantia/ quos laboriosum visere/ negligere ibu manū
· Audis ut de hoc querit̄ flactus : Cubat hic incolle quirini/ hic extrēo
in auentino visendus vterq;/ quocūq; ire d̄ creueris ceu pegre ꝓfectu:
rus domui tue dispone quādo ⁊ an redeas in certum ⁊ ipse redit⁹ cū
labore est sepe etiā cū errore ferro cū magnete iter agit̄ hac eas facilius
hac rectius/ hac curiā/ hac theatr̄ vites hac balneum effugias hac ma:
cellum hy ⁊ mille aly sūt vrbium scopuli inter quos nauigās domum
tuam/ q̄si alterā orbem petis/ iuxta te ad illā ꝑuēturum sperās/ ⁊ hic q̄ꝫ
apud ipsū flactum legis ut philipp⁹ orator/ domum ut redyt/ foro in:
mium distare carinas/ iam grandis natu q̄rit̄ hee ꝑuo inepido melestie
cessant/ om̄is quitq̄d querit̄ uixa est · G · E paruo opido in numēsam
vrbem cōmigraui · R · E tranquillo portu ꝓcellosū sponte pelagus
ingredi temeritas est/ nec minor ideo/ quia loci euentus/ fecit hoc tn̄ ⁊
gens claudia esabinis romam petens etustulo marcus catho ex arpi:
no ac cicero successitq; feliciter sed vbi nam tales viri non tuto quidē
in exemplū t̄hitur quidq̄d raris ⁊ sūmis ingenys attēptatū est/ postq̄
tū soluisti funē/ omni studio inter difficultates emittere int̄ alta ꝯsurgē
consilio ceptum regens qd̄ hic boni dixerim plures erūt adūtutem sti:
muli erunt forte quos ad gloriā sequi velis/ erit vbi te exerceas vbi cū
paribꝰ possis de laude contēdere pudebitq; testiū tantor̄: Multis sepe
quot vis animi nō dabat cōtulit vis pudoris ⁊ ad ignauiā ꝓfugendā
sepe plus spectat̄ valuit quā v̄t⁹: Et hy hercle quor̄ ꝓxime memini ⁊

acticus curius numa p̄ompilius corduba ꝓfect⁹ seneca leptiq; veniēs seuer⁹ mltiq; aly ex alys locis vbiq; futuri magni viri ut aliq̄nto maiores rome essent emulacō v̄tutis ⁊ illustrium copia prestitit exēploꝝ stude ergo qd̄ vnicuz bonum est in hac tua cōmigracōe ne pereat/neu nil aliud migrando q̄sieris/quā ut te coram pluribus noue patrie fulgor nudet

16 Rigo generosa est · R · Rursum michi redis ad incipias quid ad te · G · ꝓpago vet⁹ ⁊ gloriosa ē · G · Aliēo glari ridiculosa iactancia auoꝝ merita nepotum de generātium note sunt nec aliud magis postēoꝝ maculas aperit/quā maioris splendor ac gloria sepe alteri cōmodum virt⁹ alteri⁹ tulit · Veram laudē nisi de ꝓprio sūpseris abalio non expectes · G · Magna est nobilitas antiquoꝝ meoꝝ · R · Mallē ꝑ te aly quā tu ꝑ alios noscereris/verū age aliq̄d ⁊ tu vnde sis nobilis/nā ⁊ illi nisi aliq̄d egissent laude dignū nūq̄ nobiles fuissent · G · Multa sanguinis est claritas R · Omis ꝓpe modo sanguinis est cōcolor/sicubi forte aliter altero clarior inventus sit non id nobilitas efficit sed sanitas · G · Magna est claritas parētum · R · Quid si maior obscuritas tua est corp⁹ sēper ⁊ patrimoniū sepe a parentib⁹ accipitis/claritatem ⁊ qui habent raro in filium transferūt/⁊ qui non habent aliquociens in filio illā vident/quantum patre clarior cesar quantum obscurior affricano fili⁹ q̄ si ꝑmanus tradi claritas posset quā clarus futur⁹ esses intelligis/sed amare illū potuit pater illustrare non potuit infinitā sue lucis eclipsim passus in filio sic qd̄ p̄ciosissimum habet hereditas/iudicō testantis eximitur nec nisi d̄ vilissimis rerū est tanta solemnitas testamenti · Mille em̄ nūc tales clarissimoꝝ hoim obscurissimos heredes enumerē si vacz ⁊ si expediat/sūma tenes · G · Ingēs gētis claritas est · R · Nichil tibi claritas amplius p̄stabit quā ut latere nequeas si velis Ita in p̄mis iocundissimū tibi vite latibulū ⁊ secretus reꝝ trames eripit/quit quid ages erit vulgi fabula/q̄liter domi viuas ⁊ quid tenes nosse vicinoꝝ studiū/⁊ velud exploratores ad te auus paterq; remiserint sic totum rei familiaris archanū ⁊ cottidiani vict⁹ racō/quid cum filys/q̄d cum seruis quid deniq; cum vxore/⁊ ad vnguē actus om̄s ac verba de rebus licet minimis inq̄rent q̄dq; alcius stomacheꝝ/ab alys maxime quoꝝ nichil inter erit hic tue igit̄ claritatis est fructus utq; si vel modicum aberres dedec⁹ gentis ⁊ monstrati desertor/itineris longe inexcusabilis habeare hoc est em̄ suum ac ꝑpetuū gentilicie claritatis reliqua oīa comunia/vndecūq; ꝑtū decus infestant qm̄ difficile est clara retondere · G · Clarissime natus sum · R · Stulte claritas non nascendo

querit̄ ꝫ viuēdo/sepe etiā qd̄ miraberis moriēdo · G · In multa luce natus sum · R · Turpitudinē caue q̄ obiectu lucis in signior fit itaqꝫ aspectior id infeceris/in tenebris natum melius foret/adulteri ⁊ fures ⁊ omis turpium cohors tenebras querūt sola virt⁹ lucem nō refugit/feda hec ⁊ falsa nobilitas cognosciqꝫ appetit cui vnicū vitande īfamie cōsiliū sit nesciri · G · Antiqua nobilitas ē generis · R · Anqua igit̄ virt⁹ fuit sine qua vera nobilitas est · G · Peruetusta nobilitas est · R · Vetustas nimia claritatem rebus eripit/⁊ parit obliuionem/quot fuerūt nobiles familie/quoꝝ hodie memoria nulla est/q̄t tu ipse florētissimas vidisti que paucis ānis ferme ad nichilū rediere/vnde p̄sagium facias de hys mō florētib⁹ deqꝫ hys nūc p̄mum erūpentibus caputqꝫ tollentib⁹/omnia temp⁹ immuit cōsumitqꝫ/senescūtqꝫ non modo familie/sed vrbes mūd⁹ ipse infallimur adextremū vergit/tu qui vetustate gloriaris/vide ne gloriā ip̄a vetustas extinxerit nue iā radix aruerit cui⁹ florib⁹ vis ornari/om̄e qd̄ in tempe oritur cū tempe occidit vestra quoqꝫ nobilitas tempe incipit tempore desinit ⁊ quā lōga dies pepit longiorqꝫ auxit/lōgissima subruit/fieri potest ut quo te nobilē esse/desieris/esse/forte nobilior si ꝫuis incepisses · G · Inueterata nobilitas est · R · Inanis ambicō/nec suo merito/sed aliorum obliuione subnixa/cōfusa sunt nempe oīa ⁊ pplexa successionū series hoc iter tibi accidit/nō nobiliō ut eēs/ꝫ ignociō · Origo cūctoꝝ hoim vna est vn⁹ parens humani generis/vnus fons vniūsoꝝ/qui/vicissimi modo turbid⁹ mō nitid⁹/ad vnū quēqꝫ vestrū puenit ea lege ut quod paulo ante clarū erat/mox obscurum fiat qd̄ obscurū clarū Ita nō de fonte dubitacō est sed quib⁹ alucolis hec clari sanguinis ut dicitis ad vos vnda pfluxerit · Hinc ē ut q̄ heri arabat hodie militet/⁊ q̄ purbes medias ardentem cornipedem aureis habenis regē solit⁹/supb⁹ incesserat psqualentē campū pigros boues humili pugione solicitet · Verūqꝫ platonicū illud liber opinari neminem regem nō exseruis oriundum/nemmē non seruū exregib⁹ · Ita vero vicissitudo hec/⁊ condicō statuum humanoꝝ variabilis atqꝫ incōstans ē ut iterabilis q̄qꝫ sit semel ac pluries/ne mireris si vel arator ad miliciam vl̄ miles dedeat redeat ad aratrū · Ingens rerū mortaliū rota est/⁊ quia tractus est longior breuis hūc vita non pcipit/quod nisi sic eēt ⁊ ligones regū ⁊ agrestium dyademata cernerēt̄/nūc hominū memoriā occupatam in tentāqꝫ alys tpūs fallit · Et hec ē tota illa vestra nobilitas q̄ tu nudi elatiqꝫ inceditis vanū genus · G · Auoꝝ clara psapia est · R · Quousqꝫ vagaberis d̄ te agit̄ tu michi nescio quos in tuum locum substituere interis qui pse forte aliquid p te autem nichil nisi ip̄e tuis testibus causam instruxeris

respōsuri sūt ꝓinde aui isti vel ꝓaui clari fuerūt/dū euulgari acie v̄tu:
tū se se alys attollē ceperāt/ea nobilitatis radix vltima sed perge alci⁹
exquire acrius ꝓauorū attauos obscuros in venies ⁊ ignotos. Ad sū:
mam hec nominū atq; ymaginū claritas ⁊ ꝑ breuis est ⁊ quantulacūq;
est/tua certe nō est/desine itaq; tuū nomē alienis/ebūbrare v̄tutib⁹ ne
vnoquoq; suū reposcēte nudus ipe de ꝓprio rideare. G. Nobilis sū
R. Quāto sit melior rustic⁹ vir fōtis/quā ignauus nobilis scies. Cū
librauerīs quanto sit melius nobilitatē fūdare/quā euertere si exēplis
eges/domi milicieq; affluunt passimq; legētibus occurrūt/ut ꝑte ipm
mensor censorq; reliquorū fias ex omnibus duo paria hominū expen:
disse suffecerit. Altera igit̄ in lante mariū ⁊ tulliū/in altera hoꝝ adūsa:
rios/aulū ⁊ clodium cōstitue que examen v̄giat et quanto roma cedat
arpino/quis tam cec⁹ ut nō videat. G. Nobilis nat⁹ sū. R. Dixi
iam/verus nobilis non nascit̄ sed fit. G. Insignis nobilitas saltem
ista vulgaris a ꝑentib⁹ est relicta. R. Vnū hoc quoq; bonū uideo/
familiaria v̄tutum exempla nō deerūt/⁊ domestici duces quoꝝ pudeat
deseruisse vestigia id si labi sinis/q̄d nisi famosū ⁊ difficile malū est no:
bilitas/nescio aūt quo difficilior est/suoꝝ imitacio quā exteroꝝ/forte
ne videat̄ hereditariū bonum virtus Nō libēs dico/sed res ipsa loq̄t̄/
raro excellētis viri fili⁹ excellēs fuit

In magna genitus sum fortuna. R. Vitā abinquietudi:
ne auspigata hanc equidē in ꝓprie tēpestatem fortunā vocāt
naute/magna g° fortuna/magna est tempestas magna vēo
tēpestas ⁊ consilys magnis eget/⁊ virib⁹ habes non leticie
materiā sed curaꝝ. G. Inamplissima fortuna natus sū. R. Tu ne
forte felicius censes/magno in mari quā exiguo in flumine natum eē/
q̄d si nemo san⁹ dixerit/quid ꝑinde facilius habet nasci/inpalacio quā
incasa/vbiq; ortos parens terra excipit. G. In magna fōtuna ort⁹
sum. R. Adūso sidere soluisti funē cura aūt q̄d si in tempestate dies
acta est mox te inueniat in portu. G. In alto natus sum. R. Tur:
binib⁹ reꝝ pates latēdi spe p̄repta. Scitū est illud lirici porte sepe vē:
tis agitat̄ ingens pinus/⁊ celse grauiori casu decidunt turres feriuntq;
sūmos fulgura montes ut claꝝ fateor in alto nasci nec tranquillum cēte
nec tutum est/altitudo quālib; humana/ꝑseip̄aꝫ inquieta est ꝓpe q̄ꝫ fre:
mens tonitruo/vnde miror quid ita senece displiceat/mecenatis illud
Ipsa em̄ altitudo attonat sūma nam cū aly hoc v̄bo vsi sint/cur solus
ille p̄hendit̄/nil p̄terea tā altū/q̄d non ⁊ sollicitudini ⁊ labori ⁊ invi:
die ⁊ pauori ⁊ merori ⁊ in fine morti ꝑuiū sit/⁊ sane oīm fastū eminē
tiamq; mortalium/sola mors in planum redigit. G. Alto ⁊ magno

nat⁹ sum in statu · R · Jam p̄mū audisti ex alto g̃ues lapsus ⁊ mag:
no rara quies in pelago/nec in imo p̄cipicium metuas/nec naufragium
in sicco · G · Principiū fortunatum fuit · R · Finem respice ut reli:
quis sic fortune suo multum licet in regno/quo fortunacius principiū/
eo finis in cercior/nōne vides ut res hoīm turbinis more voluūtur vt
quietum mare tempestas turbida/lucidum mane nubilosus vespere in
sequitur/ut inter inicia planum iter incōfragosū desinit/sic ꝓsperitatis
insolentiā inꝓuisa calamitas ⁊ letissime cursū vite mesta mors claudit
⁊ sepe p̄mordio dissimilli⁹ finis ē · G · In alto cepi · R · Vidi vbi
desinas vita hōis a fine d̄scribitur/⁊ finem plane sencies q̄ principium
non sensisti · G · In sūma fortuna edit⁹ sum · R · Et seruoꝝ filios
in solio vidim⁹ ⁊ filios regū ī ergastulis

1 In altissima educor familia · R · Multū tibi hoc videtur 8
qd̄ parum ē eritq; mox nichil/an ideo magis tibi quā duro
agricole vermes parcēt An cibo molliore vescent̄ auidius/
non iocor tecum/nec te terreo scis ⁊ si fōte dissimiles te illi
cōuiuio p̄paratā escā/⁊ forte iā tene tempus instare c̄te aūt ab esse lō
gius iam non posse/nam vita breuis est/fame liteq; cōuiue/⁊ q̄ mē:
sam instruit mors inpigra quid tibi tūc tue laucie iste ꝓfutet̄ sint vide:
ris · G · Nautissime ab infancia educat⁹ sum · R · Pessima puericie
rudimēta neglectis bonis artibus/exquisitis cibis/⁊ pegrinis poculis
assuefact⁹/a puero p̄clarissimā in spem adoleuisti/sapores atq; odores
nosse/mirariq; doctos eximie ⁊ opiperas mēsas ⁊ vasa aurea venerari
neq; foma ut mos est/sitimq; seō extinguere sed ambicōsa semp nau:
sea ⁊ dānosis stomachi sarcinis mane illis occurrē/cum tot interim in
herēo stī viri esurierint/tot in castris gloriosi duces/parce/sobrie/atq;
aspē vixerint/an si tibi gemmis atq; epulis obsesso/Huic curi⁹ fabrici
us corūcan⁹ lecta suis manibꝫ olera/cenātes fictilib⁹ atq; arantes ad ves:
perā ieiuni quinci⁹ ac seran⁹/aut post hos catho cēsori⁹ cōsul in hispa
niam nauigās vnde triūphator redyt/non alio quā quo remiges/viro
vsus omēs notissimi hostes voluptatis occurrerēt/illinc paul⁹ atq; an:
thoni⁹ fontis ad ripam missum celitus ꝑcientes panē/num verecūdia
ac dolore faucibꝫ hereret mers cibus/⁊ attoniti gustus titilacō illa len:
tesceret cogitares ab hys viris victu tā tenui ⁊ tamquā humili labore
gaudētibus/⁊ ꝯuatā patriā/subactosq; nobilissimos reges ac ꝑplos
⁊ que victoriarū difficilima est carnem ꝓpriā ac mūdum/⁊ inuisibiles
hostes anime d̄bellatos/te inter amplas dapes/ac suꝑbam requiē vili
ꝑdomitū voluptate · G Nautissim⁹ victus est · R · Sencio om̄e stu:
dium in eo est/vt ad fundum miserie/curiositas feda ꝑueniāt/nichil ē

actum cibi ac potus elegancia/nisi accedat ⁊ copia imo vero r̄dūdācia
atq; fastidiū/nec succūrit ut augustus cesar q̄ ut puto paululū te lantior
esse potuerat/ cibi ut d̄ illo tradit̄ minimi fuit ac uulgaris fere Sileo
cibos quibꝰ vesci solitus erat/ne quasi rusticā⁹ paterfamilias cōtēptui
tibi sit/mt̄q; fasianos ⁊ ficedulas ⁊ pauones tuos illi⁹ pricipis secum
din⁹ panis ⁊ caseus bubalus ⁊ minuti/pisciculi rideāt̄ At qn̄to meli⁹
fasiani isti vestri/⁊ mēsaꝝ dec⁹ eximiū/⁊ gule sūma felicitas ap⁹ colch:
on semp est phasidē latuissent q̄ huc ad corrupēdū orbē vestrū/⁊ irri:
tādas illecebras aduolassent/qn̄to honestior etas illa/de qua naso ait/
piscis adhuc ill̄ popl̄is sine fraude natabat ostraq; iconchis tuta fuere
suis/ne latiū norat q̄ prebet roma diues /neq; pigmeo saguine gaudet
auis · G · Vino fruor electissimo · R · Male ꝫ ꝓpe ais fruor · Hic
est em̄ finis vester adh̄ nati estis qn̄to aūt tuci⁹ sitim vestrā vinū debile
vel limphis d̄bilitatū siue pur⁹ etiā riu⁹ extīgueret · Cēte pricēps idē
deq̄ nūc loq̄bar vini q̄q; parcissi⁹/nā et id scribit̄ /fuit ter non amplius
sup cenā bibēs dū in castris esset/ vos terdecies an̄ cenā bibitis ⁊ ad
cenā/cencies/nec numero poculoꝝ quātitas cedit et castra ipis vino:
siora sūt vrbibꝰ nl̄la nisi ab ebrys ul̄ expedicō vl̄ cētamē · Nō bibe:
bat ille nisi tē diu/vos diebꝰ ac noctibꝰ nō cessatis ille si sitis vrgēt/pro
porciōe pfusum aqua frigida panē ul̄ lactucule/tirsum vel succosi pomi
morsum vel frustum cucumeris capiebat At vos sitim cū lenocinio ac:
cupātes/illam vnius ardētib⁹ ⁊ bibendo aliam sitim parituꝝ extinguī:
tis/dicam veri⁹ accēditis/nec in aim venit bibere vos saguinem terre
ac venenum cicade dū sic vinum bibitis ut allexandro macedoni scripsit
androtides/quib⁹ p̄ceptis si ille ob tēpasset ꝓ fecto amicos in temulē:
cia non interemisset/ut ait plini⁹/nec ipse nisup tandem in temulencia
pysset Hec eadē cibi in differentis/ac potus pcitas/incunctis fere cla:
ris ducibus atq; principibꝰ fuit Et in iulio cesare singularis que quātū
vestre sit preferēda libidini/somn⁹ vester illoꝝ industrie ⁊ gestaꝝ re:
rum glorie collatus iudicio est · G · lautissimo fruor victu · R · Si
honestis etiā rebus frui vetitum quāto magis in honestis ac turpibus/
nec te pudet in eo/qd̄ ad caduci corporis ꝫuiciū spectat in mortalis aīe
fructū ponis epicureū dogma/sed in fame olim reiectūq; deniq; cunctis
ex voluptatibus q̄ corporeis sensibus obrepūt anime illas esse fedissi:
mas/diffinitum est q̄ tactu gustuq; sese ingerūt/qd̄ ille maxime vobis
cum beluis sint cōmunes/⁊ in beluinas mores racōnale animal in cur:
uent/quo nichil abiectius humana mors patit̄ · G · Haucys ⁊ cibis
varys delector · R · Et delectare ⁊ fruē si nil meli⁹ nosci/si nil pei⁹/
pudeat more pecudis pabulo gaudē aut recūditoriū ferculoꝝ fieri ⁊

ſuum doleo mun⁹ eripere/demq; ſic habeto nō poſſe te hāc quā ꝓbas
vitam diu pati/faſtidio eſt/vicina ſacietas/ieiunus cibos condit ml miſi
dulce ac ſapidum guſtat fames ml tā lautum qđ non nauſea reddat im
ſipidum ac ſordiū/ipi etiā q̄ delectacōm huic mtendūt appetitu ⁊ rari:
tate illā acui fatent ut reliquas copia frequētiaq; cōtundi/⁊ in nichilū
ſepe in contrarium verti/ipſe demū ꝓfeſſor voluptatis/epicurus/tenu:
em victum q̄ſi vnicū ſuum ꝓfeſſionis auxiliū/⁊ laudauit ⁊ coluit qđq;
ſobrietati ac modeſtie tribuūt honeſti viri/hoc ille tribuit voluptati/ut
quālibet viuēdi viam eligas diuerſis fimb⁹ vnū callē puenire noueris
vno victu vtendum tenui ſemper ac modico/niſi quem honeſtis excau:
ſis/rara forte licētia/ſed illeſa ſobrietate laxauerit/victos hic ſiccos ⁊
validos ⁊ aſpectu placidos facit/facit/⁊ odore cōpis nec ſibi nec alys
moleſtos Confer hys madidos eſtuantes tremulos olentes ⁊ ut cice:
ronis vtar verbis Confer ⁊ ſuadentes ⁊ ructantes/tūc videbis q̄d mt
frugalitatem mterſit ⁊ crapulā/⁊ ſi non virt⁹ ac aſpectus ipſe mōſtra:
bit/recta quo nam vergat electio/ut vir ſit quiſpiā tam gule ſuus qui
acriter re diſcuſſa/non ſobrietatem longe illi p̄ferendā fatear Si hec
ſpernis ut leuia nūq̄d ⁊ morbos etiā hinc naſcētes mortēq; dtēpnes/
que licet ſe ipaz magnis animis dtēpnēda ſit naturaliter atz honeſte/
ſeu ceſte non turpiter muenta/ſic turpiū cauſis accerſita morte ml fe:
tidi⁹ milq; formidabili⁹ An vero nō audis eccleſiaſticū cōſultorē noli
aliud⁹ eſſe mq̄t eē i omni epulacōe/⁊ non te effundas ſuper oīez eſcā
In mltis em eſcis erit ifirmitas ⁊ auiditas a ꝓpmq̄bit uſq; ad colerā/
ꝓpter crapulam multi pierūt/qui autem abſtines eſt adiciat vitam · ℌ
Hautis ⁊ mltiplicib⁹ vtor cibis · ℟ · Aſellum tuum ſi nimis preſſe:
ris o ꝓprimes/ſi mollius paueris calcitrabit Venter vero d̄ poſitarius
male fidi eſt/non in efficax conſilium videtur ad oīes ⁊ p̄ſertim gule
illecebras cōprimēdas exitū dtēplari

Onuiuys glorioz · ℟ · Hautus victus voluptatis conuiuia
ſunt furoris Quid em miſi pampatic⁹ furoz eſt multos diui
tes a negocys honeſtioꝛib⁹ fortaſſis abſtractos honorifico
tedio vnū in locū cogere/⁊ multos vētres aut vacuos me:
lius manſuros aut ſuo gtuis implēdos arbitrio exquiſitis ⁊ nocuis ci:
bis infarcire/vbi ut vni morem geſſeris palato mltis tedio fueris atz
faſtidio/raro em inter cōuiuas cōuenit verumq; deprhenditur qđ ait ille
Tres michi cōuiue ꝓpe diſſentire vident poſcentes vario multum diú:
ſa palato Quid dem q̄d nō dem quid des flacce/ſeu quid facias/miſi ut
penitus michil des/⁊ hanc curam illis Imquas quibus nulla eſt/eſt al:
tior cura agant qđlibet q̄ agere ml aliud ſcīt/nam ſi tres diſcordant

infarcire cibis

Raro · n · int Convivas gvenit vivūq; dispvtant qt ant vlli

Exprobratio stulte Conuiuaꝝ.

quid ĉentum faciant aut mille viꝝ fine tacitis abeũt ſaltem lamentis/ꝫ
male ſapũt hoc male oluit hoc p̃ferendum fuit illud gelidũ illud mtẽ:
peſtiuũ hoc meſte oblatum hoc irato vultu crudum illud/hoc lacerũ
ille famulꝰ ſegnis hic p̃ceps hic ſudaſtes hic cõtumax/hic clamoẽ offẽ:
dit/hic ſilencõ ille illotis vaſis aquã tepidam hic vinum molle porrexit
hys querelis non tam aule q̃ via reſonant/ꝫ platee/nec im merito/nã
quid attinet iocũdius domui ſue pranſuros p̃bus fatigare aut quorſũ
ꝫ ſuptus in vtilis/ꝫ ſupuacuus labó atꝫ vnũ in atriũ turba cõueniens
niſi vt te vicine oſtentes/ꝫ q̃ſi ỏ cõuiuys tuis pedeſtes agas volũtari:
um triũphũ/ſic tubis cymbala concrepant atꝫ appareat pompe omma
tribui caritati michil/ finge poſterodie vnũ aliquẽ conuiuarũ tantillo
egeſe quãti ſua cõſtitit paraphis nũquã id a cõuiuy dño mpetrabit/nẽ:
pe non id ille p̃ſtitum ſed ſibiq; quãuis ita eſſe non ſit dubium/ſolent
tamen vbi ad menſam ebry dierãt affirmãtq; aliquid peuſſe epul hys
ferme verbis vti/ p hanc inquiunt quã ſimul facimꝰ caritatem quibus
rite reſpondeaẽ/ymo vero p hanc ebrietatẽ ꝫ hanc crapulam/vera de:
mum hec caritas eſſet ſi ietum ꝫ ficti ꝫ que in veſtram pniciem efundi:
tis/m vſus paupũ verteretis tũc caritate non im ꝑprie iuraretis/nũc ad
vra cõmnia faſtidioſi diuites cogũt/famelici paupes excludũtur vobis
ſcilꝫ eriſtimãtibꝰ glorioſũ claris hoſpitibus habundare/nec ỏ eſt p̃ter
vulgꝰ fontem omis erroris auctor mſignis/eſt cuiq; ut michi videt ait
cicero Valde decoꝝ patere domos hommũ illuſtriũ hoſpitibus illuſtri:
bus/plane vir egregie q̃ refeꝛre vicem valeant ſed egentibus clauſas
eſſe/qua im re haud im digne forſitan notatum alacrãtia ciceronem no:
uimus qui melius pfecto illud a libri ſed eodẽ libro hoc maxime inquit
officium eſt ut quiſq; maxime opis indigeat/ita ei potiſſimũ opitulari
qd cõtra fit a pleriſq; a quo eñ plurimũ ſperant/etiam ſi ille hys non
egeat tamen ei potiſſimũ im ſeruũt/bene nũc ais cicero ꝫ vere/nam ꝫ
ita fieri dẽt/ꝫ a plurimis cõtra fit ſed ut ad rem redeam ſi querelis ac
faſtidio cõuiuiaꝝ vis carere/cõuiuys abſtine hñt ut utrũq; fortaſſe q̃
cõuiuio interfuere q̃ arguãt quo grauent/q̃ hoc ipm arguit q̃ cõuiui
non interfuit non iam ille cõuiuia eſt ſed impudẽtiſſimꝰ parahitꝰ/cuiꝰ
lingua nõ pluris extimãda quã gula eſt/q̃ nõ mõ nõ metuenda eſt ſed
optanda nõ nũq; dicẽte ſatirico/nã q̃ cõmedia mimis quis melioꝛ plo:
rante gula/tales aliqui apud comicos deſcribunt/letiſq; riſum excitant
qui viſi auditiq; coram queant facere hec demq; ſũma eſt/cõuiualẽ cen:
ſuram nõ cõuiuando euaſeris parahticos morſus ac rabiẽ ridẽdo/ꝫ cõ
tẽpnẽdo fugaueris/nõ eſt alia ad q̃etem via. ℌ. Cõuiuys vaco. ℟.
Pulchꝝ tibi ſtudium ỏ legiſti quid huic guſtui cõueniat q̃d illi/q̃bus

Si querelis & faſtidio grauaꝝ vis abſtinere/ Caueꝛe a grauiꝰ abſtine.

aut cōcupiſcēda fames ferculis/aut irriſenda ſalſamentis/en p̄claram
vtilemq; phie ptem/quis p̄mus/quis ſecund⁹/⁊ quis ꝫ⁹/m g̃tum ſto:
machū e cib⁹ p̄mat quis vini fum⁹ cerebro g̃tiores nebulas effundat
Ⓢ · Cōuiuys delector · Ⓙ · Si ſic accipiat vt verbum ſonat/⁊ ut ſē:
ſerūt maiores veſtri nois hui⁹ auctores/non mō/nō arguam/ſed lau:
dabo/dulce eſt em̄ ⁊ optabile ⁊ honeſtū amicis cōuiuē/ſed cōmeſſaci:
onem cōuiuium appellatis/turpiſſimeq; rei pulchérimū nomen im po:
nitis q̄ſi vero non poſſit cū amicis viui/aliter/quā edendo ⁊ bibēdo/
⁊ non meli⁹ cogitando ⁊ loquēdo cum ⁊ docto hominī ⁊ erudito/ut
ait cicero ipſe/viuere ſit cogitare/⁊ mil p̄fecto ſit dulcius noto ac fi do
colloquio amicoꝝ/nolite g⁹ rē fedā pulchro velo tegere trāſlucet em̄/
⁊ qđ cōuiuiū dicit cōmeſſacō eſſe ſcitur Audite poci⁹ ap̄m paulū cla:
ra voce vos a malis inter cetera a cōmeſſacōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ dhortā:
tem ⁊ videte ne ad turpia nomiū ſplēdore rapiamini · Ⓢ · Cōuiuia
me delectat · Ⓙ · Dic qđ eſt/cōmeſſaciones potaciones epulaciones
viſceracōnes hoc ſi delectat accipe vilis tu vilis rei debitor At ſi clare
ſtultus tu ſtulte ſolicitudinis ſuus es · Ⓢ ·· Cōuiuys gloriam quero
Ⓙ · Mos eſt veſter ibi q̄rē vbi qđ queritis nō eſt · Ⓢ · Spero glo:
riam cōuiuys · Ⓙ · Falſa eſt gloria/ver⁹ error/alexandꝝ macedonē
cōuiuys in dulciſſe/uſqꝫ ad funeſcā ebrietatē legim⁹ lucium vero uſqꝫ
ad p̄fluuiū amentis impenſe flebilemq; impery iactuzam Quero alios
duos/quem michi ſanū principē quē ſobriū regem hys intentū dabis
nam p̄hos ac poetas egregios memorare neceſſariū non eſt/multoq;
mimus ſanctos vizos ⁊ vino oīs grande aliquid pium ve animo agitā
tes Quibus omnib⁹ haut dubie tota ea res infamis ⁊ in viſa eſt · Ⓢ
Gloria michi apud vulg⁹ ⁊ multoꝝ gracia ex cōuiuys parta eſt · Ⓙ
Viliſſime mercis ingens p̄cium/totum fieri ut gule conplaceas aliene
Credo aūt Sunt quos gula vrget frenat inopia/hys michil eſt g̃cius
quā aliena cura ⁊ in pēſa freno illo abſolui qđq; ꝑſe neq̄ūt palios adi:
piſci/qui hoc eis p̄ſtant/clari apud illos dū illud faciant ⁊ famoſi ſūt
finge deſinere ſimul deſinēt clari eſſe tandē ut ego q̄ꝫ iā deſinā hec ſūma
eſt Conuiuarū cōdicō dlicata eſt ⁊ querula longeq; difficil⁹ ⁊ de pa:
raſitis breuē accipe regulā/dū illos affāti paueris rodent/arridebunt/
plaudent manib⁹/laudabunt virū optimū liberalem demq; patē/patrē
dicent/michil ad vltimū graie adulacōnis obmiſerint/de qua ſatiricus
loquens adulandi gentem prudētiſſimā ⁊ commendā aſſeruit nacionē
⁊ reliqua pueris q̄ꝫ notiſſima Sm aliq̄ ceſſarius ſiquidem ſponte au
rum ſordidū miſerum diffamabunt/ſui in opia homūculū non malum
certe/ſed ſtolidum ⁊ meptum teq; tuāq; domum fugient ut ſtopulum

Alexandrum Conuiuijs
mediocriſſe vſum ad fin
mortis ebrietatis

tūc intelliges illud flacti/diffugiūt cadis cū fece secatis amici De hys
quidē loquit̄ amicis q̄ mēsas secunt̄ Veri em̄ maxime in adūsis hērent/
⁊ illas domos auidius frequētāt/quas fortuna deseruit/hys inepcys
difficultatib⁹ ut occurras in tēpe ⁊ cōuiuas tumidas ⁊ scuras aridos/
Horꝝq; oīm voces ⁊ sentencias/iam nūc disce ꝯtēpnere ⁊ sic habeto/
nichil leti recto esse iudicō/vbi totū voluptati tribuat̄ nil v̄tuti/caducū
deniq; malis artib⁹ partū nomē eāq; vulgo q̄ gl̄a dicitur apud doctos
infamiā esse nō gloriam

a Tegregie vestior · R · Que pura sunt nuda videri amāt/
mos est feda coloribus abdere · G · Exquisitissime induor
· R · Pudebit cultus exterioris quociens quid eo tegitur
cogitabis Insana em̄ ambicio est fimū tegere purpura · G
Mūdissime vestior · R · Nō audisti quid ille vir fortissim⁹ aput cri:
spum dicat mūdicias mulieribus cōuenire laborē viris · G · Vestit⁹
insignis ac mollis est · R · Nō obiciā tibi sacras paupes/⁊ seminu:
dos/⁊ rigidis atq; hirsutis togis hibernū frig⁹ arcentes Scio quidē ꝙ
peccatrix epulencia/sanctam spernit in opiā Idem ille ditissim⁹ hoīm
cui⁹ altricacōe retro tercia/memini veste non temere alia q̄ domestica
vsus est/ab vxore sorore ⁊ filia ne potibusq; cōfecta/nā ⁊ hoc de illo
scriptum est/Sic ille cūctoꝝ domin⁹ paucas quidem sibiq; iūctissimas
feminas fatigabat/tu fortasse alioꝝ ꝯuus/disiūctissimas fatigas gētes
tibi nent/tibi pectunt tibi texūt belge/tibi ꝑse/tibi seres tibi indi/tibi
tiri⁹ murex vacat/tibi flagrans bacca hispatis pendet arbusculus/tibi
oues albicāt bricanice/tibi iudica sādix rubꝫ/vterq; tibi sudat occean⁹
augusto aūt vxor filia sororq; cum neptib⁹/eo usq; decreuit virt⁹ cre:
uitq; supbia sic cōtrario delitatis exēpla modestie Viluerunt Inuictu
igit̄ ac vestitu multi optimo principū contempto post pessimos abiere
gayū dico ⁊ reliquos quoꝝ vētri ac tergo nec ciuilis vnq̄/nec virit̄/
nec roman⁹/certe nec human⁹ sed insan⁹/⁊ nūc femine⁹ nūc diui⁹/ab
omni autem ꝑte ꝓfusus atq; monstrific⁹ cultus fuit · G · Exquisitissīe
induor · R · Operiosior ornatus ⁊ suspicōe cure in gentis formosis
forme graciā imminuit/⁊ fulgore suo d̄formiū mendas ꝓdit/oculosq;
p̄tereūciū adspectandū excitat itaq; nulla re peius sibi cōsulit d̄formis
homo quā dū formosus vult videri/vestis insignior cultusq; corpis q̄
ad formam q̄ritur mouet risus · G · Electissim⁹ coloribꝫ exornor · R
Natura reꝝ humana arte non vincit̄ sepe etiā q̄si indignās se temptari
quo maiore insu p̄mittit̄ tegiturq;/eo magis attollit̄/eminetq;/natiuā
natalis corpusculi feditatem/nec colores alterant nec odores/quin aut
ꝯspectā magis efficiūt aut suspectā · G · Preciosis ac varys ōnamētis

Otium ai post Tumor Corporis, & Rubigo ai

22

ambior · R · Pone inferetro aureo cadauer pallidum/gemis illud ostroqz circūdo/quo plus ornat⁹/eo plus erit hōroris neu qd loquor ad miuriam trahas/origo nomis inqrenda est siquidē accedendo dicitur cadauer cur non ut mortui sic viuentis recte dicitur nempe illud cecidit hoc casurū est caditqz ꝯtinue · G · Nouus ⁊ in solit⁹ cultus est michi R · Non est locus ut defleā utqz execrer ludibria hec habituū exter: norū/quos vobis ab extremis mūdi finibus furibūda pñs etas intu: lit sed oy hoiesqz male oderint has beluas humana effigie ferino aio/ lingua latina/barbarico ve habitu cōpto femineam ad moliciē capil: lo/moribus ad aprinā duriciem horridis atz incultis hinc obscenū cō: pus impudētissime ꝺtegētes Illinc menciū leuitatē vana vertice volu: crū plumis exterminātibus apētissime ꝺsignātes/an vero tam vigiles magistri an tam dociles discipuli plus ody mereant in dubio est/q̊ꝝ ingenys effectum vides/ut inter nimios ducesqz inter storta ⁊ matro: nas prope iā nil inter sit aspectu nec dū sistit/sed indies serpēs crescit ⁊ variat insania

o Cium quies ve a laboribꝰ obtigit · R · Duo humane vite bona g̃tissima nisi vsus in modicus mala grauissima fecerit/ qd multis fecit ⁊ tottidē corporis atz animi pestes tumores corpori parientes animoqz rubiginem · G · Ocio fruor io: cūdissimo · R · Vtor dic nulli enī hac re fruendū sed vtendum mltis habet doctrina salubrior · G · Delectabile ociū est michi · R · refert multū hoc ipsum ociū q̄le sit duas nempe spēs ocy diffiniunt operosi/ alterā atz ipsa in requie laborantis/ac circa studia honesta soliciti/ quo nichil est dulcius altera inertis ⁊ languidi ⁊ solā requiē cōplexi/quo nichil fedi⁹ nil similius est sepulchro De p̄mo igit sepe magna q̄dam opera ⁊ mūdo vtilia ⁊ suis auctoribus gloriosa ꝓueniunt/de secundo aūt michil vnq̄ nisi in glori⁹ torpor ac marcid⁹/p̄mū illud rite pħanti bus hoc secūdū pigris/⁊ vētri somnoqz deditis oportunū/vbi nullo interpellāte edant licenter ac dormiāt · G · Optata ꝑfruor q̄ete · R Quies illa qua fruendū erit/nullum finem habitura nō est hic uide g° qua q̄ete gaudeas · G · Quietē ex optatā repi · R · Quietē dicis an accubitū vis dicē ā somnū/quē mortis ꝯsāuineū poete q̄dā/aly mōtis ymaginē dixere vtqz ꝑ ꝓprie · R · Dōmio ⁊ q̄esco · G · Atqui ⁊ eū tes sepe aio q̄escūt/⁊ sedētes iacētesqz aio laborāt ⁊ somn⁹ ipe aialiū quies dict⁹/suos habet abditos labores visionūqz ⁊ fantasmatū turbi dos tumultus atz horribiles/de quo semet flamilialiter alloquēs sc̄⁹ ⁊ afflictus ille vir q̄rit · G · Ociosus inthalamo req̄esco · R · Vter queso putas dulci⁹ q̄escit an vacca i suo rure dormiēs/an stipio i affrica

21

Vtendū tp̄ fruendū diffinit ꝓpriū

cum hostibus pugnans/catho cū anguib⁹/regul⁹ cū vtrisq3/nec q̄es
sum gaudio/nec sine virtute/verum gaudiū esse potest · G · Reiectis
laborib⁹ grato recreor sopore · R · Labor materia est vtutis ⁊ gl'e/
hūc qui reicit Cōtra/⁊ vicy ⁊ insanie materia sopor est nimi⁹ qui mk:
tos ad ꝑpetuū soporem vrget/atq3 p̄cipitat fouet ille libidinem corpe
p̄grauat eneruat animos frustrat ingenia/sciā3 minuit/memoriam ex:
tinguit/parit obliuionē/non sine causa in somnes industryq3 laudāt/
somnolentes non laudatos cernim⁹ sed inflatos/ꝓinde ut somniū q̄dā
mōtē dicūt/sic vitam aly dixere vigiliā/inter mortē vero et vitam vide
quid eligas Vigilandum certe/qd̄ sapientibus placet adh̄ saltem ut lō
giō vita sit · G · Longo et minime interrupto somno recreor · R ·
Bene si non curis mordacibus/auaricia ambicionē3/metu/merore aut
amoē impio Male aūt si non honesti study cuiuspiā cura sopor abrū:
pitur/ꝓfecto popl'is stertentibus vigilant reges/sopitoq3 duces vigi:
lant exercitu/qd̄ ⁊ res docet ⁊ ylias ꝓbat omerita nobilioribꝰ animis
cure vigilis impendēt/sed sobrie ac salubres/augustum cesarem prin:
cipiū maximū atq3 optimū/somni breuis accepim⁹ curisq3 etiā crebris
inter rupti tu cōtrario gl'aris · G · Profūde dormio · R · Et gulosi
⁊ libidinosi ⁊ iracūdi brutis animantibꝰ/viuis tamen somnolēti ac so:
piti dum taxat mortuis cōpant̄/⁊ qd̄ ad illam partē temporis attinet
nichil differre felices a miseris ph̄icaq3 scis esse sentenciā/nec igit̄ ut ꝑs
illa ꝓ viribꝰ euitanda/q̄ solam iter hoēs differētiā somnioꝝ linquit sic
sectanda contraria est/nil difficultatis allatura/volētibus/si ꝓ leui em̄
gloria/aut lucro exiguo ⁊ bellatores ⁊ mercatores ⁊ naute totis sub:
diuo noctibus ꝑuigilant Illi quidē inter hostiū insidias/hy hoste quo:
libet peiores inter fluctus ac scopulos/tu ꝓpter verā gloriam/lucꝝq3
ingens inter dei laudes ac libellos tuos ꝑtem nocciū vigilare non pote:
ris · G · Vigilys de fess⁹/somno tot⁹ in cubui · R · Sic est nō mu:
tatis stilū/cūcta vno fere mō agitis/⁊ que de⁹ ipse vel natura uel ars
autētica ad obsequium vobis dedit In vestrū dedec⁹ damnūq3 cōuti:
tis/potum cibūq3 ad ebrietatem ⁊ crapulā/ocium ⁊ quietē ad somno:
lentiam ⁊ marcorem/valitudinem ad voluptates/formā corpis ad li:
bidinem/robur ad iniurias/Ingenium ad fraudes sciā3 ad supbiam/
eloquenciam ad discrimen/domiciliū ac vestitum ad pompū in anemq3
iactanciam/opes ad auariciam ⁊ luxuriam/ꝓlem ⁊ cōiugium ad metū
⁊ solicitudinem in mortalem Ite nūc stupete ⁊ querimini d̄ fortuna/
⁊ malis vestris in gemiscite/d̄ bonis mala facitis/deq3 celestib⁹ donis
cōpedes vobis ac laqueos ⁊ vincula aīe cōflatis · G · Somno placi:
do delector · R · Ac nō mō reges ⁊ duces ⁊ pricipes ⁊ ph̄i ⁊ poete/

Nota

Modus vigilie somni & studij

insuper ⁊ familiarū patres vigilant/ac nocte cōsurgūt/qd̄ ad sanitatē
⁊ yconomiā ⁊ phaz vtile ait alexander sed fures etiam ⁊ insidiatores
qd̄qz est miserabili⁹ insani etiā amatores q̄s suaꝝ mlierculaꝝ memoria
d̄siderium ve excitat/tu vero v̄tutis amore sonū oderis vicys amicum/
utqꝫ eleganter ait flaccus Vt vigulent hoīes surgūt de nocte latrones
⁊ teip̄m serues nō expgisceris pudeant tantū semp in vobis posse tur
pes causas/⁊ nil posse pulcerrimas · G · Nullo usquā interpellante
totis noctib⁹ quiesco · R · Videtur quidem aristotiles ꝙ supi⁹ attigi/
ita vitā hoīs partiri/ut dimidiā ptem somno tribuat/dimidiāqꝫ vigi:
lie/dum ꝓparte dimidia non differre studiosi vitā ait a stulti vita Et
siquidē ꝓ somno noctē ꝓ vigilia diem vult intelligi/recta fateor ac ve:
ra diuisio est equis eñ ptibus temp⁹ inter sese diuidūt At si sic accipit̄
equas spacō inter ptes differencia certe alia ingens est/ nulla eñ acriō
est/nulla altior cogitacō quam nocturna/nulla pars tēpis studentibus
apcior Sin aūt somnū ipsum dimidiam temporis partem dicit/mirabi
le dictum est exore tam studiosi ⁊ tam docti hoīs Absit eñ ab anima
bene instituta ⁊ bene studys intenta/dimidiū tēporis dormire cum q̄r:
tum suffecerit quibusdā/⁊ tercium voluptuosꝫqꝫ sufficiat Noctu quidē
surgere qualibet anni parte cōsilium est absit ut noctem non hibernam
modo sed estiuā totam dormiant/qui grandi aliq̄d moliunt̄/ceterū se:
mel illam fregisse sufficiet fortassis qd̄qꝫ vigiliarū anticipatū erit bre:
ui si res poscat meridiana vicissitudine restaurari potest At pruinalis
hore noctis sepi⁹ rūpende/psallendum studendum legendum scribēdū
cogitandum cōtemplandum querendum aliquid noui ingenio semper
est/⁊ qd̄ studio quesitum fuerit memoria repetēdū/audiend⁹qꝫ Jero:
nimus ad eustochiū scribens/noctibus bis terqꝫ surgendū inq̄t reuo:
luendā de scripturisqꝫ memoriter retinem⁹/ deniqꝫ hys studys fatigati
oculi/alterno sopore recreandi/⁊ breui quiete recreati alterno exēcicio
fatigandi erūt/ne totis noctibus dormiēdo ⁊ culatre in cumbendo se:
pulta cadauera videamini/motu crebro atꝫ honesto/vos ⁊ viuos ⁊ v̄:
tuti dedicos cōpbate

Vauibus delector odorib⁹ · R · Hy vel victui uł vestitui
subseruiūt de quibus quid senciam audiuisti · G · Odorib⁹
studeo · R · Odorum aly gulam aly libidinem irritāt hoꝝ
appetitus incontinentie notam subit qui p̄sertim vehemens
aly ꝓpter se ipsos repetūtur/hoꝝ studium nō turpitudinis nempe sed
vanitatis arguit̄ Vnde est ut muliebriū vnguētoꝝ odor/aut dapū/quā
florū turpior aut pomoꝝ sit Eadē racio est eaꝝ delectacōnū/que auribꝫ
oculisqꝫ ꝑcipiūt̄ Si vnquā ethicis applicuisti aīm/nosci hec/neqꝫ te nūc

Aristo

Nulla acrior Nulla excellentior cogitatio quam Nocturna

Noctu surgere qualibet anni parte & si quid vigiliarum anticipatum erit, Meridiana vicissitudine potest restaurari

Jeronimus ad Eustochium

doceo/ſed note veritatis ad remoriam retraho ut huiꝰ generis oblecta
mēta videas/uł feda eſſe uł leuia · ☋ · Odoribꝰ operā do · ℔ · ℔o
ne/vtinā fame cꝰ odor bonꝰ quoqꝫ dicił alyſcꝫ maior multo lactuſqꝫ
ſenſibilis quam aromatum ſi teranť/aut ſulphuꝫ ſi cremēť de hys odo:
ribus non naures ſed mens iudicat · ☋ · ℔omis odoribus delecto:
· ℔ · Si ſenſui pares ⁊ voluptati imbias/vt dictum eſt aut obſcenū
aut m ane ſi valitudmis curam geris excuſabile/modo cōdimentū rez
oim modꝰ aſſit/cōfortat enī tabeſcentē ſpīm odor leuis /ſed ad oīa valꝫ
illuo comicū/nequid mimus/eſt aūt ut m multis m hoc quoqꝫ naturaꝫ
m fimta varietas/nō ſolū mter hoiez atꝫ hoiez ſed mter gentem etiam
ac gentem ſiquidē vera fama eſt quā magm non reſpuūt auctores/gēs
que gangis fontem accolit/omis cibi expers ſolo mali ſilueſtris odore
alitur/pegre pfecturi/ nil mſi bonū illuo male ac vtile ccūfezūt tā feto:
res impacientes/ ut ſicut eos purus nutrit/ſic m fectus odoz intēmat/
delicata cōplexio q̄ ſic iuuat ⁊ peat ℔ime gens omis ad oztū ſolis ob:
uerſa/celiqꝫ molicie delmata/ut cibos negligēcios ſic egenios atꝫ appe:
tēcios eſt odorū ⁊ mde mirū hec pmū curioſitas vos muaſit Aſſiry
arabes ⁊ ſabei veſtris armis edomiti/ſuis vos odoribꝰ domuere/quibꝰ
aliquā diu rigida patrū ⁊ m victa ſobrietas obſtitit uſqꝫ adeo ut qui:
quageſimo ac ſeptuageſimo anno vrbis condite gui edicto a cenſoribꝰ
caueret/nec quis m orbem ipm vnguēta extrema cōueheret ℔on mł:
to aūt poſt modezno ꝫ vicys ut aſſolet veterū ſcita rūpentibꝰ mſena:
tum ipſum edicti talis auctorem victrix laſciuia penetrauit · ☋ · Jlibē:
ter bene oleo · ℔ · Peregrim odores atꝫ oīe artificium bene olēdi/
ꝑry naturalis non bom odoris argumēta ⁊ latenciū ſunt ſigna dfectu
um ob hoc ipſum atꝫ ob illā ne dum viro ſed ne honeſta q̄dam femina
dignam curā ſolitā ſenſum viri foetus offēdere memmiſti adoleſcentis
illꝰ/qui dum ut erat vngēto illitus ꝑcollata ꝑfectura veſpaſiano princi
pi grās acturꝰ ante eum ſtaét ille hauſto mox odore ſubſtomacās acri
ſupcilio voce aſpera/ mallem mq̄ alum oleuiſem Sit mcrepitum ſine
honore mhibitis ſe reſciſſis iā conceſſe gratie lris bene olidū dimiſit
ita cum ſemper dēcori ſint odores huiꝰ ſcemodi/mterdum etiā dāno
ſūt/maxime vbi mox grauis ac maſculus cēſor ſit/quid ꝑ quibuſdam
fuere piculo/nam ⁊ illuo noſci/ut planciꝰ ſenatorꝝ vir ordinis trium
virali ꝑ ſcripcōe metu moztis ſalēmtanis latebris abditus vngēti pzo:
ditus odore ſibi quidē pmiem ꝑ ſcriptoribꝰ aūt ſuis/excuſacōez ſeui:
cie queſuit/nā quis nō iure cenſum dicerez eū/qui eo tēpe rei publice
tantoqꝫ ſuo priuato diſcrimine vngenta etiā nūc oleret · ☋ · Artifici:
oſis odoribꝰ aſſueui · ℔ · Diſſueſce ſi cōſilium meum vis/turpius eſt

ēm artificiosis q̄q̄ simplicib⁹ assueuisse/oīe qđ turpe est quo artifici-
osius eo fit turpi⁹/honestatis ornamētū aliqs m honestatis ē tumulus
addē qđ est fedius hodie quā olim/q̄uis em̄ roma ut dixi/⁊ quā grę-
coꝝ ꝑpe romam direrim lacedemon hunc pesti exaſia vemētū/q̄si arma-
te hostium legom ferziqz moribus atz edictis obstiterint/adextremum
tamē mollis vngētoꝝ simulqz viciꝝ acies fefellit excubias m europā
transyt ⁊ fortissimas gentes vicit Et qm̄ singula ꝑseq̄ longum est exi-
my aspectmi ac laboriosissimi viri mollita duricie de reliquis cōiectu-
ram facito siquidē m medio bellorꝝ estu ille m victus ac barbar⁹ cruēto
cum exercitu vnc⁹ est hāmibal/penetrabilia sed pemtrabiliora sunt vi-
cia illa q̄ eneruati ducis sūt vicia itaqz enervati ducis ac militū quoꝝ tā
stupenda ꝑmordia fuerāt/qualē decuit exitus fuit quo effectū est ut cū
multum semp affricam vtutibus hāmibal tamē vnguētis aliqđ debe-
retis/expediebat illis ut sicci essēt vobis ut vngerēt ⁊ ex illo sane mil-
tis seculis/sic iste mos mualuit ut labor stuporqz sit legere/que d̄ hac
re m vtrisqz lr̄is scripta sunt Et quid pluribus moror usqz ad illius pe
des quo nil alcius vnguētū vemit/q̄ ipse qui omēz molliciem ammoꝝ/
atz oīs illecebras voluptatū extictur⁹ aduenerat passi⁹ ē/nō vnguēto
quidem sed pietate delectat⁹ ac lacrimis offerētis Jam vero pedētētim
vsus hic abyt ut cum m multis etas vestra maiozis glozie impar sit/in
hoc excellere videat q̄ vnguētaria nō est/ ⁊ qui hys capit nō cōi tēpe
sed ꝑrio quodā animi vicio laborat · ☞ · Jdomis odoribus illicior/
ac delector · Jℜ · Jfieri nō potest qui que delectabilia sint natura/⁊ il-
liciant ⁊ dū p̄sencia sint delectēt Sapientis hebrei dictum est vngentis
⁊ varys odoribus delectat coz quāuis vnguento quidē non tam michi
delectacō videat in esse quā fastidium/sed ut mht odoribꝫ meo ceste cō-
filo absentibꝫ/resistēdum contēptu ⁊ obliuione/p̄ntibus vtendū mo-
dice neqz vllū bis studium impendēdū/ne te ul tacit⁹ vltimaꝝ viliūqz
reꝝ mācipiū fatcare/ne ve hunc articulum longius traham inhonestis
odoribus ut rebꝫ ommbꝫ virilem effemmātibus aīm vetitis ac seclusis i
reliquis augusti m sentencīā amplector d̄ illecebra odorū mq̄t/nō sa-
taga nimis cū absunt non requiro cum assunt/non respuo paratus eis
etiā sēp carere idē fac ne quando bonis odoribꝫ male oleas aut odiosis
mūdicys odiosus sis

Antu delector ac fidib⁹ · Jℜ · Aliquanto melꝰ lacrimis atz 23
suspirys/p̄stat em̄ flendo adgaudiū q̄ gaudēdo ad genitū
c puemire · ☞ · Cantibus somisqz pmulceō · Jℜ · Et fere cā-
tu fallūt ⁊ volucres/illud mirabilꝰ ⁊ musica q̄ dulcedine
pisces tangi nota tibi arionis ac delphinis est fabella tā p̄ vero habita

ut ipsis anialibus sit inserta Multi quidē scriptoꝝ illustriū meminere
miraculi eleganci⁹ nemo q̄ hero dotus graie pater ystorie astipulant̄
ymagines enee/illic vbi etanto piculo incolumis p̄mū terris appulsus
est/natātis piscis tergo insideus fidicen ad hec syrenes cātu fallere cre-
ditum illud vero non creditum sed cōptum ut cottidie blandis verbis
homo hoīez fallit ⁊ ad sūmā nichil ad fallēdū apcius voce · G · Musi-
ca suauitate deliuior · R · Et aranea ut aiūt añquam mordeat/⁊ me-
dic⁹ linit antequā feriat/⁊ auceps ⁊ mulier quē fallere vult delinit ⁊
p̄do quē p̄imit/⁊ polipus quem demergit amplectit̄ ⁊ quidam pessimi
hoīm/nūquā terribiliores sūt q̄ dum se gestu ⁊ voce leuissimos osten-
dunt qd̄ in p̄mis d̄ domiciano principe lectū ē /vix vlla est sine suspici
one delinicō · G · Cantu gaudeo ⁊ exultor · R · Caue nam scriptū
est extrema gaudij luctus occupat/⁊ rursus ante ruinam exaltabitur
spiritus · G · Cano dulciter · R · Nescis an vltimum ipse p̄dulciter
morti p̄xim⁹ olor canit/plures eñ gaudeo quā tristiam periere/solito
dulci⁹ canentem inter ipsa soni suspiria exspirasse recens fama est · G
Cantu ⁊ tibys delector · R · Non in merito quidem/singuli eñ dies
te ⁊ hore ⁊ momēta ad sepulchrū vehunt/quo cū cantu ferri vestē nūc
etiam mos est/antiqui ⁊ tibys ferebant̄ Vnde est illud stacy popiny
tibia cui teneras manes/tibi vtraq̄ funeris pompa placet/illuc te licet
ire nō sencias absq̄ ulla requie p̄pēas · G · Cantu moueor · R · Ad
quid refert est haud dubie in aīs hoīm generosis maxime potentissima
musica/sed effectus supra fidē vary utq̄ omittā quib⁹ res nō eget hos
ad leticiam in anem hos ad sanctū ac deuotū gaudiū piasq̄ nō vnq̄ la-
crimas mouet/que varietas in diūsas sentēcias magna traxit ingenia/
nempe anastasius vanitatis fugitans canēdi vsum in ecclesys interdix
it Ambrosius pietatis appetens ut caneret̄ instituit Augustin⁹ vtrūq̄
se passum ⁊ difficile hinc sibi negocium dubietatis ex ortum inter con-
fessiones suas pie meminit · G · Delectat canere · R · Graia olim d̄
lectacio nūc est vestra/apud illos quidē cant⁹ ac fidium ignar⁹ quisq̄s
esset indoctus habebat̄ qd̄ themistodi attico grecoꝝ clarissimo eo q̄ li-
ram inepulis recusasset/accidise epaminedā vero thebanū hanc fōtassis
infamiam declmātē p̄clare fidibus cecinisse/auctor est cicero/mirum ⁊
socrates talis senex fidibus operā dedit/ne miremur alcibiadē ab auū-
culo pericle tibie studio traditū apud illos honestissimo vt inter libera-
les artes hāc quoq̄ cōdisceret Sed verecūdi pueri laudem⁹ ingeniū/
q̄ cum ab in signi tibicine ad idipsū accito oblatas tibias ori applicuis-
set ⁊ collectu spiritu genas inflasset/animadūsus d̄ formitate vultus
erubuit/atq̄ abiectas tibias aspernatus fregit meruitq̄ licet tenera etas

Mulier fallax

Extrema gaudij luctus occupat

exēplo eē ut toci⁹ populi ꝯsensu ex tūc athenis tibiaꝝ vsus ab olescēt/
ad uos ⁊ si nō illud ardēs musice studiū puenerit/oīm principum mē:
tes occupaturā/occupauit tamē aliquoꝝ aīos pessimoꝝ maxime gay⁹
qui ꝑpe cantādi studiosissim⁹ saltandiq; fuit Nero quantū cithare stu:
dio dedit⁹ fuerit/⁊ quantā curā vocis habuerit incredibile dictum est
Id eñ vero stultum penitusq; ridiculum ꝙ nocte illa/que sibi vite vl:
tima mūdo aūt respirādi vel modicum ꝑma fuit inter querelas quas vi
cina mors ⁊ ꝑsens metos doloꝛq; dictabant illud crebri⁹ atꝫ miserabi:
lius ꝺfluit/non ꝙ tantus princeps/sed qꝺ tant⁹ music⁹ ꝑiret Mitto
alios ad hanc vestram que nūc agitur etatem/licet ꝑicioꝛ/venit tamen
aurium voluptas qua caste ac sobrie delectari humanitas q̄dā capi aūt
⁊ mollit̄ in iustari vanitas multa est · G · Suauib⁹ vocum modis cū
delectacōe vtoꝛ · R · O si audires sanctoꝝ suspiria/o si hinc aures tuas
damnatoꝝ gemitus ac lamenta ꝑcellerent/hinc beatoꝝ iubilus ⁊ cāt⁹
angelici atꝫ illa celestis armonia quā phitagoras ponit alexander euer:
tit/cicero noster instaurat/tibi aūt pietas fidesq; suggerit esse ibi ꝑpe:
tuas ac ꝑdulces voces/⁊ si non celoꝝ ac celestium incolaꝝ ꝑmam illā
⁊ eternam causam sine fine laudanciū/si hec in quam oīa tuis auribus
inferent̄/quā clare discernēs /quis cōcētus dulcioꝛ/quis ue salubrioꝛ/
nūc surdo sensui soni iudiciū cōmittitis ꝺ quo hatten⁹ parua quidē res
nō nulꝭ fōte videbit̄ magnos tamē viros exercuit/nec sine causa diuini
plato vir ingeny musicam arbitrat⁹ est/ ad statum siue ad cōrupcionē
moris ac rei publice ꝑtinere

c Oreis gaudeo · R · Mirabar nisi fidiū cāt⁹ ⁊ tibie coreas
suscitarent ⁊ ꝑscripto de more vanitatem vanitas sequeret̄/
verum maior multoq; de formō/ex cantu eñ dulcedo aliq̄/
⁊ sepe vtilis ac sancta ꝑcipit̄ ex coreis nichil vnquā nisi libi:
dinosum aut inane spectaculū honestis inuisū oculis viro indignū · G
Coreis cupide intersū · R · Corpus aīm tegit ac detegit manuū iacta
cio/pes mobilis ocul⁹ vagus ac petulās tale aliquid arguūt inanimo
esse qui nō cernit̄ Itaq; cauēdū valde est/modestie cultoribus/ne quid
effeminatū agant/aut loquantur/oculti eñ affect⁹ ⁊ pectorū latebre/
sepe paruis iudicys patescūt/mot⁹ sessio/accubitus gest⁹ risus/inces:
sus/ꝫmo signa sūt animi · G · Dulcedinē quādā ex coreis capio · R
O dulcedo ridicula/finge eñ te coreā cernere neq; tibicinē audire atꝫ
itaq; stultissimas mulierculas ⁊ viro mulierculis molliores circū ferri
irridebis inepcie/quid queso vnq̄ ab surdius/aut deliraci⁹ vidisti/nunc
motus incōditos liri son⁹ aut tibie hoc est amenciā vnā alia tegit · G
Coreis delectō · Nō tā ibi delectacō ꝑsens est quā sperate delectacōis

auſpiciū/veneris ꝑludiū illud quidē ſono ſtupidas ac miſſellas circū
ducere atq; vrgere ⁊ ſtringere/ac ſpem vrbanitatis attrꝛere libere ibi
man⁹ liberi ibi oculi libere volant vaces/pedū ſtrepitus/⁊ multoꝛum
cant⁹ diſſoni ⁊ tubaꝝ clangoꝛ cōcuſſacō ⁊ puluis ⁊ q̄ ſepe ludis ad
dit hoſtis pudicicie ⁊ amica ſceleris nox ipſa hꝛc vacat que timoꝛem ac
pudoꝛem pellūt hy ſūt libidinū ſcamuli hꝛc laxamēta luxurie/⁊ hꝛc eſt
ne me falli facilem putes/illa delectacō quā ſimpliciter ⁊ velut i nocue
choꝛeaꝝ a ꝓpellacōe ꝓfitemini ⁊ ludi tegnime crimen obnubitis/⁊ ſi
eū ſolos inter viꝛos/ſeu ſolas inter feminas/hꝛc non nūquā fiant/illic
tamen ſepatim exercēt/quid ue congreſſi iterū acturi ſint/ſimul diſcūt
ceu diſcipuli q̄ magiſtꝛo abſente/quid eo reuerſo loqui debeant medi
tant/tolle radicitus hanc ſpem ignominioſam atq; impꝛbam/tolle libidi
nem/ſuſtuleris ⁊ choꝛeā Crede michi cū dauid rege/nemo ante dōm
ſaltabit/ne quē forte ſua vxoꝛ irrideat/cū tamē null⁹ irrideat ante dōm
ſaltans ſiue etiā panduriſans · ☾ · Delectabiles ſūt choꝛee · ℔ · Sen
tenciam meam tenes/ſi delectant ꝓpter aliud delectāt pſe eīm tota quidē
inſulſa res ē/⁊ plus tedy allatura q̄ gaudy/nā quid oīno eſt aliud mi
gꝛum volui q̄ excitaꝛe vtigimem/⁊ ſine termino viam ire/inter locales
ſeptem mot⁹ quos plato dinumerat/hos ſcilz ante retꝛo dextꝛoſū ſini
ſtꝛoꝛſum ſurſum deoꝛſum ac circuitum/ſolus ſeptim⁹ infinitus eſt/atq;
hūc ideo que ꝓpetua ſunt/hoc eſt celum ſuat ⁊ ſidera/hūc intꝛeris ꝓpe
tuis hoīm agit fuꝛoꝛ/meūdis fermis actibus atq; aſilys nec vll⁹ oꝛphe⁹
ꝓhomā rotam ſiſtit ſed viſibili⁹ meoꝛeis vbi animoꝝ volubilitas cōpo
ra ſecum voluit/⁊ id circo cum de omib⁹ dici poſſit/de hys per ꝓprie
dicit/qd ſcriptum eſt mercuitu impp ambulant/hic lud⁹ multoꝝ dece
corū cauſa fuit ſepe ibi matꝛona diu ſuatū dec⁹ poidit/ſepe in felix ō
gūcula ipſo nupciali die didicit qd melī⁹ ignoraſſē · ☾ · Honeſto tri
pudio libēter exerceoꝛ · ℔ · Vellem aliud gn⁹ exēcicy delegiſſes/ſed
quo pgas ⁊ quid velis video Interdictum tolli veniam dari/noꝛmāq;
ꝓſcribi q̄ndo igitur ſic affectus es ſeu is moꝛbus ſeu aſſuetudo eſt qua
mala michil eſt per⁹ bona michil eſt melī⁹ ea tibi in hys omib⁹ lex erit/
ut quib⁹ penitus carcere non potes modeſtiſſime vtaris/ac rariſſime/ne
quid vlla in re molle vel femmeum agas/ſed vbiq; nō ſuis etiā mſimib⁹
virilis rigoꝛ emineat fitq; tibi pudium/ut quiſq; erit is lud⁹ relaxacō
fatigati animi ⁊ exēcicium coꝛpis non voluptas eneruatrix mencium/
exemplo libenci⁹ abſtinuiſſem/ſūmoꝝ vicioꝝ imitacō non omnib⁹ tuta
eſt non oīne pēnatum animal aquilā ſequi potꝛſt imitatoꝝ aly cōtrari
um faciunt/aly vꝛo aliud/non nulli idem aliter/pauci ad plenum qd
imitatur effingūt Cato hic vltim⁹ rei publice curis ꝓſſum animū viuo

leuare solitus fertur/fecit idē apud grecos solon/hos aliquis sequi vo-
lens vnum semper officium aget bibet qđq illis modicū ac raꝛ huic
erit in mensū ⁊ cōtinuū qđ illis remediū/huic erit ebrietas/facile idem
in rebus alys posset ostendi sed hoc vno intelligis quid est qđ nūc te-
cum verear Exquo tamen damnate rei patrocinū ut suscipęz/coegisti
sūmi viri exemplum/qđ vel sequaris vel nō mutes accipe hys ipsis q̄bꝰ
apud senecam est verbis in eo libro quo trāquilitatē animi stilo imārit
Scipio inquit triūphale illud ⁊ militare corpꝰ mouet ad neruos non
molliter se infrigens ut nunc mos est etiam incessu ipso vltra muliebrē
molliciem fluentibus sed ut illi antiqui viri solebant inter ludū ac fes-
ta tempora virilem in modum tripudiare/non facturi detrimentum etiā
si ab hostibus suis spectarētur quibus in verbis/quid de sua iam tunc
etate sentiret pspicis/felix q̄ non vidit tuam q̄uis aūt ille ⁊ tripudy ⁊
vim remissionem pbat vemendūqz nō nūq̄ usqz ad ebrietatē dicat qđ
a tam rigido ingenio dictum mirō Si fideli consilio vti vis vino parce
vtere tripudio abstine/alia sunt honestiora remissionē genera quibus
fastidienti fessoqz animo mediare In omnibꝰ tamē optimū fuerit qđ
hic vltimū dixit accendere ⁊ q̄cūqz ages ita agere/taq̄ te hostes tui vi-
deant atz obseruēt multo quidē est facius sic viuere ut abstinentiā ⁊ gui-
tatem tuā mimici stupiant/q̄ ut lasciuiam amici excusent/clarioꝛ fama
est/cui nec verū crimen obicere quisquā potest/nec falsū audet/quam
cui obicitur sed purgat Accusatorē vera vtus extenuat/mediocris irritat/
qđ ad sobrietatem attinet Mallē te cesari similem quē vmi parcissimū
nec mimici quidē negauerūt ut tranquillus ait q̄ catonī nō cēsoriū illū
senē loquor de cuiꝰ sobrietate iā dixims/sed hūc vltimum cui obiectam
ebrietatem seneca sic refellit ut dicat facilius effecturū quisqs obiecit
crimen honestum quā turpem cathonem quo ad id verō de quo agitur
nulloꝰ tripudies malim q̄ ut scipio q̄ si te illluc vget aniꝰ quo te noli/
hys te saltiz ducibꝰ vti velim ut si pemitꝰ tibi insedit illud liricum/nūc
est bibendum nūc pede libero pulsanda tellus/sic vinū bibas vt catho/
sic terrā pede pulses ut scipio

a Delectat pile ludus · ℔ · En aliud clamandi ludibrium
saltandiqz · ☉ · libēter pila lusito · ℔ · Odiosa nobis/ut
videt/est requies vndiqz labores aucupanū decoros vtinā/
nam si exercicio ludus hic q̄ritur vtrū pcor honestiorem fati
gācōez furibunda iactacio/in quo michil aio geri potest/an ambulacio
tranquilla pstaret vbi ⁊ mēbroꝝ motus vtilis/⁊ ingeny agitacō ho-
nesta est·Quē morem phoꝝ/quidā sic fecerūt fuū ut hinc secta famo-
sissima nomē sūpserit/an verō tu dyonisiū siracusiū q̄ stragitē aristotilē

sequi maius/quando ut studiosa de ambulacione phm. Sic tyrannum
ludo hoc turbido/delectari solitu; accepim⁹ q̄uis ⁊ modestos interdū
animos voluptas hec ceperit itaq; ⁊ quītus mutuis sceuola ille augur
elegantissime/hoc ipsū fecit. Et cesar augustus: post finē ciuilium bel:
lorum/ab exercicijs campestrib⁹/ad pilā transyt: ⁊ marc⁹ aurelius an:
tonius ut de eo scribit pila lusit: apprime. nec tamen: ul̄ q̄ ille diuini/
atq; humani Juris pitissim⁹: ul̄ hy doctissimi: atq; optimi principes: fue
runt. ideo ludus preceps: ⁊ clamosus placet. siquidem motus omnis/
vehementior presertim: si clamore permixtus sit. honestum dedecet inge
nium

a Ilee ludus: ⁊ calculoꝝ placet. R. Damnosum illud hoc
mane vtroq;: tamen idē ille sceuola qd̄q; est alci⁹ augustus
cesar altero vti solit⁹ fert/neq; rursus ideo: q̄ ille a cerimo:
nys deoꝝ: atq; hoīm legib⁹: quas excellentissime coluit. Iste
a curis sūmis impy: qd̄ diutissime/atq; optime: rexit. tale sibi interdum
laboris diuticulū: elegisset: hoc in te pbauerim. Sūt eni/⁊ doctis/ac
magnis viris appetit⁹ q̄dam peregrim ⁊ sui quoꝝ si/ut indoctrinis/sic
in moribus imitator fueris facile labi queas. neq; eni oīm: qui laudant
laude digna sunt omnia. G. Iludo alee: delector. R. Quis nō de:
lectet/super pictam tabulam cōsignatam/numeris ossium/qudraturas
crispanti cubito iactare quaq; ille dixerint: trepedantibus digitis: rotū:
das i aciē tabellas mittere: gloriosū exēciciū: ⁊ p̄claꝝ nomē ⁊ curr⁹: ⁊
laureatas merituꝝ. G. Calculis libens: ludo. R. O puerile studi:
um o perditum tp̄⁹ o cure supuacue o ineptissimi clamores: stulta gau:
dia: ireq; ridicule/d̄ liros senes impēdere alueo: ⁊ paucul̄ lignis vagis:
ac furtim insidiantib⁹: atq; latrocinātibus. Vnde latrūculari⁹ lud⁹: ap⁹
veteres dicebat quo lusisse simeā autor ē plini⁹. miraris atqui pprie lu
dus: ē simee miscere calculos: ac trāsferre: ⁊ posci illidere/raptim iacta:
re manus: ac retrahere: insultare aduersario: ⁊ collisis dētibus minari/
irasci/alterari/fremē/vicissimq; interim ut flacci verbo vtar cap⁹ scalpe
vngues rodere: ⁊ ad sūmam oīa facere: q̄ risum p̄tereūtib⁹ excuciant.
Nūquid eni hoꝝ aliquid: aut vllum penit⁹ amēcie gen⁹: obmittit. nō
ne ita torq̄mini/q̄si nichil vestra/nichil publica sal⁹: in dubio sit. Mel:
ti credo p̄lio vicissent/si q̄ ligneis: aut eburneis impēderūt curā/veris
militibus impēdissent/vix rei vllius tam intensū: tāquā ineptum studiū
inuenias: sed est hoc in regno stulticie cōmune: ut quaꝝ reꝝ/minor est
fruct⁹: ⁊ cupiditas: ⁊ d̄lectacō maiō sit. G. Alea d̄lectō. R. Ostē:
dam tibi si cōsilio vti voles generosam: atq; honestam aleā q̄ olim athe:
nis/docti hoīes: usi sūt ut festiuis: scilicet dieb⁹ in cōsilio amicoꝝ/quisq̄s

de lr̄is aliquid in medium ꝓferat: non sophisma lubricum ut illi sed so:
lidum: pro ingenio ꝓferētis ad virtutem: aut beatā vitā ꝑtinens. De
hinc collacione facta: siue inuidia/siue ira: q̄ inferiores doctorū iudicio
visi erant/facile quidā mulcent̄ pecunia: hoc vertat̄ in cenas phicas. sic
res vna cōuiuio/sumptum exerciciū studio calcar ingenio ministrabit:
ꝙ huic victos exēcitet: huic victores alliceat. hoc alee genere: quo anti:
qui sat̄nalia vos pia festa: ⁊ q̄ illi achitas: vos romanas noctes īstruite
hēs ludū: q̄ ⁊ ludē iuuet/⁊ lusisse nō pudeat

i Vuat: ad taxillos ludere. R. O vorago ingēs: ⁊ inexple:
bilis o patrimoīoꝝ fluxꝰ/tristis: ac subitus: o aī tempestas
: ⁊ fame nubes: ⁊ scelerū stimulꝰ: ⁊ adsperādū vias supioēs
ut cumq; ludi sunt hic merꝰ est dolō. G. At/michi ꝓsper
ludi huiꝰ euentus fuit. R. Taxillorū/nullꝰ euētꝰ ꝓsper: mali oīs.
⁊ miseri: nam ⁊ qui ꝑdit: affligitur. ⁊ qui vincit alicicitur. inq; insidias
ꝓtrahit̄. G. Prospere lusi. R. Presens sepe ꝓsperitas/futet̄ cala
mitatis auspicium fuit: ⁊ suas habet hec pestis illecebras. Si taxill: q̄
ludunt oīs ꝑderent: nemo usq̄ ludēt. nunc lucrātur aliqui: sed lucrum
illud/arra est damni. G. Ilusi ⁊ vici. R. Hene nisi in cāpū redis
alioquin nullus campus est planior nullo in campo volubilior est for:
tuna. G. Ilusi ⁊ vici. R. Iludes iterum ⁊ ꝑdes. qd̄ vicisti aūt/hinc
atq; illinc/mille diripient. qd̄ ꝑdideris nemo restituet. adde qd̄ si quid ē
iustiē qd̄ vincis non est tuum at qd̄ perdis ⁊ si nō fiat alteriꝰ tuū tamē
esse desinit. multa sūt vndiq; que ab hac insania/bonam mētem de hor:
tent̄ ac retrahant nisi vos impetus quidā auaricie pulsus vrgeret. G
Vici in ludo taxilloꝝ. R. Scito aūt te ab exactore impio/fenus cen:
tesimū accepisse. restitues qd̄ vicisti ⁊ de tuo adicies/ut nō sit qui repe:
tat/ꝑseip̄m euanuerit tuq; i sōnis felix esse desieris. G. Vici ⁊ dicior
factus sum. R. Cum/nulla sit stabilis peccunia sed sua pociꝰ iocū:
ditate versatilis/tū p̄cipue q̄ taxillis queritur taxilloꝝ ludus/nichil vlli
donat. eoꝝ maxime q̄ familiariꝰ illum colunt. Sed mutuat aliq̄d ⁊ ex:
torquet eo semper inimicior/quo blādior visus erat. nulla enī amarior ē
iactura quā lucri dulcedinem d̄gustare. orso. G. Ilusi ⁊ lucratus sum
R. Gaudere ludo taxilloꝝ/tale est ac si dulce gaudeas veneno vtrūq;
mox pē uenas erupit ludo ꝓspero delectatus sum. Peior est delectacio
peccati/quā peccatum ipsum. sunt q̄ mala cōsuetudine/pene coacti pec:
cant neq; post pctm̄ gaudent sed tristant̄. ⁊ si fieri possit non peccasse
maluerint quosdā vidimꝰ/ipsas inter libidinū flāmas/quandā velut
glaciem dolorū ac penitencie sentire. ⁊ si dici liceat velle simul ac nolle
peiorem licet in partē/mali vsus quadā vi detortos quos haud imꝓbe/

quis speret vsu excusso ad meliorem semitam posse conuti· at q̄ de pctō
exultant: quid de hys oro reliquū spei est · G · Delector: taxillorum
ludo · R · Spero forte: ne semp ne diu etiā delecteris· voluit assidue
fundatarū status vrbium: instabiles taxillos putas· Crede michi vol:
uentur: ⁊ secum in lacrimas/ gaudium tuū: voluēt· neq; eñ sic voluēt
ut vidisti tūc mane tibi gaudiū: nūc vero gemitus parabūt · G · De:
lectat ludere · R · Delectacō funesta: ac turpis: corruptiq; animi: Ira
eñ: ⁊ cōuicio dign⁹ es· nam quis queso ingenuus/ seu quis homo: ⁊
non pocius trux bellua delectari queat: ludi nomine habūdante: neq̄:
cia: atq; impietate fedissima/ vbi p̄ter hominum vult⁹ nil humanū sit:
vultusq; ipsi iracūdia: ⁊ merore obsiti/ cōfusisq; clamorib⁹ efferati: nec
iam sint humani: vbi non decor morꝝ/ non modestia sit vborꝝ/ nō amor
erga hoīes/ non erga deum reuerēcia/ sed iūgia: ⁊ rācores: ⁊ doli: ⁊ p:
iuria: ⁊ rapine: ⁊ vulnera ad extremum: ⁊ homicidia quoq;: nil/ in deū
seuius potest/ humana temeritas/ diuini nois blaphemie: quibus/ ante
oñes scelerum officinas: ille ludus infelix statet: vbi si quos forte taci:
tos pudor tenet crebro tamen suspectantes: quid labys cordis agant·
sciant ipsi/ q̄s hunc ludum ver⁹ homo non dicam tractare manibus/ s̄
spectare oculis posset· ⁊ nō angi: prsus fugariq; scelesti spectaculi fe:
ditate · G · Delector tamen hoc ludo · R · Vide: ne cretēsium inter:
p̄tacō in tuū capud inciderit: mala consuetudine delectari: quo nil dictu
leui⁹: nil euētu graui⁹: ꝓpiusq; exicio· est · G · Delector: taxillorꝝ ludo
R · Abicienda: delectacō in honesta: ⁊ si non vtutis: at saltem fame
studio: ⁊ pudoris cura: nam vix aliud in actib⁹ hoīm inuenias: vbi tā
clare mores: ac vicia detegant· Vidisti alacriter: in p̄lium descensuros/
in hoc ludo tremere: atq; orare flebiliter: ⁊ suum numerꝝ inuocare/ q̄s:
dam alios magnanimos: ac trāquillos· illic/ ꝓ parua peccunia/ ⁊ preca
ri/ ⁊ irasci: ⁊ in finē furere· Quā multa: ꝓ paucis nūmis sepe tibi fe:
cerūt viri fortes/ que ꝓ ingenti thezauro/ alibi nō fecissent ibi eñ vici:
orꝝ oīm: sed in p̄mis ire atq; auaricie regnum est meministi: ut naso in
eo libero quo in honestam quidam ac supuacuam artem docet· vtile ta:
men interdum aliquid interserit amatrices mouet ut ad oīa vicia celā:
da ludo ac aut simili abstineant/ ne cōspecte ira tumide/ aut auaricia ex
hauste amatoribus displiceant suis quanto id virꝝ digni⁹ p̄cipitur ne
non mō hoīm sed dei oculos omnia vidētis ⁊ bonos animos moresq;
ingenuos amantis offendant · G · Ilusi vici gaudeo · R · Omne de
suo malo gaudium stultum est ꝓinde tartari⁹ quispiam ludi hui⁹ in vē
tō fuit cui⁹ iusty ludibrio ac agnosce sciētes vēo miraculo subiaceāt ac
stupori· nam quid mirabili⁹ q̄ ꝙ veteri ꝓuerbio vulgatum verum iugi

expiẽcia depelleñoit omnes huiusscemodi Indi magistros nudos ee/atq
mopes/⁊ egenos

Electoꝛ histrionum ioris ꝟ Nobilioꝛ multo delectacõ illa est
que de modulacione musica liberali scitq quadam arte pcipit
hec solius vanitatis/⁊ impudencie plena est · ☺ · ꝟ Histrio:
nibus delectó · ℟ · Oalim paupibꝰ/malim amicis humili:
bus/malim tandem solitudine delecteris · ☺ · histriones michi risum
mouent · ℟ · Quid tu illis quociens de se ridentem dominum riſt
histꝛio quociens se mirantis amenciam admiratus finxit aliquid quo
falso illum veꝛe se autẽ delectaret · ☺ · ꝟ Histriones doctos habꝛo · ℟
ꝟ Habꝛs de quibus rideas quiq rideant ⁊ qui te rodant · pessus diuitum
puetusta que ab etruscis oꝛta rome creuit adeo eoq fiducia est euecta
ut esopꝰ hmc quesitum patꝛimonium incredibile/atq in mensum filio
dimisit ⁊ rostius vagam spaꝛsamq rem aꝛte collegerit/d histriomca li:
bꝝ scribens/in quo aꝛtem suã oratoꝛie seq pinde cyceꝛoni equare nõ
erubuit eam sꝛ obcausam q affectus animi/cõceptosq abditos/quos
ciceꝛo verbis oꝛnatis/varie pnũciaret ipse alio modo sed effectu paꝛi
gestibus apeꝛtis exꝑmét. Et sane/fuit ille mirꝰ aꝛtifex nec scio quid tã
durum esse/vel tam triste potuerit/qd non facile leuisset non dico qui
facillimi atq leuissim ciceꝛonis amicicią ingemo meruit dignꝰ qꝛ p quo
tantos oratoꝛ ꝺba faceret ⁊ d quo scriptũ opꝰ/memorie posteꝛoꝝ ꝺde:
ret est habitos · sed qui tetricum/ac superbũ fille aim inflexit ⁊ abillo
oim cõtemtoꝛe admissus in graciam ānuloq aureo donatus est qui tot
graues/ac seueꝛos senes senatumq illum/p quem frena oꝛbis agebãt
quociens voluit ad risum ac leticiam coegit qui ꝑm romanũ tantũ/
⁊ tam varium sic illexit ut diurnum salariũ d publico mille denarios/
siue gregalibus ac ministris solus ipse pcipet magna merces q̃uis exi:
gua fingat moneta/nõ sine mira quadam ⁊ insolita agilitate animi flec:
ri hꝛc posse cõsenserim ut si quis usq̃ rostius affluxerit · non tibi foꝛte
fit vetitum qd ciceromi licitum fuit nõ solum ludis interdũ sed famili:
aritate eius ⁊ ingenio uti · Est em ingenꝰ inter se q̃q̃ studio ⁊ ꝑfes:
sione distantibus multa cognacõ · vbi veꝛo hũc q̃rimꝰ multũ breui tpe
nobilissime artiu retꝛocessere ne dicam histriomca q eo redyt/ut tũc
illi deditos coꝛrupto gustu falsoq iudicõ esse non sit dubiũ · Pꝛofecto
em cõsequens est/ut quibus mala bene sapiũt/bona illis ignota sunt/
⁊ curis nobilibus insuetos esse/qui uilibus delectant · ☺ · Multi em
me cottidie frequẽtant histriones · ℟ · frequentare te desinẽt cum tu
diues aut largꝰ · dicam rectius/cum tu stultus/ac ꝓdigus esse deſiens
☺ · magna michi acies histrionum est · ℟ · Immo muscarũ/que te

vnctum comitantur siccūq; destituant nec destituisse suffecerint nisi hūc plausum persequat̄ infamia. Sunt lingue/quibus quies/ac silencium pena est. Nūquam vero nisi de alys loqui iuuat/aut false laudant/aut liuide detrahūt ⁊ quoꝝ nequeūt mordere diuicias. famam mordēt. vna est histrionum/ac pastoꝝ lex vterq; blandicys armati post fortunā eūt verum illis ventrem implesse sat est. his alia fames cibi mēcio iniurie gn̄⁹ est implenda cupiditas fūdo carēs

Palestris delector ludis. R. Si spectator van⁹ si luctator i van⁹. G. Palestricis exēcicys vaco. R. Insingulis vē bis/cui⁹ domini mancipium sis apparet. Nempe hec ut supiora cōpi seruiūt qd̄ ut paulo ante cōmemini ⁊ aliq̄nto honesti⁹/sine impetu/⁊ sine strepitu fieri potest ⁊ est agitacō quedam aī nobilior quam si nosces hos corporeos conatus/⁊ spernēs/⁊ odisses seruos animum q̄si hospitem degenerē atq; inuisum. corp⁹ ut dn̄m generosū/ac dilectū colitis illi seritis illi metitis illi aratis. iure id q̄dē ill⁹ iiusti⁹/q̄ eo omnia referetis curaq; animi postposita/noctes illi i sōnes agitis illi suspiratis vota illi facitis ingenuas quoq; artes illi discitis illi demum obseq̄mi/ac ꝯuitis/sumptuosissimo dn̄oꝝ om̄/atq; ingratissimo cui nec vmq̄ satis aliquid/nec si quid aliq̄ndo defuerit/vlla vmq̄ memoria sit accepti huic tl̄i tamē dn̄o/q̄tquid iusserit paretis/atq; esuriēte animo/huic vni/non tm̄ necessari/ꝯ supuacua vndiq;/et nocitura conuehitis neq; ea solū que aduictum ꝑtinent/ac vestitū/dequibus suo egim⁹ loco. ꝯ que ad ludos etiam variamq; libidinem/non vidētes quam pr̄is adūsa cōsilys ip̄a sit veritas/que q̄ disertissimo ciceronis ore loq̄t̄ vnde appareat/q̄q̄ corpus negligit non se ille sed fragile caducūq; domicilium at qui aīm. ille vere sese negligit. Neq; em̄ ait tu is es/quem fōma ista declarat ꝯ mens cuiuscūq;/is quisq; est non ea figatur q̄ digito demonstrari potest. G. Palestri dlector exēcicio. R. Quadrigaꝝ feruor/⁊ equoꝝ strepitus/⁊ ardentes rote/pangustias inoffense/⁊ luctantium plausus/atq; collisio/oleum/sudor/puluis mirabilis/seu illa quidem oculoꝝ/auririū seu/narium voluptas/ebetatiq; sensus/iudicium ingens quem si san⁹ integēq; esset non clamoꝝ atq; tumulium officine quas palestras vocant sed obseruacio diligens palestre huius quam nascētes ingrediūt̄ qua iuuētes atterūt̄. Vnde digrediūt̄ obeūtes atq; vtilior quedā honestiorq; suauitas delectaret. G. Studio deditus sum palestre. R. fuit h̄ quidē apud veteres/nō vltima gloria/sed tā magna ut sem̄ illi rodio dyogenes palestrica in signis fuit cum duos vno die filios palestricis in signitos victorys ꝯspexisset q̄si nichil clarius iam restaret quo aspirare posset in vita. Amic⁹ alter lacede:

monius senex diceret morere dyogenem nō eñ in celum ascensur⁹ es/
tam magnū/tamq; altū censebat: tres insit vni⁹ famil palestricas esse
leuicula prors⁹/ ⁊ grecula vere laudis extimacō: sed cōmunis adeo/ut
magna etiā turbaret ingenia. Vnde: ⁊ plato tant⁹ phus olimpionites
clar⁹ fuit: inq; hac arte/multis notis euentibus adolescens tamen/am:
plitudo quidem vnde platonis nomen ortum putant roburq; cōporis:
⁊ etatis feruor: iuuenilem aim impulerant ad expmentum virium: vbi
cum sūmis quoq; par esset accessu tempis cognito: q̄d ageret ad meli:
ora se transtulit: socratiq; similis fieri maluit: q̄ miloni. Et sane multū
etas excusat. facile tenerū āmis ignoscit. vanitatis excusacō nl̄la est viro
G. Palestre studium d̄lectat. R. In hoc sepe vilissim⁹ oim supior
fuit: ⁊ corpea mole animi virtus oppssa est: quem tu michi ducum vel
heroum pferes: quē milo ille nō supet/q̄ p stadium bouuē viuū gestas
humerū cucurrit: eūdēq; man⁹ nude ictu occisum: vno die solus/haud
grauatus integrū comedit mira res dictu: sed apud historicos vulga:
ta. Quis huic ergo/in palestre sue regno/par occurrerit: atq̄ vel indig
nius/quam generosos spūs/tali belue succūbētes: cerné: ⁊ id circo no:
bilius ais bene sibi fidētibus/sūmo ope puidendum est: ne sua sponte
descendāt: vbi abignauissimis vnici q̄ eāt: Quin tu si contencōib⁹ gau
des id tibi sūme certamen/inquo semper fere supior: q̄ melior/nō d̄ cō:
poris viribus. aut omniō de re vlla: peior idem esse possit: ⁊ victor nō
de opib⁹ g°: sed de dignitate/de potencia/sed d̄ sciencia/ac virtute con:
tende idq; eo animo/nō ut cuiusquā fame obstrepas/sed ut aliene lau
dis emulacō tibi sit calcar ad gloriam. nulle igitur tibi sint penit⁹ par:
tes inuidie sed virtutis habes ⁊ hic exemplum cathonis hui⁹ vltimi/
dequo crisp⁹ non diuicys inquit/cū diuite/neq; factione cū factioso/ꝫ
cum strenuo/virtute/cum modesto pudore/cū innocēte abstinēcia cer:
tabat. honestissimum hoc palesté gen⁹/quo te exéceas/nō tantū olim:
pio/ꝫ vbiq;/nō min⁹ in thalamo q̄ in foro/nec min⁹ in ocio/q̄ in ac:
tu neq; cum pñtibus mō/sed cū absentibus quoq; cūq; etatum oim/
ac terraꝝ/viris illustribus semper eñ memorabile/ac magnificum ill°
stipionis apud liuiū iudicaui maximo inq̄d cuiq; id accidere animo cētū
habeo ut se non cum pñtibus modo/ sed cum oīs euiclaris viris com:
paret tu quoq;/ul d̄ grege pñcium si occurrat qd̄ vix spero ul ex omni
memoria vetustatis quemlibet tibi parem de lege de quo nō ulnis/aut
testibus/sed ingenio/ac v̄tute luctabere sine metu piculi sed in marces:
sibilis spe corone hoc de palestris consilium. hec sentencia mea est

-30

Evarys ſpectacul delector · ℔ · Circo forſan ac thеatro/
que duo loca bonis ſemp adúſa morib⁹ fuiſſe notiſſimum
quo quiſq; malus ierit redibit peſſim⁹ nā bon⁹ iter illud/
ignotum eſt/quo ſi caſu aliquo ignari adeāt cōtagio nō ca-
rebūt · Cō · Circo delector atz arcā · ℔ · At qui delectacōnes alie va-
num ſeu libidinoſum aliquid habuere· Nec vtrūq; ſuperadditamq;
ſeuiciam ⁊ inhumanitatem habet bonis animis rem indignā neq; ex-
cuſat q; in hys ipſis romani olim flas homi delectāti ſūt recto nāq; iu-
dicio verbs illa alioqui habūdantiſſima bonor⁹ oim atz illuſtriū exēplo-
rum/nichil oino reprehēſibili⁹ habuit reliquiſq; defōmi⁹ ſibiq; inuicē
hinc diſcordiar⁹ ciuilium hinc ludor⁹ ſtudiū in modicum q̄ſi nō ſufficēt
bellor⁹ cruor domi militieq;/niſi cruētā pax eſſet cruentaq; etiā volup-
tates/niſi circo forte ſiſ honeſtius q̄s thеatrū dirit cui pariter inhiātes
videas non modo ꝑplm ſed ſenatū atz ipſos mūdi dños impatores ro-
manor⁹/hic ſpectaculis capiebant illi etiā/qui humano generi ſpectacu
lum facti erant ℔em mirabilem dicā/ſed cognitā vulgatamq; hic cūcto
rum animo⁹ thеatlis furor ille puaſerat/ut nō modo cōiuges ceſaris aut
filias/ſed virgines q̄ veſtales in publicum atz in turbas educerēt q̄rū
pudicicia nichil ex actius/nichil fama tenerius nichil dúſacione ſecreti-
us uſq; adeo ut in eis oīs mot⁹/oīs cult⁹/oīs ꝓmo laſciuiō ⁊ nota dig-
nus ac ſuſpicione haberet ⁊ tamen hys ipſis in thеatro locū aſſignaſ-
ſe legit non q̄cūq; ſed ſūm⁹ atz optim⁹ principum auguſt⁹ ceſar/neq;
inmor ideo eſt error/is quo magni errant/ſed maior poci⁹ atz cōſpectior
Cō · Alibentior ſtenicos ludos ꝑſpecto · ℔ · ℔em que nec honeſte ge
ritur nec honeſte cernit nec facile dictu ē an luſor in famior an ſpectator/
⁊ an ſcena ſit turpior an orthеſtra/niſi q; in illam ſepe quidē pauptas/
in hanc vero ſemp vanitas trahit in omni ſane delicto plurimū interē/
vtrum in opia an libidine ſeu ſupbia quis delinquat · Cō · Amphite-
atri ſpectaculis delectō · ℔ · Damnoſa vndiq; ⁊ publice priuatimq; ⁊
nocēs delectacō qō facile colliges/ſi in aim redeat ex hyſtorys rei hui⁹
initium ꝓgreſuſq;/quāto publici cenſus impendio quanta q̄q; inſanie
prima ducum cura quanto demū ꝑti ſtudio/ac labore cōſtiterit·Eqdē
⁊ tot vana dinumerare difficile eſt/⁊ tam vulgata ſupfluū/mille ſimul
gladiator⁹ paria nō ludo tantū ſatis multa ſed p̄lio elephanto⁹ tigri-
dumq; ⁊ leonum ac pardor⁹ greges onagror⁹ q̄/equor⁹q; ferotium/
atz animaliū diuerſiſſimi generis e toto orbe trāſmiſſos/oim terra⁹ fluuis
omiq; gencium venatibus romano famulantibus thеatro/adde illam
edificandi luxuriam exemplo carētem non imitacōne caritrā/cōuectas
terra pelagoq; marmoreas colūnas in ludorū vſum ⁊ artificum ſūmis

ingenijs expolitas ⁊ verticibꝫ supbas auro rutilante frondentibus cuiꝰ
princeps insanie nominandus est staurꝰ. Is qui edilis intheatri scena
opus dieꝝ paucorū ⁊ qd̄ paucis lignis ac funibꝰ attolli poterat/suf:
fecturis oculis ꝓpl̄i talibꝰ gaudētis trecētaꝝ sexaginta talium monstra
calūnaꝝ intulit fecitq; opꝰ ut scriptū tenes maximū oim que vnq̄ fue:
re humana manu facta nō tempanea mora. veꝝ etiam eternitatis d̄sti:
nacōe/quo promeruit ut verisimile diceret̄ ꝑ scripcōe primū graui ci:
ues idē post edilitate leuissima mores bonos in exilium pepulisse/ut q̄
multi ꝑditi tpis inani plebecule multaꝝq; in utiliū impēsaꝝ rei publi:
ce auctor ⁊ exemplum fuit. Sed o mirū dictu mox furorem hūc vicere
sequencium furores/quibus effectum est ut miraculo opm ac numero
fateri opōteat/p̄ter romam nichil mirandum fuisse/in toto vrbē terraꝝ
nam ⁊ hoc itidem scriptum vides/penetrata terre intima ꝑfossa silices/
egeste rupes/abdite aūsi amnes/⁊ in fistulas coacti Inclusum aut ex:
clusum molibus iratum equor suspensa iuga moncium tentatiq; inaniū
recessus deniq; stratum latum signatumq; ne potibus iter insaniēdi ⁊
impleta in vobis spes auoꝝ/nūquam scilicet de futurā esse luxuriam Et
ut tumulaciꝰ malum sit publicis damnis accedit calamitas priuatorum
q̄ spectādi cupidine compediti ⁊ cottidiani interim questus in memo:
res neq; diem labi senciunt neq; armatam tergoq; instantem respici:
unt egestatē sic vicissim ⁊ p̄uata in publicā ⁊ publica ꝑnicies in p̄ua:
tam vertit̄ neq; patrimonioꝝ iactura grauior q̄ moꝝ vbi libido discit̄
humanitasq; dediscitur ꝓinde quid d̄ spectaculis speraretis iam inde ab
exordio p̄mꝰ regum vestroꝝ romulꝰ omen fuit qui in his rigidam the:
atricamq; illam sabinarum pudiciciā c̄cūuenit/⁊ si vtrūq; matrimoniū
honor texit iniuriam atq̄ multis hec postmodū non ad cōiugiū sed ad
stuprum vagāq; licēciam fuit via ad sūmā em̄ hoc teneas velim/pudici
ciam spectaculis sepe stratam/semper impulsam ⁊ ut filiam viros/quibꝫ
his scelerū furor est/ut pene iam adulterio glorientur ⁊ multaꝝ ibi fa:
ma peryt/pudorq; multe inde domū impudicie plures ambigne redi:
ere/castior aūt nulla. Jam vēo que corporis clades ne quid ꝓrsus desit
in fortuny que ue non singuloꝝ modo/sed populorū strages indicio
sunt/⁊ risus subito versus ingemitum elataq; funera etheatris ⁊ plau:
dēcium choris mixte lugencium cohortes. Audisti ⁊ curio is qui ciuili
bello ꝓ cesaris parte in affrica occubuit ut staurū quem opibus equaē
non poterat ingenio suparet non marmoreum ut ille sed ligneum the:
atrum duplex tamen aut pensile meditatus populū victorem gencium
ludis victum/⁊ piculis plaudentem suis mira arte suspendit ut ridentes
interius stupentesq; ipsi exterius spectatoribꝫ vsui fierent ac stupori Et

miramur impery spe abiecta vm⁹ licet magni exulis aim flecté potuis:
se q̄ oculoꝝ breui leuiqꝫ voluptate ꝓposita tot milia ciuiū volubili spec
taculo c̄cumuoluit At nemo ibi peryt dicat aliquis sed pié potuere ⁊
piere alibi in numeri ne ue attingam nouas ac veteres ruinas/quibus
sepe multi mortem simul ac tumulum in venere/sub tyberio principe
celebri spectaculo apud fidenā vrbē amphiteatri lapsu oppressa vigin:
ti milia hoim meministi hic spectacl'oꝝ fruct⁹ hi sūt exit⁹ · G · Specta
culis cū voluptate detineor · R · Aut fictis amoribus aut veris odys
primum equidē non est viri/secūdum véo nec hois spectare quis ferrū
vigulo lentus excepit quis feruido vulnere plus cruoꝝ effuderit quis
mm⁹ ꝯspecto mōte palluerit quid crudelitatis ad scolā ire iuuat nō egi:
tis p̄ceptoribꝫ nimiū dociles maloꝝ estis plura puos domi discitis quā
necesse est · Quid si non tam prōptis ingenys artificos scelerum ac ma
gistrum ẽrorum plebs accesserint/multos quos nat̄a mites fecerat se:
uiciam spectacula docué · Mens hominis in vicium ꝓna/non vrgenda
vtiqꝫ sed frenanda est si sibi linquit̄ egre stabit si impellit̄ preceps ruet
multum mali auribus in vehitur sed multo plus oculis q̄si fenestꝝ bi:
patentibus in animā mors irrūpit nil potenci⁹ in memoriam descendit
q̄ꝫ q̄ visu subit facile audita p̄ter volant conspectaꝝ ymagines reꝝ he:
rent/etiam in vitis nec se tamen nisi volentibus ingerūt nisi p raro atꝫ
ocius abiture · Quo ꝑgis igitur quis te rapit impetus ut ad horā gau:
deas/vnde semper doleas/ut videas semel qd̄ vidisse milies peniteat/
ingulari ferro hominem/aut feraꝝ dentibus vnguibusqꝫ distrepi/aut
tale aliquid qd̄ ⁊ vigilem turbet/⁊ sopitum terreat/nescio quid hic dul
ce seu quid non pocius amaꝝ ac triste sentis nec illum magis in vobis
insanie argumentum vid̄o q̄ꝫ q̄ cottidie vos ad mortem miseris delini:
mentis illectos/⁊ velut stigio sopore demésos dulcedo amara ⁊ delec:
tacō in amena p̄cipitat vna est em̄ vobis lex reꝝ ferme oiēꝫ quidq̄d cu:
pitis quidq̄d molimini q̄dq̄d agitis q̄ vos est

Quo agili delectō · R · Ferocissimo ⁊ inquietissimo aiān:
e te in somniqꝫ ⁊ in expleta voragine · G · Equo libens c̄cū:
fector · R · Non multo est peius mari turbido quā fremēti
equo rapi nullum animal in solēci⁹ est domino suo nec inep
te iam equorum domitorib⁹ in ꝓúbium venit bis equū male facere q̄
nimis hinc humile hinc supbum sit qui illis viribꝫ eaqꝫ ꝑnicitate ꝓ uili
cibo fieri alteri⁹ domariqꝫ duris stringi fastys nodosoqꝫ fune vinciri/
ferro frenari ferro calcari calciari ꝑtusa clauis vngula ferro vrgeri/fer:
ratum ferre vectorem turpē carcém ac graue seruiciū pati possit · Inde
aūt q̄si indomitus non tantum ꝓ libero sese gerat sed ut dn̄i sui hostis

agat ommia/ſi cuꝛrendum eſt ſtimulos non audit/ſi ſubſiſtendum frena
mardicꝰ rapit ſi fremendum toꝛpet ſi latendū fremit obſequioſū illud
ut phibent fidumqꝫ animal/ꝺ quo tā multe iactant fabule animal nobi
le regium optabile colendumqꝫ ꝺignum qꝺ enoꝛmi p̄cio cōpet anꝛia
nutriat cura imo veꝛo animal qꝫ ſi cōferant cum obſequys tꝛdia/nemo
ſapiens emat/nemo diligens paſcat animal ⁊ ocy in paciens ⁊ labo
illo tumidum hoc ꝺeiectum nūc mpetuoſum animal nūc ignauū/nunc
audax nūc trepitum/nunc volatile/nūc caducum hmc culicū metuens
atꝫ vmbraꝫ hmc dommum ſuum ſpernēs diúiſqꝫ illum vps m diſtri:
men trahens·Quis contumaciā quis moꝛſus aut calces explicet/quis
himtus ⁊ aſcenſoris m pacienciam ac ſeſſoris·Equidē quot equoꝫ mo
res totidē equitū conſtat eſſe picula · ℈ · Equoꝫ ſtudio detimoꝛ · ℔
Mirarer niſi ingentes vizos·Vſqꝫ ad ludibriū captos hoc ſtudio me:
mimiſſem quis alexandꝫ macedonem nō audiuit/amato equo tumulū
ereꝛiſſe vrbemqꝫ equi de noie appellatam ſed michil m illo mirabile in:
uente impetus ⁊ ammi feruoꝛ fecit mirabilioꝛ m auguſto quāuis mmó
mepcia/neqꝫ eñ vrbem equo ille ſuo mſtituit ſed ſepulcꝫ/ideqꝫ ipſum
illi ḡuitati atꝫ mgenio impar fuit·℔ō diui iuly mōſtruoſos ſomnes /
an ab ipſo an ab alio/ante edē veneris marmoꝛea ſit cōſecratꝰ effigie /
dubitari poteſt/mmoꝛ multo uꝫ etate vel gloꝛia/verum opibus ac ce:
ſareo nomine pene equalis anthonius verus ut fileam/quē victū qꝫ ve
amictum equo quē m modice amabat exhibuit ćte ⁊ viuēti ſimulacꝝ
aureum fieri fecit/⁊ moꝛtuo ſepulturā quo grauiꝰ ſtomacēm m vatica:
no extrui tot mter ſacra oſſa ibi condita ⁊ cōdenda/vix credibilia loq̄:
mur/vera tamen hoꝛ fiꝫumqꝫ cōſcius vates hꝛoꝛ animas apud mfe:
ros quoqꝫ equoꝫ ſtudio ꝺeditas facit nec mimoꝛ ideo/ſed maioꝛ eſt va
mitas/que tam magnos ad ſe animos trahꝛe potēs eſt ne ue q̄s priſcā
tantum non modernam amenciam ſuſpiceꝫ redeat ad memoriā nec lon:
ge ſeu loco ſeu tempoꝛe requizendꝰ ad huc eñ viuit nec dum ſenuit/⁊
m tꝛra italica vobiſcū ꝺegit is quē nommare non eſt neceſſe foꝛtune
vticꝫ vir mgentis nec parui mgenp conſilyqꝫ vir/alioquin magni ani
mi nec m ſulſi vbi quid ſerio agendum mcidit/qui tamen egꝛotanti eq̄
q̄ꝫ amabat aureum pulumar/ac ſericum cubile ſubſtrauit cūcꝫ ipſe m:
terim podagra vmctos atꝫ m mobilis medicoꝝ legibus regere michilo:
mimꝰ tamen aut ſuoꝛum vectus mambus aut equo alteri vir m iectꝰ ⁊
ſuos medicos ſecum ducens egrum ſuum equū bis ⁊ terqꝫ cottidie vi:
ſitabat illi ſuſpirans atꝫ anxiꝰ m aſſidebat illum leuiter manu tractans
blando murmuꝛ ſolabaꝫ quid multa nullum medicine genꝰ mtentatū
mil languēti amicum debitū p̄tꝛemiſſum fuit fabulā foꝛtaſſe poſteritas

vocet vera res ⁊ magna in populo nota est · Sic vir fortis eq̃ curã gessit ut ꝑriam sic extinctum luxit ut filium · ☾ · Delectat equitare · ℛ Est id quidem vtile interdum ⁊ celeritati ad inimiculum ⁊ fatigationi remedium ⁊ nobilitatis insigne nec inficior gloriosum vulgo extantẽ in signi equo vehi ⁊ cũctis excellẽ/nec vertice solo sed humeris ⁊ toto pene corpore supra esse cõtra vero laboriosissimos ⁊ sepe domino suo pestifer inimitis equ⁹ optes iter pedib⁹ agere causa nulla ẽ respirãdi/ut minimũ facultas/equestre piculum pedestri luto seu puluẽ ꝑ mutare velis ꝑ inde multos media de morte rapuerunt equi multos in mortem impulerũt aut illiserũt aut corporibus oppresserũt · Quidq̃d nisi vltimum belli semen equi sũt tolle equos peregrinos terris incursus ptemq̃ p maximam bellice cladis abstuleris ut qõ de ventis in natura /qõq; de Julio cesare in historia est quesitum expediẽs ne fuerit aut flaẽ vẽtos aut cesarẽ nasci/⁊ de equis similiter queri possit/tã inita sũt vtriq; cõtraria nec in merito thessalia q̃ ꝑmo equos reperit domuitq;/ꝑma aureum argenteũq; numũ cudit ꝑma pelagus rate tẽtauit mortis seminarium visa est/qõ nõ semel tot post seculis multo clarioq; sanguine patuit quam me putas iuuet poeta noster vbi nobilis equi speciem morosq; descripsit nec te terret hebreorũ vates vbi ait ab increpacõne tua deus Jacob dormitauerũt qui ascẽderũt equos · Ercute singula/nõ tã illud leue q̃ hoc asperũ

3 2

T canibus gaudeo · ℛ · Nũc intelligo adolescẽtis in bẽ-
a bis gaudiũ/ō quo flacc⁹/gaudet equis canib⁹ ⁊ aprici gramine campi · Videas aũt ne qõ seq̃t⁹ his · Cere⁹ in vicũ flecti monitoribus asper Vtilium tarde⁹ puisor ꝑdigus eris sublimis cupidus ⁊ amata relinq̃re pulr hũc te eñ esse metuo qui gaudiũ tuum in rebus fugacissimis lotes · ☾ · Canibus ac volucrib⁹ delector ℛ · Hoc in fanie deerat nõ satis est curé atq; vagare volari etiam insti-tuis · ☾ · Rides me non volabo equidẽ/sed volantib⁹ delectabor · ℛ At ille delectacõez tuam despicient abeũtes/nec te noscẽt ⁊ in grate se vocanti surdas exhibebũt/quid in plumis facies allata tua voluptas ẽ/finge redeant/damnosa redit occupacio iterq̃ clamabis/⁊ oblitus melioris negocy diem pdes · Iterq̃ retro acliuis oculos fixos in nubem post auiculam tuam flebis/quasi nil necessary operis vita ferat⁹ ex comodo ocioſi ⁊ lenti/vos volucrũ huos esse gloriamini · Natura vobis duas manus fecerat/vos hanc freno curus hanc vnguib⁹ occupatis/sic inutiles vndiq; ⁊ volandi studio manci effecti/ne michil agẽ videamĩ/multo cum strepitu ante diẽ surgitis/⁊ quasi sint hostes in limine ꝑcipitãter/erũpitis tota d̄ hinc luce iactamini stagnis fluuis ac vepribus implentes/

cuncta clamoribus dissonis/ ⁊ incondito vllulatu niq; hoc spiritum q̄si
nulli maiori rei habilem effundētes quo maiores vestri bello terrebant
hostes/pace iusticiam defendebant/sero aūt reuoluti bene gesta/domi
sedetis altricātes q̄ bene ul̄ auis hec volauerit/ul̄ illa digesserit/quot
sint tandē quot alarum plume supstites/quot emisse/nōne hec oīs scīa
vestra ē hic amor hec felicitas/ ⁊ hoc totum qd̄ creatori deo/qd̄ alicrici
patiri qd̄ parentib⁹/qd̄ amicis redditis/accipitres/aut herodios ves:
tros sonantes in nubibus ⁊ laniate prede paululū ⁊ sudorem ⁊ pulue:
rem/ ⁊ nocturnā ꝑdite lucis historiam In hoc em̄ indefessi semp ⁊ va:
lidi/delicati aūt ⁊ in betilles ad ferias liuy historias ⁊ ciceronis oroes
sacrasq; nec pudet/lr̄as ꝓlixitatis arguitis/quis hec in offensis aurib⁹
audeat quis uos ferat ad aliud natos in hys viuere si modo viuitis hec
agentes · G · Canibus atq; auibus delector · R · At qui ducum ⁊ il:
lustrium multos equis quosdā canibus delectari solitos audiui⁹ eousq;
ut adrianus impator non equis solum/sic hy quos supra memoraui sed
canibus quoq; busta construxerit/opidūq; insuper eo loco vbi vrsam
ꝓspera venacione ꝑemerat manu sua sepe mactaē solitus ⁊ leonem aui
bus nullum fere/vnde irrisum ferūt a virgilio marcellinum augusti ne:
potem q̄ dare hys operā addolescētibus videret · G · Venatu libent
exēceor · R · Fuit hec quondā latinoꝝ/iam galloꝝ ars ꝓpria ē/qd̄ ⁊
res ꝓbat ⁊ illoꝝ scriptores aliq̄ gloriant̄. Itaq; ut sileā reges/quorū
tota vita venacō est summus apud illos regum/quātū ab armis ocy
fuit venatu ut vides assidue semper exercitus ad extremū mōti ꝓxim⁹
venatu etiam lassitudinem senectutis atq; incōmoda refauet · Mirū dic:
tu in rege presertim lr̄ato nec a studys melioribus ab hōrēte sed gēti:
licium hic ille erat ut ꝑhibent/sicq; gentilium sinite neq; hanc gloriam
gallis ytali eripiant neq; velint de vanitate cōtendere · Nam si errore
seposito/in rem ipsam figis oculos semi nobilium vltimi ordinis exēci
cium hoc videbis/quos a rebus arduis torpō quidam/ignauie comes
diffidēcia · Ab humilibus aūt pudor ac suꝑbia dehortant̄ ac retrahūt ad
honestum igitur nichil ydonei siluas colūt/nō vitam solitariā acturi c⁹
non min⁹ quam pollitice se in eptos sciūt/sed feris ad canibus ac volu
cribus duicturi/qd̄ nō facēnt nisi illis similitudine aliqua iūcti essent/
qui si ex hoc voluptatē quādā seu solā temporis fugā q̄ruut/ut cumq;
stulti noti cōpotes forte euaserint/sin/nescio quā ingeny seu magnifi:
cencie gloriam aucupant̄ ērant · Que nam queso nō principalib⁹ mō/
s̄ in genuis est gloria/mechanicis vero ⁊ s̄uilib⁹ delectari artibus/atq;
negocys/vna hoꝝ excusacio/nam qui liberalibus studysq; maiores co:
luerūt sui/atq; omnino lr̄is in dixerūt bellū quo nā poci⁹ q̄ ad hostilia

castra transfugerēt sed pudebit forsitan/si ad antiquā respiciant/seq; cum maioribus meciant/ac comparent/sepe quidē legere potuerūt ⁊ platonē phantē ⁊ humeꝝ poetantē/⁊ tuliū orantē/⁊ cesarē triūphantem/venātē puto non legerūt

33

Magno circueor famulatu · R · Obsideor dicē voluisti · G

m Magnus circumstat ordo famuloꝝ · R · Dic q̄d est hostium a quibuis/quo nichil est duri⁹ nequeas cauere/qui latebras dom⁹ introspiciant prodantq; consilia/nouerint/⁊ in vulgus effundant quiq; p̄ter furta continua q̄d nūq̄ vlli accidit obsesso/vestiendi tibi interim pascendiq; sint · Inq; ipsis penetralib⁹ habendi durum ac dubiū belli gen⁹ pace carens ⁊ inducys vbi sub tuis signis hostilis muros habet exēcitus · G · Serui michi multi sunt · R Multi serui/multe lites/multeq; discōdie/multa denīq; bella domestica/quoꝝ ul̄ spectator fedus/ul̄ laboriosus cōpositor sis opōtet interq; reos ⁊ accusatores medi⁹ seruis tuis ꝟuias iudex factus es ex domino G · Multos seruos habeo · R · Curiosissimū animal seruus ad inq̄rendum negligentissimū ad obsequendum/quid agas ⁊ quid cogites nosse vult quid iubeas ignorare · G · Seruos multos habeo · R Melius pauci seruiūt q̄ multi/siue ideo q̄ g̃tum obsequium turba vitat/siue q̄ vbi multi sunt alter alteri⁹ man⁹ cōspiciens quiescit/laborem fugere ut in dustrys pudō/sic in ertibus gloria est/q̄d ita esse norūt om̄s/null⁹ cōsulit/nemo est q̄ nō multitudine delectet · G · Multi michi serui domi sūt · R · Vbi serui multi sunt/ibi multi strepitus/pauca seruicia/⁊ secretum nullū/quot ꝟuoꝝ lingue tot preconū tube/quot seruoꝝ aures atq; oculi/tot domoꝝ rimule quibus illa etiā q̄ i fūdo sūt/facile dilabūtur/p̄tusum vas ac futile/saruilis anim⁹ nichil cōtinet quitq̄d in funderis mox effluet · G · Multos seruos domi habeo R · multos sibilos linguasq; vipereas/domesticeq; pacis vir⁹ abditum/multos q̄ꝫ p̄fundos ⁊ rapaces ventres ac lubrica guttura/p̄cellā aule thalamo dedec⁹ pestem penu voraginēq; p̄petuam paucos ꝟuos bene regere difficile est/multos impossibile · G · multi michi serui domi sunt · R · melius solitudo tibi esset/nichil est pei⁹ q̄ dum malarū qualitatē reꝝ quātitas adiuuat aut numer⁹ pauci serui mali/multi autē pessimi · G · multi michi ꝟuūt · R · Recte quidem si p̄missio ⁊ res ipsa q̄ p̄mittitur vnum essent nūc inter vtramq; quid inter h̄t senciunt ex perti/p̄mittūt fateor p̄missisq; deos testes vocant/ne soli scilꝫ solos fallant/exige aūt p̄missi fidem/nulla erit/multum esset/⁊ abūnde fidei satisfactum/mō ne violarent/ne ue afficerēt iniurys/quib⁹ est obseq̄ū p̄missū · Nūc p̄misisse sat ē/quid q̄d p̄ter seruiende notum/omniū q̄

noticiam ꝓfitent̄ vbi ad expienciam ventum est/norūt paucissima/vol:
unt michil nisi ꝙ venter sopōq; suaserit ac libido michil humili⁹/nil ab:
iectius hoꝝ in gressu nil insolenci⁹/nilq; infidens ꝓ gressu/nil in imi:
cici⁹/demū nil odiosius egressu/durum est cogitare/ne dicam pati/ ut
ꝑ dn̄oꝝ domos in flati elatiq; ambulant seruiciūq; polliciti dn̄m vsur:
pant exēcentq; tiranidē/ ⁊ quasi ad vastandā cōducti nō tantum ducrāt
vniūsa ꝫ spargūt gulamq; largicōnib⁹ adiuuant de alieno ꝓdigi/aua:
rissimi ad rapinam quos si quādo ad se pudor aut necessitas reflectit ut
se seruos esse meminerit/quā supbe/quā querule/quātoq; cū murmuē
ꝫuiant/quis ignorat: ut merito possit non p̄cio emptū mō/sed g̃tuitū
quoq; seruicium huiusmodi vastidiri/ad extremū qui clādestinas domi
agebant vbi limen excesserint cum in visis dn̄is aptas in inicicias lingu
is agūt armis si liceat acturi. Et si q̄s hoꝝ fortasse cōuicys abstinet/
nō id p̄oris amor domini/sed sequētis ira efficit cui ob hoc vilis suspec:
tusq; fieri metuit/de se similia cōiectāti quib⁹ ex rebus nisi oculos tu:
mor obstruēt sole clarius cerneretis quanto sit saci⁹ omni tali seruicio
caruisse. G. Vtrūq; michi latus serui ambiūt. R. Serui nomine
re ut dixi hostes acērimi atq; impy/ ⁊ absq; hys viuere superbia vestra
nō potest inq; hoc ut in plerisq; malo nostro miseri gaudetis. In hoc
maxime diuicias optatis in hoc terras ⁊ maria ꝑ ēratis. In hoc aurum
⁊ cumultis ⁊ spargitis ut acies hostium vestroꝝ densior sit in dies/atq;
municior. An fortasse non ita est: an aliud concors diuitū habet opi:
nio: opulentissime nulla fere alia re mediocris fortune bene institutā
domū opulentissime ꝑsaꝝ aut lydoꝝ rege cedere/cum in mltis excedat
q̄ꝙ illa plures pascit ⁊ laucius. G. Seruoꝝ circūfusa tegit cohors
R. Immo sub obtētu seruicy vrget ⁊ comp̄mit sonorisq; cōpedib⁹
vinctum trahit/ut ⁊ tibi iure optimo dici possit/quid fecisti miser/ut
tot custodib⁹ indigēs. G. Serui me vndiq; c̄cūuallāt. R. Nul:
la fuge/nulla spes igit̄ est salutis. Malo quidē suo ꝑtinaciter delectari/
desperate demēcie est. Atqui ob hoc vnū/ ⁊ optanda pauꝑtas/ ⁊ aman
da erat/ut cum ceteris oprimi mal̄ nexib⁹/tū ul̄ maxime te ꝫuoꝝ dolis
ac fastidio liberaret

Agnificētissime michi sunt edes. R. Quid hic dicam nisi
tullianū illud ornanda est dignitas domo/nō ex domo tota
q̄renda/nec domo dn̄⁹/sed domino dom⁹ honestanda. G.
Ornatissime edes sūt. R. Quid hic tumes architecti laus
est/non tua. G. Edibus amplissimis habito. R. Vbi
fures latitent tu vageris/serui luxurient̄ vulg⁹ hereat liguriāt parasiti
multiplicis tedy capax locus. G. maxim⁹ edibus habito. R. Vna

74

est vrbium ⁊ domoꝝ lex/non statim melius habitat q̄ lacius/neq; em̄
q̄ late habites/sed quā lete requirit ad beatam vitam nō quā late sed
quā lete habites refert sepe uł in palacys regum labō dolōq; habitat/
uł in tugurys inopū quies ⁊ gaudiū/q̄ si amplitudo dom⁹ aut forma
p̄staret nobilissima arcium esset architectura · G · Regys edib⁹ ha:
bito · R · Quasi vero curas morbosq; locus arceat/siue app̄hendēda
turriū fastigia/mors egeat scalis·nōne in regia tullius hostilius habi:
tabat quando ictus est fulmine In regia quoq; tarquinius pristus pe:
ryt quādo pcuss⁹ est ferro in regia deniq; supbus quādo puls⁹ est reg:
no/null⁹ loc⁹ piculis inaccessus/nullū limē morti clausum · G · Ha:
bitacō michi ꝓpria atq; ppetua est · R · Immo vero tēporis incolat⁹:
instat dies cōmigrandi ciuē te fingis/aduena ē cōductoq; habitas ve
niet q̄ te nudū larib⁹ hys exturbet · G · Clara quidē ⁊ augusta do⁹ ē
R · Hinc digresso fusta erit ⁊ augusta/sed ⁊ nunc si vē tuam domū
respicis/obscura ⁊ arta illa prorsus ⁊ caduca est/queq; in dies tantis
ad miniculis vix c̄cūfulta subsistat/assidue fatistēs/casusq; sui nūcia/⁊
q̄ certe nec a ruina vltima longe sit/nec interim generosum incolam d:
lectet ut dom⁹ augat ut carcē vbi moras oderit/vnde optet absolui · J·
nūc g° vel edib⁹ alienis/uł tuo carcē gł̄are

35

m Vnitissimis arcibus habito · R · In edibus boni/aliquid
est in arcibus mali multum· Ille ꝓtegūt ab estibus/a uētis
ab imbribus hee aīm possidētis sollicitudinū ꝓcellis obruūt
⁊ securitatem pollitice curas afferūt ac pauores · G · Arx
michi p̄ualidis menibus cincta est · R · An excidit illud spartani dic:
tum q̄ amico muros patrie ostentanti/si hos inquit feminis ex truxistis
recte quidem at si viris turpiter · G · Arcem habeo fortissimam · R
Quid nisi inpaciēcia ⁊ superbia ⁊ auaricia vestra fecit ut arcibus op⁹
esset: quanto erat honesti⁹/equo iure cū homib⁹ viuere ⁊ in plano cul:
tisq; inagilis habitare/quietos carpentem somnos/q̄ te rupib⁹ hispi:
dis inclusisse/nocturnis excubys vlulantē/teq; tuaq; miseria suspectū/
⁊ in vidiosum omibus reddisse/an ⁊ publicole factum excidit q̄ q̄uis
mtē p̄mos vrbem romam seruicō regio liberasset senciēs tamē se situ
ediū suspectum plebi/ut seip̄m licet indigna suspicōne liberaret domū
suam de mōte deposuit · G · Arx inexpugnabilis est michi · R · An
illud vetus ꝓ verbium non audisti: Nullum inexpugnabilem⁹ locū eē
in quem asellus onuscus auro possit ascendere trahit o ꝓpugnacōe; arx
monanita nō impedit/resistit aliquātulum se nouū in sultibus arx tar:
peia penoꝝ carētina donec vtriq; oportuno remedio succursum est illi
camillus affuit huic faluus/sed an gemma arx lacrensis ab ipso defendi

quiuit hanibale profecto/nec ꝑlion ipsum/nec birsa defendi potuit nec corinthus q̄ vna puetustā inexpugnabilis famā habuerat/sed hūc sibi nim⁹ victor eripuit. Nōne ante hos septuaginta ānos penestrina arx qua nescio an ulla vnq̄ forcior esset/atꝫ municior ab illo magno hoste quia armis non poterat/blandicys ac ꝓmissis fallacibus/capta fuit ⁊ dirupta ⁊ vix tandem velut elongeua febre fragilior resurrexit. Ad sū: mā nil inexpugnabile tutū nichil ab humanis est fraudib⁹. G. Arce sub nixus munitissima nil timeo. R. Arces pestiferā multis cōfidēci: am ꝑbuere/multi qui tuti sine arcibus in pace vixissent/arciū fiducia ausi sunt/vnde ipsi in arcibus periere/ut illic potissimū audacia doma: retur. Vnde orta erat/non sunt ad audendum animi sed frenandi/om: nis magna securitas/nisi que de deo orit̄/stulta est. G. Habito in ar: ce munitissima. R. Vt sit aliquid arx hec tua quid est aliud queso q̄ refugium qd̄dam/⁊ de genēs latebre ad ꝑferēdam obsidionem qd̄ ut ait liui⁹ miserrimū est in bello quando vnq̄ audiuisti: vbi usq̄ legisti. Julium cesarem/vtrūqꝫ affricanum/magnum pompeium/mariū allex andrum pirrum hanibalē aliosqꝫ viros magni nois sese artib⁹ cōtinē tes/⁊ nō poci⁹ arcib⁹ insultātes. Arces scito non de receptacula forciū sed in ercium esse latibula. Certe hac etate stephan⁹ columnēsis omīs illustribus viris par/cum in eis auxilium ad famam sui nominis venissꝫ nobilis quidam vir extern⁹ ⁊ in cognitus essetqꝫ die quodam graui ⁊ ancipiti ꝑlio/⁊ in genti turba hostium c̄cūuentus/ille ꝑiculū videns accessit ꝓpius/⁊ vbi inquid o stephāne arx tua est/ille subridēs ut qui nec domum quidam ꝓpriam rome haberet/manu ad pectus apposita/ hec inquit arx mea est vocem suo auctore dignissimam/sic est aūt sancti ⁊ deuoti viri/om̄eꝫ spem in deo hn̄t iusti/⁊ politici in virtute/fortes ⁊ bellicosi i armis/timidi ⁊ ignaui in muris atꝫ arcib⁹

i In ampla domo suppellex exmia est. R. Supuacuo in spacio pondus in vtile illa furibus latebras dabit/hec ꝑdā vtraqꝫ ꝑiculum tibi alimentum incendio ac liuori. G. In domo spaciosa suppellex copiosa est. R. Illa cum te loco moueris deserenda est/hec si vti volueris sepissime transferenda/⁊ pl⁹ difficultatis allatura quā voluptatis/⁊ plus oneris quā honoris. G. Multa michi varyqꝫ generis suppellex domi est. R. Juge bellū nō cum furibus modo/sed cum muribus tineisqꝫ ⁊ aranee/⁊ rubigo fu: musqꝫ ⁊ puluis ⁊ ymber in vos dimicant. O diuites delicati/quibus armis hos hostes arcebitis. G. Preciosissiā ē suppellex. R. Non rei ꝑcium/sed cōtemptus diuitem facit alioquin ⁊ querendo cupiditas crescit/⁊ pauꝑtas cupiēdo ita fit ut nichil magis inopē faciat/q̄ auari

opes quaꝝ si extimacio ex acta veriq; iudicij sequax cōtempt⁹ accesserit
ea demū veris diuicijs via est ego te diuitē dum vana miraberis nō pu
tabo/ q̄uis aurea stellatimq; gēmis ardentib⁹ tectum oīe suppellectu-
le opertum referūtq; tibi videam · G · In vidiosa suppellex ⁊ p̄fulgi-
da est · R · Pro captu oculoꝝ seu fōsitan aīoꝝ vere aūt onerosa reꝝ
colluuies ac turbida/ sed auaricia nichil usq̄ ieiunys/ nichilq; miseri⁹/
cui⁹ famē ⁊ querēda excitant ⁊ quesita nō sopiūt dumq; sperata fulge
bant/ possessa sordescūt/ itaq; sepe diuicias dū quesisse putaueris/ sol-
licitudinem ac nauseam quesiuisti · Nam nūc tibi care sartine/ si vel ca-
riores alie se ostenderint uł stuporem assiduitas depsserit viles erunt
Esto aūt care sint ⁊ maneat stupor nōne etiam ērō maneat · Isq; diffi-
cilis atq; ꝑpetuus/ siquidem querendi studium vnū fuit/ seruandi labor
est multiplex nūq̄d derit qd̄ reuisas quid numeres quid complices q̄d
excucias quid abstergas quid oculos simul ⁊ mulceat ⁊ offendat · G
Suppellex in mensa est · R · O hominē q̄ impedimentorum suorum
magnitudine delectat̄

38

31

8 Emmarū fulgor ac species delectant · R · Rerū fateor ter-
restrium ⁊ mortalium vanitatis ꝑs non vltima exiguo in la
pillo patrimonia magna claudencium cui⁹ p̄cium instabile
⁊ in certum cottidieq; variunt̄ e sola mercanciū fama/ ⁊ di-
uitum ⁊ in sanoꝝ credulitate dependēs vnde diu sprete in opinis p̄cys
attollūtur ⁊ gēmaꝝ famosissime subita p̄munt̄ in famia nescio quibus
notis erūpentibus non tam ipsis de quibus agit̄ in rebus quā in opini
one hoīm ista collētium p̄clara quidem illa prudentia q̄ neglecto cultu
di atq; animi ⁊ vtriusq; noticia inter noscendum lapidum venis inuigi-
lat/ sed sic est mos/ neq; nūc p̄mū in p̄cio sunt/ qui hys p̄cia inferre fin-
gūt/ vera enī p̄cia uł nulla sunt penitus uł ignota · Quā vero ꝑiculosa
vanitas quā tremulum q̄q; anceps iudicium ip̄os inter artifices facile
est iudicium memoria repetentis id qd̄ nuper accidit ut ꝑ breuem gem
mam carbūcul⁹ is erat decem milibus aureoꝝ ille vir fōtune maioris;
quā ingenij cum emisset/ diu se cūctatum fuisse iactabat/ q̄ naturalem
⁊ cōmunē modum fulgor excedens suspicōē faceret ei⁹ artificij ꝑitissi-
mo cuidā/ cuius cōsilio vtebat̄/ nō veram gēmam esse sed vitrū aliqd̄/
seu quid ius aliud in eam speciem non nat̄a genitum sed nescio qua su-
pernaturali/ ⁊ mira quadam arte cōflatum · Que quidē hesitacō/ quid
nisi cōfessio quedam erat · Vitrum tale visu pulcrius esse q̄ gēmā q̄uis
forsan illa sollidior sit d̄ hoc tamē ipsi iudicēt/ qui uł in hac questu pe-
cunias alio vertendas honesti⁹ uł in hoc cognitu melioribus debitum
tēpus ꝑdūt/ q̄ si dicta cūctacō iusta fuit quid huic sequit̄ quis nō videt

que nam scilicet ambicō/ ⁊ quanta sit cecitas/ nō rei fōmā ac substanciā/
sed nudum nomen tanta mercede captancium. G. Nil michi gēmis
est cari⁹. R. Credo hercle nō virtus nō fama nō patria nō vita ipa/
utq; duo illa sileam/ quib⁹ vobis nichil est vilius duo hec vltima/ cūq;
hys diuicias in gentes ⁊ quitq̄d p̄ciosissimū iudicatis viuus gēme pre
cio atq; amori succubuisse monstrabo/ ⁊ exilio illam ⁊ inopia/ ⁊ si ita
res tulisset morte seruatam. Cui em̄ q̄so non est notum nouy ꝯsilium
Roman⁹ hic senator fuit vir locupletissim⁹/ gemmaq; habuit viginti
milibus extimatam/ gēme nomē opilaus/ mittit hūc indiacoloꝝ pene
oīm varietate p̄fulgidum/ hui⁹ fama excitatus accensusq; cupidine. An
toni⁹ trium vir homo oīm supbissim⁹ atq; auarissim⁹/ ⁊ cui quitq̄d na:
tura libitum fortuna licitum fecisset cū iniusto gēme desiderio ut fit ⁊
crudele possessoris odium cōcepit hinc in illo publico ꝑ scripcōis incē:
dio quo tot patria limine piere nouy nomen arsurum cū reliquis ob
hoc vnum crimen q̄ formose tyrānoq; placito dn̄⁹ rei esset/ insertū ē.
Ille aūt cui pontic⁹ saltem fiber exemplo esset ut p̄niciose iactura sarci
nule libertatem redimeret/ ac salutem/ illam ipsam sibi ut augurō p̄nti
discrimine cariorē sic amplexus aufugit ut ea salua/ nulla sibi uł patri:
mony uł patrie cura esset/ cum esset paratus exulare ⁊ mēdicare/ ⁊ ad
extremum mori quis non magni extimet/ ad quē vir senatori⁹ sic affec:
tus sit. Et ꝓfecto fatendum alteꝝ aut magni p̄cy rem fuisse aut pui aī
possessorē/ sed quid hoꝝ veri⁹ ut diffiniā non expectes. Et si aūt hui⁹
ac reliquoꝝ simile iudicium seu contagium animoꝝ late serpens vulgi
mores infecerit magna tamē ingenia/ nec minimis d̄lectari nec oīo alia
quam virtutis pulchritudine tangi decet/ nisi ut ꝑ hec breuia q̄ delectāt
oculos ex ꝑecta mens in amorē ac desid̄rium eterne pulchritudinis ra:
piatur/ quo d̄ fonte quitq̄d est pulchrū ꝓdit. G. Excellentibꝫ gēmis
alicior. R. Hanc excellenciam natura non fecit/ sed opinio/ que ap⁹
quosdam carbūculo palmam dedit/ aput alios adamanti. Illa vulgo ac
plerisq; gēmarys eui hui⁹ extimacō. Ista veteribꝫ q̄busdā reꝝ scripto
ribus ꝓbat̄ scd̄m quos nō mō gēmaꝝ/ sed reꝝ oīm terrenaꝝ p̄ciosissi⁹
adamas regum olim idq; non aīm/ sed p̄cellencium gēma fuit hodie q̄
nullius rei tantum ⁊ tam velox quā luxurie ac supbie in crementum est
multoꝝ nō regum/ etiā esse cepit/ ⁊ iam plebis in digitos sensū venit
huic ꝓximā/ indicam atq; arabicam margaritā locant ⁊ hy itidē smarag
dum/ nescio quidem qua ordinis iniuriam/ nam si illorū rubur pallōq;
gratus est/ cur non eque hoꝝ candor intorq; oculis blandiat̄ iustiorq;
nūc etiā saphiri q̄rela quo vix aliud terra parit celo simili⁹ sereno veꝝ
ut dixi furor hic hoīm non natura nobilitat diuitum nuge inanes atq;

occiosoꝝ fabule qui facile ista cōtēpnerēt/ si quo vnq̄ honestioē pacis/
aut belli negocio tenerēt · G · Fulgide animū mouēt gēme/ ⁊ suaui:
ter candide margarite · R · Mouent aīs imo sternūt/ calcant molliūt
ac eneruant q̄ de re si pergam virorꝝ ac mulierꝝ exempla cōgerē nō te
doceam sed obtūdā vnum ex omibus ⁊ id maxime attingam/ ut intelli:
gas q̄ furor iste piculosus sit infirmioribꝰ/ animis q̄ eminentissimos fō:
tissimosq̄ puaßit/ magnꝰ pompeius cōtinētissimos romanoꝝ ducum/
horꝝ dico nouissimoꝝ q̄ quantū magnitudine gestaꝝ reꝝ ceteros celle
runt/ tantum modestia morū vtiq; frugalitate maioribus cedunt suis
victor ab hyspania pactato rediens occidente cōpressisq̄ p̄dembus ⁊ i
vnum coactis locum/ cui cōuenaꝝ nomen ob hoc inditum in sc̄lm istꝰ
durat illic piraneis in mōtibus locoꝝ forsan asperitate modestiam ad:
iuuante/ atq; victorieq̄ supbiam conpestēte/ masculū tropheū puramq̄
⁊ rigidam sui oris ymaginem erexit/ vē tūc magnꝰ atq; magnificꝰ/ quā:
uis adolescens ānis/ moribus senex maturusq̄ animo · Idem postea ca:
pitis piratis/ ⁊ oriente p̄domito q̄si cum loco mutatus ac tempore/ eq̄
alia p̄te orbis ipse alius reuersus nō militarem sed femineū seu diuinū
pocius in morem vultꝰ suos iam viriles ac solito molliores nō ere fic:
tos aut marmore/ sed insuetis atq; exquisitissimis margaritis in triūpho
tulit exp̄bracio non leuis eo fastus vnum in capud expositi non sum in
salutacōe quadam victoris oīm p̄pl̄i atq; excusacōe quadā principū sequē
cium/ quid non eīm a tyrānis roma iā serua pateret q̄ libera ciuis ama:
tissimi/ talem hanc insolenciā aspexisset/ neq; reliqua triūphi illius hu:
milia magis aut sobria/ nō arma ⁊ equi domitaꝝ genciū/ ut mos erat
non captiui memoriant/ aut cūrꝰ aut fallere/ q̄d vilissimū in eo legimꝰ
aurum fuit/ gēme ⁊ oīa margarite · Inter multa alueus ingens ibi ⁊
ingencium thessera iuda ordo bicolor ita ut singulis gēmis e singulis
constarēt ⁊ vasa aurea/ ⁊ vestes ⁊ statue quin ⁊ luna q̄dam solida ex
auro in mensi ponderis lectiq; aurei/ ⁊ corone plurime/ magnis ⁊ can:
didis margaritis in texte deniq; mons aureꝰ illic fuit fōme ille mirabil̄
in quadrum ducte/ cernis ⁊ leonibus ⁊ figuris varys animancium fre:
quens/ nec non ⁊ arboribus atq; oīm · Pomoꝝ graue in sicus/ ramos
aureos tegentibus margaritis/ montis in vertice ysdē ex rebus horole
gium artificō vbiq; vincente materiam voluebat mirabile p̄rsus osten
tum hys qui inania mirari didicerūt · G · At hys rebꝰ inanis delec:
tor · R · Credo id quidem teq; habere hūc triūphum ⁊ cupide specta
turum reor/ ⁊ cupidius ducturum/ ⁊ cupidissime possesurū id michi
passionati status animi suadet · Crede autē ⁊ tu michi hecq̄ visum vsq;
adeo delectant semp aīe sepe ⁊ cōpori nocuerūt illiꝰ certe quē loq̄mur

triūphantis glorie nil vnq̄ magis obfuit nō thesalic⁹ dies nō egipcia calamitas/ibi em̄ fortune succubuit non totus hic vicio totus ibi aliēa vis aliēa pfidia hic sua fragilitas sua fuit ambicō. Illic g° potenciam ⁊ vitam/hinc animi popularis modestieq; insignis famam magnisq; laboribus portam/magni nomen in minuit mirum dictu tanto victoriosior contra hispanos bellicōsam gentem q̄ contra imbelles ⁊ in ermes asiaticos apparuit/eoq; mirabilius q̄ in ipsa quoq; asia aliq̄ diu integere atq; in victus/cum se in tempore ierosolime oim opulentissimo vere erectum atq; abstinentissimū p̄buisset ad vltimum vrgenti vicio nō restitit/neq; iam ampli⁹ vir singularis atq; vnicus ut semp fuit/sed q̄si vnus ex multis captus deiectusq; est. Is gēmaꝝ fulgor/ea vis margaritaꝝ/idq; auri pondus fuit vicerat iam ante pari p̄lio alexandrū asia/sed parum est vicys victum suis vincere/id magnum vicisse victorem sui post quem nullus ferme ductum stetit inter asie delicias/que in ōbē laci⁹ trāsnecte/vestra vos in patria. Vicerūt. Nempe si fateri veꝝ vultis vbiq; gencium victores ⁊ asiatica victoria victi estis. I. nūc ⁊ amicas oculoꝝ animoꝝ hostes ⁊ victrices virorū fōciū gēmas cole. O Gēmis delector ardētib⁹. At hic varys illis pallentib⁹ multiplex appetitus vna vanitas. Audisti ut pirro ille qui bellum cum romanis gessit achates fuit lapis olim p̄ciosissim⁹ hoim iudicō nūc eodē quo p̄cia rebus fiūt variante vilissim⁹/in quo quidem species rerum diūsaꝝ repñtare solē oculis fama est hoim iumētoꝝ flummū/nemorū volucꝝ ferarumq;/nulla penitus manu artificis ꝯuaert. In illo sane rigio ut soliui verbo vtar/non imp̄ssio/sed ingētis figuris muse nauē ⁊ appollo erat choree nobilis citharista sparsis itaq; nexisq; inuicem gēme notis/ut tot ymaginum in tam puo spacio vnaqueq; suis discerneret in signib⁹ p̄clarus ut res erat ānul⁹/additq; gracie regis nomen plus em̄ fiūt res illustrium. Sed quid oro illi cōtulit achates suus/an bello in victum an non dicam/mortis nō hostili gladio sed saxo qd̄ feminea etiam torsit man⁹/exemptum fecit/quid inquā vl̄ hūc pirro ꝓfuit habuisse vl̄ hoc nocuit caruisse fabricio curioq;/quibus ille vict⁹ atq; ytalia pulsus est ducibus. Affirmare ausim neutri hoꝝ vnq̄ cessuro animo fuisset ut horrentem galeā/rigidūq; nec auro aut gēmis in signē gladium anulo regio ꝑmutaret. Sic mollia queq; despiciūt viri fōtes quō vero ānulū reges ambirent qui sola virtutis fiducia regem ipsum/⁊ regias opes regnūq; cōtempserāt. Contra aūt vos animoꝝ diffidencia cuncta miramini ⁊ q̄si beatos factura cōcupiscitis virtus sola ꝯtempnit. Est ⁊ gēme alteri⁹ fama vetustior/q̄ samoꝝ tirān⁹ policrates habuit ferūt fuisse sardonitē. Is lapillus inter multa p̄ciosa ditissimi hois p̄ciosissimus

habitus quāobrē qui nichil oīo vnquā sensisset adūsi/palā obsequētis
⁊ clanculum insidiantis fortune inuidiam placaturos nauigo in altum
ꝓpt ānulumq; ipsum in quo gēma erat/ manu ꝓpria dimersit/ uł sic sal:
tem semel dolitur⁹ in vita visus sibi callide trāsegisse cū fortuna/si tot
letis vnū hoc triste pensaret. Illa vero nec falli facilis nec mulceri ma:
la bonis equa lance cōponēs plusculum exigebat ꝑ diuturno fauore
breue quidē/sed ꝑdurū ut qui per oīez vitā felicissim⁹/sibi atz alys vis⁹
esset in morte misērim⁹ hinc vicys hinc supplicys omibus vnum cap⁰
vrgentib⁹/itaq; velut oblatū respuens. O fortune ludos qui pisce q̄dā
intnūcio qui tūc ore ānulum excipiens captus ꝙ illico menseq; ei⁹ ap:
positus fuerat/ānulum illi suū nō sine quodam spectācium stupōe resti
tuit/eam gēmam multis post seculis augustus cesar ⁊ precio tactus ⁊
miraculo insertum auree corone adedem concordie dedicasse fert hic
rursus interrogatus/quid hic uł tirāno ꝓfuit habuisse patriā affragāti
uł pitagore obfuit caruisse/ cōez sibi cum illo patriā ⁊ domū ꝓpriam
⁊ amicos moꝝ eius odio relinquēti. Nempe tirān⁹ ille patibulo afrix:
us oīm iudicō cū sūmū supplicīū pateret maiore etiam dign⁹ erat. Iste
phus in pace obidiēs ꝑdeo cultus domus ei⁹ ꝑ templo habita est tan
tum inter illi⁹ gēmam atz hui⁹ palliū interfuit neq; vēo seu pollitrati
tūc sardoni⁹ ille/ne morsu volucꝝ semessus in cruce marcesseret/se io:
hāni mō galliaꝝ regi ne acie vict⁹ in manus hostiū ꝑueniret/suus va:
luit ꝑstare carbunculus quē die illa in digito ei⁹ inuentum/ereptumq;
sibi ⁊ post ānos ab amico quodam orbe alio redemptum/ remissumq;
cernere fuit/ac tangere rem ꝑcy infiniti sed nullius efficacie nulluisq;
opere/nisi cui⁹ ⁊ reliqui id genus/gēmas em̄ lucidas nō nego/ne sen
su contra dicam/nego vtiles/nego vllā vim habere nisi illam/que vul:
go etiā fert/possūt seras auaroꝝ quoq; diuitum confringere atz arch:
ulas exhaurire. G. Vt cūq; in ꝑcio sūt gēme eo ꝙ aīm delectant. R.
At q̄ demencie sūme est multā curam reb⁹/impendere ⁊ q̄ si aliquid vi:
deant/inse nichil sūt hoc em̄ est errore oculoꝝ ac ꝑstigio dlectari/quid
in hys laboras q̄ nō dico felicitati nil cōferūt/sed nec miserie dtrahūt
pn̄tes/neq; cōtrario abeūtes/⁊ si multa equidem hic a multis ⁊ mira:
bilia scripta sunt nō veritati reꝝ/neq; vtilitati legentium/sed stupori
operam dantib⁹ ꝑcipueq; a magis/q̄ hys nugis libros integros implē
tantum erat ocy/potuerunt michi tamen hac in parte cum plinio scdo
plane cōuenit ⁊ scripsisse eos ego q̄ non sine dtemptu ⁊ risu generis
humani arbitror ut ⁊ stultam credulitatem vanis opinioibus implica:
rent/⁊ se ipsos vestris inepcys delectarēt. G. Delectō gēmis quib⁹
credibile est aliquam vim in esse. R. Que nam illa sit audisti ut sit

aliquantula tamen est illa mercatorꝝ ac scriptorꝝ collata mendacijs/nō 37
graia tantū artis confictis/sed vestra etiā assensione auctis atꝫ firmatis
que multo est sacius uł prudenter argure/uł manifice cōtēpnere/quā
colere omīa gēmaꝝ p̄cia/v̄tutesq; ⁊ vicia/hic em̄ aplinio cuius multa
placēt valde dissencio· Jlle quidem falsas dep̄hendēdi artem seu noticiā
quandam policet̄ quādo inquit etiam luxuriam adūsus fraudem muniri
docet mea vēo sentēcia non muniēnda neq; armanda luxuria est sed in
ermis ⁊ sola c̄cumlatoris inter armatas acies deserenda ut circūuenta
sepius ⁊ elusa/quando aliter non potest/saltem damnis ac fraudibus
castigetur

i Vuat gēmis bibere · R · Cauari gēmas ad pocła luxuria 38
vetus est non vitrum mō rem fragilem /ac ꝓfecto pulcri:
mam/mūdissimāq; despiciens sed argētum ipsumq; aurum/
humane olim cupiditatis vltimam metā in ventūq; aliquid
quo auariciam luxus excederet/non satis digna magni mali cui⁹ vidit
hoc pota dum dicēt/hic petit excidijs vrbem/miserosq; penates malū
ingēs nec/iusticie tm̄ ꝫ humanitati obuiū ⁊ ut scires vnd̄ ortū addidit
ut gēmam bibat/en ciuilium par furoꝝ causa ut cum calix argēte⁹ di:
uino cultui satis esset/aureus humano vsui parū sit nisi p̄cium faciente
piculo gemme etiam pegrino artificio excauenēt̄ quibus bibat in felix
homūcio ⁊ polluta mendacys ac spūcicys labia iocūdi⁹ applicet/res
⁊ potui inconmoda voluptatem interpellante metu ⁊ apparatui ope:
rosa ⁊ custodie difficilis/ ⁊ saluti auceps ⁊ venenis aptissima· Verum
nāq; est illud alteri⁹ poete/nł̄la ciconita bibimur fictilibꝫ/tūc illa time
cum pocula sumes gēmata · O · Gēma bibere gloriosum reor · R
Supbia dum se attollit nec descensū cogitat nec ruinam care vero li:
bencius bibitis q̄ secure/ ambiciose q̄ sapide/sic vicia vicys vincūtur
⁊ gulam parci⁹ aliquanto solicitat vini sapor q̄ insolenciam ciphi colō
obscupescitis ad gēmaꝝ radios/hūc stuporem nullo caret p̄cio extimā
dum arbitrami non tantum peccunie/sed virtutis· Nōne em̄ ille v̄gi:
larius euersor patrie hoc ipse d̄ quo loquor p̄cio gēmā q̄rit iusticiā scꝫ
ac pietate ꝓperans his amissis illam addipisci ⁊ ut gēma bibat ciuem
atꝫ hoīeꝫ obliuisci · O · Ilibenter gēmatis vtor poculis · R · Est fō:
tasse alia d̄sidery tam intensi radix/neq; solus fulgor allicit/sed aliqua:
latens virtus/nam quis omnes gēmaꝝ vires atꝫ virtutes explicet: ita
dico si oīm q̄ de hys dicūtur/aut scribimur ps septima vera esset/sed
nec septuagesima vera est/neq; ꝓfecto centessima/qd̄ si ut plini⁹ ait/
nulla fraus inte lucrosior/quis miret̄ si ⁊ nulla numerosior/nō q̄ gēma
rum q̄ ceteraꝝ reꝝ crebrior sit contractus quippe quas raritas p̄ciosas

facit/sed ꝙ nusquā rarior est veritas neq̄ em̄ alicui uł expiendi minor
copia uł maior licena menciēdi uł mendacy fructus uberior/uł impu
dencia liberiō/uł cōsuetudo frequēciō/ꝙ siquid ꝓrsus ex omnibus verꝝ
est/an illud forsitan verꝝ erit/qd̄ ⁊ maiorū auctoritas ⁊ super illā fū:
datam vulgi habet opinio ebrietati resistē ametistos/paꝝ ne igit̄ cau:
se sit/cū ebriosoꝝ poculis hec gēma deſuiat /ludo tecū/sepe ira iocos
parit. Nempe ut hoc vni tribuant quid aliud meruē/nisi ꝙ voluptatis
ingenium fuit ut cum gustu bibentis delectet̄ visus/atꝫ hinc illinc sen:
sibus delinitis/deliciosior ambiciosior letiorq̄ sit ebrietas/hec in fallar
⁊ verior rei huiꝰ ⁊ cerciō causa est/tamē in reliquis cum in hac ipsa q̄
adūsus ebrietatem/q̄si belli dux eligit̄/de qua triūphare sobrietas sola
potest/uti vino modico iuxta illiꝰ cōsultorū optimi sentenciā eoqꝫ ipo
non ad voluptatem/sed ad vtilitatem/⁊ stomachi egritudines depellē
das/vino inq̄ exiguo ⁊ fragili/limphisq̄ ꝑ domito meri aūt potentis
incendium atꝫ inpetum/seu fuga euadere seu aquaꝝ diluuio extinguē
ac frenare/scire ⁊ meminisse. In vino magno ⁊ fēuido/potuq̄ crebro
⁊ nimio/multam pudoris ac doloris pnieq̄ materiā messe/eā quocūq̄
te verteris oculis ingeri neq̄ a quo q̄ sane mētis posse dissimilari hec
sunt arma cōtra monstrū illud vtilia quis hic ametisto seu gēmis onio
vllis est locus: mentiti sunt id magi/fueruntq̄ qui crederēt ut hoc spō:
sore sobrietatis intrepide biberent/perfide quidem magi atqꝫ inpuden
ter ut plurima stulte credulum vulgus ut omnia. Summa igitur rerū
est nichil aliud vobis hanc reliquasq̄ conciliat/quam voluptas dif:
ficultatibus excitata ⁊ incensa/sed multo magis supbia/ ⁊ condicōnis
obliuio/tumōqꝫ animi letifer/quo cū nil peiꝰ sit hoīm vite/miror quid
ita nil gratius nō dico virtus bonum ingens vestro vile iudicio ſꝫ nec
vita ipsa nec salus/non securitas/non opes/nō deniqꝫ voluptates sed
ysdem vobis extimatoribus sūmū bonū. Cūcta hec vincessere supbie/
hec p̄ter cetera/vos gēmaꝝ cupides fecit/que semper inutiles sepe dā:
nose sunt necesse vēo nūq̄ hac ortante igit̄ effectū est/ut occupati sem:
per ac crepidi/sed exculti domꝰ tēploꝝ mensas instar altarium habea:
tis aureas atꝫ gēmatas/hostie ipse purpuree ac vittate/auaricie luxuri:
eqꝫ ambicōnis ac supbie cultrix exposite/que in vos oīs ac singule se:
uiūt/p̄mas sibi partes/ut est dictum vendicante supbia auaricia qui ꝓpe
qd̄ nomen sonat vtrūqꝫ fortassis auro cōtenta quiesceret/luxuria epuł
⁊ voluptatibus suis/sola supbia non quiescit quā diu aliquid supra se
videt/ut qꝫ ab inicio reꝝ deo par esse tēptauit hec eadem vos cogit la:
boriose gēmas q̄rere studioseqꝫ uł nectere uł cauere ut prodeūtes sedē:
tesqꝫ inforo inqꝫ cōuiuio radiāti/ac stellāti celo/semp inuidiā faciatis/

hac duce igit ut ad rē redeam. Inhabitaculo ⁊ mueste ciboq; ⁊ potu/ rebusq; omibus/que humane necessitati seu iocūdati in vente erāt/spe: tiosum aliquid fulgidūq; piculū miscuistis/eoq; crescēdo malū ꝓpt/ ut ex gēmis non mō iam pocula/sed pelues ⁊ lebetes/mortaria etanta cōspiciam⁹/victrix plandē supbia gemmea poculo reqrebas oīe tibi ex eadem materia vasoꝝ gn⁹/tui offerunt ministeri/neq; iam mi⁹ est cōmune/gēmam hos in vsus quā in vsum frugū terzam fodere sic cōsue tudo facta est vobis/que luxuria maiozib⁹ vestris fuit. ☜. Cristalli: mis poculis libens vtor. ℟. Parco iam gēmis concreta illa glacies excusāt/nescio quid plus vitzo habetis/eque eīm frangit ⁊ sartiri neqt misi q; quesitu difficilioz/⁊ ut de longinq; vemens ut q; ꝓpinqua ē inter alpium scopulos rupesq; minas/⁊ algentes tenue fune pendentibus eruenda obeāq; rē cariox vestrasq; cupiditates irritare potēcioz. Itaq; nezonē legis in felici partitum rumoze/seu damnis ex omibus cristal: linos duos calices fōte elisos gnissime doluisse/seu qd alt puto veziō historie sensus habet/ira ferundū p̄cipiti ⁊ etati sue infensum ⁊ postris in vicentem/nequis vnquā ex hys biberet manu ꝓpria collisisse/en foz tune durioꝝ expiacō/ml in ventū in quo grauis⁹ seuicie magister iracū diam exēceret in cristallum seipt qua mille tū sibi diuicie cariozes. Ex: cusacio mimoz dicat aliquis imitari principem/sed nezonē sequi nemo bonus optauerit. ☜. Cristallinis gaudeo. ℟. Nec attendis q; ca duca quā fragilis delectacō tua sit/sed hic mos est vester nature ꝓprie similia eroptatis/cū ⁊ in becillitas vestra firmū aliqd cui hzet ⁊ vestri melio pars celestis altum aliquid qd spectaret optare ⁊ querē debuiss vtriq; debilia atz pma cōquiritis. Ad ene aūt habet q; murina hodie lau cys erescere vez fuzor mercdibilis eadem illa victoria q; pegrina mul ta vobis intulit ipso die de quo dixim⁹ triūphāte pompeio in italiam/ inq; vrbem romā trāsuectus ex asia semen mutile/sed terere creditū p: fertili colomsq; i pigris/itaq; breui actum usq; adeo ut murem vnus p̄cium septuaginta videas talēta calicisq; illi⁹ ad amante quodam cu: pido cōuulsum dentibus labz ⁊ miri amoris mirabiliorē exitum ut ci: catrix illa nobilitans vasculum/⁊ fame eius ⁊ p̄cp esset augmentum/ non igit hac in pte luxuria qua nulli cedatis etati/neq; superbia vestra mimoz est quā maiozis/sed vtriusq; subducta materia est murinis nō so: lum vsui vestzo deficientibus/sed ignotis/ꝓ quibus noua luxurie speci: es in vasit auellane radix ad pocula genezosum lignum ipm q; cicatrici bus honestandū fuzor nūc p̄cipuus gallia/venerūt hoc i vsus/nupez arboēs alie pegrinis noibz vemsq; ⁊ notis alys atz alys ꝑ eadē vaita: te vemētq; nec vllis erit nouitatū mod⁹/donec vīis paculis murmoꝝ

iactancia victa sit/in vno plane fateor auoꝝ cessistis insanie/qꝝ ille fuc-
nos nullo vsu sola sed habendi libidine mirabant/interq; delicias nu-
merabant/vnde ꝛ nero ipse nō principū mō/sed hoim seuissimꝰ male
dilecte ꝛ petus occise cōiugis/ flauos cernes hoc sub noie ceu titulum
meditatus eximium ad optasse legit carmine edito/fuit namq; qd stu-
peas/trux illud ingenium amicum musis in quo illos qꝝ aurei viderent
sucinos suos dixit· O feroces atq; infauste blandicie decoriscq; ꝛ lauda-
tū capt calce impia ad inferos dētēdū at vos sucinos ꝛ habetis ꝛ spe-
nitis/ aut ēte modestiꝰ colitis ꝛ peiꝰ extimatis

39 Igmis gēma expssis mulceor · ℟ · Accessit nō inficior ad
nature decus quidem artis ornatus ꝛ minutus in vultꝰ/ in-
signoꝝ vsum gēmas stulti/subtiliora quidem inter ingeny
opera numeratum/vbi ꝛ amethistus inter lapides ut in pssi-
omi facilis/ut successu pspere ut phibent ꝛ inter artifices pmū sibi pir-
gotiles supsit nomen eo qd vnꝰ ecūctis sui generis pdoneꝰ alexandro
visus est sculpende sui oris ymagini/q postmodū diuus augustus vsus
est/cū gēma illa qua erat vti solitus in iocos hoim ab egisset ꝛ spinx
enigmatica diceret/ita ut ptēr exactionū difficultates ipa qꝝ sigm p plex
itas verecūdissimo principi parere videret in videam huic primꝰ ut in-
genio vel etate appollonides fuit/ꝛ eromꝰ post hos magni nominis
in hac arte opastores fuit/cuiꝰ cum opus exprimēt nomē filuisse plinii
mirō· ℍ Dic est enī q ipsius diui augusti sculpti effigiē/qua ad extremū
ꝛ ipse dum vixit eū multi principum vti sunt/ea ut cesarie oris venera
cio ut ad miracō fuit artificis· Et nūc ego tanto de gēmis habito fino-
ne quas seu natura integras solidasqꝝ voluptatibꝰ vestris exhibet seu
ars cauas quero exte/quanto amplius delectare animū debēt sine pcto
aut labore parabilis splendor ethereus/imo ne is eqdē sed qui huius
ꝛ illius fons ac principiū lucis est rutili carbunculi virides smaragdi/
serени/saphiri/candide margarithe sic illiciunt/nec solis fulgō/aut hide-
rum nec terre viror/aut arboꝝ nec serenitas aeris nec candor intidus
tangit aurore/stupetis facies manu hoim gēmis insculptas nec artifi-
cis stupetis ingenium/imo vere neq; illum veneremī totq; tam claris
ad verum ops agnoscitis/q gēmas ipsas quicq ingenium/qui manus
quicq oculos fecit/quibus hec teneret atq; intelligeret ꝛ fierent O sem-
per viliū imitatores rerꝝ/ semp qꝝ nobiliū deceptores

40 Jdis tabulis delector · ℟ · Jnanis delectacio nec minor va
p nitas/qꝝ magnoꝝ sepe hoim fuit nec tolerabilior qꝝ antiqua/
siquidem onie malum exemplum tūc fit pessimū/quando illi
ut auctoꝝ pondꝰ ad iūgit/ut aicoꝝ undecūq; orte cōsuetudinis robur

ingens cū senuerit/ ⁊ ut bona in meli⁹/ sic/ mala in pei⁹ etas prouehit
eoq; mai⁹ quo maioribus in est hys radicib⁹ ut bona in melius sic ma
la in peius etas ꝓuehit sed vtinā q̄ maiores vestros/ vanis in reb⁹ fa:
cile vincitis eosdē in serys eq̄retis/ v̄tutūq; cum illis ⁊ gloriam mirare:
mini/ cum quibus pictas tabulas sine fine mirammi · G · Valde vtiq;
tabulas pictas miror · R · O mir⁹ humani animi furor/ omnia mirā:
tis nisi se/ quo inter cūcta nō solum artis seruaret opa nullum mirabili
us · G · Picte delectant tabule · R · Quid de hoc senciā ex iam dic:
tis intelligere potuisti/ omis quidem terreā delectacō/ si consilio regēt
ad amorem celestis erigeret ⁊ originis admoueret · Nā quis vnq̄ q̄so
riui appetens/ fontem odit: at vos graues humi accliues affixiq; celum
suspicere non audetis/ ⁊ obliti opificem illum solis ⁊ lune tantu cum
voluptate tenuissimas picturas disposit⁹/ atq; vnde trāsit⁹ erat/ ad alta d:
spicitis illic metā figitis intellectus · G · Pictis tabulis delector vnice
R · penicillo ⁊ colorib⁹ delectaris/ in quibus ⁊ p̄cium ⁊ ars placet/
ac varietas ⁊ curiosa dispersio sic ex angurū viui gestus/ atq; ī mobiliū
motus ymaginum ⁊ postibus erūpētes effigies/ ac vultus spirancium
liniamenta suspēdūt ut huic erupturas paulomin⁹ p̄stoleris voces · Et
est hac in re piculum ꝙ his magna maxime capiūt ingenia · Itaq; vbi
agrestis leto ⁊ leui stupore illic ingeniosus suspirans ac venerabūdus
inhereat operosum sane neq; hui⁹ tamen est operis abmicio artis ori:
ginem atq; incremēta reterē/ ⁊ miracula operū ⁊ artificium industrias/
⁊ principum insanias/ ⁊ enormia p̄cia/ quibus hec transmaria mercati
rome in templis deoꝝ/ ac cesarum in thalamis · Inq; publicis plateis
ac pōtibus consecrarūt/ neq; id satis nisi ipsi huic arti dextras atq; aīos
maiori exēcicio debitos applicarent qd̄ iam ante nobilissimi phoꝝ ḡcie
fecerūt/ vnde effectum ut picturam diu quidē aput vos ut nature cōuicti
or ante oīs mechanicas in p̄cio esset · Aput graios vero si quid plinio
credis in primo gradu liberalium haberetur · Mitto hoc qm̄ ⁊ intēte
breuiati ⁊ pūti ꝓposito quodā modo sunt adūsa · Videri em̄ possūt mor:
bū ipm/ cui⁹ remediū pollicebat alere/ ⁊ reꝝ claritas stupētis amēciā
excusare/ sed iā dixi Nichil errori detrahit ērancīū magnitudo · Immo
hec quidē ideo attigerim/ ut liquēt mali hui⁹ quāta vis esset/ ad quā tot
tantisq; sit ingenys cōspiratū cui ⁊ vulg⁹ ēroꝝ princeps ⁊ ꝯsuetudinū
genitrix longa dies cumul⁹q; ingēs oīm maloꝝ sēp auctoritas accesse:
rit ut voluptas stupōq; aīos ab alcioē furtim ꝯtēplacōe dimoueat dis:
trahatq; miraq; adeo delectāt · Tu aūt si hec ficta ⁊ ad ūbrata fucis ma:
nib⁹ usq; adeo dlectāt attolle oc'los ad illū/ q̄ os hūanū sensib⁹ aīaq; itel
lectu/ celū astris/ florib⁹ trā pinxit spēnes q̄s mirabaris artifices

41

T delector statuis · R · Artes varie furō idē ipsarūq; fons
vnus arciū vn⁹ finis diuersa materia · G · Delectant sta:
tue · R · Accedūt hee quidē ad naturam ꝓpius quā picture
Ille eni vident tantum hee aūt ⁊ tangūtur · Integrūq; ac so
lidū/eoq; pēnius corp⁹ habent q̄ ob causam picture veterū nulle usq̄
cū ad huc innumerabiles supsint statue · Vnde hec etas ut in multis er
ronea picture in ventrix vult videri siue q̄ inuencōe ꝓximū elegantissi:
ma cōsumatrix liniatrixq;/cū in genere quolibz sculpture/cūq; in omi:
b⁹ signis ac statuis longe inparem se negare temeraria/quāuis impu:
densq; nō audeat/cum p̄terea pene ars vna vl̄ si plures/vn⁹ ut diximꝰ
fons arcium/graphidem dico atz ipse ꝓcul dubio sicut coeue pariterq;
floruerint/siquidem vna etas ⁊ appellem ⁊ pirgotilem ⁊ lisipum ha:
buit/qd̄ hinc patz quia hos simul ex omnibus alexandri magni tumor
maxim⁹ delegit/quoꝝ p̄mis eū pingeret/secūd⁹ sculperet/terci⁹ fin
gēt/atz in statua excuderet/edicō vetitis vniūsis q̄libet ingeny artisq;
fiducia faciem regis attingere/nec minor ideo furor hic quam reliqui
Immo vero omi morb⁹ eo funestior quo stabiliori materia sub nixus
G · At me statue delectant · R · Non te solum aut plebeis comitib
erratem putes/quāta olim dignitas statuarū/tantū ue apud antiquos
clarissimosq; hoim studium d̄sideriūq; hoim rei hui⁹ fuerit ⁊ augusti
⁊ vespasioni ac reliquoꝝ/de quibus nūc dicere longū ⁊ inptinēs/ce:
sarum ac regum viroꝝq;/secūdi ordinis illustrium solers inquisicō/⁊
reptaꝝ cultus ⁊ custodia ⁊ cōsecracio iudicō sunt · Accedūt artificum
fama ingens nō vulgo aut mutis dum taxat operibus sed late sonante
scriptorū literis celebrata que tam magna vtiq; parua de radice nasci
posse non videt · Non sic de nichilo magnū nomen magnū esse vl̄ vi:
deri oportet d̄ quo serio magni tractant/sed his omibus supra respon:
sum est · Ego aūt spectant/ut intelligas quanto nisi obstandū tam ve:
tusto ⁊ tam valido sit ērori · G · Varys delector statuis · R · Haꝝ
quippe artium mane naturam imitantiū vna est/quā plasticē dixere hec
gipso ⁊ ceris opatur/⁊ tenaci argilla que cognatis licet artibus cūctis
amicicior sit virtuti aut certe min⁹ inimica modestie In p̄mis frugalita:
ti/q̄ magis fictiles q̄ aureas deoꝝ atz hoim formas ꝓbant/quid hic ta
mē delectabile/quid quo cereos aut terreos vultus ames nō intelligo
G · Nobilium statuis delectō · R · Auaricie cōsilium agnosco/p̄ciū
ut auguror/nō ars placet/vnam tu auream artificys mediocris multis
eneis atz marmoreis multoq; maxime plasticis p̄ferendā duxeris/haud
in sulse quidē/ut se habet extimacō rerū p̄sens/hoc est aūt aurū amare
nō statuā q̄ ut ex vili materia nobil̄ sic puto rudis ex auro fieri potest/

quanti vero tu statuã extimares siue illã regis assiry ex ãuro sexaginta cubitoꝝ quã non adorasse capitale fuit quãqꝫ hodie multi vltro suam ut facerent adorarẽt siue illã cubitorũ quatuor/quã ex ingenti topazio mirum dictu regine egiptie factã legis/puto non anxie querés/cũ⁹ esset artificis cõtẽtus de materia q̃siuisse · ☜ · Artificiose oculos delectãt statue · ℟ · Fuerũt aliquãdo statue in figma vtutum /nũc sunt illecebre oculoꝝ/ponebañt hys q̃ magna gessissent/aut mõtẽ p re publica obpssent/quales decte sũt legatis a rege negẽciũ interfectis quales liberatori ptalie affricano/quas illi⁹ magnitudo animi/ac spectata modestia nõ recepit quasqꝫ post obitum recusare non potuit/ponebañt in gemosis ac doctis viris qualem positam legim⁹ victorino·Nũc ponũt diuitibus magno p̃cio marmora pegrina mercãtibus · ☜ · Artificiose placent statue · ℟ · Artificiũ fere omis recipit materia/sencio aũt ut tua hec delectacõ plena sit mgenv materieqꝫ nobilitas iũcta pficiet/neqꝫ hic tñ auꝝ q̃uis phidiasqꝫ cõuenerint/vera delectacio ulla est aut vera nobilitas/fex terre licet rutila meus/mallei/forcipes carbones imgenium laborqꝫ mechanici/quid hinc vtro optabile/vereqꝫ magnificũ fieri possit cogita · ☜ · Nõ delectari statuis nõ possũ · ℟ · Delectari hoim mgenys si modeste fiat tollerabile/his p̃sertim q̃ mgenio excellũt/nisi em̃ obstet liuor facile quisqꝫ qõ i se amat in alio venerat/delectari quoqꝫ sacris ymagimb⁹/q̃ spectantes beneficys celestibus amoueant/pium/ sepe excitandisqꝫ animis vtile/pphane aũt ⁊ si inter maneat/atꝫ erigant ad vtutem dũ tepẽtes animi reꝝ nobilium memoria recalescũt/ amande tamen aut colende equo amplius non sunt/ne aut stulticie testes/aut auaricie ministre/aut fidi sint rebelles/aut religioni vere/⁊ p̃cepto illi famosissimo custodite nos asimulacris pfecto aũt si hic quoqꝫ illum aspicis/qui solidã terram/fretũ mobile volubile celũ fecit/quiqꝫ non fictos sꝫ vtros viuosqꝫ hoies ⁊ q̃drupedes terre pisces mari/celo voluces dedit puto ut pthogenẽ atꝫ appellem sic ⁊ pollicre tum spernes ac phidiam

q Vem nõ moueant vasa corinthia · ℟ · Assuetum celestibꝰ/terrestria non quaciũt/sic collata illis modicum sic michil fit demiqꝫ tedium aut fastidium graue sũt/quomõ aũt anim⁹ memor origims cauerms terrestribus inhiet aut magni faciat/qõ ex illis effodit dum celũ solemqꝫ ac stellas/⁊ se ipm videt supmũqꝫ hoꝝ oim artificem contẽplat · ☜ · Corinthys delector · ℟ · Nescis te nõ gelido tm̃ ⁊ ex animi terre partu sed officine migrantis ac squalẽtis fabri opere ad postremũ romane p̃de reliquys delectari·Ad historias redi·Nũmis dũ corinthũ armis captã direptãqꝫ flãmis absumẽt

aureis simulq; argēteis atq; eneis quecūq; victoris fōte man⁹ euaserāt/
statuis q̄q̄ abūdantissima oliq; oīm illa vrbs fuit pari incendio liq̄factis
oīm metalloꝝ venēo v° ibi tōrēte fluxer⁺/vnoq; ex omib⁹ iam nobilioē
metallo/ ⁊ p̄ciosioribus vasis exordiū ⁊ a clade urbis nomē luxurie p:
tum fuit/nō q̄ is furor in ea vrbe cōsurgeretq; ruebat sed venturo fu:
rori materia pabat̄ ad hūc modū/tūc corinthus hui⁹ fons fuit insanie
Nūc damastus/inde hodie vasa mittūt̄ vestros captura oculos aīosq;
G. Vasis corinthys delector. R. Mirarer magis nisi augustū mo
destissimū licet atq; g̃uissimū p̄ncipē lectū esset apud egregios scriptoēs:
delectacōe hac usq; adeo cōruptū p̄cipitēq; actū ut p̄scripcōe trium vira:
li cōdēnasse aliq̄s nullam aliam obcausam nisi huiuscemodi vasoꝝ d̄si:
derio putaret̄/utq; eius ad statuā famoso epygramate apposito ad eter:
ram laudati ducis insaniam corinthari⁹ diceret̄ qd̄ si credim⁹ inter hūc
optimum pessimūq; oīm anthoniū in hac inparte/quid inter sit/nisi q̄
hūc ad iniuriam causa mouit humilior. Et est oīe peccatū eo mai⁹ q̄
⁊ maior q̄ peccat ⁊ minor causa peccandi nec peccantis magnitudo atq;
impiū lingue uł calomi vuln⁹ euadūt/iudicysq; hoīm eximūt̄ illos ma
gis in se acuūt atq; irritant libertate non parcit regum maculius vulg⁹
loquax/ ⁊ si palā metuit/clam liberate vtit̄/incauernis sibilat gānit i te
nebris dubias voces in nubib⁹ acres v̄sus intriuys serit subscribit sta
tuis/nutu loquit̄/silēcio exclamat minat̄q; oculis ligua ferit sic sepe le:
uibus ex causis/graues cōtrahūt̄ infamie/ ⁊ claris quoq; noīb⁹ obscu:
ra cognomina. Idq; si principū maximo euenire potuit quid p̄uati spe
rent/quibus esse debeat amica mediocritas inimica luxuria. G. Co:
rinthys delector. R. Ac si pect⁹ ēroribus oculiq; fulgoribus claude:
rent̄ liquido apparēt/quantū fictilia p̄ferenda corinthys quantūq; pa:
tu faciliora uł iocūdiora vsu uł securiora ꝯuatu uł diuinis humanisq;
cultib⁹ apciora/certe qd̄ ad se veritatem attinet si vera hec cesaris nota
est p̄scripti ille securius vixissent si corinthys caruissent. Ad qd̄ ad di:
uinum cultum tū p̄piciam magis hoīb⁹ fuisse diuinitatē/dum fictilib⁹
coleret̄/nec michi dubium nec senece qd̄ vero ad humanū vsum fictilia
tuberonis q̄uis ut p̄brum graue apud p̄plm cecis dn̄o nocuisse suffra:
gys certum sit/ ⁊ p̄ture repulsam pepisse/maximoq; valerio factū po:
puli populariter excusanti indigna fuisse publico munere videantur
Ego tamē hic q̄ cū seneca sencio apud quē illa multis laudib⁹ efferūt̄
Sunt eīm p̄simonie antiq̄ ⁊ romanis aptissime morib⁹ quibus ut mo:
desti p̄rifamilias p̄uata dom⁹/sic bene institute urbis honesta res pub:
lica regi debet/ut frenatu/gressu metā teneat ei⁹/q̄ interris est cōposi:
ti/ac trāquilli status Itaq; si helius tubero fictilib⁹ suis ante cellā iouis

expositis quib⁹ ille frugalitatem atꝫ sobrietatē utꝫ ait seneca paupertat
in capitolio consecrabat oculos populi iam lasciuientis offendit/non
est ciuis egregy culpa ꝫ temporis. Jam tūc reis ab illa p̄sta seueritate
ad hanc molliciem inclinabat q̄ p̄mum pateras cyphosqꝫ aureos gēma
tos discum argenteū coribiatū lancē p̄ampinatā patenā hederatā mira:
ri cepit ⁊ reliq̄ q̄ galien⁹ impator claudio misit impatori post futuro/
demū alias atꝫ alias furorū species que magnificencie tribuūt nouissi:
me aūt hys diebus/non hederas modo uł pāpinas uł cornulos sed ip:
sas cū i coł suis siluas om̄e gen⁹ arboꝝ ac feraꝝ volucꝝ ⁊ hoim vult⁹
⁊ q̄cumqꝫ uł ocul⁹ vidit/audiuitqꝫ auris uł mens finxit/in auro exp̄ssa
uł argento/longa iā cōsuetudine nō mirat gēmis inhyans de quibus
paulo ante certaūi⁹. Quid multa ipsum iam vilescit auꝝ crescēte sup:
bia p̄dem vero que laudas corinthia viluerūt ꝯtemptusqꝫ de vera reꝝ
vilium extimacione laudabilis futur⁹/de falsa nobiliū ad miracōe dam
nabilis factus est. G. Ego vero corinthia nūc etiā miró. R. Co:
rinthis vestris ista facibus suis vos vssit incendio ⁊ muroꝝ excidium
suoꝝ in vestros animos ulta est neqꝫ id nouū sepe numero victores bel
loꝝ extēnoꝝ /simul/externis vicys victi estis. Sic vos stipio asiaticus
⁊ mallius valse asie victores asiaticis delicys lectisqꝫ purpureis atꝫ au:
reis vestib⁹ exq̄sitaqꝫ suppellectili qd̄qꝫ vilissimū epulis cocisqꝫ pessim
deditqꝫ sic pompei⁹ gēmis ac margaritis/sic vos numius tabuł pictis
atꝫ corinthys subiugauit ut dum de hostibus duces vestri ⁊ de vobis
vestrisqꝫ de moribus hostilia triūpharēt. G. Cupide corinthys va:
sis vtor. R. Neqꝫ vasa corinthia neqꝫ aurea meliorem cibum faciūt
neqꝫ fami apciorem/neqꝫ omnino de qualitate reꝝ sed ex mōbo animi
hec vestra cupiditas orta est/sed ipsa poci⁹ morb⁹ est animi. Cui ut cō:
sulens cōualestas p̄ inutilium tot vasoꝝ curis/vnā arripe vtilem ac sa:
lubrē/ut scias ip̄e tuum vas in sanctificacōe ⁊ honore sicut scriptū est
nō in passione desidery possidere

Ibroꝝ copia magna est. R. Oportune admodum d̄ hys
sermo orit/nā ut quidē disciplme/sic aly voluptati ac iactan
cie libros q̄rūt/sunt q̄ hac p̄te suppellectulis ornent thala:
mos/que animis exornandis in venta ē/neqꝫ aliter his vtā:
tur quā corinthys vasis/aut tabulis pictis aut statuis ceterisqꝫ/de q̄b⁹
p̄xime disputatum est. Sūt q̄ obtētu libroꝝ auaricie in ꝫuiāt/pessimi
oīm/non libroꝝ vera p̄cia sed q̄si mercium extimantes pestis mala sed
rectus ⁊ q̄ nup diuitum studys obrepisse videat qua vnū ꝯcupiscētie
instrumentū/atꝫ vna ars accesserit. G. Ilibroꝝ larga copia est. R.
Operosa sed delectabilis sarcina/⁊ ai iocūda distractio. G. Jngens

est copia librorum · R · Ingēs simul et laborum copia / et quietis inopia
huc illuc cōcum agendum ingenium his atq; illis p̄grauāda memoria q̄d
vis dicam libri quosdam ad scientiā quosdā ad insaniā d̄ duxere dum
plus hauriūt quā digerūt ut stomachis sic ingenys nausea plus sepi⁹
nocuit q̄ fames / atq; ut ciborum sic librorum vs⁹ p̄ vtētis q̄litate limitand⁹ ē
In rebus oībus qd̄ huic parum ille est nimium / itaq; sapiēs nō copiā
sed sufficientiā rerum querit / illa em̄ sepe pestilens / hec semp est vtil · G
In mensa librorum copia est · R · In mensū dicim⁹ qd̄ mensura caret
sine qua humanis quid in rebus rectum / sibiq; cōueniēs tu metire · Est
in hys etiā que optima iudicant / in mēsitas atq; in moderacio fugiēda /
semp p̄ oculis habendū id comicū / ne quid nimis · G · Ilibrorum in ex
timabilis multitudo est · R · Maior ne tibi quā ptolomeo philadel:
ppio regi egipti quam alexandrine bibiliotece quadraginta librorum mi
lia coacēuasse comptū est / qui tamen diūsis ex locis / diu magno studio
quesiti / simul om̄s arserūt qd̄ eligancie regie cureq; opus egregiū fu:
isse ait liuius / quē seneca rep̄hendit non id eligancie cureq; regie opus
dicēs / sed studiose luxurie immo ne id quidē sed seipsū exquisitis spec:
taculis maniter ostendantis · Et luytum dictum / et ptolomei factum /
vtrūq; fōsitan regie opes excusant / et in longum publicis vsibus p̄spi
ciens regis intencio in hoc rete laudabilis / q̄ sacras lr̄as mūdo nō vti
tiles modo / sed necessarias sūma diligencia atq; impensa / p̄ electos ad tā:
tum opus viras / in grecam linguā / ex hebraico fonte transfudit at quid
facias p̄uatis nō equantibus sed supantibus apparat⁹ regias sereno eq̄dē
samonico doctrine uiro ingentis sed maioris cure pulcherrimarum lr̄arum ꝫ
pulchriorum volumimū duo et sexaginta milia librorum fuisse legim⁹ quos
om̄s · Gordiano iuniori cui⁹ patri fuisset amicissimos ille moriens re:
liquit magna p̄rsus hereditas / et multis suffectura ingenys vnū vero
quis dubitet oppressam · Quid hic aūt q̄so si nil aliud egisꝫ in vita nul
lum illi scribendi studiū fuisset ul̄ q̄rendi labor nichil oīz tot volumibus
conp̄hensorum legere atq; intelligere laborasꝫ an non satis habuit nego:
cy ipsos libros ac librorum titulos et auctorum noīa / et volumimū fors nu:
merumq; cognoscere pulcra vero ars que de pho librariū facit · Crede
michi nō est hoc nutrire scriptis ingeniū / ꝫ necare mole rerum atq; obruē
ul̄ fortasse medys in vndis more tantalio siti animam torquere rebus
attonitā de gustantē nichil atq; omib⁹ inhiantem · G · Ilibri innume
rabiles sūt michi · R · Et ērores in numeri quidā ab nupcys aly ab
indoctis editi / illi quidē religioni ac pietati et diuinis lr̄is hy nature ac
iusticie moribusq; et liberalib⁹ disciplinis / seu hystorie rerūq; gestarum
fidei om̄s aūt vero adūsi · Inq; omibus et p̄sertim in p̄mis vbi maiorib⁹

agitur de rebꝰ/ ⁊ vera falsis in mixta sūt/ ꝑdifficilis ⁊ ꝑiculosa discretio
est/ utq; ad plenū auctoris cōstet integritas q̄s scriptoꝝ insanie mercie
medebit̄ corrūpenti omnia miscētiq;/ cui⁹ metu multa iā ut auguror a
magnis opibus clara ingenia refinxerunt merito id patit̄ ignauissima
etas/ hec culmie solicita/ lr̄aꝝ negligens ⁊ cocos examinās nec scripto
res quisq̄s itaq; pingere aliquid in menbrais manuq; calamū versare
didicerit/ scriptō habebit̄/ doctrine oīs ignar⁹ expers ingeny/ artis eg
ens/ nō q̄ro iam nec querō ortog̃phiam que ꝑdem interyt qualitercūq;
nūc scriberēt qd̄ iubent̄ a ꝓpaēt scriptoꝝ insencia/ reꝝ substancia nō late
ret nūc cōfusis exemplarib⁹ ⁊ exemplis vnū scribē polliciti/ sic aliud
scribūt ut qd̄ ipse dictaueris non agnoscas an si redeat cycero an liui⁹
multiq; aly veterum illustriū ante oīs plinius secūd⁹ sua scripta rele:
gentes intelligerent/ ⁊ nō passim hesitantes/ nūc aliena credēnt esse/
nūc barbara/ inter humanaꝝ in vencionū tot ruinas lr̄e sacre stāt cum
maiori hoīm studio tū ul̄ maxime ꝓtegēte sua scā poemata suas stans
hystoryas diuinasq; suas lege auctore illaꝝ deo suāq; ꝑhēnitatē suis i
vencōnib⁹ largiēte reliquaꝝ nobilissime peūt/ ⁊ iam magna ex ꝑte ꝑi
ere sic in gentis dām nullum est remedium quia null⁹ est sensus/ neq;
id nouū hac in re ⁊ virtutum ⁊ moꝝ damna ingencia negligūt̄ cū tan
to studio minorib⁹ occurrat̄ lr̄aꝝ iacturā inter minimas numeratis/ sūt
qui numerēt inter lucra/ fuit nup non in agris aut in siluis ꝫ in maxīa
florentissimaq; ⁊ q̄ stupeas urbe ytalia neq; is pastor orator ve/ sed
vir nobilis magniq; apud suos ciues loci qui iuraret magno se/ precio
emptuꝝ/ nequis vnquā suam patriam lr̄atus incoleret aut intraret O
vox saxei pectoris/ fertur tale aliqui sensisse licinius in fest⁹ lr̄is vt scrip:
tum est quas virus ac pestem publicam noīabat/ ꝫ origo illum rustica
forsan excusat/ ⁊ si eñ vsq; ad cesarei nomen ostendisset naturā tamen
nō exuerat. Verum est eñ illud flacti/ fōtuna nō mutat gen⁹ sed quid
nobilibus vestris dicam qui nō mō ꝑiere lr̄as paciūt̄ sed ex optant vo:
tis. Equidem hic rei pulcérime contēptus/ atq; hoc odium breui vos in
ꝓfūdum ignorācie demerserint. Accedēt ne a ꝓposito deerrē/ ⁊ scripto:
res nulla frenati lege nulli ꝓbati ex anime/ nl̄lo iudicō electi/ nō fabris
non agricolis non textoribus/ non vlli fere arcium licencia tanta est cū
sit in alys leuis ꝑiculū in hac graue/ siue delectu tamen ad scribendum
ruūt oīs in cūcta vastantibus certa sūt ꝑcia/ nec nō hec scriptorū ma:
gis humano more lucra captāciū/ quā studiosoꝝ publicisq; rebus ꝑsi:
dencium culpa est/ quib⁹ nulla vnq̄ rei hui⁹ cura fuit oblitis quid eu:
sebio palestine cōstanti⁹ mumrerit ut libri scilicet non nisi ab artificib⁹
hys qui antiquarys/ ⁊ ꝑfecte artem sciētibus scriberēt. O. Iliborum

bona copia est · R · Quid si capax animus nō est/meministi sabinum
illum apud senecam suorum suorum scientia gloriantē/quid inter te ac illū
interest/nisi quod aliquanto tu stulcior vterque equidē alicō/verum ille suorum
et certe suorum at tu librorum nil ad te pertinencium ingenio gloriaris/sunt
qui quitquid ī libris scriptū domi habent/nosse sibi videant/cūque ulla d
re mēcō incidit hic libē inquit in armario meo est/hoc totū idque sufficere
opinantes quasi simul in pectore sit elato supcilio cōticescūt ridiculū gnus
G · Ilibris affluo · R · Quā mallem īgenio et eloquēcia et doctrina
multoque maxime in nocēcia ac vtute sed hec venalia nō habent ut libri/
et si haberētur/nescio an emptores tottidē repirent quot libri. Illi enim
muros vestiunt/hec animos/que quoniam oculis non vident ab hoībus ne:
gligūtur ac pfecto si librorum copia doctos faceret aut bonos doctissimi
oim atque optimi esse possent/qui ditissimi/cuius sepe contrariū videmus
G · Ad minicula ad addiscendū libros habeo · R · Vide autē ne im:
pedimenta sint pocius ut non nullis quinquidē de magno pompeio lectū
est ad vincendū multitudo bellatorum sic multitudo librorum ad discendū
nocuit/et ex copia ut fit inopia orta est/quod si vltro assint non abiciendi
equidem sed sequestrandi erūt vtendūque melioribus et cauendū nequi
forsan in tempore pro futuri essent in tempestiui obsint · G · Multi et
vary michi sūt libri · R · Fallit sepe viarum multiplicitas viatorē/et quod
vno calle certus ibat hesit in biuio/multoque maior est triuy error/aut
quadruuy sic sepe quod librum vnū efficaciter legisset in vtiliter multos ape:
ruit euoluitque/multa sūt onerosa discentibus/doctis aūt pauca sufficiunt
nimia vtriusque sūt importuna/sed forcioribus humerum subnectant agilius
G · Ilibrorum nobiliū magnū numerum cōtraxi · R · Ilibrorum nūo nemo
qui nūc occurrat pter regem illum egipciū nobilitatus est/neque id sibi
tā nūs dedit quam famosa trāslacio/haud dubie mirū opus tot ingeniorum
nisi vnius post ingenij miraculum maius esset/calle alio vti opōtet ut ex
libris gloriam quaras non habendi sed noscendi/neque bibliothece sed me:
morie cōmittēdi cerebroque/nō armario ipso gloriosior nemo erit · G
Multos egregias libros suo · R · Multos in vinculis tenes quod si for
san erūperēt et loqui possent ad iudicium te priuati carceris euocarēt/
nūc flent taciti/multa quidem noīati illud quod per sepe vnus iners affluit
auarus quibus multi egeant studiosi

44 q Vid quod ipse libros scribo · R · Morbos publicus cōtagio:
sus insanabilis/oīs sibi vsurpant scribendi officiū quod pau:
corum est vnus hoc corruptus malo multos inficit. Emulari enim
pronū imitari tardum. Vnde vidies crescit agrotanciū nūus
simlque vis egritudinis ingnescit/cottidie plures/cottidie peius scribūt/

qm̄ sequi facilius q̄ asseq̄ scitū reqz cōptū/ ⁊ cū tpe clari⁹ est illud sapi
entis hebreoꝝ faciēdi plures libros null⁹ est finis · G · Scribo · R
Suis ut se cernerēt finibꝰ hoīes rerūqꝫ ordo cōstaret q̄ mortalium te:
meritate confūdit̄ scriberēt qui sciūt/ ⁊ qui possūt/ aly legerēt uel au:
dirent. Ita ne pua em̄ animi voluptas intelligere est/ nisi ⁊ man⁹ ad
calamū p̄sūptuosa festinet/ ⁊ quisqꝫ libri pticulam intellexit/ seu intel:
lexisse vis⁹ est sibi/ illico libros scribere videat̄ ydone⁹ haberet vtinā
memorie vnū ciceronis vestri dictū intustulani sui vestibulo/ ne quē la:
teat claro scz ac patēti loco positū fieri em̄ inq̄t potest ut recte quis sen:
tit polite eloq̄ non possit ⁊ sequit̄. Sed mandare quēquā cogitacōes
suas lr̄is/ q̄ eas nec disponere nec illustrare possit nec delectacōne aliq̄
allicere lectorem hoīs est ī tēpanter vtentis/ ⁊ ocio ⁊ lr̄is sūt quidē cy:
ceroniana ista verissima/ sed ea iam usqꝫ adeo vulgaris ab vsio est/ ut
nemo nō sibi vindictum putet/ qd̄ illi olim sacratissimo exuli/ qui non
de arestentib⁹ riuul/ sed d̄ ipso veri fonte potauerat/ que scribebat/ dic
tum est ⁊ sepi⁹ repetitum/ scribe cui p̄cepto contēptores p̄ceptoꝝ oīm
oīs obediūt oīs scribūt q̄ si in hys q̄ ꝓprios recētesqꝫ/ quibꝰ dubias
aut dānatas mūdo vehūt disciplinas seu qd̄ in hys malis est leuissimū
stilo obtūdūt incondito ⁊ agresti/ sic ut vires ingeny desint iactura sal:
tem temporū laborqꝫ aureū/ tediūqꝫ nō de erit hic vestraꝝ hodie/ non
alius fructus inuencionū aut inficere aut afficere reficē aūt nūquā aut
praro/ oīs tamen assidue libros scribūt/ nec nulli etati tanta ul̄ scribē:
cium/ ul̄ disserencium copia tanta sciencium/ atz eloquēciū fuit inopia
hoꝝ d̄ libris accidit/ qd̄ ibidē cicero idē ait itaqꝫ suos libros inquit ipsi
legūt cū suis nec quisq̄ attingit p̄ter eos q̄ eandē scribendi licencia sibi
pmitti volūt/ quod quidem ciceronis etate rarum fuit/ nūc cōmune est/
oīs igitur attingūt q̄ scilz eandē licenciam volunt oīs/ sic se mutuo
cohortant̄/ impellūtqꝫ scribentes inania ⁊ laudātes laudēqꝫ similem fal
sis de laudibus aucupantes/ hinc illa ego scribencium audacia reꝝqꝫ
confusio ne tu valde tibi placeas libros scribens · G · Sribo libros
R · Melius fortassis illos legēs optime aūt in vite regulā lecta duer
teres/ tūc est vtilis noticia lr̄aꝝ/ dum in actum transit seqꝫ ipsam rebus
aꝓpbat non verbis · Alioquin verū sepe dep̄hendit̄ qd̄ scriptū est/ sciē:
tiam in flare clare velociterqꝫ intelligere multa simul ⁊ grādia eadēqꝫ
tenaciter meminisse ⁊ ornate loqui ⁊ artificiose scribere ⁊ ꝓnuctiare
suauiter hec omnia nisi ad vitam referāt̄/ quid sunt aliud quā inanis in:
strumenta iactancie inutilisqꝫ labor ac strepitus · G · Ilibros scribo
R · Forsan vtilius arares campū/ gregē pastēs telā texeres/ maria na
uigares Multi q̄s natura mechanicos fecerat/ illa in vita atz reluctāte

phāt contra/ aliquos phīe aptos natos mārnis aut pāsciis in scāpnis
opificum aut nautaꝝ rostris fortuna detinuit vnde effectum q̄ miretur
causaꝝ inſty/ ut in mari medio/ aut rure in ſiluis. Inq; officinis acria
⁊ egregia repiāt ingenia cū in ſcolis exanguia ac delecta ſint difficile:
em vincit natura ſi vicerit. ☙. Scribo ardēter. ℜ. Quanto ardēci
us olim multi/ quoꝝ ardor ſic extinctos ut ſcripſiſſe illos niſi id aly ſcri
berent neſciretur. ℜNullum opus humanū ſemp durat ⁊ mortalis la:
bor michil efficit in mortale. ☙. Scribo multa. ℜ. Quanto plu:
ra aly q̄uis ciceronis libros aut varronis enumēt/ quis titi liuy aut pli:
ny opa meciāt grecoꝝ vn⁹ ſex milia librorꝝ edidiſſe trahit o ardentem
ſpiritum ſi vera res eſt o longū ociū ac tranqllū certe ſi vnū duos ve/
aut oracio paucos libros bene ſcribere/ multi negociū eſt laboris/ tot
vnum milia ſcripſiſſe/ non tam facile eſt credere quā mirari/ ſūmi tamen
atteſtant auctores/ quibus non credere durū ſit quibus hūc numeꝝ nō
auditu ſibi nec viſu ſolo/ ſed eoꝝ librorꝝ lectione conptum dicāt quos
ſi vnū oīs legere potuiſſe mirabile/ quanto mirabili⁹ eſt ſcripſiſſe lō:
gum eſt enumerare/ qui viri apud vos/ q̄ ve apud grecos/ ⁊ q̄ ſcripſe:
rint quoꝝ null⁹ ad plenum ſtudioꝝ fortunatus fuit ſi horꝝ aliqua illaꝝ
aut magna ps quorūdā oia piere/ tu de tuis quid preſagias videto. ☙
Scribo ⁊ ea michi interim voluptas vnica. ℜ. Si ut ingenium ex
erceas/ ſcribendoq; alyſq; te doceas ſi ut obliuiſcaris tēporis p̄teritiq;
memoria p̄ns tedium effugias excuſo ſi ut ſcribēdi morbo quidē occul:
to/ ⁊ inſanabili mediare miſerior. Sūt nāq; ſi neſcis q̄ non ſcribūt/ niſi
quia nequiūt deſinere ⁊ velut exp̄cipiti decurrētes/ nolēteſq; ſubſiſtere
rapiūt. ☙. Scribendi impetus ingens eſt. ℜ. Melancolie ſpecies
infīnitas ferūt aly lapides iactant/ aly libros ſcribūt/ hinc ſcribere fu:
roꝝ initiū fuit hunc exitus. ☙. Scripſi multa ⁊ ſcribo ℜ. Si poſ
teris p futur⁹ michil factus/ ſi tibi nudum nomē q̄ſitur⁹/ michil vanus
☙. Multa ſcripſi. ℜ. O p̄claram inſaniam ⁊ miramur ſi mēbra ne
ſolito cariores ſūt. ☙. Scribo ⁊ hinc famā ſpero. ℜ. Dixi iam/
melius forſitan arares aut foderes/ meſſem ſperans humi enim tucius
quam muento ſeritur/ at qui fame ſtudium/ ⁊ pertinax ſcribēdi opera
ut quoſdam clarios/ ſic innumerabiles ſtultos atq; inopes in ſenium mi:
ſit/ nudoſq; ⁊ loquaces ſpectaculū vulgo fecit. Ecce dum ſcribitis me:
horibus curis ydoneum tempus elabitur. Extra vos rapti ſopitiq; nō
aduertitis donec ſero vos ſenectus excitet/ ac paupertas. ☙. Scribo
tū fame cupidus. ℜ. Mirum ſtudium de labore ventum queré/ cte
ego vent⁹ optare nauticū putabā

T magisterio insignit⁹ sum · R · Mallem fateor discipli:
na· magistro enim in disciplinato ⁊ rudi nichil est turpius
G · magister ex merito fact⁹ sum · R · Vt magister digne
sis/non nisi discipulos meruisti/obsequētē atq; humilem te
do ciem q; p̄bueris oportet alioqum ab errasti in uia/q̄ ad magisteriū
ducebat ⁊ si non ignorē quosdā sine magistro ad scientie gradū altissi
mū cōstendisse· Jdq; de seipsis viros magni nois p̄dicasse/lr̄isq; man:
dasse sed si his labor ⁊ ingeniū ⁊ discendi ardor ⁊ intencō ⁊ assidui:
tas ⁊ p̄seuerēcia p magistro fuit nec interi⁹ in silēcio magister d̄ fuit/
ac michi nūc de cōmuib⁹ s̄mo est · G · Magister dicor · R · Multis
ne magistri veri essent magistery fl̄m nomen obstitit/dumq; de se pl⁹
omnibus quam sibi/dumq; quod dicebantur sed non erant esse credi
derūt qd̄ esse poterāt nō fuerūt · G · Magisterio clar⁹ sum · R · Vi
disti vim accidi tabernā picturis aut florib⁹ verius in signē/vbi siciēs
viator falli possit/sed nūquid ⁊ caupo suis fallitur artib⁹/sūt certe aut
qui sic fallacys assuefacti/ut longo vsu fallendi alios ad extremū ⁊ se
fallere incipiant/q̄q; diu suasere alys/aliquādo p̄suadeant sibi ⁊ quod
falsum sciuerunt verū credant· Tu vt libet magisterio gloriare qd̄ si
digno obtigit nichil noui/si in digno duo hec mala secum attulit/ut ⁊
discere pudeat ⁊ nocior ignorācia tua sit

Jtulis multis ac varys exornor · R · Fecūda frondiū est
vanitas/sed manis fructuū · G · Titul̄ multis abūdo · R
Si veris grauis sarcina/sui falsis ⁊ feda ⁊ pudenda/quid
op⁹ est titulis/q̄b⁹ aut labor insit aut dedec⁹/v̄tus vno seu
pocius nullo titulo cōtenta est ipsa sibi est titulus · G · Theologie ti:
tulum suū adeptus · R · Erāt olim hui⁹ sciētie p̄fessores/hodie quod
indignans dico/sacrum nomē p̄phani ⁊ loq̄ces dyaletici de honestant
quod nisi sic esset/non hec tam subito pullulasset seges inutilium ma:
gistroꝝ · G · Philosophie magisterium merui · R · Ph̄ie nō sapi:
am sed amorē sapiēcie pollicet̄/quisq̄s hanc g° vult/amando cōseq̄t̄/
nō est ut quidā putant operosus aut difficilis hic titul⁹/mō ver⁹ amor
sit/⁊ vera quā amas sapiēcia/ph̄us verus eris· Veram sane sapiēciā nō
nisi purgate pieq; aīe ul̄ intelligere possūt ul̄ amare· Ad id g° res re:
dit qd̄ est scriptū pietas est sapiēcia/ph̄i aūt vestri/hui⁹ sentēcie ꝯtēp:
toēs aut ignari ut de theologia nūc dicebā ad v̄bosam nudāq; sapien:
ciam sūt redacti/itaq; de deo illi/hi aūt de natura temerarie fabulantes
Jlli omni potētissimam maiestatem ventosis sophismatib⁹ c̄cūscribūt
⁊ sub sananti ridentiq; deo sue insolēcys iusticie leges ponūt· Jsti vero
de nature archanis ita disputāt q̄si e celo veniāt cōsilioq; dei oīpotētis

46

inter fuerint/obliti qd scriptum est/sensu dñi quis/aut q̄s consiliarius
eius/neq; nostrum audientes ambrosium/qui sepe id mltis ac validis
argumētis/eo aūt libro/in quo fratr̄ obitum luget p̄cise admodum
breuiterq; phi mq̄t/de celo disputantes/quid loquant̄ ignorant · G
Artes profiteor multas · R · facillimum id quidem multas nosse
difficilius/melior sane tuciorq; confessio est quam professio · Illa em̄
humilitatis ⁊ penitencie/hec leuitatis ⁊ insolentie plena est/multo c̄te
facilius indulgentiam ꝯfessi q̄rūt/quā sciēciam ꝓfessi · G · Diume atq;
humane sapiēcie titulum cōsecut⁹ sum · R · Sapiencia titulis nō eg;
pseipsam clara est/quis lucernam q̄so vnq̄ soli ut videret adhibuit mlt
ti etem̄ his titulis obscuri/ ⁊ absq; his clarissimi euasere sepe nullum
bonis/clar̄ malis mertibus signū fuit · G · Quid q̄ poetica laurea
comam strixit · R · Supiō vn⁹ labor est ver̄ querē/sed hic duplex/
querē ⁊ ornare/atq; ad aurui oblectacōē; fingere/magna res ardua dif
ficilis/eoq; rarissima · Veri nempe poete vtriq; operam dant/cōniuēs
vero p̄mū negligūt cōtenti falleris · G · rarum lauree partum decus
R · Quesitum vnde rem publicā remq; familiarē negligas vni post
habeas cure/q̄situm iter ad inopiā/insedēti vltro ꝓdigia tibi opes cō:
uehat fōtuna q̄situ vnde alys amēs alys isolens videare · G · Michi
ipsi lauream decerpsi · R · Virentissima arbor si decēpit̄ confestim nisi
ingenio vberi iugiq; studio rigetur aruerit · G · Parta michi laurea
R · Partus labor part⁹ liuor/seu illa studior̄ seu armor̄ merces ē/
tenē ramul⁹ ille aīo tuo michil animo signum vētici p̄buit mane/osten:
densq; te multis quos meli⁹ latuisses/quid aliud quā te morsibus ob:
iecit inuidie/pace belloq; multis insignia nocuere · G · Artem orato:
riā sum inꝓfessus · R · Mirum audio ea nempe indesuetudinē abys:
se iā pridem visa erat ut que in mēsis ⁊ innumerabilib⁹ rebus constat/
vnde fit oratores ipsis etiam vatibus rariores semp fuerint/ꝓinde fuē
qui dicerent oratoris ꝓprium de oī re copiose ornateq; dicē posse q̄uis
ea sentencia velut arrogantissima fit reiecta/quantis sane de rebus ⁊ si
non de omnib⁹ dicere habeat/ orator adhibita in singulis artificiosa/
⁊ dulci quadā eloquēcia q̄ pseipa; magna res ē/equa si lauce libraue:
ris obstupestes teq; fortasse ꝓfessionis temerarie penitebit/ut caueas
ne dum scire infinita ul̄ omnia vis videri/ michil sciē videaris · Et quod
sepe accidit sciencie ꝓfessione multiplicis ignorācia delitestens necessa:
rio in apertum ereat · G · Liberaliū sum ꝓfessor arcium · R · Sepe
etiā plus habet ea res audacie q̄ discipline ad vnā quāq; arciū breuis
est vita vn⁹ tu sufficis omnibus/vna ars vni ingenio satis est ut ad sū:
mum estuando ⁊ anhelādo puenīat multas degustasse/quantum cepti

necessitas exposcit/idq; ipsum nosse quā ꝓfessum esse modestius. Ad:
dam quod doctissimis visum est/vnā ipsam omni expte cognoscē nulli
etiam illustriū cōtigisse/de sola nēpe rethorica notū illud senece mag:
na inq̄d ⁊ varia res est eloquēcia nec ad huc vlli sic adulsit/ut tota cō:
tingeret satis felix est/q̄ in aliquam eius ꝑtem receptus est id sane qui:
bus viris/⁊ quantis testib⁹ verū ꝓbet. audisti qd̄ cū ita sit/quid agūt
⁊ quid audent/cogitēt agmina ꝓfessoris pene iam vulgus equancia/
tam ruditate q̄ numero q̄ nō vna quidem ꝑte sed nec vna arte contēta
ex equo oīs inuadūt. O fiducia ingēs/sed iam publica. G. Quid
de medicine tandem iuriumq; ꝓfessione dictura es. R. Ad hoc egri
tui clientesq; respondeāt. Quid illis vnq̄ ad salutem corꝑis/victoriāq;
causaꝝ titul⁹ iste ꝓfuēit/tibi ad lucrū forsitā sepe ꝓfuit. In hoc artes
sine arcium noīa queritis/⁊ qd̄ sciencie defuēit/suꝑplet̄ titulus atq; ha:
bitu verūq; fit illud satirici/purpura vendit causidicū vendūt ametistiā
nec id min⁹ ut redeant veteres ciceroni nemo ducētos/nūc dederit nu:
mos nisi fulserit ānul⁹ ingēs/postremo hec tibi hoꝝ oīm sūma erit. Es
se quosdā viros quoꝝ solida ⁊ honesta sint studia hoꝝ finis ē veritas
ac vt⁹ hec ē reꝝ noticia moꝝq; cōrectio ⁊ vl̄ vite mortal̄ ornamētū vl̄
eterne additus. Reliquoꝝ vero que ingens turba est pars gloriā pe:
tit p̄miū mane sed fulgidū maiori aūt ꝑti vn⁹ fulgor peccume finis est
p̄mium non exiguū mō/sed sordidū ⁊ labori impar/nec ingenuo dig:
num visu hysq; omībus titulis/⁊ ut dixi habit⁹ nō spernēd⁹ quidem/
ad id eni qd̄ intendūt valet. Nempe oīm pene mortaliū ⁊ p̄sertim vul
gi hoꝝ ope egētis anim⁹ iudiciumq; vmbris eludit̄/magna pars reꝝ
opinioībus agitur at virtuti deditos titulis gloriari alienum ꝓrsus atq;
ab sonū īmo vēo nec possibile quidē reor. G. Multa profiteor. R.
Prestat vnū bene facere quā multa ꝓmittē/bene irēt aūt res humane
ꝫ qd̄ ꝓfitent̄ hoīes id esset

p Rocurator regis sum. R. Ergo hostis ꝓpl̄i. G. Pro:
curator fisti sum. R. Et rei publice inimic⁹. G. Nego
cioꝝ gestor regi⁹ sum. R. Sua negocia gerē laboriosum
est/quid censes aliena p̄cipueq; potenciū/quibus placuisse
ꝑpetua ꝫuit⁹ displicuisse discrimen suꝑciliū graue paratūq; ꝓ leui etiā
offensione suꝑplicium. G. Negocia regis ago. R. racionem duro
sub iudice redditur⁹/nisi oīm spolys/tuoq; odio ⁊ crimine vix implen:
dam. G. regi⁹ negocia ꝓcuro. R. Vide ne cū procuracō ipsa diffi:
cilis/tū difficilior sit racō/tāq; inextricabilis/ut qd̄ de multis vidimus
patrimoniū/famā/tuūq; capud implicet. G. regis ꝓcurator sū. R.
Displicendū multis ad extremū dño/qd̄q; piculosi⁹ d̄o ꝓq; leui regis

emolimēto/ḡuia regni mala/ ⁊ ingencia damna populoꝝ uł dissimilā:
da uł ꝑpetrāda · G · Procurator regius factus sum · R · Quo ꝑmū:
die in visum hoc officium dom⁹ tue limē attigit/tibi viuere desysti/li:
bertas inde ⁊ quies ⁊ iocūditas abiere/ꝑ his seruit⁹/labō occupacō/
metus/dolor/afflictio/⁊ mordaces subierūt cure· Jam non viuis ⁊ si
spires/occupatoꝝ eñ vita mors est/qui cū miseri oīns sint/illi sūt oīm
miserrimi/qui ꝑ alys maximeqꝫ ꝑ regib⁹ aut tyrānis/seu q̄busuis po:
tētib⁹ occupant · G · At sum iudex · R · Sic iudicia q̄si mox ab alio
iudicandus vnus est oīm iudex vnum tribunal incorruptū/ante illud
stabitis mortales/quid falsi corio iudicis selle iudicarie impsso/⁊ bar:
barica ad monicōe iusticie opus est· Ea insella quisqꝫ iudicū sedet/vbi
si iniuste iudicabit/nec peccunia nec gracia nec falsi testes/nec indigne
p̄ces/nec inanes mine/nec diserti ꝑderūt patroni · G · Cōsul patrie
mee sum · R · Difficillima gloria/raꝝ est quidē sic cōsulere ut ꝑsis ⁊
placias/ut sit eñ in verbo veritas nos/in cōsilio vides/incōmisso silen:
cium/in orōne suauitas/euentū fortuna moderabit his consilio p̄cium
dabit · G · Prefect⁹ vrbis sū · R · Heluā indomitā utqꝫ ait flactus
capitum multoꝝ tenui frenas loro atꝫ in mensam sol⁹ agitatā magnis
fluctibus puppim regis/parua domus egre regit/magne vrbis quam
difficile regimine sit/videto/paꝝ ne tibi curaꝝ domi erāt qui publicas
ad optasti· Quitq̄d nō difficile mō iam officium ꝫuile est/p̄fectū vrbis
vilicum satiricus vocat statum/notans temporis illoꝝ qui si tūc vilic⁹/
quid nisi nūc siluicus/seu siluan⁹/sic cepat ea etate villa esse roma/iam
silua est · G · Sum p̄ses ꝓuicie · R · Honerato exilio dānatus ociū
domesticum externa solicitudine ꝑmutasti/dulce nichil aut tranquillum
speres/amara ⁊ turbida p̄sidencium sors festis diebus ludisqꝫ ⁊ cōui
uys arcent muneribꝫ clausum limē ⁊ aptum litib⁹/tectum iocis vacuū/
plenū querimonys ac virgys quitq̄d languidū/quitq̄d egrum/quiq̄d
marcidum inꝓuincie visterib⁹ latet totū tibi tractandū verādūqꝫ obti:
git duꝝ opus quanti nēpe negocy sit multos cōrigē/hinc patet ꝙ sese
cōrigūt paucissimi

48 Ilitari cingulo exornatus sum · R · Pauca ne tibi vite ma
m la visa erant/nisi miliciam addidisses/qua uł inquetus semꝑ
uł inglorius uł piculo expoitus/uł contemptui sis oportet
G · Miliciam sum ꝓfessus · R · Hanc nascēdo ꝓfitemi/
quid ꝓfessione alia op⁹ erat hic ferro cōpus hic aim dolis hic argucys
⁊ linguā armat/nemo vestrū est inermis hic serit/hic edificat/hic de:
clinat/ille causas/orat hic pedibus/ille/equo/seu carpento vehit/hic
currit/hic nauigat/hic paret ille impetrat/nemo vestrū ociosus que nā

hec noua milicia est/hic in castris/hic in rostris/hic in scolis hic in ne:
more/h̄ i agro hic i pelago/hic ī palacō hic domi/hic peregre vitā agit
omnes militant neqꝫ hoīes mō sed militare in siluis catulum flaccus
ait ⁊ militanciū quidem multa sūt genera militia vero est vita hoīs sup
terram/quā qui miliciā diffiniuit· Ille michi demū vēo ⁊ acri iudicō rē
librauit mō milicie p̄lium addidisset · G · Armate milicie sum ascrip
tus · R · Quid armaris exterius intus in anima bellum ē· Illā vicia
obsidēt atꝫ oppugnāt· Quis hic ferro locus nisi illud ad ornatū cōpis
nō ad anime cautelā indut· Sūt qui dicant eīm michil pulchrius uiro ar:
mato· Ego quid pectus ⁊ quid capud ferreū pulcrius habeat quā pa:
cificū ⁊ merme/non video quanto aūt hec voluptas tibi est/age ferro
mēbra constringito/imbrem solēqꝫ galea excipies ferro indut⁹/clipeo
operiere/humi dormies/classico excitabē/ad eptus tibi magnū aliq̄d
videbare sed errabas anceps ⁊ cruentum officium elegisti· Multe sunt
aūt fraudes spei/multe fateor sunt cathene q̄ aīos bom illius ꝙ oēs ap:
petūt incōsulte auidos in exicium trahūt/neqꝫ inficior quosdam milicia
ad amplissimas opes/siue etiā ad sumū impiū puenisse· Crede autem
michi plures ad inopiam/ad carcerem ad ꝯuitutem/ad violentā subi:
tamqꝫ mortem/eodē tramite puenerūt/tu ex quo miliciam ꝓfiteri am⁹
fuit nisi de honestare artificiū tuū vis/semp animā in numerato habe:
as oportet sempqꝫ aures tuas/cesarea vox illa c̄cumtonet/disce ferire/
disce mori/sillaba vna breuis/aut longiō/tua faca variabit uł occides
ad vtrumlibet hoꝝ locisqꝫ omīb⁹ te paratum exhibe/he artes he deli:
cie tue erūt· Sine eīm satiricum loqui/p̄mia milicie numerantē innume:
rabilia equidē p̄fatus vix paucissima colligit in quibus p̄ma ⁊ sūma li
cencia est peccandi p̄miū hercle non tā iustis viris optabile quā arma:
tis legibus ut aiūt inter arma silentibus · G · Milicie filium ascripsi
R · Est id ferme vsitatum/ut militis filius miles sit· Non potest eīm
nisi quā habet hereditatem filio pater dare/arcum/stutum gladium ⁊
bellum ⁊ qd̄ ludū conficit auro tincta calcaria/sed qd̄ patri dixim⁹ sibi
filius dictum sciat · G · Helli dux victorys clarus sū · R · Quāto
melius pacis dux v̄tutibus clarus esses · G · Multa bella cōfeci · R
Quietem tibi atꝫ alys abstulisti/claꝝ op⁹ · G · Victorys ac triūphis
notus ⁊ clarus sum · R · Sepe malum bono notius ⁊ atra tempes:
tas serenitate famosior/Deinqꝫ parasti busto tytulos vulgo fabulam
tibi michil

49

Q Vesiui michi regum amicicias · R · Hoim vera amicicia rara ē/tu tibi regum fingis amicicias quos fōtune splendor tumōq; anime/oim mpariū cōtēptores facit · G · regibus carus sum · R · Vilis g° tibi est anima/vtus/fama quies/ocium securitas/notus est mos regum/vix diligūt nisi q̄ his oibus neglectis ⁊ abiectis/illoꝝ seuicie ac libidis/⁊ auaricie ꝯuū se ferat si ergo carus es regib⁹ nō est qd̄ amplius de te querā vilis es tibi · G · Ego aūt bonitate ⁊ virtute carus sum regib⁹ · R · Quid respōdes crispo/nam regibus inquit boni q̄ mali suspectores sūt semp his aliena virt⁹ formidulosa est · G · regi meo bonis artib⁹ sum carus · R · Quib⁹ queso: an aucupio/an venatu hoꝝ eni studiosū inpcedenti quodā colloquio te notaui an vero milicia de qua prime disputatū est/que nisi multo sanguine magnisq; piculis honestet/ non milicie sed militaris ignauie nomen tenet non regum modo iudicio ꝯ vulgi · G · Honis artibus regi carus sum · R · Vanitate an piculis an tmib⁹ fōtassis/homicidio veneficō lenocinio ꝓdiccione blandicys atq; mendacys/mala peste sed publica q̄q̄ vsus excuset/⁊ cōmendet vrbanitas/hee sunt quidem artis ꝓmerēdis regibus apciores/quib⁹ inimicicius nichil est quā virtus/⁊ lr̄e in hys ergo nulla spes ad amicicias regū/ody poci⁹ causa sunt/inte sapienciam ac fortunā rara pax est · G · magnus apud regem sum · R · maior nequā apud alexandrū lasimathus apud tyberiū seyarius vtriusq; magnitudinē ⁊ ruinā nosci ⁊ si de p̄mo variēt scriptores iniquo alios/longa est hystoria · G · Carus sum regi meo R · Melius esses incognit⁹/meli⁹ forsitan odiosus fugēs qd̄ nunc sequeris discrimen/peior est auibus in vitantis aucupis blanda modulacio q̄ vilici sonitus deterrētis · G · meo sum car⁹ regi · R · Sunt quoꝝ dubites piculosior ne sit caritas an odiū/peiores serpentib⁹ q̄b⁹ in sūt venenis mixta remedia his vero nil nisi pestilēs ac nociuū in est seu oderint seu diligant/ꝓpe par malum/nisi q̄ odiū fugat amor detinet· Et ad sūmā regū amicicys p̄ter regna ipsa nil usq̄ inquieci⁹ nilq; piculosius/⁊ si hoc piculum non ignorem/frustra sepe multis optatū sepe magnis emptum quesitumq; piculis sic est vsus hoim sic piculis emit̄ piculum multis vnū/magnis maximū mira res bonū ingens sperntur g̃tuitum magnis malis/maius malum querit̄ · G · Spero me regi meo carū · R · Id de quo speras/quale sit cogita fūdamentū fragile/tremulum/caducum crebre notēq; regū indicant ruine vertex nubilosus turbidus inquietus qd̄ sic esse vita regū ꝓbat tristis occupata difficilis vide g° vbi struxeris ut fortuna sic volūtas regum varia ⁊ incōstans/ac semp incerta est q̄q̄ nec stantib⁹ illis boni aliq̄d ista res

habeat mali multum · G · Amiciciā regis mei multo piculo ac sudore
p merui · R · Heu quanto cicius quantoq; facilius regis omni ami:
ciciam meruisses

a Micicys abundo · R · Mirum tibi vni⁹ rei hui⁹ abūdan:
ciam esse/cui⁹ quidem cūctis hoībus penuria tanta sit ut ex:
omibus seculis vix paucissima memorēt amicoꝝ paria · G
Michi amicicie multe sunt · R · Fucate ergo · Vere enim
amicicie raꝝ bonū usq; adeo ut qui vnā longa licet in etate quesierit/
negociator reꝝ talium sat in dustrius habeat · G · Amicicys felix sū
R · Hoc scire nō potes nisi rebus alys sis in felix · Verum est eñ illᵈ
felix se nescit amari · G · Amicicie certe sunt · R · Ergo ⁊ adūsitas
cta est verum est eñ illud q̄ amicus certus in re in certa cernitur · G
Amicicie mlte sūt · R · h⁹ rei sudiciū expiēcie cōmitte/nō fame/mlta
mentiri solite pauciores erūt/fortasse q̄ reris · G · Amiciciaꝝ nimis
magna copia est · R · mitte superuacua in rebus omib⁹/q̄ qd̄ satis ē
habet amplius nō requirat · G · Amicoꝝ satis magna copia est · R
At id ipsum neq; populo romano tum dū maxime florēt/neq; ulli mō
talium cōtigisse apud illustrem legis hystoricū · G · Amicicie multe
sūt · R · Dixe iam ficte/igit/aūt equidem inpfecte/ut phis placet/qm̄
fieri potest/ut vno tempore cū altero amicoꝝ sit gaudēdum flendūq;
cum altero aut inter illos orto odio ul hinc fidem ul illinc/vel vtrinq;
deserere sit necesse · G · Copia est vtilium ac delectabilium amicorum
R · Sencio ad vulgares amicicias descendis/que tñ ipe simul pluēs
esse vix possūt q̄ multis retribure/familiariterq; cōuiuē operosissimū
sit animo p̄sertim in execucōe cuiuspiam difficilis atq; ingeniosi operis
occupato · G · Amicus q̄ p̄sint ⁊ delectent habeo · R · Caduce ami
cicie/quaꝝ delectacō ul vtilitas fūdamētū est/nam ⁊ stantibus illis tre
mūt/⁊ cedentibus ruūt id non possibile tantū ꝫ pfacile imo vero ꝓpe
necessariū/q̄ hee res plerūq; ul fortunā sequūt ul etatē formeq; g̃ciā
quibus/nichil incerci⁹/atq; in v̄tute fūdant in mortales sunt/eo q̄ v̄t⁹
ipsa quidā stabile firmūq; sit ⁊ vt verbo vtar aristotil mansiuūq; que
qm̄ mori nequit ideo quos ꝓpter honestū dilexim⁹ diligim⁹ ul extinc:
tos · G · Amicos infallar fidos habeo · R · Vide aūt ne fallaris/ne
ue expiri cupias nā sepe cuius rei fuerat dulcis opinio amaꝝ fuit expi:
mētū · G · Amicos puto bonos habeo · R · Vnde id putas atq; etiā
ex anima atq; illud in p̄mis quātū ipse ames sūt eñ q̄ nō amāt/⁊ amari
putant/quo nichil est stulci⁹ · Isq; cōmunis error est diuitū amorē p̄cio
emi credūt q̄ mutuo credit amore ea generosissima res ē anim⁹ bon⁹/
nō herbis neq; carminib⁹ magicis mouet/non auro aut gēmis non ad

47

50

Amicus certus in re incerta cernit²

extremū auro flectit/amando vincit/colendoq̄ estq̄ hoc catonis grē:
ci phi amatorium notissimum/qd̄ senece placuit ⁊ michi/si vis amari
ama q̄q̄ ⁊ hoc ipsum sepe frustra est/tam multe tāq̄ inpscrutabiles ac
p fūdo sūt pectoris cauerne tā venenosi atq; in humani ⁊ inplacabiles
quorūdā animi ut ⁊ culti spernāt ⁊ amati oderint/nec contenti nullam
pyo affectui vicem reddere qd̄ nec beluis quidē nisi atrocissimis accidit
ex sperabant obseq̄o ⁊ si credi potest amore ad odium irritant/qd̄ pi:
culosissimum ⁊ inter vite mala grauissimum humana simplicitas expit
G. Credo amicos optīos habere. R. Est hoc quidē amicicie ppe:
tuū epitheon/qd̄ ⁊ si lingue absit adest intellectui/itaq̄ breuius loqui
potes/dic amicos/optimos vna dixēis. G. Habere amicos credo
R. Caue ne falsum credas/ne quādo te aliter credere ipsa res cogat
abissum animi metiri non est hoīs/nūc amicos vobis viua cōciliant la:
crime aūt pbant/⁊ qd̄ debuit p̄mū esse nouissimū est. G. Amici in
hoc statu rerū multi sūt. R. Rerū credo feliciū/ita eñ ferme accidit/
ut ⁊ si fortuna omīs/amicicys egeat/illi tamē amicorū copia maiō sit/
cui rerū ceterarū indigēcia minor est/sic in opiam semp in opia copiāq̄
comitet copia/crescat siue adueniat egestas/decrescunt seu abibūt/seu
veri⁹ dtegent amicicie/qui amici tui fuerint/q̄ fortune illa videbit ab:
eūte/te tui sequētur illam sui hec melior/illa densiō cathēna nec est qd̄
mirari debeas/vase ex hausto illos abscedē qui soli vini dulcedinem se
quebant/adūsitas similatorē abicit/fex potatorē. G. Innumerabi:
les habere videor amicos. R. Bene ais videor/vnde tibi autem hec
opinio/cum oīm vere amicicie rare sint innumerabiles tuas esse psuasū
aūt esse debet in p̄mis/nisi inter bonos amicicias nō cōstare hinc iam
cercius extimabis q̄t nō dicam tibi sed humano generi amicicie puere
sint cū numerare cepis quot sint boni. G. Amicos habeo quā pluēs
R. Notos dic/idq̄ q̄ veraciter sis dictur⁹ in dubio est. Nulla enim
difficilior noticia quā humani animi/nullū animal/nulla res difficiliō
cognitu quā homo. G. Amici multi sūt michi. R. Cōtubernales
forsan aut cōuiue/hy eñ nisi epule defuerint/non derūt amici aūt sēp
pauci sepe nulli sepe qd̄ iniquissimū est amici nomen domestic⁹ hostis
tenet ⁊ sub velo ficte beniuolencie familiares insidie delitescunt. G
Supra necessitatem sunt amici. R. Apprime necessarius fere oībus
maximeq; potentib⁹ deest semp q̄ scilz inter tot assētorū mēdacia verū
loqui audeat ⁊ velit qua in re mltis amico vtiliō hostis fuit. G. mul
tos habeo amicos. R. Crede michi pluribus indiges sanctiorq; eēt
orbis terrarū/⁊ quiecior si tot eēnt amicicie q̄t ferūtur. G. Amicum
habeo. R. multum est/nil amico carius/nil rari⁹

Fama p̄sens absentes michi pēpit amicos · R · Est id q̄dē aliquādo visum/ ut nō solum incognitos/ sed hostes quoq; fama faciat amicos/ fecit masmissam stipioni ut qui in oī carthaginēsiū equitatu p̄m⁹ esse cōsueuerat in oīm romanoꝝ eq̄tatu adūsus carthaginēses p̄m⁹ esset/ neq; hostes tantū ꝓprios sed p̄dones q̄ publici oīm mortalium hostes sūt/ eidē illi fame splendor attrarit qui ad eū liter inuo in exilio habitantem facto agmine veniētes sicut p̄mo aspectu terribiles viderētur/ vbi se suspectos intellexerunt/ positis nimis atq; armis/ ⁊ dimissis satellitibus insuetā mansuetudinē induti/ soli p̄donū principes accesserunt/ eūq; ceu numē aliqd̄ domūq; eius/ ut tēplū deuotissimi venerati dextera illa victoriosa multis osculis fatigata/ affixisq; muneribꝰ domꝰ in limine q̄lia deoꝝ aris affigi mos tūc erat/ quasi ingenti lucro aucti/ q̄ virū illum conspexissent/ ⁊ tamq̄ celesti iusione alacres abierūt hoc illi vni cōtigit quere alium/ vbi eū queso repies/ ut tamen alys accidat ⁊ nois claritas absentem conciliet amicū · Multum enī in rebus nō inficior potest fama nūquid tamē nō verēdū erit ne qd̄ ait quidā minuat p̄ncia famā q̄ multi quos absentes stupuerāt corā positos cōtēpserūt/ tenera res est iudicium humanū facile flectit · G · fama michi amicos trāsalpes ⁊ transmaria q̄siuit · R Vestra fere oīa friuola eque inania sūt/ nam quis vsus aut quis fructus fuerit illiꝰ/ aq̄ nec visus nec videndꝰ/ que ue nec videris/ nec visurꝰ vnq̄ sis vicia vestra p̄ntes quoq; amicicias inutiles faciūt ⁊ insidas/ q̄uis nō sunt ille q̄dem sed dicūt amicicie/ quid nunc igit de hys tuis amicicys speres/ vide obsequium amicos parere ait comicos immo hercle veri amici vix multis obsequys pariūt · Tu credis amicū paucis forte ⁊ ne tuis q̄dem v̄bis q̄siuisse/ bone spei es · G · fama ab extremo terre michi attulit amicū · R · Fama cōtraria illū tibi aufferet eoq; facilius quo potenciores malis quam bonis relatibus/ aures sunt · G Fama michi bonū pepit amicum · R · Vnde scis quā bonus sit/ quē non videris rogo: cum illi ipsi quos cottidie vides atq; alloq̄ris quales sint quanto in tempore nō dū scias · Sepe vos credulitas vestra c̄cūueit libenter creditis qd̄ optatis multum fidei fame tribuitis mendaci/ speras eius aīm videre cuiꝰ nūqi ā frontē videris: cū sint inter notissimos quoꝝ tot pectoris diūsoria tot latebre difficile est amicū nisi in magna necessitate cognoscere/ operosius est illum nosse quā querē/ vna sepe hora paucis verbis querit/ qui vix multis āmis atq; expimētis agnoscit/ voco nūc amicū/ ut vulgꝰ/ verꝰ enī non ante querit quā ꝓbat nec amicum ꝓbant alioꝝ verba/ certe nec ꝓpria sed experta caritas fidesq; · G Amicū michi de longinquo fecit fama · R · De te aliquid menciendo

quispiam tibi amicū dedit/ de te vera loquēdo uł fōsitam menciēdo itidē tibi hūc ipsum alter eripiet q̄bus vys fiunt crescūtq; omnia eisdē facile resoluūt/ ⁊ natura vult ut cito aucta/ cito desinant

Amicū vnū fidū ⁊ exptum habeo · R · Sepe in expiendo vestrum errat acumen/ ⁊ dū vos ipsos pitissimos iudicatis in hoc ipso ac ꝓinde ceteraꝝ reꝝ i extimacōe fallimini · G

Scio ego nō estimo amicū michi esse fidelissimū · R · Et quot putas idē credētes imo ut sibi videbant ⁊ sciētes/ cū ad artissimū ventū esset examen sese lusos muenerint/ vnde vero q̄ cottidie de amicis ꝓdeūt querele nisi quia quos fidelissimos habebatis/ inuenistis infidos: nulli⁹ rei tā difficilis/ quā humani animi cōiectura extimacōq; ē G · Nichil cōmicō nichil estimo ut dixi sed scio amicū me verissimum habere · R · Habes aut rem optimā aut errorē pessimū · G · Nullum rei hui⁹ errorem habeo sed amicū multis ac magnis exptū casib⁹ R · Habes ergo rē dulcissimā sanctissimāq; qua vna ꝑter virtutē solā nichil homini melius in hac vita seu natura seu casus aliquis/ seu labō ac studiū dedit dulces fateor parentes/ dulces fily dulces fratres/ possunt tamē amarescere/ nec ꝑentes ideo nec fratres quidē desinūt esse nec fily/ cum dulces esse desierint At amic⁹ solus dū sit verus/ dulcis ⁊ carus esse non desinit · Cari inq̄ sūt parentes nōne aūt iupiter saturnum patrem regno expulit: ny comedes prusiam bithinie regem suū patrē cōsilia licet necandi fily agitantē vita priuauit/ ⁊ ptolome⁹ huic philo pater dictus patre ac matre insuper ⁊ fratre occisis ad vltimū ⁊ vxore Erudice interfecta regnum egipti stortoꝝ sic rexit arbitrio ut nichil in regno ꝓprium haberet ꝑter nudū ⁊ mane regis nomen Nōne ⁊ horestes clite mesturā matrē agrippinā nero ante pater thesalonicē interfecit Cari fily nōne these⁹ ypolitū castissimū philippus rex macedonie demetrium filium adolescentē optimū/ iussit occidi: nōne ⁊ ptolomeus alter adūsum pietati nomen ⁊ ipse quoq; fidissim⁹ rex egipti duos ⁊ herodes rex iudee vnum ⁊ cōstantin⁹ roman⁹ · Impator vnū q̄ crispū filium inter emit nōne manib⁹ dux carthaginēsiū cartholonē filiū crucifixit/ qum ⁊ matres quaꝝ amor huic intensior huic inicior sex⁹ in filios seuierūt · Nota omib⁹ medea quid laudice capadocie regiā q̄ regnandi cupidine filios quinq; macctauit · Cari inq̄ parentes repeto eīn cari fily cari fratres at ut vno exēplo omis claudat impietas phrates rex partoꝝ oīm regum scelestissim⁹ oīmq; mortalium regnandi nō cupiditate/ sed rabie furysq; auctos herodem senē ⁊ afflictum patrem ad hoc ⁊ triginta fratres suos dicti regis filios suūq; insup filium occidit/ ne quis super esset in parthia q̄ regnaret · Sed vetusta hec/ nūquid nō

⁊ recenciori memoria inter patrē ⁊ filiūm de regno in britania certa:
tum audiuim⁹ ⁊ nudius cercius inter fratres in hispania decentari vi:
dim⁹/q̄q̄ taliū odioꝝ ⁊ maxime fraternoꝝ crebra adeo ⁊ noua ⁊ ve:
tera sint exempla ut pene laboriosius sit exquirē/q̄ amici fratres fuerīt/
q̄ qui hostes vtꝝq̄ post pom⁹. Remedia eñ nūc nō exempla colligi:
mus/quid p̄terea an nō cari cōiuges care vxores sed interrogabis aga
menonē ac deiphebū ⁊ de vestris claudiū cesarē/ac in morē p̄cōtaberis
affricanū/hy tibi q̄ cari fuerint vxoribꝫ suis dicent. Contra vero octa:
uiam sciscitare ⁊ arsinoē/quid illa de nerone suo. Hec de suo senciāt
ptolomeo. Illa de adoptimo/hec de naturali fr̄e/vtraq̄ de marito illa
quidē in seip̄a/hec in filys expta testabit. Eminēcia ut vides/⁊ clara de:
cerpim⁹ vulgus ⁊ vrbes ⁊ cōmunē vitā hoim hys plenā q̄remonys
p̄terim⁹/quibꝫ ita se habētibꝫ cū in omni genere illoꝝ q̄ carissimi iudi:
cantur odys sepe latentibꝫ/sepe etiā manifestis multa insit amaritudo/
sola amicicia odys vacat. Nemo vnq̄ nō dicā occidit aut p̄didit ami:
cum/sed ne lesit quidē volens/quāobrē si amicum verū qualē p̄dicas
inuenisti magnas te diuicias inuenisse credito illud uide ne ut magna
ps hoim rebus dedita vilib⁹/nobiliūq̄ cōtemptrix aut agris aut mēci:
bus/q̄ amicicys ac v̄tutibꝫ colendis intensior/qd optimū nactus es ne:
gligas si tantam curā impenditis custodi auri ⁊ argēti/atq̄ orientalium
lapilloꝝ q̄ sunt terre feces/⁊ pelagi purgamenta/quanta diligencia
amici cultui impendēda est rei p̄ciosissime ac diuine, nequa vnq̄ re offē:
sus/ne quo vnq̄ verbo alienatus effugiat/serūq̄ audias illud ecclesi:
asticum/sic ut qui dimittit auē de manu sua/sic reliquisti p̄ximū tuum/
⁊ non eū capies/nō illum sequaris/q̄m longa abest/effugit eñ sicut
capra delaqueo/q̄m vulnerata est anima eius/ vltra eū nō poteris col:
ligere p̄inde ingens bonū habes ⁊ suaue/operosum tamen ac difficile
quesitu inq̄ operosū ⁊ custodia magna man⁹ thesaur⁹ est amic⁹ ver⁹
ꝫ magna ꝫuād⁹ cura/magno si pereat lugēd⁹ fletu

Ed abundo opibus. R. Jam nam miror/si ⁊ amicicias
abūdare visus eras/nō est nouum neq̄ insolitū locupletum
limma vulgaribꝫ amicicys ⁊ simulatis obsequys frequētari
G. Opū magna vis est michi. R. Anceps ⁊ onerosa fe
licitas/⁊ que plus inuidie sit habitura quā gaudy. G. Diuicie ex vn
dantes sunt. R. Nō statim ideo exundans quies exundansq̄ iocū:
ditas/vix diuitem inuenies q̄ nō sibi melius fuisse mediocritate vl̄ ho:
nesta etiam paupt̄ate fateat̄. G. Multe michi accreuere diuicie. R.
Securitas gaudiū trāquillitas decreuē q̄ si cū illis crescerēt nō amari
tantum diuicias paterer ꝫ hortarer. G. Opes multas habeo. R.

Habes rem habitu ⁊ quesitu difficilem/custoditu anxiā/a missu flebi
lem · G · Magne michi diuicie sūt R · Sparsi si fuerīt dcrescēt ꝯua
te non te diuitē/sed occupatum/nō dm̄ facient/sed custodē · G · Diui
cias habeo in gentes · R · Vide ne poci⁹ habeare/hoc est ne nō diui
cie tue sint/sed tu illaꝝ neqꝫ ille tibi seruiāt/sed tu illis/nam si nescis/
plures multo sūt qui habentur/q̄ q̄ habent multoqꝫ crebriores/quos
ꝓpheticus ꝯmo notat viri diuiciaꝝ/q̄ diuicie viroꝝ sic vos vestra cupi:
ditas vilitasqꝫ animi d̄ dn̄is ꝯuos facit/vsus q̄dem pecunie notos est/
ut nature necessaria ꝯpent̄ pauca simul ⁊ exigua longeqꝫ facilia/q̄dq̄t
excesserit g̃ue est/nec iam diuicie/sed vincula ꝯ compedes nec iam/cor:
pis ornamenta/sed impedimenta animi ⁊ sollicitudinū atꝫ formidinū
acerui · G · Diuicijs plen⁹ sum · R · Caue ne te rūpant/om̄s enim
plenitudo querit exitum/multis mortē attulē diuicie/requiem fere oīb
abstulere · G · Opes habeo in mensas · R · Honus moribus rem
adūsam/nimie opes nō mō singuloꝝ hoīm/ꝯ populi romani cōrūpe:
rūt mores mirāqꝫ illam ⁊ eximiā fregere v̄tutē ac iusticiam qui tā diu
clarus ⁊ tam diu iust⁹/atꝫ integē quā diu paup fuit/in egestate victō
gencium ⁊ qd̄ est gloriosius victor sui/domitor vicioꝝ a diuicys vict⁹
est/atꝫ pessimdatus/nota loquor/quid nūc tibi diuicijs sit sperandum
vides · G · Diuicys affluo · R · Quā mallem v̄tutibus abundares
G · In diuicys acquiesco · R · Consopiti estis in vepribus miseri/
grauis sopor q̄ nō sentit aculeos venit ecce q̄ vos excitet ⁊ exponat lu:
ce clarius id qd̄ scriptum est/dormierūt somnū suum/⁊ nichil inuene:
runt om̄s viri diuiciaꝝ in manib⁹ suis

54 a Vrifodmā inueni · R · Hec spes opū multis in opie non
nullis exity causa fuit/dum neglectis omnibus alys curis/
huic vni deditis/⁊ laboris plurimū ⁊ lucri modicū res ha:
buit dum ad huc auri cupidine/celo ⁊ sole derelicto in tene
bris euū agere didicerūt ceco ⁊ noxio ante temp⁹ vapore cōsūpti · G
Aurifodmā casus obtulit · R · Vt auersus a cōtemplacōe celestium
trestribus inhians/neqꝫ tantūmō humi acliuis/sed sub terra mersus i:
felicius viuas ⁊ breui⁹ · G · Aurifodmā ingredior · R · Nero cesar
sup̄ma illa sua nocte terribili ⁊ misera/ꝯ sibi debita/ut quodā in spec⁹
ingrediēs/ignominosam mortem ⁊ ludibria populi ꝑsequētis euade:
rit a suis admonit⁹ negauit viuū sub terrā se iterū tu nullo metu ipel:
lente/ꝯ auaricia rapiēte viuus is sub terrā neqꝫ te hinc almū celi lumen
retinet illinc atre telluris hōror excludit/quid mirū si ꝑ om̄s t̄ras que:
rende diuicie hoīes fatigant̄/quādo ⁊ sub terra quesite ⁊ effosse tarta:
reos exagitant manes/utqꝫ ait naso · Itum est in viscera terre quasqꝫ

recōdiderat stigysq; ad mouerat vmbris effodiūt opes irritamēta ma: 50.
lorꝝ · G · Aurifodinā mueni · R · Vet⁹ est verbū/sepe vnus leporē
mouet/alter rapit muenisti predā quā plimi cōcupiscant/vnus rapiat/
⁊ tu ille vn⁹ forsitan non sis/circū/optabilia fit concursus/⁊ piculum
est muenisse vnū qd̄ cupiant multi/null⁹ ptiri velit hec est causa cur cū
ytalia ut ait plini⁹ metallorꝝ oim fertilitate nullis cedat terris intdic:
tum id vetere consulto patrū atꝫ occultatum est ut ytalie pateret · G
Auriferā tram fodio · R · Ilabor certus/euētus ambigu⁹ quid si mlt:
tum fodias/nichil inuenias? Quid si multum inuenias/ꝫ non tibi? qd̄
si tibi muenisse pei⁹ sit/⁊ nichil mueisse erat meli⁹ humano sepe gau:
dio/meror est prim⁹ · G · In aurifodinā descendi · R · Int hoies
queri solet/q̄ in ventum mergat in tartara/tu apud tartarum queris q̄
te tollat ad supēos · G · Aurifodinā reppi · R · Pronū iter ad infe:
ros muenisti Ca 55.

Thesaurum reppi · Caue dolos ⁊ insidias fortune/hamis 55
t esta ptendit/viscus ⁊ laquei blandū aliquid pse ferūt · G
Thesaurū mueni · R · Multis thesaur⁹ mors fuit/ut nul:
lum corpori piculum sit discrimen est ingens anime/non sa:
ciant opes desideriū/imo nec mitigant ꝫ accēdunt/humana cupiditas
successibus mardescit/⁊ crescente auro crescit auri sitis/⁊ querēdi stu:
dium/minuitq; virt⁹/que vera mors aīe est · Thesaurꝝ michi sors ob:
tulit · R · Pondus in festum contrariūqꝫ modestie nichil sibi nō aro:
gat/quem repens fortuna beauerit · G · Instius in thesauris incidi
R · Tucius forsan in colubrū incidisses cum eni diuicie auri ⁊ argē:
ti virtutum inopiam afferē soleant idq; sit omib⁹ ꝓprium/tamē pcipue
repentinis/q̄ alie sensiui nocent/dū ⁊ vero aliquid attrahūt indies ⁊
opinioibus robur falsis adiciūt/hec subitū pareūt stuporē in ꝓuisosq;
impetu mētē tbant · G · Thesaurū inuentū domi abdidi · R · Quid
in hac tua leticia sūmū est inuenisti g̃uem/⁊ inutilem terre fecē/pudeat
celestis nature aīm his attolli · G · Thesaur⁹ insperat⁹ obtigit michi
repente · R · Hūc mansurꝝ credis/⁊ repente deficiet quecūq; vero ci:
to crescūt subito occidūt/subite opes q̄si felicitas sommātis Ca 56

Pecuniā tuto in fenoē posui · R · Est ⁊ q̄ bene i vētis male
p vtitur/⁊ q̄ male in vētis pei⁹ ⁊ q̄ pessime tu pecuniā mue:
nisti nō ut diues fieres/ꝫ ut malus non tā mal⁹ ut auguror
futur⁹ in pecuniam muenisses/sūt eni q̄ successibus neq̄ores
fiūt/nō dei mun⁹ agnoscētes/neq; illi saltē similes/de quo scriptum est
cōfitebit tibi cū bene feceris ei ꝫ aptam sibi celitus neq̄cie semitā esti:
mantes muenisti ergo pecuniā/q̄ dedec⁹ mercareris/⁊ ex aīe metallū/

anime tue sarcinā facés infelix · G · Fenus bene posui · R · Malū
nō bene poni dixeris/sed deponi/siquidē malum pond⁹ excusseris/be
ne/erit/alioquin vbicūq; posueris dū ad te ꝑtineat/malū esse nō desi:
net · G · Fenus opimū bene collocaui · R · Quomō bene collocet̄
malum/videris. Sane quanto opimi⁹ malum/tanto ⁊ pei⁹/notum il:
lud dauiticū/ꝓpt q̄si exadipe iniquitas eoꝝ/quāto ergo dicior fene:
rator tanto ⁊ nequior tanto maior auaricia/maior impietas · G · Fe:
nori studeo · R · En nulla arcium erat/cui melius studés? an erāt ink:
te/sed hinc capcius erat ingenium. An quid rei est ut huic vni studio
aīm applicaés? quo nescio an aliud usq̄ fedius inuenire potueris aut vi
lius aut tam miseri ꝓrsus ac deiecti animi/tāquaꝫ iueritis iudiciū. Tot
vndiq; patēt artes/tot viuendi vie/pessimā oīm eligisti/q̄ quiecōr visa
est sedé videlicet ⁊ numerare dies ac felicissimi finē mensꝫ expectaé/nō
intelligens tibi quoq; horas diesq; ⁊ menses ⁊ ānos curré ⁊ ut nexis
tuis sic ⁊ tibi terminū instare sic inq̄ illis ut tibi/sic tibi ut nat̄e debitū
soluas turpiter parta destituens/⁊ incertus tui/extorques g° pauꝑibꝫ
quo ignotos dites ⁊ futuri semꝑ metuens iudicy ⁊ obscene interim
nō dn̄⁹ sed custos pauid⁹ rapine/fame p̄ssus ⁊ infamia. mirarer in vr:
bibus politicis huic flagicō locum esse/nisi esset ⁊ reliquis/itaq; cum
paulo ante hoc temp⁹ feneratores/ut le ꝓsi a consorcō hoīm segregati
agerēt nec tantū ad eos ull⁹ accederet nisi egen⁹/sed etiā ut male olē:
tes atꝫ cōtagiosi ab obuys vitarēt̄/nūc iam nō mō cum populo ꝫ cum
principibus cōūsant̄/⁊ matrimonia contrahūt/⁊ dignitates adipiscūtur
tanta est vis auri/imo quidē q̄ monstro audias/ipsi quos deus omipo:
tens male ꝑdat principes fenerāt̄/ tā leuis aīe fameq; iactura tā suauis
vnde cūq; quesite pecunie odor est · G · Fenerari iuuat · R · Tur:
pis delectacō ⁊ misera · G · Fenerari solitus sū · R · Si cathoni cre
dis hominū occidisti · G · Fenerator sum artificium aliud non didici
R · Hinc auaricie clipeus/hec causa p̄tendit̄ qd̄ si discé volenti quoq;
difficile est/quis distat inuitus · G · Semper fenerabō · R · Semp
g° miser eris/sep cupid⁹/semp inops Ca. 57

51 Fertilis ager est michi · R · Vini fecūdatoꝝ intellige/do
nisq; celestib⁹ sic vtere/ne displiceas largienti/qd̄ ita demū
rite facies si ⁊ sobrietatē ⁊ modestiā fertilitas nō excludat ⁊
vbētatis in ꝑtem egeni veniēt/atꝫ amici. Nil soli dulce/nil
sapidū · G · Agꝝ fertilem exquisitissime colo · R · Non homo t̄re
sed terra hoī seruire debuerat/hoīm culpis effectum est/ne terra poses:
sori suo sine labore respondeat/in culta in essem hōridā/la ꝓpas ac t̄bu:
los respondeat paritura/hāc ferro sollicitare/mirisq; blādicys mollire

mortalis coegit indigencia/hinc agriculture fluxit iniciū sanctissime atq; innocētissime quondā vite/nūc vni ex multis ⁊ pristo labori/⁊ nouis vicijs obnoxie/postquā nichil inuidie atq; auaricie in accessū rusticas etiam casus vrbana piacula puasere. Certe vltimos hoīm rusticos malos fuisse cōuenit. Vnde ill⁹ poeticū. Extrema p illos iusticia excedēs tris vestigia fecit sed ferendū ne q̄ male fuerāt nouissimi p̄mi sint/ut si vnquā forte esset ad v̄tutē reditus/⁊ ad pristos mores/in hac quoq; sint vltimi. Nūc ad ipāq; agriculture artem redeo/q̄ magnis olim tractata viris atq; ingenijs in precio fuit. In qua ut multis in rebus altum locum catho cēsori⁹ tenet/de q̄ cū verissime scriptū esset optim⁹ factator optim⁹ orator optim⁹ impator/⁊ tandē laudis ad cumulum/illud est additū sine emulo/seu sine exemplo sui temporis agricola. Quē puderet igit̄ cū cathone t̄ram colē? Quis oīno turpe sibi aliquid ducētis qd̄ pulchr̄ sibi ille duxisset q̄ p̄ter cōpis atq; animi v̄tutes rer̄q; gestar̄ gloriā etiam de hispania triūphasset? q̄s sollicitare atq; hōtari boues erubescēt quos insultum vrgeret illa vox q̄ tot magnos exēcitus in p̄lium accēdisset/tot ancipites causas disertissime porasset. Quis rastrū atq; arat̄r̄ fastidiret qd̄ illa triūphalis atq; phisica man⁹ attingēt/que in signes de tot hostib⁹ victorias peperisset/tot d̄ rebus optimis p̄claros libros scripsisset/siue ad phiaz siue ad historiā siue ad vsum vite spectantibus/quales sūt quos de hoc ipso/qd̄ nunc loq̄mur scripsit/p̄m⁹ eq̄dē apud nos colendi arui p̄cepta colligit infōmā artis ac redegit in lr̄as/secutiq; illū multi aly/aruor̄ q̄r̄ q̄dē humile illud ac de p̄ssum artificium nobilissimis atq; altissimis versibus extulerūt/quos nūc memorās nec humane in memor necessitatis agriculturā terre nō in p̄bo. Nūq̄ tamē aut scriptor̄ claritas aut inopie metus coget ut liberalib⁹ ⁊ honestis artibus p̄ferēdā censeā nec equādā quidē/q̄uis eīn eosdē duces simul illustres ⁊ agricolas p̄mū illud impy tempus habuerit/mutata iam spacio res est/neq; ut fragilior nūc natura ē/ad res tā varias ingenia vestra sufficiūt/hac etate igitur excellentib⁹ viris agriculture operam dare nō p̄ arte ul̄ negocio sed p̄ ocio ⁊ curar̄ alter nacōe p̄ miserim/utq; interdū teneros ramos pubescētibus gēmis inserere luxuriācia folia/curua falce cōpescere/lasciuos palmites p̄lis in spem trabibus cauis infodē sicientibus pratis querulos ⁊ riuos p̄ne calle diūtē illos sinam sicut fodere p̄tinaciter atq; arare/totoq; animo in terris incūbere nisi necessitas cogat indecor̄ atq; indecens docto fortiq; viro arbitror cui nobilioris exēcicij de esse materia vix possit. Natura parens optima/dum multas mortalib⁹ artes daret ipsa etiam distinxit ingenia ut cui quisq; erit aptissimus illi insistat. Videbis aliquem qui mediocri

Cic. optimus factator optimus orator optimus imperator

ingenio/tam solert aut arua sulcet aut maria/ut hac in re cuiusuis acu:
men phi nulla sibi cōferri possit industria stultum ⁊ in gloriū fuerit/
cū alio nō in tua sed illi⁹ arte cōtendere/vbi toto maior vertice minor
appareas/⁊ victor in maximis multis ac paruis in rebꝰ facile vinci q̄as
G · Ager hac michi estate ꝑfertilis fuit · R · Proxima operire pre:
sens sepe fertilitas venture scerilitatis arra est · Rara quidē sine intmis:
sione ꝓsperitas · G · Diligenter agrū colui · R · Hene si nil meli⁹
qd̄ faceres fuerit · G · Colui vineā exquisite · R · Iletā cū illa forte
vindemiā pactus an cū ⁊ pruina aut cū grandine pepigisti · G · So:
lito largius aruū seui · R · Plures pastes grues rure/plures domi
mures volucꝝ hospes ac vermiū loly excussor/arce conpactor/horrei
architector metēcium ꝯuus ac terēcium · G · Seui agꝝ largiter · R
Esto in spe bona/metes qd̄ seuisti triticum atꝫ solicitudinē nisi illud ē
verius/qd̄ triticum plurimoꝝ anxietas tua est ⁊ ut ꝓprie dixerim/agē
ipse est aim⁹/cultus intencō/semen cura messis/labor hanc vberimā
ꝑcipies · G · Rus optime colui · R · Dicam qd̄ mireris ipsi illi an:
tiqui agricole/viri fortes quibꝰ glorie fuit agricultura/colendum bene
censuerūt/ꝯ non optime · Incredibile ꝑmo forsan auditu/at exꝑiencie
cōꝓbacōe verissimū/vix em̄ fertilitas sūptū equat · est ꝙ apud ipos ve:
teres/homis atꝫ agri operacō non inepta/ut vterꝙ si sūptuosus fuerit/
q̄uis ⁊ q̄stuosus reliq̄ nichil aut modicū sit/neutꝝ igit̄ magni extimā:
dum · G · Sūmo studio tram colui · R · Tete mallē colēs/ꝯ terres:
tre animal terrā amas nec mirū tamen cū illā quā nūc ꝑcolis in ping:
uabis cole terrā agroꝝ atꝫ v̄boꝝ quantū vis/neꝙ multos terre pedes/
ad vltimū occupabis/neꝙ ut ait flact⁹/haꝝ quas colis arboꝝ te ꝑter
inuisas ꝯpssos ille breue dū seq̄t

fertilitas vix sumptū equat

58 Mena michi sūt viridaria · R · Habent hec interdū fateō
honeste aliq̄d voluptatis/non nūquā etiā in honeste eq̄ igit̄
studiosos/ac voluptuosus videas vmbrosis secessibꝰ delecta:
ri/nam ⁊ ingenium locus excitat/⁊ ad pniāꝫ quosdā/alios
ad incōtinēciā/ac lasciuiā exhortat̄ · Nec de nichilo est qd̄ sumus oratō
dū in festo reo adulteriū obicēt/amena in quib⁹ id ꝯmissum esset loca
descripsit q̄si a flagicia stimulos/non locis g° sed animo gaudendū est
si talis obtigit qui bene locis omibus vti norit · G · Secretis viretis
affluo · R · Secretū tyberij viretū/⁊ secessum capre quis ignorat?
pudet pigetꝙ exeq̄ que omibus itidē nota sūt · Ille senex hircinus loca
illa se posita quibus ꝓbris infecēit · Quāto aūt gloriosi⁹ arido in rure
exul stipio affrican⁹ vixerit quā suis in voluptatibꝰ princeps ille roma:
nus · Repto ergo nō in locis/neꝙ vilis ꝑter aim/in rebꝰ habitat omis

vestra felicitas. Vnde ⁊ qui solitariā vitā recessusq; abditos laudaue:
rūt/sic intelligi voluerūt/si is animꝰ vtistēt/⁊ nō alit/ꝓinde quē tu de:
uiretis tuis fructum colliges/expectādū erit/ac tamen demū quid pro:
nūciē videto/nā si locis tantū gloriaris/que tua nudiꝰ terciꝰ nō erant/
⁊ tua forsitan cras nō erūt/ac sirete cōsideres/tua etiā nūc nō sunt/ali.
eno ꝓcul dubio gloriaris. Quis hic glorie tue locꝰ? quid ad te si geli:
de ꝑ estatem alpes/si olimpus nubibus alcior? si romosus ac frondifē
appēnimꝰ/quid si lucidus ticinꝰ? si amenꝰ athesis si sonorꝰ sorgia/he si
laudes sūt/certe nō sunt hoīm ꝫ locoꝝ/tuū sic expedit ut lauderis. O
Decoris spacior viretis. R. refert que nā cure interim tuo in pectoē
spacient nam quid iuuat archula in eburnea vngenta olida cōdidisse?
quid pulchris ī locis turpē aīm: quot in rupibꝰ hōridis sanctissimi flo
ruerūt viri: quot in pratis florentibꝫ turpes adulteri marcuerūt? Adde
q̄ non animis solū/sed corpibus viteq; hoīm interdūq; loca huiusmoi
nocuisse/cōptum est/nō tantū hausto aeris in modico/sed ferro/etiam
occultoq; impetu. Quis non legit: apud turciū ameissimos nemoꝝ re:
cessus ⁊ vireta illa medorū manu consita regū/ac sacra paꝝ curam/⁊
p̄cipuā ut ꝓhibent voluptatem? At q̄ in illis visu ebry ac vesani regis
adolescentis/interfectꝰ est parmenio clarꝰ senex ⁊ in fallor macedonū
p̄mus ducū/q̄s nō nouit caietani litoris flexū illū/quo nullꝰ sub celo
pulchrior/nullꝰ amenior. Illic iussu te mulēti/⁊ crudelis antony occi
sus est cycero/⁊ poterat ut cūq; tanto viro locus cōuenire/ut postquā
scilicet rome mori/fato vetitū erat/florido in rure moret/florentissimꝰ
oratorū virq; optimꝰ. Sed ⁊ modus ⁊ auctor mortis/prorsꝰ indignꝰ
fuit. spaciebat illis forte tūc in locis cycero vrbanas fugiens ꝓcellas/
⁊ ul ad phiāz vitaq; cultū suo more ⁊ noui aliquid cogitabat/ul rem
publicam miseratꝰ/de statu patrie cōceptū animi dolorē occuloꝝ ob:
lectacōe leniebat/qn̄ ab illo omis hoste v̄tutis in missi carnifices talē
virum abstulerūt mūdo/qualē ut auguror secula nulla restituēt. Sic
est igit loca delectabilia sepe insidys opōtuna sunt/dū licenciꝰ ibi lax:
iusq; degit/aūsisq; magnis sensibꝰ accūspectione ꝑiculi/nam ⁊ laqueo
densis in siluis fere ⁊ visto volucres facilius in ramis viridibꝫ capiunt
O. Iletus in viridarijs ⁊ curarū vacuus dego. R. Ileticia curarūq;
vacuitas/caucioni semꝑ adūsa est/dum sua nēpe quisq; ꝑicula dū cōuēz
humani generis statum oīs acriter cogitant/vix aut letus valde/aut
curarū vacuus quisq̄ uiuet/neq; locoꝝ species/neq; opū spes/obliuio:
nem attulerit/impudencium maloꝝ. O. Ilibenter in viridarys meis
versor. R. Nō hercle libēcius q̄ apri ⁊ vrsi/nō refert aūt versis/
sed quid ibi agas nūquā te locus nobilitauerit/ꝫ tu locū/neq; id alit

q̄ p̄claris ibi ⁊ in signe aliquid moliendo

59 Audeo gregib⁹ ⁊ armētis · R · Brutinū gaudium · G
8 Armentis ⁊ gregib⁹ abundo · R · Hlyuiā ꝓsperitas quā
belue peperé · G · Amo greges ⁊ armēta · R · In omi
amore amantis ⁊ amati similitudo suspecta est · G · Armē
ta gregesq̄ amo · R · Amatis oīa/nisi vos inuicē /ac virtutē/que in
p̄mis erāt amanda neglectis/negligenda diligitis · G · Amo armēta
gregesq̄ · R · O miri rex̄ viliū amatores osoresq̄ nobilium amatis
que nec se amari senciūt/amantib⁹ vicē reddūt cū inter ea nec vos vi:
cem reddatis amantibus totūq̄ hoc malū facit auaricia/ut non modo
s̄uū ingenuo/pec⁹ hoi p̄ferendū extimetis · G · Armētor̄ gregumq̄
ingens copia est · R · Si p̄te ipsum illos paueris quid nisi occupatis
simos pastor rex̄ ?officium vile/laudatū licet a multis ante alios aracu:
lo veronensi · Si palios/nō tu pastor sed pastoris s̄uus/pastor̄q̄ dol
expositus nūc vicin⁹ ab fuerit nūc p̄cipiciū/nūc morb⁹ ab actor quoti:
die demū aliquid fingendū vnde dānum tibi/dolorq̄ ⁊ illusio · Mag:
na vero pars mali fuerit illusor rudis/magna pars doloris/vilis auctō
iniurie peior ad ulterio turpis adulter est · G · Armentis ac gregib⁹
diues sum · R · Laudate diuicie sed incerte/⁊ casib⁹ multis obnoxie/
fraudib⁹/rapinis pestibus q̄ tam crebre/⁊ tā valide sūt ut sepe totos
greges totaq̄ lacerant armēta/nota pestis quā lucreci⁹/quāque illū se
quens maro descripsit/⁊ quā multas putas famosas nim⁹/scriptor̄ pe
nuria sed damnosas eque · G · Diues sum gregibus ⁊ armētis · R
Vage patētesq̄ diuicie/q̄ nō dicā arcula aut aur̄ ⁊ gēme/sed me do:
mo/licet amplissima claudi possūt/iā nec a seruis/nec a furib⁹/nec a fe
ris a trocib⁹ tutus es/omib⁹ in tuas diuicias datū vis · G · Gregibus
⁊ armentis gaudeo · R · Gaudes semel doliturus miles/nullus dies
sine rumorib⁹ mestis ibit/nūc irruerūt sabei/tulerīt oīa/nec nō pueros
gladio p̄cusserūt ut ⁊ petuoso illi quondā nūciatū seui est/nūc bos cō:
nu fregerit/nūc crus equus/nūc vagantē lupus agnū nūc infectū gre:
gem mors inuaserit · Nō satis miseri vestris malis/⁊ mōtalitate ꝓpria
visi estis nisi mōtes brutor̄ q̄ aīaliū lugētis

60 Vnt michi elephātes · R · Cui q̄so vsui pacis ne an belli ?
s habuerūt hos/duo illi notissimi hostes ytaliē pirrus ⁊ ha:
nibal quibus romanas dum turbare acies sperāt/suas tur:
bauē/aīal g̃ue ꝓrs⁹ ⁊ enorme qd̄q̄ ut ex hystorys nosci/
sepe suis exicō fuit/aspectu mirum ⁊ mole ⁊ specie ⁊ odore ⁊ stridore
tribile effectu aūt inutile/ꝓcuracōe difficile · G · Est michi ingēs ele:
phas · R · Fuerūt olim in ytalia elephantes nō venatu q̄siti illi q̄dē/

sed ab hostib⁹ capti/ ⁊ in triūpho ducti/ quiq; p̄ma fronte truerāt eq̄s ytalos victores in capitoliū secuti erepti aūt pirro/ carthaginēsib⁹ vēo non erepti tantū/ sed etiam interdicti/ sic enī incondicōnib⁹ pacis/ quā victi pecierāt/ noiati cautum/ ut ⁊ quos haberent domitos traderēt ⁊ alios nō domarēt ita sensi ab oleuit vsus elephantū nō solū in ytalia/ vbi longe aduene ibiq; aduecti erant ꝫ in affrica etiam ⁊ egypto/ que illoꝝ sunt vicinioꝛes origini. Itaq; ⁊ in ytalia auoꝝ memoria vnicum friderico romanoꝝ pricipe fuisse/ ⁊ nūc egipcō tyrāno/ non nisi vnicū esse fama est vtrūq; vero ad spectaculum pocius q̄ ad vsum/ sic in india atq; in ethiopia exteraꝝ tedio gencium liberati siluas patrias incolunt elephantes tu quis es q̄ elephante gloriaris? videris alterne hanibal? qui vno nectus elephante vnoq; fretus oculo/ ytaliā fatigauit/ ego hāc beluā ⁊ si humani emulā intellectus/ ab auctoribus ꝓditā ⁊ moribus miris in signē/ habendo tamen mutilem ⁊ in eptū ⁊ regie poci⁹ luxurie quā p̄uate fortune habilē dico/ que domū impleat horreum exhaureat. G. At camelos habeo. R. Vna est pene racio vtroꝝq;/ nisi q̄ elephas turribus camelus sarcinis ferendis ydoneus eoq; vtiliō apciorq;. Si cōsiliū petis vtere beluis quas his vbi vitam agis/ mundi partibus genuit natura parēs prudētissima que ⁊ beluas ⁊ alia suis queq; climatib⁹ apciora distribuit. G: Camelum habeo. R. Tria milia habuit ⁊ amisit iob ⁊ morbi ⁊ raptores/ ⁊ in fecta pascua ⁊ ruine ⁊ mille casus vestra vndiq; armenta c̄cūcidēt/ campi ⁊ colles ⁊ menia ꝑdūt assidue/ quid his facias que nō stāt/ bona vr̄a fere oīa in ꝑpetuo motu sūt ⁊ q̄ in sicā virtute ai debētis famā querē/ peregrinoꝝ aīancium nouitatē sectamini

Ymia delectabilis est michi. R. Fedum animal aspectu iste animal effectu/ d̄ quo q̄d aliud quā tedium speres q̄tq̄d domi reppēit aut cōrūpet aut sparget. Si his atq; huiusmoī delectaris vtiq; delectabilis symia tua est. Mōstruosā beluā notat cicero/ nec nim⁹ aliquid mirū di⁹ q̄ vrnā sorciū euertisse. Idq; ꝓ ostētu grecoꝝ i hystorijs scriptū eē/ vire optimo doctissimos vir irridq; cū vere miꝝ pocius videri debeat si nō oīa euētat aut dissipet. G. Iludricis aīantib⁹ abūdo. R. Turpe sin l̄ ac ludicꝝ eē aliq̄d nō potest/ q̄s enī in tūpstudie lud⁹ est? quin imo ab oī q̄d ocl̄os auresq; ⁊ nares ⁊ aīm afficiat/ fugiendū ē cōrupti gust⁹ est amara diligē/ ꝫ hic vestermos ē/ tūpib⁹ delectari/ neq; vero tūpia ⁊ inepta tātū aīalia ꝫ q̄ michil est fedi⁹ obstenas etiā hoīes linguaq; ⁊ morib⁹ odiosos mdlicys hetis ⁊ ad sūmā quāto q̄tq̄d d̄fōmi⁹ tāto vobis accepci⁹ cariusq; h̄ in reb⁹ oīb⁹ vniformis ē regl̄a h̄ amor h̄ idoles h̄ studiū/ h̄ vr̄i iudicij laus est

62 P Auonibꝫ affluo · R · Ex illoꝝ caudis argi oculos reppisse
cōsilium fuerit/ne pedibꝰ noceat notissima tegulaꝝ pestis
G · Pauones multos habeo · R · Auē visu pulcrā nō in:
ficior atꝫ amenā/ꝫ hec voluptas oculoꝝ/multo auriū tedio
pēsanda est/quibꝫ cont̄ illū tartaree vocis horrorē/uł fuge uł vulixce
pycis auxilio opus sit ut sileā oni pei⁹ tedio vicinoꝝ odiū ac lamenta/
vos véo dū ipiose ⁊ nichil intētatū gule pareatis/nec aliena nec vestra
i comoda cogitatis/obliti hāc viris oli fōtissimis cōsuetudinē nō fuisse
quādo intacti pisces ⁊ fere ⁊ volucres tute erant/⁊ p̄ter pēnas nichil
in pauone placebat/ut naso ait/neqꝫ nūc sane quid in hac aue tantope
placeat muenio p̄ter nobilitatē carniū que nō putrescé dicūt̄/longum
etiā in temp⁹ si ꝫuent̄ qd̄ ⁊ tibi licitum experiri ⁊ exptū se asserit/au:
gustin⁹. Ita vr̄aꝫ famē nisi assit ambicō/nec cib⁹ saciat nec voluptas/
pauonē c̄te cibi gr̄a rome p̄⁹ occidisse fert̄ hortēsi⁹ orator/vir eloq̄o
clar⁹ moribꝫ delicat⁹ ⁊ molł ut feīa ꝫ q̄ moꝝ plures eloq̄y aut raros
hēt imitatores · G · Pullos nutrio · R · Impedimētū domui/escā
vulpibꝫ aree suffossores quoꝝ vngulis ⁊ puluerīū semper solū ⁊ nūq̄
supéficies equa sit · G · Gallinaꝝ magnus est numerus R · Vt ces:
sent tedia pene par fruct⁹ ⁊ impensa erit/magno precio longisq̄ cla:
moribus exiguū ouum constat · G · Sed abundo apibus · R · Nō
mortalis modo ꝫ volatilis ⁊ fugitiua felicitas tua est · G · Aluearia
multa sūt michi · R · Nō min⁹ in quolibet quā in magna vrbe ne:
gocy/uł in castris est strepit⁹/nūc ex anima fugiēt nūc pugnabūt re:
ges/nūc timitu eris/nunc iactu puluéis res egebit ut salua sit sepe oia
exptus nil ꝓfecéis/qum cū dicōr esse credideris nud⁹ sis/ꝓnde si ꝫuā:
di studiū cū melle contuleris mel amaꝝ voces · G · Sed columbis
affluo · R · Atqui apiū intalamis silet̄ p noctē ut virgili⁹ dit̄/in colū:
bario aūt nūq̄/vix est aīał in quieci⁹ columbo · G · Plena michi sunt
colūbaria · R · Sūt q̄ litigēt ⁊ q̄ gemāt/qui dieb⁹ domū fedēt nocti:
bus somnū frāgāt En magni gaudy materia

63 P Iscinas michi exstruxisse gaudeo · R · Nō puto felici⁹ ex:
struxeris quā salomon · Cū te g⁰ dūteris ad vniūsa opa que
fecerūt man⁹ tue/⁊ ad labores in q̄b⁹ frustra sudaueris/vi:
debis moribus vanitatē ⁊ afflictōeꝫ animi/ut vnde gauisus
fueris fortasse doleas/iacturā extimans ⁊ tēporis ⁊ in pēse · G · Fe:
ci michi piscinas · R · Nō satis est gule oīs t̄ras lustraé aq̄ etiā tēp:
tant̄ ⁊ in regno suo piscib⁹ carcé erigit̄ · G · Piscinas impleui · R
Ilibétatem piscibꝫ abstulisti ac nature domū quosq̄ illa sanos fecerat/
egrotare docuisti · G · Coegi aq̄s in piscinā · R · Vim aquis intu:

lisse in iulio cesare tāto illo quidē viro notatū ⁊ supbie dātū vides/qd
igit̄ in te speres. G. Pisces in uiuario cōclusi. R. Pēnatas volu:
cres vinculis ⁊ impio coercetis quid mirū si pigris quoq; piscib; impa
tis oīa prsus i vestra potestate ⁊ vr̄is subiecta sūt pedibus laboriosi ⁊
cupidi mortales p̄ter vnū aīm quē regere ac frenare/ut nō potestis/ut
qd est veri⁹ nō curatis/itaq; vag⁹ ⁊ in domit⁹ ille vos agitat ⁊ i om̄e
vanitatū gen⁹ ac scelerꝝ impellit/qui si vobis imo si racōi subditus atq;
obediēs esset ad meliorē finē rectiori calle vos ducēt/p̄staretq; ut mul
ta que capitis spernētis. G. Pisces inclusos in piscinis habeo. R.
Cū oīa subdita sint vobis/vide quā d̄corū sit vos eē subditos volup:
tati rei oīm vilissime rerꝝ nobilissimos oīm q̄ sub celo sūt. Sed sic est
omib⁹ imperare vultis/ut libidini ſuiatis/neq; vēo nou⁹ hic ēror nec
plebeus ſ antiqu⁹ ⁊ illustriū piscinos ⁊ viuaria ostrearꝝ p̄m⁹ instituit
Sergius orata baiano i litore sub idē tēp⁹ reliquorꝝ pisciū viuaria in:
cepit licini⁹ muēna utiq; cognomie/seu illud agnomē a pisce sortitus
En p̄clare agnominū cause q̄ ille scz aratā pecyt hic murenā. En qui
affricani ⁊ macedonici titulos mereāt̄/⁊ forsitan non curarꝝ minus his
suis piscibus capiēdis ⁊ ꝯdiēdis inq; suis viuarys extruēdis suscepāt
quā stipio ⁊ paul⁹ in liberāda atq; ōnāda patria suis victorys ac tūphis
Itaq; penit⁹ verꝝ fit qd q̄dā dicūt quātitate curas hoīm pene pares/
qualitate vero longe impares atq; ut mala semp exempla imitatorꝝ t̄bis
affluūt/secuti sūt liciniū hūc nobiles viri philipp⁹ hortensi⁹ ac lucull⁹
vir eloq̄y memorabilis/qui viuario simplici nō cōtent⁹ illic ꝓpe neapo
lim montē scindi fecit/nō minori sūptu quā q̄ sibi villā erexēat/req̄em
captis piscibus medidat⁹ fluctu equoreo scisse rupis claustris istar trā
quilli pōt⁹ in misso/quāobrē magn⁹ pompei⁹/ut q̄ nō viuaria/ſ ipia
cogitaret hinc illepide hūc lucullū persem totatū hoc est monciū effos:
sorē nūcupabat/quid d̄ alys ibi muēnarꝝ viuaria p̄m⁹ fecit chirus q̄dā
nescio quis. Nā cū oīb; murenis suis ad huc noscit̄ male/q̄rꝝ illa copia
tanta fuit ut earꝝ sex milib; triūphalē tenā iuly cesarꝝ ad ornaret/⁊ hic
q̄ suos imitatores habuit noticiā hortensiū oratorē de quo sup̄ diximꝰ
virꝝ q̄ molli nūquā d̄fuit exemplo. Ita vr̄e lr̄e sepe nichil detrahūt insa
nie. Nō nūquā vero qd mireris adiciūt/dū licere sibi oīa extimāt/qui
lr̄as didicerūt/⁊ multa sibi arrogāt que sine lr̄is nō auderent. Et hic
g⁹ viuariū habuisse dicit̄ baiani tract⁹ in lr̄e. Ibiq; inter cetēos pisces
hic murenā vnā dilexisse/ut extinctā luxerit. En amor egregi⁹ en docto
grauiq; viro fletus dign⁹/q̄ nec sui tēpis bella domestica/neq; ꝓ scrip:
cōes ac ciuiū mortes flesse legit̄ nec canēsem si suū in tēp⁹ incidisset fle
turus fuerit ruinā murene obitū fleuit/tāta hec leuitas facit/ut iuniori

venia debeat antonie/etas ac sexus excusabiliorem reddit inepciā/que
murenā suā nō tamē defūctā genuisse/ꝫ viuētē aureis in auribꝫ coluis:
se ꝛdit/sic ut baulos id erat ville nomē ipsis baianis in finibꝫ multos
spectaculi nouitate ꝯthēt fuerūt ⁊ viuaria cocliarū/⁊ alie pisciū vari:
etates atꝫ in p̄mis lup⁹ tibēm⁹ inter duos p̄cipue potēs capt⁹/si satis
mlta d̄ alienis ēroribꝫ/tu q̄ plures his implicitos vides eo diligēci⁹ ca:
ue ne similibꝫ ipliceris/neqꝫ tibi nūc vsū pisciū ꝫ nimis magnā curā re:
rū viliū interdico

64 Ves varias in auiario cōclusi · R · · Jam pisciū min⁹ mirō
ēgascula/ sūt ⁊ volucꝝ/q̄bꝫ lacior ac liberior pata celū erat
inuenit gula venacōꝫ/inuenit piscacōꝫ/inuenit aucupiū nec
cepisse satis est quas liberas natura c̄auerat nisi etiā asseruēt
At quāto erat honesti⁹ gulā cogē parabilibꝫ atꝫ facilibꝫ contētari ⁊ sil:
uas feris/maria piscibꝫ aerēqꝫ volucribꝫ linquē quā in hys tantū study
ponē/quātū si captādis in v̄tutibꝫ ponēt/illas p̄dē nā mīme sūt fugaces
optimo studio q̄sitas int̄ aī habitū clausissetis vñ nec effugē possent/
nec aufferi · O · Auibꝫ auiariū impleui · R · Rē neq̄q̄ necessariā ⁊
q̄situ/nec min⁹ custodia difficilē ꝑuetustā tñ/cui⁹ ante mille q̄dringē:
tos ānos rome auctor fuit veli⁹ q̄dā cognomēto strabo vir equest nō
ille q̄dē leli⁹ sapiēs habit⁹/q̄ si auiaria repisset nomē sapiēcie ꝑdidisꝫ
Quedā sūt/i vētu ut videt vtilia ac iocūda/q̄ tñ ingenia alta d̄deceāt/
q̄ piscinas q̄ auiaria inuenerᵗ/q̄d aᵈ quā gule studiū habuerᵗ ? q̄d v̄tu:
tū cultoribus alienū ē · O · Inclusi pingues turdos ac turtures · R
Sed nō tardos tōtoēs/tot illecebris irritata gula supplicia exigit sto:
machi laborātis. An nō satiricū iᵈ audistis ? Pena tñ p̄ns cū tu depo:
nis amictus turgid⁹ ⁊ crudū pauonē in balnea portas de pauone loq̄t
fōmosa etcīm ⁊ famosa est auis ꝫ nō sola/que p̄cipitē gulā flectat gule
q̄dem oblectacō gust⁹ breuis/ipse q̄ mox in nauseā versur⁹ in coēceas
pēa aūt lōga cruditas indigestio bilis morbi/sepe etiā ⁊ mors · J · nūc
turdis pinguibꝫ ac t̄turib⁹ gl̄are · O · Habeo loq̄ces coruos ac pi:
cas ⁊ psitacos · R · Ilectat⁹ his august⁹ cesar eos magis emit p̄cys/
q̄ victorē ac triūphatorē cesarē salutarēt · Cūqꝫ sub inde aly/atꝫ aly in:
gerent satis se salutāciū taliū domi hr̄e respōdᵗ/ponēs illi metā vani:
tati nisi coruus ipse nouissim⁹ ioco illi mirabilis pluris se quā ceteros
redimi coegisꝫ ⁊ h̄ q̄dē in sat̄nalibꝫ legūt. Quid i nat̄ali vicini vr̄i vēo:
nēsis historia cōu⁹ ille tā docilis esu/trina vbi inpēse alebat i publicū
euolare solit⁹ ⁊ tyberiū cesarē trusūqꝫ ⁊ germanicū noīati totū deniqꝫ
romanū ꝓpl̄m salutaret tāta plebis gr̄a/tātoqꝫ oīm fauore ut cū eo vi:
cin⁹/ul̄ inuidia ul̄ ira ꝑcitus occidisset ingēti oīm merore occisor ipse

ex ea victima pulsus primo/ deinde etiam a populo interfectus sit· Cor-
nuus autem operosis ex equus ⁊ solemni funere elatus ac traditus se-
pulture·O meffabilis populorum semper insania in illa urbe fletum
⁊ sepultum coruum ⁊ eius interfectore romanum quem morte mula-
tum· In qua nec affricanus maior sepulcrum habuit nec minor vltore
quia si oys placet coruus hic populum salatabat/ut diximus illi autem
non salutabant/sed salutem populo gloriamq; contulerunt a deo gra-
tior vox coruorum quam virorum virtus illustrium·Neget nunc ali-
quis tutum sese populi commisisse iudicio quāq; veris extimatoribus
non sit mirus hic publicus virorum forcium contemptus/cum ab hys
coruorū volucrumq; loquacium miratoribus ac diume voces ⁊ celestia
spernantur oracula· ℭ· Formosus michi est psitacus· ℜ· Solus
nempe omnium torque aureo in signis misi femix/⁊ ipse esset auium tō-
quatus ⁊ pteria sue vnicus speciei verum psitacus salutator magnus/
⁊ presertim principū/plane quasi adulatorem illum fecerit natura vnde
disticon illud in notuit psitacus a vobis aliorum nomina discam hoc
didici per me dicere cesar aue· ℭ· Est michi pica disertissima· ℜ·
Cum parari sint hommes diserti tibi disertissima pica est/loquax fate-
or ⁊ salutatrix est sedula vnde ⁊ illud·Pica loquax certa dominum te
voce saluto·Si me non videas esse negabis auem·Certe de huius auis
intencione discendiq; studio mira nescio an ⁊ vera narrantur· Illud in
primis vix credibile propositum ei verbum si oblata sit augi illam gra-
uiter ⁊ affligi molestiamq; animi tacita meditacione testari cum eam si
verbum ei ad memoriam reducatur/ nuris modis hilarescere/ac si pró
fus seu verbi difficultate/seu memorie imbecillitate vincatur/predole-
re etiam interdum mori/ut iam animo mira homeri mors poete sit ha-
benda/si tamen illa etiam vera est/neq; vero picis omnibus hec doci-
tas datur sed his tantum qui ex glande cibum nomenq; percipiunt ⁊
apud vos vulgo glandarie vocitantur picarum species ⁊ forma in sig-
nis ⁊ ingenio· · Dulcisonam canoramq; luscinian nactꝰ sum· ℜ·
Et hanc quoq; ⁊ sturnum greci latinq; sermonis docilem inueniri ⁊
turdum insuper ⁊ sua etate sermones humanos imitantem rome fu-
isse auctor est plinius secundus/quod de sturno publice nuper notum
fuit/quem seritatim plurima verba proferrentem humanis accenti-
bus sepe in ipsius pliny patria ⁊ audire tibi contigit/⁊ mirari nam d
psitaco tam certa res est ut mirabilis iam esse deberit quocies hunc
audisti cibos vnum atq; alterum clara voce poscentem quocies nutri-
torem suum nomine propria vocantem atq; ut persuaderet multa illi
gestuum ac verborum dulcedine blandientem quocies sic ridentem ut

aſtantes in riſum cogeret/nec ommo alitis ſed veri riſus hominis cre-
deretur/que quamus ita ſint tamē hy omnes luſtiuie preſertim meli-
us multo mihi credite/ſuis in ramis caueret quam veſtris in caueis
miſi quia veſtra cupiditas nichil eſtimat/miſi quod ſibi proprium fecit
cum natura fecerit cuncta connuma/ſic vltra ſuos fines atz vltra ſuum
nomen tendit auaricia · ℭ · Aues innumeras congregaui · ℟ · Vt
multas ſiue ut omnes habeas fenix puto de erit ſiue vnus ſiue eſt nul-
lus/ſiue illud i fidere recipim⁹/quod quidā tradidere quod anno vrbis
octigentesimo/auem hanc ex arabia in egiptum auolaſſe

Vacat Nec Vicio Nec Defectu

captamq; ibi/et romā delatā/atq; incōmicio spectaculo populi expo:
sitam sup̄mā tandem ut credibile est mortem obisse qd̄ adultimū esse
non dubitāt fl̄m (qui deprimis magni dubitāt auctores) Ita cū ōnis
aues habueris/mirabilem pulcherrimāq; omniū non habebis dolens
et indignans iocor/ut q̄d em̄ semp̄ pueri in manibꝰ gaudys exultatis/
utq; ait salomon · Vsq;quo p̄uuli diligitis infanciā quin aliquādo cō:
vertimini ad correccionē meā ⁊ idem ait siquidem ipsa eadem sūt que
loquor sinite o ceci aues insiluis agere et indificare/⁊ pasci ⁊ canere
⁊ errare · Vos inertis pluas animi ad celū pandite /atq; humo nos
attollite · Enittimini non volucres captare/ s̄ volucres fieri tuq; hys
omissis /de quibꝰ loqui pudet /sed q̄d habes q̄ letari virū deceat p̄ferre

Vxorē duxi nobilem

R · Mallem tibi non tantū picas

⁊ psitacos sed bubones strigesq; domi esse illi cauerēt ista
iurgabit̄ illi aliquid nūcciarent/hec p̄aget illos excludere
liceret/hanc non licet · G · Claro cōiugio ornatus sum · R · Spe:
ciosa vinctus es a cathena vnde te sola mors liberet · G · Claro con:
iugio felix sum · R · Casto felicior /felicissimꝰ celibatu · G · Pul:
cro coniugio illustratus sum · R · Anceps vxoris electio/d̄formis
facile fastidit̄ formosa difficile custodit̄ ea lege qua inter formā corpo:
ris atq; animi castitatem lis p̄pe p̄petua est sed ut quod rarissimū est
contingat ⁊ forme pudicicie iūcta sit vberius tecū agā/accedāt ⁊ fe:
minee dotes alie/nobilitas/sensus/opulēcia/ fecūditas atq; facūdia/
fame integritas moris cādor/scito tuū lumē hys in mixtam subintrasse
sup̄biā ut iure satiricus videat̄ malle venusinā quā corneliā gracōris
matrem affricani filiā paternis triūphis ac gloria insolētem · G · no:
bile coniugiū ⁊ honestū obtigit · R · Quid de fasto fastidioq; ais
paꝝ ne feminei mores noti disce s̄uire /disce pati/disce caros p̄dere/
vni coniugio vacandū est amiciciaꝝ scopulꝰ vxor imperiosa ⁊ viri af:
fectuū moderatrix · G · Generosa michi vxor obuenit · R · Grauis
sarcina/dure cōpedes et liberos humeros atq; olimpedes p̄ment/q̄bꝰ
te sola mors liberet/dictu duris duriꝰ cogitatu durissimūq; p̄pessu/nō
vnius lucis sed tocius vite hospes forsitanq; hostis/vacuā p̄sidys in
vasit domū vnde illam ut dixi veteris repudy spe sublata/sola scz mōs
excludat · G · Coniugem gratam duxi · R · Erras illa te duxit diu
nimiū fueras tuꝰ accessit sponsa domina/carnifex p̄uiguis/emula so:
crui/familie iugū coquine labor/onus penui /sumptus arcule ōnamitū
aule diurnū spectaculū fenestre lis nocturna cubiculo · G · Vxor ve
michi amātissima · R · Cum amore si nescis zelus et suspiciones ⁊

querele subeunt in mortale duellū domi habēs/ipsis ex voluptatib⁹ ⁊ iocis inimicicie erūpēt/nec ad mensam/nec mthalamo tut⁹ eris/nullū tempus litigio vacabit/media nocte pugnabit · G · Exoptatas nup: cias contraxi · R · Cū coniuge nupcias/cū pace diuorciū · G · Vxō contigit cui vnice placeo· · elius forsitan displiceres/non te amā do p̄meret atque attereret/⁊ cogitare ⁊ res tuas agere/et sōnū carpē sineret/nūc vxori placēs nil quod tibi placeat p̄ter illā speres/totum sibi te vēdicat nec sufficies totus/si quo forte ire velis fugere te/fuge q; causas fingere si quid agas oblitū sui/si quid cogites iratū sibi/si cibo abstineas sordere res suas tibi/si somno cesseris externo venere fessum dicet/deni q; ut vxori placidus tibi at; alys inutilis sis oportet G · Vxorem habeo que me ardenter amat · R · Melius amaret ca: ste/pie/sobrie/verecūde/ardens amor quid est nisi incēdiū anime? qua ardente quisnam ibi modestie? quis reuerēcie diugali quis trāquillitati aut locus aut quieti? ardenter te amat vxor in vicissim amari senserit te pestet/amoremq; odio mutabit sui equādus tibi est amor ⁊ tu ar: deas necesse est/vniq; deditus sis amatim zelotipe diugis vir in sōnis/ nūc blandicys nūc querelis fictisq; criminib⁹ excitand⁹ exercēd⁹q; p: noctem seu licēci⁹ oculū deflexeris seu ridenti lenci⁹ arriseris/seu vici: nam salutaueris seu formā alterius laudaueris/seu domū feri⁹ redieri postremo aliquid feceris aut dixeris quo suspect⁹ reusq; lesi sis amoris que si vita dici debet que nam mors dicenda sit (nescio)et hec quidem de tuo ardenti amore sentencia nostra est · G · Est michi ꝑpetua thōi consors · R · Et somni ꝑpetuū exiliū/marital lecti/rar⁹ ac tenuis so: por est huic voluptas huic iurgia/quies nusquā · G · Habeo vxorē fidelissimā · R · Fuisse fideles aliquas non nego usq; etiā ad mortē ⁊ ꝓfecto hommi qui hoc vite genus elegerit · Magne diuicie coniūx bona ⁊ fidelis/maior tamē st acies adūsa/nempe etiā illustriū multi dolo cōiugū piere/sileo dan i truces ⁊ cruētas nupcias ⁊ īfamē noctē miserāq; tot simul iuuenū stragē non hoc illi quoꝝ sup̄ meminim⁹ gra uis agamenon/non frix deiphebus neget nō ex vestris affrican⁹ mmō non postremo recencior albom⁹ rex cui⁹ ab impudica ⁊ seua fusus con iuge nitidi athesis ripā sanguuis infecit · ·Vxorem nobilem castā mansuetā hūilem ⁊ obsequiosam piam fidam reꝑperi · · Mirus es anceps/cornicē candidā in venisti/vix est tamē qui inuenisse se fustā putet

66

F ormosa michi vxor obvenit · · Difficilē ꝓvinciā nactus es/vigila/dixi iam duꝝ est custodire qd̄ a mltis appetit · Forma est vxoris excellens · · Solet forma corporis

vt multa alia paritate gaudere / inparitatem ac dissimilitudinē asper:
nari si par tibi igit̄ forma est exerceberis alioquin contempneris utrū
q; laboriosū · G · Forma diugis mag̃ ē · R · Et mag̃ supbic vix ē
aliquid qd̄ eque animū tumefaciat et extollat · G fōma vxoris ē max:
ima · R · Vide ne castitas pua sit Scitū ē illud satiricū Rara ē adeo
cōcordia forme / atq; pudicicie ut hec constet moris insolenciam quis
ferat / et cottidiana fastidia · G · Formosisima est vxor · R · Habes
domi ydolū sumptuosum operosum / videbis indies pegrinos / nouos
q; habitus / lauda hinc corporis habitudinē quā omnia deceant / hinc
ingeniū in ventricis ad cūcta versatilem cum iacturam patrimony lu:
crum uoca · G · Habeo vxorem formosisimā · R · Habes ydolū
litigiosum insolens quod affusus colas quod exirate raptus stupeas
quod adores vnde totus pendeas / submitte collum iugo ⁊ contentus
forma coniugis / curasq; alias / ⁊ ꝓpriam libertatem ꝓcul abice / ⁊ di:
cebā modo / caue neqñdo aliam p̄ter illā laudes neqñdo oc̄los ab illi⁹
fronte diuerteris / ne solito parcius blandiaris / solito minus insanias
quitquid respueris capitale erit omnis sanitas defectio / viue deniq;
ad vxoris edictū / ⁊ nutum dñe suspensus obsꝫua / mācipiū non marit⁹
hec facito si tanti extimas aliquā diu formosaꝫ thori sacia amplecti leni
q; ad tempus tute gaudere / ⁊ candido natos exutero tanquam poma
nobiliora pulcro de vase suscipere · G · Vxorem habeo formosam
R · Venenū dulce conpedes aureos / splendidam seruitutē · G · Fō
ma delector vxoris · R · Vana breuisq; delectacio nil forma fugacius
⁊ presertim feminea / qui vxorem / ꝓpter formā diligit / cito illā oderit

Ecunda est mihi vxor · R · Multas tibi curas multos
tibi pariat labores / vxor sterilis vnica tantum at fecūda
quidem sarcina domus est multiplex Notū ē illud comi
cum vxorem duxi / quā nō ibi miseria vidi nati fily alia cura · G · Nō
fecūda tātū vxor sed facūda est · R · Huic fily ⁊ nutrices aderunt
huic sales ⁊ verba non deerūt / habes cū q̄ disputes ac declamas ⁊ sa:
tiricū non audisti vbi ait / non habeat matrona tibi que iūcta recumbit
dicendi genus nec curtū sermone rotato / torqueat entimeam / nec hi:
storias sciat omnes · Coniugem querebas / magistram inuenisti / iamq;
aliquid impolitū / conmūe aliquid loqui sine coniugis censura ⁊ irri:
sione non poteris / frustraq; eiusdem satiricum illud optaueris soleocis:
mum liceat fecisse marito · Inter mundi tedia / nullū importunius pro
cati femina ⁊ tacere nescia

Ote auctus sum opinia · G · Et opinia tyrannide / malum
malo additū / superbie coniugalis duo stimuli dos ⁊ forma
G · Multum dotata vxor est mihi · R · mūltū dotata vx
ore nihil est importunius nichil intractabilius / nil sibi non
licitum arbitratū que suas opes mariti operat egestati / q̄ viꝝ passit do:
minā se putat esse non sociam · G · magna dos meū subyt limen · R
Vnde dos ingredit inde libertas egredit / quot bene ꝓuideret ligurg⁹
cuius lege tātū fuit / ut in dotate nuberēt ⁊ adiecta racio / ut ⁊ vxores
elegerēt non peccunie seueriusq; matrimonia sua viri cohēcerēt / cum
nullis frenis dotis tenerēt vtrūq; sapiēter / nam reuera mltis in dotib;
non viro vxor sed pecunia nubit auariciā / et est vtiq; magna dos licen
cia coniugis freuū vici · G · Ingens cū vxore dos obuenit · R · mu:
ta ordinem immo eñ cū ingenti dote vxor subyt / quam libēcius exclu:
sisses / si sola posset excludi plane cōiugiū obscenū / vbi nō spe ꝓlis ad
cubiculum viri virgo ad arculā auaricie īpulsu dos concupita deducitū
G · magnam michi dote vxor attulit · R · Dic veri⁹ magnū p̄ciū li:
bertatis tue que si tibi cara eēt / ut decuit nullo eā causa p̄cio / odidisses
G · ditissima michi vxor obtigi · R · De moribꝫ nichil narras / nempe
nichil ut reor / de moribus cogitasti / deq; optimis femine dotibus fide:
erecūdia castitate modestia sūt vobis ista contēptui / ⁊ solū in nupcys
vestris attenditur dos ⁊ forma / hoc est auaricia et libido ꝓnube matri
monys hys condigne · G · peccūiosissima est coniunx · R · Vide an
non themiscodeū illud cōsiliū quo diffinit male se virū peccunia quam
peccuniā viro indigente / recte eciā ad feminas trahi possit · G · vxor
michi ꝑdiues est · R · quanto melius erā cū inopi requiescere quam
laborare cū supba / melius esurire cū paupercula hūili quaꝫ cū insolēte
diuite litigare · G · Coniugis dos in mēsa est · R · consequens est
ut elacio animi sit in mēsa tumor aūt viri nullus / non audebis vicia re
p̄hēdere dū respicies dotē nou / p̄sūmes humiliare illā ꝑ quam te me
iumeris supbire / nec fastidia dūtaxat ac tedia sed ꝓbra etiā ⁊ iniuri:
as tollerabis / an forte non aurelij an honij principis meministi / illius
qui phi cognomē ob imperiū non amisit / qui cū vxoris nosse adulte:
ria / et amici / ut eā uel occideret / uel salutē dimitteret hortarēt respon
debat si vxorem dimittim⁹ reddamus ⁊ dotem / dos aūt erat imperiū
vides ut ingentis viri animū dos frenebat / tuū forsitan non frenebat ·
G · Dos ꝑ maxima inestimabilis infinita est · R · Dos matrimony
oneribꝫ suꝑportandis / non auaricie escibꝫ irritādis inuenta est · Itaq;
quo magis illā exageras plus insanias / utq; uterq; mole sua noteat /
⁊ hinc dantis impudēciā hinc cōcupiscenciā accipientis actura siti · G

Est michi maxima dos uxoris · · Non q̃nta sit dos /sed qualis ux 58
or refert /et mdote ipsa non quãtitas certe /sed qualitas ertimãda est
vnde scilicet ꝓfecta quib parta modis multe magne dotes /malis artib
bus sunt quesite hæliopalitanũ et pũicũ morem nosci quoq nuptis non
pietate patria /sed stupris ac dedecore dos constabat

ratis fruor amoribꝫ

· gratis mihi ops oꝑprimẽdus · · gratis vxor amoribꝫ 59
S · Bene ais vxor Est em̃ amor latꝰ igmis /gratũ vulnꝰ
sapidũ venenũ/dulcis amaritudo/delectabilis morbꝫ /iocũ :
dũ supplicũ blanda mors · · Amo/ & vicissim amor · · Primũ
nosse potes /secũdũ in ambiguo ẽ, nisi forte nocturnũ mulierc̃le tue
murmur mtestimoniũ trahis · · Amor haut dubie · · Persuasit
ut video nec magnũ ꝓsuadere volentib omnis amãs cecus & credul
quod si fidẽ iuramto amatorio ius messe scriptũ ab amante exogꝑphũ
tenera mglacie testib austri in mediũ ꝓfer Sed o msane michil vnquã
m pudice ꝑsertim credas femme /sexus/ardor/ leuitas/ consuetudo
mẽciendi fallendi studiũ fructusq fallacie ꝟ singula mlteq maxime/ꝟ
omia q̃dq illꝰ ore ꝓdierit suspectũ facit .Ex·Amo qd iure animũ de
lectet & dulciter ardeo · Bñ · Credis ex me audire/quod ille magister
amoris ait/ ut feliciter ardeus gaudeas /& vento tuo nauiges /volup
tatis ·id quidem non consily est /ego vero quo sic suauis arseris eo
cautius ex mẽdio fugiendũ consulio/tũc sunt mala piculosissima cum
delectant /sepe suauitatem hãc durissimꝰ fmis erasperat /letãq dulcedi
dinem /tristis amaritudo solet msequi · Ex · Amo amorq · Bñ · Vt
sit ita quid nisi duplex nodus /et nexus arctior grauiꝰ discrimẽs meliꝰ
dete sperarem /si amares tãtum /non etiam amareris /et si em̃ facilita
tem amoris atq difficultatem eque nociuã quidam dicãt quod facilita
te animus capiat /cũ difficultate cõtendat /ego tamẽ ita sencio /michil
ad amãdũ efficacius quã amari contraq michil esse /quod magis ab
amãdo deterreat /quã scire se non amari /nec amatũ ire credere /quã
vis id non facile creditatur sit ceca & cupida mens amãtis qui vnꝰ est
ex illo grege deq̃o scribit quod qui amãt ipsi sibi somnia fmgũt · Ex
Amo ego cũ gaudio · Bñ · Qui quã male sibi est non sentit /ob tor
puit qui malo suo gaudet msanit · Ex · Apud me fateor delectabile est
amare · Bñ · Odiosum mallem ac molestũ /quo & fuga mali ꝓpior
foret & ꝓpinquior spes salutis/nunc delectacio mobũ alit /sanꝰ em̃ fieri
respuit quem delectat egrotare · Ex · Vt libet apud me q̃dẽ ingeniũ
est amare · Bñ · Vt quisq sapit & loquit aput me vero sed vile ꝓfus
ac languidũ et quod fortissimos /etiã viros emolliat eneruetq ducã

quod nemo est qui nesciat /nemo erit qui audiens non miret sic magꝝ
rerꝝ /recordacio uel sciētibꝫ admiranda sunt /ve ve omnia sequar /qd
nec necessariū puto nec possibile/duaꝝ toto orbe clarissimaꝝ gēcium
duos longe p̄stātissimos duces ad memoriā reuoca Julius cesar victō
in gallys ingermania in britania in hyspania in ytalia in thesalia in
egipto idemqꝫ mox in armenia inponto in affrica · Et rursus in hyspa
nia sup̄mo marte victur⁹ /miꝝ dictu /in medio tantaꝝ victoriaꝝ ob
amorē interim /apud alexandriā vict⁹ est/hanibal apud ticinū apud
trebiā apud transimeā apud canās victor ⁊ demū in patria vincendus
sua/prius apud salapiā apulie opidū /quo inexcusabilior sit meritricio
amore subactus est /quāta tibi videt mali ius que tam duros animos
tam rigida pectora /leui frangat incūsu/tam rapidos pedes tam forcia
brachia fragilibꝫ vinculis liget/liqueo fabulosa et vetera nimis/inbel:
luas trāsformatū · Jonē/ridiculs martem vinculis implicitū/duris/
mētem pensa digitis hēculē/adh ⁊ leandꝝ fluctibꝫ biblida lacrimis ꝓ
crini telis viri ꝓpria cuspide piramū yphim laqueo ꝑeuntem/qdqꝫ est
cercius atqꝫ sonācius ⁊ grecoꝝ duces de amore certātes ⁊ notis troiā
flāmis ardētem/absqꝫ hys omnibꝫ ac mille similibꝫ /satis duo illi quos
p̄misim⁹ ad ꝓbandū d̄quo agit/uel magtudine nominū uel hystorie
fidem sufficiūt · G · Amo quid d̄ odio dices/Sed amorem damnas
R · Vt tu accipis utrūqꝫ damnabo /neqꝫ ideo bonū aliquid dicam /
quod adv̄sum malo sit/duo em̄ extrema sibi in vicē adv̄sa pariter a me
dio hoc est aūtute distācia /pariter mala sunt · G · Ergo malum est
amare · R · Hoc ego fateor · G · Malo nichil melius in venio ·
R · Credo hercle ut est anim⁹ /sed tua oppinio rem non mutat · G
Oderint quos delectant ego amabo · R · Odiū atqꝫ amorem in diffe
rencia dixerim /nā ut odisse viciū /⁊ mare v̄tutem eque laudabile est/
sic seu v̄tutis odiū /seu vicy amor eque damnabile · Et adsūmā vix in
venies qd̄ ꝑse ipsum sic laude uel infamia dignū sit /quin paucis addi:
tis laus ac vitupacio sumat altera locū alterius tu q̄d ames videris · G
Quid amem nisi quod ceteri ? R · Non omnis idem amāt fuerunt q̄
amarent deū tam enixe ut ꝓamore hec omnia quidem et seipsos /vitāqꝫ
suam ꝓiecisse/lucꝝ ducerent /fuerūt qui non alcius aspirātes ꝓnuda
v̄tute ac ꝓpatria idem facerēt Numerarem/nisi innumerabiles essent
G · Ego nec in celo fui vnquā amo que cerni non possunt · R · Si
nichil ames nisi qd̄ cēni potest Nichil ēgo magnū amas/q̄d quod di:
recte obuias p̄cepto illi vulgatissimo/nolite amare que vident sed que
non vident /que em̄ vident temporalia sunt/que aūt non vident eterna
uos aūt ceci animo/dediqꝫ oculis eternū nichil nō dicā amare /sed nec

intelligere nec cogitare quidem ydonei nobiscū peritura sectamini/ ⁊
pudendos affectus honesto tegentes velo libidinē dicitis amorē Illū
colitis/illū fandi humana deū facitis ut ꝓbra vestra que vix celū tegit
excuset quid enī deo auctore fit ꝑperam ⁊ite iam exigite deo vestra aras
ac thura porrigite/ille vos ad celū vehet imo vero celi deꝰ illū ⁊ vos
trudet intartaꝝ · G · Iuuenilis ludos in calūpniā trahis/amo da ve:
niā · · Si ab offenso poscenda est venia ipse tibi ignosce/neq; enī
aliū quā te ledis et ahamiser q̄s inter scopulos fragilē cybā agis · G
Iuuat ita vnuere nec intelligo quid nam vetet · · miseꝝ est peccaē
miserius est delectari miserrimū excusare/atque amare peccatū · Et tñ
demū consūmata miseria est cū ad studiū voluptatis oppinio quedam
honestatis accesserit · G · Amo nec possū aliter nec volo · R · Pos
ses nempe si velles/et forsan adhuc voluētib⁹ animis voles/si quidem
cū in multis tñ p̄cipue inhoc morbo euenit ṽ sepe ṽtutū tentatū fru:
stra remediū vltro dies longior afferat · G · Nulla me dies nō amā
tem viderit · · Age igit̄ lude insani et sommo letare/exprectus fle:
bis · G · Ego vero non flebo sed canā/meq; ipsum more amāciū car
minib⁹ consolabor · · Est hoc quidem de quo multa dici possunt ⁊
quoniā huc me trahis sistam Inter multas fateor/mira/hec amancium
amēcia/non solū apud vulgus/vbi consuetudine in naturam ṽsa fruor
omnis excusabilis sed apud vtriusq; linguue doctissimos/nam ⁊ poe
tas grauioris ⁊ vestros quedā d̄ alienis multa de suis amorib⁹ plausibi
liter scripsisse conpertū ē atq; vnde moris infamiā merebāt̄ eloquēcie
gloriā consecutos · Tollerabilior apud illos sapho/etas/sexus animi
leuitas puellam excusant/sed quid amatreonti facias ⁊ quid altero ⁊ q̄ꝝ
vterq; non poeta modo insignis/sed vir fortis/⁊ reb⁹ gestis/in sua re
publica clarus fuit · Seu quid ex vestris · Ouidio catullo ꝓpercio ti:
bullo quoꝝ nullū ferme nisi amatoriū est/poema quāq̄ quid poetas q̄
bus nescio vnde maior licencia data est ⁊ non pocius vite duces arguā
ꝑhos ⁊ Vbi hercle gaudeas/grauitatis multo plus vestris fuisse quam
grecis/vix enī occurreret hoꝝ aliquis tam perditus qui non dicā tale
aut quid fecerit/sed non libere totum hoc vanitatis genꝰ irriserit/atq;
damnauerit/apud illos aūt non conmūes q̄sq; sed serenissimos ꝑhoꝝ
stoicos ipsumq; quod miraberis platonē inhoc errore ṽsatos scimus
Amatuꝝ quidem sapientem volūt stoici et sane si de amore conveniat
non fallūtur · Amabit enī sapiens deū vt dixi/amabit ⁊ ꝓximū/amabit
ṽtutē sapiēciā patriā parentes filios fratres ⁊ amicos/⁊ si vere sapiēs
fuerit et inimicos etiā amabit/non ꝓpter illos fateor ꝫ propter eum
qui hoc iubet in hys omnibus oro te/quis locus est pulchritudini ⁊ sic

em̄ in ciceronis tustulano diffinitū legim⁹/amorē ipm̄ cognatū esse ai
cicie faciende ex pulchritudinis specie. Quis tam cecus vt non vidat
quid sibi velit h̄ pulcritudo r̄cte? ergo querit illic cicero/q̄s est em̄ inq̄t
iste amor amicicie/cur non deformē adolescentulā quisquā amat neq̄
formosum animi nimiꝝ etas ⁊ forma cū delinīam̄tis suis sūt hui⁹ ami:
cicie fundam̄ta/que honesci⁹ sic dicit̄ quā libido q̄d sit tñ apertis ocul̄
⁊ sanis cernit̄ facile. Itaq̄ tota res eo redeat ut si sit amor quisquā in
reꝝ natura sine solicitudine turpiq̄ desiderio/siue suspirio/et ardēti cūa
sit/hic sane ꝑmissus sapiēti/vacat em̄ omni libidine/ut cicero idē ait oi
q̄ tumultu/atque angore animi/que maxime sunt vitanda sa:
pientibus Ceteꝝ nō ut faudo reꝝ facies velari/sic mutari veritas reꝝ
potest ꝫmo aūt nobis nūc non nisi de libidinoso amore suscept⁹ est q̄
hys multisq̄ alys magis malis vacare nullo potest modo/et h̄ quidē
stoicis Ad platonē veio/qui ph̄ioꝝ princeps ymmo ut ayūt ph̄ioꝝ de
us/et si in hoc mlti litigent. In om̄i aūt questione non pluriū/sed ma
iorū melioꝝq̄ iudicō stādū est/plato iq̄ utiq̄ sūm⁹ vir de amoribꝫ suis
eciam turpibꝫ q̄q̄ ph̄o vero nulla libido/non turpis ⁊ in cōcessa sit/
pace tāti viri dixerim multa licencius scripsit/q̄ quibus honeste platoi:
cū nomē ascribendū esset scripsit tamē/et q̄d nollē/scripta extant/ne
q̄ tā celebꝝ fame notā/neq̄ iudiciū posteritatis erubuit/curāq̄ hāc
metūq̄ oēꝫ vincentem impetu passionis aīmū vrgentis stiliq̄ dulcedīe
calamū excitātis/que ul̄ inturpi/pudēdaq̄ materia tāta illi est/ut epi
cureis magis q̄ platonicis īrebus quasi solis in luto platonici radios
cēnas ingeny/⁊ hanc ipāꝫ p⁹ platonē multis video causā fuisse ut scp
ta relinquerēt que l̄ honestius nō scripsissent ul̄ consulcius deleuissent
/multis ut idē faciant/futurā esse conicio ꝫ famosiorē attigi/ꝓ inde q̄
ad rep̄hensionē attinet/insanie talis et aliqua dixim⁹ ⁊ multa ac varia
dici possūt/que quo ad remediū vero non pauca/nam ad illā quā di
cis cōsolacōꝫ mali hui⁹ q̄ tibi de carmibus ꝓuēturā fingis breuissimū
flacti carnē ac ꝑcōtacō illa/ꝓ responso sit/histine versiculis speras tibi
tibi posse dolores atꝫ estus curasq̄ g̃ues e pectore pelli loquēdo ca:
nēdoq̄ āō alit̄ accēdit̄q̄ nō extinguit̄ nec linit̄/vt q̄s memoras cātus
et carmina tuoꝝ nō fom̄ta ꝫ irritamēta sūt vulneꝝ. ☉. Credere iam
tādē monitus et exptus incipio q̄obrē si libet obmissis alys ad reme:
dia stilū ferre. ℞. ulti olim ista cōquirere visi sūt inquibus naso
mirus medic⁹ et mōbi amācior q̄ salutis/c⁹ quedā leuia quedā feda
/nec inefficacia tamē est aduertere/scripsere aliqui inter quos cicero
breuiter potēter que ad sūmā pauca hec sunt/q̄ de multis electa ꝓbaue
rim/loci mutacō/que vbi cōpori sic aīmo egrotāti/salubrū interdū est

euitacō oīm/fugaq; diligens q̄uibus in amanti vultus in memoriā re
traharis Occupacō q̄q; traductōq; animi ad alias curas nouasq; sollici:
tudines quibus morbi veterꝝ vestigia deleantur Cogitacio vehemēs
et assidua quā turpe quā triste quā miserꝝ postremo quā breue quā
labile quā nichil sit omnio qd̄ difficultatibus tātis appetitur q̄ faci:
le tātoq; melius uł impleri aliter atq; alys vys uł contēpni penit⁹
possit atq; abici interq; rerū vilissima deputari multos p̄terea ob
hoc morbo sanos qd̄ racō nequerat curauit pudor/qd̄ maxime gene:
rosis animis accidit dum obuersatur infamia irrisioq; dumq; se
digito signari vulgoq; fabulā fieri dolent dū sub oc̄los redit rei fedi:
et fructu facua plēa d̄ decōe plena pericul̄ plēa doloribꝫ ac penitēcie
canis/ad extremū ꝓderit excusacionibꝫ ac falsis opinionibꝫ reiectis
veras induere Nichil hic naturam nichil fatū nichil stellas agere
nichil denīq; nisi solam aimi leuitatē liberūq; iudiciū Esse enī me:
grotātis arbitrio ut sanus fiat/mox ut bona fide velle ceperit vt
et blande ꝯsuetudinis dulces nex⁹ ab ruperit laboriosum certe/sed vo
lenti possibilē equidem ut g̃uissime ait cicero Illud quod in ōni p̄t
bacione dicitur demonstrandum nullam esse nisi opinabilem/ilem nisi
iudicio susceptā nisi volūtariam occasionē/etenī si naturalis amor esset
et amarent oīs/et semp amarent/⁊ idem amarent/neq; aliū pudor
aliū cogitacō/aliū sacietas d̄tereret Nempe hoc vltimū sacietas aq̄
busdā inter remedia ponitur ab alys aūt nouus amor/quo ut cessēt
vetus amor quasi clauo clauus expellitur/qd̄ quamuis arthaxerexi p:
sarum regi quē assueris sacre vocant lr̄e ⁊ suggestu ab amicis/⁊ eff
ectu vtile dep̄hensū auctor exp̄ssior sit Josephus/de euētu quidem nō
litigo d̄ electione ꝓnūctio Itaq; duo hec scz sacietas ⁊ amor nouus
utilia fortassis interdū semp certe periculosa crederim si neq; horꝝ ali
quo neque omnibus conualescas ad morbi causas animo recurren:
dū erit sunt aūt plures forte/hec vero infallor p̄me omniū ac maxīe
sunt/valitudo ⁊ forma elegans/opes/ociū/inueuta/ut corporis ēgo
/sic aī morbis contraria optime medebi⁷ eg̃tudo deformitas/iopia
g̃ue negociū/senectus erroris iuuenilīū castigatrix eximia hec michi
ultima sunt dura quidem/sed pro magnitudine pestis aptanda re:
media

Ati michi sunt · R · Geminatū malū pondusq; domesti:
cum · G · Fily michi sūt nati · R · Ilaboriosa vxor labo
riosiō aīca laboriosissimū demū ꝓles · G · Nati fily · R
Dulcedo amarissīa/⁊ melle fel c̄cū litū · G · Nata michi
dulces soboles · R · Fontē tibi g̃uiū curaꝝ domi natū t̄oito/nūquā

sine metu atq; angoribus vitam ages · G · Filios genui · R · Nec timere /nec sperare/nec vota facere noueras /disces tuo piculo /disces ⁊ parentes orbos miserari disces et in breui vita longas curas texere/teq; longiora negocia exordiri/disces his q̄ nichil ad te ptieāt torqueri que visurū nūq̄ sis disponere/ad postremū disce amare plꝰ aliū q̄ te/disces ardētissime diligi /⁊ tepidissime diligere duras artes · G · filios habeo · R · nunc p̄mū intelligere incipis /quid ipse debeas parentibꝰ tuis · G · filios ꝓcreaui: · R · seuisti arborem in exhausto p colendam studeo/que te dum viues exerceat / cuius nullos forsitan aut seros /⁊ fortasse post obitū fructus amat speres · G · Filij michi sunt · R · si boni iugis timor sin mali sempiternꝰ dolor /interim solamen ambiguū certa cura · G · Habeo filios · R · Habes vnde viuus doleas mortuus agnostaꝝ habes et vñ sepius mori possis · G · pater filioꝝ sū bonoꝝ · R · Quanto meliores fily tanto piculosior condicio tua est vestis q̄ dolendi materiam gingēdo quesieris/quos lacrimis aditus in tuā domū patefeceris /quantū in te ius morti miserieq; p̄bueris O misere matres ait stacius/ O miseri patres dico ego · G · Oportunoꝝ filioꝝ pater sum · R · Optande tibi mors integro est/ ne forte vnius esse desinas qd̄ delectat /et aliquando cū nestore at socy queras cū tantū vixeris · G · Votiua felix letusq; sum sobole · R · felicitas anxia solicitū gaudiū et sepe mestum gaudiū felicitatis misera /possem multos illustriū ꝓferre quorū felicitati nichil magis obstitit/quā qd̄ filios habuerūt

Infans filius festiuus est michi · R ·

11 Vide ne ista festiuitas indolere desinat et quo p̄sens tibi letior infans tuus fuerit eo mestior sit digressus · G · Infans ē mihi bone spei · R · Quid si sit nullius rei/caduca an̄ alias /etas illa/ sepe in primo flore p̄cidit̄ /utq; nil dulcius/sic ferre nil aārius · G · Infans est michi blandissimus atq; multiloquus R Ne blandicie vertant̄ in lacrimas/res est dulcissima/fateor infantulis iste aspectu/⁊ alloquiū /utq; est apud staciū pāpiniū siderei uultus et verba ligati interrupta moisq; que dū audiūtur mulcent dum audiri āplius nō possunt cruciant /nec sine sensu doloris ad memoriam r̄uertimur /sic humanis in rebus omnibus/ꝫ in nulla magis dulcedini opposita semp amaritudo est · G · Delector filio infante iocundissimo R · Non ꝓhibeo delectari/ne nature obstem ꝫ in omnibus modum quero sine quo nichil bene agitur volo te parcius gaudere ut si dolendum fuerit /possis et parcius dolere /et moueo /cogitare facile fieri posse ut haurūdico baculo insistas vl̄ i caducū te perietē icliaueris qd̄

sepe dixisse fertur adrianus princeps/ cū eliū verū puerꝝ pulchrū sed fragilem adoptasset/ et secū cauere possis maroneū illud ostēderet tē ris hūc tantū fata/ neqꝫ vltra esse sinen · G · Gaudeo de infante meo · G · Sic gaude ut doliturus/ siue ille ut dixi acerba morte defūgit siue qd̄ est multo g̃ui⁹/ qd̄qꝫ sepissime accidit egratissimo infante/ fit ingratus ⁊ inobediens adolescens · G · Multum gaudeo de infante meo filio · R nemo tam stultus agricola est/ qui de flore multū gaudeat/ fructus exspectandus tunc gaudēdū modice Interim tēpestates grādines et vredines metuende sūt/ frenandumqꝫ metu gaudiū

Insignis est natoꝝ forma · R

Si tuam tibi formam contēnēdam me docente didicisti q̄ntum alienam sis factur⁹ intelliges · G · Forma filiorum magna ē · R · magnū marib⁹ discrimē/ feiasqꝫ p maximū Jā p̄mū pulchritudo ⁊ castitas raro cohabitāt/ nam nec volūt/ vixqꝫ si velint liceat cū humana oīa tamē in p̄mis pudicicia hodie mala tuta ē p̄sertim vbi forme egregie iūcta est · Sunt quibus inuidet ꝫ intra suos fines sese tenet inuidia/ dolet/ irascit nichil ultra/ quidē illesi infinē inter multorū odia senuerit/ quidā ꝑpetua et ad vltimū incōcussa figure tyrānide/ q̄d assidue placato mari naute? qd̄ ꝑsiluas stilius ⁊ mercib⁹ p̄tereunt mercatores nec pirati illis nec his p̄do obuius/ quā tu michi formosam i tēptatā dabis? casta licet obsidebit q̄s anim⁹ muliebris corruptorib⁹ tot resistet? admouent muris scale blandiciarū/ machine qꝫ muneꝝ et latentes subterra fraudiū cuniculi/ si his artibus nō ꝓficit manu impba vis affertur/ si fidē queris famosissimos raptus ad memoriam refer/ forma mltos tēptauit ac tēptandos p̄buit/ quosdā strauit ⁊ vel incrimen impulit/ vl̄ in mortem/ fuit apud hebreos exemplū temptacōnis acerrime ioseph · Sed discrimē ꝓuidēcia celestis in gl̄oāꝫ vertit · Apud graios ypolit⁹ atqꝫ bellorophō/ apud nos spuia/ ue tēptaret ꝓp̄ys se maib⁹ d̄formauit · Non apud p̄mos virgo thamar non apud secundos graia penolpe/ non apud tercios romana lucrecia tuta fuit/ nō apud oñis plurime vl̄ tēptate possim vl̄ opp̄sse hy sunt labil̄ forme/ et caduce fructus/ q̄ ꝑsepe non opulentas tantū domos ꝫ ingentes vrbes et magna non nūq̄ in peiora euerterūt note sunt hystorie Cēte nisi formosa esset helena troya mansisset in columis/ nisi tam fōmosa lucrecia/ romanū regnū non tam velociter corruisꝫ nisi tam pulcra virginia/ nec tā scito d̄cē uirale illud imperiū d̄fecisset · Nec appius claudius/ tātus legifer roman⁹ libidine victus/ famā in rostrū vitā in vinculis finiuisset/ deniqꝫ si formose minus innumerabiles alie fuissēt/ non tot rapte aut decepte in tot ꝓbra tantasqꝫ anime ruinas exarce

pudicicie cecidissent· Quare effectus forme bonos quos invenies r̄nū
cia/ut cū cōtrarys cōparent̄ · G · formosissimus filius est michi · R
forma hac messaliue cuiuspiam cū libidiē excitaris elige vtrū vis/aut
neget et amantis imperio occūbēdū/aut ānuat et claudy gladio pere
undum erit · Castitate igit̄ mortē / adulteri aūt nichil p̄ter exiguā leti
morulam q̄sierit · Et hoc sibi illa inclita et excellens forma contulerit
Inhoc ergo ut in reliq̄s mediocritas bona/sed si extremoꝝ alterū eli
gendū esset/fō na g̃ciō ꝫ gibb⁹ ē tucior · G · Est michi nata pulchē:
rima · R · Circūspice insidias/ vim caueto iasonē putas aut theseū
aut paridē vnū es ꝫ mille sunt filiā habere sollicitudo ē laborq; formā
adice metus sit/ quē nisi morte aut senectute non fugias nupcias nāq;
alterius in domū metū trāsferes non extingues · G · Preclara nato
rum forma glrior et exulto · R · Gloriari et exultari forma sua iuue
nes vanū utiq; /ꝫ vulgare est /gaudere aūt senem forma iuuenū suoꝝ
q̄ vanitate plenā ni decipiatur obiectāq; pericul̄ videt stultū ꝓrsus et
insanie ꝓximū · G · Celestis fily forma est · R · legisti reor yliabis
homerice librū quartū et vigesimū /vbi p̄amus de hectore suo loq̄ns
non inquid apparebat viri mortalis filius/ꝫ dī dixit hoc ille · Sed
achilles ei ostēdit hoīnis illū mōtalis filiū esse/non dī/et tui/nūc fily
celestis forma q̄ mēoras mom̄to eripi/sed ariq; potest et dū durat q̄n
ti p̄cy sit/extimacio ꝓ npta est /hos errores tamē et has nugas pater:
nus amor in modicus /et recti iudicy hosti parit · G · formosissima
michi familia · R · Et ut nil aliud sūptuosissia domus erit

e St michi fili⁹

13 vir fortis · R · Quanto ē ille forcior/tanto tu timidior
sis oportet · In nullos em̄ homines plura picula quā in sui
contemptores/hoc est viros fortes congerit fortūa nec in merito /ce:
teri em̄ sese abount euitantq; impetū illi se obiciūt fulmini recurre
memoria peritum tēpus fortissiōs fere om̄s violenta morte consump
tos inuenies · G · Fortitudo fily ingens est · R · Fortitudo pulch:
errima virt⁹ est ꝫ comitata casib⁹ varys paratas lacrimas et instructū
feretrū habeto /omnib⁹ mors vicina viris fortib⁹ contigua est · G ·
Vir fortissimus ē filius · R · Est qui patrie libertatem/forsitan stra:
gem hostib⁹ /sibi decus /tibi fletū aliq̄ndo /metū semp afferat · G ·
natus michi fortis ac magnanim⁹ est · R · At quid aliuo interfecto
filio creon genuit nisi magnanimū bellice laudis ardorē · Quid euan
dere in pallante suo /nisi nouam gloriam armoꝝ et p̄dulce dec⁹ p̄mi
certaminis ? quid aliud p̄amus hectorem pauens mouet /nisi ne achil
em solus exspectet ? quid ue aliud hunc ipsum mater anxia precat̄/ nisi

ut fugiat bellicosū virū qd̄ denicq; ali⁹ vxō hectoris post viri mōtē fati
ignara timere se dixit nisi ꝓbitate viri missam et feruorem animi /non
in acie ꝯtinētē bellatoꝝ /ꝫ ceteras p̄currentē /qd̄ ipm̄ iam an̄ ab inicio
formidabat /vbi eūtē ad bellū his v̄bis alloquit̄ /demonice corrūpet
te tua vis. Neq; miseris filij pueri at mei miserere que scito vidua tui
ero Quid postremo genitrix achillis ꝑ nato timida/dum diceret. Jā
pelago terrisq; meus queretur achilles. Et volet ipse sequi/dūq; illū
frustra iam veruentis belli motib⁹ erectū et in bellē trāquilli seuis ī regi:
am muectū virgineis latebrū occultaret /om̄is quidē hos fletus et hos
metus nichil aliud q̄ marcia vis et virtus animosa peperat. G. Val:
de magnanim⁹ est michi filius. R. Magn⁹ animus siue magna po
tencia stulticia magna est. Magnanimitas rc̄tā hominū est paucorū/
q̄nis ⁊ qui potissim vidētur quā sint fragiles /multa eciam p̄ter mortē
ꝫ p̄cipue mors declaret ut breuiter vereq; dici possit /nil ibecilli⁹ hoīe
nilq; supbius. G. Filius est michi magnanim⁹. R. Gaude ergo
habebis magnoꝝ conatū /plenam domū /ocij vacuā et quietis /et se
pe optabis non magnanimū filiū habuisse. Ad sūmā clara est forti:
tudo /magnanimitas speciosa/utraq; laboriosa et turbida tuta mode:
stia ⁊ trāquilla huilitas uł eq̄nimitas.

Asta michi est filia. R. Jocūditas

c magna ꝫ solicita quanto eni castitas maiō/tanto mea vigi:
lancior est libido /nichil tam ardēter muadit̄/q̄ q̄ castis ex:
cubys /et femineo pudore fallatū est/concesse calle corrup
tor it segnius /et ꝑmissa tepētius appetimur Multū concupite rei dif:
ficilis solet esse custodia. G. Insignis nate pudicicia est. R. Est
vbi res optima /rei pessime materiā p̄bet /magna lucrecie forma fuit
/ꝫ nil equa spectata matrone nobilis castitas/vesanū iuuenē in adulte
rū violētū stimulis egit ardn̄tib⁹ /sic bonoꝝ donis abutit̄ nequicia re
proboꝝ. G. Castitas filie nata est. R. Opta ut ꝑpetua sit /apud
poetā legis variū mutabile semp femīa /qd̄ si maro non diceret nūq̄t
nim⁹ ideo certum esset q̄ adolescentulas pudicas p̄mū p⁹ laciuas an⁹
vidim⁹ et ita p̄ntib⁹ vicys /cū p̄terita castitate certantes /ut acri pudi:
ce q̄si ꝑditi tēpoꝝ penituisse videret/quo nullū fedius illo in sexu atq;
etate ludibriū. G. Castissima michi ē filia. R. Si se ipsā cogno
uerit sciueritq; cui⁹ est donū castitatis/ et illi gr̄as agēs ad custodiā
boni sui totū animū intēderit /atq; ita in tutū intemerata peruenerit /
erit fateor vn̄ et secū ḡcias deo agas /et gaudeas magis q̄ si illam re:
gys nupcys illustrasses. Est tamē interim michi crede qd̄ timeas. Cū
sit eni in hoib⁹ rara cōstācia /tū in feīnis nulla est

15 Optimus gener est michi · R · debet ys esse ut filio cariō
Si quidē filiū casus affert/generꝝ electō / acceptū ergo
filie fer /q̄ nepotū debitrix filiū iam nunc dedit · G · Ge:
nerū optimū sōs tribuit · R · Sūt h̄ i genere et fidei īsig:
nis ⁊ ꝑfidei exempla Raro vnq̄ tam fidelis patri filius sin quā augus
to cesari marcus agrippa antoniopio marcus aureli⁹ erga quē vsq;
ad illius vite finem trib⁹ et viginti animus ita se gessit /ut non modo
amorem eius ac filiam ꝫ impery q̄; successionem ut filius fide ꝑpetua
ac sedulitate mēuerit · At non talis erga claudiū fuit nero /licet ys
q̄; non suis meritisꝫ matris ingenio principis filiam nactus ad impiū
ꝑuenit · G · Vnanimem et concordem generis mueni · R · Vide ne
spes successionis aut honoris conpeticō concordia hanc infringat q̄s
em̄ non viuere illū optet /cuius sibi vtilem vitam videt ? Sin autem
vita obstare aliquo forsitan aspirāti aut vtilior mors esse cepit/ seu vi
deri/ mutant̄ habitis atꝫ affectus animoꝝ occultūq; mox odiū erūpit
Quātū sane inter socerū ac generū possit esse discordie ut sileā antiq̄
donay fabellam et numerianū apri soceri sui dolo nefarie interemptū
insup stilliconem cupiditate impery ⁊ defūcti soceri et generi viuentis
oblitū abunde cesaris atꝫ pompei notissimū est exemplū

16 Secundas nupcias celebrabo
· R · Si nosses ad liquidū quid ē femia /quid ve de illa
magni scribūt viri /ne ꝑmas q̄dē nupcias celebrasses · G
Secnndas nupcias celebrare est anim⁹ · R · Si nō te ꝑ:
me nupcie domuerūt/ iam secundas celebra /si te ne ille domuerīt ce:
lebrabis ⁊ tercias · G · Secundis nupcys intendo · R · Qui e ꝑ:
mo coniugio ꝓlem habens/nouercam sup inducit /suis manib⁹ in su:
am domū incendiū mittit · Si iuenta vrget aut libidinosa vellicat se:
nectus /qua nichil ēst turpius/possꝫ forsan ut ciuiliter hoc pocius q̄
honeste dicā /posset inq̄ fortassis utilius nisi vl̄ peccati materia vl̄ di:
uina lege veritū esset coucubinali obseqnio subueniri quā nouercali:
bus odys domus trāquilla turbari qd̄ cito ac domiciano susceptis fi
lys vespasianus prudētissimus princeps fecit /et etate ac stephanus
calūnensis haud in merito inter principes memorandus · G · Ad se:
cundas nupcias intendo · R · Potes id quidē secundū leges hūanas
diuinis quidē legibus pacientib⁹ magis q̄ laudantib⁹ · Nota omnib⁹
que de hac re paulus tractat apostolus · Certe apud gentiles ipsos q̄b⁹
lacior taliū libertas ꝑmissam rem pocius q̄; ꝓbatā intelligere est · Si
quidem multorū matrimoioꝝ experiēcia q̄si legittime cui⁹ dā in tēpe:
rancie signū esse vr̄i maiores crediderūt/ que amplexus jeronimus q̄;

mlta contra secundas nūpcias q̄zq; acriter scribat / nō est ꝓmisse bre
uitatis inserere q̄ q̄zuis in feminas nō in viros dici oia videāt et haud
dubie sex⁹ ille maioris sit debitor castitatis ac pudoris / plus tam̄ pru:
dencie ac constācie debēt viri · G · Secundis michi nupcys est op⁹
· R · Mirare eq̄dē nisi mores vr̄os nouerim / nā tātū supuacua ꝫ dā
nosa etiā vobis necessaria effecistis tu vēo durissimi aeris sisti ad te fre:
nandū vxore opus est altera · G · Ad secundas nupcias festino · R ·
Age age dū feruor durat / cū refrixerit dolebis / non nouisti q̄z dulcis
est sopor in vacuo cubili solū illū fedū et miserū actū cogitas q̄ transit
et vulnerat

Atorū nupcy sobolem ꝓpagani · R · Honestior aliquāto
h̄ quidem cura q̄z superior / et tamen sepe viciū ꝓpago quam
sobolis vtilior fuit · Illa dulci mero doliū h̄ amarū curis ai:
mum impleuit · G · Nuptui natam dedi · R · Si ꝓuide
siq; feliciter / et filiam ꝫuasti / et filiū / ut mō dicebam / ul̄ filio melius i:
venisti / si min⁹ et illā ꝑdidisti / et tibi hostem / tyrannū filie q̄siuisti · G
Viro filiā collocaui · R · Si bonā dulce pignus ac suaue tibi ereptū
/ alienis laribꝰ invexisti / ac si malam / graui faste / quo aliū primeres te
leuasti · G · Filiam viro dedi · R · Noli nimium hinc gaudere
multis anxie et infelicis vite principium fuerunt nupcie ut lete omnia
succedāt operosa res est coniūx in laboriosam colonam durūq; nego
ciū quā amabas misisti · Nascent̄ fily domi illi suus scaturiet fons cu:
raꝝ / fingi non nasci / et idipsū miserū molestūq; / sic fecūditas onerosā
/ sterilitas odiosam faciet mansisse tecū forsan optabat pietatēq; hanc
tuam oderit · G · Filie virū dedi · R · Ociose finem vite principiū
actuose sarcinam rei familiaris / g̃uē mūdi noticiam exp̄iēciam sui ip̄ius
· G · filia viꝝ habet · R · At ꝑdidit libertatem v̄ginitatē req̄em / non
equa ꝑmutacio · G · dedi filio vxorem · R · Grauior est i missa nu:
rus / q̄z emissa filia / semp in testinū malū piculosius externo est / pate
fecisti catem hosti / forsitan aut ꝓfecto ꝑticipi / iam non solus rerum
tuarū refert q̄lis intrauerit · G · Generosam filio coniugem quesiui
et diuitem et formosam · R · cur sequitur supprimis ? ⁊ supbam et i
portunam / ⁊ coniugy / viteq; tuam emulam inter socrū et nurū vent⁹
est bellū nec soceri maior est g̃cia sed metus vna est amborū racio / nul
lū aimal tam primi loci appetens quā ipsa femina illū sibi salius vo:
bis interdictum videns quid nunc animo uolat et q̄d oret / haut diffi
cilis coniectura est · G · Vxorem filio dedi · R · quid scis an imorta
le illi tediū / tibiq; dederis / an utriq; clam destinū forte discrimē / mlte
viros socerosq; ꝑhēm cōfecere fastidio / q̄dā venēo ferroq; alie ꝑimert

quot habebat filios egestus/si nullā nurū habuisset inuēta est q̄ p̄ci:
piti libidine dñandi /et secūde sortis impaciēcia quo maturius virū
seq; regnātē cerneret genitori ꝓprio causa mortis cū fuisset supra ce:
si corpus currū ageret Si hec patrū merces quid sperare debent socī
·O nupcys filie celebratis gaudeo R · Quociens hanc celebritatē
dispar fedat euentus et cantus et epulas et choreas luctus sequntur
et lacrime ⁊ tumultus · Ineptum om̄e gaudeū immodicū ·Exhys p̄:
sertim rebus quibus dolor oriri possit/et soleat· O · Vxorē filio sil
⁊ filie virū dedi · · Sarcinā ꝑmutasti alienis tuam /humeris curā
fers

18 Epos ex filio natus est mithi · R · Iugis amor filiorum/
iugis cura/habet tamen et finem et metam aliq̄m · Sin ul:
tra ꝓgreditur nullus sollicitudinū mō⁹ ē ⁊ ex filio nat⁹ /⁊
qui ex illo nascitur om̄s deniq; tuam nasciūtur in penā quo
ꝝ numer⁹ quorsū ꝑgat ul ꝑgere possit intelligis · Ille quidē ysrahelī:
tici parēs populi/si sic affect⁹ ut tu es primoꝝ patꝝ vite tēp⁹ imples:
set q̄nta q̄so curaꝝ sarcina humeris fesi seuis incūberēt ⁊ p̄ter em̄ fei:
nas puerosq; ⁊ sacerdotes at; inhabiles suo de sanguine paucis sc̄lis
sex centa ⁊ eo amplius virorū belāciū milia ꝓdiere nūc ⁊ nepotū ex:
ercitib⁹ gloriare /in quib⁹ ⁊ si forte aliqui sint felices /innumerabiles
miseri sint opōtet qd̄ ergo amandi sūt/nō fily tātū ac nepotes ꝫ om̄s
oio hoines/amandi inq̄ nullo inquo fratres estis om̄s nec curis tñ n⁹
in modico gaudio indulgēdū· Ne ⁊ inp̄sens contrarys crucieris aff:
ectib⁹/aliqñdo te gauisū esse peniteat pudeatq; quē ve infantulū valde
dilexeris virū valde oderis qd̄ ꝑsepe accidit · O · Natus est nepos
michi· R ·Quid q̄ hūcq̄; faustū putas vl nepotis turpitudine vl vi
fōsitan fortune infaustum qñq; dictur⁹ es quidq̄d tibi nat⁹ tibi mox
forsitā illatur⁹ / et pl⁹ tristine moritur⁹ est q̄ attulerit leticie multi
sunt vary subiti et inopini hoiē casus/ꝫ ifancium inumeri/si om̄s viue
rent qui nascūtur hūanū gen⁹ terra nō caperet viuerēt dico non sēp
/iam si id facerēt hoies nō essent/ꝫ vsq; insenui usq; saltē ad legittīa;
etatē/stultū est magnū gaudiū de re breui utiq; et incēta q̄ nā euasu:
ra sit /qd̄ et in filys ⁊ in nepotib⁹ verū est/ꝫ eo magis in nepotib⁹ ma
gisq; nunc etiam in pro nepotib⁹ /quo e radice absunt longius · O ·
Nati sunt michi nepotes ex fratre ex filia ex sorore · R · Hi iā mi⁹
ad te ꝑtinēt/ꝫ gaudiū ⁊ hanc patrib⁹ curam cede · O · Nat⁹ ē michi
nepos ex fratre · R · Et animi eo senece lucan⁹ non exigua ꝑs aīal
hyspanice facūdie ⁊ mitipse numidaꝝ regi iugurta/non vltimū exem
plū libice ꝑsidie nepos fuit regni euēsor fratris i tēfector · O · Nat⁹

est mihi nepos ex sorore · R · Et platoni phen ꝓpus ex soroē nepos
/ac philosouie velud heres fuit/ ⁊ periclidis nepos alcibiades turba
tor patrie/ ⁊ bellorū grecie concitatō ⁊ tarquino suꝑbo brut⁹ qui re
gia illū sede deiceret/vir magn⁹/ ⁊ patrie utilis/ ꝫ adūsus auūcl'o · G
Natus est nepos ex filia · R · Enmo patum⁹ verecūd⁹ ⁊ g̃tus vir
nepos ex filia/ ⁊ poetice successor fuit/antonio autē pio comodus in
pudētissim⁹ leuissim⁹ q3 hominū · G · Est mihi ex filia natus nepos
R · romulus remusq3 numitorū ex filia nepotes auū maternū in al:
banū regnū restituerūt · Anc⁹ marcius ex filia nume nepos auitū reg:
nū rome tenuit/magna cum gloria Cirus aūt astragis nepos ⁊ filia
maternum auū regno expulit medoꝝ que hystorie eo tendunt ut de h̄
nepotum ortu quantum sperari possit tantum possit ⁊ metui

Doptaui mihi filiū · R · Adopcō pedisseq̄ ē nat̄e ⁊ cū sit il:
la nobiliō h̄ caucōr qdq3 illa sine cōsilio gigñtis casu q̊dā/ h̄
adoptantis certo iudicio opatur · G · Adopcione bonum
filium quesiui · R · Debuisti id quidem si neglectum non ut genitura
/sic electō excusabilis/nihil habes in coniuge/nihil in fortuna qd̄ re:
torqueas · G · Filiū optaui · R · Oportunū hoc nat̄e subsidiū/ci:
uili reꝑtum iure multis vtile/multis fuisse pestiferū constat/bonū fi:
lium adoptauit nerua ꝫ traianū i sua adopcione deceptum quibꝫdā sēp:
toribus visum scio · Nam augustū magrippe nepotis adepcōne c̄cum
uentū/mox secuta testatur abdicacio · Intiberꝑ aūt vl̄ adopcione/uel
successiōe non deceptū/sed suoꝝ moribus pene coactū video/qd̄ ⁊ ser
mo eius indicat et p̄facio testamēti · midip̄a cui⁹ paulo añ memini ꝓr
sus infelix adoptator fuit qui non filiū sed funestuꝫ draconem regie
filysq3 suis immiserit/quos ⁊ si moriens hortaretur ita viuere ne ipse
meliores filios adoptasse videat̄ q̄ꝫ genuisse sepe tam̄ meliores adop:
tantur quā gignūtur/neq3 id miꝝ cū illud exꝑiencia in cōsilio muīat̄ h̄
neutro · Sepe aūt contra/non peiores mō sed pessimi oīm adoptant̄
fusta em̄ ⁊ ambigua merx est homo · G · p̄uignū bonū habeo · R
Rarus est preuign⁹ bon⁹/rarior ꝫ victric⁹ · G · Hon⁹ est p̄uign⁹
mihi · R · Vt sit bonus quid ad te nisi forsan ut coniugis ꝓcurator
gaude tibi enim quid virtus aliena contulerit nisi ut tuorum si quos ge
nueris pandat̄ ignauia · G · Preuignus mihi est optimus atq3 fidis
simus et nl̄ i° filio seccundus · R · Fieri id quidē p̄t/talis augusto fu⁹
usus/sed non claudio talis vero

8 c Xcellenti p̄ceptori glorior · R · Alieno nec dū desinis glori
ari/ qd̄ ad te excellencia p̄ceptoris tui · Crede mihi q̄ sepe
itero intra te sit oportet q̄ te facit gloriosū · G · Precep:
tori glorior ecellenti · R · Sine illū interim rebus suis
at videtur vti/ ⁊ si libet eciam gloriari q̄uis ⁊ si excelēs vere est mini:
me id facturus sit/ de te autē postea viderimus · G · est mihi precep
tor insignis · R · Qualis tu discipulus sis expecto ante eīm quod pro
nūctiem non habeo quā multo stultos atq; hebetes habuisse putas sto
lam socratis ac platonis ? q̄ multos absq; p̄ceptore vllo per seipsos i
altū euesisse/ ut p̄ceptores fierent alioruq;/ qui p̄ceptoribus corruisent
nullum virgilio p̄ceptorem leginius oracius flacc⁹ de suo nihil nisi qd̄
plagosū dixit/ verberiū puerilium credo memmera plato cicero autē su
um laudib⁹ amplissimus celebrare voluit nec valuit/ cōtra hui⁹ filius
q̄ntis p̄ceptoribus patre scilicet ⁊ cratippo illi⁹ etatis phōꝝ principe si
quod ipsi credimus ciceroni q̄nt⁹ nebulo q̄q; famose ebrietatis euase
rit notū est/ qui solo patris vel tacentis aspectu doctus ac sobrino eua:
sisse debuit plato ipse ⁊ si ut supra memini socratis magisterio glorie:
tur · Maior tamen ē gloria socratē excessisse quā sub socrate didicisse
· G · Scientificus preceptor est mihi · R · Sciencia preceptoris
discipulo vtilis esse potest/ gloriosa esse non potest qum eciam qd̄ mi
reris est/ que tibi famam minuat / ignauiam exage ⁊ iactancie excusa
cionibusq; aditum preclusisti/ qd̄q̄d sciueris preceptori dabitur qd̄q̄t
ignoraueris tuū erit · Est ergo non vñ glorieris ꝫ vñ aspires ad glo
riam habes ⁊ quē sequi velis atque assequi nō quē te esse putes/ ꝫ q̄
disscipulus eius sis · Est denq; non q̄ habeas ꝫ qd̄ habere cupias ⁊
qd̄ speres id q; non sine ingento tuo studio ac labore · Est mihi pre
ceptor assiduus vir clarus · R · At illi de q̄ diximus ciceronis filio
duo erāt sūmi viri quoꝝ alter libris eximi⁹ alter verbis cernu⁹ i eū in
cubuerat ⁊ quid p̄fecerunt audisti Quam multos vero efil ys princi
pum preceptores simul cōplurimos habuisse cōperimus sed q̄t refert
esse doceant/ qui si discat nemo sit paciente indisposito frustra nititur
vis agētis certe si doctos viros spectare vl̄ alioqui doctos faceret spec
tatores / ⁊ si paucos virtutis aut doctrine cupidos videamus magna
circa eos esset tamen inportuna frequencia

8 1 Insignem discipulum pene filio cariorem casus obtulit
claritate cui⁹ illustrari spero · R · Inportunū negociū
puerilis ingeny non equis gressibus igeniū coaptare ⁊
in vnū sēp infantem defixos oculos atq; animum habere
ad illius tollerancia intellectū tuum vocemq; submittere q̄ si discipuli

plures sunt cumulacior cura fit/ ⁊ cōgeries laborū vēti continue huc
illuc/ utq; ait satiricus /tot puerorꝝ obſuare manꝰ oculosq; in finem
trementes · G · Vnus ysq; clarissimus est michi discipulus · R · ꝓ
vno claro discipulo/multis obscuris te iudicys obicis/q̄tqd̄ ille dere
liquerit in tuum caput redūdabit · En doctrinam inquient en facūdiā
en mores exquibus magistri industriam v̄tutēq; considēs qualem hūc
vides talem illū cogita nulla q̄ ingeniorꝝ cercior effigies · G · Disci
pulū sum nactus illustrem · R · Age ergo magna spes est glorie ꝓ:
fectus ingenio illius defectus culpe tue dabitur/ cū ut plutarcꝰ phs ad
traianū principē discipulum suum scribit/ ſmo publicus delicta disci:
pulorꝝ refundere soleat preceptores q̄ multi ut legimus passi sunt in
ter q̄s quintilianus ⁊ seneca/ ⁊ ipse phorꝝ pater socrates · G · Pre
clari discipuli curam sumpsi · R · melius si modesti /q̄q̄ vera claritas
sine v̄tutis radio nulla est · G magni discipuli curam gero · R · Tri
formi congredieris chimere hinc ut puero ꝓsis/ hinc ut parentibꝫ pla:
ceas illinc aūt ut rei publice racionem reddas quam de tuis manibus
exiget rudemq; illū tibi creditū/eruditum repetet · G · Pueri nobi
lis michi ꝯmissa ē cura · R · Suspecta ē etas/ ⁊ suspecta nobilitas/il
la spondet inmēorem h̄ supbū · G · Puer michi certus me veretur
· R · Quid dices dum te despiciet adolescens /vir fōrtasse vix noue
rit nota vides pueri nota constancia est · G · Puer michi creditus
me amat · R · Inexpleto parieti ymaginem impressisti illo crescen:
te delebitur firmus amor solidam poscit etatē · G · Clarus puer edo
cendꝰ in sortē venit · R · Inquieta sors euentꝰ ambigui/ quedam in
genia nullo studio eriguntur /et v̄ pater impensam/preceptor opēā
puer tēpus amittit docilem doce/ indocilem ne fatiges/ne ve illū teq;
sil̄ frustra atteras egre vincit ars naturā · G · Discipulꝰ tener/nec in:
docilis obtigit · R · Et si in lubrico stas /atq; in flxo struis /age tm̄
fideliter conmissū/si plena etas accessit/poterit meminisse · Alioquin
sua erit obliuio /fides tua magna satis ipsa sibi v̄tus est premiū/ꝯscia
bonorꝝ operꝝ nichil est dulcius · Non te retrahat ab honesto/despera:
ut sapientibꝫ placet fructus vberimꝰ est fecisse atq; in silencio meinis:
ci premiorꝝ /quia nullū etiam inhac vita /recte factū p̄mio caret cuiꝰ
se · G · Inuenī discipulum magne spei · R · Et magne sollicitu:
dinis/ ⁊ ꝓfecto si bonꝰ fiat filiū tibi cor genuerit/ligua pepi/tsin ma
lus/hostem qui te dum timuisse recordabitur oderit · G · Discipuli
claritas ingens est qua illustrari spero · R · moderata claritas oc̄los
delectat moderata ꝑstringit/preterea nullus te/nisi tu luceas illustra
bit/et si detegat verꝝ lumen/abitra est · G · magnus ē michi d̄scipl̄ꝰ

· R · Non maior puto q̄ senece preceptoris alios protexit alios op
pressit d̄scipl̄i magnitudo hys portus fuit hys stopulus/

82 Abeo patrem bonum /

b · R · Honū nosce tuum breue est · G · patrē habeo op
optimū · R · Aut ille tibi luctum pariet / aut tu sibi · G ·
Indulgentissimus michi est pater · R · Si nature ordo
seruatur/ magni fletus hereditas te manet/illūq; si peruertitur · G ·
· Patrem aduc habeo · R · vtere sedulo/ fugitia iocunditas pater
senex · G · Patrem habeo grandenū · R · Non est locus mercie
/festina carpere fructus extremos /tanq̄; ex arbore rumosa /cura lateri
m here q̄ntū potes /cupide illū vide ceu confestim abituꝝ /cupidiusq;
audi ⁊ extremos monitus memorie mente r̄cōdito desertūq; velud it
acturus necessarys p̄munitor egebis illo consultore queresq; eū nec i
uenies domi · G · Patrem habeo decrepitum · R · Propera nouis
sima pietatis officia in illum congere dū poteris sed quid nunc obmi
seris dolebis semper · G · Patrem piū habeo · R · Habes qui añ
te mori incipiat /post te viuere metuat · G · Habeo patrem optimū
· R · Habeo quē prius quā habere desieris vix ad plenum noscas/
habes ⁊ quē sepe p̄ditū suspires /

83 a Mantissima michi est mater · R · At tu illi iugis pauor
/desideriū q; ꝑpetuum · G · Mater est michi amatissima
· R · Maxim⁹ ē patris āō matris vehementissimus /vterq;
talis tantusq; vt vix eū nisi rara ad modū filij pietas equa:
uerit/pulchrū tam̄ honestumq; est inter parentes ⁊ filos de amore at
pietate certam̄ vincant quib⁹ largius caritatis fons celestis affluxerit
ac nūc usq; vincere soliti sunt parētes nec dū adolescētiū ea est pietas
/aut maioris reuerencia q̄ sperare aliud cogat/qd̄ si forte p̄ter spē eue:
nerit nullū in terris celo g̃cius spectaculū fingi queat · R · Est michi
mater optima · G · Esto illi bonus saltē fili⁹ scito te illi p̄mū pond⁹
ac tediū fuisse /dehinc acerrimū dolorem /post ꝯtinuū laborem/trepi:
damq; sollicitudinem memento vteri alitriciumq; vberum quot illi sō
nas quotq; seu cibos ceu iocos tuis fletibus obruperis quot aut me:
tus aut dolores tuis casib⁹ peperis Et fortasse non nūq̄; piculosa q̄q;
gaudia · Sepe em̄ ut dolō filiorū mortis/sic gaudium ente miseras ma
tres mori ꝯpulit/patuit hoc vltimū eo clarius die q̄ reliquie cladis ad
transmenū accepte romam sparso agmine repetebāt due matres filys
quos in acie cecidisse reuerentib⁹ crediderant conspectis insperati gau:
dy non capaces efflarūt spiritus hys aūt alys effectū /ut nulla inter
homines maior esset ingratitudo q̄ que in matrem admittitur · G ·

Ad huc annosa sup est genitrix · R · Quociens hanc aspicis simul terram intuens cogita vñ venias ⁊ quo pergas/ q̃ te augustũ habitaculũ emiserit/ q̃ augustũ excipiet et de ventre matris ꝓprie in vterũ terre matris omniũ festinas · Inter utrũq; ergo laxantibꝫ animũ atq; raptantibꝫ /superbie atq; auaricie frenũ stringe/

Jos ac bonos fratres habeo · R ·

raꝝ nam parentes fere semper amant /fratres sepe inuidẽt sepe despiciunt /rarãq; ideo fratris graciam nasonis ore veritas clamat/ vbi ⁊ fratꝝ ⁊ filioꝝ om̃ pene nisi parentũ notatur impietas · O · fratres mihi sũt optimi · R · miror plane /bonos esse satis est /sepe em̃ mali sũt /aliqñ etiam pessimi eoq; peyores hostibus quo nim⁹ contra domesticas insidyas est cautela · Quant⁹ aũt sit amor fratris ne latentes eruã /neu presentes ledam satis notissima paria micenei thebanq; fratres ac romani indicant que quidem ifamia cũ vni⁹ poci⁹ q̃; toci⁹ ōbis sit nõ video p̃mos mũdi frẽs aspice alt altiu⁹ peryt mãu nec dũ r̃latu hōridũ scel⁹ audis · Si q̃dẽ phr. tres rex ꝑtoꝝ cui⁹ supra mẽcio ẽ habita p̃t paricidia i prẽz sil ac filũ admissa trigita isup ꝓpos frẽs trucidasse legit nõ virtus tãto ac tali sãgume ⁊ regnũ male partũ stabilie ⁊ metũ om̃ez iuisi cõsortis extinguere · O · Frẽs boi sũt · R · Nõ dũ puto primoiũ diuisistis/tũc erũpꝫ iniquitas /igne auꝝ/auro anim⁹ ꝓbari solet magna sepe q̃ videt par p auxiliũ /auri si adhibeas lis erit · O · Py sũt frẽs · R · Celibat⁹ forsã tu⁹ aut orbitas illos tibi cõciliat cõiugio dtegẽt tuo /s ꝓle melius spe successionis amissa/q̃ ipaciẽtissiõs q̃; mlta pati docu⁹ · O · Amatissiõs michi frẽs habeo · R · Debet id quidẽ ita eẽ nisi liuor obstet/ aut tũor aut cupiditas /⁊ habẽdi sitis /diui om̃is hũanq; iuris dũ expleti studꝫ imẽõ it parẽtes em̃ filiosq; q̃ntũlibꝫ sit ãoris cõũsacõ tñ dispar/diũsiq; moẽs sũt/fily ⁊ si cito p̃res videãt sero agnoscũt prẽs ⁊ si filios stati ãẽt sẽo illos sepe etiã i senectute suscipiũt frẽs añq; nascãt/⁊ p⁹q̃; nati sũt i eodẽ dõicilio eisdẽq; icũabilis euo pes vsãt ac moribꝫ illico i lucẽ editi se vicissi cẽnũt vno cibo alũt ysdẽq; pẽtibꝫ ac ysdẽ socys ysdẽ ludis ysdẽ stolis ysdẽ p̃ceptõibꝫ/ac nutritõibꝫ assuefacti piter pubescũt pit adolescũt vndiq; pitas/ mltisq; ⁊ validis nexibꝫ iunct⁹ ãor mh hos aduẽticie soluãt cai se dureq; mẽtis aspitas frãgat/qd cõe ẽ adeo ut nesciã ã fratno vll⁹ ãor maior eẽ debeat /ã vllũ odiũ maiꝰ sit/ã idignacõ vlla ꝓfũdior tã tbida sẽp eq̃litas tã pis ipaciẽs mẽs hũana · O · Eq̃s pyosq; frẽs habeo · R · Sẽua illos eq̃tate mutua ac pietate/delicatissia res est ãor difficile quẽit/ facile pdit · O · Sed sorores habeo bonas · R · Graue põd⁹ s iocũdũ ac fere adolescẽciũ

p̄m⁹ labō/q̄ se effecti sui iuris exēceāt vñ p̄mā pietatis atq; idoꝛ fmā
q̄rāt · ℭ · Jſ̄ onas habeo ſorores · Jſ̄ · Cura ut ille bonū frez bēant
teqz ſupſtitę ⁊ ſi cōis p̄ obyerit orbitatē nō ſēciāt · · pulcherrime
ſūt ſozores · Jſ̄ · Cuſtos rei labiles vigilātiꝫ ocꝭs dolos caue ćcū fu
ſa te p̄ceris cohros excitet/difficilꝭ ē om⁹ rei c⁹todia/qō mꝭtaꝫ reris
¿tāto exactiorē pudicicie q̄z auri curā eſſe decet/q̄nto ⁊ p̄cioſior ⁊ irr̄:
⁹pabilior illa ē ſane virgineā caſtitatē nulla arte meli⁹ q̄m maꝭo cōiu
gio p̄ſeuabis · · formoſe michi ſorores domi ſūt · Jſ̄ · ne diuci⁹ ti
ſit p̄uide mꝭtas apci⁹ ornabūt domos

85 Oinū bōū hēo · Jſ̄ · An habeas ā habearis vēi⁹/cogita ſi
loq̄ndi moz eſt/ſic dō̄m habetis ut ſcabiē/ſiue ut tuſſi mꝭta
ſūt q̄ hūꝭ ipitis poſſeſſoriꝫ moleſte opes/ q̄ꝫ nō liceat cas
ruiſſe · · bōū dñi hēo · ·libētatē g⁹ amiſſi hūc ⁊ illā v⁹ tpe ne
mo hz iā neq; ſóores/dq̄ꝫ mō agebas neq; filie neq; nur⁹ neq; dūx
demū ipa neq; patrimōiū/neq; vita ituto ſūt p̄t vnū q̄z hēs dñi /hre ſiꝭ
oia diſpſti · · bonū michi ⁊ pate dñi ſors ded⁹ · · mcōpaſſibilia
pemtuſq; cōtria · Jſ̄ā ſi bō⁹ nō dñs ſi p̄ſti ſe dñi dici vel⁹ · ℭ · bō⁹
ē dñs · · boni pētes /boi frēs boi fily eē pūt/āici aūt ſēp boi alio:
q̄n n⁹ āici ſūt /bōū dñi dici/blādū nō dcū atz adulacō nota ē · · op
timū dñi habē⁹ · · rectóē p̄ꝭi fōtaſſ ⁊ rei publice diſēſóz q̄ nil ac:
tuū hūanoꝫ accepci⁹ do ferūt · Jllū vo dico bōū ſ optio · Jllū vo q̄s
nō peſſimū dicat/q̄ qō hūt optiū libētatē ſūmū ac p̄cipuū vite bōū ſu:
is quib⁹ eripit p̄z om⁹ explēda vóagie q̄ explēi neq̄t tot milia miſ:
oꝫ ſiccis ocꝭs ituēi p̄t neq; eū ⁊ ſi nō iuſtia aut mia ſaltē pudō a tam
meſto rēh⁹ ſpectacꝭo ſit liez affabiꝭ/ſit blādiloqu⁹ /ſit poſtrēo mūific⁹
ipaucis ō mꝭtoꝫ ſpolys/ hę ſūt eñ artes tyrānoꝫ q̄s vulg⁹ dominos
vocat carnifices erpiꝭ/ꝟ p̄ſtigia attonitis igerūt limib⁹ hāc hāis hāc la
q̄s p̄tēdūt eſcā ſic credul⁹ aucupāꝭ · ℭ · dñi habeo p̄ponēz · · is
icelo vn⁹ ē /q̄ ſe iuere ſuo dñi dix⁹ ⁊ dici volu⁹/ nā tre dñs aug⁹t⁹ ce:
ſar edicto vetuit ſe dñs dici ille deoꝫ deus/iſte hōiū imperatoz ille ma
ieſtatem tenuit iſte modeſtiā demq; ⁊ ſuper hoc p̄p̄m romanū grauiſ:
ſime coꝛripuit /ſic de ipſo enī ſcriptum eſt/et dñi appellacōm ut male:
dictū et o p̄brū ſēper erhoꝛruit/q; ſucceſſoꝛē q̄z longe reb⁹ omnib⁹ m
parē tñ obſtuaſſe ꝺpeꝛtū eſt qui licet dñandi auid⁹ tytulo tñ dñacōis
abſtmuit atq; ita ſeſe mter ambicōnē et verecūdiam mediū tenens /
eſſe dommus voluit /dici voluit/ut qui ſcieret miuſtum eſſe qō cupe:
ret ſaltē erꝛobracōis miuriam nōis vitaret/durum emim ſuperbūq;
et graue nomen eſt dommus illic maxime/vbi amor libertatis ac ſeru
tutis pudor eſt · Secutus horum veſtigia alexander hic rōan⁹ priceps

ut priuato sibi nō aliter scribi voluit. Nā ille alt̄ mācedo nō dominꝰ
mc do /sed deus dici voluit/quem secuti animo huius tēporis latrūcu:
li vna vrbe vel altera vix insidys oppressa non tamen dominī dici vo:
lunt sed dici homines erubescūt atq; ad iniuriā trahunt. G. Domi:
nū habeo vere optimū. R. Vere vnus est dominus quē si habes ho
nestissima regnisq; felicior seruitus tua est. G. Justū dominū regem
q; optimum habemus. R. Inter regem ⁊ tyrānum non discernūt
gray secundū ꝙ poeta vester de rege loquēs ayt /pars michi pacis ēit
dexterā tetigisse tyrāni apud vos aūt ut intersit non nisi propositū vi:
teq; series facit /qui iusticiam regit ac regitur ille demū verus est rex
/atqui ex alciore fastigio non salutis publice speculator /sed priuate li:
bidinis procurator vel rapinam cogitans vel vindictam cupiditati aut
iracundie sue paret et rapidis atq; efrenis animi motibus cedit. Is ma
lorum seruus dominoꝝ/ ⁊ si alcior cūctis appareat /sceptroq; aureo ac
feste purpurea superbe incedat utiq; rex non est sed ꝓpter exerciciū aut
supplicium populi ꝓmotus predo /eoq; loci positus/. Vnde liberiori
seuiens flagello atq; hos probans illos puēs cūctos vexans ⁊ exagi:
tans/ignauus quidem ac passioni obsequēs nutu tamē illius qui ma:
la bonos vertit iniusus/iustum dei iudiciū iniustis licet ac scelestis ma:
nibus exequatur quasi equā pp iudicis sm̄aꝫ tortor seuus. G. Justū
piūq; regem habet patria. R. rarū bonum ⁊ rei publice felicissimꝰ
status nisi presens gaudiū futuri metus/rerūq; felicium semper si spec
ta breuitas minueret amissiq; desiderium mox ventura cumulaturꝰ de:
sideria obversaretur animis humana noscencium volulubileq; fortūe
rotamq; nil prosperum longum sinit leuit quidem mali sensum con:
suetudo. Insueta deiciunt. Vnde optimum quidam semper prosperis
caruisse diffiniunt/qd̄ non dicerent si ꝓsperitas duraret. G. Justum
habemus ⁊ clementem regem. R. Illo superstite mori opta ne mu
tatā regni sortem lugeas/bonum em̄ bonus raro sequitur, malū peyō
sepe ⁊ peyorem pessimus/

Serenus est aer ac iocundus. R. Jam
quis arguat celestem humi animum hēre. In aere illum 86
appenditis /et amorem vestrum in eo ponitis elemento
quo nullum instabilius. G. Aer serenus atq; trāquil:
lus est. Exspecta dicto cicius nubilosus erit ac tur:
bidus /alio te sub celo positum credas. G. serenus ac tranquillus ē
aer. Quam serenus ac tranquillus esset animus tuus. Vtilis
quidem illa serenitas stabilq; tranquillitas/quam nec nubes occupēt
/nec quacient venti. G. Serenus est aer. Non serenum oīe

statim optimum ymmo vero proumcias nubalosas seremis esse salu:
briores/ ⁊ in hoc occidentem prelatum legimus orienti · ☞ · Aer hic
lucidꝰ me delectat · ℔ · Delectari operibꝰ ac factura dei minime veti:
tum modo vero in deo velut ommis bom fontem tota animi delecta:
cio reflectatur ⁊ in rebus temporalibus /eternus rerum cōditor lau:
detur/alioquin attende quod scriptum est · Si vidi solem cum ful:
geret inquit iob /⁊ lunam incedentem clare ⁊ letatum est cor meum
in abscondito ⁊ osculatꝰ sum manum meam ori meo que est iniquitas
maxima ⁊ negacio contra deum altissimū · ☞ · Seremissimus est aer
talis utinam semper sit · ℔ · Non semper modo sed diu ferē talem
non posses /temporis vicissitudo peroptima · Jure a multis sed pre:
cipue a cicerone laudata est · ☞ · Seremissimus est aer atqz utinā nō
mutetur · ℔ · Nescis q̄ cito sui tedium hec seremitas alatura sit mil
tam delectabile qō non ydemptitas mamenum reddat · Nullum effica
cius remedium contra vite vastidia q̄ temporum locorumqz varietas
hac vouetur ⁊ pascitur mens humana/⁊ ut apt augustinus qui quali:
tate rex non potest saltem varietate societur /

Nihil tam pole
stabile q̄ nide
mptitas mamē
tum reddat.

81

Nauigacione vtor
prospera · ℔ · Sencio neptuus tibi laqueos ten:
dit · ☞ · Tranquillum michi se prebet mare · ℔ · In
fidiosa tranquillitas vtiqz ita dirē:m esca naufragy /si
semper turbidum esset mare /nullus hominū nauigaret
☞ · Mare michi blandum ⁊ suaue est · ℔ · Suspecta suauitas pre:
donum blandicie mine sunt ꝟ facies maris repēte mutabitur esse · Alu:
ud putes mōstroqz gelidꝰ q̄as vbi ē equor illud quod laudabā · Un
de non hy tam multi tanquam horribiles aquarum montes /· Unde
hic pendencium fremitus procellarum ⁊ minantibus spumus surgē:
tes fluctus in nubila · Nescīt nisi experti qō est mare ⁊ q̄z ferax be
lua q̄ ne illi a poeta monstri nomē impositum · Nichil enim monstruo:
sius in rerum natura inchil cui sit minus fidi /minus ve constācie nul
lius dei transformacio tam crebra tam periculosa tam subita inchil
demqz seu mollius dum iacet seu dum surgit inimicus · ☞ · Placi:
dum nunc equor inmotumqz est · ℔ · Terere ipse subsistunt debisti:
untqz tu pelago tribuis ut consistat simulatꝰ torpor ⁊ horrendꝰ · Nolo
li fidere sepe fortunam retentare demencia est · ☞ · Nunc saltem pla
cide nauigaui · · Nullum fere animal sic in laqueos ruit ut non ali
quid dulce presenciat · ☞ · Prospere nauigaui · · Et sacrilegi p:
spere nauigant ⁊ viri sanctissimi naufragantur · ☞ · Nauigaui felici
ter · · Crede michi si pergis infeliciter nauigabis/

Iam portum
attigi / iam in litore sedeo · · Multi in portu pereunt
plures in litore / permutasti periculum non fugisti · ·
Terram attigi · · Ita hoc dicis q̄z terre discrimina ꝑ
minora vl̄ pauciora q̄z pelagi / q̄zuis occulciora sint / Nō:
ne hec in equo posuit / ys qui vtrobiqz multa ⁊ gloriosa pericula pro
veritate pertuléat / neqz vero sñ causa pauꝑ ille structatō aquarū apud
statiuz moriens hyemes notosqz laudant / ⁊ experti meliora pericula
ponti · · In terra sum · · Casibus eo pluribus patens quo plu
res hominum téram incolunt q̄z maria / siquidem maxima pars malo
rum homo hommi est sic inde mors prouenit · Vnde auxilium debe
batur ut sileam pestiferorum animancium species quibus ea pars rerū
statet · · Téra sub pedib⁹ saltem stabit · · At qui sepe nō stetit
utqz antiqua pretereā achaiazqz ⁊ reliquam greciam ⁊ siriam atqz ali
as ibi vrbes hauste olim funditus ⁊ collapsi montes et demése insule
ut omittam veteres vestrorum monciū casus ethne et vesem apud vos
nuper ipsa vrbium caput / · Roma contremuit qd̄qz ciuilis belli tem:
poribus pro monstro habitum alpes hac etate grauissime tremuerūt
⁊ conuulse rupes altissimis solis radys insuetum a seculis prebuerunt
iter hyspanie ac germanie bona pars corruit · Vidisti modo stantes
vrbes / Vidisti solidas arces atqz opida / paucis post diebus miserabi
le spectaculum atqz terrificum humi passim strata omnia / quin ⁊ soli:
to mestiorem renum ipsum quasi flentem labi defōmatam ruinis vtrā:
qz ripis eamqz precipue que edificys ornaciō fuerat / querulis ablu:
entem verticibus desine iam securus esse vbi securitas nulla est · G
Sub pedibus terra est · R non tam certa sedes domicilij quam sepul
cri · G · Ad terram peruenisse gaudeo · R · Similia similibus gau
dent ⁊ tu terra es · G · Interram redy · · Non dum quidam sed
redibis cito /

Permutare periculū & nō effugere

Vuat carcém euasisse · · Est
i ⁊ hec fateor intermissa gracior libertas ac reddita
q̄z seruata sed non omnia que delectant prosunt / ⁊ sepe
nociua sunt / dulcia ⁊ amara salubria / sepe non carcere
modo sed mors vtilis fuit / sepe vita et libertas inutilis
G · Carcerem euasisse gaudeo · · At qui modo gaudebas por:
tum apprehendisse nunc gaudes portam euasisse / carcere multis por
tus multis refugium et arx fuit et in libertate perituros seruauit in
vinculis ligata et clausa dilgencius conseruantur / nesciunt mortales

89

Nō oīa q̄ delectāt ꝓsūt.

ceci quid expediat et id circo mala sua concupiscunt et assecuti gaudēt
·Vnde mox doleant /ne ue longius exemplum queras/. Vidisti nu:
per virum illum animosi et magni pocius quam constantis incepti
/qui aduerso tempore se patronum romane rei publice prouiteri au:
sus ipse sibi tribum nomen assumpserat dehinc variante fortuna vrbe
depulsus romamq; primum principis post pontificis lapsus in carce:
rem vtrobiq; bene habitus atq; honeste tandem leua alite emiss⁹ gla
dysq; hostium non octisus tantummodo · Sed discerptus puto mo:
riens carcerem suspirauit · G · E carere letus erupi · R · Ibis pros:
tra turbida litibus per plateas vrbium tu multusq; negociorum ⁊
tempestatem libertatem putans gratulaberis /dum quem clauis vna
concluserat /mille stringent laquei/ cumq; leti omnes e procellis por:
tum petant · Vnus tu nauta mirabilꝭ e portu let⁹ in procellas redis

Vacat Nec Vicio Nec Defectu Sequit E Cacrere ꝛc

69

G. E carcere digressus gaudeo. R. Honū in hoc ut in reliq̄s consiliū erat. Neq; multū gaudere neq; nimiū dolere/sed equanimiter animi statū ceu vite gubernaculū tenere in tanta p̄sertim caligine futuroꝝ neq; tam miseris est ut ferē intrasse neq; tam faustū carcerē exiuisse/quociens carcere liberati hostis ꝓpicius est saluti? q̄ciēs optata votis omnib⁹ libertas in p̄niciē et in mōtem mersit. G. Exiui e carcere. R. Iaciori de carcere multi homines casus eripiūt/ exangustiori aūt sola mors eximit. G. Molesto de carcē discessi. R. Potes in hūc cacerē reuerti in illū alteꝝ cū semel exieris non redibis hoc in tempore

Neq; multū gaudē neq; nimiū dolere

Ebus rite compositis

90

tranquillus ago. Scilicet ut tua nauis fluctib⁹ maris sic animus vite curis explicit⁹/portū attigit laboris ac terroris sed non ita ē/nūc maxime metuendū/nescis ꝙ res hominū non stāt qui volubili in rota sedet alcior h s ꝓxim⁹ est ruine. G. Optatu eūt omnia. Hene ais eūt omnia/nichil eñ manet ante ergo quā felix videare spei forte aliquis post locus est metui/ad extremū luctui/gaudeo aūt nūqnā/gaudiū loquor veꝝ donec ad vera ⁊ stabilia bona puētū sit. G. ebꝫ ꝓuisis hūater conq̄esco. Sūma reꝝ hūanaꝝ labor ⁊ meror. Inhys ergo requiescis duꝝ caput ⁊ lodici ferrea/⁊ spinoso recubans pulumari. G. Opipare ꝓuisa sunt omnia. Expectata puto michi cuiq; nauis applicuit/p̄iculū euasisti/extinxisti domū/exarasti ariū putasti vineā rigasti p̄ta cōpegisti areā inseuisti arbores/effodisti riuos/texuisti sepem colūbariū erexisti/insisti greges in pascua/apes in aluaria semētem insulcos/nouas merces in maria/tuto loco collocasti fenus/plena arcula/diues aula/cultus thalamus referta horrea/spumas penu ꝓuisa dos filie/cōiugū nato/ēpta populi gracia/blando ambitu parta suffragia/pronū ad te opib⁹ sūmis atq; honorib⁹ stratū iter. O felicē te /restat ut gaudeas hec infallor cōclusio tua est/mea vero longe alia restat ut moriare. raꝝ valde inter homines ut multo studio quesitis/multo fruātur tempore long⁹ labor vsus breuis. G. Prospere rebus euētibus stabili in statu sum. Quomō aūt reb⁹ euētib⁹ tu stes videris/ego nempe non video. G. eb⁹ ad vota fluētib⁹ letus sum. Nūc igit tempus est moriendi speras ne hic diu aliquem letū esse? morere dū let⁹ es/ātequā mest⁹ esse incipias. Quid iam dixi repetā. Est eñ minime tediosa rerum utiliū/sed iocūda repeticio. Meministi eñ quid apud ciceronē laton ille ait sem rhodio dyagore leto tūc valde leuib⁹ licet ex causis/quas audisti sup̄/cū de palestris agerem⁹/morere dyagora inquit non eñ in celū ascensur⁹ es/grauiter id q̄dem nam quid amplius expectet anim⁹

letus in hac rerum tanta vertigine nisi ut letus esse desinat/esse tristis in
cipiat/itaq; oppōtūe admodū dyagoras consilio paruit amici spectāte
quidem ⁊ plaudente populo/inter filiorum victorum amplexus ⁊ oscula ex:
pirauit/scriptū est in libro noctuū athicaris. Et ad sūmā plures gau:
deo q̄ tristicia piere/omnibus ergo qui sapiūt sed maxime gaudentibus
mors optāda/de hac semp/et p̄sertim tempore ꝓspero cogitandū/illa
cogitacio reliquas frenet. . Ilaboraui en quiesco. . Omnes
quidem id speratis sed erratis in hoc omnis stilus eīm vite alius mltūq;
fmis apposito diūsus hec tua requies aut breuis aut fl'a est/aut quod ē
verius utrūq;/quid hic requiē sommatis sic cathenis vinctus libertatē
eger sanitatē sommat/sic sopitus esuriēs optimas dapes sed en dies ul:
timus/ad erit/id q̄ confestim discussurus hec somnia. Nolite aūt falli
somnys/atq; oppinionibus fl'is quibus plena est vita mortalis. Nolite
hic vobis requiē spondere credite michi tota quies hominū post labo
rem mors. . Omnia que in rem visa sunt suppetūt. . Super
vacua in rebus plura sunt quā necessaria/sed hic hūani animi mos est/
ut ꝓfessus ascensum celi tanto studio se oneret qn̄to se vix exonerare
debuerat/itaq; pegno fasce curuatus dū in altū niti vult ruit et ꝓcello
illi terra est. . Cumulata sunt omnia vita similima ꝓcelloso mari
illius fmis in litore huius in morte/vterq; portus recte dicit̄/ꝓfecto
aūt magna pars mortaliū aceruādis vite adminiculis/anxia inter ip:
sos apparatus rerum morit̄ nilq; iam vsitacius/quā ut vite studiū mors
puertat/paucis accidit ut ad optata pueniāt/hisq; ipsis/tam cito diu
turni questus vsus eripit̄ ut gaudy breuitas quedā velud accessio sit
doloris d̄quo multos in morte queri solitas notū ē. . Iam pactis
laboribus securus viuo. . Et inter viscū et laqueos secutus auis vo:
litat ⁊ piscis inter hamos ludit inter plagas fera/sepe vbi piculi plus
est et pauoris minus ars fortūe est/ut licēcius feriat metū demit.
Per omnē vitā laboraui ut infine quiescerē securus. . Securitatē
et quietem tuā inp̄cipiti collocasti et vixisti mestus ut letus morereris
non insulsum vite mortisq; consiliū modo de securitate et quietis/et tri
sticie et gaudy qualitate conveniant. . Omnia vndiq; conquisiui
quibus instructor vita esset. . Immo vero quibus mors molestior/egi:
sti plane negociū medicorum/iam frequētes aderūt stratūq; c̄cūstrepēt/
adderūt captatores testamentary/erūt et qui gaudiū p̄māt et qui fletū
similent et qui tenacem spiritui serāq; mortem taciti increpent et qui
crisim seruēt qui ꝓnosticis inhient et qui cadauer aureū p̄stolētur/
totū hoc tibi conquisisti vndiq; vite ꝯferūt instrumēta non ut melius
viuas/sed ut comitacior moriaris non penitus operam ꝑdidisti/iam

70

⁊ comites languenti ⁊ libidine sumptus ⁊ funeris pompa nõ deerũt · G · Conquisita sunt omnia quiescendum · R · Jam dixi vite requiem ⁊ solacium querebas laborem mortis ac tedium invenisti · G Cuncta disposui requies pta est · R · Cõgessisti fallacissime ⁊ fugacissime spei nidum/que vbi p̃mũ adoleuerit euolet/mastũ ac vacu correlinquens sepe vl̃ in plumis peat · G · Nongo succedit q̃es laboris R · Breuis ipsa a deo fortassis ut nulla pocius dici possit / multorũ sepe studiũ ãnorũ/in mõmto excidit/immo cũ semp fere gradary sint ꝓgressus raro/non repentini exit⁹ rerũ sunt · G · Per longas curas ad securitatis micia ventum est · R · Solicita multũ de p̃ncipys hũana curiositas finẽ ceca non ꝓspicit/densa venturi caligo temporis mõtalis aciem frustrat̃ in tuitus/deliberacõ vtiq; vestra sit consumacõ fortune dicã melius dei ẽ cui⁹ in manibus sortes sunt hominũ/non quas ipsi vobis oꝓpinione vestra sepe imꝓbã fingitis/sed quis ille presẽcia sua videt eius est aũt illa vox/stulte ac nocte animã tuã repetunt a te q̃ aũt parasti cui⁹ erũt? Comminacio horrẽda q̃ nisi spes somnosq; mortaliũ inter rũpat obsorduisti haut dubie

Otẽcia magna sum · R · Ergo ⁊ inuidia · G · Potẽcia multa sum · R · Et piculis multis · G · Potẽcia sũ igẽti R · Et labõib; ĩfinitis ⁊ ĩ extricabilib; curis · G · Mlta possum · Quo pl⁹ in alio potes ⁊ pl⁹ aly inte · R · Potencie est plurimum · G · Quo potẽcie magis eo mai⁹ ĩ illam imperiũ fortũe tepide se exercet inparuis/vbere eligit materiam in magna lignoꝝ ꝯgerie crepitãcius seuit incendium magna ꝓsperitas viã magne facit adũsitati/nec facile quãquã plane miserũ videbis/qui non valde felix habitus fuerit non potest ignoti hominis nota esse calamitas · R · Quod volo possum · G · Caue ergo ne quid mali velis ⁊ scito quo potencie pl⁹ eo pl⁹ negocy min⁹ ve licencie · R · Potencia ingens est · G · Quid scis an ⁊ diuturna/piget exequi qui potentes breui ad inpotenciam vltimã/seu qui reges ad infamie seruiciũ sunt redacti · Ve ꝓmcõsi ⁊ lubrici sunt hũanoꝝ grad⁹ ascensuũ tremulus vertet p̃cipiciũ horrendũ Ergo conscendit̃ ad eminentem statum auxie consistit̃ grauiter inde ac repente descenditur · Jd sic esse non singuli tantũ reges aut populi sed maxĩa eciã testant̃ impia · G · Armis atq; operib; potens sũ · R · Vẽa ⁊ firma potẽcia in virtute fũdata ẽ fundamentum si detraxeris quo maior eo piculosior structura/qui ad implere opibus domos iuuat arua legionibus/maria classibus/sed int⁹ interea domestici hostes animum opugnãt atque expugnant · Vis u potentem te fatear? illos dona/finibus q; tuis pelle/vnice nam/vnice

cupiditatem vnice libidinē/vnice te ipsum/fame atq; anime hostē tue
Que nam ista potencia ē vincere alios passionibꝫ suis vnice · G · Fū
data insolido potencia est · R · Quo pacto cū vita ipsa nutet assidue
o quid tumes imbecillum animal/quid te ipsuꝫ ēcūuenis de potencia di:
sputas anima interim ꝑiclitaris quā dicto cici⁹ uel nature vis occulcior
uel exigui morsus animātis uel extremi contēptissimi ꝙ homines sepe
potētissimis abstuler · G · Potencia egregie stabilita est · R · Vbi
queso? marenis an influctibꝫ? an inuēto an in ipsa qua nil mobilius ut
memorat fortūe rota qum tu amice male susceptā pone fiduciaꝫ nulla
hic stabilis potēcia/utq; ꝑ ī ꝓprie exp̄mā qd̄ sēcio nlꝑa potēcia potēs ē

92 Ed inuenī magnā gloriā · R · Magna in exiguo q̄liter ex
plicent non intelligo si tempoꝝ si locoꝝ angustias meciareꝫ
magnā hic gloriā non eē fateberis non ingeram tibi ut ter
ra omnis pūct⁹ est cui⁹ ipsius ꝑtem maximaꝫ natura fecit in
habitabilem/atꝫ in accessibilem fortuna/ut tēpus presens pūcto mi⁹
idq; ipsum semper instabile fuge q̄ tam rapide ut vix illā animo sequi
possis due relique temporis partes semper absentes ita ut altera vos
lubrica memoria altera expectacione anxia fatiget/ut omne simul tēp⁹
aut diluuys aut estu nimio/aut peste aliqua uel celi inclemēcia uel ter
raꝝ Aut deniq; ꝑse ipsum lapsu ꝓprio ita discerptū atꝫ efulsum sit/ut
vna sepe etas ꝓpe nil habeat cōmune cū altera Neq; minus intempo
ribus quaꝫ in locis videas exiguo interuallo notissimū nō agnosci/hec
inquā et que sunt id gen⁹ plurima transeo vulgata sunt omnia exquibꝫ
adte rediens videbis que nam hec mōtalis ac terrene glorie magtudo
esse uel fingi queat · G · Quā condicio mea fert gloriā sum adept⁹
R · Si indignam breuem herclea ac si dignam gaude non quod ha
beas sed quod meritus sis · G · Gloriā quesiui · R · Gloria v̄a nisi
bonis artibꝫ non querit̄ vnde tibi partū nomē vide Sic intelliges an
gloria vera sit famā si casus dedit eripiet · G · multum est glorie · R
Caue ne que gloriā veram putas ymago falsa sit glorie in rebꝫ hoīm
multa regnat illusio · G · Plurimū est glorie · R · Vt nemo pauꝑ
magne peccūie famā querit nisi ut fallat sic nemo ignauus magne vir
tutis oꝓpinionem/uterq; sibi conscius quitq̄d de se aly loquātur/q̄ntū
uel peccunie marculā uel v̄tutis in animo sit · G · Insignis est gloria
R · Si rerū merita modeste utere/ne subꝑbie illi notā affricueris si
minus/fac ne diu populū fallas · G · Pre fulgēs ē gloria · R · Vt
mereri stude uel graue non tuū indumētū exue Ingloriū esse p̄stiterit
quā mēdacio gloriosum Vera eciā gloria/cū labore seruatur/ quid de

falsa speres ? Cū omnis fictio difficilis sit / cū diffitilima est quā est q̄ mlti vodiq; obseruāt rari nempe sunt gloriosi / hos ꝓpter dissimilitudinē obscurꝫ atq; inuidū vulgus odit graue ē inter tot hostiū insidyas latere pstringere omniū oculos nō potes inte tāto studio defixos · G · Gloriosus appareo · R · Melius forsitan lateres et certe tucius / h̄ grauiter dixit is qui multa leuiter / bene qui latuit bñ vixit · G · Clar⁹ clareq; natus sum / longeq; conspicu⁹ · R · Iliuor abdita penetrat rimaturq; putas conspectat p̄tereat ? quid q̄ pauci sunt quib⁹ expediat apparere et conspici / pauci quoꝝ fame non noceat adplenū nosce notissimū claudiani dictū minuit presencia famā quāto magis illā minuit noticia ? raro sunt hommes qd̄ vident · G · Gloriosus video · · R · Cana nube c̄cūdatus delitescis / si parūp emerseris quo pl⁹ glorie fl̄e fuit / eo vere plus erit infamie · G · At gloria vera est · R · Id nēo te meli⁹ nouit / ita demū si externi iudicis incorruptum aīmū tuis ire⁹ assumpseris / gloria quidem ut sapiētib⁹ placet quasi quedā vmbra v̄tutis est illā comitat̄ illā sequit̄ / Illā eciā qñdoq; antecedit quod in adolescentib⁹ clare indolis videm⁹ / quos ante pfectā v̄tutem p̄concepta de illis spes hominū claros facit / que quibusdā velut stimulis / generosos modestasq; animos excitat atq; erigit et impellit / adequādā spem ciuiū suoꝝ / stultos aūt / tumidosq; p̄cipitat · Hinc trāsformacio illa ridicula claroꝝ adolescenciū in obscuros senes / laus quidem sapiēti nulis stulto nocet · Ex hys vides vmbrā pse ipsā esse nō posse rei cuius piā sit oportet vis ne igit̄ gloriā verā esse fac ? ut vera et solida v̄t⁹ sit

Eneficia in multos ꝯtulisse
gaudeo · · Multos ingratos
b experiens dolebis · G · Heneficia in multas effudi · ·
recte ais nam si accipiēciū animos in tueare bñficioꝝ mag̃ pars perdit̄ · G · Multi meis beneficys sunt obstricti · · Quidā se obliuione relaxabūt aly forsan in iurys beneficia conpensabūt ut cessent in iurie non cessabūt querimonie / quā multi de benefactoribus querūt̄ suis Iniquū fateor sed conmūe a deo ut non tam crebre de hostib⁹ sint querele Audisti apud lucanū de pompeio querētē phontinū apud senecā vero saltinū de augusto ? quid vero te ad literas atq; ad antiquitatem voco vrbes medias contemplare / vici omnes lamētis terribilibus talib⁹ plene sunt · Omnis aūt ingratitudinis triplex in fallor causa est inuidia scilicet que dū impensa alys beneficia sua ducit iniurias in se collata non aspicit superbia que uel se maiorib⁹ dignā cense uel p̄ferri sibi aliquē indignat̄ / cupiditas que uel muneribꝫ non lenitur sed accendit̄ / et dū querendis inhiat / quesita non meminit / possem

breuius tocius mali causam stulticiam dicere Eo vero non hui⁹ tātū
sed malorꝫ omniū causa est · Ignoranciā veri boni/oppinionū pūsi:
tas/huic nimiris pestes animi ꝓdeūt /supbia in p̄mis et cupiditas /
quibꝫ nullū obsequiū non contumax/nulla largitas nō augusta est · G
Henificus fui in multos · · Aristotolica quedā magnanimitas fer
tur/meminisse collati/accepti aūt beneficy obliuisti que sentenciā/ ⁊
si colore non careat/apud me tamē verus ac magnanim⁹ contemptor
mediocriū atqꝫ hūiliū est rerꝫ atqꝫ ideo quecūqꝫ egerit magna quēuis
iudicio plurimorꝫ pua sunt animo maiora quedā et rariora voluēti · Cō
tra siquidem acceperit quo alteri fiat obnixius q̄uis exiguū graue est
libertatem amāti atꝫ ad excellenciā aspiranti quo ve quā plurimū solū
leuari velit de hac igit̄ re ānei senece dictū ꝓbo/beneficiū inquit qui d̄
dit taceat narret qui accipit/elegāter nēpe duo beneficencie seu veneā
vulnera sunt/huic exꝓbracio largiētis huic recipiētis obliuio utraqꝫ
mater ingratitudinis ac beneficia nouerca · Illa ingratitudine parit
in altero hec in se · Illa quoqꝫ beneficiū in se extinguit/hec in altero his
tot malis aptissime vno illo senece ꝯsilio medeare · G · Multis bene:
feci · At pluribꝫ non fecisti qui se p̄teritos et contemptos dolent · Est
aūt nescio quidem · Vnde firmior offensaris quā beneficiorꝫ tenaciorqꝫ
memoria/sepe singulis beneficys /aut nullos aut singulos amicos ob
liuiosos et tepidos hostes aūt multos tibi feceris memores ac feruētes
G · multis magna ac multa contuli · · Sūt quibꝫ multū ꝓfuisse
piculū fuit quidā paruo amicū magno hostem beneficio quesiere/qd̄
et exigui debitū leue retribucio ꝓna est · magna aūt et debere pudet
et piget reddere/et nichil est terciū nisi ut desinat esse cui debeat qui in
uitus debet · Ita dum debentem pudor beneficy exptus dolor agitat
Inter sillā ⁊ caribdim fert̄ cymba benifici effectusqꝫ ut multos qui
parce atqꝫ illiberaliter tute vixissent/liberalitas in signis in discrimen
traxerit si quidem inter malos in pūe bonū esse non licet durꝫ dictū /
sed dicendū tamē animal ingracius homine nullū esse · G · Ilate me
beneficiū p̄bui · · Quidam sūt beneficy/nec tamē beniuoli/q̄s mag̃
tudo status atqꝫ necessitas multa largiri cogit/hys eciā quos non mō
non diligūt/sed nec noscūt quidem/quibꝫ si se ob beneficia caros spe:
rant valde eos fallit oppinio · Nemo facile non amāte amat mutuus
nexus animorꝫ ac recipꝓcus est amor · munera sepe necessitati/amor
vero iudicio tribuitur · Vt ergo beneficia bene collata ⁊ leta frōte pio
qꝫ animo dignis exhibita nūquā gloriosa negauerim/sic multa immo
vero partem maximā seu hec danciū seu acciēciū culpa est perdi ac ꝓ
ici /nemo vsquā est qui dubitet Et est facilior breuiorqꝫ ac rectior q̄

sup̄ tibi ostendim⁹ amādo scilicet ad amorem vici qua pgēti ver̄ q̄q; si beneficy nomē accesserit clar̄ te sup̄q; fidem mltis amabilem efficiet G · multa ⁊ magna cōtuli · · Jnrebꝫ non quid sed qualiter quo ve animo fiat refert /apud deū atq; homines et magna in visa et modica grata sunt/nudū p̄omnibꝫ cor attendit ⁊ sacrificio pauperis ꝓbat ⁊ munere

Opulus amat me · · Subsiste paululū mox oderit · G Plus me diligit · Ys · Ne ꝓpera non dum fmis ut dies vn⁹ sic vita ōnis a fine dscribit · G · Populo car⁹ sū · R · q̄s illi scipionibꝫ carior quis catulo quis rutilio ac metello ⁊ q̄d themistodem loquar aut miltiadē /quod hac ingenitum āmouere et aristidem quid theseū qnid solonem quid hanibalem /quid ligurgū ⁊ qui ciues oro te ⁊ q̄ tū quisq; q̄ breuiter populo suo carus omniū notus fmis et ul̄ cōtemptū uel in odiū vsus amor atq; indigna rebꝫ p̄mia fōi labor excusacio/mors/exiliū/cathene · G · Multis inpopulo car⁹ sū R · Malis ergo pauci em̄ boni /⁊ qui malor̄ malis artibus queri amorem constat /si vero similitudo quedam animor̄ parit amicicias/ ut prudentibꝫ placet/quis sis estima qui multis inpopulo carus sis · G Populus me amat · R · Serenū hibernū aura estiua/quies maris/ lune stat⁹ amor populi paria hec si conferantur/mobilitatis palmando G · Populus me honorat · R · Habys credo cor aūt eor̄ longe est a te/non est em̄ tibi fidelior quā deo raro quitquā facit ex animo vulg⁹ nisi tumultuare et furere et senire · G · Popul⁹ me veret · R · nō faciet diu facile em̄ ruit/quod non certo iudicio stabilitū est · G · Ardens in me feruor populi est · R · Ardenti principio/sepe mediū te pens /fmis algidus fuit quod haud crebrius ulla inre quā in studys cernes · G · Populus me laudat · R · Stultor̄ laus apud doctos in famia est · G · Populus me suspicit · R · Ileui rer̄ alternacione dspiciet/semper em̄ alter̄ extremor̄ tenet mediū vero nūquā ut qui habitantem ibi hostem metuat · G · Populus me colit · R · mirabor si tam inculto cultore fructifices · G · Populus de me bene sentit · R Sine ullo delectu iudicare solitus vtramq; in parte Jtaq; vulgi sentenciā veros inter iudices contrary argumentū est · G · Populus de me bene extimat · R · Suspecta sanis ingenys extimacio insanorum malim te populo incognitū quā ꝓbatū · G · Populus multa de me loquit · R · Et tu ergo popularibꝫ aur̄ fidis atque ageris/quod licet olim magnis viris euenisse noueris/non minor tn̄ est vanitas gaudē flatu tenui ⁊ incerto · G · Populus me mirat · · Et ego te mirō qui hoc in gloriā tuā trahas · G · Populus me amat · · Non h̄

laus sed fortūa tua est populi mos est ut sepe amēt in dignas sed a q̄:
bus indigni amoris sepe dignissimā fert mercedē

95 Nuasi tirānidē in ciues meos · · rependisti dignā vicē
stultis amātibus Illi te equo alcius extulerūt illos tu iniqui
i iugo ꝯuicy d̄pressisti · · Tirānidē arripui · · Abstuli
sti libertatē alys / securitatē tibi / requiē utrisq; · · Tirā
nidem consecutus sū · · Sstatū certi laboris / euētus ambigui / ꝯ ut
plurimū infelicis Non te ad hystorias veteres / atq; externas mittā / q̄s
phercici alexandri euētus ? quis dyonisy siracusy ? q̄s aggētini philari
dis ? Quis hānoīs peni ? quis clearchi heracliēsis ? Quis epirēsis ari
stotini ? Quis lacedomony nabidis Quis hisparti deniq; athenensis
quē occidisse immortalis gloria interfectoribus fuit non adrecēciores
atq; domesticas cassiū meliūq; et maliū romanos ciues / cathilinā q̄q;
et g̃chos / et apuleiū / non tirannos quidem / ꝯ tirannidē affectantes / in
q; ipis conatibus d̄p̄hēsos ceptosq; ꝓhibitos atq; oppressos / non
postremo ad illos q̄ maiores non meliores iusti velo impēy trucē tex
ere tyrānidem etq; iniustā Gayū scz ac neronē / domicianū et cōmodū
et bassianū reliquosq; eius ordinis solo nomine princeps / quoꝝ mēs
tyrānica et tyrannic⁹ finis fuit Sed ad illos quos auoꝝ patꝝq; me
moria fuit seu eciā quos etas aut regio p̄ns vidit / hos ego ne distāti:
bus te fatigē / circūspicere et cōtēplari iubeo videbis vsitatū ⁊ cōmūeꝫ
tyrānoꝝ exitū ut gladiū aut venenū vereq; illud a satirico dictū dices
Ad generū cereris sine cede et vulnere pauci descendūt reges ⁊ sicca
morte tyranni · G · Tirannidē in ciues exerceo · r · Predā a q; car
nificinā / auro implendus et saguine auri siciēs monedulaq; tenax nec
missura cūcte nisi plena cruorū yrūdo Sed qua fronte q̄ ve aīo / seu
sāguinē illū fundis ꝓ quo ꝯuādo si homo esses sanguis tuus vlto tibi
fūdēd⁹ erat seu ciuib⁹ tuis auꝝ rapisqd̄ diris p̄doib⁹ largiaris spoliās
qui tuis pascendi opib⁹ fuissent / ditansq; aquib⁹ omī ingenio extorqn̄
dū legis / sic maioꝝ vl̄ exēpla l̄ monita viluerūt / sed hoc potissimū ha
bet tyrannoꝝ vita / ut quib⁹ fiendū est metuāt semp / fidantq; quibus
fidei nichil est / totūq; hoc malū / huic in meritis irrogate iniurie faci
ūt huic indignis erogata bn̄ficia et ambicōe turbat⁹ ordo rerū amici
exhostib⁹ / hostes ex ciuib⁹ · G · Tirānnus patrie mee sum · r · Nū
quā id esses / si illā tuā eē patriā memmisses si obūsaretur aīmo pub:
lice matris effigies nūquā frēs lacerares tuos cū quib⁹ eq̄m puericiā at
q; adolescēciā egisses / eodē celo vs⁹ / ysdē aquis atq; ysdem sacris / ysdē
festis diebus ysdem ludis ac luctib⁹ / qua mūc mentem d̄ illorū tergo

potes ludere/atꝫ illis flētibus gaudere/q̄ postremo impudēciā i ea vrbe
viuis /mq̄ vitam tuam omnibus scis inuisam /mortem cūctis optabi
lem vbi eē memmem certus es/qui non male ꝑditū te velit lupū mitti
de grege seuissimū · O · Tyrannidem accepi · R · Si p̄terito p̄ns
tempus refers duram te ac miseram subysse sarcinā intelliges /tutā
agebas ⁊ quietam vitā /de hinc nisi sceleri iūgis amenciā / nulla ti:
bi sene metu ac tumultu animi dies nulla nox ibit/ nullus nō suspect⁹
cibus nullus sopor inperterritus dū vbiqꝫ ceruicibus inpendentem
videris mucronem /quē amico opes fortunasqꝫ suas miranti non in
epte monstrasse traditur dyonisius tyrannus quidē/ ꝫ tirannidis est
imacio accutissimus · O · ferro michi tyrannidem acquisiui · R · fer
ro quesitam /ferro etiā ꝫuaturus ferro forsitā amissurus Preclaras
plane diuicias cōparasti esse omnib⁹ odiosū atꝫ terrificū/qd̄qꝫ hinc se
quit̄ /tibi te ꝑpetuo g̃uē metu ut em̄ ꝑiculi nichil sit qd̄ in quibusdā
vrbib⁹ natura ciuiū p̄stat apta ꝫuicio /qn̄ tn̄ pauor aberit animo /
recolenti qd̄ ille hui⁹ qd̄ legittime nomē habet impy metator ac fū:
dator prim⁹ audiuit/a liberio romano equi te /necesse est mq̄t mul:
tos timeat quē multi timēt /cui⁹ dicti racio illa est/ quā posuit naso /
quia quē metuit/quisqꝫ ꝑire cupit positā p̄us abeniuo vbi ait /Quē
metuūt oderūt /quē quisqꝫ odit ꝑysse expetit ut tn̄ ⁊ ꝑiculū ⁊ met⁹
etiā omnis cesset/qd̄ nō nullis tyrānoꝝ vl̄ nutrita publicis malis au:
dacia ul̄ nota ciuiū spondet ignauia An vero saltem nullus est pudor:
his p̄esse quibus te subesse sit dignius p̄ter iniustā vim rebus omib⁹
inparem · O · Tirānidē indui · R · Hūanitatē ergo ⁊ iusticiā exui:
sti / simul et procellosam vitam ⁊ cruentam aut certe dubia in
mortem elegisti Infelix d̄quo sola pata q̄ te genuit atqꝫ aluit mortē:
speret At vero non ille scit miser est/quē miseꝝ /volūt om̄s An non
ille miserrimus /qui tā miser esse non possit qum sit dignus esse mise
rior · O · habeo summū inter ciues locū · R · Habes animal i ma
nibus tyrānidem in arenis domū in uepribus stratū inp̄rupto sedem/
in rap mis inpiam aial miseris inuidiā

cce em̄ iure rex sum · R · Id em̄ vero diu occultū esse nō
poterit/quid intersit inter regē tyrānūqꝫ iā diximꝰ Qd̄ aūt
iuuat dici regē si tyrānus es : Non in specioso cognomine
ꝫ in natura iustīa regis regni salus sita est/minus mali reor
vi quesitū dominū reformare /teqꝫ derelinquo sic agere /ut rex ver⁹
appareas q̄ regnū iure partū in quo iusto successeris parenti tyran:
nica vexacione diripe plus em̄ vere laudis inꝑgressu ac fine /quā
in principio reꝝ est · O · Rex sum · R Melius sub iusto rege agēs

atq; trāquillius q̄ rex ipē · G · regni soliū ostendi · R · et locū late
cōspectū patēteq; om̄ iudicys eoq; piculosum ignauie laboriosū vero
difficilēq; v̄tuti / bonus em̄ rex seruus est publicus · R · regni solio
euectus sum · R · Vt meritus videare / tuos res / teq; ipm̄ obliuisce
re populū tuum et rem publicā / cogita / q̄ die p̄mum rex fuisti tibi mo
riens / viuere aly incepisti qd̄q; durissimū est ingratis et iniquis exti:
matoribus tui laboris · G · Inregionē veni · · Aliq̄t tibi forsan
pariture glorie repturus ꝫ quietis nichil · G · Juste regno · · be:
ne agis gratissimamq; rem d̄o / scito aūt ꝫuire te querulis / ⁊ vix tibi an̄
obitum graciā relatur̄ raro tam iustus quisq̄ regum fuit vt non cari
or populo successor foret ys cum venerit alter optabitur · Hy sūt
vulgi mores odisse presencia futura cupere p̄terita celebrare / qn̄ ēgo
d̄fuerunt querele / si ōe pn̄s bonum sordet / nilq; omnium placeat / nisi
qd̄ cruciat / seu perditum seu speratum · G · Sceptrum et dyadēa sō:
titus sum · · Fulgidas conpedes claramq; miseriam / que si plene
omnibus nota esꝫ crede michi / non tociens vno desolio litigarent
duo / sed plura essent regna q̄ reges · G · Purpura indutus sum ·
non cultus exterior ꝫ interius habitus / et mens regia regem facit · Al:
exandri romani principis dictum fuit · Fuit imperium in v̄tute non in
decore consistere · G · Adregnum ꝓuehor · · Nunc indubio v̄tit:
subiectorum status an felices / ea que hic fingitur felicitate an miseri sit
/ nēpe mōtal̄ r̄gni felicitate rex bon⁹ te idubie labō manz ⁊ g̃ue nego
cium · G · rex sum / nil non licet regi · · Nulli minus / ymmo vero
qd̄ olim licuit iam non licz / et si fōte de regno licenciam aucuparis / nō
te r̄gē noueris ꝫ tyrānū · G · rex sū atq; omnia possum · · imo ni
chil nisi qd̄ decet regem cui⁹ ut dixi minō licenciam q̄ p̄ueti est sin h°
calle voluptatē petis falleris et tota ut ayūt erras via / voluptas a ter
go longe est hac ad laborem itur et ad gloriam · G · rex sum / erit q;
michi iam certa tanquillitas · · Immo si qua olim fuit perpt / stul:
t⁹ nauta q̄ relicto portu in altum vela facit trāquillitatē querens ·
At romanus impator factus sum · · Clarissimum nomen / ꝫ durissi:
mum officium / magna ꝫuare difficile est qd̄ putas / colapsa erigere sp:
arsa colligere recuperare ꝑdita / deformia reformare / deserta cultura
q; ruris / multisq; diu neglectam suscepisti / multis egent dura arua li:
gonibus / multis parata riuis arencia · Estuandū algendūq; tibi est si
succreuerit tu hinc laudare reliq̄ successō tuus metet illi seueris sēa em̄
messis multas poscit aīal estates · · Ascendi ad imperiū iamquies
cam et securus viuam · · falsa te habz opinio nūq̄ min⁹ tu ne in ex:
celsum montē ut vētos et flumina euaderes audisti ? nō legisti ascēdisti

oracianū illud/sepi⁹ vētis agitat̄ ingēs pin⁹/et excelse ḡuiōe casu decl
dūt turres/fereūtq; summos fulgura montes · Et quāto aliter d̄ hac
status emmencia senciebant expti principes augustus et dyoclecianus
quoꝝ alter ut legimus de dimitendo imperio cogitauit alter autem di
misit imperium nec reuocatus assensum dedit · Quanto aliter marc⁹
mirātibus amicis/multa de malis impery disputasse/alter imperator
effectus ꝫ semp imperiū horruisse memorat̄ · Magn⁹ est ad ymperiū
aurelius ⁊ pertiax q̊ꝝ p̄m⁹ adopcōe ad spē ipery euocat⁹ solito t̄stor
ascensus/magni ymperio labores/magni quoq; cū ascēderis ex alto
casus si michi non credis · Juliū cesarem interroga/gayum quoq; ca:
ligulā ⁊ claudiū ⁊ neronem et galbū ottonē vitellū domicianū cōmo
diū ptinacē/de quo ꝓxime dictū est/bassianū p̄terea et in maternū cū
filio dyademeo fidelissimūq; ommū hēlioga balū longoq; dissiḱez mōi
ibus/allexandrū vtriusq; etiam qd̄ mireris cū filio matrē maximiasq̊;
et maximianos et maxios et gardianos p̄terea et philippos et deciū
gallūq; et volusianū et valerianū insigni calamitate · Notabilem/ et
cōtētatorem patne miserie galienū aurelianū deinq; et ꝓbū iulianū ⁊
liciniū constantinū et valētz et gracianū et valerianū at ne ad fastidiū
cūcta conplectar totā illā tyrānoꝝ sil̄ ac prīcipū seriem ꝑcontare vno
tibi oīs ore responsū dabūt eodē se calle ad ruinā atz imperiū ostē:
disse/⁊ tu illic tibi requiē fīgis ac securā vitā vbi oīs piculū ac labo:
rem multo miserabilē vite exitum inveniē/non hoc sibi fingebāt illi
q̄tuor/quos ab inicio nomiaui non antonimpy principis matern⁹ a il
carus/antonius homo sanctus ut historie loquūt̄ ut ego fateor vir
prudēs/neruā miserat⁹ q̄ impyū accepisset Vere em̄ efrustra prīcipes
p̄mit inuidia/cū illis pocius miseracō debeat̄ · G · sum imperator et
ulcisti possum · R · Inhostes publices forsan non in tuos illis em̄ si
verus es princeps h⁰ tuo ascensum securitas parata ē/p̄uatis affectib⁹
pietas publica frenū ꝑstrīgit nō potes hui⁹ ac illius hostis esse exquo
pater om̄ esse meruisti jd in ciues prīcipis iuris est/ qd̄ in filios patri
Justus prīceps pater patrie est/nullū ex omib⁹ tytulis hac ḡti⁹ sū m⁹
ille principū augustus accepit ut qui conpresso adolescencie impetu pa
tris nomen implere d̄creuerat/tibi ergo qui hostes fuerāt iā fily sunt
· G · Impatō sumulcisti pateor · R · aiat̄ sed mißi potestatē nō de
bebis/ et sic habe summi impery ptātem excellentib⁹ et fortūe parib⁹
animis esse veme materiam non vindicte cuius eo auidior quisq; quo
filior infirmiōq; aimi ac viriū est · Que in re memisse ꝓfuerit illud a:
driam principis qui vt scriptū est vni quē capitalē habuerat/ factus
impator dixit euasisti generosum plane verbū ac magnificum/ vereq;

cesareum · G · impator sum eritq; iā thesaurus par impense · R · ad
rapinam vox hec spectat est ut aliaꝝ rerū/sic sūptuū fluxus quidam ac
vorago cui nichil est satis longū est mortaliū hac in pte /ꝫ in primis
romanoꝝ principū furores stilo eq̄re paucos tñ ex omnibꝫ eoꝝq; ipō
rum pauca dē multis attingam suspectissimus ille quidē gay furor bai
as atq; puteolas pōte iūgētis atq; illū tuidi maris sinū p̄mū eq̄s mox q̄:
drigis triūphator pmeantis /qd̄ aceto liquefactus meōrem margari:
tas p̄cy ingētis appositosq; conuiuys panes aureos atq; aureas dapes
quibus non famem conpescere conuiuiarū ut mos est ꝓpositū illi esꝫ
/sed impery opes spargere atq; illorū auariciam irritare /adde effusos
implebē nūmos turbidoq; et ꝓfundo mari iactas moles durissimas
rupes scissas et capōs equatos mōtibus et cāpis iuga monciū terra il:
lic addita /hinc detracta tam subito ut natetur miraculum vim passe
cū sceleritate certaret nēpe cū dilata p̄ciū operis mors esset /quibꝫ p̄:
decessoris sui tibery thesauro ingenti diuicysq; omnibꝫ impery intra ai
mi spaciū exhibuistis ad inopiam / fedispinasq; rapinas ē conpulsus
Illud inter ista non numero ꝙ corintheū montē hystinū ꝑfodi /aīmo
destinaret ⁊ si sūptuosissimū opus/tamē ut ꝑhibēt nauigātibꝫ utile quo
duo maria iūgerētur et abrūdusio athenas aut calhidē bisanthionq;
petūtibꝫ flexus ingens r̄mitteret achie huiꝰ comes ac victor amēcie se
quit nero cuiꝰ enormiū impensarū nullus est modꝰ i edificādo p̄ꝫtim
iquo om̄s ꝓdigos et seipm̄ vicit nulla alia i re dānosior ut/ de illo scri
bitur vnus ex mille furoribꝫ attingēdꝰ est /domus a platino vsq; ad
esquilinū collem porrecta ac magnā ꝑtē vrbis occupans/⁊ non i me:
rito inter conuicia quibꝫ liberrima plebis indignacōe ꝑculsus est/illud
quoq; iactatū sit · Roma domꝰ fiet veios migrare querites si non et
veios occupat ista domꝰ hanc aureā voluit/non inepte quidē signans
nomīe p̄ciū/auro em̄ et gēmis crustata ac stellata domus fuit tāte al:
titudinis ut in vestibulo calūpna centū viginti q̄nq; pedū staret · In:
tus porticus atq; aule laquearibus aureis atq; eburneis tabulatis et
connexa domoꝝ celi instar /Vi in ꝓpa sese sensim diebꝫ ac noctibꝫ sine
intermissione voluēcia /stagnū q̄q; maris emulū edificysq; c̄cūdatū
litoree vrbis inmorem · Rura p̄terea et pascua et viueta et silue oim
generibꝫ animaliū referte /i hac domo /q̄ntū coniectuꝝ ad veꝝ via est
illud qd̄ coleseū vulgo dicūt/mediū fuit/cuiꝰ nunc etiā ruine stuporē
spectantibus afferūt et hec oīa dū ꝙ miraculum rei aug; rome medio
consumasset /ita non dicā excessisse sed nec implesse q̄dē imperatorie
domus modum visus est sibi ut de dignans domum ipāꝫ non amplius
miraret q̄ ut hac solum diceret · Jam tādem q̄i homo habitare incipit

mitto illa leuia/ꝙ vestē nklā bis induit/nullū iter min⁹ mille cōrucis
egit calceatis argēto vsus mulis/ aureo rethe piscat⁹ ē purpureis atq;
toccineis fumbꝰ ac reliq̄ fidem excedencia/sil atq; tediū paritura · Sed
quis illa non stupēs legit/stupētiorq; aspicit/vestigia em̄ extant pisci
nam illā ceptam amiseuo mōte venturāq; usq; ad auernū lacū muris
c̄cumseptam cōtectamq; portibꝰ fossamq; illā ab auerno usq; ostiam
ꝑtātū vie spaciū totq; obuius mōtes ut in ducto mari sine maritimis
casibꝰ nauigans/et terre laborem et pelagi fastidiū declinaret longi:
tudo quidem ut nūc incole meciūt nota omnibꝰ ut trāquillus numerat
milia passuū centū sexaginta latitudo aūt duarum capax q̄nq; remiū
ex aduerso iter agēciū neq; se impediēciū concursu/qd̄ opus si explesꝫ
ytaliā om̄ezq; rem publicā exhausisset/tātis aut multis malis mundi
morssola consuluit hunc sequit aurelius verus qui ut omittam reliqua
cenam illam fecit/cui si par prandiūm facere voluisset nescio an
Romana res sufficere potuisset/quo audito frater ei marcus aureli⁹
tam modestie amicus q̄ hic hostis ingenuisse fert rei publice misert⁹
et imperio collabēti Inquo alios nimis mlti sūt em̄· Nec me fallit pos
se exuobis longinstula remedia hec videri breuiora pollicitis/ꝫ dlectat
interdū doctū seu doctrine deditū frugiq; hominez stultoꝝ insanias au
dire/q̄ ille q̄si ꝑ contrario signo sint/vn̄ sibi ut ayūt/remisꝫ veloq;
fugiendū sciat/hec aūt eo spectant ut recogites quid est qd̄ thesaurū
impense parē speras ut em̄ fragilitati et modestie haud sane magnis
thesauꝝ est opus sic ꝓdigalitati et luxurie neq; thesauꝝ neq; imperia
ip̄a sufficiūt · Et hec causa non tātū mediocris fortune homines ꝫ pri
cipesq̄; pene om̄s eos dico qui nepotino victui operā dedere necessior
in rapinas et i p̄dam misitq; mltis festiate misereq; mōtis occasio fuit
· Nūcq̄t vnius hominis impense tot vrbes non sufficiāt/hy tibi respō:
deant d̄ quibus mlta diximꝰ · In numerabileq; aly quas par pestis pa
ri dedit exicio ad sūmā vero ꝓfūdissimū h̄ sumptū ut sic dicā specus
quasi illud olim curty non opibꝰ expleri ullis ꝫ virtutibꝰ an̄ alias mo:
destia cohiberi constringq; potest · Inquit maxime ꝓderit meminisse
alienū esse qd̄ ꝓdigis et h̄ q̄; vnū aliud adriani verbū sepe ad memo
riam reuocasse qd̄ sepe ille/et in concōe et insenatu legit dixisse/ita
se rem publicam gestuꝝ/ut scierit populi rem esse non ꝓpriam optio
principe dignū verbū · G · Regno et vlcio mea est · R · Tua q̄dē
minime neq; mentit ille qui ait mea est vlcio ꝓfecto aūt si ver⁹ es rex
nichil tuū minus est quā vlcio/nichil magis q̄; clementia nata utinā
ut appiū sic hoimū reges aculeo exarmasset/nūc libero animali exem:
plū dedit/non eipu⁹ libertatē/meū est qd̄ illa nō cogit hortari r̄spice

paruū illud ꝫ diuinū aīal pone et tu nō in uulnere sed ante vuln⁹ acu:
leū plebeium em̄ illud hoc regnū alioq̄n ut sine iusticia/sic sine clemen:
cia rex nō eris/ac ne hō quidē sed quod in fabulis dici solet coronat⁹
leo · G · impator sum romanus · R · Habes augustū habes et ne:
ronem et vitelliū/quem sequaris ad hos tres/tota nō modo principū
sed hoīem turba restrigitur hinc tibi ergo ducē elege si recencioribus
delectaris hēs eiusdem ōdmis traianū decium galienum · G · Sum
romanus impator mūdi dn̄s · R · fuit q̄nto id dici ꝓpe ueraciter po:
terat quōsum uero res redierit vides ut intelligi detur q̄ sic tutū stul:
tis et ignauis magna cōmittē quāta ꝓuidēcia /q̄ntum in furorē quāt⁹
labor quātaq̄ diligēcia quantū in corpoē incidit nō est amplius gau:
dy materia romanū impiū/seq hūane fragilitatis ⁊ fortune variantis
iudiciū · G · imperio clarus sum · R · clara noīa res obscure/mundi
fraudes et huāna crudelitas hi sunt vnci quibus huc atq̄ illuc faciles
animi trahuntur/pulchrū/imperij pulchrum regni nomē sed imperiū
et regnum difficilīa oim officia/si rite gerātur alioquin et piculosa prō
sus ⁊ mortifera neque d̄ nichilo dictū est illud regiū laudatur dyade:
ma nobilē pocius q̄ felicem pannum plenū curis piculisq̄ et miserys
multis quem cognoscens nemo nō mō ambiat aut parto gaudeat/sed
ne oblatū ultro recipiat/aut abiectum humo leuet ꝓinde expgiscimini
aliquādo mōtales apite oculos neq̄ semper falsis caligate fulgoribus
uestra metimini atq̄ estiate corpuscula circūspicite/q̄bꝫ septi estis angu:
stys nolite geometras atq̄ philosophos cōtempnē/terra oim̄s pūctus
est uos caduci ⁊ fragiles/et incerti exitus/et cū iuuenes ⁊ cū sani estis
cum morte luctamini et cū ascendere creditis descenditis ⁊ cū stare vi:
demini tunc maxime ruitis nec ullū animal magis suarū virium obliui:
scitur/et sepe vermes semimortui regna et impria somniatis/memē:
tote uos pūctū pexiguū seu verius vt sic dixeri pūcti breuis/imo ne mi
llesimā quidē pūcti partē possidere/hanc supbi incole premitis mox
p̄mēdi neq̄ ampli⁹ ex vniuerso possessiori quāq̄ frigētib⁹ membris
ac pallidis occupabitis Ite nunc ceci et īsani elatoq̄ vultu tumidi qd̄
nata angustat laxate aīs et victi et mōti in mēsi et moribūdi immortalia
cogitate inq̄ hoc nichilo ridiculosas insolēcias ad momētū rapidi tēm
poris hic rapinas hic ī iurias hic vindictas hic spes auxias hic hono:
res vanos /cupidines inexpletas hic furores demum vestros hic reg:
na principatus et imperia hic classes hic acies hic bella molimini cum
multum insanieritis/siue impatores fueritis siue aratores siue diuites
semen dici corpus vestrū putris tēra uita vestra fumus leuis magno
flatu pulsus fuerit Et uix tandem sero quidē cognoscetis viam hanc

fuisse non patriā totūq; hoc regni et impy falsūq; nomen · G · Imp:
ator factus sum R · Stultū impatores fiunt hoies sese esse nō reco:
lunt aut fuisse Quale est illud tiberij cesaris/qui amicum volentem
eum cōmemorare quorundam actuū in memoriā priscine familiaritatis
adducere/cum vix apto ore hoc vnum verbū emisisset/memisti/p̄ue:
niens interrupit nec passus est explere qd̄ cepat/sed repente ait quod
fuerim non memini uocem in ꝓbat ac supbam/nec amiciciaꝝ mō sed
tocius humaitatis in memorem · G · Ad romanū impiū ascendi · R
Quid hinc gaudes ⁊ in eculeum ascenditur et in crucē contra vero et
i lectulum et i sedule descēditur/⁊ sepi⁹ i imo quies habitat Nō nul:
lis oꝓbrium multis suꝓliciū omnibus labor est scandere

xeratum armatum habeo · R ·

Mirabar nisi regnum et impiū exercitus hac ē miseria mi:
e seriam sequeret/atqui seneca stipiorem affricanū celotenus
attollit non quia magnos duxit exercitus quos et furiosi
nocentesq; duxerunt sed ob egregiam moderacionē q̄ nūq̄ cte dat ex:
ercitus/sepe eripit/semp iminuit /que em̄ tam solida vtus est/q̄ tot
scelerato ꝝ totq; carnificum cruentorum conuersacio exemplū q; non
deterreat · G · Magnum habeo exercitū · R · Habes vnde in cāpis
uitam agas/neq; em̄ aut vrbes exercituum sunt capaces aut bene ciues
rogati militesq; cohabitant armati · G · Habeo fortissimū exercitū
R · habes belli materiam pacis excidium/si hinc gaudes/ad celestem
certe non ꝑtmes ciuitatem · G · Habeo exercitū ingentē · R · Habes
utrūq; ad latus hostes armatos/quos nec murus ate separat nec uallū
Anceps ꝓfecto negociū ⁊ graue · G · Multe michi sunt ⁊ ualide le:
giones · Haꝝ tedia nemo facile atq; molestias in solenciasq; dinū:
meret/sed tu oīa expiendo condisces ⁊ quanto sit sacius solum viuere
q̄ cū multis legioib⁹ ꝓfecto nulle īiurie nulla ꝑfidia/nlla crudelitas ca:
strēsium moribus conpande sunt intelliges ꝑ teipsū quā sit uerus pue:
risq; notissim⁹ ille versiculus Nulla fides pietasq; viris qui castra
sequuntur · G · Magnus dn̄s ac rector exercitus sum · R · Tucius
pastō tigridū forsitan atq; vrsorum esses possunt mansuefieri corda:
feraꝝ at quorūdam hominum non possunt ⁊ minant̄ an̄quam feriant
fere hoies nonsic sed odia hoīm inꝓuiso erumpūt Hi quos tuos reꝝ
qui te dominū uocant heu quam ꝑuo p̄cio venale genus ⁊ instabile q̄
leuib; excausis mutabūtur et exmilitibus hostes fient/blaudi vultus i
hōrorem/dateq; tibi dextre tuam forsitan inperniciē conuertent̄/neq;
si fiat nouū erit/aut in solitū adplatēciam fuit motus ille terribil̄ qn̄
aduers⁹ iuliū cesarem suus exercitus insurrexit de quo dictū est/quē

nec ille ducem potuit terré tumultus Cesar aūt incredibili illa sua cō:
stancia ac uirtute motū omnē cōpssit et punitis auctoribus q̄etauit exé:
citum/atq; ad obsequium reduxit/fecit idem adanthiochiam alexandé
ille roman⁹ princeps successitq; magnifice/s̄ ꝓcede paululū breui/idē
on ab alio q̄ a sius militibus intéfectus ē Eodē mō iam ꝑtinax ante ꝑ:
ierat sic duo postmodū maximim pater ⁊ fili⁹/sic albinus et maximus
sic ꝓbus dux clarissimus/g̃cianus ⁊ ualētianus iunior optimi fratres
ille a suis legionibus hic a suo comite traditus Sic i numerabiles aly
a suis hostibus i victi a suis exercitibus ꝑiere/et quos milites appella:
bant /in venire carnifices Vide ergo quo gaudeas/tuus hic exercitus
trux in mitis utq; ait ille belua/multoꝝ est capitum/nichil non ausu:
ra/ira illam uel in opia uł auaricia irritātem · G · michi exercitus in:
gens est R · Pompeio quidem thesalico prelio ut ait florus nichil
magis exicio fuit/quam ipsa exercitus magnitudo et ferme in omnibꝰ
bellis maior semp exercitus succubuit minor vicit

98 lassem habeo in structam · R · Est instructos aer ventos
structos equor fluctus et instructos scopulos/ terrestre ani:
mal q̄ tibi cum pelago · G · Instructa est classis · R ·
Instructe tēpestates instructa naufragia /ꝑiculis tuis gau:
des et laboribus ⁊ impēsis quaꝝ nullus est modus/vestraꝝ omniū in
saniarum p̄suptuosissima est classis · G · Classis instructa est · R ·
Hanc celi ⁊ maris ira dspiciet et quālibet istructā sparget ac destru:
et inopina tēpestas de qua non cogitare dum nauiges stulti est · G ·
Classem habeo i mari · R · Parum ne terra discriminū uobis attu:
lerat nisi maria eciam exarētur non satis est terras Vnde nocens ferrū
quod naso ait ferroq; nocencius aurum eruat̄ effodere Ipsa q̄; hōri:
da ⁊ que p̄mi homines tantūmō mirabāt̄/maria penetrastis vbiq; la:
borem vbiq; ꝑiculū cōquirentes inq; hoc vnū uigiles atq; soliciti seg:
nes ad reliqua · G · Magna cum classe maria sum ingressus · R ·
De regressu cogita ingredi nempe ꝑfacile est soletq; equor intrantibꝰ
planū esse ꝓgressis sepe mōtuosū atq; difficile tamen inter homines
natus inter delphines ⁊ c̄tones vitā argo/mira uasti aī uoluptas · G
magna michi classis et ualida est · R · At fortassis utilius tuciusq; uł
breui instalmo uel sicco delictore insidias piscibꝫ tetēndisses q̄ classe
armata vim gentibus intulisses/multis quidē classis eximia noxiā de
audaciam eoq̄ inpulit ut optarent domi esse /hoc ⁊ grai troiani redu
ces caphareū ad mortem · Nominatim véo lacedemones arginusis si:
racusio athemēses in litore ⁊ carthaginēses ad egathes insulas didicé
multa sūt classibus ꝑicula/nō ab hostibus tantum sed ab ipso mari/

denique cū moriendi genera plura essent hoc vnum genus est additum
(O ceci viteq; q̄ maxime diligitis ꝓdigi mortem vndiq; quā sup oīa
ardescits timetis

mnis generis machinas habeo · R · Est hic q̄; furor reg:
nis habere vnde noceas cū volis multum q̄s benificētissios
hominū esse oportuit/ ⁊ ob hoc vnū regnis in positi ⁊ re:
ges dicti sunt ut regnant hoīs atq; ab eis ceu parentes colant̄ / amen
turq; q̄dam eciā patres patrie appellati cūcta in cōtrariū agunt ut ceu
tortores ac p̄dones publici cunctis formidabiles atq; inuisi sunt · G
Abeundo machinis ad euertendas vrbes ydoneis · R · Quanto me:
lius ad extruendas seruandasq; tu fortasse gloriosius putas euētere
⁊ videri maius tui temporis pollicites sed non semp vrbes machinis
euertūtur cesar quidem bello galico cū aduēsus ad naucos tūres max
imas erexisset Primū contemptui hostibus fuit quasi rem impossibile
humanis viribus moliretur/ vbi autē moueri ⁊ menibꝰ applicari illas
videre/ ecōtemptu in stuporē ac pauorē versi omissa defēsiōe ad dedic
cōnem cōfugere/ at ciuili bello ipsius cessaris dux brut⁹ ad massibilia
eque erectis atq; ad motis parez stuporem obsessis iniecerat / sed non
parem metū itaq; noctu egressy t̄res ⁊ machinas obsiderūt ⁊ incende
runt · G · Habundo machinis ac balistis · R · omnia fere quibus
gloriaris ad iniuriā alienam pocius/ q̄ ad tuū decus spectant / quanto
erat honestius atq; homine dignius abūdare misericōdie instrumētis
quam seuicie habere q̄bus hospitalis ⁊ amicis egētibus esse possis ac
munificis q̄ quibus vrbes in meritas obpūgnādo q̄etem publicā ꝑtur
bares · G · Habeas machinis in gencia saxa torquētes · R · Sata
torquere furiosorum ē · G · Habeo ⁊ balistas innumeras · R · miꝝ
nisi ⁊ glandes eneas quo flammis iniectis hōrisono tonitru iaciuntur
non erat satis de celo tonantis ira dei nisi mōtal̄ homūcio ⁊ crudelitas
iūcta supbie d̄ terra eciā tonuisset nō in mutabil̄ fulmē ut maro ait hu
mana rabies imitata est ⁊ qd̄ emilibꝰ uicti solet ligneo quidē/ sed tarta
reo mittit̄ instrumēto/ qd̄ ab archidemide inuentum quidā putant eo tē
pore quo marcellus siracusas obsidebat Verū ille hic ut suorū ciuium
libertatē tueret̄ excogitauit patrie que excidiū l̄ aūterē l̄ differē/ q̄ vos
ut liberos ꝓpl̄os ul̄ iugo ul̄ excidio p̄matis utimi Erat h̄ pestis nuper
rara ut cū ingēti miraculo cēneret̄/ nūc ut rerū pessiarū dociles sunt ai
/ itā cōmis est ut vnū qd̄libz gen⁹ armoꝝ · G · Balistis affluo · R
meli⁹ belli odio ⁊ studio pacis affluēs cū cetera quidē arma inq̄eti ani
mi hec ⁊ de generis signa sūt Nec pacificis quidez grata ⁊ belloribus
in visa magnaminis/ deniq; sic habeto/ qui balistam primus venit/ ille

aut pauid⁹ fuit aut ꝓditor/ ⁊ nocēdi auid⁹ ⁊ metuens hostis itaq; co:
gitauit qd̄ lucan⁹ ayt/ lōge tēdere neuos/ ⁊ quo ferre veluit conmitte:
re vulnere ventus Idq; d̄ omni genere missiliū dictū puta fōtis bella
tor cōgressum hostis exoptat/ que sagitarius vitat

100 Thesaurū in bella reposui · R · rē malam in vsus pessios
quāto tibi ⁊ alys erat vtilius/ hūc ⁊ amicoꝝ ⁊ patrie vsibꝫ
aceruasse maxieq; qui necessitatibꝫ indigēciū/ demū thesau:
rus verus esset ⁊ thesauri p̄ciū celestis nūc p̄ciū est inferni
G · Thesaurus suꝑpetit in vsū belli · R · Thesaurus animi vires ex:
tenuat/ bellū viros utrūq; pestiferū · G · Magno thesauro submix⁹
sum in bello · R · Solet ille thesaurus possessori suo ꝑdēdi metū af
ferre hostib⁹ lucri spem ⁊ bellandi sil̄ audaciā Quis non alacer in id
bellū eat/ quo quere multum possit nihil amittē? pugnasse quidē feri:
vide inopem ac vicisse eādēq; mox diuitem refixisse apud flactū legis
Et ꝓfecto si ad clarissima rerum exempla reflexeris videbis romanos
dū fuerunt pauperes oim gencium fuisse victores/ tñ vnici cepisse dū
diuites facti sūt/ ita ad aduētum diuiciaꝝ dissecessere victorie ac v̄tutes
sil̄q; opum comites delicie ac libidines sub ire/ ut nō in merito sc̄pto
res quidā temporū illorū romane pauꝑtatis interitū questi sint v̄tutū
nutrix optima est/ pauꝑtas opulencia viciorū Victoriam de thesauro
tuo speras/ hinc pocius metuendū/ multos pauidos ⁊ in belles omnes
tumidos ac suꝑbos/ nullū peitus virum fortē ferre diuicie · G · mag
num mihi thesaurum ꝯgregaui · R · Tibi curas ⁊ inuidiā hostibus
stimulos furibus solicitudinem ad dedisti

101 ostis in man⁹ venit vlcōnis oblata ē facultas · R · Immo
expimētū tui ā ire māciū ā clemēcie sis amic⁹ qd̄ nisi utrāq;
ferri posses/ incētū eēt/ mlti enī eē qd̄ nō sūt/ experti autem
quid sint sciūt · G · Est hostis in manibꝫ vlcisci possū · R alie potē:
cie fines sunt/ decoris aly/ non quid possis sed quid deceat extimādum
est ne si quātū potes vel̄/ nil posse sit meli⁹ · G · Vlcisci possū nil dul
ci⁹ est vindēa · R · Ira nihil amarius/ quā cur quidā dulcem dixerit
mirari soleo sui dulce aliquid in esse cōsēsis dulcedo effera viro indig:
na ac ꝓpria beluaꝝ earūq; non omni sed p̄mordaciū atq; ferociū nihil
humanum minus quam seuicia ⁊ feritas contraq; nil hoīnū magis si:
ue humanū quam misericordia ⁊ leuitas quibus nihil tam contrariū
quam vindena est ⁊ q̄tqd̄ animi impetu homo in hominē/ conmittit a
sperius Quot si omnino vindicte nomē dulce ē/ ostendā tibi quo mul:
ta cum gloria uti possis nobilissimum vindicte genus est parcere · G
Vlcissci licet · R · Multo est sancius/ multoq; dei formius obliuisci

in iuriam quā ulcisti · G · Generosior nulla est obliuio/quam offensa
hanc sūmus orator sūmo duci sūme laudi tribuit q̄ scilicet nil solēt nisi
in iurias obliuisci nichil aūt ꝓhibet vnius laudem illi non ereptam ad
plurimos ꝑuenire hoc inter multa p̄cipuū p̄cūctis opibus habet ai bo
na/nō decrescūt sparsa nec ꝑeunt Sūme ergo et tu tibi nobilissimā
hāc obliuionem cesaream/quem te mlto faciet clariōē q̄ tineam chro
niandiq; memoria sua/Illa eñ nature fuerit hec veritatis · G · Vlci
sti iuuat · R · Vlcionis momtanea delectacō est misericordie sempitē:
na duoꝝ nēpe dlectabiliū illud p̄ferendum qd̄ diucius delectat/fac tu
hodie quo ꝑpetuo dlecteris nlla uero maior nlla firmior dlctacō ē q̄
qd̄ cōsciēcie puritate ⁊ rerū bñ gestaꝝ recōdacōe causat · G · Hone
stū est vlcisti · Honestiꝰ misereri/multos clemēcia honestauit nullum
ulcio nichil tam necessariū inter mōtales/nichil tam conmune q̄ ve
nia nemo eñ est qui non peccet/nemo cui misericordia non opus sit q̄
negata quis tā multos criminū ⁊ culparum extricabit nodos? aut dis:
sutum diruptūq; societatis humane fedus sarciet? Semp inter sese ho
mines sen pq; in illos dcertabit ira dei Nullus erit aut litiū aut pena
rum finis nec cessabūt arma nec fulmina nec flumina/parce ergo mi
sero ⁊ conpesce animum fac tu homini qd̄ tibi ab hoīe fieri velles qd̄
a deo vis/impudenter a dño veniam petit qui conseruo illam suo net
gat ecclesiasticus doctor clamat/indignans/hō homini ꝟuat iram/et a
deo querit medelam in hominē sibi similem non habet misericordiam
et d̄ peccatis suis depcat · G · Non in fero in iuriā sed ulciscor · R ·
Quid refert primus pectes an ultimus non est equū ut qd̄ in alio ipro
bas inte ꝓbas Vis ne seuiciā i hoste dñatā sequi fieriq; illi simil mori
bus/cui dssimiliꝰ aio sis/qd̄q; ne ille pessimū habet tuum facere · G
Volo quidem ⁊ licitū est vlcisti · R · Nec debes velle/ulla id licitū
lege ē ut dfessio licita sit ulcio vetita sc̄ptū ē qui nō vindicari vult vei
et adeo vindictum et rursus ut paulo añ dixi/mea est ulcio et ego retri
buam eis in tempore dicit dñs illud tempus ex pecta siue ille te vindi
cet qui et offendētis ē dñs et offensi solet inter ꝟuos domini cois esse
cognicō ꝟquid ingenij habes si qua tibi ꝑfectoꝝ habitus cura ē opta
pocius atq; ora ut ne ille quidē vindicet sic hostis crimē in tuam verte
ris salutē · G · Vlcisti est animus · R · Da ire spaciū/da cōsilio tēpꝰ
frena impetū differ aut desinet aut lētescet/breuis hora sedat iratum
equor · G · Vlcistar · R · Vno actu offenderis mltos/vna i iuria
sepe in numerabiles hostes fecit · G · Vlcistar · R · Quociens ulci
stndi studio i iuriam geminata ē leso sepe vnicū dissilasse remediū se
pe ul q̄stū esse/uel nutu tacito sensū iiurie p̄tendisse piculū fuit · G ·

Vlcistar · R · Plus te ipm̄ leseris quā hostē illi/corpus forsā aut
opes/tibi animā famāq; corruperis · G · perdere hostem possū · R
Melius est amicū querē quam hostem tollere/sed utrūq; sil' optimū
qd̄ nulla arte melius q̄ ꝑcendo fit cū ulcisti possis Aptissimum tollen
dis hostibus instrumētū est lenitas in quo si creditū esset heremo sem
sapiētissimo/nec sanitū exercitus mō victor collo iugū romanum nec
iugum primo cū reliquis/mox securum solus imperator pocius pre
tulisset · G · Vlcistn̄di pūgnor aculeis · R · Resiste cogitacōnibus
pys exemplisq; ōnibusq; leniorē mꝑtē i clinare aīm pn̄t Et in primis
meōria uite breuis et ābigue hec eni senece cui assencior efficatissim⁹
videt adiracūdiā lenīēdā Cui is ipse quē memoraui doctō accedit nam
quid aliud sēciebat ubi ait meñito nouissimoꝝ et desine inimicari sic ē
eñi nilq; magis inimicicias alit quam condicōnis obliuio siquidē iste
cui⁹ mortē sitis/ne dubita moritur⁹ haud dubie est ⁊ id ipsum cito et
fortasse hodie tuq; illū forsitan qd̄ non cogitas ꝑcursur⁹ expecta pau
lulū subsiste fiet qd̄ fieri optas/et qd̄ metuis fiet Ceteꝝ mors quam
hosti paras sn̄ tuo illi scelere ꝑꝑata est Quid iuuat fati cursū ꝓperan
tis impellere/morituri saguine morituras manus inficere/non celestū
mō ꝫ sup facuū? est impietate tua ꝓrimū ac festinans tempus arcessere
quod si ualde ul' nulla possis pietate repellere aut differre qn̄to tran
quillius atq; honestius ille integer et illesus tu siccus et innocens quā
uterq; cruentus et tu noxius hinc ab ibis · G · Vrgeor ulcistendi sti:
mulis · R · Caue ne cesseris/ꝫ oppone illis memoriā eorū qui nō tā
tū mites hostibus/ꝫ fauentes ac bn̄fici fuere/cōtraq; illos tibi ꝓpone
qui mēbratim cesis hostibus adhuc rabiem spirātes ne quitq̄ i nō sen:
sura cadauera seuierūt/d̄hinc tecū elige quoꝝ simil' esse malis neq; ac:
tus solos/ꝫ et uēba confer/ꝑs eñi non ꝑua crudelitatis i verbis est cru:
delis pes crudelior manus crudelissima lingua est sepe ai seuiciā quam
manus non eq̄uerat ligua transtn̄dit Illa uero optima ut crudelitatis
sic clem̄cie testis est Sonet ergo ad aurem tibi illa/cui⁹ non mlto ante
meminim⁹ adriai vox simulq; illa tibery de quo scriptū est q̄ cū audisꝫ
vnum ereis carmiliū noīe anticipasse mōtem exclamauit carmelius me
euasit/o vox ferox ⁊ si dici potest ipō votis auctore feroci or Qd̄ usita
ti supplicy cogitabat/quo se i vinculis manu sua ꝑimens euasisꝫ Ecce
duo igit' vni⁹ status/ꝫ mēciū diuersaꝝ vno et eodem verbo quam va:
rie usi sūt? Ille adpn̄tem hostem euasisti ait/hic d̄ absente euasit inquit
Ille suo hosti uitā donauit/hic in uidit mortem Elige q̄t hoꝝ pocius
ate dictū dici velis/an tranquillū illud vere principis an illud alterū in
mane carnificis nec ignoro q̄ sit ꝓmpcius iubere ista quā facere ⁊ qd̄

bis obici possit in telligo/difficilius i suis quā in aliēis i iurys mitem esse/difficile fateor/ꝫ bonū d̄ bono aūt ac difficile omēꝫ esse v̄tutem nec tu neges v̄tutis amatoribus sunt cūcta facilia · G · fixū est ulcisti R · Vincit ps d̄terior obsta illi dū adhuc potes uictoriāqꝫ illi⁹ prius q̄ ea uti ceperit eripe/stratāqꝫ māsuetudinem attolle Memīto te homi nem multos q̄dem vindicasse penituit nemmē pepcisse · G · Vltus sū R · vinci ab hoste p̄stabat hostis uictorem vincit ira

Ello uictoriā spero · R · Cū fallax ubilibꝫ

tñ in bello fallacissi ma spes est fere nichil exp̄meditato agit̄ i opine eūt oīa prudētissim⁹ quidem atqꝫ exēcitatissimus mi litariū rex fuit qui dixisse fert̄ nusq̄ minus quam in bello euentus respōdere · G · Victoriā spero · R · Pacē haberes vtilius eiusdē ducis verbū memorabile tradit̄ melior tuciorqꝫ ē c̄ta pax quam sperata victoria · G Nello uictor ero · R · Quid si victus ? hec spes m̄ltos i exiciū egit siue uictorie spe nemo uolens in aciem d̄ stñdit · G Nello suprior euadā · futuri verbū tēporis oīs eīn de futuro spes ⁊ futura oīa sūt ambigua · G · Nello uictor remeabo · · O spes hominū ianes nec uictor fōtasse nec uict⁹ remeabis/sic tibi reditū spō des aptūqꝫ inter gladios iter acri d̄uotū classico marti caput · G · es se uictor spero · · Est qui contrariū speret/ut falli uł utrūqꝫ uel al terutrū sit necesse potest uł alter uel uterqꝫ dux p̄ciū seu aliter mutuis vulneribꝫ sił occūbere qd̄ ⁊ sepe credo alibi/et q̄ nūc meminerim the bis ultimo inter frēs impios cōgressu et [illegible]me primo post exactos re ges occidisse p̄ditū [illegible] ucie cōfecē · G · sunt michi ci[illegible] brutus cōsul adinfe ros p̄secutus est/a[illegible] pace bell̄ letū nec exēcitū sꝫ dub[illegible] est quo ꝫuato sepe tamē exacie pari ma[illegible] obstat et timor [illegible]llo/n[illegible] ambos duces spe victorie fraudatos cōstat/[illegible] mune tāqꝫ coctidia nū est q̄ in aciem p̄ficisti Quid scis aūt an vn⁹ ille tu sis hac q̄ tibi blaudiri is spe victorie fraudādus · G · Nello vincā R · Vt anceps semp sic sepe tristis ⁊ sāguinolēta victoria est non habet̄ gratis/qd̄ uite distrimie q̄rit̄/care emit̄ cui⁹ sāguinis est p̄ciū carni cuius ē mors/fi eri potest ut ps victrix ducē p̄dat ita tuis vicētibꝫ vinci potes/quid de uictorie steleribꝫ dicam nō sūt tot uicti miserie q̄t sunt peccata victoris q̄ si peccato miserius nichil nec uictus eo q̄ vincit̄ victorie miserior ꝫ eo minus miser q̄ minimaꝝ rerū dāmis afficit̄ · G · Vincā · · Vt ad sūmam redigam ⁊ ā vicas et ā meli⁹ sit vicisse si viteris i dubio ē

T · Vici · R · Caue

ne ⁊ vicat ira supbia crudelitas furor rabies Hi sūt eīn vic torie comites/⁊ victoris hostes inuisibiles ⁊ horrēdi a q̄bꝫ

sepe clarissimi victores turpissie victi sūt ☞ · Vicā · ℳon dum te uocat ad calcalū fortuna longa ⁊ pplexa rōnū series creditrix uiolenta et ptmax cū q̄ tibi nūc q̄z negocy mḱtū restat/mutuū reposte solita est magno cū fruore · ☞ · Magno plio vici · ℜ · Victor plio sepe victus ē bello · ☞ · Vici aūt · ℜ · Quociens vicé carthaginēses/quociens victi aūt sunt romani/spectādus est rex finis eax marie q̄ uoluuntur ⁊ stare nestiūt · ☞ · Vici céte · · Et si certus belli exitus adhuc euentus ē dubius/⁊ deletis tristia et leta dtristibus erūpunt · ☞ magnā victoriam quesiui · ℳil tā magnū ut nō mimo queri possit est vbi plus vulnerū ac funerū victoriosā ps cōputat/si non credis xer seu atq̄z termophilas iterroga ☞ magne victorie sors fuit · ℜ Vix potest magna victoria puo p̄cio constare d bello omn mario oim maxi hystorias dū ageret adeo mq̄t uaria fortuna/ācepsq̄z mars fuit ut pp: p̄ piculo fuermt qui vicerūt · ☞ · Plene vici ℜ · nō ē plena victoria ubi armatus hostis sup est/quāq̄ et si hunc oppssis aly renascētur quasdam nempe victorias ceu semēt̄z dicas esse bellox/sic odia ferro trūca repullulant densanť q̄ ⁊ redeuiui i aciem redeūt bellatores/non ut fortassis īaginacō oli vehemēs · ·Cassio a se cesi hostis pmaginem supmo illo suo die/obuiam dedit tam tremēdo aspectu ut audacissimū virū q̄ uiuentem illū nō timuerat dfūcti spēs i fugam verteret ⁊ ita ut p uno mḱti redditi veris manib vcrū ferrū moueant i illos qui vicisse uidebanť · ☞ · Vici iam securus sine hoste sum · ℜ · Stulte dū erunt hommes n[illegible] ane vrbi post in numeros triūphos edomitūq̄z [illegible] ubi dfutux speras quiescenti forsan h[illegible] · Victor sū · ℜ Caue ne sis frustr[illegible] ē uti aūt dico/nō eo mō quo mahazbal hamodali ⁊ q̄ hayo vir melior sue rei p̄ce cōsulebat nam pfecto vsus fructusq̄z victorie optimꝰ pax est neq̄z ad aliū quā ad pacis finem iusta bella suscipiūť · ☞ · Victoria mecū ē · ℜ · Vidē ne attollet alata est

rm

Pi mortē inimici nō letabit.

Emimici morte letus sum · ℜ · Speraze d iimici morte aliquid seu cuiuscūq̄z hois uḱ gaudere illi forsitā sit pmissum si quis usq̄ esset immortaḱ/speraze aūt alterius mortē/ que tibi possz añ cōtingere uel gaudere id hosti euenisse/quod tibi necessario euētux sit stulta spes mane gaudiū · ☞ · Gaudeo de inimici morte · ℜ · De tua aliꝰ mox gaudebit · ☞ · De iimici morte gaudeo · ℜ · Si quā vestre cōdicions memoriā haberetis/nūq̄ hō d morte hommis gauderet/q̄ndo em̄ queso duox q̄ sik ad supplicū ducerenť alter alteriꝰ d mozte gaudiū fuscepit/stiēs idē sibi supplicy genꝰ

in stare ⁊ nō poci⁹ ī illius mōte suā cogitās igemuit · G · De ī imici
morte gadiū sensi · R · Quociens putas optata mors hoim̄ voti con
potes torserit ⁊ optare uitā frustra cepit/qui non frustra mortē pri⁹
optauerint/dū intelligere incipiūt/in suā se pnciem optasse ꝫ ⁊ p̄cipi
tes sunt affectus vestri quitqd̄ vultis ualō uultis/qd̄ de marco bruto
dixisse Julius cesar fert̄ nimio vero nimiū uultis Non feruens d̄sideri
um mors fert itaqꝫ quitqd̄ uultis statim vultis/huic non mō uota im
pia ꝫ veiaꝫ ꝫ cedes ⁊ q̄tqd̄ hō ihoieꝫ struit/nocētissimū aīal ī suā speci
em multa uero optatis q̄ si in consiliū rō esset ad missa timeritis Et ua
rietas votoꝝ male electōnis arguīntū ē/nec p̄us ad rectū ad sit impet⁹
quā in cōsulti affectus ī faustis castigentur effectibus · G · De morte
hostis gaudeo · R · Si est hostis in glorius d̄ ipsius morte gaudere
turpe est ⁊ dolere supfluū séui illustris honestus piusqꝫ est dolor ⁊ si
nō ꝓpter hominē at ꝓpter v̄tutē que indies rariora hꝫ hospicia Sic me
tell⁹ macedonicus affricani iunioꝝ sic cesar pompey sic alexander da:
ry mortē fleuit · G · Gaudeo de ī imici morte · R · Quomō de illi⁹
morte gaudeas quē diligere iuberis/non ut hostem ꝫ ut ꝓximū eiusdē
qꝫ opus opificis · G · De ī imici morte gaudeo · R · Nō audis for:
sitan an cōtēpnis cōsilium notissimū sapientis Noli mq̄t d̄ mortuo in
imico tuo gaudere stiens qm̄ om̄s morimur ⁊ in gaudiū volum⁹ ve:
nire/sanū ꝓrsus seu consiliū seu p̄ceptū

Peō pacē · R · Meli⁹ ē pacē ꝫuare/quā sperare stl̄ti ē fa:
stidire res c̄tas āb[illegible] vides/p[illegible] G · pacē spero · R
tenuisse[illegible] agitant liberi⁹ cōtrahūt au[illegible] d̄ em̄ si ad
hāc spez ī paciā t[illegible]ucie cōfecē · G · sunt michi cū hostibus indi[illegible]endo uti
portas · G · P[illegible] pace bell̄ letū nec exēcitū sꝫ dubys it̄ utrūq[illegible]/sperateqꝫ
pacis succedēs in spe[illegible] paci obstat et timor bello/nestio [illegible]s obruit/sopitosqꝫ
quos exprectus ivemēs non [illegible] optare fatigati [illegible] Spero pacem · · Quid
tam diu speras qd̄ mox asseq̄ ī tua situm manu est rari sunt q̄ pacem nō
in veniant/si bona fide uelle cepit ꝫ his ipsis quibus dulce nomē paci
pax amara ē pacem itaqꝫ petentes paci obstant/quatuor uobiscū habi:
tant pacis hostes/auaricia in vidia ira ⁊ supbia/has eternū in exilium
pellite/pax eterna erit · G · Spes pacis haud dubia est · · Inter
spē pacis ⁊ pacem mlta incidūt/leue verbū gestus facilis/cōpositam
sepe turbauit pacem ipi tractatus pacifiqꝫ ꝫmones ferro sepe frāgūt
aiosqꝫ acuit/bellūqꝫ asperat pacis spes/sic amicicie mencionem irritam
q̄si totē dixeris odioꝝ · G · d̄ pace agit̄ pax erit · R · d̄ pace c̄bro ne
q̄q̄ agitt̄ nō nūq̄ vero piculose d̄ pace agebāt atqꝫ egerant ⁊ gallorū
et penorū duces qn̄ illos camillus opp̄ssit hos stipio · G · Post belli

finē pax firmabit · R · Quāto firmata essz utili⁹ aūt belli principi:
um q̄t dānis ac mortib⁹ tēpestiā pace esset occūsū Sz vos pueri cōtu:
maces ac discoli siue ūberib⁹ non sapitis pace bellū in bello pacē queri:
tis neqz vnq̄ nisi bello afflicti pacē vl noscē incipitis vl amare eamq̄ ut
ꝑditā fletis sic mox redditā pari leuitate cōtēpnitis donec vos iterum
atz iterum amissa ꝑ doceat/bona vr̄a nō spnē mala vr̄a nō cupe deniq̄
nō inptiē/non furē/qd̄ añquā assequami pudeat sepissie idem vobis
audiend̄/nec audiuisse sat est sepissime et vidend̄ et expiend̄ dicā ꝓprie
ut discatis aliqd̄ sepissime vapuland̄ est · G · Bellū pax seq̄t · R ·
Meli⁹ p̄cessissz bello iter obstructura nichil vesam⁹ quā spe remedij
ultro vulneri se se offerē/auxiliū non causam dant fomenta vulneribꝫ/
ergo salutē optaē natura ē/sano egritudinem spe salutis insania · G ·
pax futura est · R · Solet pax vrbib⁹ mutationē rerū afferre pestiue:
ram optima quid̄ ip̄a/sed pessimis circū volata comitibus iniq̄s legib⁹
fluxis morib⁹ occultis odijs apta tirānide Recordaē qd̄ ciuili olim bel
lo p̄sagus ille dixit/nec fefellit supos qd̄ ꝓdest poscere pacem cū dño
pax ista venit melior ein est bellicosa libertas viris fortib⁹ quā pacifica
szuitus · G · Pacem habeo · R · Interi bellū habes

p acem habeo · R · Honū ingēs si sinceris esset atz ꝑpetuū
neutrū sane est/nam neqz nouum sz cōmune nimisqz coctidi
anū ē ut sub vmbra pacis bellū lateat/neqz pacē quāuis pu:
ram diuturnā sunt aiorꝫ instabilitas secū in assidue nō min⁹
q̄ cū hoste pugnāc[illegible] R · Sed amissa caucio et
disciplina [illegible] segnicies/et sp
pickosa [illegible] i hoc vno bel:
lū meli⁹ [illegible] disset si bellū car:
thaginensy masissz [illegible] fuit excidiū vrbibusqz
alijs documentū sēpiternū non sep populis atz iperijs optimā pacē es
se/idqz vir opti⁹ nasica male non sibi creditū iurabit et vēa locū docti
oñis fatebūt · G · pacem habeo · R · Modeste utere bello quolibz
funestior pax supba et negligēs sepe armati iter gladios tuti/mox co
gati in gladios inciderunt/et seris votis optauer̄t bellū qd̄ ruinā mo:
ris atz ipi⁹ humaitatis iteritū loquar Quot iā bello viri optimi pace
pessi euasere/q̄si armis oñez penit⁹ exuti virtutem mox cū coga vicia
oīa iduissent sic interior habit⁹ cū exteriori mutus est/cui⁹ quidē rei
et si multa milia hoim intestimoniū trahi possint tñ abūde suffecerint/
testes duo silla et mariusquorꝫ p̄mū ut de illo scribit neqz laudaē neqz
vitupaē quisq̄z satis digne p̄t quia dū querit victorias stipionē se ꝓp̄ ko
romāo dū exēcz seuiciam haibalē repñtauit Secūd⁹ vero vir fuit/ ut

de illo itiđ ſcriptū ē cui⁹ ſi examinent cum ōtutibꝰ vicia haud facile ſit dictu Vtrū bello melió an pace pmciosior fuit/adeo quam rē · ℙ ar mat⁹ ſzuauit eā p̄mo cogat⁹ oi genere fraudis poſtremo armis hoſti: lior evertit · ☺ · Pacem patrie partam letor · ℍ · quid ſi pax inter dū quod im homie optimū ē extinguit nutritq; quod peſſimū/notū eſt illud ſatirici q̄ cū ō cauſis priſte illi⁹ romane ōtutis multa dixiſſz inter quos eſt et p̄rim⁹ vrbi hambal ad extremū itulit nūc patimur longe pacis mala ſenior armis luxuria incuquit victūq; ulciſcitur orbem Eſt ne aūt ozo te ulla pax tanti ut non odioſa ſit viris egzegys comitatem luxuria ? certe alcius cogitanti poſitis licet azmis pax videri nequit ō brllo domeſtico vicioz̄ inſidioſiſſimo et carente inducys oppūgnātur āi ℍoni mozes iexilū pēlluntur voluptates impant virt⁹ oppzimi tur · ☺ · pax firma eſt · ℍ · Et pacis comites licēcia ac libido et ut dixi diſcrimina/nec pauciora nec minora quam belli Illa enī corpibus hec aīs peſtez ferūt/ſepe ecīā in corpibus itaq; multis/lorica felicior quam toga campusq; ſecurior quam thalam⁹ tuba q̄ tibie ſol q̄ vm bra ſunt quibus nil tuci⁹ bello ſit/quod iulū ceſarem p̄dicantem de ſe ſuiſor militibus audiſſti/pacem uero ſi ſine vicys veniret / et celeſte mun⁹ et ſecūdū ſex nulli bonū fatō aro aūt ſine vicys veit · ☺ · Sz feci inducias · ℍ · dediſti hoſti ſpaciū ad colligēdas vires/q̄bus forci us te ferīret · ☺ · Inducias habeo · ℍ · Cognate inducys inſidyr fiūt/multa p inſidias hoſtiliter fieri vides/plura eris facta legis ut nil aliud belli cōſilia licēcius agitant liberi⁹ cōtrabūt auxilia/quoſdā bel: lo im victos inducie cōfecē · ☺ · ſunt michi cū hoſtibus inducie · Ignauū tp⁹ n⁹ pace belli letū nec exercitū ſz dubys it utrūq; pulſu fluc tibus ō et tumor paci obſtat et timor bello /neſcio an ſit graui⁹ pēdē quam ruere reſpirandi tp⁹ optare fatigati ſūt/miſeri autē et inſam eſt nec pacem pati poſſe nec bellū

r 6

AD pontificatū vim ꝛc.

a

P pōtificatū veni · ℍ · E tēpeſtate inportū fugi ſolet tu E · portu inten peſtatē ſpōte fugis tua/mir⁹ nauta · ☺ · pōtificiū ſui adept⁹ · ℍ · parū ne tibi difficil/ parum ne grauis vni⁹ aie tibi cura videbat niſi oim curas inte vnū at q; oim ſarcinas trāſtuliſſes/fortes humeri an fortis ābicio eo aios co: gens vbi male ſibi futurū ſciūt · ☺ · adpōtificiū aſtēdi · ℍ · Quo tramite videris duplex eſt em via /vtraq; ad laborē · Altera ꝛro ecīā ad miſeriam ducit quacūq; perrexeris vel te miſerum vel ꝛt optime ceſerit exhibero ſeruum ſcito /ſic qui aſcendiſſe diceris deſcendiſti vnus iam illorum /quibus camī p̄hæticum illud qui deſcendūt m ma re nauibus facientesq; opacōnem m aquis multis qui aſcendunt uſq;

ad abyssos quorū aia in eis tabescente ꝓpter negociorū mltipliciū ꝓ:
cellā turbati sūt/et moti sūt sicut ebrius/et oīs sapiēcia eorū d̄uorata
est · G · Sūmi soliū pōtificatus ascn̄di · · quo mare alcius et vēti
plures/et ꝑiculosior tēpestas · G · oman⁹ pōtifex fact⁹ sū · ·
quo maior vrbibus roma est eo maior te laboris moles manꝫ Erūt q̄
te colant/qui adorent qui obsideant/ac circūstēt/q̄ tibi serico terram
scernent auro muc⁹ frenent equos/qui viua dapes qꝫ instruāt/ac pre
lambant pristis pōtificibus in auditū obsequy gen⁹ ex diuerso erūt/q̄
omissis rebus ꝓprys/inte figant ocl'os te notent d̄ te iudicent/et quā
iuste de⁹ viderit qui deniqꝫ mores tuos arguant verba distorqueant
famē lacerēt vitam carpant quitqd̄ usq̄ mali ēit q̄si e fōte vnico malo
rum exte ꝓoysse dicent ppl'i discordiaꝝ sceleꝝ qꝫ oim/vn⁹ tu eā voca
beris q̄mō inquient sanū erit eccie corp⁹ cū egrū ac lāguidū sit caput
Est ne oro te tāti uel aureū poculū vl' cubile purpureū gem̄atus v̄tex
ut quietis et fame p̄cio queri uelit · G · In sūmū pōtificem cum electo
R · Vēsa ut libē ac i re/ tam expedita hodie qd̄ est totū vl' malē uel
durū est/ut non in merito quidā sūmi pontifices tedio rerū victi/non
suppliciū aliud quā felicitatem illā hostibus suis optauerit/nam pau:
cis expediam sūm⁹ pontificatus si rite gerit sūm⁹ est honor sūmū on⁹
summa ꝯuitus sūmus labor At si male summū aie ꝑiculū summū malū
sūma miseria sūmus pudor anceps ex oī patē negocium · G · Sūmi
pōtificatus sedē teneo · · Nō tenebis diu breuis ē hoīeꝫ vita regū
breuior pontificūqꝫ breuissia/eo qd̄ ꝓpter pōdus vastatriciū curarū
etas ipa pōtificis romani tp⁹ augustat q̄ ad hoc culmē id ad modum
fessa vir ꝑ veit · · ūmi pontificat⁹ i vertice sedeo · · q̄ sub
limior sedes eo g̃uior casus vir ex alto siue ꝑiculo aūt labore d̄scn̄dit/
cura ut descn̄dās sobrie/ne i illo gregem reppiaꝝ d̄ quo dictū ē tollūt
in altū/ut lapsu grauiore ruāt Ex oī quid mortali fastigio descēdendū
nēo dubitat/ꝯ hoc interest/qd̄ iustoꝝ ac sapienciū descēsus reliquorū
ꝯo p̄cipiciū ac ruina est Ideo qd̄ pen⁹ ille dux moriēs/qui dixisse fert
finis ad alta leuatis est ruere/non in ꝓprie ait ut in iust⁹ · · ūmi
pōtificatus arcem rego · R Solebant primi ex hoc statu ad martiri
um peti/nunc ad delicias vocari se credunt Ideo certatim hic loc⁹ ap
petitur et huc oim ferme mortalium vota suspirant /quis aūt/vel ro
manū/vel quēcūqꝫ pontificatum aliam cupit obcausam /nisi quo po:
tēcior ac dicior sit cont̄ iusticie preceptū p̄esse querit ? non prodesse qd̄
qꝫ sacrilegū pudēdūqꝫ ul' dictu est /magnis sepe muneribꝰ qui ⁊ pac
tis ⁊ sponsionibus spes emitur sacerdocy pinguioris · O · Vertigo
moris pessima /ad qd̄ olim consueuerant ⁊ deberent cogi hoīnes/ide

nūc retrahi non pñt/ ⁊ tam p̄ceps feruet ambicō/ut nō xpianꝰ pudor
ac modestia uideat/ ꝫ ardor ⁊ pnicacia paganoꝝ/quam i huiꝰ scemodi
peticioibꝫ tātam fuisse didicimꝰ/ut de iulio cesare lectū sit/ ꝙ pōtifica:
tū maximū pecyt non sum ꝓfusissima largicione in q̄ reputās magnitu
dinem eris aliem cū mane ad tomicia destenderet p̄dixisse matri oscu:
lanti fert domū se nisi pōtificē ñ reūsuꝝ/nec fefellit pōtifex ē reūsus/ li
quet autē quo impetu illud ambierit quo non impetrato uł moriēdū si:
bi c̄te uł exulādū esse d̄creuissꝫ hoc ille autē ut cūqꝫ licuerit cui a p̄ma
etate ꝓpositū sit regnare/ita ut iniuriā suā putet si qua est in hoc orbe po
testas altera q̄ cesaris Si tellus ulla duoꝝ ē at xpiano hoi cui ꝓpositū
sit ꝫuare d̄niqꝫ sui iugū ferre/pontificatū quo mō liceat ambire non
video/non mō largicionē ꝓfusissia ꝫ qd̄ nō multo minus ē turpe blan
dicys atꝫ mendacys i dignis viro artibus ꝫ tonibus adeo ut hec fere
iam vnica sit i altu via · G · Romanus pōtifex sū · R · Seruorū
ꝫuus diceris/caue ne dñoꝝ dominꝰ sibi velis memēto ꝓfessionis me
mēto debiti/memēto dñi qui merito nulli magis q̄ꝫ vicario lesus irascit
ū felix · R · pōtificatu forsā aut imperio aut oino potēcia
atꝫ opibus felicem fieri credis falleris Non felicē faciunt
ista uel miserū ꝫ d̄tegūt atꝫ ostēdūt et si qd̄ facerēt/miserū
pocius quam felicem facerēt sūt eñi piculis plena quibus
humanarū est affixa miseriarū radix · G · felix sū · R · O miser qui
i tot malis te felicē speres · G · Sum felix · R · Opinione fortassis
tua que qñ fl̄a est/felicitate nichil addiderit ꝫ miserie multū Si quid̄
ꝓpriaꝫ ñ nosse miseriaꝫ miseria sūma est · G · felix sū Hoc inter carni
ficū gladios magnos ille pōpeius dese p̄dicat/qd̄ tñ si profūdius veꝝ
fodis nūqnā fuerat ne dū quidē dū florentissio in statu felicissimꝰ vi
detur · G · Sum felix · R · felix es et vnus viator i solitꝰ mirus cur
sor qui in hoc scrupeo difficili calle sis felix/inter mille picula raptus
iugiter et ignoras quo siquid̄ hic es felix es quod nemo vnquam erit
nemo vnquā fuit ut auguror Nam quis queso hoim felix i miserys
Nemo igit felix p̄usquā ex hac miseriarū valle migrauerit duos q̄dē
e cūctis mortalibus colligūt felices in quibus opinatissimꝰ est quītus
metellus/et aput scriptores rerꝝ et vulgo eciā felix/ꝫ huic tñ quaꝫuis
late iactatū felicitatis nomen in quibusdā exactionibus scriptis ereptū
stio in iurys aliqñdo grauissis/et qd̄ dolorē geminat/vili ab auctore
susceptis iam reliquorū falsa felicitas in apto ē Silla felix tñ dictus ē
In felicem tamen vite illū ac mortis atrocitas ꝓbat Alexandri mace
donis/ac july cesaris/et si fortuna ꝓsperiam vita tamē inquieta sp ac
turbida atꝫ iō nūquā felix/utriqꝫ mors rapida Ille in medio bellorū

cursu hic post victoriam repente/ille vencio peryt/hic féro Stipionū
bellicam felicitatem alteri⁹ i dignū exiliū i digna q̄z alteri⁹ in matura
mors minuit/longū est euoluere singulorū fortunas ad sup̄mū venio
vn⁹ ein ferre oim felix visus est augustus cesar monarchia oīm altissi
mus ⁊ diuturna pace vita spacio ac fine suasisimo/qd̄q̄z omina superat
morū atz oi tranquilitate ꝑpetua Quis hūc felicissimū negauerit ꝫ si
felicem negant quibus hoc scrutande studiū fuit obstat em̄ extrinsecis
fulgorib⁹ iterioris ac domestice ite status et fortuna lōge alia natura
lis ac virilis sobolis defect⁹ ad optimorū ac nepotū materne mortes/
⁊ quorūdā morte peior cōtumacia Ad hec et vilissiorū quoq̄z hoim̄ i
sidie ⁊ suorū in se crebro cōspiraciones et dilectissime at vnice filie ac
neptis adulteria crebriora d̄niq̄z non suus heres successor q̄z nō placi
tus et necessitate mag̃ q̄z iudicō electus nec oino se dignus nec impio
si horū g° nemo felix uel felicē/aliū da michi cū quo felix sis/uel sine
consorcia felix esto/uel iam tand̄ veriore sm̄e aurē p̄be secūd̄ quā dico
iterū añ mōte i nemo hiom felix · G · Ego aio felix sum · R · sēcio
quam felicitatm dicis aut felix igit̄ erroē tuo es/ut ait ille/q̄ felicitas
ut dixi miseria est aut virtute animi felix que nec ip̄a felicitas plena est
q̄zuis sit ad felicitatem via ad extremū cūcta discuciens me mirari non
dissimulo quā felicitatem michi quidā somniāt/ꝓmittūtq̄z alys acutis
simi hoies in multis ac in parte cecissimi Nā sicut oī tumul⁹ bonoꝝ
ad felicitatē isq̄z i deficiens ac stabilis requirit̄/et q̄z multa desint hoi
vite stadiū hoc agenti pro se quisq̄z sentit Et hec ipsa assūt q̄z i certa
q̄zq̄z labilia sint agnoscit/siue qd̄ alys videt̄ sola v̄tus hoc p̄stat/certe
ipsi q̄ scd̄m virtutez vitam agūt/quos diffimūt felices quosq̄z felicitati
ꝓrios non nego vitā ipsam ꝑpetuis temptacionū p̄lys paciunt̄ in festā
/ꝑiculis sēp multis ac grauibus exposti nec vnq̄z añ exitum securi/qd̄
sine nesciūt sine scinnt eque miseri sunt habendi Nulla em̄ cū errore
nulla siue securitate felices · G · felix ip̄e michi videor · R · Jam
falsa ergo felicitas est/et ea ip̄a ꝑbreuis · Nulli errore diu coutingit
gaudere/sola quidem veritas solida est /error tenue q̄dam et mane qd̄
inter amplectēciū manus quasi fumus aut vmbra dissiliat vehementer
q̄z vmbras abyat/falsaq̄z gaudia maꝑtū ꝓtrahat que felicitate hūane
verū p̄ciū sōnis finem ponat Quere interim ab hys ip̄is quoꝝ ꝓxime
mēcio est habita quere ab omnib⁹ qui falces vl̄ sibi l̄ alys visi sūt v̄ nā
genciū quo ve nūc statu sint d̄ sua illi breui felicitati qd̄ sēciant tacebūt
ip̄i ꝫ loquet̄ veritas testabit̄ atq̄z habitos felices fuisse miserrimos /

uitq̃o im re ſit/ſpē mihi nllꝰ eripiet · ℜ · hanc auffé ꝑt nēo/ ipſa ſe ſe ſenſī eripit ⁊ ī opinis euētibꝫ ſepe luſa ꝺſumit · ☙ Spéo multa · ℜ · Et multa metuas óꝛ ſine metu eī ſpes ñ habitat · ☙ · ſpéo bona · ℜ · mala gº times/ut em̄ oꝑta ſpes timói ē/ſic aꝺúſo ꝺ fōte oꝛit/⁊ neceſſariū ē/qꝺ ſperaé ceperis eiꝰ ꝺtrariū ut fómiꝺes · ☙ · ſpéo leta · ℜ · ℔ ī éta q̃ꝑ ſtuꝺio éta negli: gé éta ꝺem̄cia eſt que quiꝺē qꝺ non habet ſpéat qꝺ habꝫ obliuiſcī · ☙ Spéare meliora ñ ꝓhibeor · ℜ · Quiꝺ ſi ꝺifficilia q̃o ſi im poſſ̄bilia ꝺēq; nūq̃/q̃o ſi peióa ſi peſſima ſint/q̄ ſpéas ⁊ meliora tibi fingis ☙ · Juuat im ſpe viuere · ℜ · Dic uerius im ſpe mori/nam ⁊ futura cogitantibus pñcia ꝺ ilabūt Et qui longinqua ꝓſpicīūt/que ſub ocꝯis ſūt non viꝺent/⁊ qui cras viuere ꝺeſtinant hoꝺie non viuūt/non ꝺū é cuiꝰ miciū ſperaī ita cū ſpes oñs boni abſentis expectacō ſit cōſeqñs eſt ſpantem ſaltem pro ea parte qua ſupat mali aliqꝺ pati · ☙ · Dulce ē ſperare · ℜ · Audio quiꝺ multos hoc ꝺicere ſ̄ hanc ego ꝺulceꝺmē non agnoſco/nā ſi ſpéare ⁊ optato carere/eciam ꝺulce ē qꝺ qui ꝺixe: rit haud ꝺubie guſtu caret · ☙ · Sperare ꝺelectabile eſt · ℜ · ego ⁊ pēꝺere te affici ⁊ torqueri ſpecies eſt longi ſuꝑplicy longa ſpes ℜ Nil ſi aim fatigat/mil ſic ſenū precipitat itaq; ſepe vir ſapiens ſpē ꝓitam lu erū vocat/ſeq; imſimta cupiome libéat ab expectacionibus vais aꝺ gau ꝺēꝺū bonis ſuis cogi gaꝺet · ☙ · De eucntu ſors viꝺerit/ego im ſpe gaꝺebo · ℜ · Viꝺe aūt nequāꝺo forſan iure ꝺoleas ⁊ optaſſe ⁊ ſpe raſſe ⁊ ſperata conſecutū eſſe pemteat Multos quos ſuſpenſa ꝺiu tor ſerat/aꝺ exitū ſpes ꝺucta peſſunꝺeꝺit multi nocuis valꝺe non ſat ſeris longe ſpei periere ſucceſſibꝰ · ☙ · Nemo mihi tollat ſpem · ℜ · ne mo tibi tollat teꝺiū ac laborē aī/ auꝺiſti veteꝛe ꝺici ſolitū prouerbio Magnus labor expectare · ☙ · ℜ ei bone erpectacio blanꝺa eſt · ℜ Sed ⁊ fallax/anceps ⁊ auxia ſi hoc negas nūquā aliqꝺ expectaſti/ſeꝺ ſe fallenciū im ertimabilis turba eſt quibus aꝺ io qꝺ agunt nihil ꝓrſus m efficax ſeſe offert mihil reſpuit nulli ſe negat flecti facilis ⁊ falli ꝓna creꝺulitas Argumētū vero leuitatis ingens atq; amēcie ꝺixerim paſſi obuias ſpes āplecti hys illico cétis ut bonis paſci/aꝺ quas ꝺocti oñs ⁊ experti rerū/tarꝺi ſunt/ · ☙ · Donam interim ſpē habeo · ℜ · inte: rim ꝺicis creꝺo /ꝺū te illa fefellerit hic ē em̄ mos muiti ſpem ꝺepomtis nūq̃ illi relicturi/niſi uos illa relmq̄ret q̄ūq; vos ſepe reliquit/mirū ꝺictu/itez atz itez reꝺeūtem cupiꝺe ſp excipitis ꝓgreſſiq; obuiā q̃i ob liti veteꝛ nouis armata ꝺoli ī eluſi tociēs cóꝺis arcé pōitis · ☙ · Spem ponā uſq; aꝺultimū ñ ꝺſerā · ℜ · qꝺ ſi ꝺiu añ illa te ꝺſéit ? ne illā extra hes ? an ſequeris an expectabis ut reꝺeat · Age aūt/qm̄ mihil ē ꝺulcius

q̄ falli · Nō e° tibi spē quā mordic⁹ tenes eripiā/tantū ill° ad moneo
nō eē spē bonā quā tu reris nō ē spes bona/que bonū sibi ꝓposuit sed
eque bñ/bonū em̄ spare scelestissimi q̄ hoīes possūt ymo ⁊ solēt/vere
itaq̄ bona spes ē que d̄ véo bona rite ꝯcepta ē/hāc q̄ hz strīgat teneat
neq̄ ab ire eā uł in vltimis sinat sororesq̄ illi suas iūgat caritatē ⁊ fidē:
h̄ spes leta/dulcis verax ⁊ felix est/q̄q̄ nr̄ spantē fallit nr̄ ꝯfūd⁹ ꝫ ad op
tatū ꝓuehit aīmq̄ interī spéati boī āticipacōne letificat. Sz vos boī
nomē malł iponitis iure igit̄ vr̄a expectacō āteq̄ veiat mesta ē mestior
q̄ cū venéit · G · Humanū sapio ⁊ d̄ hys loquó/q̄ hoīes vocāt bo:
na · R · Hui⁹ noīs doctos olim inter hoīes longalis fuit/q̄ ad huc
pēdz pēdeb⁹q̄ euū ī oīe his vnū in reb⁹ ꝯ aūt ilł bona mł̄ta ponētib⁹
G · Imq̄m⁹ ista ph̄is ego q̄ vulg⁹ bona d⁹ spo · R · malū g° tuū spas
qd̄ uł dilacione te cruciet/uł faste opp̄mat ex optato fac succcedat qd̄
ad corp⁹ atinet/hosti arma parauéis qd̄ ad fortunā/varie ⁊ ī mitis dñe
subiéis iugū qd̄ ad aīm véo ip̄m magna etiā ps incladē ac ꝑniciē verti
q̄at qum q̄ d̄lectāt aīm sepe ⁊ ledūt · G · Jeci ego spei āchorā/nr̄ ma:
nebo · At q̄ solēt naute tēpestate orta nauis anchorā p̄cidé si diuelli ne
q̄t/relictaq̄ illa fugā cape · Nōne qd̄ trāq̄llo mari ap° poetā dēte tenaci
anchora fūdabat naues in magnis q̄ pelagi motib⁹ accidit vbi nō na
ues fūdat illa ꝫ alligat/⁊ naufragio ī iūctas t̄oit · Nec hé cle aliter int̄
ꝓcellas humanaꝝ reꝝ spes affixa ⁊ tenax/multos in exiciū traxit q̄ abcis
sa vtiq̄ ⁊ abiecta spe/in columes euasissent sepe g° subtrahēda spei an:
chora uł si hereat euellēda si ue id q̄dē liceat abstinēda reꝝq̄ subflucti
bus reliquēda est/ut liberā vite prorā gubénacło ꝓuidēcie dirigas ad
salutis pōtū · G · Hene spero · R · male habēdo ⁊ bñ sperādo transit
vita mortaliū

Ereditatē orbi senis expecto · R · mō te trāquillū p̄dicabas
Ipe tibi ne ꝯtrarius sis attende/nūquā expectacō trāq̄llitasq̄
cohabitāt/vix vllū vite tediū expectacōne modesti⁹ · G · Ex
pecto senis héditatē · R · Nescis q̄t ille forsan expectet/est/
ea q̄dē inter hoīes vulgaris insania/ut fere oīs nō coeius tātū ꝫ iunio:
ribus q̄ diucius se victuros sperēt in vita sua d̄ morte cogitāt mōtalis
d̄ aliena aūt libēter/cū tamē ꝯtrariū agé esset vtilius · G · Senis hédi
tatē spero · R · Quid si ille interim tuā sperat? falli alterutꝝ ē necesse
Quot aūt senes inuenies mortē iuuenū expectantes? ⁊ sane nemo tam
senex qui nō possit ānum viuere/nemo tam iuuenis q̄ nō possit hodie
mori · G · Hereditatē orbi senis spero · R · Justius hanc sperabat
filius iuniorē iustior spes illuxit · G · Hereditas orbi senis ad me ve
nit · R · Quid scis an ad illum tua · Gaio claudius neroni galba do:

Nemo tam senex
Nemo tam iuuenis

miciano nēua/ꝯmō ꝑtinax successit/ ⁊ successionū taliū/ plena est hoim
vita · G · Vrbi senis hereditas me manet · R · Quē nō fallē possit
volēs/ q̄ quē noluit fefellit/ cui sup viuē nequeat/ qui filio supuixit · G
Vrbi iā senis elogio/ scriptꝰ heres sū · R · An in tabellis forsan ad
amantiuis vnde nō facile delearis ⁊ an ignoras quā leuibus causis tes:
tamenta mutant̄ senis ⁊ multis in ipo vite exitu qd̄ ꝑ oiez vitā voluē di:
splicuit · G · Heredē me vult orbus senex · R · Atqui potest nolle/
nichil est aūt indigēciꝰ orbo sene ac diuite vbi sua diligi seq̄ sperni sen:
serit actū est · G · Hereditas orbi senis ꝓmissa est · R · Ea vtinā in:
nocētia atꝫ ea mortalibꝫ fides esset/ ut ⁊ nūquā nisi honesta ꝓmitterēt
⁊ sēp ꝓmissa ꝯuarēt/ nūc nec ꝓmittēdi mōꝰ/ nꝰ ꝓmissa frāgēdi pudor
ullꝰ qd̄ in hēditate potissimū licē sibi hoies putāt/ itaq̄ volūtatē testa:
toris/ ambulatoriā leges vocant nō te exēplis p̄mā/ nota res est/ legisti
credo/ quibꝫ h̄ accidit nō solū ut viuētis ꝓmittēt̄ hēditas/ ꝯ sup̄mo etiā
moriētis āplexu ⁊ osculo/ ānulisq̄ aureis donaret̄ · Qd̄ apꝰ illos in du:
bie successiois iudiciū erat/ cū interī ⁊ hēdes aly/ ⁊ eoꝝ mencō penitꝰ
nl̄la eēt in tabulis testamenti/ tm̄ in media de mōte ꝑfidia ausa est · Te
ne igit̄ viuoꝝ fraudibꝫ in munē reris/ cū dolis moriēciū ēcū vētos legas
sūmos etiā ⁊ illustres viros/ nā ne singul̄ in morē genꝰ h̄ ludibry pas:
sus ē luciꝰ lucullꝰ vir amplissiꝰ qd̄q̄ ē alciꝰ augustus cesar hōrēda lōge
q̄ mirabilis libido fellēdi/ que nepharias aīas/ nec in morte d̄stituat ꝯ
sic ē mos ⁊ tu ꝓmissa in hēditate/ spē d̄figis/ quā frustrari possit ⁊ vita
longior testātis ⁊ breuior fides/ q̄q̄ his cessātibꝫ mutādi cā ꝓpositi pos
sit eē iustissima/ suus sepiꝰ heres noua seni oriēs ꝓgenies · Siq̄dē octo:
genario mario catho filiū genuit nouagenario iā ꝓprio massiuissa · Id:
q̄ hac etiā nūc etate vr̄is sēsibꝫ euenit q̄ vtinā pristis illis ut gīgendi vi
sic vigore aī pares eēnt q̄ cū ita sint heres ēte legitimꝰ captatori obstat
atꝫ impbā spē p̄cidit · G · Jā testamēto senis heres sū · R · Sꝫ iuuē
tis forsitā ⁊ victuri testamēta aūt in vita sūt/ in morte firmant̄ fimū ⁊
cadauē cogitas/ lupꝰ q̄dē expectacōe laxandꝰ ⁊ media · G · Heredi:
tas ad me recto calle vētura ē · R · Quidq̄ ut testator/ sic hēditas ca
sibꝫ subiacebit ⁊ ut neq̄ semp quē vel̄ habeas hēdē ⁊ sepe nil aliud q̄
mane nomē sic hereditas ⁊ Quidq̄ interim vasco p̄cio parua res emit̄ ⁊
dū credulū senē ⁊ obsequiū submissū/ ⁊ indigne viro blandicie ꝓme
merēt̄ ⁊ Nulla est tanta vtilitas/ q̄ decoris impendio extimanda sit · G
Nulla legum aut fortune obice/ hēditas ad me venit · R · Vnde id
nosci ⁊ cū sit scitū illud marci cathonis sapiētissimi senis dictum · Sepe
inq̄t audiui int̄ os atꝫ offā nl̄ta īteruenīē posse · Esto aūt nichil īterue
niat/ ꝯ ad te spata pueiat hēditas/ nō maēbit tecū/ ꝯ a te r̄ūsus ad alios

migbit volubilia sūt bona mōtaliū/rotūdaꝫ numi p̄cipue fōmā dicūt
/ut ꝑpetuo rotet̄ in motu q̄siuisti hereditatem successori tuo mest⁹ fō:
sitā gauisuro/solicit⁹ ocioso ⁊ sperasti de aliquo ꝓpter quod idem aly
de te sperent

r i o

pero alchimie ꝓsperos exitus · R · mirum vnde id speres
qd̄ nec tibi vnq̄ꝫ accidit/nec cuiq̄ sed si accidisse nō nl̄lis fa
ma fuerit ab hys ficta quibꝫ id credi expedierꝫ · O · Spēo
alchimie successum · R · Et quē queso? p̄ter fumū ⁊ cinerē
/sudorem suspiria vēba/dolos ignomiaꝫ hy sunt em̄ alchimie successus
quibus mopem nūquā ad diuicias effectū/mltos a diuicys ad mopiā
redactos sepe vidim⁹ non tamē illud attenditis tā blandū est sperare ⁊
falli huc vos agit auaricie stimulis in pulsa demencia ut veꝝ opinionū
qd̄ optatis falsum qꝫ qd̄ cernitis/notasti ne aliquos prudētes in reliq̄s
hac in sania laboraret̄ quosdā opulentissimos hac vanitate cōsumptos
/dūqꝫ opulēcōres fieri student ⁊ fedo q̄stui inhiat bene parta ꝓdigere
/cesuqꝫ omni supuacuis efuso tandē necessarys eciā destitutos/alios ci
uilitate depositā mestos sp atꝫ auxios dū nec cogitaē aliqd̄ aliud quam
falles ⁊ forcipes ⁊ carbones nec alys q̄ sue heresis sectatoribus con
uiuere didicerūt/in siluestris pene hoīes euasisse/nō null⁹ deinqꝫ amis
sis p̄mi animi luminibꝫ in hoc exercicio cōporeos insup oclos amisisse
O · ꝓmissum ab artifice aurum spero · R · refert cui⁹ artis artifex/
quid ꝓmittat sūt quibus promittētibus nihil credi possit/eo qꝫ min⁹
si pro missum iuris iurādi religiōe firmauerūt Sed o ceci parum ne
erat verū in metallis que terra fert fuere nisi vos mēdacis de fossa tor:
querent/parū ne aūtutibus ab errasse nisi errore damnū dāno labor
/⁊ labori pudor accresseret ⁊ hic qui tibi aurū suū spōdet cū tuo auro
in prouisus aufugiet Noui nihil narro mos ē publicus ⁊ q̄ꝫuis igni
conmissa fraus sepe igne purget̄ nihiloi⁹ tu de lusus deceptoris tui su
plicio nō in demimor/sꝫ nocior remanebis/digitoqꝫ mōstraberis/aua:
rus ac stolidus/flando exhaustus/flāma afflatus aspēsus qꝫ fulligine
O · magna mihi ꝓmittit alchimista · R · Dic ut ea sibi prestet que
ꝓmittat alys p̄mū qꝫ palat suam mopiam Est em̄ fere mendicū gen⁹
hoīm/cūqꝫ se paupes fateant̄/ditare alios volūt/q̄si aliena illis quam
ꝓpria molestior sit pauptas/sic miseri se alios miserari soleant:dicere i
pudēter ⁊ ignotis eciā interd̄ magna promittē tūpis ꝓmissio ⁊ stul:
ta credulitas · O · alchimie artē didici diues ficim · R · Imō quid si
fuisti esse desines/ars nepem quā memoras nulla est nisi mēciendi ar:
tem dicim⁹ ac fallēdi Age aūt qn̄ ita fert ai⁹ ⁊ in tubem/predico autē
tibi/qd̄ te lucrū ex hac arte maneat dom⁹ tua varys hostilibꝫ ac miris

plena erit impedimentis Erūt tibi esores et potatores idq; haut in merito quos igis exiccat et cupiditas erūt sufflatoēs dceptoēs drisoēs /oīs angul⁹ habebit pelues et lebetes et phialas olēciū aquaꝝ hēbas p̄terea pegrinas et extraneas sales et sulphū et distillatoria et cainos deq; hys oibus tibi in finem curas i ntiles et stulticiā cordis oris obstenitatem et squalorem et caliginem ocl̄oꝝ/ac solicitam cōflaueris paupertatem qdq; hys oibus pene penis dixeri circulatoris nomē et nocturnis in tenebris atq; in fames inter latebras furū vitam · G · Spēo affectū ꝓpositi votiuū · R · Sperare huic forsitan et gestiē dabit nō gaudere · G · ad ꝓpositi terminū ap ꝓpinquo · R · An mēcuriū congelasti/an qd aliud vaniattis/nūc maxie ap ꝓposito longe es· sprebo q; alid dfuerit dolis nichil

Ruspices multa michi pollicent · R · Inuenisti ecce aliud hoim gn̄⁹/cui si credas sp pendas semp sp res nā neq; res aderūt vnq̄; promisse neq; si credas quā deerūt ꝓmissoēs Sic res hinc profugas captās/huic ꝓmissis in pulsus ysionio more sp rotaberis · G · Spem bonā michi tribuūt aruspices · R · Non mai⁹ est spem credulo q̄; metū pauido in ferē/cōstantes ām neutram in partem facile inclināt · G · Multa vndiq; michi promittūt mathematici · R · nil prompcius quaꝫ ꝓmissis afluere/hys q̄ careant pudore quos mentiri aūt pudet/ad ꝓmittēd tardi sūt · G · leta spondēt mathematici · R · sponsores quere alios seu pign⁹ ꝓmissi fragū gn̄⁹ est nudo v̄bo male credit · G · multo promittūt mathematici · R · Quere qui promissū inpleat/satis est spem dedisse nō p̄t vnus daē oia · G · promissis aruspicū exprect⁹ sū · R · Cōsopieris euentibus/tibi nichil euenīet ꝓmissoris · G · magna iubeor sperare · R · mirū ut human⁹ ai⁹ v̄tuti cōtumax/obediens vanitati est vn̄ si aliqd idq; optimū iubeat illa cōtēpnit/quitqd hec iusserit/difficile licet ac pessimū paret · G · Matehmatici leta pronūctiant · R · miri hoies/futura sola q̄ nouerit/p̄teritoꝝ atq; p̄nciū ignari et q̄ in celo fiūt ita nūctiāt q̄si cōsilio celestiū nitē fuerit recentiq; nūc inde veniant memoria cū tn̄ interim quid intrim quid inpatria/qd in domo qd intha: lamo suo fiat nesciant/sic penit⁹ verū est qd apud tulliū legis/qd ē an̄ pedes nemo spectat/celi scrutāt plagas · G · magna nunctiat mathematicus insignis ac verax · R · quo diui⁹ insigniō eo menciēdi libertas maior/et fides pronior mendacio est sepe quid mirari soleo/n̄rq; non in merito miratus est cicero/qd hoc i gn̄ē nouū insuetū qd accecidit/ut cū i cūctis hoibꝫ multa v̄a memorabili vno mēdacio et obscurēt suspecta fides inpostrū loquētis fiat in hys grauibus mile mēdacys

vna leuis ac fortuita veritas velum qd̄dam et mēdacio publico fidem
querit/si qn̄ uel semel/qm̄ nemo tā mēdax vnq̄z fuit/quin qn̄z uerum
dicat aut diceret uolēs eciā aut ignar⁹/vni hoꝝ veri forte aliqd̄ efflux
erit actū ē/si casura hodie celo astra d̄nūctiēt credet d̄iq̄z sie ulla suspicō
mēdacy mētiri p̄t oia/q̄sq̄s p̄t uel sēl potuit nō mentiri vnū em̄ illud
meōrat p̄ceps/i futuꝝ ꝓmittēs ⁊ p̄teriti sic oblita credulitas ac decep
toribus suis fauēs · G · Diuinis leta nūciātib⁹ credo · R · Furētib⁹
credere furor ē/certe q̄uis h̄ cicero videt sensisse aliter/cōueniencius
huic rei nomē agrecis moitū/q̄ a vris iudico latini em̄ adinis seu a
diuinitate diuinacōz illi aūt qd̄ ē māticē a furore dixerūt vos fortassis
ornacius/at illi uerius/hāc sacri doctores vno om̄s ore cōdēnant/am:
brosius augusti⁹ ceteriq̄z qui si forte qm̄ iter multos hic q̄z mos pesti
fer i ualuit ut inter hos garrul⁹ in questiōe veri /ob idip̄m ꝓfessiois
sue nom̄ suspecti habeant/vere fidi ꝓfessoēs auditi nō erūt/cū oib⁹ id̄
sēsiētibus q̄ sunt in numeri Et q̄uis diuinacōz improbēt dīni iuri/q̄d
tādē cause ē quid ve suspiciois ut non audiēd⁹ vn⁹ et i multis p̄m⁹ ac
maxi⁹ illoꝝ ciceō videat Certe is totū hoc illusionū ac fallaciaꝝ gen⁹
dānat/ridet ac d̄spicit et ad sūmā omissis q̄ loc⁹ iste non capit oīs non
tm̄ pia religio/s̄ v̄a q̄z ph̄ia ⁊ q̄ illaz suo calle sequit poesis/nec sancti
mō s̄ docti om̄s hāc respuūt uaitatem/p̄ter illos solos/qui uel huic vi
uūt ul ab hys seducti in eoꝝ tendiculas lapsi sūt quoꝝ dāns atz erro
ribus/lucrū sibi atq̄z artez faciūt In q̄ illud sūmū ac p̄cipnū est obscu
ritate fraudem tegere/et sic biceps ābiguūq̄z responsum dać ut p̄dictū
uideri possit quitq̄d̄ euenerit/q̄ oib⁹ futuri noticiā ꝓfessis in cōmune ꝓ
uisū est/qua in re nō ars ip̄a que nulla est non ingeniū qd̄ sine lr̄is re:
rūq̄z noticia nudū est s̄ illoꝝ calliditas /et audacia et in pudencia ipsa
mirabilis/vnde qd̄ festiue admō ayt catho ille rigidus mirari se q̄ non
ridet auruspex/aurispicē cū vidisset/id ad om̄s eque augures aruspi:
ces sortilogos coniectores caldeosq̄z et mathematicos ac totā q̄ dixi
māticē trahi p̄t/tām i certū est/ꝑ illorū fraus tūpiō ā ridiculosior vr̄a
d̄mēcia/ Illorū tamen argucys raciūculis responde facile sed ꝓlixū e
notn̄q̄z adeo tāq̄ anotis/atz illustrib⁹ agitatū/ut nō supuacua tm̄ repe
ticō/s̄ temeraria uideat vr̄e aūt meptissie vanitati, qd̄ aliud dici p̄t nisi
dignos uos/q̄ ab homūculis n̄ terestribus mō s̄ luteis/et nulli⁹ nisi q̄
stultos ludāt/noticiā artis habētibus stie insignis obtentu/et celo in
autore fallonem · G · psuasum est michi ꝓspera instare/quorū expec
tacio dulcis/leta/transq̄lla est · R · Immo eq̄d̄ amara tristis tūbida
s̄ uos sensu ꝑdito d̄ obiecto sensuū iudicatis · G · psuasum sane i illo
negocio crediderim · R · ꝓmtū est psuadere volentibus quibusdam

psuasor necessari⁹ non est Ipsi sibi sunt vates et occus⁹ animāciū/uo-
latusq; auiū et garrit⁹ letū in auguriū ducūt/ac si quociēs te ista feuel
lerit recogitas si de hac re vicinos interrogas ū uel tu ulcro te fallis ꝛ
illi pticeps éroris querūt facile dephēdes quoꝝ is pstigys credendū
sit nisi ires illi sumi hoim rrūq; modratoés pōpei⁹ crassus et tesar/iu-
rati forte cōtrariū dicturi sit qbꝫ qd cōstat magno qd oimq; failicuris
simo teste marco tullio caldei oīs auruspices q; pmiserūtq; pclaro si
ue oīs bti senes i patria moérēt jdq; q; veꝝ fuerit non expectas au
dire/ferō oīs duobꝫ miſabiliter q; lōgissie abytalico romanoq; vr-
be sectis fedoq; ludibrio recōditis veneratis illis totoq; diu formida
tis orbe capitibus reliq i humati ferarūq; et pstiū morsibꝫ hac volucrū
rostris expositi cesi ⁊ laceri miſād fortūe spectaculū iacué .j nc diuios-
q; vates nega q tā va pnūctiāt ☉ . gtū āguriū notaui ℞ . o amēciar
mportunā miser hō successuū noticiā suoꝝ/q; sibi nulla est a volucribꝫ
sperat quid stulci⁹ fieri pt? Quid si dys placz et d iotarū regem visa
aquila impēdēté prupuit ruine/et agri ppe hebreo i staé carceris exitū
finē; miſie ac psperitatis i iciū nūciauit sup vticē sedēs bubo auis alio-
qn infamis cui⁹q; vgily carmie carmē ferale dscribit . ☉ . letū ōe ici-
dit . ℞ . omē ab hoie ductū nomē humane dmēcie argumētū ē/quo
aliquid sp nō externarū mō rerū /ſ earū quoq; que in nobis sūt aios
i errore trahit ne d liramētis amlibꝫ ulla ps rerū uacet Itaq; et stēnum
ta ſuorū et natorū fortuito lapsas voces eo trahitis non q/uis illarū
ſ quo ura cupiditas vocat scz/q; centurio ille dixit hic optie manebi⁹
ne mūdi caput trāsferēt causa fuit aut q psam pysse in fiens fātulus
pfecturo in bellū nūctiauit pri vnici macedonū regem cōsequēs iucadi
catū ē o humana mēs ebria nutabūda q; facili éroris i pulsu in foueā
ruis . ☉ . leta ad erāt consopito . ℞ . mesta aderūt exprecto . ☉ .
leta dōmiēs videbā . ℞ . mesta vigilans videbis . ☉ . felix erā per
quietem . ☉ . misé eris p laborē sepe nichil somnia dnūctiāt/et sepe
cōtrariū . ☉ sepe va vidēt in somnis . ℞ . qnto sepi⁹ fla par ē aūt
hni⁹ ⁊ reliquarū hi⁹ cemōi vanitatū racō/vnū caū icidēs uerū in nu-
meris flis astipulā vēturoq; ihiās/pteritū mens nō videt . ☉ . mul-
ta nūctiāt diūi . ℞ . inposteōs ego hos nō mirō q more suo pastūt
artificio/ſ uos stupeo q illorū nentri aias ⁊ ingenia submittitis nra p
uide tu qd teneas videris /si me seq voles expectabis eqmis ac tranql-
lis nō qd astra d te/ſ qd astrorū creator ac regnatiuis sanxerit/ agēs
aliqd in dies ardēci⁹ q illi⁹ amoé fias dignior/de euētu nō tibi veniat
in aim/sollicitaé istos qbꝫ ignocior est vitas quam tibi/deniq; sic habe
bis futūa nosse durū hoi/nec licé si expediat/nec expedire si liceet .

t 12

Etus rumor insonuit · R · noli fame credē mēdax ē · G ·
multi letos nunciāt res · R · sepe tuci⁹ credit vniq̄z mul:
tis · G · Qd̄ tot nūcys affert fl'm penitus esse nō p̄t · R
mos fame vulgaris not⁹ ē verꝝ fl'a mistē/paucis verꝝ mult
a mēdacia ꝯdiūt oīa mēcienti nichil credit · G · rumoris auctō prim⁹
verax ē · R · at nēo q̄ntū audiēit aut viderit r̄ferre cōtent⁹ ē nichil ē
actū/ú ꝑse quisq̄z aliq̄d auditis adiecerit aut visis/qd̄ cū mlti fecerunt
auctū breui mēdaciorꝝ videas acēnn̄ sicut ꝑ man⁹ ut aiūt traditū inter
man⁹ eciā crestit malū qd̄q̄z ayt eximi⁹ poeta mobilitate vigz viresq̄z
acq̄rit eundo · G · hacten⁹ letissima fama est · R · quid si mulcet ut
feriat sepe letū rumorē mesta clades seq̄t/crebro h̄ fōtune stil⁹ ut ꝓ:
fūdi⁹ vuluēt spē ꝓmittit cuspidem q̄z vulimfitat leti cuiuspiā rumoris
illitā dulcedine uigulo gaudentis ifligit ꝙ vir doctos intelligēs letis
nūcys n̄ quatit heret q̄z in mobilis secū voluēs l' cōtrariū esse l' idipsū
qd̄ tā faustū/videat in cōtrariū verti posse · G · leto rumoē moueor
R · expecta saltē dū cert⁹ sit tūc q̄z virilē aim rumusculis age tūpe ē
licz verꝝ fl'is v̄o q̄z tūpissim mltos gauisos esse puduit verū merorez
auxit fl'i gaudy memoria

t 13

pero fily reditū · R · speras gaudiū solicitu ⁊ ꝓpiquū me
tum · G · spero aīcum reui dē · R · rē p̄dulcē speras s̄ fal
lacē/fragiliores hoim stat⁹ tremūt/forsitā quē expectas iā
nūc obijt pot⁹ h̄ ꝓbasse si vixisti pedim̄itorꝝ mille sūt gene
ra vnū q̄z oib⁹ mōs · G · āici aspectū ex optatū spero · R
sūt h̄ uere cōiūcta optare ⁊ sperare s̄ mltis assidue caib⁹ disiūgūt q̄m
ltos fuisse cōdim⁹ rome/q̄ cupidis ais marci marcelli hui⁹ ultimi redit
ū expectātes cōtūt vie medio hostis illū crudelissi⁹ expectabat c⁹ potē
cior fu' i manitas q̄ victoris clem̄cia adūsariū ab exilio r̄uocātis potu'
igit cesar p̄cibus senatus marcello veniā dare nō potuit marcelli cliēs
gen⁹ maiuspati nt is cesaris bn̄ficio utet · G · Spero amicū ⁊ expec
to hoste quolibet carētē · R · Quis ē hic hoim hoste carēs ut aliq̄s
p̄uatorū expēs An publicis i imicijs q̄sq̄ uacat sicariorꝝ dico ⁊ p̄donū
qui anaricia duce bellū humaō genere in dixē finge aliqd̄ tā benignū
sidus ut h̄ pestis terris exulet alias quis arcebit/vehicl'orꝝ ⁊ equorum
lapsus fluiorꝝ ac torētū in sultus ⁊ ruinas pōciū et tectorꝝ equoreasq̄z
et areas tēpestates adde ferocium i turs⁹ aīaliū quib⁹ non singl'os tā:
tum hoiēs dycearhus curiosissim⁹ indagator rerꝝ taliū s̄ q̄dā hoim ge
nera docet occubuisse Et sumaz q̄t sunt ca⁹ humanarꝝ rerū quorꝝ nul:
lus est numer⁹ tot sūt hostes hoim q̄ spem tuam non dicam retardaē
possint s̄ extiguere ut nichil inter veniat/mōs q̄ dixi eūtib⁹ et stantib⁹

ubiq; cōtigua est nisi itinéantib; eo fortasse vicinior quo iter et vecta:
cō et locoꝝ cōmutacō plib; casuū gneribꝫ videt exposita · O · spero
amicū ꝓspo exacto negocō reūsuꝝ · R · quā glose q̄ ꝓspe res gesse:
rat drusus, uo diui augusti priuigu⁹ ut oib; eciā hostib⁹ domitis car⁹
esset ita ut eo paulo mi⁹ adorarēt/ q̄rū mirificos affect⁹ ill⁹ ēga mēo:
riam usq; ad hec tpa si vnq̄ germanoꝝ iter ꝓceres fuisti/ te sentiē po:
tuisse arbitrō certe illa gesserat quib; vere glaret q̄ romanis insaxis
primis aliquot sillabis casu aliq̄ disiectis/ nūc eciā sculptū viget hys ve
sicl̄is addiuorcia reni ꝑuasi hostiles d̄ ꝓplātus agros dūtibi roma dc⁹
eterna q̄ sudo trophea hyster ꝑcatis leuior ibit aq̄s/ talē hūc iuuenē
qualiter expectabat mūdi dn̄⁹ augustus q̄ eū sibi filiū fecerat amando
Qualiter maté linia augusta cui natúa illū carū fecerat/ cariorē virtus
carissim reó fris ignauia/ q̄liter deiq; fr̄ ipe q̄liscū; erga alios tāti cer
ti fr̄is amātisasi⁹ adpostremū q̄liter roma ipa atq; vniūsa res puta q̄ de
nullo tūc hoim sic pēdebat q̄d ergo ? q̄s tāmltiplicis spei fis expectatū
drusū inexpectata mors abstulit morbo q̄ cōstat raptus/ et qd̄ magni
sūt auctores exfractat cruris eq̄ sup labēte suscecta/ qui nimis uictō q;
reūiurus sperabat i patriā exammis ē reuectus Quid filiū hui⁹ loq̄ar
germanicū nulli⁹ credo vnq̄ hois expectacō maior fuit nō hūc pr̄ nō
augustus ambo iam defūcti Sed roma oīs expectabat tanto desiderio
q̄si toci⁹ urbis vn⁹ ai⁹ isq; et vidue/ et non nisi vnicū habētis filiū ma
tris ess; itaq; ad p̄mū sue egritudis nūciū attonita penitus ac d̄ iecta ci
uitas vultusq; oim̄ atq; habitus mutati et mestū tota urbe silenciū fuit
v̄ aūt letior fama incertis licꝫ auctoribus super uenit cōualuisse illū et
viuere/ subitus clamor atq; letissim⁹ vndiq; sub ortus ip̄m q̄; tiberium
excitauit cōcúsusq; in capitoliū ingeus fact⁹ et pene cōvulse temploꝝ
fores ad ꝑsoluēda uota agēdasq; dys gr̄as victa nocte luibus/ fracto
q; vocib; silēcō g̃tulabūde cauēciū salna roma salua pr̄ia/ salu⁹ ē géma
nicus quis v̄o tādē rei exitus Is nēpe q̄ in humanis rebus est celeber
rim⁹/ nūncius venit tercior abysse germanicū huic publicus dolor ac
gemit⁹ non edictis aut dieb; festis aut ullis oīno cōsolacōibus coher:
ceri quiuit/ nota est hystria libro cesarū quarto · O · spero iuuenē fi:
liū reūsuꝝ · R · an hy parū iuuenes dequibus dixi/ accipe in morem
marcellin⁹ eiusd̄ diui augusti nepos ex sorore/ quātū pntas expectaēt
ab auūculo q̄ eū sic dilexit ut uigilianū illo carmē nobilissim q̄ sum⁹
uates adolestētis illi⁹ pone pueri meōriā honestauit siue lacris audire
nō posset et auctori silēciū imperauit q̄mō mater octauia/ que illū sic a:
mauit ut usq; ad ultimū uite sue finē q̄i tūc extinctū cōtinuo deploraret
oīeꝫ q; cōsolatoreꝫ non tātū cōtēpnēt s̄ odis; Quid hic aūt ? et quid

putas nisi ꝙ ceteri nō redyt ꝫ relatus est et drusū quid nō q̄lē accepat germania rome anthiochia gémanicū/ marcellinū baiona restituit vestraꝝ expectacōnū sors cois tu tibi nūc aliā fingis/ et fōsan veniet quē expectes qui cū venerit fortassis nt abeat et speraé incipies et optare G · amici absentis aduētū spero · R · quis mié expectare uiuos/ cū mortui expectare ut ꝑhibēt ? qd nisi inter fatuos veri faciē nō habet arthuꝝ britones expectare fama est Neronem principē m̄di sub fine redituꝝ quidā somniāt/ vita vr̄a ab inicō usqꝫ ad extremū non mō uanis expectacōibꝫ plena ꝫ ip̄a expectacō vana est id sic esse/ si nō uides aut modicū vixissti aut nimiū qd hic agit neglexisti · G · expecto villicū rure vēturū · R · aut dom⁹ arserit/ aut messis euanuerit/ aut pratū exaruerit aut bos obierit aut uites grādo ꝑcusserit arboés turbo cōuulserit/ arua torrētibus in vndarint/ aut apes auolauerāt/ locuste satis m̄ sultauerint colūbos cōui et mures pulos vulpecula/ agnos luus muaserit hy fé rustici sunt rumores · G · vxoris ad vētū spero R · Si hoc speras quid iā metuas ignoro/ sic est tn̄/ sūt et qui expectent cōiugē et qui febrem

Pero tp̄a meliora · R · oia fere tp̄a eque bona sunt/ qm̄ creator tp̄m eque bon⁹ est sp̄ Sed uos tp̄oribꝫ male semp utimi in qꝫ h̄ ut in alys culpas uestras rebꝫ ascribitis fac u hommes boni sint ⁊ tempora bona erūt · G · Tēpa hec stare nequeūt letiora succedēt · R · Nullū tēp⁹ stat cūcta p̄tereūt/ cū qꝫ transierit nō redeūt/ v̄tute ⁊ in dustria bonaꝝ qꝫ arciū studijs frenari possūt/ nō quin fugiāt ꝫ ne pereāt/ nichil aūt dulci⁹ ē bn̄ inpēsi temporis meōria ꝫ uos nlla re uti sciētes ut oportet/ ubi ōꝫ vitā l̄ in somnū ac desidiam ul̄ insollicitudinē atqꝫ us⁹ pessios effudistis/ temp⁹ in noriū accusatis nūquit mētiō ? infāciā ac puriciam i vanos ludos/ adolescēciā et iuuētā in libidinē atꝫ auariciam/ senectā ac seniū in q̄relas ac lamenta cōsumitis que nā hoc tp̄oꝝ culpa est ? fluūt illa fateor hec natura est vos illa dū dāt occupare negligitis nō est natura ista ē culpa vos naturā culpatis culpā excusatis/ res nō noua · G · Spero leciora tempora · R · Ileticia seu tristicia tempoꝝ ut dixi/ non in temporibus/ sed in vobis est/ eo aūt quo intelligis mō nō leciora tibi sperāda esse sed tristiora ꝑpendes/ si ad etatē ipse tuā respicis q̄ in dies tristior ⁊ a poeta describit ⁊ plerisqꝫ insembꝫ inuenit/ ⁊ sane si oculos iterga reflexeris ⁊ numerare atꝫ estimare ānos tuos cepis simul incipies desperare qd speras/ nō est cū mutari cursū reꝝ speres nō meliora istāt tēpora vereor pocius ne peiora neqꝫ causam scio nisi quia peiores erūt hommes qd ⁊ magni diuinarūt viri ⁊ aptis indicys res declarat nisi

vos mōtales bone sp spei magnū aliquit d' ur̄a nobili ac modesta iuus tute cōcipitis a q̄ eo q̄dē opione lōge absū nichil em̄ bone peit⁹ menē p̄sagit/sic in viciū ac ruinā ꝓna sūt oia · G · mala sūt tpa meliora v[illegible] · R · om̄ez etatē d' moribus suis questā i quit seneca/addo ego omnez habuisse qd' q̄reret habitāt qz om̄ez cūctis seculis qd' q̄rat G · spera le ciora tpa · R · vna ē ad huc via qua leciora sez tpa habeas nō expec tes/fac ipe tibi aim leciorarē qd' sine v̄tute sine nequit v̄ hoc feceris le ta erūt oia triste nichil · G · Meliora tpa expecto · R · ut veniāt qd' est dubiū certe illis vniētibz tu recedis Quāto ē tuci⁹ rite uti p̄ntibus q̄ auxie expectare/q̄ uel forte nō veniāt uel minime sis visur⁹

Rincipis aduētū spero · R · ut multa timēt q̄ optanda sūt sic multa sperāt que timēda sūt/utrāqz i partē penuria iudi cy mlta ē · G · spero principis aduētū · R · Q̄ñāto spera res honesti⁹ libētatē nā ꝓfecto q̄ sperat dn̄m sēuitutē sperat G · Spero principem vētuꝝ · R et illi⁹ et cōmuē oim malū speras fuit em̄ q̄ñqz ut princeps imperiū et pricipē ꝓpli poterāt sperare/nūc imperiū pricipi labor est/ p̄nceps ꝓplis picies · G · pricipē venturū ego et res publica spam⁹ · R · Tu vero quit p̄uati sp eres videris/ q̄ ipse facile falli p̄t spes hec rei publice stulta Quis em̄ nisi amēs spe ret/aut cupiat qd' pestiueꝝ tociēs sit exptus · G · spero p̄ncipē uētuꝝ R · Et secū sil motus reꝝ varios/mutacōes vrbiū/noxias nouitates famē/pestē/bella discōdias/hec uel vniūsa/uel singla modēnis cū p̄nci pibz veiē sūt solita si h̄ placēt p̄ncipe spera ut nil hoꝝ fōmidabile sit ipm̄ cēte mane iā ipery nom̄ ē plenū fame ac rumoris bonis aūt oib⁹ effectū et solius vmbre vetustatis in mxū · G · spero vētuꝝ p̄ncipem R · Ego v̄o te monitū veliz ut quociēs ad uētātē audieris c̄das te to nitruū aliqd' p̄ābulū fulis audiē n' spaē nicipias ꝗ timē poci⁹ si i alterz labi ōz timē em̄ adv̄sa/et si cōtrariū sit v̄tuti/cōsētaneū est natuē/ spera re aūt mala et nature est oppositū et v̄tuti · G · spero mox principem affutꝝ · R Cū p̄ntē vidēris citote i faustū rei publice sid⁹ aspicē l' me moriā ipse tuā/l' parētes iterroga/auosqz et ꝓauos itaesse repies ut dico idqz tu filys et nepotibz tuis ānūcia ne ipi q̄z advētū p̄ncipis stul ti sperēt dic em̄ queso q̄ñ vnq̄ ul' minute leois aduētū fere uel affutu rā aquilā auicule sperauerūt liceat veꝝ loq̄ stultisim et mali sui sēp aui dissim aialis est hō in ceteris capiendis esta opus est hō solius sibilis

capitur

Eritis post obitū famā spero · R · multi famā se mereri sperāt/cū in famiā mereāt/et ceu viatores erronei/dū acce dere extimāt retrocedūt · G · famosus siue i vita famosior

ꝯ post mortē ero · ℜ · Est hoc fateor in nō nullis vex vñ et ānē
seneca in epła q̄dā habituꝫ se gr̄az apud posteros vaticinať Et stati
papinⁱ pñtz famā benignū iter suo opi ad futuros strauisse ayt Et
ouidⁱ naso sibi nom̄ indelibile futuꝫ seqz ore ppłi legēd pqz oia secu
la fama vidturꝫ p̄sag⁹ neqꝫ hęcke ullⁱ hoꝫ fallⁱ ꝟ q̄ mꝛtos putas id spe
ātes suā fefellisse spē? mꝛti ꝟ jō d se ipis cōdidrūt/ fōhtā ⁊ sēpserūt nec
qd sibi ꝓmißāt i pleuerūt · ☉ · Si famosⁱ sū dū viuo/cū nō famosi
ez sui post mortē · ℜ · q ꝟ cottidianū ⁊ fulgare ē ut mꝛti i vita famo
si ⁊ clari pⁱ obitū sit icogiti ⁊ obscuri/ Miraris causa rei hⁱ i ꝓmp
tu ē affabilitas q̄dā ßmo cōptⁱ ac lepidⁱ /blād supciliū clara frons be
nigna salutacō/ bñficia i vicinos ꝓtectō icliētes hospitalitas i exténos/
i cūctos óbaitas/ꝟ ⁊ hys sꝛia vuētibꝫ famā q̄rūt /ea vo mor ut hmc
abierīt/ñ dúat mſi fozhtā q̄ diu q̄ illos nouerāt supſūt/qd ipm q̄ bre
ue sit cōspicis/q̄mō aūt dúaret ñ i solido radicata natúale ē ut fundata
dbilit leuitqꝫ aucta breuit dilabať/ut sic fama dúabilis aut uite stitas
á gestoꝫ claritas/á insignis sc̄ptoꝫ pstabit elegācia/raꝫ dcⁱ loq̄ces ıſti
⁊ q̄bam q̄ togati ⁊ gemāti ppłoꝫ digitis ostēdūtū mſi q̄tū loq̄ potu
erūt á paulo āpliⁱ cognoscēť duꝫ hos apparaⁱ tā celerit ⁊ has pom
pas ⁊ hāc stie nūbē/ꝟ vboꝫ/tonitrua itenuē fumē euanescé/duꝫ/fate
or Seo sic ē nā ⁊ipi d se testimoniū pbuezūt ābicōi á lucō á sōno dōi
ti nⁱ q̄ pbeat meruerūt ·☉·famā i vemā pⁱ mortē·ℜ·fama nichil vn
q̄ mótuis ꝓfuit viuis sepe ⁊ nocuⁱ Quid em̄ pncie ac p móte cicroni
ac domeschem ñ i signis fama leāꝫ cōstituⁱ jō socrate ac zenone ⁊ mille
alys dici pt noti oms Quid vo nisi fama stie ⁊ mgeny causā dedⁱ filio
gnosy regis ādrogeo ut ab athemēhtw mactarēť qd oethe colchoꝫ rḡi
agonātas attulⁱ dlectos ut aiūt viros vē a pdones mſi fama diuciaꝫ?
nam q̄d sigficasse aliud cōiⁱ famosū illud aureū vellⁱ arietis nisi apes
mꝛtas lateqꝫ vulgatas/q̄tw diuites bestiales/opūqꝫ m opes veraꝫ vel
arietes vellerib nesciūť ·☉·famosⁱ ero·ℜ·ut sit ita/q̄d hinc magni
cōcipis igit esset fōte aliq̄d fama/nisi noticia comes essz ut plexqz ac
ciⁱ i viuis/nūc q̄d laudari ꝓritłab hys q̄ te si vidāt ñ agnoscāt ? dic
em̄ q̄so si humeꝫ vidas ⁊achillē/vigiliū ⁊ augustū/nūq̄d ñ ignoti abi
būt ? cū tā nota ⁊ tā clara sit noia Crede michi spes vr̄e magna expte
duⁱvane sūt q̄ nⁱ sperata ꝓeiūt nⁱ tn ꝓemāt afferūt qd ꝓmittūt/ fere
em̄ plⁱ i spe sūt humana oia q̄ in re/mittite gⁱ spes i anes/ ⁊ vana de
horta cōtēptisqꝫ tresťw iā tād ⁊ optaé discite ⁊ spéate celestia
X edificps głaz spéo ·ℜ· nesciebā calce ⁊ arēa ⁊ ligms ⁊
lapidibꝫ/glaz q̄ri/ēdbā q̄ q̄ rēw gestis ⁊ vtutibꝫ q̄rēť ·☉·edi
ficando michi głaz paro·ℜ·ꝟ fragilē ⁊ caducā/oia q̄ manu
boim facta sūt/uel maū boim euētimú/ nł stādo ⁊ durādo dficiunt hz
em̄ manⁱ lōge preualidas lōga dies/excūctis vr̄is opib nllū semo r̄hsⁱ

Ruētibꝫ g° sup q̄bꝫ ħ tua gl̄a fūdata ē ip̄aꝫ q̄ꝫ ruere necesse ē si fōte n̄
cdis r̄spice ad ātiq̄ q̄ ignota tibi q̄d esse n̄ pn̄t ṽ ē n̄c t°ianū ill° pliō sup
bū ṽ birsa cathagimis ṽ túris ⁊ memia babilois belluaꝝ n̄c habitacō ⁊
sépētū d̄ babilone loq̄ꝝ ātiq̄ altéa nēpe ꝓpiq̄ó atꝫ r̄cēciō ad huc stat ci:
to itid̄ casúa ꝫ essetis viri ṽ sūt d̄miqꝫ septē illa opa g̃cis sc̄ptoribꝫ cele:
báta ⁊ atꝫ ut ad ꝓpinq̄oá vémiā⁹ ṽ ē illa q̄so neónis dom⁹ aurea ⁊ q̄ quā
tū fatig̃uerit áchitectos cogita lectoés eciā n̄c fatigat q̄ q̄d dō⁹ vna cū
alys edificādi fuōibꝫ q̄bꝫ om̄is excessit ad iopiā illū cōpulit ⁊ rapinas ṽ
sūt t̄me dyocleciaē ⁊ balneū ātonianū ⁊ cibrū mary ⁊ septicomū se
ueri ⁊ ei⁹ d̄ théme seueriaē d̄mū ut sūmā r̄ꝝ attigā ṽ ē augusti foꝝ ⁊
edes mátis ultoꝝ/ṽ edes tonātis jouis ī capitalio/⁊ apollinis tēplū in
palacō ⁊ ṽ e⁹ d̄ pōtic⁹ ac biblioteca g̃ca parit ⁊ latīa ṽ pōtic⁹ altera ⁊
basilica gay lucyqꝫ nepotū sb uoīe d̄dicata/⁊ extructa/⁊ pōtic⁹ técia
lime cōiugis ⁊ sororis optauie/theatrū qꝫ macelli ṽ tot opa p illustés
viros iussu e⁹ d̄ p̄ncipis ⁊ hótatu mltis ṽbis ī locis tāto laboé tātis in
pēsis edificata mácy philippi ed̄s héck ⁊ musaꝝ lucy cónificy ed̄s dy
aē asiny pollioīs atū libétatis munacy plātu ed̄s satúni/theatrū balbi
cónely/āphitratrū statily thauri ī numeábilia p̄t ħ opa máci ag̃ppe/
ne ve eā p sīgl̄os ṽ sūt tot luxúiosa p̄ncipū palacia ⁊ q̄re ī libris ī vei:
es noia/q̄re ṽbē totā á nichil ī veies á p exigua tātoꝝ opū vestigia tu
d̄ tuis q̄d speres vid̄ris/céte august⁹ oīm sup̄m⁹ nisi al° q̄ edificia reli
q̄ssꝫ iā p̄d oīs e⁹ gl̄a córuissꝫ n° ṽo solū tēpla d̄oꝝ q̄ pā eāt ī ip̄os edi:
ficātes rueé/ꝫ pia eciā loca/hac ip̄a etate ī ead̄ ṽbe alia cecid̄rūt alia tre
muerūt/⁊ n̄c vix pōd̄ribꝫ suis stāt p̄t vnū pātheō ag̃ppe q̄d dys er̄ctū
sti p⁹ sidēt ⁊ marā q̄ ātiq̄ssiaꝫ illā domū sui noīs ṽtute sustentat Crede
michi alys q̄ꝫ lapid̄is fūdam̄tis egꝫ gl̄a nt māsúa sit · O · ex edificys
gl̄aꝫ spéo · R · Qué illā igit ṽ ē nichil em̄ ūq̄ꝫ ī veies ṽ n̄ ē ṽa q̄d gl̄ia
n̄ ē ī meibꝫ/neqꝫ ī saxis Sūt fateó vulgo r̄ꝝ iudices q̄ dicāt tribꝫ moīs
gl̄aꝫ q̄ri/gerēdo magnū áq̄d q̄d d̄ te sc̄bāt auctoés ydonei l̄ sc̄bēdo á
q̄d q̄d mirēt ⁊ legāt p⁹tea l̄ īsigne áq̄d op⁹ extruēdo/ut sit ita/ultimꝫ
tn̄ h̄ oīm ⁊ minimū/⁊ caducū · O · r̄liq̄ opa edificiōꝝ q̄bꝫ moriēs ipse
mecū gl̄or ⁊ a p⁹stéis gl̄aꝫ q̄ro · R · Gl̄at⁹ ē august⁹ ip̄e d̄ q̄ dixi q̄
úbē mámoreā r̄liq̄ét quā latericiā n̄cup̄ssꝫ q̄ tn̄ gl̄a nisi alys r̄bꝫ ad vi:
ta essꝫ q̄ nā fuéit p vētúa ꝯspici⁹ ꝓuid̄ cū mlt̄iéibꝫ cúis moré stabilesqꝫ
spes āplecté Ista eteni q̄bꝫ fidis ⁊ uulli⁹ p̄cy sūt ⁊ te illico ꝯseq̄ꝫté in
q̄ꝫ ip̄aꝫ vn̄ sūpta sūt/térā r̄útēt · O · Edificaui domos vnde laudē spéo
R · laudabūt fósitā q̄ illas in habitabūt breuis laus ⁊ augusta/q̄ p⁹
veniēt l̄ illas n̄ in veniēt l̄ apaganis ut vulgo dei factas dicēt tuū no:
mē ignotū erit

pé o glaꝫ excōuictu · R · r̄fét multū q̄bꝫ ꝯuiuas sūt q̄dā utinā u
plurimi q̄ꝝ ꝯúsacō sit infamis · O · scio n̄ bonis átibꝫ á bonoꝝ

cōtubernio gloriā nō queri/ego hoc ultimo subnixus spero uł bono ꝝ
exemplo bon⁹ fieri/uel si nichil aliud eorū/uel familiaritatem solam
gloriam michi fore · R · Est id quidē in adolescente p̄cipue signum
optimum qui nisi bonū animū haberet ne quaquā iūgi bonis optaret
Est em̄ amiciciarum ac familiaritatū fere oim causa/nexus q; similitudo
q̄dam Age ēgo si quos imitaris equaueris bene erit/si min⁹/mō qd̄ in
te est nichil o miseris/ipsa volūtas bona laudis/ꝛ glorie p̄mio nō ca:
rebit prima em̄ ꝛ maxima pars v̄tutis ē bonū velle qd̄ nisi p̄cesserit nō
sequet̄ v̄tus · G · familiaritate bonoꝝ glorior · R · laudo id quidem
modo nec te lucri cuiuspiā/nec alia spes inducat eoq; tantū tua pergat
intēcio ut sil̄is illis fias Alioquin si ꝓpter gloriā solam sit uerā gloriā
nō meret̄ · G · Ex bonoꝝ cōuictu gloriā spero · R · Spes quidem
magna nec ip̄ba q̄ndo ꝛ i sciēncia ꝛ eloquēcia ꝛ belli pacis q; artibus
obs̄uādo ꝛ imitādo mł̄ti oli illustres excōuictu illustriū euasere Illud
īde ue aut tibi ꝓbonis ducib⁹ malos elegeris ē roē aliq̄ aut bonoꝝ fle
bili raritate ꝛ v̄tutū hui⁹ etatis in opia ꝓrs⁹ assequi neq̄as qd̄ intēdis
Vlta spero · R ·
m Multa in spē multa est vanitas multusq; fallendi aditus fō
tune · G · Spero multa · R · Spem mutiplicem multa
destituūt q̄ modicū sperat iter casibus artauit et qui nichil
obstruxit · G · Valitudinem bonam spero · R mortalitatis obliuioꝝ
G · Spero longam vitam · R · Diuturnū carcerē/ubi multa feras
multa uidas que nolis · G · mēbra viuacia · R vincula tenac a gra:
ta tamen vñ metuas absolui · G · Formā corporis elegātem · R vo
luptatum stimulos · G · Amorum ꝓsperos euentus · R · Pudendi
materiam dolendiq; · G · Amice conuentar noctem · R · Breue fe
dūq; nescio quid · G · Peccādi licēciam · R · Infelix gaudiū peni
tenciam longeuā G · vlciō nouis occasionē · R · Aditum seuicie · G
Agile corpus ꝛ validū · R · Mācipium cōtumax ac rebelle · G Di
uicias multas · R · Grauē sarcinam ex lappis ꝛ tribulis G E diūsis
equoribus · vēturas naues · R · late dispersam sortem inter monstra
maris ac stopulas agitatā fluctibus tractam funib; pulsam ventis · G
Ilucrū decōptis mercibus · R · Estā que te ꝑpetua sollicitudine capi
at lucro q; vnico in multa credulū dāna p̄cipitet / mercator nou⁹ ē faci
lis adcēdēdū exptus multa ēcūspicit · G · Honestas filie nupcias filio
ue R · Nulla ferme res tam crebro fallit ꝛ tam grauiter · G · mag
nam potenciam · R · Inuidiosam miseriam opulētam inopiā pauidā
sup̄biam · G · Regnum ꝛ iperium · R · precipicium ꝛ procellas/et
substellante dyademate fustum supercilium cō auxium infelicem uitam

G · Honores fori · R · Puluerem ac strepitū · G · Con iugium et natos R · litigium ⁊ curas G · michi miliciam et uxorē filio · R Tibi laborem ⁊ dileccō ponam · G · Vetule obitum uxoris ⁊ coniugē iuniorem : R · Attrito laqueo dissolui/ut nouo ⁊ ualido vinciarū G Ingenium linguam litterasq; · R · Incudē malleum ⁊ massam q̄bus tibi atq; alys somnū frangas · G · Ilaudacōnē funeri · R · Philomenam surdo · G · Auream piramidē · R · Domū pictā ceco · G Gloriā post mortem · R · Ilenes auras post naufragium · G · Nomen apud posteros · R · Testimoniū ab ignotis · G · Heredem inveni · R · Patrimonio amicum tuo/⁊ tibi in redeas

a Nimi pacē spero · R · Quid sperare maius q̄ habere pacem hanc/mox ut bona fide uelle cepis īvenies · G · Spero pacem animi · R · Pacē sperare bellātis est quis aio tuo bellū infert/nisi vn⁹ tu qd ipe tibi abstulrris in pudenter ab alio postulas aut speres · G · spero animi pacem · R Vnde p̄cor aut qn̄ speres qd ipse tibi nūc potes dare/sic ut illam tibi nemo ali⁹ q̄ tu possis eripere pone arma cupidinū atq; irarū plenā aio q̄sieris pacē · G Spero pacem ⁊ quietem aī · R · Quid ergo qd agis adūsū paci est cōtraq; tuā spem tātope niteris ? vix tātū deberēt niti hoīes ut salui essent qn̄tū nitūt ut peāt/pluribus pene bellū iuge animi laborq; emit q̄ emenda pax esset ac requies sic pugnāt spes mōtaliū/ac vota cū studys/ut non vni⁹ hois vnū pectus ꝫ multoꝝ/eorumq; d oīmbꝫ dissidēcium uideat · G · Quietē spero · R · mirū vn̄ uobis h̄ libido sperādi semp O mortale genus si quidē qd speratis adepti estis/rurs⁹ spē in lōgmq̄ transmittitis ⁊ inde rurs⁹ alio ita ne crastinus dies hodierno clarior ⁊ meliora semp futura p̄ntibꝫ Sunt nēpe quibus nil sit gracius/q̄ sperare q̄ spē ipaꝫ speratarꝝ reꝝ nulꝫ euētibꝫ pmutatā velint q̄bꝫ ego quid aliud optauerim/nisi ut ꝓcrastinātes omnia bonisq; se suis interim spoliātes inter irritas spes senestāt/q̄ nichil sic itelligāt in aniter se sperasse ⁊ itergū versi uidā frustra se alibi quesiuisse qd secum erat · G · Spero pacem requiē q; aī · R · magna ps reꝝ humanarum vmbra ē magna pars mortalium vento pascit/⁊ in somnis gaudet · O quam multi cum hac spe ad eternos labores ac bella descendūt

Pero eternā vitā · R

s Nulla maior nulla pulcrior nulla securior spes modo non ceca preceps ue sit · Sint em̄ qui semp male agendo bonū sperent quo nichil est stulcius · · Eternam vitā spero R · Ea est virtutū consangum itas atq; cōnexio/sic a phis disputatū est ut necesse sit eum q̄ vnā habere om̄s virtutes/cui illud est

consequens / vna carentem cunctis carere virtutibus / quod si demo
ralibus verum est / quid de theologicis opinemur · Itaq; si speu
habes caritatē sit habeas opōtet / ac fidem si qua haꝝ desit / non iam
spes illa sed p̄sumpcō incōsulta est · D · Vitam eternā spero · R · Rē
bonā siue optimā speras / illd̄ vide ut qd̄ bonn̄ agis / agas bene · Sūt
⁊ qui bona male āgant nec mm⁹ infallibil extimator qualiter q̄ quid
fiat aspicit nec mm⁹ adūbia quā verba liberat / ac noia · G · Spero vi
tam eternam · R · Non celestes tantū sed terrestres domini de se spe
rari amāt / sed a q̄bus ⁝ profecto ab his quibꝰ se caros ac dilectos sciūt
aut qui si quādo forsitā odiosi fuerīt / ac rebelles redire in graciā optā
tes ad misericordiā cōfugerūt · G · Vitā eternā spero · R · Vitā tēpo
ralem corrige / hac ad ilā pgit · G · Vitam eternā spero · R · Vna oim
spes est / qui si rite illā concipis / ⁊ felicē te faciet / ⁊ iā facit · G · Eter
nam vitam spero · R · Primū est ut misericordiā de hinc vitam spēs
vtramq; sobrie aci modeste · G · spero eternā vitam · R · O felix nisi te
spes ista fefellerit

Finit liber p̄mus de Remedys
vtriusq; fortune laureati poete feliciter

Heraclyti dicti

Oia secundū Latinū fieri

Prologus in librū secūdū fran cisci petrarche

92

Qualitatis tempo rū sunt

Ver humidus
Estas Arida
Mollis autumnus
Hiems hyspida

Epi lethy

Una sperat alia gaudet

Omniū quecunq; mihi lecta placuerūt / aut audita mihi pene / uel insedit alcius / uel tenacius mihi hæsit / uel crebrius ad memoriā redit / quā illud Heraclyti omnia secūdū litē fieri. Sic ē em / et sic esse ꝑpetuo uniuersa testāt / rapido stelle obuiant firmamēto / cōtria inuicē elemēta cōfligunt tēre tremūt / maria fluctuāt / aer quatit / crepāt flamie bellū immortale gerūt venti / tēpora tempora cōcītāt secum singula / nobiscum omnia. Ver humidū / estas arida / mollis autūnus / hyems hispida / et que vicissitudo dicitur pugna est. Hec igitur ipsa quibus in sistimus / quibus ecū vouemur / et viuimus / que tot illecebris blandiū que si irascī cepit q̄ / sint horenda minicant terre motus / et concitatissimi túbines minicant naufragia / atq; inedia / seu telo / seu teras seuiencia / quis insultus grādinis / que nam illa vis ymbriū / q̄ fremitus tonitrui itur / qui fulminis impetus / q̄ rabies procellarū / q̄ feruor / q̄ mugitus pelagi / qui torrentiū fragor / qui fluminū excursus / qui nubiū cúsus et recursus / et concúsus / Mare ipsū ꝓter aptam / ac rapidam vim vētoꝝ / atq; abditos fluctuum tumores / incertis vicibus alternantes / cétos statutosq; fluxus ac reflux habet / tū multis locis / tū cōspeccius in occasu / que res (dū manifesti motus) latens causā querit non minorē phorā miscolis q̄) fluctuū) ipso impelago litem mouit / Quid q; nullū animal bellis vocat / pisces / fere / volucres serpētes / hoies / una species aliā exagitat / nulli omniū quies data / leo lupū / lupus canē / canis leporem / insequitur. Est et canū stirps ad dēcō / nō lupis mō resistē ꝟ leones pardos / apros / vrsos insectari / solita atq; aggredi. Quorūdā vero tam generosa ferocitas / et tam nobilis fertur elacio / ut vrsos / apros q; fastidiant / inq; solos elephantes / aut leones dignētur irruere / q̄lem vnū alexandro regi missū / cōtemptuq; tali male cognito / contemptū occidiq; iussū legimus / missū q; inde altrō / probatūq; q̄ decus dilectūq; regi vnice / atq; inde licys habitū Nam ipsius canis erga hominem cui fētur amicissimus / quāta sit caritas nisi qua in conciliat spes cibi) ꝓter morsus ac latratus implacabiles / non tantū atheonis fabula ꝟ distertus vere / probat euripides. Vulpina fallacia / vna quidē ex multis audita est piscatores cū ad vrbes pisces deferent (qō estate libenter nocte faciūt) aliquando vulpeculam / ceu exanimē tale medio transuersam habuisse / quā acceptam de coctaturi ex cōmō / cum sup sarcinam piecissent illa vbi se piscibus affatim implesset / subito prosilysse / mirantibus illis / atq; indignātibus effugisse. Jam qui vero alpinum doli / qui lupoꝝ villulatus / quod murmur ad caulas / que coruorū miluoꝝq; cæca colūbaꝝ domos / ac pullorū modos vigilācia / quod item se ut prohibēt naturale / atq; etérnū odium / alter alterius inuadit nidū / effractis

q̄ onis spē ꝓlis in teremit nam cuculo/non vn⁹ quidē alterq; ē hostis
omnes fere auicule illi in sultāt ꝓfugo semp ⁊ querulo · Que nam p̄:
terea et quales mustellaꝝ contra aspides insidie ⁊ qd̄ circa diuitum tha
lamos acumen furum · Que nam ēxdiuēso cuiusq; ꝓse suo ingenere
ex cubie ⁊ qn̄taq; q̄q; vigil repūgnancia est ⁊ quis venatoꝝ ⁊ q̄s ve au:
cupium artes/ac laqueos ⁊ q̄s ve aucupiū artes/ac laqueos ⁊ q̄s pisca
torum hamos ac recia horumq; omniū labores/ vigiliasque explicet
Aut hec cōtra feraꝝ auium/piscium igenia ⁊ q̄ cūcta ⁊ quid sunt aliud
quam litium instruuēta ⁊ Age q̄t nam asilloꝝ aculei ⁊ vesparumq; ⁊ his
q; cum pestibꝫ ⁊ q̄ boum p̄lia qui sudores ⁊ nec maiō canum ⁊ eq̄rumq;
aut reliq̄ꝝ q̄drupedum par/q̄es ve ⁊ Que muscaꝝ estiua tedia ⁊ q̄ ni:
uium ⁊ quas muscas albas ludo dicūt hiberne molestie ⁊ que sorcium p:
hemnis in q̄etudo ⁊ que publicū puoꝝ obsidio atq; ex erciciū in āmenū
q̄ culiculis diutīna ⁊ q̄ auguiū ranarumq; cum ciconys ⁊ que pigmeoꝝ
bella cum gruibꝫ/quas inter aris maspeos/et griphes pugnas ex citat
auri sitis/ut quorum maior inꝓbitas haud facile iudicem ⁊ nisi quod
illi rapinā hy custodiā moliūtur · Illos auaricia stimulat ⁊ hos natura
Idem et custodie studiū ⁊ et p̄d̄ distantissimo mūdi tractu apud nidos
inuenio · Illic quoq; suum aurū contra parē gētis auariciam fōmicis
quibusdam in credibili mole/et mira feritate tuētibꝫ · Basiliscus/ang
uues reliq̄s sibilo territat ⁊ aduentū fugat ⁊ visu pemit ⁊ elephātē draco
spiris implicat/seu posus (Est em̄ in certum) Vnde non nlkis aiantibꝫ
inter se naturale odiū/seu estate algidū/siciens cruorem ⁊ qd̄ ⁊ quidē
tradidē ⁊ et pugne exit⁹ facit quod credi possit (si veꝝ est) alterū exang
uē ⁊ exsicatūq; emari ⁊ alterū vēo fusi hostis hausto sanguine/ceu bello
victorem ⁊ victūq; dlicys/et nimio potu ruptū ⁊ con mortuūq; ꝓcūbere
Multa p̄ter ea ⁊ gn̄⁹ hoc ⁊ atq; inp̄mis acērim⁹ epote dolor yrundinis
⁊ nisi ⁊ auditi muꝝ fastidia ⁊ offendūt · Mirum dictū/tātū aial ⁊ tā:
tarum virium tam pusilli hostis horrere dspectū ⁊ ꝫ sic sine lite ⁊ atq; off:
ensione nil genuit natura parens leo ipse genēosū ac securū aial ⁊ ꝓde:
fensione fetuū ferrum spernens ⁊ neu fōte visū terreat ⁊ nec aspiciens q̄:
dem rotarum strpitū ⁊ vacuos currus agēciū ⁊ galliaceoꝝ cristas ⁊ q̄s
non stupeat ⁊ si vera fama est ⁊ magisq; etiam cantus sup ōnia vero flā:
mas metuere crepitātes ⁊ tdit · Ea g⁹ huic genēi lis ꝓpa ē illā/ p̄tēa cō:
munē feris ōnibꝫ ⁊ venacōne · Est et sua lis tigribꝫ rapte ꝓlis ⁊ ꝓfu:
gi hostis ludificantis instantem ⁊ atq; igenio retardātis lupo vna semp
cum fame ꝑpetua rusticisq; atq; pastoribꝫ lis manet venenosa loquor ⁊
ferocia ⁊ q̄ nam vēo māsuetis gregibꝫ est q̄es ⁊ quātis insidys ⁊ qn̄tisq;
odys ⁊ dētati cōfligūt suos qn̄tis armētoꝝ duces ⁊ que nam inter illos

Basiliscus

Est & in amore odiū & in pace bellū

certamina ⁊ que nā fuge/que victoris insolēcia ⁊ Quis victi dolor ⁊ q̄
miraꝝ recordacio ⁊ qui redit⁹ ad vindictam ⁊ quis non legēdo ꝑpēdit
ut poetaꝝ ingenia et bellaces exercent thauri et iter se aduersis luctā:
tes cornibꝫ edi ⁊ quid dealys/lis omnibꝫ vna est/nilq̄ nō secūdū litem
fit/qn̄do nouū ad p̄sepe hospes eq⁹ ⁊ qn̄do pull⁹ aduena q̄etū cibum
inter pares sūpsit ⁊ quis non illud aduertit gallinis fetantibꝫ ꝓ ibecilli
familia/quāt⁹ ardō impaciencia/quāta sit q̄q̄ ē id quidē cōmūe oim/
nullū tā mite ail ⁊ qd̄ nō amor sobol ⁊ ac metus exaspēt ⁊ cōtraq̄ suos
moēs in bella p̄cipitet. Galli sese calcaribꝫ impetūt ⁊ natūa ⁊ cruōe
rutilas cristas inte vulnera d̄tinēt totis corporibꝫ obnixi/tātum īvidie
tantūq̄ supbie ꝑuo regnat inpectore/tanda vincēdi cupiditas/tant⁹
cedēdi pudor est. Anatū ⁊ atꝫ anserum ꝑtinaciā ⁊ quis nō vidit ⁊ ut pect:
oribus se purgēt ⁊ clangoribus icrepitent ⁊ alis diuēberant ⁊ rostris he:
rent/Et quidē inferocibus min⁹ miri/vsitatū em̄/ ⁊ cōmūe est/ut aīa:
lia maiōa mīoꝝ ꝑnicies/ac sepulchꝝ sit/fēa ferā/auis auē ⁊ piscis piscē
vēmis vēmē ⁊ rodit ⁊ quin ⁊ litorce volucres/aq̄ticeq̄ q̄drupedes equo
stagna lacus ⁊ ⁊ flumina rimāt ⁊ exhauriūt ⁊ ⁊ infestāt ⁊ ut michi ōniū
in q̄etissima pars reꝝ aq̄ videat ⁊ ⁊ suis motibus ⁊ et incaloꝝ ꝑpetuis
acta/tumltib⁹ q̄ ꝑpeq̄ nouoꝝ aīānciū ⁊ ac mōstro fēocissima esse non ā:
bigit/vsq̄ adeo ⁊ vt vulgi opinionem (ne docti quidē) respuāt oīs ꝑpe
quas terra/ul aer animāciū formas habet esse in aliq̄s/cū innumera:
biles ibi sint/quas aer ac terra non habent ⁊ Et inhys quidem ferme
omnibꝫ p̄da ul odiū litem parit ⁊ Quid q̄ hys cessantibꝫ nō lis cessat.
Age em̄ in amore qn̄tus zelus ⁊ qn̄ta ī cōiugio dissonācia ⁊ quot q̄rele
qn̄te suspiciōes amāciū ⁊ que suspiria ⁊ qui dolores in qn̄ta non dicā do:
minoꝝ/ac ꝯuoꝝ/qui non ideo min⁹ infesti (quia domestici hostes sūt
cū q̄bus nl̄a vinq̄ pax speranda/nisi quā /ul mors fecerit/vl pauptas
Non dicā fratrum ⁊ quoꝝ graciā rarā ipsa veritas nasonis ore testata
est Non filioꝝ in parentes (qd̄ eiusdē poete carmen canit) ꝯ parentū
quoq̄ (q̄ꝝ oꝑpinatissim⁹ est amor) qn̄ta indignacio in filios ⁊ q̄s dū
bonos cupiūt ⁊ malos lugēt ⁊ atꝫ ita qd̄amō ⁊ dū valde diligūt oderūt ⁊
et fraternū q̄dem ⁊ paternū q̄ vinculi nomen artissimi sepe sine amore
interdum q̄ cū odio videm⁹. Veniam ad amaticie secūdū nomen (qd̄
abamādo dictū absq̄ amore ⁊ nec esse certe ⁊ nec intelligi potest) qn̄ta
vero in amicis (q̄uis finium) cōcordia ⁊ vie tamē actuū/ve discōdia. qn̄:
ta opinionū/atꝫ ꝯfilioꝝ cōflictacō est (ut vix ciceroniona diffinicō stare
queat) sic em̄ licet inter amicos beniuolencia ⁊ et caritas/d̄ est tamē illa
omniū diuinarū hūarūq̄ rērū cōsensio/exqua p̄cipua ille difficōꝫ ꝯfic⁹
Quid in odio speres igitur Est ⁊ ī amore odium/et in pace bellum ⁊ et

incōsensione dispensio/ostendam tibi sic esse(ex hys ipsis que assidue
in oculis sunt)feras aspice(quas ferro indomitas ōnipotens amō do:
mat) Intende animū leone/tigres/vrse/qñto cū murmure veniūt/ad
id qd̄ cupidissime faciūt/non cupidos/ꝫ coactas putes/feraꝝ alie dum
coeūt magnis stridoribus/alie dapidis vnguibus/inquite sunt. Jam si
credim⁹ quod de natura viperea magni scribūt viri qñta reꝝ contrie:
tas/qñtum qꝫ litigiū maris caput/sua quadam naturali/sed effrenata
dulcedine mos vipre insertum/illa p̄cipiti feruore libidinis/ amputat
Inde iam pregnans vidua cum pariendi temp⁹ aduētit/fetu mltiplici
p̄ g̃uāte/et velūt mulcionem patris vnoquoqꝫ q̄ p̄mū erūpe festināte
discerpit̄/ita duo animāciū p̄ma vota ꝓles/et coitus huic generi i fau:
sta/penitusqꝫ mortifera/d̄ p̄hendit̄ ⁊ dū marē coitus matrem ꝑtus in:
terimit. Apiū alucaria cōtemplare ⁊ que illa concūsacō/q̄ strepitus/q̄
nam non modo bella cū ꝓximis/ꝫ ciuiles(ut ita dixerim)discordie/ac
bella domestica. Colūbaꝝ nidos intuere(simplicissimū animal)et ut
memorant felle carēs ⁊ quātis q̄o cū p̄lys quātisqꝫ(q̄so)clamoribꝫ vitā
ducit/i disciplinatis in castrū/ac barbar⁹ esse videare a deo/nec luce
pacati ⁊ aliq̄d nec nocte q̄dē videas. Mitto aūt insultus ī alterutrū ip:
sum inse viculo mutue volūptatis a strictū par eāqꝫ ob causam veneri
sacrū/qñtis q̄rimonys adoptatū fert̄ ⁊ vt sepe colūbam circuit/sepe al̄
rostro qꝫ ꝑseq̄tur suus amas. Ad minutissimā te remittā q̄ nō vt miōr
sic et min⁹ spectabilis/minus ve laboriosa matura est. Que nam ēgo
araneaꝝ insidie ⁊ q̄ vigil intencio/q̄ captandis infirmioribꝫ telarum
scena/retinū obtentus fallacys ac rapinis ⁊ quid pānis mice/quid ca:
ries tignis nocturniqꝫ vermiculi/non sine tedio/ ⁊ obtuso quodā su:
strepitu traqiū viscera fodiētes illaꝝ ⁊ maxime quibꝫ cedendis lune/ac
mēsiū obseruacio diligēs sit neglecta. Que latens pestis ut fumosis
tectis agrestium ⁊ sic auratis regū laq̄aribus īsultat/templisq̄qꝫ sacratis
⁊ altaribꝫ sacrisqꝫ opibꝫ philosophanciū nō parat/quin labroꝝ postes
et membranas et literas. Addam quod nisi pice liq̄da ⁊ leniqꝫ incēdio
sit occūsum/non nūq̄ ꝑiculi/uel naufragy etiam causa est/et maria in:
gredi/et carinas nauiū penetrare ausa/sepe bellū g̃ue nesciētibꝫ intulit
Preterea quid bruc⁹ oleibus ⁊ q̄d segetibus locusta ⁊ quid messibus
se auser aduena/seu passe indigena/seu grus domicily translatrix/vo:
lucresqꝫ alie importunū gen⁹/ vnde illud̄ georgicū virgily/qd̄ mirari
soleo/iam non miror/ut aues sonitum terreāt̄. Rure em̄ nūc ytallco
habitum/vnū hoc ex multis estiuis tedys esse cepit/Sic michi a mane
ad vesperam et insultus volucrū/et lapidū collisio/et villici clamor du
rat. Adhec quid ericius vindemie ⁊ quid erugo herbis /eruca frōdibꝫ

Apis
Columbas

Eritius

⁊ talpā radicib⁹ ⁊ quid postremo areis ⁊ horreisq; gurgulo ⁊ atq; inopi
metuēs formi senecte/ut ait ille quis feruor/et pigui amātis inq̄etudo
vt dū bruine sue cōsulet nostrā tūbāt etatem/tard⁹ essem ad credēdū
alys exptus sciā/qn̄to non solū tedio/ꝫ ⁊ dāno sic puluerulentū illud
ac trepida semp expedicōne festiuū agmē ⁊ ut non tantum agros ⁊ et
sed archas ⁊ et thalamos ⁊ et prōptuaria populēt · Jam credere inci:
piam pisanis infinib⁹ castrū(qd̄ haud lōge amari nauigātib⁹ ostendit)
formicaꝝ statebꝝ ac diluuio desertū/tale aliquid vincētinis q̄q; me:
morāt infinib⁹ · Et ego/vel vtrobiq;/ul ubiq; fieri posse crediderim ·
Sic me nup non agrēsci quidem/ꝫ vrbana paulonim⁹ pepulerūt do:
mo ⁊ ut ignis ⁊ et calcis ad extremū fuge reꝝ remedio op⁹ esset · Ap-
uleio q̄ fidem habeam cōsūptū abhys hommē/et si d̄sit mel mirari q;
me non negem ⁊ Quid est q̄ quidam solicitudinis exemplū ꝓposuerūt
formicā aly/d̄ hoc longas texuere ꝫmones/psimoniā/atq; in dustriam
p̄dicātes bene hercle si omnis solicitudo laudabil esset · Exemplū g°
fortasse p̄donib⁹ ydoneū ⁊ non hys q̄b⁹ d̄ suo viuē siue cui⁹ quā iniuria
mēs est ⁊ et solicitum animal suis nesciat/sed im ꝓbū/sed in iustū rapto
viuēs nulli⁹ industrie nisi in malum/nl̄kius vsus/at in comodi tedyq̄
mltiplicis · cur ergo hoc exemplū dederūt ⁊ cur h̄ animal laudauerunt/
dico iteꝝ miror ⁊ p̄cipue cū adesset apis industriū/ꝓuidētissimūq; aīal
⁊ nulli noxiū mltū vtile/sibiq;/⁊ alys arte quadā naturaliter insita/⁊
et suo ille nobili labore subvenies ⁊ Quid nūc ego dānosam eloquar
vbertatem ⁊ et excrescensiū luxuriē folioꝝ ⁊ cōtra quē ꝑuigil excubat ⁊
et p̄durū vngvuib⁹ ⁊ et sarculo armat⁹ agricola ⁊ ulterici suctinct⁹ falce
frondator ⁊ Quid lappas ⁊ ac tribulos ⁊ atq; ānuā tēpestatem renascēciū
stirpiū ⁊ ac radicū litiū ⁊ ac laboꝝ materiā nimortalē ⁊ quid ynbrium/
⁊ vētoꝝ bella furienciū ⁊ et moles niuiū ⁊ vredinē prunaꝝ ⁊ et aspe:
ritatem ⁊ ac violēciā glaciei ⁊ ⁊ torrēciū repentinos impetus ⁊ et vaga
uminū incremēta totas sepe regiones ⁊ et magnos populos/ꝫ in p̄mis
rusticoꝝ septa quassanciū ⁊ quoꝝ intot malis ⁊ vix tērestrū/⁊ in terram
semp accliuis agit vita ⁊ atq; vt delicatoꝝ ac diuitū de tedys aliq̄d dicam
⁊ Quis nocturna auriū bella non ꝑtulit/bubones strigesq; et obla:
trāciū animal limine canū supvacuas excubias ⁊ et cattas itegulis ⁊ nū:
dinātes ⁊ ac tranquilla silēcia horrēdis accētib⁹ ⁊ et clamore tartareo in
sifeantes ⁊ et mesti soricū ottēt⁹ ⁊ et q̄dq̄d in tenebas importunū strepit
noctuā inq̄etas noctes augusto sacre solitam audisti/quid vero verebit
/q; mūdi dominū iq̄etat accedūt ⁊ ⁊ nocturna ranaꝝ coaxcior ⁊ et ma:
tutini planct⁹ yrūdinū/ac mine ad ytali putas/ac terreū · nam diūnā
auriū q̄etem ⁊ et cicade stridule ⁊ et ꝓcaces corui ⁊ et rudentes impediūt

asellı ⁊ et ballat⁹ pecudū ⁊ mugit⁹ boū ⁊ magno p̄cio p̄ua oua ven
denciū gallinaꝝ cōtēt⁹ incōdit⁹ fine carens/sup omnia vero vel si ull⁹
stridor vel vulgaꝝ clamor et stultus risus/q̄ mepta/res inepcōr nulla
est(ut catul⁹ ait) ⁊ ebreoꝝ cantus ⁊ ac gaudia ⁊ quib⁹ nichil est tristius
⁊ litigancīū querele ⁊ auile cōuiciū seu garrita ⁊ pueroꝝ ⁊ nūc p̄lia
⁊ nūc lam̄ta ⁊ nupciaꝝ/vel cōviuia turbida vel coree et vxorem in
arte lugēciū leti flet⁹ ⁊ parētū veri natoꝝ: inmōtib⁹ eiulatus · Adde
his fori turbas ⁊ ac strepitū ⁊ altricacōnesq̄ incētāciū ⁊ emēciū huic
cōcētus/huic vēdenciū iuram̄ta · Adde huic artificum/laborem/voce
mulenciū mestus cāt⁹ hinc fidibus lanas /ac vellera cōglobata/pul:
sanciū iniocūdā musicā/⁊ telas pectinis p peuātis huic folliū fabriliū
raucos flatus ⁊ acutos sonit⁹ malleoꝝ quib⁹ scissa equis ptib⁹ hiber:
na nox addit ⁊ vt nlli ⁊ vl q̄eti datū temp⁹ litib⁹ sit in mune · Vt vero in
sensibiliū reꝝ gen⁹ attingā ⁊ quid vl cū ferro magnes habet/vel cum
magnete adamas ⁊ quoꝝ ⁊ si causa litis occulciō/lis apēta est · Mag:
nes si quidem ferrū trahit adhibe adamātem trahē desinet ⁊ remittet q̄
si traxerit/vtrobiq; vis mirabilis/seu q̄ pig° ⁊ informi lapidi natura
/q̄si manus atq; vncos dederit ⁊ adūsus rigidū ac p̄ualidū metallum/seu
q̄ illos sibi lapide altero astāte subripuerit/que nō prime lis finis sed
noua lis est · Et si hoc vltimū mlti negēt ⁊ michi em̄ expediendi hac:
ten⁹ vel occasio defuit/vel volūtas/itaq; nichil affirmo p̄mū vero mo:
tum a deo/vt ne affirmari quidem sit necesse/verū ego breui nimis in:
tempore/⁊ augusto inspacio op⁹ ingens magno impetu agressus iā
huic video ad hanc rem plus michi animi esse quā viriū ⁊ nec michi ⁊
nec cuiq̄ sane vnū hoc agēti excōmodo facile futuꝝ singla p̄seq̄ ⁊ exq̄b⁹
appareat omnia scdm litem fieri ⁊ que/ seu magna/seu parua magno
miraculo fiant/licet nō dum/tamē illud maxime ⁊ stupēdūq̄ inter sū:
ma ⁊ extrema nature p̄digia numēatū ⁊ attigi/sed attigā paucis · Ech:
imius semi pedalis pisciculis nauiū q̄uis(immēsam vētis vndis)remis
velis actā retinet/solus ele m̄toꝝ ⁊ atq; hominū vim retardans ⁊ nullo
quidem actu alio ⁊ q̄ nauigij postib⁹ ad hōrendo ⁊ nullo demū conamine
⁊ natura ipsa/qd̄ et si scriptis illustrib⁹ insitum ⁊ numero tamen ⁊ in:
credibiliū haberet · ꝫ si deoceano indico fortassis ⁊ stithitico scriptū
esset ⁊ et non poci⁹ in nostro mari in ōstrum ⁊ hoc romanis impatorib⁹
accessisse · An in nadūsa em̄ more causa q̄ tota classe p̄deūte ⁊ nauis vna
velut in inchoꝝ staret ⁊ neq; p̄rsus loco mouēt/dimissis pelagi exptis
manu(ut dicit)cōpta veritas/et limacis instar ⁊ piscis clauo insidēs in:
vent⁹ atq; ostensus est principi/indignati tātū in se potuisse tātillū aīal
⁊ idq; vnū p̄cipuū ad miranti ⁊ q̄ innauigiū receptus tantā illā exteri⁹

Magnetis natura

inh rendi efficaciā amisisse · Nam illud alterū monstri genus non sil:
uisse equidem/q̄ affirmasse maluerim ⁊ cui⁹ apud nos nescio quā verax
⁊ ß noua vtique et obid ipsum suspecta michi est fama ⁊ esse circa mare
iudicū in audite magnitudinis auē quādā/quā roctū nr̄i vocant ⁊ que
non modo singl̄os homines/sed tota insup rostro p̄hensam nauigia ⁊
secū tollat innubila ⁊ ꝛ pēdentes in aerem miseros nauigantes ⁊ ac re:
ipso/terribilem in montem ⁊ ferat · Quanta vero auaricie vis est ⁊ que
neq; alys multis neq; hoc vno/tā in mani piculo a nauigacione de ter
ritos sequaces suos p̄de auidos facit · Jam vero (ut de inuisibilib⁹ aliq̄t
ad inceptū trahā) qn̄ta cōmixcōne cōtrarioꝝ fit votiua tempies ⁊ inter
quas cōtrarietas adūsanciū extremoꝝ/ad mediū v̄tutis p quas differē:
cias ⁊ qn̄taq; discordiam votū/ad musicā cōcordiā pvenit · deniq; oia
quecūq; sunt ⁊ et pcūre animo ⁊ celū/maria/equi insūmo ethere ⁊ et in:
ī fūdo pelagi/niq; imis terre ⁊ certat̄ hiatib⁹/eque insiluis ⁊ et magrum
eque indesertis arenaꝝ ⁊ et inplateis vrbiū ⁊ lis eterna est · Ne enim
varitate rerū captus ab incepto deuiem ⁊ taceo quod iam inde ab ipso
mūdi p̄mordio inter ethereos spiritus/inipā celi arce pugnatū est ⁊ ho:
dieq; in hoc tractu caliginosi aeꝝ pugnari ⁊ credit̄ · taceo qd̄ in illo cele:
sti cōgressu victi angl̄i ⁊ victoribꝰq; iam suis facti inpares ⁊ dum in nos
mortales terre accolas ⁊ vlcisti student in mortale nobis bellū tēptacōꝫ
variaꝝ/durūq; negociū/atꝫ ambiguū pepere · taceo qd̄ vt omnia que
sensu carent ⁊ et q̄ senciūt in vnā cogā/a supremo celi vertice (vt dixi)
vsq; ad infimū terre centꝝ/et aprincipe angl̄o/vsq; ad minimū ⁊ et ex
tremū vermē vigis ⁊ et inplacabilis pugna est/homo ipse terrestriū
dux/et rector amāciū/q̄ racionis gubernaculo ⁊ solus hac iter vite et h̄
mare tumidū ⁊ turbidūq; tranquille agē posse videret̄ ⁊ qd̄ cōtinua lite
agit̄ non modo cū alys ß secū d̄quo mox dicam · Nūc d̄p̄mo agēdū
si quidem nichil mali est ⁊ qd̄ non homo in hominē machinet̄ ⁊ vt cetera
hominū mala vndecūq; veniēcia/seu a natura/seu afortuna huic inco:
lata ⁊ leuia quedam incōmoda videant̄ · Id eñ vero ⁊ si adplenum ap:
ire voluero ⁊ id qd̄ nolim qd̄q; apposito longe est ⁊ et omnis humanoꝝ
actuū scena retegēda ⁊ et omnis eui historia retexenda erit ⁊ hoc vnū
dixisse satis sit · quia si nūq̄ aliqua alia quā romanoꝝ bella ⁊ tot fuissēt
morbe terraꝝ abunde belloꝝ esß/ac litiū · Adde sentenciaꝝ dissonāciā
⁊ et me nodabiles reꝝ nodos/quis sectarū varietates ⁊ ac ph̄orū bella
din mueret ꝓl̄orū ac regū p̄lia quieuere/ph̄i non quiescūt et pugnāt
illi de eo qd̄ cū hui⁹ esse cepit/esse desinit illius hy de veritate litigāt
que vna simul omniū esse potest · Neq; hanc litem/aut quesite veri:
tatis splendor achademicus vnquā valuit finire ⁊ et carneades ph̄ice se:

queſter pacis anxius/ꝫ irritus vt non elegãter micchi quidem luriſſe videat·anneus ſeneca ỽ hórologia pꝫis conferet/qd ſcilicet par utiſq; diſcordia eſt · Joq; quã vex ſit quiſqs/et pꝫis/atque et horrologys aurem dedit ⁊intelligere potuit · Nec vero aliorũ doctrina trãquillỽ Que ḡmaticorũ adhuc ſubiudiceis exiſtens ⁊ Qui cõflictus rethorũ ⁊quo dyaleticorũ altricacõnes ⁊que demq; arciũ omni diſcordie ⁊ q̃ clamores inter cauſidicos ⁊quã bene conveniat ipſarũ cauſarũ in mỽ : talitas ꝓbat de cõcordia medicorũ teſtimoniũ ſit egrocorũ · Vita cẽte quã dixere/ſepe ſuis litibꝫ fecere breuiſſimã ⁊qñta ẽ ꝓterea de ſacris/ꝫ de religione diſformitas animorũ ⁊non tam liberatorũ verbis hominũ /ꝓphorũ armis et campo ſepi⁹ cõmiſſa ⁊quã ſtole · Jta cũ vna ſit vẽi : tas vnũq; ſit in rebꝫ verũ ⁊cui(vt ait ariſtotiles)omnia dſonant·deꝫ ip: ſo tam diſſone pugnãteſq; ſentẽcie ipſos veri agitãt ꝓfeſſoés · Quid de cõmuni vita/deq; actibꝫ mortaliũ ⁊vix duos in magn̄ vrbe cõcordes/ tũ multa/cũ maxime edificiorũ/habituũq; varietas arguit ⁊nam quis vnquã tã locupletis ⁊delicatiq; patriſamilias nactus eſt domũ/vt non multa ibi mutauerit/vt qd vni ſtudiũ fuit extruere ⁊alteri ſit voluptas euertere teſtam̄ mutare ſepius feneſtre/obſtructa hoſtia paſſimq; ve: tuſtis in parietibꝫ noue mdicant cicatrices ⁊neque in alienis id tantum ⁊ſeo in noſtris patimur ⁊ſua dum cuiuſq; ſententiam ſecum pugnans ⁊quod ait flactus · diruit/edificat/mutat/quadrata rotũdis·quo luce clari⁹ fiat/quis noſtrũ ⁊quiſq; cũ aly ⁊que ve ſecũ ſit · Jam qui veſtiũ modus ⁊qui ve habit⁹ triduũ totũ noſtris durat in vrbibꝫ/quẽ mũ : cipiorũ ſtita/non ut /longeua eſſent cũ ſuis latoribus deſierunt · Ad hec que nam dicũt in ordmanda cõſilio diſparitas ⁊ q̃ ve diſcordia eſt. didici ego h̄ vltimũ magnis ſepe piculis meis/ dũ mari⁊ celoq; ⁊mỽ : tem inmãtibꝫ nocte ſimul ⁊ac nubibꝫ cũcta terraꝝ/ac ſtellaꝝ ſig̃ tegẽtibꝫ puppi iam fatiſtẽte ⁊et ſemi opleta fluctibꝫ naute deſuma rerũ media in mỽte cõtrarys ſtuoꝫ atq; opmiombꝫ obſtmatiſſime litigarẽt·Ad de (mq̃bꝫ ſine adũſario lis eſt)q̃ ſcriptoꝝ p̃lia/cũ mẽbranis/cũ atramẽto /cũ calamis/cũ papiro·que fabroꝝ vel malleis/cũ forcipibꝫ/cũ incude que aratoꝝ cũ ſtiua cũ fomere ⁊ipſiſq; cũ glebis ⁊et cũ bobꝫ·q̃ militũ /non dico cute hoſte/ꝫ cum equis ⁊atq; cũ armis ꝓpys/dũ et rebellant ⁊et hec p̃guant aut opp̃mũt ⁊ quid dictãtibꝫ ⁊ſcribentibuſq; negocy ẽ dum hos mpletum loqui multa cogit intencio illos/vel expleta pcipe vetat·huic iuſticia huic volatilis ⁊et inconſtans anim⁹ ⁊ſemp̃q; aliud agitãs q̃ qd agit · Sed quid ſtrigilatim ago ⁊nulla mechanicaꝝ offi : cultatibꝫ ſuis vacat · Reliqne vero/ut quidam note dulcedinis ſic la : tentis amaritudinis multũ habet ⁊mlq; eoꝝ etiã que delectant ſine lite

agitur · Jam q̃ue infanciũ bella cũ laphis? que puerorũ rixa cũ literis amarissima serenciũ/qd̃ ꝑoulcater metant que nam insup adolesenhũ lis cũ voluptatibꝫ · dicã veri⁹ ymmo qñta secũ lis affectuũqꝫ collisio/ cũ voluptatibꝫ eñ nulla lis penitus? ℏ cõsensus est omni lite funestiõ ·credo exptus · ℐNulli hominũ generi/nulli etati plus litigy est/pl⁹ m extricabilis? laborios qꝫ negocy? nullus hominũ tam letos uideri? nullos esse tam mestos ac tam miseros · Postremo que nam femineis puerperꝫ difficultas/qñtũqꝫ discrimẽ? que nã viris cũ pauptate atꝫ ambicione luctamina qñta vite plus quã expedit satagẽtis ãrietas? qd̃ demqꝫ illud senũ cũ etate ac morbis ꝓmquãte morte? qd̃ omniũ ipsã cũ morte? qd̃qꝫ est morte molestius cũ ꝑpetuo mortis terrore certamẽ ·possem hunc ℏmonẽ mille rerꝫ argumẽtis extrũdere · Sed ſi(ut libro superiore voluisti)hic epistolam q̃qꝫ hanc ꝓlogi locũ obtinere? et libri h⁹ partem esse volueris iam hinc video quanta hec ipsa prefacio libri modũ excedat · Itaqꝫ frenanda curiositas? et cohibẽdus est stil⁹ · Assũmã ergo omnia? ℏ mꝑmis omnis hominũ vita lis quedã est · Verũ hac externa lite interim omissa(d̃qua paulo ante dixim⁹)et que mimor(tunã et ob id minus omnibꝫ nota esset)lis interior qñta est? neqꝫ enim solũ cõtra alia? ℏ cõtra suã(ut dixi)speciẽ ·neqꝫ cõtra aliud i diuiduũ? ℏ contra semetipsum · Itaqꝫ et insupuicie ista corporea (que nostri pars vilissima atꝫ vltima est)et in intimis anime penetralibus q̃sqꝫ secũ assidue bellũ habet · ℐNam et corpus hoc quã contrarys estuet? et turbetur humoribꝫ ab hys(quos phisicos dicunt)quere · Animus quam diuisus? q̃ꝫqꝫ aduisus secũ pugne affectibꝫ un⁹ q̃sqꝫ? non aliũ(quam sese in terroget? sibiqꝫ respondeat? quã vario? q̃ꝫqꝫ reciꝓco mẽtis impulsu ? modo huc rapit? modo illuc nusquã totus nũquã un⁹ secũ ipse dissenciẽs? se disterpẽs · ℐNam ut fileã reliquos motus velle/nolle/amaé /odisse/blandiri/mmari/irridere/fallere/fingere/iocari/flere/miserei /parcere/irasci/placari/labi/deici/attolli/titubare/subsistere/ ꝓgredi/ retroúti/inchoare/desinere/dubitare/errare/falli/nescire/discere/obliuisci memimisse/in videre/contẽpnere/mirari/fastidire/despicere/simulqꝫ suspicere? et q̃ eiusmodi quibꝫ utiqꝫ michil incerci⁹ fingi potest? q̃bꝫ ve sic ulla reqe ab igressu usqꝫ adexitũ fluctuat/vita mortaliũ q̃ nõ tandem illa passionũ quatuo tẽpestas ac rabies? spéare/seu cupere? et gaudere/metuere? et dolore? que rex inter scopulos ꝓcul a portu miseris alterius flatibꝫ animũ exagitant? quas aly fortasse immo cete aliter sed vno ne integro quidem ociculo? et ut augustio placet notissima veritatẽ virgilius strinxit dequibꝫ · Adutraqꝫ ptem? et plura quidẽ? et pauciora dici posse scio · Verũ ergo nec breuitati admodũ studui

⁊nec copie/ꝫ que de cōmuni vita hominū(quo se obtulerūt ordine) scriptis inserui ⁊ne legentem/uel inopia/uel fastidio fatigarem ⁊neq; vero te moueat fortūe nomen ⁊non tantū in ipsis in scripcionibꝰ/sed in opere repetitū · Sepe quidem ex me quid d̄fortūa senciā audisti· Sd̄ cū hys maxīe ⁊qui doctrina minꝰ fulti eēnt h̄ necessaria p̄uiderem⁊ noto illis et coī vocabulo vsus sum non instius ⁊quid de hac relate aly brenissime q̄ · Jeronimus vbi ait ⁊ nec fatum nec fortūa cōmūis gº acies suum hec loquendi morē recōgnoscet· docti autem(qui prari sūt) quid intendā scient ⁊nec vulgari cōgnomine turbabūtur ⁊biptiti sane operis passionū/ac fōtūe de pte altera ⁊q̄ visa sunt diximus · de altera que dehinc visa fuerint dicemus

Explicit prologus secundi libri de Remedys Vtriusq; fortūe Incipt liber secundus De formitate corporis · Capitulū · Primū · Egisse mecū nimis illiberaliter ꝛc

Gisse mecū nimis illiberaliter naturam q̄neror ⁊ que me dē
fōmē genuit ℟ O quot faces extinxit / quot occurrit in cēdys
D · De formē me genuit natura · ℟ · Non dedit qd̄ dlec:
tet / si qd̄ ꝓsit dedit ⁊ satis est mitte querelas · D · Nō dedit
forme graciā natura · ℟ · Dare noluit quod eg̃tudo corrūpet ⁊ quod
senectus eriperet ⁊ dedit forte qd̄ nec mors ipsa cōtingere audeat · D ·
Formā corporis natura negauit · ℟ · Si formā animi largita est ⁊
maximi debitor exigui repulsam alta mēte d̄ spicito ⁊ et offēsam speculi
cōstiā solare · D · Inuidit natura formam corporis · ℟ · Non in:
uidit ⁊ ꝫ erubuit dare ⁊ qd̄ cottidie minuat̄ et pereat · Verā liberalitas
māsuro muneē noscit̄ putrida ⁊ et caduca auari eciā donāt forma fugax
et fragile nature donū paucis adutilitatem ⁊ multis ad ꝑniciē ⁊ nulli ad
salutem ⁊ veramq; gloriā data est · D · Forma michi corporis negata
est · ℟ · Raro admodū forma insignis / honestasq; vno sublare ha:
bitant ⁊ bene tibi accedit ⁊ si peiori exclusi hospes melior tecū est · D
Nullū fōme dec⁹ obtigit · ℟ · Quid huic doles ⁊ aut q̄d penit⁹ sanctū
⁊ diūq; animo voluis ⁊ inqd̄ tibi necessariā aut ōmino vsui ⁊ ⁊ nō poci⁹
impedimēto esse corporis formā putes · Multos forma fecit adultēos
⁊ castū nullū · Multosq; plurbrica voluptatū duxit ad infamē mortem
⁊ qui de formes siue de decore ⁊ piculoq; vixissent · Et quid multos ⁊
innumerabiles indiscrimē fere omnes crimē traxit · G · Cur me d̄fō:
mē genuit natura · ℟ · Vt ipse te ornares ⁊ ac formosum faceres ⁊ ea
scz forma que tecū esset insemo mg̃ baculo / inferetro / insepulchroq;
Essetq; tua non nature laus ⁊ et parentū · Pulcrius est pulcrū fieri q̄
nasci · Illud em̄ casus ⁊ hoc studij est · G · Corporis multa d̄formi:
tas me p̄mit · ℟ Deformitas q̄dem hec apud quosdā infelicitatis q̄dā
porcio est ⁊ tu cred̄ dicētib⁹ ⁊ non deformitate corporis fedari animū /
ꝫ pulchritudine animi corpus · Non te igit̄ hoc inhonestat aut p̄mit
ꝫ honestādi animi materiā ⁊ assurgendiq; aditū pūtutes apit · D · De
formē natura parēs me genuit · ℟ · Si deformē helenam genuisset /
vel (ut veri⁹ loquar) si deformē paridem ⁊ fortasse ylion adhuc staret
D · De formis in lucē editus queror · ℟ · Pauci boni fōmā corpis
amarūt ⁊ nullus optauit ⁊ quidam eciā ꝓiecerūt ⁊ qd̄ fecisse laudatur ille
tustus adolescens ⁊ qui p̄clari vult⁹ eximiā speciem quā suspectā multis
adūsāq; fame sue sēsēat ⁊ ⁊ pudicicie aliene ⁊ illatis sibi spōte vulneribꝫ
de formauit · q̄ tibi dissimilis (qui id optas) quod ille sibi abstulit ⁊
et quo rari vnquā in nocue / ac sine in famia vsi sint · D · Forma careo
℟ · Tucius est caruisse quo in expimētū tui āceps ac laboriosū sepe
vētur⁹ sis · Multos forma nocuit ⁊ cūctos exercuit ⁊ quosdam post in:

sultus varios molliuit ⁊ vinci faciles dedit ⁊ atq; ab honestate transuersos
in culpā trudi · D · Deformis et breuis nimiū statura est · Yt · Nō
est ut rerū ꝓsequēdū querelis in cōmodū/longa cōspectior est statura
breuis ex pedicior ⁊ agiliorq; · D · Statura ꝑbreuis est · R · Quid
⁊ ut in parua/domo/magnū virū ⁊ sic in paruo corpore magnū animū
habitare · D · Corpus exiguū est · R · Id scilicet lam̄tarꝫ ⁊ qd̄ te ipo
non es oneratus ꝫ leuis et facilis/et adcūcta ūsatilis · D · Per exiguū
est corpus · R · Quis vnquā de exigua q̄stus ē sarcina · Iusta hercle
dolēdi causa qd̄ non p̄ssus mole corporea ⁊ sed indutus neq; ipse tibi
tedio sed vsui sis · D · Contemptabili sum statura · R · Vt gloriosū
nichil nisi v̄tus ⁊ cōtemptibile nichil ⁊ viciū nlk̄am v̄tus respuit staturā
D · Exigua corporis statura est · R · Non staturam corporis v̄tꝰ
exigit sed animi ⁊ hec si sole/si recta/si ampla/si mag̃fica/si decora est ⁊
sit illa altera qualiscūq; nichil ad rē non solū domi ⁊ sed ne milicie q̄dē
vbi magis ob esse videret · Nosci ut marius sumus dux non lōgos ꝫ
torosos ⁊ ⁊ validos milites eligebat · Idq̄ feliciter ⁊ q̄ cōsalto faceret
crebre ⁊ ingētes iudicāt victore · Habet corporꝫ ꝓceritas maiestatis
plusculū ⁊ non vigoris · D · Breuis ē statura · R · Hoc nō impedꝫ
quin vir bonꝰ ⁊ et magnꝰ esse possis · Insuper et rex (si sors tulerit) ⁊
imperator · Et si em̄ affricanꝰ scipio celsus corpore · Iulius cesar sta:
tura fuerit excelsa ⁊ breui tamē alexander macedo · et augustus cesar ·
Nec eorꝫ mag̃tudini breuitas obfuit/nec detraxit famē · D · Vellē
esse alcior ⁊ maior · R · Assurgisse animo ⁊ cresce v̄tutibꝫ ⁊ maiō eris
atq; alcior/hoc utilius/hoc facilius incremētū · D · Cuperē esse famosꝰ
R · Disce amare ⁊ atq; optare meliora/stultū ē amare ꝑiculū suū/stul:
tum optare qd̄ nullo studio queri potest · Nempe si contra natura
formosus fieri studeas ⁊ nil ultra ꝓficies ⁊ q̄ vt deformior videare · D
De formosus esse ne quitq̄ nitor · R · Nitere aūt bonꝰ esse ⁊ id nō
frustra facies ⁊ hoc inter multa p̄cipuū v̄tus habet queri potest eripi nō
potest cū reliq̄ in arbitri sint fortune nec obstante illa queri valeant ⁊
nec ꝫuari saluatus fortūe legibꝫ libera est atq; illa obluctante clariꝰ nitet

Atura me genuit in becillē
R · Vt inputri vagina
ensis ferreus ⁊ sic infragili corpore fortis animus sepe latet
D · Iubecillis natus sum · R · No eris ydoneus vectā:
dis oneribꝫ ⁊ atq; a ruo fodiendo ꝫ honestis studys ⁊ ꝫ iustis imperys ·
sic in naui robusciōr quisq; remū agit/at prudēcior clauū regit · Vita
quasi nauis rerꝫ fluctibꝫ ⁊ et mūdi pelago iactata suos remos habet ⁊
suumq; gubernaculū ⁊ vilioribꝫ repulsus officys ad nobiliora cōuertere

natura vires corporeas negauit ⁊ immo admonuit ⁊ cui rerum tuarum parti plus fideres cui magis interere · D · Inbecillem genuit me natura R · Quid si robustissimū genuisset ⁊ an ideo ꝑpetuū robur erat ⁊ ā nō robustior senectus ⁊ ⁊ robustior egtudo ⁊ ut sileā casus innumeros / qui repēte totum hommē debilitant ⁊ atq; eneruāt · Animi robur optabile est ⁊ qd̄ nec dies minuit ⁊ nec fortuna · D · Corpore inbecillis sū · R · Animū foue ⁊ atq; exerce suis artibus ⁊ quas meliores esse ⁊ diuturniores q̄ non ambigis / laborem corporis linque ruriculis nautis / fabrum · D · Nulle michi ab origine fuerūt vires · R · Adid ipsum non habuisse quā ꝑdidisse tollerabilius est ⁊ nempe si fuissent non māsissent · Nā et milonis senuerūt vires ⁊ et hercul senuissent · Non sic socratis ⁊ nō solonis ⁊ non nestorum ⁊ nō cathonis melioribus utere · Nil potest dlectaē magnū animū ⁊ qd̄ non duēnt · D · Corpusculū inbecille est · R · Si organū in habitanti animo sufficiens fuerit ⁊ satis est viriū ⁊ cōp⁹ nā q̄ ꝓpter animi seruiciū fecisse naturā ⁊ nemo tam corporis suus est qui nesciat id (si ꝓprio munere fungit) quid accusas ⁊ seu quid amplius requiris · Nam qui ingenio fragiles corpore ꝑualent · Hy beluis ꝓxime accedūt / et sepe (qd̄ miserum est) alys suiūt · Sepe vēo (qd̄ miserrimū atq; vbi humane miserie sūma est) animū ipsi suū suire corpori suo cogūt ⁊ suitute fedissima · D · Corpus invalidū est michi · R · Vera ⁊ et generosa vis hominū in animo est ⁊ corpus est quasi quedā domus animi / quā robusta / quā fragilis nichil ad hospitem ⁊ paucorum ꝑcipue dierum modo ne coruat ⁊ tūc em̄ migrandi necessitas in ali⁹ ⁊ idq̄ ꝑpetuū domiciliū huic exclusos transfert · plus dicerem si plus capere posses ⁊ nec vulgari strepitu ꝓrsus obsorduisses · Corpus ipsum non animi domū esse ⁊ sz carcerē · nec amicū certe ⁊ sz domesticū hostem cuius tibi fragilitas sit optanda ⁊ quo tu liber maturius sis ac victor · D · Nulle michi sunt vires · R · Nulle penitus dū valeas non sunt ⁊ qd̄ si non vales alia est querela ⁊ non ergo nullas vis dicere / sz paruas vires ⁊ nō es robustus ut ille coetane⁹ tu⁹ ⁊ neq; is ut ille alius ⁊ neq; ille ut bos utq; elephas ⁊ suus cuiq; viriū modus est cuiq; qd̄ satis est indulgēciō natura distribuit (parens optima) ⁊ suorum fetuū amācior quā quisq; sui Non potestis de defectu queri ⁊ de inparitate querimini turbidū gen⁹ ⁊ ⁊ querulū ⁊ quia sublata mūdi decor intereat ⁊ necesse est ⁊ sic quod optimū est in rebus id fertis egerrime ⁊

T adūsa valitudo est · R · Quod exspectabā audio ⁊ cognate em̄ sunt querele · At si caro spiritui hostis ē ⁊ vicissim q; cōtra se militat / qd̄ in se exptus magnus ille veri amicus in omnibus verū dixit · Consequens est / ut qd̄ alteri obest ⁊

ꝓsit alteri · qd̄ si spiritus carne nobilior meliorq̄ est ⁊ cui maxime sit fa:
uēdū vides ac fortasse intelligis valitudinē ⁊ quā adūsam dicis esse ꝓ
sperrimā · D · Invalida valitudo est · R · Ad est valida hortatrix
par v̄tutū castigatrixq; libidinū simonie ⁊ de hortatrixq; libidinū / et
magistra modestie · D · Mala est valitudo corporis · R · Si vali:
tudo animi bona ē pōe solicitudinē / q̄tq̄d cōpōi euenerit / saluus es ·
D · Corpus egrū / infirmūq; ē · R · Multis ad salutem anime ꝓfuit
egritudo corporis · multis ꝑiculosa sanitas fuit · Ille vir alt⁹ / exhūili
ex aquis vectus ad ethera / celiq; clauiger effect⁹ cui⁹ vmbra sola mō:
bos corporis / molestiasq; pellebat · Interrogatus aliqn̄do cū filiam
ipse suā graui morbo p̄ssam sineret ⁊ respondit sic expedit ei / tu q̄d scis
an ⁊ tibi sic expediat · D · diu g̃ui cōpōe sic affect⁹ sū · R · Idē ille (d̄q̄
loquor) filiā mox ut tuto sanā fieri posse cognouit ⁊ sanauit ⁊ sanādis
alys habilē fecit ⁊ tu facito ⁊ vt secura tibi sanitas tua sit / fortasse sa:
nabere ⁊ deniq; qd̄ tuū est animū cura ⁊ celestiq; medico curādū offer ⁊
d̄ reliquo ⁊ vnū hoc intrepide dixerim ⁊ si non qd̄ iuuat at ꝓfecto qd̄
expedit spera · D · Valitudo auxia est · R · Est que obliuiōꝫ somnū
q; discuciat ⁊ torporē obigat · D · Valitudo infirma est · · In:
infirmitatib⁹ gloriare ⁊ v̄tutem ꝑfice ⁊ duo hec vni⁹ magistri ore didi:
cisti · D · Valitudo misera est · · Comes in iocūdā sed fidelis / q̄
te crebro vellicet / itē signet / ⁊ cōdicionis admoueat / optimū in ꝑiculis
monitor fidus · D · Valitudo corporis extrema sine remedio est ·
Sile ⁊ gaude ruinosus carcere vinctum te egredire facilius ⁊ cicius

Onobilis patrie ciuis sū
· · Esto tu nobilis · nam
i nil vetat ⁊ nichil cū patrie nobilitate tua nobilitas habēt mi:
xtū · D · Parue v̄bis īcola sū · · Et magne v̄bes paruos
ciues habēt ⁊ immo fere ex hys constant ⁊ ⁊ parue magnos quosdam
habuere / Quin insilius abiect⁹ ⁊ enutrit⁹ romulus omniū vrbiū re:
gnā vrbem romā cōdidit ⁊ quā euertere voluit in maxima vrbe genit⁹
cathilina · D · In exigua patria nat⁹ sum · · agnificare illā stu:
de / nichil eque ciuitates amplificat ut ciuiū virtus / ac gloria / qui hoc
edificys aut fertilitate melius ⁊ atꝫ opib⁹ fieri putat / fallit · ut singl̄os
viros / sic / ⁊ vrbes / ⁊ regna / ⁊ imperia nō vetustas nō turres ac me:
nia / non platee / non palacia / ac templa marmorea / non statue / non / pi:
ctare / non auꝝ nō gēme / non campi legionū ⁊ classiū plenī port⁹ / nō
pegrinis referta mercib⁹ emptoria ⁊ lucri amore / equor om̄e sulcatū /
non postremo ciuiū forma vel numerus / non reꝝ copia exnudāsq; ci:
bis foris / non purpuree clamides viroꝝ onusteq; nur⁹ cultibus / non

fastus non dlicie non voluptas ⁊ sed virtus sola nobilitat gestarum
rerū fama ⁊ quā viri pariūt ⁊ non muri · D · Parui mūicipy ciuis sū
R · Nestis biantem pireneū fuisse pythagorā samū anatharsim stitā
/demetricū/ab deridē/aristotilē/stagiritem/theofrastū besbiū/tulliū ar:
pinatem/chous egri maris breuis insula ⁊ poetā(non ignobilem)phi
licem tulit/⁊ medicoꝝ patrē ⁊ sculptoꝝ ac pictoꝝ principes ⁊ ypo:
cratem scz ⁊ phidiā ⁊ appellem/ut intelligi possit ingenioꝝ magtudi
locoꝝ āgustias non obstare · D · Ingnobilis est patria · R · Nobi
litare tu illā ꝓuirili pte(si velis)potes ⁊ cū te illa facere non possit ig ⁊
nobilem · nec · Nume quidem pompilio ad romanū rēgnū ⁊ nec sep:
timo seuēo ad ipiū obstitit soli natalis hūili sūmo hominū augusto ⁊ et
si recens romana(quia ipse scilicet in palacio nat⁹ sit)origo tñ gētis ā:
tiquior veliterna est · Gayo aucias/vespasiano aūt vici incogniti reati
Contra vero larisseā famā vulgauit eacides ⁊ plebiū a seculis fusti in
nomē atz hūile qd philippus erexerat alexander ad celū tulit/nō satis
est ciuibꝫ obscuritatem patrie non nocree ⁊ nisi ciuiū claritas patrie ꝓsit
Asilū ignobile atz opus pastoriū roma fuit q̄ non ante claresseret ⁊ q̄
res illā geste ⁊ suoꝝ vtus excellens ciuiū illustrasset · D · Obscure
patrie sum addictus · R · Nume vtutis accēde q̄ inter tenebras emite ⁊
stas ⁊ in quibꝫ hoc saltem boni erit ⁊ ut vel ꝑua luce clarissim⁹ videare ·
sic vel illa te claꝝ faciet vel tu illā · D · Humilis patrie habitatō sū
R · Esto ⁊ tu hūilis habitatorqz tui animi⁹ hūilis sit ⁊ habes publice
matris exemplū ne te modo lacius extendas nisi hys tantū quas tibi vt⁹
alas fecerit · hys em̄ uti licitū vsosqz feliciter quā plures modo diximꝰ
⁊ ꝓinde mortalis ⁊ hoc saltem in solencie fetuū tene · Quidam de sola
patrie nobilitate supbiūt ⁊ stultū gen⁹ sequit

Hscuris parentibꝫ nat⁹ sum

R · Non est forsan(ut tu reris)odiosa cōdicio ⁊ nestio ⁊ ā
optabilē ignobilē nasci utramuis vite viā spectes · Nam si
voluptatibꝫ obsequi/vulgiqz vestigys tritū iter seq̄ statuis
excusabilior fiet veri ducibꝫ domesticis carēs error ⁊ cessab'qz in ꝓperiū
illud acerimū dignāciū aparētibꝫ claris/eo q̄ nlla tibi domi sit claritas
maioꝝ quā obscures · Sin vtutis semitā raro pede signatā eligis/eo
clarior fies ⁊ quo maioribꝫ tenebris p̄ssus ⁊ ac ēcūuentus emerseris/to:
ta claritas tua erit/reꝝ particeps tuaꝝ nullus occūret nullā ꝑtem glie
de cerptura erit imitacio ⁊ nichil tibi parētes eripiēt ⁊ nichil aui ꝓauiqz
⁊ nichil ꝯsiliary ac magistri quitq̄d bene gesseris/sol⁹ inde famā metes
⁊ solus inde laudaberis/solus auctor generis atz fūdatorqz vocaberis
qd non fieret si nobilis natus esses · Vides ne igit quanta tibi noue

laudis occasio data est nobilem pte fieri ⁊ nobilitatem dare nō accipe
⁊ dabis hoc posteris tuis ⁊ vt nobiles uascāt ⁊ qd̄ parētes tibi nō d̄dert
tui ⁊ plus est multo nobilitatem fundare ⁊ quā fūdatā a balys inuenis:
se · D · Noua ⁊ rudis origo est · R · At qui clarior est habit⁹ ille
pastori⁹ vrbis rome conditor ⁊ qd̄ insiluis arcē posuit ⁊ facili culmo
exiguā / ac squalētem regiā texit ⁊ q̄ tot postea princeps qui ingencia
menia testudinesq; marmoreas ⁊ atq; aureas erexere ⁊ tāta semp nouita:
tis egregy ac magni principy laus est · D · Ignobili p̄mordio geit⁹
sum · R · Stude ut fine sis nobili d̄ principys eñ labō ⁊ d̄ fine fruct⁹ ⁊
qui si in maturus carpit longeu⁹ esse non potest · D · Radicē gl̄ie
p̄cidit ignobilitas · R · Non p̄cidit quidem / s̄ in fodit alcius ut va:
lidior ⁊ licet ferior surgat cetez non ignobiles modo / sed ignotos ex:
omni genere hominū dabo ⁊ qui v̄tute atq; in dustria euasere notissimi ·
Et sane si vez nobilē v̄tus facit ⁊ non intelligo ⁊ quid quēq; volētē fieri
nobilem impediat ⁊ aut quid ita facilius sit nobilitare alios / quā seip̄m
D · Ex ignobilib⁹ parētib⁹ descendo · R · Quid socrates / euripides
damoschenes / tātus ille ph̄us ⁊ poeta alter ⁊ tercius orator ⁊ quoz p̄m⁹
marmorariū patrem habuit / obstitricē matrem secūdus / patre matre
ultim⁹ / non solū hūilib⁹ ⁊ sed incertis · vester ille v̄gilius rusticanis pa
rentib⁹ fuit · nec se libertio ac p̄tone patre natū flactus erubuit · Ambo
tamen adinsignē gloriā ⁊ sūmi principis graciā puenire usq; a deo ut
cui reges omnes colla · submiserant ⁊ cuius e manib⁹ magna ōma po:
scebāt · atq; vnde omni ferme mortaliū omniū p̄cipueq; nobiliū spes pē
debeat · cui⁹ demū familiarē p̄meruisse noticiā sūmis licet hoñib⁹ sūmū
erat ⁊ ipse hoz duoz ignobiliū (q̄s scz romā mātuanū renussinuq; rus
miserat) amiciciā ⁊ cōiūctū ceu grande aliquid blandis ⁊ ac dulcib⁹ epi:
stolis flagitaret · Et q̄ multos tūc in palacio nobiles ut sepe sunt in:
utiles atq; indoctos credim⁹ fuisse quib⁹ hoz nobilis ignobilitas atq;
invidiosa nec in merito videret · D · Parētib⁹ sū obscur⁹ · · Nō
mouēt animū hec exēpla ⁊ alcioribus agā · Marc⁹ cicēo (ut d̄ illo scriptū
est) exordine nat⁹ eq̄stri / d̄ radice hūili · p egregias artes · pq; hōestos
g̃dus ad cōsolatū venit ⁊ quo nescio ante alter vnquā salubrior rei pub
lice cōsolatus fuerit · D · ustica ⁊ ignotum patrū series est michi
· Sordent hec ut video alcius eciā nūc aspiras certe ⁊ marius rusti:
canus vir / sed vere vir ut cōciuis su⁹ ait cicero diu arator apud māsos
fuerat ⁊ ome sepcies cōsul fuit ⁊ tanta gloria ut bis italiā obsidione
⁊ metu s̄uitutis liberasse cū cōpatriota ⁊ licet idem su⁹ vere dixerit · Et
marcus Catho plebeius vir originis ⁊ paruiq; opidi diu q̄dē obscūos
icola · post in maxima v̄be clarissim⁹ aduena mox ciuis eximi⁹ ⁊ cōsul

⁊ censor fuit · Si ne id quidem satis est ⁊ fortasse regnū cogitas ꝓ
fecto neq; illud sperare suffragio meritoꝝ hūilitas vetat originis ⁊ ter:
cium ⁊ quintū ⁊ ⁊ sextū romanoꝝ regū ⁊ ad memoriā refer · Tullius
hostilius (ut ꝓbati ꝓhibent auctores) etsi apud alios d̄ illo tale nichil
scriptū sit · Infans magresti tugurio educatus in adolescēciā pastorē
fuit · Traquim⁹ pristus patre negociatōe advena ⁊ nec ytalice insuper
origin is · Seruius tullius serua quāuis ut aly volūt captiua q̄dem /
alioquin de nobili matre natus / v̄tute regnū rome meruit ⁊ nec mira:
beris si platonicū illud tenes / nemmē regē non ex ꝯuis / nemmē ꝯuū
non ex regib⁹ descendere · sic res hominū longa etas ac fortuna ꝑ:
miscuit · Sileo ceteraꝝ reges gēciū e pecudū gregib⁹ · Vilissimaꝝ
q̄ arciū tabernis ad mopmū subito dyadema subiectos · Alexander
macedo ortulanū in asia regē fecit ⁊ et fuit exillius actib⁹ laudatus ⁊ iste
non ulcius · Contra q̄ alios sileo e regni fasti gio ad ꝯuiciū vsq̄ ꝓlap:
lapsos · sic suas res fortūa moderat̄ · tamē plurimū potest v̄tus ⁊ pillā
tuto cōscendit̄ ad sup̄mos g̃dus ⁊ cui⁹ talle deserto ⁊ sciūt reges se in:
tremulo stare neq; descēsum mō instare ⁊ ꝯ ruinā · Que nā igit̄ (ut ad te
redeam) ista calāmitas nascēdi cui ⁊ nec regnandi spes eripit̄ ⁊ nec suc:
cessus · D · Obscura de radice ꝓdeo · R · Omnis radix obscura ⁊ ⁊
squalida est · Vnde tamē ⁊ floridi ⁊ ⁊ florentes romi ꝓdeūt ⁊ non vñ
quit ne ꝓdierit ꝯ qnale sit querit̄ · D · Parentib⁹ in fimis natus sum
R · Sencio summū ad imperiū stilū vocas septimus seuerus (de quo
sup̄ dixi⁹) equestris et ipse ordinis helius / ꝑtinax ⁊ et ipsi libertini filius
⁊ et lignorū vilis vtiq; negociator mercis / uterq̄ romano p̄fuit impio
Cui et philipp⁹ pacior ac filius arabes hūilimi generis ⁊ et maximus
⁊ et maximus p̄fuere ⁊ obscurissimis ille parētib⁹ ac barbaris ⁊ quoꝝq̄
eū arepto imperio puderet ⁊ hic feriario an lignario parte vel patre
genitus incertū · Certe vespasian⁹ inter bonos principes numeratus
e non clara stirpe clarissimus ⁊ et rem publicā gessit eximie ⁊ et duos
ex ordine filios successores imperij v̄tutis vnū habuit qnāquam quid
minora ꝓsequimur cū sup ipsius augusti cesaris origine ambiguitas
multa sit · Sūma est humane cūsus sortis origine non ꝑuerti · Vnde
cūq; igit̄ licz asūgē seu fōtūa manū pōrigat ⁊ seu v̄t⁹ · D · Hūili⁹ atz ifi
mū gn̄⁹ ē · R · Qd̄ ad hūane potn̄cie g̃dū spectat exēpla posum⁹ ⁊ q̄:
b⁹ iā iri alci⁹ nō possit · vnū restat / nō ipio / aut reg⁹ · Sz suapte alia q̄:
dam maiestate memorabile · Ventidius bassus estulanus ⁊ matre hu:
mili patre ignoto ⁊ capta patria iā pubes in triūpho gnei pōpei stra ꝫ
bonis ⁊ qui pōpei magni genitor fuit ⁊ inter captiuos alios ductus ·
Ita postea variante fortūa ⁊ dux populi romani cōtra parthoꝝ regē

⁊ filio regis interfecto ⁊ cesisq; hostiū legionibꝫ/ qd̄ ad eū diem nulli
romanoꝝ ducū fata ꝓmiserant infiguē illā romanoꝝ legionū stragē ⁊
⁊ crassoꝝ mōtem magnificētissime vult⁹ ipsum inq̄ victus alienos cūr⁹
ornauerat ⁊ ac carcerē vinct⁹ intrauerat/victor ac triūphās capitolium
ꝓprys cūribꝫ honestauit ⁊ romanū carcerē acie captiuoꝝ hostiū im:
pleuit · Et q̄ gracius spectaculū mirabiliorq; victoria eodem ipso die
parta erat ⁊ reuolutis animis quo clades illa terribilis apud cācarras
accepta fuerat · Quis ambiciosus a deo tāquā auidus regni est ⁊ ut nō
hanc gl̄iam sine regno quā in gloriū regnū malit ⁊ Et quid (oro) no:
cuit vētidio ad felicitatē ⁊ ad sūmū decus qd̄ hūiliter nat⁹ esset ⁊ ꝑ:
ma etate fortuna humili vsus ⁊ ac misera ⁊ certe viꝝ estuli d̄spectū roma
suspexit ⁊ claris suoꝝ ciuiū nominibꝫ illud pegrini fustū nomē insuit
Hec sunt ad ascensū scale · hy v̄tutū g̃dus ⁊ quibꝫ non ad gloriā modo
alcioremq; fortunā intendo/sperando/vigilando/ ꝫ ad celū usq; ꝑve:
nies ꝓinde ⁊ tu natus hūiliter ut cōscendas emitere p̄mū ⁊ ultimum
v̄tutis in vestigio gradū figens ⁊ nec declinās alicubi nec subsistēs · D
Hūile principiū fuit · R · Illud p̄teryt que secūtur cogita ⁊ nec me
latet ut p̄mus ⁊ vltimus vite dies quibꝫdā visi sunt hūane ꝯdicionis
statū maxime moderari ⁊ siue (ut ipse dicūt) cōtinere de ultimo nempe
cōsenserim ⁊ de p̄mo aūt non ita ⁊ si em̄ ut ipsi volūt plurimū intersit
quibꝫ auspicys inchoet̄ / ⁊ si cū hys senciēs satiric⁹ vbi de ipso loquit̄
ventidio cum ita scripserit ⁊ discas em̄ q; sidera te excipiāt mō p̄mos in
cipientem edere vagitus ⁊ ad huc a matre rubentem ⁊ non tamē ista
respuim⁹ ⁊ hec auspicia ⁊ et hanc tantā siderū vim negamus ⁊ cōditōi
almo syderū omnia relinquētes ⁊ a quo creatū nullū penitus obhac v̄:
tutis/⁊ felicitatis/⁊ glorie talle secludim⁹ · D · Hūilitas generis
multa est · R · Quid tu aūt ⁊ multā ne supbiā esse malles ⁊ aut quod
hinc tibi nūc de esse sentis ⁊ nisi ne fumosis ymaginibꝫ atriū trūcis sta:
tuis bustuq; familie sennesis plenū titulis ⁊ spectaculo p̄tereūtibꝫ tibi in
same sit ⁊ que in triuys d̄ hys quos nō noueris ⁊ elatu supcilio fabuleris
D · Ignobilis natus sū · R · Ignobile non nasci tantū ⁊ sed ⁊ viuere
quibusdā felicitas visa est ⁊ an in tusculano saltem a cicerone positū nō
legisti illud potentissimi regis anapestū ⁊ qui laudat ꝫuū ⁊ ⁊ fortūatum
esse ⁊ dicit qd̄ inglorisus sit ⁊ atq; ignobilis ad sup̄mū diem ꝑuenturus

Rigo non tantū hūilis ꝫ obscēa ē
R · Vera et sūma obstenitas vna
o est animi/illam michi si dep̄seris pulcra omnia sunt · D ·
Male natus sum · · Qui bene ⁊ viuit bene nascit ⁊ bene
morit · At qui male vixerit/bene natus esse non potest · nā q̄d refert

quā fulgido tramite cecus incesserit/aut quid refert ⁊ vnde venias/si
in miseriam/et culpā venis · D · Inpeccato genit⁹ sum · R · De-
flet hoc quidem ille vir maxim⁹ Et ꝓfecto nemo non inpeccato nascit
Cauete aūt grauiora sup addere ⁊ quāquā ne hys q̄q̄ purgacio sua d̄-
sit · Sed prima illa d̄formitas in ipso sepe vite limine sacris vndis ab
luitur ⁊ inueusq̄ aīaꝫ cādor subit · D · Male me parētes genuē · R
Quid ad te quisq̄s male genuerit ⁊ tu bene genitus fuisti/nisi alieno
flagicio tuū iūgas · D · Fede pudet originis · R · Jam quod aliēo
tumescitis non miror ⁊ alieno simul erubescitis · Et omnino vbiq̄
pocius quā in vobis/et bona/⁊ mala vestra reponitis ⁊ que alibi tñ
quā in vobis esse non possunt ⁊ quod nisi pudendū ipse aliquid peni-
tendū ue egeris quod tuū crimē ⁊ aut quis pudor in pudicus pater ⁊ tu
modo ne paterni d̄decoꝝ hereditatem adeas ⁊ caue atꝫ illi dissimilim⁹
hac in parte fieri stude ⁊ qui te ignaꝝ genuit ⁊ in vito tibi suas maculas
in p̄ssisse non potuit · Jnte sit ⁊ exte ꝓdeat necesse est/vnde obscurus
aut clarus fias · D · In honestis parentib⁹ inlucē veni · R · Om̄is
parens/honest⁹ filio videri debet ⁊ sed non ut ferend⁹ ⁊ sic sequendus
om̄is filio parens est ⁊ vbi deseruisse cōsiliū sit · Eya ergo indiuisū abi
⁊ si verus parens deseri volet ⁊ seq̄ non suū viciū amari optabit · vnus
hic inventus est modus/quo parentū nomine p̄mere ⁊ ⁊ calcare gl̄iosū
filys/ac decoris sit viuendo aliter castius scꝫ ac sanctus · d̄ parentib⁹ in
honestis linguua fily taceat · dissimlitudo vite moꝝ actuū non taceat
·pulcra laus fily cui a tergo dicit ⁊ O q̄ntū sene suo modestior adole-
scens/contraq̄ nulla g̃uior seuilis nota lasciuie/quā ad mota illi pudi-
cicia iuuenilis equidem ⁊ si parentū gloriā/filys male viuētib⁹ onerosa
est ⁊ quāto fasce verecūdie filioꝝ laus patrū male viuēciū p̄mit infamiā
D · Damnata de venere ꝓcreatus sum · R · At q̄ malle debes inpu-
dici patris honestus filius esse ⁊ dici/quā honesti inpudicus ⁊ Ju om̄i
enī d̄ decore seu vitupacione/seu laude illa p̄cipue extimāda sunt que c⁹
que sunt ꝓpria ⁊ de alieno nemo iuste rep̄hēdit seu laudat/et si(ut dixi)
vestꝝ quitq̄d ē id ꝯspeccius fiat suo contrario ad motū ⁊ ceteꝝ ut cui⁹
q̄ ꝓpria laus/aut infamia est ⁊ sic laudis/aut infamie causa ꝓpria sit opōtꝫ
neq̄ vero ⁊ ut vnius gladio alter perit ⁊ utq̄ vnius flammis res alteri⁹
vrit · sic vnius culpa/etiā fama perit alterius ⁊ eo q̄d anime bona sc li-
diora sunt/quā corporis/aut fortūe ⁊ ut invito nequeāt possessore vio-
lari · D · Contra fas ⁊ contraq̄ leges genitus sum · R · Nil tu cōtra
leges ⁊ ꝫ parentes tui egerūt · tu secūdū leges age omnia ⁊ in hoc q̄dē
nullū penitus tuū crimē fuit de ortu tuo aly ⁊ tu demorib⁹ racionē red-
des ⁊ quāuis odio vage libidinis i immerētes filios vlceo legū ciuiliū

extendat ⁊ deus tamē quēq; suis finib⁹ metit ⁊ nec fily iniquitatē patri in
putat ⁊ nec filio patris · Ipsam quoq; phiam iudicare aliter solitā/ q̄
leges ab ipsis phis accepisti legib⁹ ergo oppssus ⁊ diuino simul ac pho:
sophico iudicio releuat⁹ ⁊ habes vnde animū ꝯsoleris · Neq; em̄ tibi
(ut p̄uati patrimony) sic publice v̄tutis hereditas inter dicta est · Illa
em̄ institutis hominū hec meritis dat · Et antequā nascereris ut nil
glorie ⁊ sic pfecto nichil ifamie meruisti · D · Origo illicita ⁊ incesta
est · R · Quid de incestu ⁊ quid ve de adulterio nasci queat · iudicio
sunt romulus ⁊ altides p̄ses macedonie · Jugurta numidie rex fuit ⁊
uterq; legittimis fratrib⁹ regno exclusis ⁊ malo quidem more ⁊ pessi:
misq; artib⁹ ꝫ exclusis tamē/ alexander macedo phili ꝓpi dictus cuius ·
Vere sit creditus ⁊ audisti · deniq; phili ꝓpū extremo vite alexanderū/
non suū filiū p̄dicare solitū ⁊ Idq; sibi ultimo cōfessam olimpidā/ atq;
obhanc causam repudio diuissam ⁊ scriptores rex ꝓdiderūt · Constā
tinus ipse ex concubina genitus (licet insigni) p̄ legittimis fratrib⁹ ⁊ ad
imperiū venit · Adderē hys arturū regē ⁊ nisi quod historys miscere
fabulas nichil est aliud quā mēdacio veri fidem in minuere · Ad sūmā
vero non est quod te deiciat origo · Vndecūq; ortos v̄tus extulerit sa:
tis est glorie · D · Male natus sum · R · Bene viue ⁊ bene morere ⁊
qualiter natus sis ⁊ nec tuū est/ nec meminisse qnidem potes/ nec mag:
nopere inquiras qd̄ ad te non ꝑtinet · nisi forte ut humilior ⁊ miciorq;
non ut mestior sis · D · Turpiter natus sum · R · Morū candor ⁊
claritas vite ⁊ non maculas modo/ sed memoriā omnem fide originis
delebūt ⁊ hoc remediū dū licet aripe · aliud michi crede nullū est ·
D · Pudet infamiā parētum · R · Pone hunc pudorem · vn⁹ ōniū
pater deus · vna omniū mater terra

r 28

Eruus in hanc vitam intraui

R · Ne doleas liber egredieris · velis mō ⁊ sicut mlti ex di:
uerso qui intrarūt liberi/ serui exibūt · D · Seruiliter nat⁹
sum · · Iliberaliter viue meliore tui parte liberū esse nil
ꝓhibet · Vna est pecati ꝫuit⁹ g̃uissima ⁊ sed que p̄mere nescit inuitus
illā excute ⁊ liber eris · D · Seruū fieri voluit fortūa · · Potest
velle contrariū ⁊ si morib⁹ suis utit ⁊ scis quid speres · Nosci mōstrū
illud ⁊ nosci ludos ac p̄stigia ⁊ non liber modo/ ꝫ domini tui dominus
fieri potes ⁊ quāquā quid velit aut quid nolit nichil ad rem/ ut sit in ex:
orabilis qd̄ interdū est nullū illa tamen in animū vis habet · Inomni
aūt adūsus illā certamine abillius hoste postēdū auxiliū · Sepe quē
fortūa ꝫuū ⁊ libeꝝ v̄tus facit · D · Seruiciū p̄mor g̃ui · · Jugū qui
fert volens leue efficit ⁊ ostendam tibi lenimē vnicū ⁊ ac pecculiū immōr

tale ⁊ dñiq̄ tui q̄uis potentis arbitrio ex emptum qd̄ te liberū atꝫ ipso
dominio diciorē faciet · sapiencie studio in cumbe ⁊ illa te in libertatē af:
feret · dictum cathoni est a cicerone firmatū ⁊ solus sapiens liber est / ea
scilicꝫ libertate qua cercior nulla est atꝫ securior · D · Sub durissimis
dñis vitā traho · R · Nulla re meli⁹ ⁊ quā fide ⁊ ⁊ obseq̄o molliēt ⁊ ⁊
fōtassis adeo (ut qd̄ multis accidit) vñ vētura tibi sit libertas ⁊ vñ te ꝯuū
luges · forsan ⁊ aliūde / hūc siuidem tēpalis domin⁹ liberat hūc etnus ·
quanto piculo malch⁹ minas heri psequētis euaserit / sed euasit tamen ·
interim de domino sic cogita · Hic te nutrit ⁊ tuiq̄ curā oñiez in se trans:
tulit cū libertate sollicitudinē euasisse q̄d nisi vtile damnū voces · Mul
tis ꝯua libētas / multis ē libera ꝯuit⁹ · Nō tā g̃ue gugū hoīm quā cura
est · q̄ h̄ est excuserit i⁹ ferat eq̄ min⁹ huic tu ꝯuis ⁊ huic vni es ddit⁹ imo
hic tibi ⁊ h̄ tu⁹ ē dñs imo ꝓcurato tu⁹ nō habebis honoēs eq̄ nec labo
res publicos · nō simulatum studys ⁊ nō forensibus ꝓcellis ⁊ cōsilioꝝ
volubilitate rotaberis · Non nauigy tarditas nō agri sterilitas aut ā:
none karitas te torquebit · has molestias dño tuo linquens ⁊ sepe illo
dormies vigilāte · D · Difficilis est ⁊ Imperiosus est dñ⁹ · R · Nō
sine causa illi⁹ in sortem obuenisse te in animo tuo pone · quitq̄d igitur
iustum iubet deum ip̄m iubere credito · Sin iniustū aliquid maioris do
mini meminisse cōueniet ⁊ ut q̄ te ad honesta (q̄uis difficilia) seruū pa:
titur ⁊ sic ad in honesta vult liberis ⁊ sic intelligo ꝙ gloriosorū terē vēq̄
fidei principū ⁊ alt seruos dominis carnalib⁹ obedie ꝑ omia · Alter vēo
subditos esse in omni timore domis p̄cipit ⁊ illud adiciētes / ut hoc non
tantū bonis ⁊ modestis erhibeāt ⁊ sed etiā distolis · neq̄ eñ de dño iu:
dicare seruū decet ⁊ sed mores eius qualescūq̄ p̄ferre ⁊ quo enim inicior
dñs / eo clarior paciēcia serui est · Et hec est gracia cui⁹ ap⁹ hoꝝ alteꝝ
fit mencō ⁊ nec tamen ut mores pati ⁊ sic ⁊ imperia exequi semp opōtet
sunt eñ qui iustissime recusent / si impio dñi supioris aduersa sint cui si
conferatur tuus hic dñs / nō dñs sed ꝯꝯuus habebit · Sic ergo ꝑ omia
dñis obediant serui / si iusta p̄cipiant nō difficultas retrahat ⁊ nō labō
non obsequia ul negata p̄mia ⁊ ul (qd̄ est in rebus amarissimū) irroga:
ta supplicia in omnib⁹ obediant modo iniusticia atꝫ inhonestas abfu:
erit ⁊ alioquin cōtumacia ⁊ libertas atꝫ ipsum pect⁹ ⁊ uigul⁹ iniquis
p̄ceptis ac turpibus opponēd⁹ est · seruādūq̄ q̄d memorit qd̄ p̄missoꝝ
alter ⁊ ait qui cū ꝯuos obedire ꝑ omia dñis p̄cepisꝫ addidit · Non ad
oculū ꝯuientes qua hominibus placētes ⁊ sed in simplicitate cordis timen
tes dñm · Ex his vides status tui cōdicio que nam sit · Nō totus est ser
uus / qui ad in digna imperia cogi nequit · D · Superbo dño seruio
R · Quid scis ⁊ an ille supbiori suo domino ꝯuiat ⁊ forsan vxori forsan

Cabie ꝓnīō importuna · ℟ · Jam non mīror si angores/ mœros/egrefers ¦ quādo id luges cui dulce aliquid m mix: tum est · D · Gram vexor scabie · ℟ · Sūt qui hanc salu: brem dicant · Ego aīt ne tam meste rei letum nomē tribuā aram potius salutis ¦ hue ad salutem viam dico · Mollis est qui asperi: tatem vie breuē respuit ¦ cuiꝰ exitus sit iocūdꝰ · D · Arida me scabies erercet · ℟ · Jam horologio nō egebis · erit tecū qui te noctibus ex: citet/ treꝫ honesto cuipiā fōtassis officio vigilem reddat · nemo tam pi: ger quē nō scabies solicitū faciet · D · Scabie torqueor · ℟ · Mor: bus ignobilis/ sed nobilis cura est labor estas balnea puigilū dieta · si nec ista pfuerint ad pacīēcie medicinā recūrendū erit · Illa omibꝰ mor bis vtilissima est · D · Scabie crucior tediosa ⁊ feda · ℟ · Neutꝫ nego · ō gꝰ publius molestū ociū podagrici pedes dixit me sinente por: tes addere mestū negocium scabiose manus sed quid dices ¦ si q̄ fediō morbus/ eo pulcrior patiētia est · Quid si puo er malo bonum ingens elicis · hec m mirū eoꝫ vna est reꝫ que cōtemptū cōpis maxime parūt · quo michil est melius mortali · D · Totum me scabies occupat · ℟ Totū te vexꝫ est id quidem metuo sed plus est fortitam q̄ qd̄ dicē vo: luisti ¦ totum em̄ corpꝰ intelligis ℔ est vobis inuisibilis animoꝝ scabi: es cupiditas ac libido ⁊ pruriꝰ quidā vlasciēdi querēdiq̄ ¦ q̄ quo ma: gis scalpīt acrius estuat · hūc nec tolli nec limiri poscitis nec sentitis qui: dē · tāto nimior vobis est semꝑ vīr cura aī quā cōpis

Oꝛmire non possū · ℟ · Vigila ¦ ⁊ gaude vite tibi tempꝰ auctū · Inter obdoꝛmire em̄ atq; emori quid mteresť ¦ misi q̄ alter tēporalis ꝑpetuus alter est sopor · Itaq̄ nescio an nō satis ꝑprie ⁊ somnꝰ breuis mors ¦ ⁊ mors somnus longus siue eternꝰ dici possit · D · Somnū poīdi · ℟ · Nō vi quidē ℔ blā: dicys repetēdus est/ si m cumbas pois operā ¦ cogi nequit ¦ aliud agē da req̄m tympoꝛibus tuis ¦ animo curas leues m̄pulsus ad erit facile animis vagis/ ⁊ coꝛpoꝛibꝰ fessis obrepit · D · Sepe michi somnꝰ m̄t rūpitur · ℟ · Jfac qō solitus fertur augustꝰ cesar lectoꝛibus aut fabu latoꝛibꝰ accersitis mteꝛruptū re mtegraut · Sm grauioꝛibꝰ ciuis hoc accidit pone illas hūc recepis de huiusmōi em̄ loquebat maro · vbi ait salubres curas somnos ab rūpere . D · Somm requiem amisi · ℟ Et teꝛroꝛē sommoꝝ/ noctúnosq̄ metus q̄uis em̄ sapientis meliora fan tasmata aristotiles opmet ⁊ vexꝫ sit/ tū ⁊ ver ille mgenio eque mag: nꝰ ⁊ impio ⁊ ille alter sanctitate ac sapiencia eque m̄ figmis · de quibus paulo ante simul dirimꝰ somnoꝝ graues sensere molestias · nam quid aly senciāt quisq̄ nouit mse/ ⁊ lectulū ꝑriū suaꝝ testē habet illusionū

meretricule forsan etiā hys ipsis quibꝫ imperat. Quod suoꝝ seruoꝝ
seruꝰ vndiq; cernimꝰ? postremo q̄ durissima oīm est seruitꝰ. forsan ⁊
ipse sibi/hoc est vicys ⁊ passionibꝫ? ac violentis affectibus suis seruit.
Quid vis dicam? pauca in veritate sūt liberi? ⁊ si qui sūt eo illis labo:
riosior vita est quo alcior. multo eñ cicius multoq; facilius fidelis ꝭui?
q̄ iusti regis? implent officia. diocleciāi iā p̄uati? ⁊ d̄ p̄terito iudicātis?
⁊ exp̄iencia edocti dictum memoriale est nichil difficiliꝰ quā bene impa
re? ꝓpter qd̄ videri potest? ip̄e qd̄ imp̄ium dimisisse. tu gº sortem tuā le
tus amplectere? fuscā fateor atꝫ humilē? sed facilē ac tranquillā. nisi fō:
te feliciorē reꝝ inspectaculo anhelantē? q̄ incubiculo quiescentem. D
In ꝭuiciū mea me sors impulit. R. Libens facito qd̄ oportꝫt. Est ⁊
illud quoq; notissimū ac necessitabilibꝫ humanis aptissimū cōsilium?
ac sapiēt cupias qd̄cūq; necesse est? sic vim ipsam necessitatis eluseris.
fer fortune sarcinā paciēter. quā quidā etiā sponte subiere? utq; alios
ꝭuicio liberarēt sibi ꝭuiciū delegē in quibꝫ est clarissimū paulini nomen
cuiꝰ spontanee ꝭuitutis exitus felix (ut debuit) fuit? quidā p̄uo p̄cio se
vendiderunt? ut serui effecti suos dños peccati vinculis absoluerēt? atꝫ
ad verā reducerēt libertatē? ut quibꝫ seraphion quidā egipciꝰ heremi:
cola nobilitatus est. hec tibi magis exempla ꝓfuerint? q̄ lamenta. Ex
p̄ire tale ⁊ tu aliquid quo? uł vtilis alteri? uł facilis tibi saltem ꝭuitus
tua sint. Non id quidē qd̄ nō habeas optare? sed eo qd̄ habeas bene
uti sapientis est. Illud omnibus contingit? hoc paucis. D. Mortali
dño mortalis seruio. R. In mortali ꝭuire incipe. ille tibi? ⁊ liberta:
tem spondet? ⁊ regnū. q̄uis in hoc statu? nec honestis artibus operam
dare? nec spectare meliora sit vetitū. Et terencius ꝭuus fuit? ⁊ didicit
haud quidā seruuli ingenio (⁊ comedias scripsit) haud seruili stilo quo
⁊ libertatē ⁊ inter poetaꝝ duces meruit locū. quō gº v̄tutem solidū
animi bonū ꝭuitꝰ impediet? que nec ad uentica studia nec externā gł̄aꝫ
impedire potest. plato ipse in seruiciū delatus tamen (ut scriptū est) q̄
ph̄us maior dño suo fuit. Generosa ꝓfessio q̄ maiorem dño seruū facit
Et est haud dubie ꝭuus eruditꝰ eo maior indocto dño/quo fortuna q̄:
libet maior est animꝰ? in libero cōpore serua mens habitat? ⁊ in ꝭuo
libera. Obstare ꝭuitus pōt fori actibus/non āni. Curia ꝭuū respuit?
nō virtus? nō industria? nō fides. Tyton ciceronis ꝭuus fuit (sed his
artibus libertatē adeptus) elegantē de patroni iocis libeꝝ postris liq̄t
Nō potest ꝭuus imp̄ator exēcitꝰ aut senator esse? at ph̄us? at orator?
at vir bonꝰ potest. Aliquādo etiā discusso seruicio imp̄ator? ⁊ rex q̄.
Neq; ad regnū mō? ⁊ imp̄iū ab hoc gradu p̄uenisse aliquos nouiꝰ?
sed ad celū ipsum. Nō potest seruꝰ militare homi? deo potest? eiusq;

milicie stipēdiū est regnare dei ℔us⁹ rex est hoim ꝯ soci⁹ angelo⁹ ꝯ hō⁹ oꝝ
demonū ꝯ ℔uus aūt dei ⁊ seruus hominis esse potest ꝯ at; ita celesti feli:
citati trena ℔uitus ꝯ michil nocet · D · Seruus sum · R · Si semper
fuisti ꝯ osuetudo luctū leuiat · ſi mim⁹ spera posse te ite⁹ ℔ nō esse qō q̄n;
nō fueris · D · Séu⁹ sū · R · Si speras mali finē ꝯ mmu at spes do:
lorē · Si dsperas pacīēcia neq; malū malo cumules ꝯ neq; te angas sup:
uacue ꝯ sciens ꝯ volens q; ꝯ q̄ tocius humane dēmencie sūma est ꝯ sed certe
michil est desperādū ꝯ ſi cūcta defuerit mors aderit que te m vita domi:
no dissoluat ꝯ ac liberet

P Auptate p̄ssus assurgē nequeo · R · Sepe quidē pauptas
modestiā psuasit reluctanti animo ꝯ qd; ne q̄tquā phia tēp:
tauerat hec mpleuit · D · pauptas meum limē obsidet · R
Nō obsidet ꝯ ℔ custodit ꝯ neq; hoc illi nouū aut msolitum·
ut que orbem romani multis olim seculis custodiuit · Int tentoria eq:
dem pauptatis sobrie at; solicite luxus mers ꝯ sopo⁹ marcidus ꝯ ac vicia
languida ⁊ eneruata non subeūt · D · Domum meā pauptas muasit
R · Vltro illi ut occúras cōsulo vemētē leto animo mpatētib⁹ valuis
ercipiens at; amplectens · prima cm fronte rigidula ac subtristis ꝯ nec
m merito viatoꝝ ꝯ ac viro armato ereq̄ta / eo q⁹ celē mmaq; sit aduēt⁹
eius · at cū m familiaritatē admissa fuerit ⁊ mmime süptuosa ac secura ꝯ
⁊ facilis hospes erit · D · Horrib⁹ meis pauptas msultat · R · Api:
cia⁹ antequā vectes subita vi ɔfringat at; ostys vulgus a cardine vidrix
mtroierit · ut em resistētib⁹ pmolesta ꝯ sic cedētib⁹ p iocūda est · D · Do
mum meam pauptas irrupit · R · Audsus fures ꝯ ⁊ peiores furibus
voluptates puigil excubatrix ꝯ audsus vulgi mo⁹rsus ꝯ ⁊ m sulsa iudicia
at; auaricie seu ꝓdigalitatis mfamiā ꝯ que ratio alibi quā locupletū se:
det m limine · Ab his malis nullo melius mgenio custodiri potuit do:
mus tua ꝯ q̄ illā custodiēt pauptas ut diues ꝯ ⁊ ſi larg⁹ sit / ſi quid tamē
sibi reßuat ꝯ auar⁹ vulgo dici solet · Si paup cupid⁹ quoq; larg⁹ ha:
bebit · Inuidet opib⁹ viamia paupiē miserat Illas cupit at; vituperat /
hanc hōret ꝯ ⁊ laudat · D · Domū meā occupat pauptas · R · Jam
nullus ibi supbie locus erit ꝯ nec mundie ꝯ nec dāms m figmēb⁹ nec dam:
nor; metui ꝯ nec suspicōmb⁹ mille nec mhops nec nausee ꝯ nec podagre
diuitū hospitib⁹ / quibus exclusis habitatura laci⁹ tecū quies ⁊ trāquil:
litas ⁊ / vtus / cui eo plus loci erit / quo fortune mim⁹ · D · Hacres me:
os dura subpt pauptas · R · Quid queraris scio mollius diuicie sub:
psset sed pauptas tuci⁹ mille aūt opes sūt / quib⁹ nō sit ante ponenda
securitas · Cū ad felicitatem em omnia q̄cūq; agūt / cupiūt ve hoies di:
sponāt / esse illa sine opib⁹ quidē potest / sine securitate vero nō potest

D · Pauptate diu p̄mor importuna · R · Vt nichil importabile diu
fert ⁊ sic nichil breue difficile sed hoc dicis graue excute aūt illā animi
diuicys · An plus auro t̄buis q̄ virtuti ⁊ an ⁊ hoc in paradoxis stoicis
nō legisti ⁊ q̄ solus paciēs diues est · An legisti forsitan ⁊ spreuisti ⁊ qd̄
plerique faciūt legētes (ut fabulēt̄ ornaci⁹) nō ut melius iuuāt ⁊ nichil ad
honestatē / omnia ad sciēciā atq; eloquēciā referētes quo nichil est vani⁹
D · Opes cūctas trux fortūa p̄ripuit · R · Nō tibi fecit iniuriā ⁊ suū
tulit · sed vetus ⁊ nota hec ingtitudo est dati in memores meministis
ablati · Itaq; rare ac tepētes gratie at crebre ac feruide sūt querele · D
Fortuna ferax vite quoq; necessaria subtrahit · R · Necessaria subt̄:
here potest nemo / qn̄ quidē vere necessariū est nichil sn̄ q̄ bene viuit̄ ⁊
dico aūt bene ⁊ nō voluptuose nō insolēter ac splendide ⁊ sed prudēter
sed sobrie ⁊ sed honeste in quibus nullum sibi vis esse ⁊ q̄uis insolens
fortuna fatebit̄ · Et c̄te cū nec toto ⁊ qd̄ est usq̄ auro neq; omni gēmaꝝ
pompa atq; oīm genū reꝝ copia cupiditas expleat̄ · paucis admodū ⁊
si desint / leue lingue ul̄ man⁹ artificio cōparādis tollit̄ ⁊ aut leuit̄ neces:
sitas naturalis sic v̄tuti modicū vicio nil sufficit · D · Victū vestitumq;
necessariū auara sors negat · R · Aliūde petendū virtus liberalior ⁊ q̄
fortuna est nichil negat nisi qd̄ ⁊ p̄missū noceat ⁊ negatū p̄sit nichil
eripit nisi qd̄ habuisse dānosū amisisse vtile sit · nō differt · nō impperat ·
nō retrahit manū · nō rugat frontē · nō attollit supciliū nullū despicit ⁊
nullū destituit · nullū fallit ⁊ nō seuit nō irascit̄ non mutat̄ vna semp ⁊
vbiq; ē · nisi qd̄ magis magisq; degustata dulciō indies ⁊ ꝓpi⁹ cōspecta
fit pulcrior · Vt sis igit̄ ver⁹ diues ab hac posce · nō te fastidiet nec re:
pellet q̄uis exēceat difficiles habet aditus p̄mos cetera p̄na / iocunda
facilia / semel vbi ad illā p̄ueneris nō sencies pauptatē · D · Spoliau
me bonis omnib⁹ fortuna · R · Fallit te opio ⁊ malū cōmune mōta:
lium · nā p̄fecto nō bonis ⁊ ut bona p̄ misarim nō tuis ⁊ sed an tua for:
sitan vulgi more crederas ⁊ mirorq; si nō dū intelligis aliena · D · For
tuna me nudū liquit ⁊ atq; inopem · R · Virtus te vestiet in respuis / ac
ditabit / nisi forte pluris auꝝ ⁊ purpurā ⁊ q̄ decoris generose mētis ha:
bitū facis ⁊ qd̄ si facēs / tūc vere inopē nudūq; te dicerē · D · Cōtra fō
tune impetū ⁊ inopieq; molestias nullo satis artificō tuus sum · Quid
miraris ⁊ artificiū tuū om̄e ⁊ ⁊ arma quibus te tueri cogitas ⁊ in manib⁹
hostis sūt · Illa capulū tenet ⁊ in te cuspis obūsa est · Si cōsiliū q̄ris his
obmissis age aliud artibusq; illis ingeniū applica ⁊ in q̄bus fortuna
uis non habet ⁊ non diuicys virtus s̄ v̄tute diuicie q̄rūt̄ · Virtus vna ꝯ
fortunā om̄ez ⁊ cont̄q; paupiē ars optima ē (legisti) ut ad littus rodium
naufragio eiect⁹ · aristi ꝓpus ⁊ ipse nud⁹ ⁊ inopsq; reꝝ oīm q̄s dare pōt

fortuna uł auferre dū locoꝝ nouitate captus ⁊ ut fit oculosq; cū ferēs
forte illos inquasdā dscripcōes geometricas dfixisset ⁊ exclamans con:
solatus est comites / ⁊ bono animo esse iussit. Neq; em̄ dsertis locis
applicuisse cernē se hoīm vestigia. Inde opidū int° gressus ad gingna:
sium ⁊ lr̄aꝝ recto calle cōtēdit. atq; ibi phicis disputacioib; ad miracōeꝫ
pus / de hinc amicicias optimatū ac munera meruit. quib⁹ non tantum
sibi ⁊ sed socys victū ⁊ ac vestitū ⁊ pfectioni necessaria ministraēt. cūq;
digressuri q̄rent quid ille denūctiari domi vellet ⁊ hoc vnū iussit nūctia:
rēt ⁊ eas opes filys parādas (q̄ naufragio nō pirēt) quas nec maritima
nec vrbana ⁊ nec bellica tēpestas eriperet p̄clare raꝝ. D. Reꝝ atq;
animi mops sum. R. Primū te expeditū ⁊ secūdū plane mopē facit
ac miserū. Sed ⁊ ut aristippicō cōsiliū ⁊ sic ⁊ theophrasti dictū te legisse
arbitror. Quid vero lectio sola p fuēit ⁊ meminisse oportet ⁊ in vs⁹
tuos lecta cōūtere. D. Domo familia necessarij atq; ornamētis omib;
spoliatus ⁊ quid agā ⁊ quo me vertā. R. Adeas opes quib; spoliari
nequeas ⁊ que te vndiq; tomitatū / diuitē / ⁊ ornatū / p̄stēt. Et qm̄ (ut vi:
deo) excitanda memoria est theofrasti qd memorabā dictum ad hūc se
habet modū doctū ex omib⁹ solū ⁊ neq; in alienis pegrinū ⁊ neq; amis:
sis familiarib⁹ ⁊ ⁊ necessarys mopē amicoꝝ. Sed in omi ciuitate esse
ciuem difficilesq; fortune sine timore posse despicē cā⁹ ⁊ At qui nō doc:
trinaꝝ ⁊ sed felicitatis p̄sidys putaret se esse vallatū ⁊ labidis itinerib⁹
vadētem nō stabili sed infirma cōflictari vita. D. Patrimoniū parē:
tum pdidi ⁊ quid dsily capiā. R. Patnū patrimoniū duplex ⁊ alterū
ex rebus peūtib; (qd fortuna moderat) exūtutib⁹ ac doctrinis alteꝝ ⁊ qd
extra fortune regnū pcul in tuto positū ledi nequit. hoc est illud quod
in primis amantissimi p̄res filys tradūt ⁊ qd nisi repudiet illos in finē
⁊ post finē vite exitū exōnet possessorib; suis nō equeuū mō / ꝫ viuaci⁹
multoq; phēnius ⁊ idq; attēdens illa nobilis moꝝ / ⁊ eloquēcie / ⁊ legū
parens athenaꝝ ciuitas ⁊ cū grecaꝝ oīm leges vrbiū indistincte ⁊ filios
ad p̄standa parētibus alimēta ꝯpellerēt ⁊ eos filios statuit ali oportē ⁊
q̄ liberos erudissent bonis artib; ⁊ q hi soli patmoniū certū suis ac sta:
bile relicturi essent. D. Multa michi ad vitā desūt. R. Cui pauca
sufficiūt quomō dsint mlta nō video. Sꝫ de esse vite dicitis qd auaricie
dest ita sit ut nō multa tantū sed omia vobis desint ⁊ qui habetis ⁊
q̄ cupitis q ⁊ illa tangē nō audetis ⁊ hec assequi non valetis. vt° biq;
par ⁊ miseria ve egestas. D. Nimiū paupē dego. R. Solaē ani:
mū comitib⁹ magnis ⁊ illustrib; valerius publicola. vn⁹ eromane li:
bertatis auctoribus. Menenius agrippa romane sequester pacis vnde
sepelirent quia de ꝓprio non erat de publico habuere. paulus emilius

macedonū regū victō finitorq̄ regni famosissimi ⁊ antiq̄ tā diues gl̄ie
tam peccunie inops fuit ⁊ ut nisi agello tanti viri vendito restitui cōiu:
gi dos nō posset. Atilius regul⁹ gueus stipio quinci⁹ cincinat⁹ roma:
ni impy defensores ⁊ tanta rei familiaris inopia fuerūt ⁊ ut p̄mus in af:
frica maximas res gerēs ⁊ secūd⁹ in hispania. Ille ꝓpter villici mortē.
hic ꝓpter filie dotē missionē a senatu petere cogerēt ⁊ ⁊ obtinuissent ⁊
nisi senatus rei publice cōsulēs optimoꝝ ciuiū occūrisset inopie. Qui
cio aūt q̄terna agri iugera aranti senatus ⁊ ꝓpl̄i cōsensu rebus in extre
mis sūmū imperiū deferebat. his accedāt curius ortulo diues ⁊ fabri:
cius paruo potens ⁊ qui oblatas cōtēpsere diuicias / ⁊ nichil p̄ter ferrū
dextrasq; ⁊ animū habētes ditissimū grecie regē / ac potentissimū yta:
lie ꝓpl̄m domuē auro ipsi eque ac ferro inexpugnabiles ⁊ in victi. Et
q̄ loq̄mur ciues ⁊ cū ⁊ ipse ꝓpl⁹ romanus oīs eximie fons ⁊ atq; exēplar
historie tā diu bon⁹ fuerit (ut dicere ceperā) q̄ diu paup fuit. At libidi
nib⁹ ⁊ ꝓbusq; nero obrutus opes suas metiri ac dinumerare nō pote:
rat. At vari⁹ helio gabal⁹ / effeminatissim⁹ ⁊ turpissim⁹q; hoīm / ac su:
p̄mus nostri pudor impy ventris on⁹ dictu fedū ⁊ auditu. Sz ꝓ feda
cupiditate mortaliū forsitan ⁊ nō silendū non nisi auro excipi dignabat̄
cū nō supioꝝ mortaliū viroꝝ cenas / sed deoꝝ sacra fictilibus agi solere
meminisset ⁊ O vrbs misera ad tā turpes manus fatis lapsa volentib⁹
Sed o auꝝ auaricie votū ingens ⁊ O spes vltima / o laboris t̄minus
humanoꝝ ⁊ in quos vsus ⁊ oculoꝝ stupor ac mēciū ⁊ vertebaris. laudarē
factū aut certe nō arguerē q̄ errori hominū tā obsceno ⁊ nulla apcior
esset irrisio ⁊ si ab homine sane mentis id fiēt nūc preclaras optandasq;
diuicias (quis negare audeat) que se ferro ac scelere peti velit ⁊ dum sic
sprete optimis ⁊ sic pessimis affluūt. D. Paupē in laborib⁹ vitā du:
co. R. Cleantes hauriēde aq̄ ⁊ rigādis olerib⁹ plant⁹ arpinas mo:
le manuarie locare operas / vrgente inopia coactus est ⁊ q̄uis ille ph̄us /
hic poeta simulq; q̄ paup ille ortulan⁹. hic pistō reliquias tēporū ne:
cessarie debitas quieti tanta vis atq; erat ⁊ ph̄icis ille v̄gilys dedicans ⁊ h̄
scribendis ⁊ quas venderet comedys lactanci⁹ / firmianus vir doctrine
multiplicis rariq; int̄ suos eloquy fily q̄ sūmi principis magister. Idē
sūma reꝝ oīm ⁊ etiā cōmuniū egestate vitā egit. paup natus est flact⁹ /
inops vixit. pacuinus inops. staci⁹ vterq; victus causa fabulas vendica
uit. inops demū aliquando v̄gilius donec p̄ter suū morē opes ingenio
accessere. Multa sūt talia q̄libet hoīm in statu ⁊ ⁊ omitto illos (q̄m ni:
mis multi sūt) q̄ celestiū opū desiderio ⁊ nō inopiā mō sed / famē / sitim /
nuditatē / ⁊ extrema omnia interris ⁊ nō equis tantū ⁊ sed letis atq; exul:
tantib⁹ animis elegerūt si his q̄si exēplis humilibus atq; terrestrib⁹ nō

moueris. Ipse celi dñs ⁊ hic pauper fuit ut exemplo docēt. hanc inopie
viā esse qua tamē ad veras diuicias pgeret. Ipse (inquā) p quē reges
regnāt ⁊ paup natus / paup vixit ⁊ nudus obyt cui cūcta interim obsecū
tur elemēta. tu homūcio dñi tui sortē fers moleste ⁊ nec inepte pudet in
solencie ⁊ certe q̄sq̄s illū cogitans se v̄tute vallauerit ⁊ in ipsa pauptate
ditissimus nulliusq̄ egens rei opes regias non requirat. D. Nulla
michi opū copia est. R. Vt animo inopi ac deiecto ⁊ nulle sufficiunt
opes ⁊ sic diuiti atq̄ eiecto nl̄la nō sufficit pauptas ⁊ Nempe ille alieno
nitit hic ꝓprio fidit. Edifficare in aliena iactura ē quest⁹ in ꝓprio. G
Pauprimus sum. R. Si necessitatibus obsequeris ⁊ pauper eē nū:
quā potes / si cupiditatibus ⁊ nūquā diues. D. Macten⁹ pauper imo
mendic⁹ sum. R. Fortuna hoīm non stat ⁊ ut sūmis ex opibus ad
inopiā extremā ⁊ sic a pauptate vltima ad diuicias magnas crebere est
transitus legisti reor ⁊ apud quintū tūciū historicū ⁊ ut abdolomin⁹ q̄:
dam alexandri iussu seu pmissu exortalano inopi sidonis rex ⁊ excon:
tēptu regni maior est habit⁹ q̄ regno. Certe (q̄ nō legisse non potes)
Et romul⁹ epastorali tugurio tante vrbis conditor romanū ⁊ p̄m⁹ dy:
adema suscepit. Et regum sextus ex humilima (utq̄ aliq̄ crediderūt) e
ꝟuili fortuna idip̄m regni culmen ascendit ⁊ nec alexandri p̄amide ⁊ nec
ciri illi⁹ regis inter psaꝝ reges famosissimi opulēciora primordia ⁊ aut
alia fere sūt rudimēta q̄ romuli gayus marius qui fuisset ⁊ ⁊ futurus
sepe esset rome consul. Et añquā honoris gradus ullos attingēt ⁊ mē:
cenari⁹ arator p̄mus in aruis vite ānos egēat. Et deinde post tot victo:
rias / ac triūphos interq̄ illos suos septē cōsulat⁹ ⁊ p̄ter latebras plaus:
tres ⁊ carcerē exiguū q̄ mēdicauit panē. Julius cesar futur⁹ mundi
dñs ⁊ ⁊ testamēto mūdi dño relictur⁹ adolescens paup fuit ⁊ ut hac ta:
lium comitia nō potes ⁊ aut sperare opes ⁊ aut cōtempnē. D. Solito
paupior sum. R. Hene habet ⁊ ⁊ solito eris humilior / expediciō / li:
berior / vacui amāt incedē ⁊ q̄ arduū iter agūt. Carebis solitis opib⁹ ⁊
simulq̄ solitis muribus ac furib⁹ ⁊ ꝓterius ꝟuis hisq̄ quib⁹ solent ha
būdare diuicie fictis amicicys sequacib⁹ atq̄ tenacibus parasitis ⁊ totoq̄
illo grege domestico arridēciū tibi ⁊ teq̄ ridenciū atq̄ rodenciū ⁊ deinq̄ si
amissas opes cū amissis tedys cōferas lucꝝ voces. Certe (ut securitatē
sileā) humilitatem / sobrietatem / requiē / modestiā pauptatis comites si
michil boni aliud illa secū afferet q̄ q̄ ⁊ fallaciū gregib⁹ adulanciū ⁊
ꝟuoꝝ tyrānide supboꝝ liberat. abūde erat cause ut nō serenda mō eēt ⁊
ꝟ optanda / imo etiā accersenda paupies ⁊ sed (iā satis sit) maior eñ quā
pro re querela est q̄ in te ⁊ mirarer nisi olim ferme in omnibus notas:
sem. nullū grauius / nullum crebrius lamētum ⁊ ideo michil inter hoies

paupertate melius nichil odiosius · D · Pauperior sum in vita · R
Eris letitor in morte · Nemo tam pauper vixit ⁊ ut moriens nollet vix:
isse pauperior

Tenuis victꝰ est michi · R · Et tenuis voluptas ⁊ mūda so
brietas ⁊ an tu gule studio contrīū malles · D · Asper est
victus · R · Equanimis fere gule illecebras caruisse/cum
ad manū sint alie dulciores ⁊ queri facilioēs ⁊ seruari ⁊ ha:
bet ⁊ suas vtꝰ illecebras (Ciceronis vtor verbo) has gustare ⁊ rumi
nare cū cepis illas magno ope nō requies · D · Durꝰ est victus · R
Duricies amica vtutibꝫ · mollicies voluptati · Quot aūt magni viri ul:
tro se voluptatibꝰ abdicantes hūc quē tu refugis victū elegere ⁊ quoꝝ
aliq̄ cū possent laute vesti ⁊ panē ⁊ aquā in delicys habuē · An vero vo:
luptati quēq̄ sic obnoxiū opinemur ut nō illā valde oderit/si ad victū
illi dedicus intueri oculis possit · Sed funesta suauitas vtutum hostis
acerima ⁊ titillacio bestialis quā qui sequit ⁊ homo quidē videri potest
vere aūt animal brutū est · Ad hec ⁊ familiaritas cōtracta cū vicys ⁊ ⁊
ꝯsuetudo reꝝ pessima mortalē p̄stringit obtuitū ⁊ ut discerni nequeat
quā decorū sit qd̄ torqueat ⁊ fedūq̄ qd̄ mulceat · · D · Nimis augustꝰ
est victus · R · Immo nimis ampla nimiūq̄ capax gula ē · vnū visu au
gustum re aūt vnū omibꝫ in animā irruētibꝫ vicys patēs iter hac flāma
libidinū ⁊ hac torpor ingenij ⁊ hac rixarū ⁊ hac irarū ⁊ iurgiorū feruor
ingredit ⁊ hac imperiosa cupiditas omia pati iubens atꝫ facere ⁊ dū ne:
cessaria traditis q̄ dānosa sūt ⁊ muninē vite dicitis (qd̄ ruina est) hac in
vidie faces ⁊ emulacio inplacata indignātibꝫ animis tā gule aluū obse
quētem quā vos esse gloriamini · Inde laudē sperātes ⁊ vnde pudor me:
tuēdus erat · hac postremo supbia dum in flatus nec se capiēs venter
animo suo affricat tumorē ⁊ ꝑsuadet ille esse se homini aliquid maiꝰ
q̄ ambrosia ⁊ nectare pastꝰ sit · vides ut viciū vnū est omibus aditus ⁊
neq̄ hūc si alibi nequit inopie necibus clausū cupis ⁊ O pauptas ama:
bilis que cōtinēcie tibi assumis officiū ⁊ vtile est ⁊ cogi ad id qd̄ facere
tua sponte debueras · D · Tenuis me victus extenuat · R · Malles
nō igit tume fieri · Hec tenuitas podogrā tuis pellet efimbꝫ ⁊ dolorem
capitis aufert ⁊ cerebriq̄ vertiginē ⁊ vomitūq̄ ⁊ ructū ⁊ nauseā ⁊ sudo:
rem tediūq̄ ⁊ fastidiū tui ipiꝰ pallorē alternū ac ruborē odorē quoq̄
⁊ oris ⁊ ⁊ cōpis ⁊ tibi atꝫ alys importunū ⁊ sistet · Preterea pedes insta:
biles/manꝰ tremulas/nutans capud/qd̄q̄ est optimū/aim ipsum mo:
derabit frenabitq̄ · Et quid igit tā multa corpis atꝫ animi bona paruo
tibi desiderio ⁊ ac momētaneo gustꝰ incomodo tibi parta cōq̄reris dig:
nus his ꝑditis gustui deseruire · D · Tenuis victus me fatigat · R

Cōtrarius fatigaret (nisi forte on⁹ requie p̄tollas) Nū legisti laucioris
vite tedia magna esse ? ita ut quinq; diebꝫ cōtinuis non possit sine fasti:
dio tollerari ab hoibus tēpatis ⁊ alciora spectantibꝫ quā palatū ⁊ ven:
trem · D · Supra modū victus est tenuis · R · Fuit etas quādo hic
fuisset · ⁊ est ad huc gens aliqua vbi esset victus amplissim⁹ · verꝫ mū:
do in deteri⁹ lapso · vos deterrimi aīm esse intimini publice semp prin:
cipes rume ? ut qui optimi oīm fuistis v̄sis usq; q̄q; vestigys ? sitis oīm
pessimi ⁊ in tēporū vicys ac locoꝝ p̄cipuū teneatis gradū · D · Vic:
tus tenuis michi nō placet · R · tenuē ⁊ v̄tutis ⁊ voluptatis amato:
res ⁊ patroni laudāt · tu quā heresim sis amplexus nescio · plato syracu:
sias mēsas dānat nec vllo mō sibi placē ait / bis in die saturū fieri · Epi:
cur⁹ in oleribꝫ suis voluptatē ac delicias ponit · ⁊ hūc quē tu fugis vic:
tum ? rebus ac verbis probat denique (ut ait cicero) nemo de tenui victu
plura dixit · tu duaꝝ notissimos si viaꝝ duces spēnis q̄d est reliquū nisi
ut impetū tui erroris ⁊ v̄tutis hostē n' amicā voluptatis onēosā seq̄ris
in glumine fedū finē ? nec tamē hoīs quā iumenti qd̄q; indignāter ? ac
dolenter dixerim iumēta multa quidā si ꝑ captu suo ventri ingerūt so:
lum vos aīanciū dn̄i mensurā vestrā ⁊ nescitis ⁊ frangitis ? neq; d̄michi
lo est ꝙ multi mirant ? quia patrū ⁊ auoꝝ memoria vinee multi pauci:
ores essent hoīes aut tottidē aut plures vina aūt viliora erant. Sic idi:
es creuit ebriosorū sitis · D · Delatu victu sū redactus · R · Hene
habet ? qd̄ modestia neglexit / implet inopia · Optimū est sponte agere
qd̄ debeas ꝓximū vl' coacte

In pauptate etiā natus sum · R · Quis nō nudus exutero
matris egredit ? nil hic p̄cipuū habēt reges · D · Antequā
nascér paup fui · R · Hone memorie es ? si meministi deli:
catissim⁹ si sensisti · D · In pauptate sum natus · R · An
tue tibi nō sufficiūt q̄rele ? Hec nō tua quidē ? sed parētum fuerūt · D
In pauptate sum genitus · R · In pauptate moritur⁹ similis princi°
finis manet ? nisi forte moriētis languoribꝫ mederi aurū censes ? qd̄ in
arcule fundo est · D · In paupertate vite michi principiū fuit · R
Mediū false sepe diuicie at principiū ⁊ finē vera pauptas tenet / Nu:
dum nasci / nudū mori / humana fere cōdicio est · Nā quid (queso) pur:
pureū cubile ? quid funeralis lectus aureus ? ⁊ q̄cūq; adip̄m aut post
ipsum vite finē mortalis ambicō meditata est ? quid ad febrē ? quid ad
mortem ? ip̄amq; de qua loq̄mur morienciū nuditatē ? An ut equū pha
lere ? sic parietē aurea delectāt · Mulcē ista oculos possūt intuenciū sen:
su carentib⁹ delectabile aliquid messe potest ? delectacō aūt nulla · D
Nudus ⁊ inops natus sum · R · res humanas pene oīs altna sors

variat ⁊ eadē quasdā equat ⁊ quo reliquaꝝ solet inparietatē haꝝ p̄ma ⁊ maxima est ipsa hec originis ac mortis equalitas. Multi ⁊ vary viuencium sūt amictus. nuditas vna nascēciū atꝫ moriēciū nisi ꝙ ille multa repiūt ignari hy omia deserūt sciētes ⁊ ut exigui damni sensū deāt ipa reꝝ peūciū lenire cognicō. D. Nudus in hanc vitā miserā veni. R. Id recolens equanimō ab ibis nud⁹

Vmerosa prole p̄grauat⁹ sum. R. Auro etiā atꝫ opibus i becilles humeri p̄mi possunt. nemo tamen id querit/ sed sic p̄mi gaudet. At q̄ p̄ma inter vestre felicitatis dona numerāt fily his ⁊ ne te igit p̄gūatū ⁊ nō poci⁹ subleuatū dicis. D. Multos inter filios inops sum. R. Immo vēo fily diuicie tue sūt ⁊ quomō inter diuicias sis paup videris. Id em̄ non nisi auaꝝ ⁊ bonoꝝ suoꝝ ingtis accid⁹. D. Filioꝝ in turba egestate sordida laboro. R. Fily nō labor ⁊ sed requies sūt parentū leuimē laboꝝ atꝫ omis solaciū fortune (si boni sūt) alioqui non d' nūo sed de moribus est querela. D. Filioꝝ acie coartat⁹ sū. R. Cur nō pocius comitatus ⁊ vallatus ⁊ ornatus ⁊ certe nō tantū p̄res/ sed ⁊ matres ornamēta sua filios vocāt. Non audisti ⁊ ut cornelia affricani magni filia ⁊ dū p̄diues mulie campana q̄ fōte indomū ei⁹ hospicy iure diūterat ⁊ muliebrit gloriabūda ⁊ sua illi longe p̄ciosissima ostentass ornamētā ⁊ generosā vel' ad emulacōꝫ ꝓuocata colloq̄ū de industria ꝓduxit ⁊ donec a scolis fily ei⁹ remearēt. parui tūc pueri qui magni p⁹ fuerūt viri/ quibꝫ illa cōspectis versa hospitū ornamēta mea (inquit) hec sunt/ p̄clare q̄dem ⁊ ut tanti p̄ris filiam decebat ⁊ tu aūt ornamēta tua hec vocas impedimēta. D. Quis tot pascet filios. R. Is q̄ te a iuuētute tua pauit insenīū/ q̄ nō solum hoīes/ ꝫ pisces ⁊ q̄drupedes pascit ⁊ volucres ⁊ D. Quis tot natoꝝ corpora vestiet. R. Is q̄ non tantū aīancia sed agros/ hēbis/ ac floribus ⁊ frondibꝫ/ siluas vescit. Et quid scim⁹ ad huc forsan hy fily te nō mō pascēt ac vestiēt. sed etiā tuebūt ⁊ sed etiā honestabūt humanaꝝ reꝝ ⁊ ut a voluptate alie incipiūt in laborē ac dolorē desinūt. Sic ecōt alie amaro principio incepte dulci fine claudūt ⁊ qual' est sors vtuosaꝝ fere oīm accionū que ingressos cruciāt ⁊ ac ꝓgssos mulcēt. D. Pauper cū filys multis sum. R. Miraris quasi fecūdā viroꝝ nō legeris pauptatem ⁊ diūsa sūt opū genera ⁊ varia dona fortune. Nulli oīa cōtingūt/ alys vage merces/ alys rigens tell⁹ exangue alys metallū ⁊ viue tibi diuicie obtigerūt fily. An non boues/ ⁊ pecudes/ ⁊ asini/ ⁊ cameli/ ⁊ ꝓfuge apes/ ⁊ colūbe/ ⁊ pulli ⁊ pauones/ ꝫui deniq̄ ⁊ ācille i diuicys habebūt ⁊ soli fily excludūt. D. O quā mlti michi sūt fily R. O quā plures alys quinquaginta fuerūt priamo. triginta O rodi

parthoꝝ regi. cētū quideci regi psaꝝ ataxersi. septigenti aūt erothimo
regi arabū ⁊ quoꝝ fiducia fines hostiū altius aggressus in cūsibꝫ/egip:
tum siriāq; ⁊ vastauit. Et est sane potencie genꝰ qddā multas filios ha
bere. Scio aūt qd dicturꝰ sis. hy quos memoras magni oīes reges
fuerāt ⁊ michi longe alia sors est. Nūqd vero rex fuit apperiꝰ claudiꝰ ⁊
pfecto ne diues quidē pristo illo seculo scilicet quo pbrū diuicie hēbant
⁊ pauptati cecitas accesserat ac senectꝰ. Et tamen de eo scribēs cicero
ait ⁊ quatuō (inquit) robustos filios ⁊ quinq; filias tantā domū tantas
cliētelas appius regebat ⁊ cecꝰ ⁊ senex neq; id mirādū est q̄ p̄uata
bene regeret ⁊ cū tot obsessus incomodis ⁊ ipaz quoq; rē publicā gu:
bēnaret ⁊ humanoꝝ defectuū magna ps in moribꝫ ⁊ nō in rebꝫ est. Non
erit appio sors regia. ꝫ nec optabat sua sorte dtentus ⁊ exiguas nō lance
is sed vtutibꝫ adornabat lares ⁊ victu tenui amplā familiā nutriebat ⁊
qd multi reges mesti faciunt ⁊ quereli letus ille ⁊ equaminis faciebat
Nō eni fortunā appetitui ⁊ ꝫ fortune eq̄uerat appetitū. Nō erat appio
sors cresci regis ⁊ nec conciuis quidē sui crassi. sed felicior quedam alia(
q̄uis sua sors augustior) nec alienā sortem ⁊ ꝫ sicut boni oīs faciūt ad
suam ppriā se formabat ⁊ ac suos. Certe/nec ego exigo ut tu sorte alia
quā tua in tuis vtaris/⁊ in te ⁊ neq; ut cibo ⁊ aut amictu regio tuos pa:
stas aut vestias. vestimur laucius regy iuuenes ⁊ vestiunt in signius ⁊ ꝫ
nō viuūt meliꝰ nec diuciꝰ nec leciꝰ ⁊ (qd constat) nec securius nec ho:
nestiꝰ certe nec sanctiꝰ. Pro hys omibꝫ vnū habent quo excellant. pō:
posius (hoc est stulciꝰ) viuūt ⁊ suus cuiq; viuēdi modꝰ sua est mensura ⁊
nec id circo melior quo maior. vnde fit ut in tugurio sepe letos videas ⁊
mestos in aula regia. Nō est oīm vna capacitas sed vnꝰ est fons grē
vnus ille cui dicit. Aperis tu manū tuam ⁊ imples oīe animal ⁊ bene
dicōe. Quid ad rem ⁊ seu vasoꝝ magnitudo ⁊ seu paruitas vbi par est
oīm plenitudo. sed multa desunt paupibꝫ ⁊ quanto pl̄a desunt regibꝫ ⁊ cū
sit illud flacci verissimū exptūq; ⁊ q̄ multa petentibus desunt multa. D
Ilaboriosū negociū multos filios genuisse. R. Quid subcelo michi
nō laboriosū dabis ⁊ p̄ter vnā (ut credit) voluptatē qua tamē nichil est
in fine laboriosiꝰ/nichil qd tot in animis linquat aculeos ⁊ An nō le:
gis aput flaccū ⁊ ut nil siue magno vita labore dedit mortalibus ⁊ an
non audis quid poeta alius non in elegant hac in parte luxurit. Cum
eni bona oīa gratis nobis donata esse diuinitus py oīs vno ore fateā:
tur nō donata dicit ille ⁊ ꝫ vēdita ⁊ p̄ciū statuit labores. Sic eni (ait)
laboribꝫ vendūt di nobis omīa bona. D. molesta est tantoꝝ solicitu:
do filioꝝ. R. An nō inter veras sniās illa est/non posse inueniri vi:
tam hois carētem molestia/nec minꝰ illa oēz vitam esse tormētū ⁊ quid

filij meruē·qui si desint cure alie subibūt ⁊ cōde michi quocūq; te vētas/ quē licet fortune gradū arripias ⁊ labores ⁊ molestie ⁊ difficultates vite aderūt ⁊ quid lamētis manibus opus est · D · Filys multis p̄mor · R · Sic dicis q̄si felicitate d̄ p̄maris tua ⁊ vota p̄ma mortaliū tibi cumulacius obuenisse fers g̃uiter · Mirū genus in pacientie · D Quid vero tot faciam filiabus ⁊ quis dotes expediet · R · Vnus est ⁊ feminaꝝ dn̄s ⁊ mariū · Is ⁊ filios tibi pastet ⁊ filias/ utq; illis ingeniū ⁊ viuendi artes ⁊ sic his suas dotes dabit · Itaq; (sicut scriptū ē) spera in eo ⁊ ipse faciet ⁊ qd̄ in te est optimū dotis gen⁹ fuit ⁊ sic filias formare ut ul̄ absq; dote recto iudicō placere valeāt atq; amari · dotem habuit romanū imp̄ium faustina · Et quot reris in dotate castioēs eoq; feliciores fuerīt ⁊ nō facit faustā cōiugiū dos · sed virtus ⁊ fac si potes ut tuaꝝ nō pecunia optabilis sit/ sed pudor/ sed modestia/ ꝫ in tegritas/ paciēcia/ fides/ humilitas · Hys ornate gen⁹ filie tue · Hoc onuste auro ⁊ his ancillis ꝯmuitate limē adeāt cōiugiū nō diuitū/ sed ꝓboꝝ vbi tucior sepe pudicicia ⁊ vitaq; dulcior quam inthalamis atq; atrys regum fuit ⁊

Ecuniā amisi · R · Et cū illa curas mltas piculūq; ꝑpetuū D · Perdidi peccuniā · R · Et laborē custodie ⁊ ꝑdendi metum/ sic ꝑdendo peccuniā duo bona vnū qd̄q; p̄stancius amisso securitatē ⁊ requiem inuenisti · D · Peccuniā ꝑdidi R · Hene si te illā nō ꝑdid⁺ ⁊ qd̄ multis iam suis possessoribus fecit ⁊ noxia em̄ peccunie fama est/ venēos⁹ fulgor ac pestifē · Itaq; velut serpens squamis aureis placēs ⁊ mulcēdo oculos ⁊ aīaꝫ ferit ꝓmde si hinc saluas es ⁊ gaude tibi ablatū vnde infici posses ⁊ teq; illesum inter p̄icula transiuisse letus stupensq; recogita sin in fectus extirpatā mali causam scito/ quo facilior ad salutem reditus sit · D · Amisi aurū ⁊ atq; argentū R · Quid celesti animo cū trestribus purgamētis ⁊ qui virilius ꝑhant argētū ⁊ atq; aurū inter bona nō numerāt qui mollius bona dicunt ⁊ sed non animi · Hoꝝ q̄tq̄d elegeris siue nō bonū/ siue nō tuū fuit ⁊ eq̄ nulla tibi est matēia querularis · Nā ut ōmo bonū dici velis qd̄ mlti magniq; negant viri non tuū certe sed fortune bonū ul̄ inuitus dices · Ita nec tu de tuo aliquid ⁊ nec de suo illa q̄d ꝑdidit/ ꝫ trāstulit · D · Amisi peccuniā · R · Vt nō amisisses si tua esset ⁊ sic si tua non erāt amittere neq̄iusti · Vere aūt non tua sed illi⁹ erat quē secuta est ⁊ imo nec illius quidē/ sed fortune ⁊ ut dixi q̄ causa cui visum fuerit breuē ad vsū magno subfenore mutuat · disce iā tandē a ꝓprys alienā secnere · D · Peccuniā amisi · R · Si te adeo nō tue quoq; cruciant iacture ⁊ tibi q; ul̄ alienū aliq̄d demi doles ⁊ disce illa conquirē q̄ tua sint ꝓpria atq; ꝑpetua

quoꝝ ⁊ acq̄ſicō facilioꝝ ⁊ poſſeſſio nobilioꝝ cercioꝝq; ·vtutem ſi q̄ſieris
nō amittes vos aūt ſapiēcie cōtēptoꝝes ⁊ cultoꝝesq; ⁊ amatoꝝes pecu:
mie facti eſtis obſurduiſſe vidēmī ſalubrib⁹ conſilys ac monitis ⁊ quecūz
p ſanctos atz eruditos vizos cōtra hanc p̄ſertim humane partē mſanie
dicta ſūt ·Audiſtis ſatiricū vr̄m p̄teſtantem ·Nam diues qui vult fiēj
atz his dictis addētem ⁊ ſed que reuerēcia legū ⁊ quis metus aut podó ē
vnq; p̄rātis auari ⁊ hanc ſniaz hebꝛeoꝝ ſapiens quā paucis abſoluerat
Qui feſtinat ditari (inquit) nō erit inocēs ·Audiſtis alium ex veſtris
ſeu ſatiricꝰ ſit ille ⁊ ſeu liricꝰ dicētem ·Nō domus aut fundus ⁊ nō ens
aceruus ⁊ auri egꝛoto dōi deduxit coꝛpe febres ⁊ non animo curas dix:
erat hoc externus ſapiens ille breuiſſime ⁊ nō p̄dērūt diuicie m die ulci:
onis ⁊ addiderat quid p̄deſſet · Juſticia eī (inq̄t) liberabit a moꝛte · Cū
ēī peccunia (quā amiſſam luges) m neceſſitatib⁹ ſūmis, nec coꝛpi poſſit
opem feꝛre ⁊ nec animo · Mizoꝝ cur tantope/ut optari abſens valeat/
vel amari p̄ns ⁊ his atz alys motus oꝛatoꝝ veſter · Nichil eſt (inquit) tā
auguſti animi ⁊ tāq; pur ⁊ q; amaē diuicias ſiue peccumā · At oratoꝝ eccle:
haſticꝰ · Auaro (inq̄) nichil eſt ſceleſtiꝰ · nichil eſt miquꝰ q; amare pec:
cumā · Et q; multoꝝ m hoc vnū cōſentit ⁊ imo diſſentit auctoꝝitas · fruſt
quidē p̄ualuit ſapientū ſentencys ⁊ vulgi furoꝝ · Itaq; ut nullū miqus ⁊
ſic nullū ardēciꝰ votum ⁊ quā peccume eſt ⁊ ut ex qua pendé omia q̄ op:
tant p̄ſuaſum ſit ⁊ Clamant ab adūſo doctiſſimoꝝ voces hoim · clamat
expencia ⁊ ⁊ veritas · clamat vetus ⁊ recēs exēpl'oꝝ tūba ⁊ magnā pec:
cumā nulli vtilē ⁊ multis fuiſſe peſtiferā cū peccato ac laboꝛe q̄rendam/
cum ſōllicitudine ac pauoꝛe ſeruādam/cū querelis ac meꝛoꝛe p̄dendam ·
dicant peccūe amatoꝝes/quid ul' m his verbis falſi ul' m ſuis opibus
bom ſit · Et ut vera ſit eſtimacō tā laudate rei ⁊ quid d̄ hoc quiſq; vide:
rit ⁊ aut legerit integris ac ſinceris ⁊ ſpretis vulgi clamoꝛib⁹ ⁊ ſu p̄poſitiſq;
vulgoꝛibus metalloꝝ ⁊ ad memoꝛiā reūtant ⁊ quia veꝛo non oīb⁹ vidē:
di expediēdiq; ſoꝛs eadē fuit ⁊ illa aim ſubeant/q̄ famoſis ab auctoꝛib⁹
ſcripta · nulli uſq; docto legendi audiendiq; defuit facultas ⁊ nōne ergo
pecumā pegnos moꝛes mtulliſſe ⁊ ⁊ molles diuicias turpi luxu ſecula
p̄⁹ mtegꝛima fregiſſe ⁊ nōne ipſas q; diuicias auariciā ⁊ abundantes
voluptates ⁊ deſideriū p luxū atz libidinem peundi p̄dendiq; omia mue:
miſſe ⁊ ⁊ ſcriptis ⁊ re ipſa ſepe cōpetū eſt · Nōne aua ſemper egeꝛe ⁊
Nōne noces feꝛrū ⁊ ferōq; nocēciꝰ auꝝ ⁊ ſacrāq; auri fame ⁊ mi nō mō:
talia pectoꝛe cogé ⁊ pecumeq; aſpectu debilitatos ſpūs ⁊ Nōne auꝝ p
medios ire ſatellites ⁊ ⁊ prūpe ſara potenciꝰ ictu fulmineo ⁊ atz hinc pu
diciie ſimul ac vite mſidias p̄uenire imbre aureo ⁊ danaes expugnata
virginitas ac facis argolici caſus p̄bat ⁊ auare q; ſit cōiugis vna ſiq̄dem

rume duplicis causa fuit aurū fatale qd̄ bene spretū argie/eriphile ma
le optatū/male partū ⁊ illi⁹ penates irrupit scelerisq; ingencia semīa
mouit ⁊ nōne opes falsas ⁊ caducas neq; p̄stare posse qd̄ spōdeāt ⁊ neq;
lenire auri sitim sed accendere ⁊ neq; curas fugare ſ; arcessere ⁊ neq; ne:
cessitates tollere sed augē ⁊ verissimeq; ⁊ ꝓprie dictū. Crescit amor nū:
mi quātū ipsa pecunia crascit. Et illud nemmem pecunia diuitem facit
īmo cōtra nō nulli maiorē sui cupidinē incussit ⁊ neq; il⁹ min⁹. Crescē:
tem sequit̄ cura pecuniā maiorq; fames atq; il⁹ ⁊ multa petentib⁹ d̄sūt ⁊
multa ⁊ p multis eos indigere ⁊ q̄ p multa possideant. deniq; q̄tquid sit
nō esse ꝑpetuū ⁊ nec longeuū q̄dē ut qd̄ positū sit in manibus fortune
sine intermissione volubilis ⁊ subiectū casibus ⁊ saltem mōte ꝑdendum ⁊
diues em̄ cū dormiēit nichil secū aufert ⁊ aperit oculos suos ⁊ nichil in:
ueniet ⁊ neq; idip̄m suū nichil in quē volet trāsferet ⁊ quia in ymagine
ꝑtrāsit homo sed ⁊ frustra cōturbat̄ ⁊ thezaurisat ⁊ ignorat cui cōgre:
gabit ea. hys ⁊ mille similib⁹ c̄cūq̄q; sonātib⁹ doctorū vocibus ⁊ hoīm
obstruxit aures infinita cupiditas. ut iā frustra diuitib⁹ hui⁹ seculi p̄ci:
piat̄ ⁊ nō sublime sape ⁊ neq; sperare ī incerto diuiciaꝝ sed in deo viuo ⁊ q̄
p̄stat nobis omīa abūdantē ⁊ ad fruendū ⁊ bene agere ⁊ diuites fieri in
bonis opibus. Nam qui volūt diuites fieri (haꝝ scilicet que vulgo op:
tant̄ diuiciaꝝ) incidūt intēptacioꝫ ⁊ laqueū dyaboli ⁊ ⁊ desideria multa
⁊ mutilia ⁊ nociuo ⁊ q̄ mergūt hoīes interitū ⁊ ꝑdicōꝫ ⁊ radix em̄ oīm
maloꝝ est cupiditas. Nō magis hūc audiūt cōsulatorē q̄ eū q̄ ait ⁊ no:
lite sperare iniq̄tate/⁊ rapinas nolite cōcupiscere. Diuicie si affluant
nolite cor apponē. neq; hūc magis audiūt quā ipsi⁹ filiū dicentem ⁊ qui
confidit in diuicys suis corruet ⁊ neq; rursus his omib⁹ magis illū q̄ sup
om̄s est cui⁹ doctrina celestis/nisi ab insanis planeq; furētib⁹ cōtempni
nequit. q̄ ꝓfctō diuicias ⁊ diuiciaꝝ comites ⁊ voluptates atq; solicitudi:
nes spinas dixit semē verboꝝ salubriū suffocātes ⁊ dixit hoc cui⁹ in ore
non est inventū mendaciū ⁊ viua (inq̄) hoc dixit veritas. Verūtamē pu:
tas inueniat fidē in terra nullā ꝓrsus aut rarā quas igit̄ ille spinas suaui
tatem vnitā atq; dulcedinē mūdus vocat. Et (qd̄ ait quidā) gēmas ⁊ la:
pides aurū ⁊ ⁊ mutile sūmā mali sūmi materiā sūmi om̄es materiā boni
putant ⁊ certatūq; om̄s ut sūmū bonū ⁊ preq; omib⁹ appetūt. Jamq; in
vrbiū plateis haud yronice ꝓclamat̄. O ciues ciues q̄rēda pecunia p̄mū
est virtus post nūmas ⁊ atq; illud alteri⁹ vende aīaꝫ lucro mercare atq; ex:
cute solers om̄e latus mūdi. Sic nō dū intellectū dei mū⁹/sed magnū
paupies obꝓbriū iube qd̄ uis ⁊ facere ⁊ pati verūq; cottidie cernit̄ ⁊
qd̄ ab aliq̄ dictum est pars vilissima reꝝ c̄tamē mouistis opes ⁊ Quis
em̄ (queso) nō hodie sceleris in signi p̄mio ⁊ occasione ꝓposita fas om̄e

abrūp⁹ polidoꝝ obtrūcat ⁊ aūo vi potit̄· pone fidos fr̄es pone vnai:
mes amicos in cōsilio in cōuiuio/in corea de hinc modicū inter illos ⁊
nō dicam pomū aureū ⁊ sed pomi frustū iaciat discōdia· his olim armis
vti solita gladys/seria/iociq; frangēt̄· Sicut aūt auro nil scelesti⁹ que:
ritur ⁊ sic(ut ad rem redeā)nil mestius ꝑdit̄· peccatū nempe ingens aīe
iactura cōtēpnit̄ ꝓximūq; illi fame dānū spernit̄/ ⁊ amissū temp⁹ inter
leuia numerat̄ ⁊ lente flent̄ fr̄es ⁊ ꝑditi lenci⁹ ꝑentes ⁊ lētissime cōiuges
sepe vero lentissime· Si opes flent̄ acriter ⁊ verissimūq; est illud/plo:
rat̄ lacrimis amissa pecunia verū· Sed multa iā diximꝰ ⁊ de quo nūq̄
satis ⁊ nūq̄ parū ⁊ semꝑ nimis dicit̄ quia pecunie ad amorem obstinatis
animis nil dicēdo aliud querit̄ ⁊ nō odiū aut ꝯtempt⁹ q̄tquid vulgatis
obstat ēroribus/ut̄ simulatū credit̄/ut̄ insanū · D · Perdidi pecuniā
R · Exprect⁹ es ⁊ te diuitē somiabas · D · Pecuiā quā amabā peryt
R · Pecunie neq; amorē neq; odiū/sed frugalitatis studiū auaricieq;
fugā laudo· vt amari eñ pusilli animi/sic pati nō posse aurū infirmi ē·
paꝝq; sibi fidentis atq; auro secūbē metuentis· magn⁹ ille est(inquit an:
neus qui fictilibꝰ sic vtit̄ quēadmō argento ⁊ nec nimō est ille qui sic ar:
gento vtit̄ quēadmō fictilib⁹(ut intelligas)seu viciū/seu v̄tutem nō in
rebus esse/sed in animis/nec amatorē pecunie nec osorē sed absentis
ꝯtemptorē· p̄ntisq; dispensatorē egregiū magnū putes· hanc sentenciā
(me dictante)scripsit cicero· Cū amorē eñ diuiciaꝝ/angusti/ꝑuiq; aī ⁊
dixisset ⁊ adiūxit· Et nichil(inquit)honesti⁹ ⁊ manificēciusq;/q̄ pecuniā
cōtēpnē si nō habeas ⁊ si habeas ad beneficēciā liberalitatēq; cōferē·
vtor iure certa claris testib⁹· o vtinā michi simulq; illis omibꝰ fides eēt
Nusq̄ eñ humanū gen⁹ tā incredulū/seu tā surdū esset in ex haustus
labor hoim/querendiq; ardor/terrasq; ⁊ maria v̄sans· ꝓbat auaricia
atq; amore cultuq; diuiciaꝝ ⁊ nō mō v̄tutibus sed vite odiū inductū · D
Pecuniā magnā amisi · Magnum pond⁹ ⁊ duꝝ ⁊ graue simul custo:
dis officiū(ut incipiēs dixi)Nempe de dñis vos custodes impēiosa cu:
piditas fecit· omnia facere ⁊ atq; oīa pati iubens sola ⁊ ut pecuīa cumulet̄
ac seruet̄· Itaq; i opōtuitates ⁊ vsusq; hoim inuēta erat in metū ac soli:
citudinē versa est timere ⁊ ⁊ angi ⁊ c̄cūspicere domoꝝ incendia ⁊ furum
insidias ⁊ ⁊ seruoꝝ fugā ⁊ neq; alys ꝓdesse ⁊ neq; sibi sed ex aīe tantum
⁊ inutile aurū incūbare ⁊ hec diuicie vestre sūt · D · Pecuiam domi di:
missam ⁊ abstulit· nescio quis · R · Vile ⁊ ⁊ caducū est ⁊ ⁊ certe non
ꝓpriū qd furto/ut̄ vi eripi potest · D · Pecuniā in loculis cōsignatā ⁊
nō inuenio · R · Dicā tibi nō antiquā rē fuit nuper ytalos nobilis ⁊
⁊ egregi⁹ quidā vir possessionū antiq̄ꝝ diues satis dicior virtutū ⁊ sed
pecunie nō ita ut cui⁹ nō custos sed dispensator ac dñs esse didicisset·

Erat illi filius p̄mogenitus fori negocys apprime industrius ⁊ q̄ vigili
cura ⁊ ꝛ parsimonia ingenti magnas opes multūq; auri q̄sierat ⁊ erat
mirū visū in patrie sene iuuenilis largitas / in iuuene filio senilis tenaci-
tas. Sepe illū pater hortabat ne suum seniū fraudaret ⁊ ne paupertatis
obliuiscēt / ac fame / ne ue in cōpacōe auri ⁊ ꝛ decus ꝛ debitū ꝛ naturalia
sibi iura vilescerēt ⁊ deniq; ut ꝛ sibi met ꝛ ānose matri ꝛ fratribꝫ puis /
ꝛ ꝯsanguineis / ꝛ amicis / ꝛ egētibꝫ ꝓdesse aliquādo diuicias suas velle
In hoc em̄ vsus nō in custodiā tantū ⁊ ac suppliciū partes esse dicebat
hoc pater ⁊ sed frustra uel surdo canit uel auaro. Contigit tandem ꝓ re
publica filiū abesse ⁊ ꝛ cū electis viris ad romanū pontificē ꝓficisci ⁊ q̄
digresso statī pater occasione arrepta nouis thalami / arculeq; clauibꝰ
introgressꝰ thesauris nulli vtilē elatebris eruit ⁊ seq; ꝛ cōiugē ꝛ filios
familiāq; oēz exquisitissime induit. Emit equos ōnatissimos / vasa argē
tea / suppellectilē speciosam. Vltimo domū āplaz / sed minīe cultam ⁊ no-
uis auxit edificys ꝛ picturis in signibꝫ ad ornauit ⁊ muniuitq; rebꝫ oībꝫ
quas liberalis ⁊ ꝛ la uta ⁊ ꝛ abūdās vita exigit. multa p̄terea pauperibus
dedit. sacꝛos vero in quibꝰ aurū illud fily fuerat arēa lapillisq; flumi-
neis plenos obstructosq; / ꝛ obserata oīaq; quo p̄us instatu fuerāt ⁊ di-
misit. Que cūcta breuissimo tēpoē gesta sūt ⁊ qd ꝛ volūtas egregy se-
nis ꝛ pecunia ꝓmpta esset. Redeūti de hinc filio fr̄es obuy fuerunt ⁊
quoꝝ ille occūsu hesit ⁊ vestē atz habitū miratꝰ qualē antea nō vidisset ⁊
quesiuitq; cuiꝰ essent equi. vnde ille vestes leti atz aīm ignari simplici-
tate puerili dn̄i patris esse ⁊ multosq; alios domi in stabulo substitisse
dixerūt vtrūq; etiā parētz multiplici ⁊ ac regio vestitu. magis ille ⁊ ma-
gisq; singula cepit mirari. Inde vbi patrie domꝰ lumē attigit ⁊ vix parē
tes ⁊ vixq; ip̄os parietes recognoscēs ⁊ nec admiracōne iā simplici ⁊ sed
stupore plenus atz extasi thalamū atz arculā festinꝰ adyt. vbi cū extēiꝰ
nil mutatū cēneret. parumper aīo conquieuit ꝛ qm̄ collegarū p̄ncia ac
festinacō ampliꝰ nō sinebāt raptim arculā aperuit ⁊ sacculisq; cōspectis
solito more turgētibꝫ atz obtrusis iā securꝰ abyt. mox negocō publico
expedito domū rediēs in thalamo se īclusit arculā aperuit ⁊ sacculos in-
trospexit aurūq; in arenā versū repiēs exclamauit. Accūrit pater ꝛ q̄d
(īquit) rei ē fili ⁊ quid quereris ⁊ aut quid fles ⁊ Amisi (inquit ille) pecu
niam / quā multis quesitā vigilys / multisq; laboribꝫ in hys sacculis di-
miseram spoliatus tua sum in domo pr̄. Ad hoc genitor quomō ait spo
liatus es ⁊ nō ne sacculos oīs plenos video. Ille autem gēmes. Arena
(inquit) pater nō pecunia est simul hec dicēs aptos patri sacculos ostē-
debat. Tūc senex fronte nichil mota ⁊ quid (inquit) refert fili apᵈ te are-
na ne ⁊ an pecunia plena sint. memoriale dictū p̄clareq; sentēcie ⁊ siq̄dē

ap° mltos ociosa pecuia ē ? nil ꝙ agit ali° nisi ꝙ locū ocupat ? atꝫ aim
ap° plués male / atꝫ improbe opéosa ap° paucos demū fructuosa est · D
Amisi pecuniā quā amabā · R · Turpi amore relaxat⁹ es · Nā amó
pecunie auaricia est ? nim⁹ hanc amabis ? nim⁹ hanc optabis · Nā ⁊
illud satiricū experimēto cognitū / ꝙ nim⁹ hanc optat q̄ non habet · optā
da aūt amissio est ? magni etiā boni / cui inseparabilit malū mai⁹ adiūctū
sit · D · Amisi dulce vite p̄sidiū · R · Quid scis an amarū poci⁹ exci:
diū ? plués mlto ꝓpter opes quā ꝓpter inopiā piere

Admonio exagitor · R ·

+ 36

v Amissam modo pecuniā querebaé · iā ꝓiectā q̄reris · Nōne
vltro te obligās pecuniā ꝓiecisti ? vulgaris īsania plurimoꝝ
qua ꝑfacile ⁊ pecuniā ꝑdideris ⁊ amicū · D · Pro altéo fi:
dem obstrinxi meā · R · Pro te ipso illā solues / ⁊ nil debé ? ac sine cō
pedibꝫ agé ? quā iocūdū sit tuo disces incomodo · D · Vadē ꝑ amico
dedi me · R · Da post hoc amicis egētib⁹ / aurū / argētū / vinū / oleū /
frumētū / vestes / domos / p̄dia / cōsiliū / auxiliū / solaciū · Cū amicis demū
omnia partire · Vnā tibi habe ? nulliꝗ vnquā tuā dederis libertatē · D
Promisi ꝑ altero ? En soluēdi dies adest · R · An tu affuturā igno:
rabas · an te victurū nō sperabas ? An nō hēdē saltem tuū cogitabas ?
quē spontaneus vinculis inuolueres · bene aūt habet ꝙ in caput erran:
tis pena redūdat erroris · Vencō aūt dilacō te fefellit media ꝓmissiois
inter ac solucionis diē spacia vana mēte metimī que ut reliqua tempa
vident ? dū expectes longa ? dum p̄terire breuissima · Volant eni hore ·
dies / noctes / ebdomade / mēses / āni lustra / secula / ⁊ q̄ distātissima iudi:
cant inforibus sūt · Itaqꝫ qd̄ in paucoꝝ intersticō mensiū ? nūc stupetis
si aperti essent oculi clare quidem multis in seculis videritis ? ꝫ vos q̄si
temp⁹ d̄siderio vestro pareat ? non nature sue ? nō vēturū vobis termi
num ? ituros dies fingitis atꝫ hac spe velut ocul' clausis p̄cipiciū p̄tuecti
verbo placidi vobis esse videmi ? ⁊ vrbani ꝑ alio ꝓmittentes ? q̄si nō
verba hec ⁊ ꝓmissa clandestina mox in publicū eruptura ? tumultusqꝫ
reꝝ maximos alatura sint · D · Despondi ꝑ amico · R · Amicoꝝ in
digencys sit p̄nti ? si qd̄ adē remedio succúrendū / ne te illaqueas utqꝫ i
crastinū / nil ꝓmittas qd̄ nō dicerē si succúri aliter quā ꝓmittendo non
posset · Nūc q̄t attinet ꝓmittere ? qd̄ si implere nō possis stulte facias /
at si possis supuacue · Sed vos reꝝ auarissimi estis ⁊ ꝓdigi ꝓmissorū
q̄si vero res ipas ꝓmissa illa nō exigāt ? ꝙ si dicas defuisse in tempe fe:
rende opis facultatē fuisse ? aūt de futuro spem ? q̄ postmō d̄stitut⁹ sis ·
nō dū g° didiceras (ut fallacissima reꝝ oim spes est) nichil inuenias qd̄
tam crebro vos fallat · nichil ē tamē cui tā cupide credatis tā subdola ?

⁊ tā blanda est ⁊ ita se dulciter ac latent insinuat ⁊ sic in vita diuellit · D
Vadimoio me addixi · R · Credo oblit⁹ illud thalesis milesy celebre
documentū/vadimoio adesse noxā · Et quid de hoc ille sapiens vir dix:
erit ⁊ qd̄ memorasse nō mutile credideri ⁊ qdq̄ in latinū vsum abausoio
ad huc modū sonat · Sponte (inquit) noxa p̄sto tibi ē · p mille possem
cūrē exempla ut p̄bem pedes ⁊ vadesq̄ penitudinis reos ⁊ ꝫ nolo noiati
quēquā dicere sibi quisq̄s verū dicat ⁊ ⁊ secū putet spondere quātis dā
no fuerit ⁊ malo · D · Memetipm sponte obligans erraui · R · Er:
ror hic purgatorio igne post obitū nō egebit ⁊ vbi admissus est pūga
bitur · de illoꝝ em̄ genē est que suū suppliciū secū ferūt · D · Promisi:
one me obstrinxi · R · Solucione te libera ⁊ ⁊ quē lingua vinculis i
nexuit manus soluat ⁊ proderit vinctum fuisse ⁊ cum euaseris laqueos sē
per horrebis

Emporis amissionē fleo · R · Esset hec eo iustiō (quā supi
or querela) quo leuior est pecunie iactura quā temporis ⁊ nec
necessario bene viuēdū est ⁊ pecunia ⁊ amissa restaurari po:
test ⁊ temp⁹ ⁊ necessariū ⁊ p̄rsus irrepabile ē ⁊ nisi q̄ volēti
aūt tēp⁹ eripitur · quauis illud fatear grauiora damna esse q̄ culpa pa:
cientis exagerat ⁊ iustā tamē q̄rele causam ⁊ nego · vbi qui patit volens
patit · D · Nolēs ego tēpus amitto · R · Quis nolentē cogit nisi
cupiditas ⁊ occupacōnū mat ⁊ solū hoc vnū viciū (ait comicus) affert se:
nectus ⁊ hoibꝫ attēcōres sum⁹ ad rē om̄s ⁊ q̄ sat est · Senes hic quidem
notat ⁊ om̄s vero iā senes in hac attencōne facti sūt/om̄ez etatem/om̄ez
statū/om̄ez sexū muasit auaricia ⁊ hec temp⁹ miseris ⁊ ⁊ respectum vite
breuis hoibꝫ eripit · In hāc vnā rem soliciti euū om̄e cōsumitis vestri ⁊
⁊ vestraꝝ pene iam i merores voluptatū que pestis/si volētes inuadēt
posset ⁊ ⁊ volenti temp⁹ eripi ⁊ iusta esse super p̄ciosissime rei amissi:
one q̄rimonia · D · Nō michi cupiditas tempus extorquet ⁊ sed neces:
sitas · R · Que nā (q̄so) necessitas ista est que tibi p̄ripiat qd̄ vnum ex
omibꝫ tuū est · Ita dico ⁊ diuicias/honores/potēciā/clietulas/imperia ⁊
⁊ q̄ sūt eius mōi suo iure ⁊ dat ⁊ atꝫ eripit fōtūa · temp⁹ muito nō eripit ⁊
sed ipsum p̄se sensim d̄fluit · nō vtenti paulatimq̄ cōsumit ⁊ nec ante p:
penditis q̄ cōsūptū est ⁊ nec querele sonat sere ⁊ mutiles flet temporis
amissio ⁊ ꝫ filet culpa · D · Me necessitas sola cogit tēp⁹ amittē · R ·
Quero iteꝝ que nā hec tam violenta necessitas ⁊ nisi forte dn̄oꝝ negoc:
cys implicit⁹ ⁊ tua negligis ⁊ quasi vēo nō ad hoc te sola cupiditas ⁊ in
explebilis lucri spes impellat · Pone cupiditates p̄prias · dn̄oꝝ cupidi:
tatibus nō parebis ⁊ sed hoc viros in medicabile venis in fusū ⁊ ⁊ per:
rans viscera sensum ebitat ⁊ ⁊ nō solū tempus sed libertatē vitāq̄ ip̄aꝫ

nō sēciētib⁹ eripit ⁊ qd̄ si forte/nec tuis nec alienis cupiditatib⁹ ⁊ ꝫ curis
honestiorib⁹ tue rei·p·temp⁹ impēdit·nō hec tempis amissio ⁊ ꝫ lauda:
bilis est impensa rē carā rei oim carissime ⁊ q̄ mtris sūt/largit⁹ ⁊ viri
boni ⁊ ciuis egregy ⁊ functus officō es ⁊ q̄uis nō ignorē hoies q̄tq̄d
p̄ter auaricie studiū agit vulgo tēp⁹ pditū vocare cū id demū maxime
vereq̄ sit pditū qd̄ illi studio tribuit·Et quid scim⁹/an tu q̄ popularit
pditū temp⁹ voces qd̄ si crederē omissa in curabilis morbi cura ⁊ nō iā
temp⁹ ⁊ sed te ip̄m male pditū faterer·Nā si tempus qd̄ maluerim deo
tuo nō dicā donas sed restituis qd̄ siue vera nō gerit pietate ingēs atꝫ
inextimabile lucrū scito ⁊ p parui em̄ tēpis impēdio eternitatē queris
Quis vnq̄ mercator permutacōe tā pspera vsus ē · D · Prossus alia
michi pdendi tempis causa est · R · Nō intelligo quā tu michi causā
dicas·Nā si ꝓpter iram/ꝓpter mesticiā/ꝓpter amorē/seu ꝓpter aliā ani:
mi passionē cogi/credis ⁊ fallaris·oim eadē est racō(quā auaricie dixi⁹)
oīs volūtarie nulla est violēta ⁊ qd̄ ⁊ sano placet intellectui ⁊ ⁊ acicero
ne multis in locis disputatū ⁊ crebērime repetitū est·Si nil hoꝝ est
causa ⁊ quid aliud est/q̄ torpor/⁊ ignauia·Sic ad id reūtimur(qd̄ ait
seneca)tūpissima ē iactura/q̄ p negligēciā venit · D · Vt amittā tem:
pus mesta necessitas me cogit · R · Nō dū capio quid rei sit ⁊ nā si te
hostis in vinculis habeat ⁊ si mors instat ⁊ possū(fateor actus bonos in
pedire ⁊ sed nō pios sanctosq̄ cogitat⁹ ⁊ q̄ maxime in eo statu emmēt atꝫ
efulgēt ⁊ quib⁹ in curis temp⁹ c̄te nō pdit·nec scio an alibi usq̄ minus·
Que pfecto/⁊ in doliū reguli/⁊ in thaurū phalaridis itroire possūt ⁊
⁊ in crucē theodori cyrinēsis ascēdere·Sed q̄cūq̄ te v̄teris inte vnum
annsi temporis culpa reflectit·At vos ex more naturā accusantes ⁊ q̄ vo
lubile temp⁹ fecit ⁊ cū hic nō esset eternitas·In omib⁹ vos in etipos ab:
soluitis cū rei oim soli sitis·Oīe em̄ fere temp⁹ pditis ⁊ imo picitis ⁊ ⁊
q̄si rem vilem abiectamq̄ ꝯtempnitis ⁊ qd̄ vtinā in v̄tute saltem aut gl̄a
poneret·nō in sūma semp infamia inexpiabili d̄decoē q̄quā vē q̄tquid
nō in meos vsus vertit in q̄s datum est pditū dici possit·Ad hoc sane
nasci hoiez ad hoc ei cōstat temp⁹ dari ut creatorē suū colat·amet·cogi
tet·q̄tq̄d hinc excidit pdit ⁊ haud dubie videte igit quantū pditi tēpis ⁊
est quātūq̄ nō pditi

Axillorꝝ ludo pdidi · R · Nōne tibi dixerā dū vincēs ⁊ fe:
nus id esse/nō lucrū · D · Iludo ex haust⁹ sum · R · Hic
est ludo illi mos ⁊ q̄ medicis exiguo ingesto plurimū exhau:
rire·Crede aūt michi nūc pocius gaudendū/quā dum falso
gaudio exultabas·melior est ac[illegible]s castigacō ⁊ q̄ blanda fallacia·Illud
te lucellū ad ludi voraginē vocat·hoc te dānum inde retrahet·Sacius ē

turpi freno rectū iter agē? q̄ habemis aureis preceps mdemū agi· D. Amiſi m ludo taxillo ꝙ· ℟· Vicisti m ludo mox? ſi quid egeris pfū-
dius attēdiſti? alioquī morbo mſanabili frustra remedia cōgerūt? ſi ab
hoc baratro nec te dānū reuocat, nec pudor vbi reb⁹ mil pficit? nec q̄tq̄
verbis agrediat

Ponſam michi ſentencia iudicialis eripuit· ℟· Aſt alys
ſ. fraus/alys vis apta· D· Judiciali ſentēcia ſponſam amiſi
℟· Quid doles quidā dolis/fero aly quidā qđ fediſſimū
gen⁹ auro ipas cōiuges amiſere· Nichil ꝑriū ē homi/hmc
furta ⁊ mſidie/hmc rapine/hmc p̄ces hmc p̄cia/hmc vltima rex mōs
p hāc rotam tēpaliū bonoꝝ domma volunt qđq̄ est vm⁹ fit alteri⁹?
mox ⁊ alios trāhtuꝝ qđ ſi m rebus vtilib⁹ ferēdū m dānosis ac gnib⁹
plaudendū est· Quid miri aūt volui hūana hō ipse volunt ⁊ non stat·
Sed (ut scriptū est q̄ſi flos egredit ⁊ cōterit ⁊ fugit velut vmbra/⁊
nūquā m eodē statu pmanet? tu ſponſam que rex amiſiſſe/q̄ fugiēdo
⁊ m horas decreſcendo ē aſſidue te amittis· D· Sponſam m iudicio
amiſi· ℟· Jn campo aly tuci⁹ est rure cōgredi q̄ bello/legib⁹ decē-
tare q̄ gladys? legisti/apud vgiliū inter illos lauime cōpetitoēs/q̄nta
lis ⁊ quis belli finis? victorē sponſa sequit? victū mors? tibi ſponſa
poita? ſalua est vita· D· Judex me priuauit ſponſa· ℟· Adulter
aūt raptor/forsitan te priuaſſet· leu⁹ est ſponſam amiſiſſe quā cōiugē
m illa ēm spes potit/m hac res mmó est aūt ſperare q̄ poſſeſſe rei/ſiue
ut aliter idē dicā leuior ſpei iactura q̄ rei· D· Amiſi ſpōſam m iudicō
℟· Nō amiſiſti ſed tuā non eſſe didiciſti· D· Amiſi ſponſam· ℟·
Qui amittit cōiugē multiplici eg tudine liberat· at q̄ ſponſam ſeruat/
vtrūq̄ bonū ſed ſecūdū meli⁹? Quid michi autē sit meli⁹/nullū pati
vuln⁹ quā m flicto vulneri remediū mueniſſe· huos aīoꝝ m pulſu (ut sa
tiric⁹ ait) ⁊ magna cecā q̄ cupidine ducti coniugium optatis qđ adepti
ꝑpetuis tedys ⁊ m mótalib⁹ agitetis quémonys/⁊ tamē facti pemteat
cum nō factum esse nō potest cūq̄ m efficax pemtēcia ⁊ manis est· D·
Sponſā ⁊ ſpem plis amiſi· ℟· Nolī lamēta miſtere· Jlla ēm pars
est altera ꝓpitis mortaliū voti? hic ēm ait· Cōiugiū optatis ptūq̄ vro-
ris· Aſt nō semp placitat/ſ ꝓ futra dāt ſuperi· Tenes ap⁹ a ꝑpulleū me
dauer ēsem ut latronū lapſa m manus miſſella illa virgūcula vnā triu
mptēq̄ piculi plurimū loco flectit eū cui inſederat aſellū· Jlle m adūſū
mitur q̄ ſecurū iter erat/⁊ incautā puellā m ſua dāna tendētem/tacit⁹
arguit· Quibus ita luctātib⁹ latrones quos euaſiſſe videbāt mtuemunt
a quibus mceptuitatis miſerias virgo m ſuam pricē ſtudioſa rethibitur
haud ab ſimilis mter diumā puidēciā ⁊ humanā ſtulticiā de itiné vite

huiꝰ est q̄stio. Illa futuri p̄stia eo vos agit vbi dulcia ⁊ secura sunt oīa
hec obmit̄ ceca quidem ⁊ miserys suis fauēs/inter moras sepe que vi:
tari poterāt obsequendo ⁊ credendo inopina vos mala corripiūt. D
Succubui in iudicō ⁊ amisi sponsam. R. Dignus est vicisse. Nam
duobꝰ d̄ vna muliere c̄tantibꝰ q̄ mulierē hꝫ is p̄didit/q̄ vicit is ē victꝰ/
qui vincit̄ is est victor ac liber

Vxorem heu p̄didi. R. O p̄posceris ingeniū stupēdumq̄
hoīez q̄ vxoris infunē lugeat saltet in nupcys. D. Vxorē
p̄didi. R. O demēs hymeneū cane nūc in tēpus corona:
tum victum vidimꝰ/digniorib̄ iam sertis actingē magno
p̄lio vicisti? ⁊ longa obsidione libratus es. D. Vxorem p̄didi. R.
Sic dicis p̄didi? quā q̄ febrē p̄didit aut scabiē. Est vbi p̄didisse lucri
species sit. D. Vxorē p̄didi. R. Nūquā tibi fortassis opiniorem
questū vna lux attulit q̄ntis cōpedib̄ elapsus es? quāto naufragio eua
tasti. D. Sed vxorem bonā p̄didi. R. Solent id q̄dem oīs dicē
⁊ q̄ cōtrariū sciūt. Ego aūt ⁊ si bona vxor uel omīo mulier bona raꝝ
mirumq̄ animal sit in terris? vitan de tamē altricacōis causa p̄miserim
vxorem tibi qualē dicis amissam/neq̄ ideo respond bo q̄ olim dū hec
eadē questio agēt̄ apud senecā respondi posse te aliā bonā uł si feceras
facē uł si mueneras muenire. Muto sentēciā nolo te sepiꝰ rē p̄iculosis:
simā retentare qd̄ ⁊ si seł bene cesserit? stulte repetit̄ ciciꝰ centum sui
sil̄es muliere mala q̄ vnā bona repiret. Quāobrē q̄ malā habuit sil̄ez
timeat? at q̄ bonā sil̄ez ne speret. Sed vterq̄ ille adūsit̄z cumulare h̄
p̄speritatē suā d̄ formare caueat. Sic in oēz casum secūdo diuigio absti:
nēdū. Tu nūc gº si ut ais bonā diugē amisisti p̄terito pociꝰ gratulare
quā futuri spē cōcipias/neq̄ q̄ puppe integra litis attigeris crebro na:
uiculā ventis credas. D. Cōiugij vinculū q̄ tenebra mors dissoluit
R. Noli te rūsus in nectere cogita? quā optabilis q̄q̄ in cōpabilis
sit libertas. ⁊ cōsiliū ciceronis āplectere/qui vxorē viuacissimā ⁊ adū:
sus quā frustra mortis auxiliū exspectādū esset? dum repudio dimisisset
hortātibꝰ amicis ut aliā duceret. nō posse sil̄ se vxori/⁊ sapiencie studio
dare operā? respondit. Vxorē bonā p̄didi. R. Quid si hoc etiā nō
iactura? sed lucꝝ ⁊ magni fuga p̄iculi est ut eni sit bonā repire cōstātē
vbi querimꝰ/notū illud sūmi vatis variū semp ⁊ mutabile animal. D
Vxorē bonā/ac iuuenili euo floridā amisi. R. Parū nego notū fe:
mmei mores sūt q̄ multas pudicissimas adolescentulas impudicas? ac
lasciuas anus vidimꝰ. Ardor nempe libidinis quociēs vetule ossibus
incubuit. quasi ignis in ligno arido violētius estuat? uł instantē gº vi:
te mutacōez. uł ut inde p̄iculū non esset vēture vtiq̄ senectutis pondꝰ/

ac fastidiū declinasti. ḡue iuuenibꝫ cōiugij iugū senibꝫ ḡuissimū duꝝ im:
portabile. D. Amisi iuuenē vxorē. R. Seu ꝓles diugio queritꝫ/
seu voluptas q̊ꝝ alteꝝ mariti ē/alteꝝ adulteri/ad vtrūlibꝫ apcior iu:
uentus? siue his aūt ab vxore ꝑceptis/siue hoꝝ altero eo illam ꝑuenire
optabas. vbi in habilis ad vtrumqꝫ esset siue ad hec natura in habilem
senio fieri posse habilem sperabas. qd̄ nisi votū suꝑuacuū spes insulsa
est. D. Amissa dulci cōiuge solus sū. R. Inuidiosa vero solitudo
est/malis caruisse comitibꝫ? Vacuo nichil est mollius cubili? nichil du:
rius occupato animis dulces somnos/ꝛ vigilias honestas amantibꝰ
honestūqꝫ aliq̄d altūqꝫ v̄santibꝰ nil egregijs ceptis in festius muliebri
cōsorcio. nec me fugit quid adūsus hec dici solet ab his quos miserie
delectant sue matrimonioꝝ inquiūt ex ꝑtes/matrimonia cōdēpnāt. ꝛ(
ut est in ꝓūbio vulgari) vxorē v̄berat q̄ non habꝫ eo cōtra nullos d̄ cō:
iugio q̄ri solitos audiui? nisi qui sarcinā cōiugij ꝑtulissent. D. Cōiu:
gem amisi optimā. R. Et q̄ optime queqꝫ viroꝝ amantissime videt
zelo ac suspicionibꝫ aliquādo ceteris acrius mardescūt quo incendio cō:
flagraē pacē domesticā est necesse. Quorsū igitꝫ querele? ꝑdidisti vxo:
rem. inuenisti libertatē/celibatū/pacē somnū/requiē iā trāquillā sine
litigio noctem ages. D. Sine vxore sū. R. Et sine adūsario. Jā
tui reꝝqꝫ dn̄s tuaꝝ esse incipis. ante lucē lectulo matutinꝰ domo egre:
di ꝛ vespertinꝰ regredi solus aut cū q̄bus voles totos dies agē nul:
lo racionū exactore ꝑmitteris. D. Vxorē ꝑdidi. R. Perdita dudū
ac repudiata requies incubiculū reuocāda erit. Illa tibi vxore qualibꝫ
vtilior comes. D. Vxorē bonā ac decorā ꝑdidi. R. Stulti est con:
pedes suas q̄uis areas amare

Xorē pacior molestā. R. Felicius amisisses/at qui modo
ꝑditā q̄rebare. D Vxorem pacior inquietā. R. Primo
v erori venia forsan aut miseracō. secūdo nō nisi odiū debetur
Et quē vna vxor non castigat dignꝰ est ꝑlibꝫ. D. Infestā
pacior vxorē. R. In alys vtrūqꝫ fortunā culpes. In vxore aūt ꝛ ꝑ:
sertim altera nō aliū quā teipm hoc tibi malū tu fecisti. D. Vxorem
pacior ꝓcacē. R. Vdas succende paleas/tegulas frange. de reliquo
tibi ꝓuisū est. Ita vero cumulate? que te domo pellāt aderūt fumꝰ sti:
licidiū atꝫ vxor. D. Iludis ego torqueō? ut q̄ ꝑfidā pacior vxorē. R
Jam ꝑiculo res nō vacat. vxor agomenonē. vxor affricanū morti dedit
ut amphiaraū? ut deiphebū? ut samsonē sileā aliosqꝫ q̊s numerare lon:
gum est. Illi quidē ꝓrsus innumerabiles quos vxoēs nec mori cogūt
nec viuere paciunt. D. Mala michi notissima explicas/remediū q̄ro
R. Erūt qui suadeāt ut castiges ꝛ prauos mores ad rectū reuoces?

totū te huic vni negocio impendas. Ego aūt quid? castigandā uxorem
si castigādo ꝓficias? nō nego. Si id frustra est sola restat paciētia hac
armare/ qdq; muit⁹ faceres volēs facias. Est varonis satira mem ꝓpeā
vocant? d officio mariti. Ibi d hac re illi⁹ docti viri cōsiliū breue? sed
efficax his verbis exp̄ssum leges viciū vxoris aut tollendū. i. cōrigendū
aut ferendum est. Et dicti rō breuis q̄ sed elegās hec affert. Qui toll'
viciū (inquit) vxorē cōmodiorē p̄stat/ q̄ fert? sese meliorē facit? qd dictū
scriptores aly sic interp̄tati sūt eiusmodi viciū vxoris si corrigi nō pos:
sit ferendū esse qd fieri a viro salua possit honestate. Qd vicia nempe
flagicys leuiora sint? eāq; nō aliā sentēciā fuisse varaonis. D. ꝓcax
⁊ morosa est vxor. R. Fere mores si mutari nequiūt? ⁊ qualiter fo
ris viuas domi disce cū socrate ⁊ si ille duas simul ꝑtulit vnā fer/ aly
plures. vni ne succūbas sarcine. D. molestā vxorē habeo. R. Cui
vero nō possit vxor molesta cōtingē nisi qui se nupcys constanter ab:
stineat? cū ⁊ adriano principi ⁊ q° nil alcius nil mici⁹ augusto sabina
illi huic stribonia vtraq; ꝯiunx dura/ ac ꝑūsa? moribusq; asperis digna
repudio? ⁊ cathoni censorio tam regidi tāquā muicti animi viro pau:
la q̄dam viuolēta vxor? ac supba cōtigerit quod mireris. humili etiā or
ta ꝓgenie nequis hoim speret ignobilitate uł inopia/ uł oino aliter q̄
ꝑpetuo celibatu cōiugij subterfugisse molestias ꝫ quas fuga nō eua:
serit paciencia ꝑferēdas sciat? nec luctādo nec calcitrādo se torqueat ac
iugum sponte susceptū iactabūd⁹ ex aspet. D. Inportunā ꝓrsus ⁊
indomitā fero vxorē. R. Hene agis? ferēdū est etenī qd deponi ne:
quit ⁊ si p̄mat. D. Molestissimā habeo vxorē. R. Habes vnde
pacientie laudem q̄ras. vnde distas req̄em optare. vnde ꝑegrinari ames
reditūq; oderis vbi vocē exēceas ac bacillū

r 42

Vxor michi pripit. R. Violentū om̄e molestū pacienti fa:
teor? ac res ipsa/ si ꝑ se illā extimes/ q̄ queso? tante molestie
causam habet cum ꝓfecto si importuna est vxor eius amissio
magni oneris sit leuamē. D. rapta est cōiūx. R. Si in:
cōmodū cōpis/ curāti p̄miū debet? quid non leuanti ai angores ac mo:
lestias debeat? Si quis tibi medic⁹ tercianā febrē abstulisset? ⁊ g̃ciā
illi habēs ⁊ p̄ciū dares? quid nūc facias cōtinuā auferrenti? D. rapta
est vxor. R. Nescis quid raptori debeas? Cura ingens? indecisiuq;
litigiū vna cū ꝯiuge forsitan ⁊ graue ꝑiculū tue dom⁹ limē excesserit.
Multi ꝑierūt q̄ vixissēt/ si uł raptu uł aliter cōiugib⁹ caruissent. Inter
vite mala nichil pei⁹ quā itestina discrimīa. D. rapta vxor abyt. R.
Si coacta iuit ignoscito. at si volens vno actu duplex tibi q̄rit vindicta
nā ⁊ adultera suū ad tortorē abijt? ⁊ ille tuū vir⁹ suā trāstulit idomū?

qualē em̄ mecho speret q̄ talis fuerit marito · D · Vxor cum raptore libens abyt · R · Sine paululū adulteri quidē alteri⁹ fastidiū nō longa dies attulerit · Si ante flagiciū cogitarēt hoies ⁊ nō eo usq̄ ad peccandū p̄cipites essent · Nūc feruidos appetit⁹ sera dānat peitēcia · Nil nisi p⁹ factū cernitis ⁊ a tergo oc̄los habetis ⁊ ceca frons ē · D · Rapta est vxor michi · R · Hoc gen⁹ iniurie nec reges euadere potuerūt ⁊ syphaei masmissa / ⁊ philippo herodes suam abstulit · D · Rapta michi est cōiūx · R · Quod sel̄ tibi / accidit menelao

Impudica vxor michi domi est · R · mallem rapta eēt ⁊ aut etiā importūa moribusq̄ asperis poci⁹ quā lasciuis ac t̄pib⁹ ferenda tamē oia ingenti uisu ⁊ ingentiq̄ aīo ⁊ rer̄ mortalium cōtēptoē · innumerabiles sūt hoīm miserie quibus omib⁹ vna v̄tus obicit̄ · D · Impudica michi est vxor · R · Pudicicia insignis imperiosas efficit matronas · Nichil metuit q̄ sibi nichil est constia ⁊ huic malo igit̄ ⁊ hoc saltem boni inest / esse iam molesta min⁹ incipiet / minusq̄ insolēs · lesa em̄ cōsciēcia femineū p̄mit aī tumorē ⁊ ⁊ sepe obsequēcior in reliquis viro est q̄ se meminit impudicā · D · Ilasciua ē vxor R · Nō mirādū si formosa nō curandū si d̄formis · D · Vxor impudica est · R · Pulcra dū limē vxor subit · subire debet aīm illud satirici rara est adeo ꝯcordia forme atq̄ pudicicie · nam si t̄pis insaniat ꝓpe gaudendū est causam adeē diuorcy · D · adultera vxor est · · Adultiū sepe quidē equo ardēci⁹ expetiti cōiugij / sepe vnū alteri⁹ adultery pena est eo q̄ iustior si multor̄ · cogita an tu vnquā aly feceris · Vnde hoc tibi fieri nūc ab alio dignū sit iniusta em̄ ac impudens est querela pati qd̄ fecerit indignātis ⁊ ab a° expectare alteri qd̄ feceris · lex iubet moralis ⁊ facere alys qd̄ tibi fieri velis · Sanctū adeo dogma est ut illud ꝓfani etiā cogēte sentēcie g̃uitate atq̄ eq̄tate laudauerīt · Sed mortalis petulancie licencia / legū salubriū obrogatrix ⁊ om̄e fas nephasq̄ cōfūd⁹ itaq̄ passim adulteri occūsant q̄ cū thalamos vicinor̄ cōiugiaq̄ fedauerīt ⁊ suas interim cōiuges ul̄ in publico cerni noluit ⁊ ⁊ si quis in illas oculū d̄flexit insaniāt · sic seuer⁹ alys sic indulgens sibi / sic iniquus rer̄ arbiter quisq̄ est · D · Cōiugalis michi vides frangit̄ · R · Vide ne tu hanc alys nō maritis tantū sed vxori tue fregeris · Nā sunt q̄ ab vxore exigūt qd̄ nō p̄stāt ⁊ q̄ lasciuiā suā titulo ūbaītatis excusent / alienū · ut g̃uissimū scelus seuerissime puniētes / q̄ cūcta sibi cū p̄miserint ⁊ cūcta alys negēt · Iniquissimi iudices q̄ d̄ pudicicia iudicēt impudici Impune passim agūt omnia ⁊ ceu saluti legib⁹ vagine libidine rapiūt̄ · Vxor oculū si parūper inflexerit adultery rea fit q̄si vero dn̄i non mariti ip̄i quidem · Ille aūt non vxoēs diuine atq̄ humane dom⁹ socie ⁊ sed capte

ex hostibꝫ aut ēpte p̄cio sint ācille ⁊ cū ⁊ si obsequy plustulū · fidei nichil
plus tua tibi cōiūx debeat q̄ tu sibi · par debitū equꝰ amor mutua cō:
iugy fides est · Nō excuso vxores ⁊ viros arguo / primāq̄ illis culpe ꝑtē
tribuo · ꝑ sepe em̄ vxori dux atꝫ exemplum lasciuie vir fuit ⁊ inde mali
ꝓcessit miciū ⁊ vnde remediū debebat · quāuis aūt pudor femine ꝓpriꝰ /
viro c̄te prudēcia atꝫ cōstancia sua esse debet · Itaqꝫ omis in viro quā i
mulie demēcia aiq̄ leuitas eo est fedior / quo viro deita magis est graui:
tas · D · Cōiugis · Adulterio mestus sum · R · Vsitatus dolor · vetꝰ
iniuria · nec minꝰ crebra vix crebrior cōiugy quā adultery est vsus · de:
niq̄ hoc est q̄ (ut ait quidā) nec ꝑmitti nec ꝓhiberi potest quia scilꝫ al:
terꝫ honestas / libido alterꝫ fieri vetat · tu ne tibi gᵒfeminā vnā tuā totā
atꝫ itegrā voluisti ⁊ qd̄ nec ferocissimis tyrānorꝫ nec regū maximis tua
potuit etate cōtingere ⁊ nec p̄ori potuerat · mitto recensia ne quos fōte
p̄ncium offendā ⁊ tucius est herculē ferire ⁊ q̄ villicū · nec vero cūcta ve:
terꝫ attingā formidatissimorꝫ sūmorꝫq̄ hoīm fame partem · Nosci aūt
hisq̄ ⁊ ul̄ insilencio gemitū tuū frena · alioquin vrbē lustra structare vi:
cinā dextra leuaqꝫ aderūt / qui ul̄ neglectū igeniū calcatāqꝫ thori fidem
lugeat / ul̄ ignari soli vulgo noti d̄decoris rideāt · Crebriora illa quidem
nūq̄qꝫ non auribꝫ mō sed oculis q̄cūqꝫ trarꝫ ꝑrexeris de futura at maio
ribus maior inest cōsolacō · reges cogita quos vidisti ⁊ ac trarꝫ dn̄os de
hinc scriptis famaqꝫ cognitos recōdaē respice ⁊ arturi fabulā ⁊ histo:
rias reliquorꝫ · In mentē redeat ⁊ olimpias philippi · cleopet̄ ptolomei ·
agamenonis clitemestra · menelai heleā · pasiphe minois · phedra thesei
ne ue ipsam urbem romā olim q̄ dū qd̄dam q̄si pudicicie tpl̄m esset ⁊
mali huiꝰ exptē credas · redeat ad memoriā · metella vxor · Sille illiꝰ ⁊
qui si eius nosset adulteria / nō tātum rome (ꝑqꝫ oēꝫ ytaliā vulgata) ꝫ
que athenis iā ac ꝑ greciā cantabāt minime (ut arbitror) felicis nomen
sibi ꝓrsus indebitū vsūpasset · post hāc iulia agrippe quā huic afflectio
viri virtus huic maiestasq̄ patris abstēsisse debuerat ⁊ sil̄q̄ huiꝰ filia ⁊
nomine ⁊ lasciuia matri par harꝫqꝫ seu vite seu fortūe vestigys herēs
Julia seueri / nō sat pudicicie faustū nomen · Quid cōiugē domiciani ⁊
quid herculanillā claudy ⁊ seu quando hic adulterarꝫ fortinatꝰ cōiugū
princeps fuit · Eiusdē messalmā sūmū imperij ꝓbriū loquar que secōdē
virū / ac cesareū deserens cubile noctu luphanaria c̄cuibat ⁊ illa faciens
que referri etiam pudor ꝓhibet · Quid has ego ⁊ q̄d ve alias stringā ⁊
seu quis fornix augustis mētricibꝫ nō augustꝰ sit ⁊ quarꝫ cōēmoracō fa:
teor nec honesta est / nec ulla exptē adultery crimen leuat ⁊ quin pocius
grauat · habet tamē haud sperādā cōsolacōis efficaciā sil̄itudo cōspecta
miserie ac paritas erūnarꝫ · non q̄ alieno quisq̄ nisi maniuolus delectet

malo ⁊ sed q̄ humilioris fortune hoīez indignāter pati q̄ue tociēs mūdi
dn̄os passos nouit/ uł nō ferenda mollicies uł supbia videat̄ toleranda
cuiq; sua sors illa equius q̄ cōmuīs paruis constat ac maximis inuidio:
sissimisq; mortaliū ꝓinde nō hoīb; tantū nuptas ⁊ sed deo etiā d̄sponsa:
tas in h̄ flagicia labi solitas ⁊ vides proch pudor. nec tāti sponsi reuerē:
cia īfelicē p̄cipitēq; aīaz frenat. Cui aūt partz effrenis ac rabida libido ⁊
que nec celo parcit nec celestēq; metuit vindictā ⁊ seu quib; abstineat/
q̄ nec deo sacratis corporib; abstinēdū censet ⁊ Nec vero tantū hac eta:
te monstra hec tā feda libidinū cernūt ⁊ q̄uis nulla vnq̄ recto iudicō fe:
diora esse potuerīt/ lesiq; maioris irā merita. Sed euo illo quo ita ꝓdi
gum scelus erat/ ut nūc v̄tus visa eq̄dē ac punita noscimur ⁊ v̄gines ipse
vescales quaꝝ exactissime castitati tribunitiaz ac cēsoriā potestatē cesis:
se nō puduit quas suoꝝ triūphanciū cūrib⁹ insedisse/ ne aquoq̄ forte
triūphus impediret̄ quas postremo noxios casu obuios a supplicio re:
traxisse/ legūq; ⁊ capitalis sentencie vim fregisse sola v̄ginitatis maies
tate cōperim⁹ quaꝝ p̄teria exdiūso nō facim⁹ tantū turpe/ sed habit⁹
aut ꝫmo liberior pena graui atz infamia nō carebat. Et honoris ⁊ de:
coris in memores ⁊ terroēs incesti ree dānateq; ⁊ d̄fosse sub t̄ram vi:
ue ꝑ historias occūsabāt. j. nūc tot exēplis ⁊ tā claris ⁊ tam sacris ob:
rutus intanta pudicicie ruina tot ꝓbris illustriū cōcussam paululū hui:
lioris cubiculi fidē defle. D. Vxor adultera est. R. Id non nullis
mutande in melius vite causa fuit q̄ maritali cōpede liberati reiectoq;
g̃ui faste ire alci⁹ ceperūt. q̄d te vetat vxoris feditatē p̄mū tibi quoq;
gradum facē/ ad vite liberioris ascēsū ⁊ Sepe pond⁹ ⁊ sepe ⁊ comes/
pedes expeditissimos retardauit. Ibis ocius q̄cumq; decreuēis sol⁹ ac
vacu⁹. D. Turpitudine vxoris īfamor. R. Ex alieno peccato dā:
num dolorq; nasci potest ⁊ non infamia. sicut ex aliena v̄tute gaudiū nō
gloria tua te v̄tus ⁊ aut viciū gloriosū efficiet ⁊ aut īfamē. D. Cōiugis
vxor infamia. R. Vel sile uł fuge uł vlcisté mediū fecit ille vir sanct⁹
nact⁹ de simplicitate agnomine ⁊ ꝓfecto p̄mū molle nimis t̄ciū p̄duꝝ
mediū honesti humaneq; cōsily videat̄ his p̄sertim q̄ꝝ media itidem ē
fortuna ⁊ nā supbis. potentib;. frustra lex ponit̄. volūtas. libido. ira. im:
pet⁹. hec potētis insolēcie leges sūt. om̄e vlc⁹ ferro restidendū putant.
Multa sūt aūt q̄ nō ferro egeāt sed fomentis. D. Impudica ē vxor
R. Si pati eligis etas fortassis illā franget ⁊ labor ⁊ fily ⁊ morbi
⁊ rei familiaris augustia q̄busdā frenū vtile pudor fuit. D. Vxor in
famis abyt. R. Opta ⁊ ne redeat. ne abierit serū votū. D. Vxor
adulteꝝ est secuta. R. malles ne tuū i cubiculū adulteꝝ induxisset ⁊
hic saltem pudor inpudice fuit/ t̄pem vitā ꝓcul agere pepercit oculis

erubuitq; p̄senciā tuam. Impudiciciam potes accusare non fugā. D
Feda vxor abyt. R. Si hoc doles? dign⁹ es ut manserit. dign⁹ ut
redeat?

r 44 Terilis vxor est michi. R. Vnum cōiugalis incōmodi
remediū sterilitas obsequiosas facit atq; huiles/q̄ plurimos
parit/iam non vxorē se credit esse/sed dñaz/sterilis aūt flet
⁊ tacet. Aima helchane memisti. D. Vxor michi sterilis
obtigit. R. modo de cōiugis impudicicia querebaris nūc sterilitate
ꝯquerēis. At q̄ si ea querimonia iusta fuit hec iniusta est. Expedit impu
dica viro ut sterilis vxor sit ne pascat filios alienos qd̄ est in oi vxoris
iniuria ac feditate durissimū si miserū vxor adultera miserrimū fecūda
facit. D. Vxor est sterilis. R. Quid g⁹ tu puerperā euilantē audi:
re ⁊ nutrices litigantes ⁊ vagiētes īfantulos maluisses? sterilitas oia
tedia hec submouit. D. Sterilis uxor est. R. Vide ne qd̄ mlti fa:
ciūt viciū tuū alteri obicias. multi vni viro nupte vise steriles/nupte p⁹
alys pepere. D. Sterilis est vxor. R. Quid scis qualē tibi filium
parēt si fecūda esset q̄rūdam ꝑtes fecūditatē odiosam ⁊ sterilitatē fecit
optabilem/nō tulisset imperiū romanū portenta illa feralia gaiū cali:
gulā/neronē cōmodū bassionū. si germanic⁹ si domici⁹/si marcus an:
thoni⁹ si septim⁹ seuer⁹ aut nlas vxores aut stereles habuissēt

r 45 Elicata nimis est filia. R. Duas
o se habere filias delicatas sed ferēdas tamē/rem publicam
scilz ⁊ iuliā dicere solitus fert augustus cesar/ Julieq; aim
letū quidē usq; ad speciē ꝓcacitatis ꝫ reatu libeꝝ. Inutraq;
tamen ita senciēs princeps sapiētissim⁹ fallebat/nā ⁊ res publica iam
pridem ab illa sua prista v̄tute fōnicari cepat ⁊ filia nō tam delicata q̄
ꝓbris solū patrē latentib⁹ d̄formata erat/q̄ tandē sero licet eruperūt/
secūdū tamē hanc sentenciā delicata potest esse filia sed pudica/qd̄ ut
ꝑmiserim/negari illud c̄te non potest pronū ⁊ breue iter ad īpudiciciā
esse delicias. D. Filia lasciuire incipit. R. Occūre pricipys/dura
ferro tenera digitis cōuellūt/q̄ sibi ul alteri habitum q̄rit ateneris ānis
incipiat/facile ⁊ tractāt mollia ⁊ flectunt. D. Nasciuire incipit filia.
R. Nautas dapes ⁊ vestes illi molles ac fulgidas ānulosq; ⁊ armil
las detrahe ⁊ q̄dq̄t est aliud quo ⁊ ipsa sibi placet ⁊ placē alys studet
obice illi domasticas curas pensa acus/⁊ colus/⁊ si quid est opis ꝙ su:
aues ⁊ molles man⁹ incallū duret. Seduc eā a spectacul a cōcūsu po:
puli/festis etiā dieb⁹ domi illam cōtineri nullum vagis ac discolis co:
gitatib⁹ temp⁹ linque. Occupacō ⁊ labor ⁊ inculcōr habit⁹ ⁊ victus
asperior ⁊ secessus inq; vnū aliq̄t iugis intencō. Ad hec testis carus ac

verēdus frequēs admonicō/dulces mine/ ⁊ si quādo res exigat aspere/ hæ sūt castitatis adūsus impudēciā sere ac vectes q̄ ⁊ insultantes ociose animo passione arceāt ⁊ ingressas eiciāt. D. Filia impudica est. R. Ecclesiasticū cōsiliū sup filiā luxuriosam ꝯfirma custodiā ne quādo faciat te in oꝓbriū venire. Et si aūt nichil pene tristius pati possis/modo tamen paterni officy nichil obmiseris. Est vnde mestū te soleris/tuus em̄ esse potest dolor sed non pudor q̄dem nec crimē/nā p̄cipitē in libidines aīm frenare difficile est valde. Et nisi deus ip̄e manū adhibeat impossibile hoim/tantus est em̄ impetus tamq̄ effrenis ut ꝯ eū frustra sepe numero parentes frustra ⁊ fr̄es frustra ipse etiā vir laboret/neq; id miris cū sit scriptū aliter nō posse esse cōtinēs nisi deus d̄derit. Neue hinc ipudicicie excusacō illa sit dat hoc deꝰ pia fide poscētibꝫ q̄tquid in se est/ad intentibꝫ ac scientibꝰ cuiꝰ sit hoc donū riteq; ⁊ ip̄m extimātibus ⁊ auctorē. D. Filia adultéa est. R. Si nupta habes ꝑticipē generꝝ doloris/habes ⁊ ipsum cesarem augustū/ ⁊ iniurie comitem ⁊ vlcionis exemplū

a Alieno crimie infamor. R. Dicebā mō ⁊ est alieni te c̄mis dolor attingē potest/nō infamia vera loquor/falsa em̄ ut sit dura/durabilis nō erit ⁊ īfamiā ⁊ gloriā ut longeua sit tuo ut q̄dem exagello cū aīi ꝓpria vite falce messueris. D. Alieno c̄mie mestus sū. R. Credo hercle esto aūt tua letus innocencia/ nisi magis alieno tangeris q̄ tuo/nō ut patri moysi hēditas sic ⁊ fame est/ ⁊ si esset/repudiari posset onerosam ⁊ infamē hēdi atē adire nēo cogit/nūc ut dixi noīm successio nulla est/nulla agnacionū aut cognacionū gradꝰ/hac in re seu tu claris tibi/seu tu fuscū nomē optaueris/ A te illud nō ab alio petēdū erit tuis opus est meritis quādoquidē alienis nec fedari potes nec ornari. Quid cabellionē aspicis? q̄d testantē? quid amātissimo clarissimoq; sem tuo fidis? seu quid horres obscurꝝ. Nec verū decus inde nec d̄decus nō legat fama sed q̄rit. D. Meorꝝ grauor infamia. R. Immo q̄dē tua te p̄mit opinio humane miserie radix ingens pone illā/falso faste leuaberis. D. meorꝝ c̄minibꝰ infamor. R. Nego id quidē fieri posse ꝫ ut fateor p̄stat tamē alienis te flagicys infamē esse q̄ alios tuis multo est em̄ grauiꝰ peccati pondus quā infamie/vbi peccatū illic miseria vera est/contra aūt/falsa infamia vere miserie nichil fl̄a gloria multū plebeios licet animos illa pungat hec mulceat. D. meorꝝ infamia non tangi nequeo. R. Tangi piū sterni miserū atꝫ ignauū/deinde dū reliquie spei sūt/sūmo studio tuorū fame/atꝫ inde suscepte ꝑtūbacioni tue cōsule/si spes omis abierit illis omissis solicitudinē atꝫ angores deponēdos censeo/nā ⁊ incenssū inti

⁊ tristine materiā aucupari par demēcia est · Seruilibus ꝓbris notor
R · meritā paciēcie penā luis/cū diluuere notā possis/scelerū pulsis
auctoribus · D · At meoꝝ q̄ tā facile pelli nequnt uror probris · R
Quoꝝ queso ⁊ parētum castigacō filys nullo iure ꝑmissa ē · Inde tibi
igit̄ nichil infame quin poci⁹ recto iudicō quasi quidā fulgor extene:
bris nasci potest · Nā cū v̄tutis ꝓpriū difficultas sit/multo difficilius ē
obscuris quā claris ducibus rectū iter tenuisse · Sin vxoris quid hic
vero te agē oporteat/⁊ quoꝝ ꝓ re medio memmisse paulo supra mo:
nui · Sinatorū respice qui viri quos filios habuere/fabius maximus
ac stipio affrican⁹ ⁊ pompei⁹ magnus ⁊ nō em̄ impy atꝫ opū ꝫ etatis
⁊ glorie sequor ordinē/quē aut vespasian⁹ multū ⁊ aut aureli⁹ antho:
nius vnicū ⁊ aut seuer⁹ p̄mū ⁊ quos in genē alio hortensi⁹ ac cycero ⁊
quā postrēo filiā august⁹ cesar ⁊ aut quē filiū ḡmanic⁹ ⁊ magna de luce
magnas tenebras videbis ⁊ intelliges/hoc ꝓlis in fortunū/in altissi:
mū v̄tutis ac glorie culmē/nescio quidē vnde ꝫ i maximā quāqꝫ familiā
suo iure familiari⁹ scandere/⁊ cuiqꝫ suas vomitas domi esse ul̄ igno:
tas vicinie ul̄ neglectas nec fratrū nepotūqꝫ derāt exēpla · Illa posui q̄ꝝ
quo ꝓprio es ḡuior videri pudor solet oīm vna est regula · Alteri⁹ q̄sq̄s
ille sit maculas alteri⁹ nō obstare fulgoribꝫ

Ea p̄mor infamia · R · Timui tua
ne cōsciētia p̄mereris · D · īfamia p̄mō ḡui · R · Si iusta
non infamiā sed infamie cāꝫ defle · Sin iniusta erores hoīm
alto aīo ꝓculcās tua te cōsciētia solare · D · Graui īfamia
laboro · R · Ventoso fasce suspiras sic suapte natura leuē sarcinā fe:
rētis/imbecillitas ḡuem facit · D · Grauis in meū nomē surget infa:
mia · R · refert quibus orta radicibꝫ/si veris viuet/augebit̄ ⁊ alioqum
mox arescet/⁊ defluet · D · magna michi infamia conflata est · R ·
Hene ais cōflata/flatus est em̄ fama sepe etiā in puri oris q̄ vos adeo
quatit ac territat/atq̄ magna infami magne fame prīcipū multis fuit/
puduit vulg⁹/⁊ ut iure suo errori adderet errorē/rebusqꝫ modo cūctis
excluderet/in modicā infamiā in modicis laudibꝫ tandē vicit · D · mul:
ta vndiqꝫ pulsor infamia · R · Circū flantib⁹ ventis importū redi/⁊
ab auriū ꝓcellis incubiculū cordis ingredere/cui si tranquillitas sua ē
habes vbi iurgioris fessus req̄escas ⁊ ut dici solꝫ/i sinu gaudeas · D
Fusca fama sed cōsciētia clara sū · R · Tu ne igit̄ fama eē clarissima
cōsciētia turpi cupēs atꝫ obscura ⁊ ita ut penit⁹ verū est ill⁹ flacti/fal:
sus honor iuuat/⁊ mendax infamia terret · O rem fanā/vera quidē ⁊
iuuare possūt ⁊ terrere/vmbras metuē non est viri · D · Infamie sar:
cina ingens est · R · Si flāgicio collecta ḡuis fateor/si casu facilis si

honesti studio gloziosa/siquidē bonis artib⁹ quesita infamia laus est in-
sultēt fatui/tu insilencō gloziare vtutem abditā quo nullū mai⁹ fame
p̄cio aparasti is vtutis cultor ver⁹ est/qui in illa nichil peint⁹ p̄ter illā
cogitat. Sed cū reliquor clar⁹ tamē clarissim⁹ est cōtēptus fame vtu-
tis studio susceptus cū pfecto fama viris fortibus/non auro tantū sed
vita etiā sit carior/q̄ amore vtutis hanc spreuēit/is spreturus oia credi
debēt/q̄ p̄clarū sed p rarū scito/q̄nq̄dem magna ps eor q̄ videri volūt
vtuti operā dare fama et⁹ ap̄hensa/sic cōfestim in actione lentescāt ut
intelligi dēt vnū hoc illos qd ap̄hēderūt intendisse. D. Multi q̄uit
me infamāt. H. Plures olim fabiū maximū ⁊ gaiū ifamabāt pluēs
etiā affricanū q̄ res illis eximiā in gloziā vsa est cōmunē cū talib⁹ viris
sortem queri desine/paucissimis accidit/omni infamia semp caruisse/d-
licatissima res est fama bois ⁊ q̄ sepe rubigine leuib⁹ cōtrahit excausis/
⁊ ad sūmā ut ml clari⁹ fama est. Sic ml obscurari prius/milq⁹ pegri-
na⁹ ut sic dixerim capacius impressionū. D. Graui vror infamia. H.
Pestis hec verēdis maxime in festa noibus/viris quoq⁹ stissimis non
pepcit quor priceps ois expers culpe ⁊ ipse tamē abimpis infamat⁹
ostēdit mali hui⁹ in mumitatē q̄ nec deo obtigisset homib⁹ nō sperādū
D. Dura atteror infamia. H. Virtutē inuidia nō tēptari vix possi-
bile dixerim sufficiat nō cōuelli. Sime gloziā cū obtrectacōe collidi/si
pura fi solida est splēdescet attrita. D. Aeri veror ifamia. H. Vul-
garis aura cecis ignorācie pulsa turbimb⁹ sūma rer cacumina vēberat/
sed nō quatit/ul fi forte quaciat nō eútit. Excellēcie tibi cuiuspiam fig-
nū sit in vulgi linguas quasi mstopulos incidisse/humilia em ⁊ éca tram
despsa noia nec pclare laudis lumē excipiūt/nec magne infamie tempes-
tatem sepe qd spernit/⁊ quiescit. D. male de me vulgus loquit. H.
Bene q̄ i linguas/nō icalamos incúristi/vehemens vulgi fimo est/⁊
mime diuturn⁹/leuib⁹ aut falsis orta causis/breuia sint oportz/tacebūt
cum multa latrauerit/fatigari cici⁹ solent q̄ cepere feruēci⁹. D. Vul-
gi linguis exagitor. H. Quid fi oratoris aut poete ul historici infigt
mis in stilū impegisses? ut multi olim quos infames posteritati ēditos
inimici eloquētia vidim⁹/ut sicut nobile michi suspiriū alexādri regis
homer eatide muidētis/sic metus nobilis alexandri pricipis videatur/
lratos disertosq⁹ hoies ne qd de se asperū scriberēt formidātis/q̄q̄ n⁹
lratis obtrectatoribus succūbēdū/sed ul pari stillo refelenda calūnia qd
tullius/crispo qd demochenes. Eschini/qd inumerabilib⁹ fecit catho/
ul infigni fiducia ⁊ oīne threat⁹ supāte animi testimonio resistendū eēt
dicēdūq⁹ q̄ caluo vatini⁹ p orante/nō q̄ ipse disert⁹ id ēco ego dam-
nādus sū. At nūc piculi michil est siquidē vulgus ut mltū strepat q̄ diu

tamē id faciēt/cito uł volēs uł coactus desinet venit dies q̄ strepiduł/
his cicadis loquacibꝫq̄ silenciū pacis ponat · D · malā famā apud vul:
gus habeo · R · Vt apud te ip̄m · utq̄ apud bonos/bonā ac ꝑpetuā
vtrāq̄ habeas emitere · Nempe ista quā queréis euanescet mane genꝰ
ac trepidū mortales ⁊ quid ad uos uł adulanciū uł detrahēcium breue
iustud ⁊ obscuꝝ mūmur ⁊ veniēt q̄ liberiꝰ iudicēt · atꝫ equiꝰ/⁊ q̄ sūt iq̄:
es hi iudices nosse illos nō potestis ꝫ ab illł nosci/illos dico qui post
vos nascent/quos nec vestri odiū nec liuor/sed nec amor nec spes tor
serit ⁊ aut metꝰ/si vestraꝝ extimacionē reꝝ ac sentēciā incorruptā vultis
hos iudices expectate breuis est mora ꝑperant ecce moxq̄ aderunt · D
Infamiā ⁊ factis egregys ⁊ v̄tute ⁊ cōtraxi · R · Est vbi amor damnis
alit crescitq̄ laboribꝫ · Inq̄ amaro dictu mirū ⁊ maligno solo radices
agit aloes · vnde fit ut factionū amantissimos sepe illos videas/q̄ multa
⁊ g̃uia ꝓfactionibꝫ passi sūt · nō quidē ⁊ nimiꝝ trita res vstris in vrbibꝫ
ꝓnde nemo uł iusticie uł veritatis amancior quā q̄ ꝓ hac flagellis sese
obtulit ac mōti/⁊ tu ergo virtutē ama magisq̄ ac magis illam cole · ꝓ
q̄ famā/rem pulcerrimā atꝫ clarissimā amisisti · ꝓ q̄ nō leue suꝑpliciū fēs
infamiā ꝑdidisq̄ ⁊ spretis omibꝫ eā ip̄aꝫ quā tibi nemo · vnquā eripiet
v̄tutem solā · Solus amplectē/ atꝫ illi dicito/hec quidē ⁊ o regina ꝓ te
volens pacior/tu me integꝝ restitues/aut c̄te tu vna michi ꝓ omibus
satis es/tu me sola sinu pio refoue · sic non fame tantū/sed vite quoq̄
damna nō senciam · D · Vulgo passim intriuys laceor · R · Mono
cōsule notū te vulgꝰ faciet/claꝝ v̄tus cōsciētia secuꝝ

Laudasse arguō indignū · R · malū quidē e bona sepe orit
radice ⁊ boni em̄ ⁊ in nocui quales ip̄i sūt tales alios opināt
Huic ad laudādū eque etiā ꝓniores sūt · ⁊ q̄uis indignum
laudare fatear ⁊ vitupare tamē in meritū/multo ē peius · D
Laudaui indignū · R · Si id sciēs ⁊ rep̄hensibilis · At si ignorās ⁊ ex:
cusabilis · minꝰ est malū falli quā fallere · falli em̄ alienū ⁊ fallere enim
ꝓpriū fallentis est crimē · D · Aliena laus in meā vergit infamiā · R
Immo quidem tua uł culpa uł ignoranciā · ex alieno em̄ ut laus ⁊ sic in:
famia nulla ē · D · Laudasse indignū valde doleo · R · Vide gº ne
idip̄m sepe doleas · caue ne temere ad laudādū/vitupandūq̄ ꝓ sileas ·
Est em̄ vtriusq̄ rei libido/⁊ (ut dicā ꝓprie) morbus ac pruritꝰ quidam
lingue mobilis ⁊ quietis iusticie ⁊ cuiꝰ frenū ac custodia inter opera ꝑ:
fectionis eximie numerant (dicēte scripta) Si quis in verbo non offē:
dit ⁊ hic ꝑfectꝰ est vir qua nire sepe fallimini ⁊ heu nimis illº eiusdem
apłi · veꝝ · fit q̄ nullus linguam hoīm domare potest ⁊ inquietum · ma:
lum Ad mēciendū gº cottidie vos illa precipitat/quos hinc suus vrgꝫ

impet⁹. Inde falsa rep̄ spēs ꝯhit. Sūt em̄ qui aspectu uł eloquio vicia
mox tegūt qđ de alcibiade accepim⁹. de multis vidim⁹. Sunt q̄ ǒtutes
velo occultāt contrio. Seu io natura vult⁹ sed aut ħmoris austeritate
mhita/seu etiā arte quadā/studioq̄ adǔsus id qđ vulgo cōcupiscit adhi
bito. nam ut multi q̄ se bonos/sic aliqui q̄ se malos fingerēt? sūt repti
quo uł humani fauoris pestilentē aurā uł muisam honox tēpaliū sarci
nā declmarēt? qđ de ambrosio lectum est. Accedit amor atq̄ odiū. acce
dit ira ⁊ muidia. spes ⁊ met⁹. affectusq̄ ai vary ⁊ occulti hisq̄ ipsis i
terdū quox sūt mcogniti? semp aūt iudicy veri hostes. Accedit q̄ vi
uentis laus diumo eloquio ꝓpter vite mortalis mcōstācia phibet. quan
to igit magis vitupacō demde itaq̄ ad laudādū tardus. ad vituparadū
tardior veni cū vtq̄ em̄ ut dixi éror mal⁹ sic prior ē vltim⁹. D. Lau
dando in meritū errani. H. Errando discit. sepe éror vn⁹ multis ob
stat érorib⁹/dūq̄ errasse semel pudet/ne sibis iterq̄ errox obrepat. lau
dasti mcaute? Imguā frena/hoc bom saltē illi sit malo. D. Indignū
laudasse pudet ac penitet. H. Pudox ⁊ pentencia ⁊ doloz scale sūt
⁊ gradus quidā ad resipiscētiā ⁊ salutē pauci sūt q̄ ad rectū iter (nisi p
deuia multa cespitando) puemāt. Multosq̄ iō voluptatis ħuos m iuuē
tute vidim⁹? q̄ ǒtutis amici in seuio euaserūt

E amicis queroz. H. Quid hic hostib⁹ faciat q̄ de amicis
d q̄rimoniam instituit. D. Amicos experioz infideles. H.
Impossibilē rem narras ne forte aūt amicos crediderīs/q̄
nō erant nēpe/io non mō impossibile/sed commune est. D
Infideles sunt amici. H. His querelis plenus est orbis terre. Verū
amicicia infidelitasq̄ nō coeūt? qui infidelis esse incipit desinit esse ami
cus? seu qđ poci⁹ crediderī nūq̄ fuit/cū omis ǒtus in mortalis sit/ois
ficcō em̄ breuis. nō fides est sublata/ħ ficcō. D. Infidos expioz ami
cos. H. Amici falso habiti si nūc ꝑmū infidelis animi latebras pādūt
erroris tui finē letus aspice ⁊ caueto interim? ne morbi contagia in te
serpant. Sz quicūq̄ illi fuerit tu amicicie fidē serua? ⁊ si nō ꝓpter imme
ritos at ꝓpter te meritū aliena peste nō infici/qđ libenci⁹ facies? si quā
tum tibi displiceat illox pfidia ipe tecū acriter discuseris. Sepe vicys
odium calcar ad virtutem fuit. D. Immerit⁹ amicox odia contrahi
H. Odiosi ciues/odiosi socij/odiosi cognati/odiosi cōiuges/odiosi
fratres/odiosus demū patri filios/⁊ filio pater. Et ad sūmā nulla neces
situdo est? q̄ nō odys possit esse infecta. Sola quidem amicicia sincera/
mali hui⁹ ignara est. Interq̄ hanc ⁊ reliquas hoc inter esse diffimunt
q̄ ille omis adiūcto odio durant nomēq̄ suū retinēt/huic ve vni nō mō
si odiū accesserit/sed si amor abcesserit. iam amicicia nō est neq̄ vero

magis odiosus amic⁹ esse potest q̄ amor etiā odiosus · D · Perfidos pacior amicos · R · Si quid spei reliquū p fer/dū in fidem redeant ⁊ ardenter ama·multi eñ tepido amore amicicias extinxerūt/aut parum fidendo ꝓfidiā docuere·si nec ita ꝑficis spesq̄ omnis interyt/utē consilio cathonis q̄ amicicias q̄ nō placēt sensim dissoluēdas censuit nō subito discēdēdas/ne gemmū g̃ue damnū simul ⁊ amici ꝑditi videant·⁊ q̄siti hostes·nisi forte acrior casus ac more impaciēs maturo consilio vti vetet/q̄ si incidit inter erūnas amiciciaꝝ vltimas numerand⁹ erit ferēdus tamē alto aīo ut reliqua/cedendūq̄ necessitati ⁊ parēdū tempori sed hic casus vere vix amicicie tūc notus est

r 50

m Vltos expiō ingr̃tos · R · Graue viciū ingr̃titudinem vitupare supuacuū oīm nempe mortaliū hanc sermo cōdēnat nō est laborādū ut suadeas qd̄ omib⁹ ꝑsuasum est·⁊/ inextirpabiliter insitū·Est q̄ sūmū ⁊ est q̄ solū in virtute bonū locet· Est q̄ neutꝝ·Sed in volūtate v̄tutis hoste ponat oīa·sūt q̄ castitatem pulcerimū ornamētū vite dicant·Sunt qui hāc ipāꝫ in se spernāt·In alys vero ul̄ ridiculā ul̄ difficilem certe longeq̄ laboriosam putent·qd̄ augustin⁹ tant⁹ vir futur⁹ in se sensit vbi ambrosy celibatū laboriosū sibi visum ait ⁊ qui alys non laboriosus mō sed dānabilis vite stat⁹ visus erat·Vnde illud platonis qui cū celibem castāq̄ diu vitam tenuisset ad extremū sacrificase legit̄ nature ut sibi illā placaret ⁊ quā sic viuēdo violasse/⁊ in quā g̃uiter peccasse videret/mirū id tam docto homi videri potuisse·Sed visum esse non est dubiū·Erūt q̄ qui fortitudinem eminētissimā clarissimāq̄ v̄tutem dicāt vulnera adūsis excepisse pectoribus ⁊ campū rutilo sanguine cruentasse ⁊ intrepidisq̄ demū ais mortē oꝓpecysse·Sūt qui hec oīa sūme tribuant insanie/⁊ nil melius securo atꝫ in belli ducant ocio·Veniēt deniq̄ qui iusticiā gubernatcē reꝝ hūanaꝝ ⁊ v̄tutum matrē censeāt qui religionē iter ad eternā vitā credāt ⁊ ad celū scalam·Veniēt cōtra qui iusticiā ignauie/religionē amencie/ac supsticōni ascribāt·Hy sūt de quibus scriptū est q̄ vis habēt in uiribus qui omia viroꝝ forciū esse ꝯfirmēt·neq̄ solū ex hoc genē violentoꝝ hoīm raptorumq̄/sed ex ipsa doctoꝝ acie/quātos oppugnatores habeat iusticia facile est in liberis rei publice ciceronis adūtere·sunt q̄ fidem ⁊ ꝓmissorū obseruāciā magnis ⁊ miritis laudibus efferāt·sunt qui fidē frangē ⁊ nō fallere dicāt esse/sed plus scire ⁊ esse ingeny melioris q̄ licet vulgo multoꝝ hodie sit opinio ⁊ multoꝝ vox apud lactāciū noiati mercurio tribuit̄ dicēti ⁊ sicut ille ait nō fraudis esse decipe ꝫ astucie·pulcer en ingeny dec⁹ ⁊ eloquy. Et ad sūmā nulla virtus tam laudata ē ⁊ quin vitupatores inueniat g̃titudinē nl̄la barbaries gentiū/

nulla morū immanitas nō laudabit nemo usquā nō vituperabit ingrati:
tudinem·sit fur sit sicarius/sit ꝓditor sic ingratus·viciū suū excusare non
audebit/sed negare/que q̄uis ita sint nichilominꝰ tamē innumerabiles
sunt ingrati·nec est vere viciū aliud qd̄ tā multis verbo dānatū/tā mlt:
ti rebꝰ ipis amplectāt ac teneāt·Quid cōcludā/vtiqꝫ dānandū non so
lum nomē sed animo maxime atꝫ iudicio ⁊ in se cuiqꝫ bono fugiendū
ac vitandū ⁊ in altero tolerandū sicut cetera quibꝫ humanū statet genꝰ/
quibꝫ mali habūdāt/boni exēcēt·Profē igit̄ pociꝰ ⁊ gaude ⁊ ingratū ferre
q̄ ingratus fieri · Ingratos multos inuenio · R · Vide ne quid culpe
in te sit·Multi em̄ dū beneficiati dici volūt iactatores sunt atꝫ ex ꝓbra:
tores ⁊ onerosum genꝰ quoꝝ beneficia plus offēse p̄ferūt q̄ gr̄e· Idqꝫ
nichil est aliud quā p̄cio odiū parare ⁊ mercemoiū insanū · D · Bene
meritus/multos male memores ⁊ gratos pacior · R · Quid igit̄ ⁊ tu
ne illis hoc inuides/tuāqꝫ cū illoꝝ sorte cōmutatā cupis ⁊ Noli obse:
cro cuiuscūqꝫ sit viciū/virtus tuā veniat in partē · D · multos habeo
ingratos · R · Quid expectas audire ⁊ bene facere ut desinas/deqꝫ al:
terius culpa tuū ipse damnū·facias/quin tu pocius cōtriū fac ⁊ q̄ mlt:
tos habes cura nūc etiā ut habeas plures habebis aūt si multis bene:
feceris·multi em̄ semp ingrati sed plures hodie vtroiqꝫ ne cōfesti gratū
esse/portentū sit· Ita indies retroeūt oīa·Et petēciū inꝓbitas/ea debē
ciū obliuio atꝫ supbia est neqꝫ ideo d̄sistendum neqꝫ cecoꝝ emulacione
cruēdi oculi quos pociꝰ facere debeat aliena cecitas cariores · D · mlt:
ti michi sūt ingrati · R · An tu multis idē fueris recordare·Vna em̄ in:
gratitudo aliā punit·sicut in reliquis vnū sepe peccatū/alteriꝰ pena est
D · multis ingratis ꝓfui · R · multis indignis ꝓfuisse sacius q̄ vni
digno defuisse ꝓinde ꝑge ne maloꝝ odio bonos moēs exuas nec ꝓdes
se alys cesses qd̄ ab alys male sit cogitū/cognoscēt hi fortasse meliꝰ/
si ne hi quidem noscēt deum te nosse satis est·Non est vera virtus cui
cōsciētie p̄miū nō sufficit · D · Profuisse multis infeliciter cessit · R ·
Caue ne vnius c̄men obsit altri ⁊ qd̄qꝫ est g̃uius tibi expire alios cedet
forte felicius/quidē p̄terea diu ingrati vrgente animū pudore ⁊ tandem
fuē g̃tissimi magnoqꝫ cū fruoē spes amissa redyt·Preterea ad h̄ sepe
qd̄ requisitus debitor negauit ⁊ vltro nō debitor obtulit·Nullū bonū
opꝰ vnūquā peryt/qui bene agit ante oculos se cogitet·Vna quidem
virtus multis ꝓdest·sed p̄ma ⁊ maxima ꝑs v̄tutis in agētem redꝫ·itaqꝫ
ut mali om̄s ⁊ ingrati sint·nō id c̄co vir bonus beneficio cessabit/nāqꝫ
in multos spargit in se cumulat/sibi ipse beneficys/vni saltē nō ingrato
D · Proieci beneficia in ingratos · R · Atq̄ gratis dare nec auarꝰ me:
tuit eo aūt liberalitas maior q̄ spes p̄my minor est

m Alis seruis obsideor · R · Nūc recte ais obsideō olim tibi
cūfult⁹ videbare/sed obsessus eras nō familiari solum exē-
citu ꝫ hostili · D · Indomitis ꝫuis p̄mō · R · Tue acies
contra te militāt insuaue negociū · D · Supbis ꝫuis obses
sus sum · R · Eosq; q̄ te obsidēt pastere cogeris mamena necessitas
D · Seruis obsideō pessimis voracib⁹ furib⁹ mēdacib⁹ impudicis · R
Quid seruorum epythecis affluere est opus seruos dic oīa dixeris · D
Seruis obsideor quid cōsulis · R · Quid cōsulā/seu quid dicam nisi
trencianū illud Que res in se neq; modū neq; cōsiliū habet vllū/eā cō
silio regere nō potes · Nota sunt tamē hac in re senece cōsilia viuēdū
cū seruis familiarit comiter clemēter/familiarē esse iubet · At quib⁹ ?
nempe his quoꝝ familiaritas cōtēptus est genitrix Addit nō verboꝝ
sed verboꝝ castigacione vtendū ga surdos torpentesq; dñicāq; māsue
tudinē duro pede calcantes ad mittendos p̄teria in sermōē; in cōsilium
in cōuictū · Et quos q̄so ? vtiq; ꝓcaces stultos ebrios psi dos insolētes
q̄ neq; sermonē teneāt neq; cōsiliū habeāt ⁊ ꝯuictū fedēt salutis viteq;
dñi ⁊ patrimony ⁊ fame segnes/gule aūt ꝓprie atq; libidinis vigilan-
tissimi curatores verū ille iō fortasset hoc ꝯsuluit/quia in seruo verum
opinat q̄d iā ante de amico dixerat fidelē si credideris facies credo nō
cogitans ex optimo genere hoīm amicos esse solitos ꝫuos expessimo
Equidem nō si mille āmis lupū agnū credideris agn⁹ fiet · D · Obsi-
deor seruis/quid cōsily affers · R · Nūquā aliūde q̄sieris q̄d in te est
Non obsideberis/nisi dū voles · Neq; vero nūc obsiderēt serui nisi q̄
in vrbib⁹ male peccatis accidit/vna ps ai q̄si factio sediciosoꝝ ciuiū ob-
sidētib⁹ faueret vis hoc malo liberari ? Purga aī tui statū/seruos em̄
castigare neq; em̄ his senece cōsilys neq; alys potes/te si velles cōpo
nere nemo vetuerit pompas abige pelle supbiā ita em̄ ul fugabis ser-
uorū inimicā actē ul i minues · D · multis seruis obsideor · R · He-
ne si strepitus ul manis queret iactancia sin obsequiū aut iocūditas nil
pei⁹ ꝫui ⁊ si boni sint/q̄d inter ꝓdigea numerē/nūquā tamē multi be-
ne seruiūt/inter se em̄ dissidēt mūmurāt altricāt/alter alteri⁹ respiciēs
man⁹ ipse interim ociosus cōplosisq; suis sedens manib⁹/dñi habitum
induisse suū dec⁹ existimat ⁊ nil censet honestius quā nichil agere cūc-
ta pollicit⁹ de his nāq; nūc loq̄mur qui falsa ꝓfessione ventris ignaui
negociū agētes ꝫuicio humili nō tantū volūtarie ꝫ importune sese offe
rūt · Innumerabiles turba est/seruilis/qui cū tot pateāt artes abiectis-
simā elegerūt/alieno viuere ⁊ idip̄m nulla alia re mereri q̄ tytulo fa-
mulat⁹ · Illoꝝ vero quos nō volūtas ꝓpria sed aliena vis ⁊ sua sors in
seruiciū traxit ut numer⁹ rarior ita crebrior virt⁹ ⁊ nocior fides nimiꝝ

aliud seruire velle/aliud cogi. Hi g° fortune memores/ut eosdē se in omni statu p̄beāt/neu v̄tutem cū libertate p̄diderīt/qd̄ multi faciūt aliquādo fideliter faciūt cū id neq̄ant quos volentes somnus venter gula ociū cupiditas mali duces in seruiciū deduxere in quo mirꝝ nō est si ducibus suis studēt atꝫ id agūt qd̄ secuti fl̄m simul atꝫ humilem titulū ꝯui tutis assūpserat. Contra hi q̄ tali nichil in origenali si qd̄ esse debet qd̄ sequerēt habuē naturā secuti ac fortunā sepe qd̄ liberi fuerāt ꝯui ostendūt. Et si fortasse de talib⁹ intellexit possum in offensis auribus senecā audire. D. Multi domū serui occupāt. R. multe g° lites multa iūgia/multa bella/de re qualib⁹ pugna erit. Noua cottidie c̄mia p̄ferāt ac purgent/ ⁊ tu medius inter ptes sedeis oportꝫ. Judex factus ex dn̄o non potes litigiū domo expellere/litigantes potes. D. Obsideor famulis sine quib⁹ viuē nequeo/quid agam. R. Si eo usq̄ p̄uētū est/ut sine hostibus tuis esse nō audeas/paucitate illoꝝ ac uilitate tibi cōsule/pelle formosos/pelle comptos/ac callidos/pelle ul̄ facie sibi placētes/ul̄ ingenio ul̄ genē inter paucos eosq̄ ebetes atꝫ incultos tuci⁹ ages/nō quia meliores/sed quia min⁹ ausuri quos velut hieme serpētes coacta vis vene atꝫ visis mēcie torpō obstrinxerit. Denq̄ hec sūma est/ut in seruo sola quidem aut c̄te p̄ma fides extimenda sit/si q̄t hac in pte p̄tuleris/crede michi magno cū fruore vicioꝝ qualicūq̄ illa breuis tibi veniēt voluptas/quia sane p rara fides est/p̄ximum remedy genus ip̄a quā dixi paucitas vilitasq̄ nā pl⁹ habēs boī ꝯ min⁹ audacie

Istesserūt serui. R. Quoꝝ molesta p̄ncia erat gratus debet esse discessus nichil ferme displicet cui⁹ cōtrariū nō delectet. D. Abierūt serui. R. O si redeant/videasq̄ ocul̄ qd̄ animo iam vidisti/quot illos vicia c̄cūstēt/quot nequicie quot doli/quot mēdacioꝝ artes/quot sceleꝝ species/quot fūtoꝝ/quid in horreas comitatū limenq̄ rediūtib⁹ obstruas/meretoq̄ gaudeas/tuam domū mal̄ ex haustā leuatāq̄ ponderib⁹. D. Serui simul om̄s abiere. R. Simulq̄ cū illis cure g̃ues molesteq̄ solicitudines metusq̄ p̄petui/cogita quot implendi/ventres quot tegēdi humeri/quot armādi strīgēdiq̄ pedes vagi q̄t acuti vngues obꝯuādi/duro te negocio liberatū dices. D. Fuger' ꝯui. r. Et cū his odia i dn̄m ⁊ ꝯtēpt⁹ ⁊ mūmura ⁊ querele/qum ⁊ execracōnes taciteq̄ deuotacōnes immeriti capitis quib⁹ mixto seruicō caruisse/q̄s tā ambicios⁹ ut nesciat ascribendū lucro. D. Diffugerūt ꝯui. R. Quis vnquā d̄fuga hostiū quest⁹ ē? Julio cesari supbie tribuit/qd̄ hostē quē intercipe cogitabat fugientē mestus aspexerit/at modestis victoribus terga hostiū vidisse satis est/qum ⁊ idem ipse alibi fugiētib⁹ parti iubet sola hostiū cōtēt⁹

fuga Idem facito ⁊ si cui hostes g̃uiore supplicio digni essent/ fugisse sufficiat/ atꝫ illoꝝ fuga tuā metire victoriā ablatāq̃ tibi necessitatē vindicte senerioris intellige · D · Serui fugere · R · Sponte igit̃ fecē qd̃ cogēdi erant/ graciā habeto/ depellendi in manes beluas tibi dēptus est labor · Huic q̃reris fugerūt/ q̃ nisi fugissent tu fugē debuisses fugerūt q̃ aut fugiendi erant aut fugandi/ nūc tulibē nūc securus nūc dom⁹ tue dn̄s remansisti · D · Fugerūt serui · R · Fugitios vendicādi uis ē dn̄o/ tu ⁊ dn̄m dissimilā neue hoc uire vtere/ si boni essent nō fugissent malos amisisse nō iactura sed questus est/ venenosa aīalia tucius est vitare quā cape · D · Serui me solū reliquerūt · R · Vere solū vereq̃ mopē/ si ne sol⁹ sis ꝯuili egeas comitatu/ ita nec amicū habes nec teip̄m/ quid aūt serui/ ne igit̃ tui sine te esse cupiunt/ tu sine illis esse non potes · Vide ne hoc ipso seruis tuis ip̄e miseriō sis ⁊ qd̃ si forte seruos nō cogitas/ sed p̄ciū nō desideriū mane/ ꝯ turpis auaricia castigāda est/ de q̃ satis ē dictū cū d̃ amissa pecunia loq̃remū/

Icini importune sūt michi/

R · Vide ne tu illis mportuniō · D · Graues vicinos pfero · R · multum cūctis in rebꝫ valet opimo leues finge aio/ leues erūt · D · Vicinos malos habeo · R · multi suā culpam ꝓximis imputāt/ acutuis aliena cernūt̃ distuciūt̃ ex actuis/ seueri⁹ iudicāt̃ suaꝝ reꝝ nemo nō ⁊ mitis arbiter/ ⁊ pi⁹ est iudex · D · Acres amarosq̃ pacior vicinos · R · Ne fortassis in gustu sit viciū nō in re fastidiosis dulcia etiā amarescūt · D · Vicinos duros ac supbos querō R · multū sibi quisq̃ ꝑmittit nichil alteri · Hinc in iudicio reꝝ multiplex obliq̃tas ⁊ iuges offēsionū cause · Et sepe vn̄ culpa est/ inde p̄mū orit̃ querela quid nūc scim⁹/ an tu illis qui tā duri tibi vident̃/ durus ⁊ tetricus/ ⁊ intractabil̃ videare · D · Asperos pacior vicinos · R · duplex est remediū/ paciēcia ⁊ fuga/ p̄mū ꝓbo/ ferendi artificō omis mi testit asperitas · D · Vicinos pessimos ferre non valeo · R · Si nec ita ꝓficis/ q̃s te tenet ⁊ migra illico/ nō ut ꝓcaces ita ⁊ sequaces erūt/ qd̃ ferre nō potes pondus excute/ ⁊ quē pugnando hostē pati nequis fugiendo euade/ quid refert quo te tramite intutū eripias/ nullū iter ad trāquilltatem animi difficile iudicādū est/ qd̃ si sepe idē feceris nec profeceris scito culpā tuā esse nec inim⁹ forsitan alienā · Magna ꝑs litium vulgariū duos habet sontes/ ⁊ si forte nocēciorē alteꝝ/ nullū habet innoxiū quāuis nempe politicū ⁊ sociale animal dicat̃ homo si veꝝ tamē inspicit̃/ nullū inim⁹ · Verūq̃ est ill⁹ satiricū maiorē eē ꝯpenciū/ feraꝝq̃ cōcordiā quā hoim · Siquidē aperi ursi tigrides ac leones/ deniq̃ vipē aspides cocodrilli · Et ad sūmā om̄e aīal̃ p̄ter hoiez ut cūq̃ in sua spem

quiescit interdū homo aūt nūquā. Homo hoiez p̄mit semp̄ atz atterit ppetuisqz bellis atz litib⁹/ inquietā vitā sibi p̄stat ac p̄ximo. Sic em̄ res se habet/ ut vbi maior est locoꝝ vicinitas ibi maiorē videas distanciā animoꝝ. Rara sine iurgys ac rancore vicinia est. Nemo vr̄m nisi fallor arabū aut nidoꝝ regib⁹ inuidet li ꝓp⁹ ē liuor longinq̄ nō aspicit. D Vicinis obsideor in festis. R. Si penit⁹ ab hac peste vis absolui/ in solitudinē te reconde

Inimicicias habeo. R. Fac ut iusticie sis amic⁹/ nullum cēcius p̄sidiū/ vera virt⁹/ fortūe minas calcat ac despicit. D Inimicicie michi sūt. R. Et caucior eris ⁊ nocior multos illustrarūt/ q̄ obsturi mansissent/ si hostibus caruissent. D Hostes vndiqz michi sunt. R. Obstabūt ne inuisibiles aioꝝ hostes subeant voluptates. Nō tā hostes tibi sors obtulit q̄ custodes. Malo malā mai⁹ arcebit̄. D. Hinc illinc hostibus p̄mor. R. Illi q̄ suis p̄mūt̄ affectib⁹. Est qz apud illos ultor tuus Isqz nō vn⁹ p̄ te ptes faciūt ira met⁹ odiū inquietudo. Nec dū p̄ acti penā c̄mis exigūt sic interdum vlcio p̄it offensam/ ⁊ fortasse non secuturā armabūt̄ ⁊ laborabūt sudabūt estuabūt anhelabūt trepedabūt ⁊ fortassis hoꝝ nichil ad te/ Multi sepe g̃uib⁹ odys sibi nō alys nocuē. D. Est michi pugna cum hostib⁹. R. Et illis secū ⁊ tuci⁹ aliquādo cū hostibus quā cū vicys pugna/ quisq̄s aliū odit p̄mū aie sue vuln⁹ infligit/ p̄ximū nō nūquā suo corpi/ nimia nempe cupiditas feriendi nocendiqz multos incautos nudatosqz dedit hostibus. Sic semp̄ p̄ma ps maloꝝ in auctorē vertit̄/ interdumqz nouissima cū sepe interim sit illesus in quē p̄nicies parabat̄ D. Vndiqz michi bella consurgūt. R. Nūq̄ clarior sanctiorqz fuit populus roman⁹ quā dū multis ac g̃uib⁹ bellis occupabat̄ pax miciū mali fuit/ cū secū namqz subyt libido blanda hostis ac pestilens. D Graues inimicicie michi sūt. R. magne inimicicie p̄ eꝝ ꝑ magnarū amiciciaꝝ fuere principiū. D. Habeo inimicos. R. Habeto ⁊ fidē simul ⁊ clemēciam d̄ reliquo quitq̄d euenerit/ cura saltem ut humanitate sis ac v̄tute supior sūt ⁊ sua iura cū hostib⁹ cū quibus ita rem agē ut amicos fieri posse nō dubites. Atqz hoc sanius cōsiliū scito q̄ byantis q̄ sic amicos diligi iubet/ ut inimicos effici posse memieris qd̄ dictū/ q̄uis ab alys laudatū nec michi certe nec tullio p̄bat̄. Est enim verū amicicie venenū in odio ergo cogitād⁹ amor nō odiū in amore est longeqz aristotelicū illud in rethoricis biantheo cōsilio p̄ferendum. Non oportz ut aiūt amare tāq̄z odituꝝ sed magis odire tāquā amatuꝝ/ qd̄ p̄fecto scribens aristoles biantē ip̄m callidāqz ei⁹ ac maliuolā sententiam notabat. D. Sed inimicicias habeo. R. Sed inuit⁹ habe ⁊

armato semp inpectore cō amicū pacis habitet atq ita bellū exerceas ut coactus uidiare ne forte odio succūbat humanitas neu tā vindicte studeas quā glorie aut saluti. Scis ut romanꝰ est iniusior hāmbal/q̄ pirrus cū vterq; hostis ⁊ prior pirrus ytaliam inuaserit/ac nō delēdi aio ut hambal/sed vincendi/omibꝰ enitēdū modis ut in actu quolibet/vera vtꝰ emineat. Sic ut nichil bello q̄ri alᵒ q̄q pax honesta videat

Ptate facultas eripit vlcōnis

R. Cui peccatū eripit/nichil eripit. mltūq; tribuit. Quedā habentibꝫ eripi lucꝝ est Ea en habeāt obstare lucꝝ maiꝰ

D. Facultatē ulcionis pdidi. R. Felix iactra qd noceat amisisse. D. Aboptata ⁊ sperata ulcione phibeor. R. Primū ēat nolle male agē/primū phiberi. D. Necesse est ulcōnis occasionem amitte. R. Si pulcrimū vindicte genꝰ est nolle vlcisti/pulcrima est necessitas nō sim. Vltro vtutem amplecti optimū/primūq; est cōpelli. D. Ereptā michi vindictā doleo. R. Veniet tēpꝰ cito forte q̄ gaudeas/neq; aliter accidisse vllo velis mō. Quidā atq coacti veniūt velle incipiūt ⁊ amare. Et de necessitate cōsensus orit dūq; volūtas fieri incipit desinit esse necessitas. D. Videbar vlcisti posse nec potui. R. Non posse malū agē potēcia magna est/nempe que oipotētis ē ppria D. Vindicta michi p̄sens excidit. R. Colubꝝ tibi emanibꝫ excidisse credito/vide ne iterū subrepat. Nichil homi tam cōtrariū q̄ in humanitas per hanc em̄ homo esse desinit. Idq; sic esse ipsū nomen iudicio est/nullus morbus tam cōtrarius ne mors q̄dem. Illa em̄ scdm naturā accidit/hec aūt cōtra. Seruire in hoīe; in humanū est q̄zuis meritum non oportz exulcerati ai motum sequi ⁊ p̄uati memoria doloris nature cōmunis obliuisti. D. me vlcisti vetitū in ppetuū dolebo. R. Forsan in ppetuū gaudebis quociens putas post inimicicias depositas ⁊ i graciā reditū cohōruisse aliquos amicoꝝ in amplexibꝫ cogitātes. Hūc ego pditum volui. Et interdū a successu impio parū abfui. O sors optima mq̄; piā ptem cōsiliū crudele vertisti. D. Iustam iram exeq̄ non sinor. R. Iustā iram vix inuenias cum sit scriptū. Ira viri iusticiā dei nō opatur. Et rursus ab altero. Ira furor breuis est. Optimū igit nō irasti primū non vlcisti sed frenare iram/ne aīm rapiat q̄ nō decet/terciū est vlcisti nō posse/etiā si velis. D. Pulcra michi p̄ripit vindicta R. Pulcriō venia relinq̄tur ⁊ pulcrima omniū obliuio/hec iter oīs principes. Iuliū cesarē illustrauit. In numē ⁊ ingentes viri huiꝰ victorie gloriosissimi sūt triūphi incōpabil rei militaris excellēcia altissimū ingeniū p̄clara eloquēcia nobilitas generis/forma cōporis ⁊ inuicti ai magnitudo cum cūcta colligeris nil in eo clarius clemēcia ⁊ offensaꝝ

obliuione repies. Que q̃q̃ sibi materiā mortis attulerit ut iure pacia:
num illud infimere caneret omenseruasse ut essent q̃ me pderēt exquo
tamē necessario moriēdū erat potest quodamō tali ex causa optabilis
mors videi

p Opulus me odit. R. Habes qd̄ p̄dixerim ꝓpkaris finē
g̃tie ꝓdilectione odiū. D. Populus gratis odit me. R
Miraris q̄ sine causa odit q̄ sine distrecōne dilexerat/conse:
quēs hoc illi⁹ ut vnde modestia exulat ibi regnare impetum
est necesse. D. Odit me populus. R. Hec belua in lurie ꝓmpta
est segnis officio vulgi amor leuis odiū graue. D. Popul⁹ michi suc
cēsset. R. Ab amāte plausus ab irato populo pnicies mpar piculū
⁊ spes. D. Populo odiosus sum. R. Michil impetuosius stultoꝝ
turbis/vbi insaniā singuloꝝ public⁹ furor ⁊ furorē publicū singuloꝝ
rabies impellit alt alteꝝ tradit michilq̄ piculosius quā incidere in illoꝝ
man⁹ quib⁹ ꝑ iusticia sit volūtas ꝑ maturitate p̄cipitacō. D. Odit
me popul⁹. R. Nō amasset vtinā ne nouisset quidē. Amor maloꝝ
odio finit vtꝝq̄ anceps sola ignorācia tuta ē. D. Populo sū inuisus
R. Popul⁹ odiosus leniend⁹ aut linquēd⁹

i Inuidet michi a multis. R. Prestat inuidiosū esse q̄ mi:
serabilem. D. Inuidia exēceor emuloꝝ. R. Et quis vn:
quā v̄tutis amic⁹ exercicio hoc caruit. Percūre animo oīs
terras oīa secula cūctas hystorias euolue/vix in signē virum
hac in numē peste repies. Nolo nūc narracōez ingredi que nos longe
nimis apposito distrahat/sed si aliquid meministi oīm que legisti non
possūt ignoti tibi esse quā plurimi q̄ꝝ comitatu non tantū cōsoleris ꝫ
etiā glorieris. Inuidet michi. R. Ilinque honores ⁊ officia publi:
ca desine incessu elato ⁊ supbo comitatu/pora ciuiū volitare/sequestra
teip̄m quātū potes ab oculis multoꝝ nec vultu nec verbo nec habitu
digito te notādū p̄beas vulg⁹ ⁊ liuor inplateis habitāt/sicut ⁊ mala
ferme oīa. Quidā hostes nullo melius modo quasi fuga vincūt ac late
bris. D. Et ꝑ fugū ⁊ latentē liuor insequit. R. Tolle mali mate
riam malū oīne sustuléis/nimis opib⁹ modo pone q̄tquid eximia specie
in flāmare aīos potest ul abice ul absconde. Si quid est quo caré nol
aut nequeas/modeste vtere inuidiā quā insolenciā exaspat humilitas le
uit. Sūt que illā extinguāt efficacia quidē ꝫ morbo ipso peiora reme:
dia miseria scilz ⁊ infamis vita de quoꝝ altero dictū est miseriā solā i:
uidia carere d̄ altero socraticū illud Introgāti eni altibiadi quib⁹ mōis
inuidiā declinaret. Respondit socrates. Et viue inq̄t ut thēsites cuius
vitā si nescies ihomerica leges yalide yronicū planeq̄ socraticū respōsū

Non est em̄ cōsiliū ut inuidiā vites/vitare v̄tutē satuisq; ē achillē esse
cū inuidia q̄ thersidē siue q̄uis illud constet magnos interdū viros ut
securi viuerēt ⁊ v̄tutē ad temp⁹ ⁊ ingeniū occultasse · D · Inuident
multi michi · R · Inuidiā nisi ul̄ ignauia ul̄ miseria vix euades/quā
si sic euaseris incōtēptū icides vtroq; caruisse difficilimū · D · Inuidia
multoꝝ p̄mor · R · Est ut ꝑhibent calcande aliud iter inuidie ꝑ excel
lentem gl̄iaꝫ/sed ꝑraro vestigio signatum/ita ut plures calle g̃dietiū in
id qd̄ fugiūt relabūt

r 58

Ed cōtēpnō · R · Si iuste quidē est nō inficiō qd̄ doleas/
feras tamē · alioq̄n est qd̄ rideas · Nichil est em̄ ridiculosi⁹/
sed nil crebrius quam cōtempni sapientem ab insanis · D
Spernō · R · Circa hoc verbum vnū/quatuor bona esse
dixē aliqui/spernē mūdū spernē nl̄lū/spernē sese spernere se spēni tibi
hoc vltimo opus est · D · Spernor a ml̄tis · R · Si a maioribꝫ fer/
si a paribus patere Illi suo iure vtūtur fere nāq; cōtemptui sunt/maio:
ra minoribꝫ hi se cōtemptu efferūt ⁊ maiores fieri qn̄ aliter nō possūt
hac tentāt via si a minoribꝫ/sine illos insanire neq; magni facias ꝯtēptū
q̄ illis infamie tibi sit glorie · Spreuit achillē thersites de quibus mō
diximꝰ homeꝝ zoilus/augustū anthonius v̄giliū euangelus/ciceronē
caluus/⁊ qd̄ ex euangl̄o didicimꝰ qd̄q; est maximū ⁊ herodes pessimꝰ/
miserrimꝰq; hoim xp̄m spreuit · Quid ul̄ cōtemptis hoc nocuit ul̄ con:
temptoribꝫ ꝓfuit · D · Spernō ⁊ irrideor · R · Irrisiuū nescio qd̄
⁊ histrionicū messe ānis solet/eoq; magis quo minoribꝫ quid multis ē
opꝰ alter alteꝝ irridet · D · Spernor ab alys · R · Recordare ⁊ an
tu alios aut spernas aut spreueris · hic ē mos humanꝰ spernere ⁊ sp̄ni
mutuo vos vicissim odio/mutuoq; p̄mitis ꝯtemptu · Et uultis alys eē
venerabiles ⁊ nemine venerātes · placere vultis deo/cuiꝰ operū nullum
vobis placet ⁊ eo quo placere debet mō mq̄ p̄clare quidē vestē cicero(
si p̄claꝝ aliq̄d sub deoꝝ nomine dici posset) Omnime(mq̄t) cōuenit cū
ipsi inter nos viles/neglectiq; simꝰ postulare ut dys in mortalibꝰ cari
simus/⁊ his diligam̄ · Illud gº p̄clariꝰ malachie ꝓphete ⁊ nūquid non
pater vnꝰ oim nostrū ⁊ nūquid nō deꝰ vnus creauit nos q̄re gº despicit
vnusquisq; nostrum fratrē suū · D · Sperni g̃uiter fero · Et si nemo
sperni velit/multi cupiāt timeri ⁊ ml̄to tamē est sperni securius q̄ me:
tui · Itaq; (qd̄ ait āneus in epl̄a quadā) nō minus cōtempni/quā suspici
nocet · Nō ad mitto illud ab eo dictū alibi dici rectiꝰ estimo ꝑiculosiꝰ
timeri esse q̄ despici · Pro inde cū veteri sapientū edicto ⁊ tria hec vitāda
didiceris de quibꝫ totidē cōtinuis tractatibꝫ egimꝰ · Et sint mala omnia
haud dubie tn̄ malū minus hoc vltimū ⁊ q̄uis ignobilius nec deest suū

cuiq; remedium·odiū obsequio leuit·huoꝝ modestia ꝺtemptus amicicys illustriū·Et honestis artibus ⁊ac virtute·Nemo ꝑmū bruto ꝺtempcó rome fuit/nemo mmus postea age ⁊ tu bonum magnumq; aliquid ⁊ quo cōtempni neq;as

Ero ꝑmissa complent · R · Quid singulariter tibi ꝺe hoc
s queréis qꝺ oibꝫ est cōmune ⁊nulla quidē res magis munus
inq̄nat/quā dura frons ac lenta dilacō·sed hic est mos ⁊cito
vultis accipe ⁊tarde aūt dare·Ad illud alacres ⁊ad h̄ mesti
Ad illud p̄cipites·ad hoc segnes· Jn̄gtitudinis duplex radix/duplex
materia q̄rebaris dū ⁊ illos moꝛa ⁊ celeritas hos cōstat · D · Mul:
ta michi ꝑmissa sūt michil implet · R · Magnis ꝑmissoꝛibus ⁊minimū
fidei esse debet·nota vanitas note blādicie·nota hoim mēdacia·multa
tibi vnus aliquis ꝑmisit/sufficit ꝑmisisse·q̄re aliū q̄ ꝑmissum impleat·
non potest vn⁹ omnia facere·facit hoc ꝑmissoꝛ ⁊ut eū mterim diligēis
D · Quod michi ꝑmittit nō fit · R · Duaꝫ cupiditatū potencioꝛ ē
que tenet/quā que poscit · D · O quot ille polliciti habundat · R ·
Aut irridebat/aut ad temp⁹ diligi volebat/ut dictū est·Et forte dum
tibi multa ꝑmitteꝛ/vnū aliquid a te postebat/qꝺ ul magni p̄cio men
dacy bene partū extimaret· Sepe aūt qui diuites sunt ꝓbozū esse ⁊io:
pes rex nosse ꝺbuéas · D · O quā mlta michi ꝑmissa sūt · R · Si
michi ꝯideris ⁊mlta ꝑmittēti ꝫ michil credes

Epulsam passus ⁊indignoꝛ · R ·
Vis ne igit quecūq; poposceris adipisci·ita ut negari tibi
r michil possit·vide ne mtollerāde supbie sit hoc velle·memīs:
se magni pompei decuisset ⁊quo nescio an cuius maioꝛ vnq̄
fuerit ⁊de quo tamē scriptum est·Queq; dari voluit/voluit sibi posse
negari·Quā multa cesaribus sup̄ humanā magnitudinē sūmo etiā im:
pio gl̄ioß negata cognouim⁹·Et tu g̃uiter vnā aut alteꝛā feꝛe repulsā
Demiq; q̄ multa cottidie deus poscit ab homine nullius rei indigens
nec mpetrat · D · Nō possum equo animo repulsam pati · R · Cur
petendi tibi arrogas licēciā ⁊ negandi alys eripis libertatem ⁊ Quid
qꝺ sepe indigna petico digna repulse p̄buit materiā ⁊ quidqꝺ sepe etiā
petenti repulsa vtilis fuit·cui qꝺ pecierat mpetrasse damnosū erat · D
Jniustā pacioꝛ repulsam · R · Si iniusta est repulsa·iusta g⁹ petitio/
gaude cuiuscūq; potius culpā esse quā tuā · D · Vnde non merui re:
pulsam tuli · R · Multi se magna meritos putant·vnde penitus nl
merētur·Nuic repulse doloꝛ·huic q̄rele iste·quibꝫ oꝛbis teꝛre ⁊ omis
vita hoim plena est · D · Pudendā pacioꝛ repulsam · R · Pudēdū
michil p̄ter culpā ⁊quē pudoꝛē tibi infeꝛe potuit qꝺ tui non erat aꝛbitrꝫ

D · eR pulsam pacior · vnde nō credidi · R · Credulitas incerta est
certa aūt res non posse qd̄ petit negare / nō est libri sed serui nō posse
repulsam pati · nō est ciuis ? sed tiranni · D · Optate ? sperateq; rei pas:
sus sum repulsa · R · Si quitq̄d sperant / cupiūtq; hoīes assequerent /
dyessent oīs · tu vero ut indignacōes multas ac dolorē fugias repul:
saꝝ disce optare possibilia ⁊ honesta nō asseq̄ velle quitq̄d incōsultus
⁊ inexplebilis apetit⁹ optauerit quitq̄d spes vna suggeßit · D · Nō
tantū repulsus ego ? sed indign⁹ michi ante positus fuit · R · Et q̄ci:
ens indigni dignissimis p̄ferūt ? ⁊ quociens dignos indignissimi iudi:
cant / alienaꝝ seuerior / suaꝝ quisq; fauorabilis reꝝ iudex · multi se idig:
nos dicūt pauci credūt · D · Parue rei pacior repulsam · R · multis
parua negata magna ultro oblata uidi⁹ · Si repulsis cōpensent mune:
ra fortune lauces eq̄būt · ßuos illas indignacōe augetis · hec obliuio:
ne ac dissimulacōe minuitis · D · Dign⁹ eram ut arbitro non repelli ·
R · Vt sit ita ā tu oīa ꝓ dignitate hoīm dari extimas ac negari ? vtinā
ita esset ut ⁊ plures bonos ? spes p̄my ⁊ pauciores malos faceret me:
tus pene · Sed non ita est / amō / odiū / spes / cupiditas / affect⁹ ? incōditi
cūcta ꝑmiscué ? in te vno fortune stilū publicū vis imitari · ⁊ non te po:
cius ad cōmunē cursū humani moris inflecti · D · Quanto indignio
michi āte ponit cōpeticō · R · Et · l · flāmin⁹ mox ob indignū facinus
iudicādus / ⁊ ordine senatoria amouēd⁹ stipioni nasite p̄latus fuit viro
oīm optimo senat⁹ ⁊ populi sentēcys iudicato · Et vatini⁹ cathoni il:
laudat⁹ laudatissimo nō solū populi amicoꝝ simulq; hostiū iudicō · sed
toto etiā ciceroniano volumie ? quid hic dices ? ut sint g̃uia nō sūt noua
q̄ pateris · D · multū sperabā / modicū vero mereor · R · Vt multū
q̄ mearis dixi ? iā nō oīa ꝓmeritis dari · Quidq̄d semel negatū eidē id
ip̄m mox cōcessū vidim⁹ · quod in ipso (de quo loq̄mur) stipione accid⁹
repulsaꝝ duriciē sepe ꝑtinax virtus infregit · testes sunt emilius paulus
metell⁹ macedonic⁹ lucius nūmus q̄ cōsulat⁹ repulsam passi oīs ysdē
speciosissimis cōsulatib⁹ ac triūphis postmō honestati suis ciuib⁹ quib⁹
ꝯtemptui fuerant spectaculo fuere · Nūquā ad id ꝑuenturi ? si repulsas
populi lamētis pocius accēbare · q̄ v̄tutib⁹ supare voluissent · luci⁹ silla ?
q̄uis in finē ciuilib⁹ discordys irritat⁹ · famā suā nota crudelitatis īfece:
rit · nobilitate tamē / ⁊ gloria / in signis ciuis ? nō cōsulat⁹ · Sed p̄tuē tā:
to micioris rei repulsam ? cū tulisset sūmam rei publice · post adeptus / ⁊
p̄turas / ⁊ cōsulatus / ⁊ imperia ? nō tātum cōseq̄ potuit ? sed donare · nō
debet repulsa spē auferre ? ß afferre sollicitudinē ac / v̄tutē acuere ? q̄ mil
tam asperū qd̄ nō leuiat · Idq; etiā si quādo nō fecerit nō tamen racio
deserēda est · ne ꝓpter aliud q̄ ꝓpter seip̄m / suūq; ꝓpriū finē culta videat

demq; hi repulsas suas ꝛ fortí aío tulé · ℛt publius rutilius repulsa frís audita quā passus erat ꝛmpeticōne cōsulatus ꝛ statim mortr obyt repentina · Elige ꝛ vtꝫ sequi maleas

ℳiustū dñm patit res publica · ℜ · Sed fortassis io merita ꝛ ꝛ id sceleri scelus est debitū · nō solū apud mseros ꝛ sed vbiq; feri iudices · Vbiq; iustícia suū opus exécet ꝛ ꝛ si sepi cūdet mterdū ꝓperat · Verūq; re ipa fit qđ scribit ꝛ vtiq; est deus iudicans eos mtrora / dæmones ex homíbꝫ fieri quidā opinati sūt / perpetua ćnimū licēciā / peccandiq; libidme · qđ (ut fortr tollerabiliter dictum sit) malaꝝ volūtatum simlitudo efficit ꝛ qua homo malꝰ / atꝫ in malis obstinatus / pene dæmonē equat · Cui sententie (si recipit) illud fō tasse nō dissonū fuéit · ut pmissu diume iustice ꝛ dmon dmonē / pmat · q̄ m re illud dū tarat (ut videt) ē miseꝝ ꝛ ꝙ nō nūquā sceléatoꝝ supplicys misceť m noxỹ ꝛ mmis veꝝ crebrūq; · dēpendit illꝰ flacci ꝛ sepe diespit neglectꝰ m cesto addidit / mtrgꝝ ꝙ ipsum non sine certa licet vobis occulta iustícia dei fieri m dubitata fide credit · D · Crudelem dñm petimur · ℜ · Crudelitas mala quidē ꝛ nature hoim adúsa ꝛ sed vtile vicys ꝛ lasciuienti populo frenū pauor vndecūq; oriens amaro mscys expedit timere q̄tquid io quidē fit · ℳemo tā trux dñs ut nō truculētiō fit voluptas ꝓsperitatis comes ac filia male agētibꝫ michil prꝰ quā securitas ac libertas q̄ michil metuit primꝰ est rume · D · Jniquū dñm mfausta plebs patit · ℜ · ℳullꝰ michi crede misera mplebe miserior quā tyrānꝰ / qđ si dubitas dpomitū cōtēplare ille vir impbꝫ nec mdoctus ō seipo suaq; tyrāmde quid sentiret aptissime pendētis supra amici verticē glady cuspide declarauit · ℳota est historia / timet plebs tyrannū ꝛ tyrānꝰ plebem sic recipco pauore se cruciāt hoc refert ꝙ misēra plebis apparet / at tyrām latet nō mmus tamē affligit purpureo velamme tecū vulnꝰ neq; mmꝰ aurea g̃uāt cōpedes quā ferrea · Est ꝛ sua ut m sordibꝫ utq; m furno sic m laucys ac splēdore miseria · ℳurea q̄dē tyrāni vestis extrinsecꝰ obuerte illam ardentibꝰ mtus aculeis plena ē ita ut vides nō pemitus aut impune seuūt tyrām aut mta plebs pmit D · Jnclemētissimꝰ nobis est dñs · ℜ · ℳō tot passim essent dñi / nec tam laute fuerēt mſi populi msamrēt ꝛ cuiq; ciuū p se carió foét res ꝑuata ꝙ publica voluptas quā gria / pecuma quā libertas vita quā ótus · D · Vnū dñm serua fert patria · ℜ · ℳt nō vnū sed trigmta simul illa nobilis legū matē gcieq; lumen altꝝ athene · D · Patria dñm vnū fét · ℜ · ℳultos aūt roma q̄s caligulas nesciat ac néones ꝛ domicianos ꝛ comodos ꝛ helio gabalos ꝛ basiones ꝛ galienos / at ne singula imperꝝ pbra exequar maximos ꝛ pietatis hostes iulianos

ac decias/sardana pallū assiria ꝓtulit tyrū persis alexādrū ḡcia atꝫ asia
reges dictos vere aūt tyrānos acérimos ⁊ in mites/tulit ⁊ dyonisius
sicilia phalaridē agathodē lacedemon cleomenē nauidēq; quē argi q̄ꝫ ꝑ
pessi femmiāq; vxoris auariciā q̄ viro ipso rapacior suo i sexu tyrānidē
miris modis exécuit/sed quo feror? quis aut veteres aut nouos nume
ret tyrānos q̄ tā mlti hodie tāqꝫ alte huic suis opibꝫ ac potēcia popu:
loꝝ. Illinc moribꝫ atꝫ demēcia radicati sūt/ut nec numerari iam valeāt/
nec cōuelli neqꝫ min⁹ apud uos quā apud egiptios aut medos liberta
te pessundata ac sepulta versa seruitus in naturam sit/sic ut ꝑs maior
populoꝝ tyrānū si nō habeat q̄sitat̄ ꝑcario emptat̄ seu ꝑcio videat̄ usq;
adeo pr̄es vestros esse qd̄ nati erant puduit/vos em̄ pene om̄s in ser:
uicio nati aūt educiti ut doloris antiquā sic nouā querele materiā non
habetis. R. Potentis dn̄i graui ꝑmimur iugo. D. Aristophanis
poete vtilis fabella que monet nō nutriēdū in vrbibꝫ leonē/tamē si nu
trit⁹ fuerit/obsequēdū illi esse/nec tyrānidis naturale malū impacientia
cumulādū quāqꝫ ipse feceris potencie detractandū. R. aro equidem ty:
rānus absqꝫ culpa ciuiū surrexit in populo/vetus est aūt verbū/ede qd̄
intriuisti. D. Dominū importunū patimur. R. Si om̄is potestas
a deo est seu ad bonoꝝ exerciciū seu ad maloꝝ penā/par est ut diuino
impio te subiectū sencias nō humano/cui⁹ si minister in micior videt
paciētia fortassis efficiat ut mitescat. Vix est em̄ ullū tā ferox ingenium
ut nō obediētia ⁊ obsequio leniat̄ uł ferēdū deniqꝫ uł ponēdū ē om̄e
qd̄ ꝑmit. Nempe nichil est terciū ꝑter impacientiā que ut dixi molesta
nō minuit sed acuat. D. Mal⁹ nobis est dn̄⁹. R. Om̄s vos vnū
habetis malū hostē vnus ille multos habet incognitos ꝑiculosior sta:
tus. D. Dn̄s nobis est pessim⁹. R. Sed nō erit diu si bene ph̄is
visum est violentū nichil esse diuturnū. Et sane si uł vnū pr̄ia ciuē bonū
habeat malū dn̄m diuci⁹ nō habebit

St michi ꝑceptor indoctus. R

Et si doctū facē nō possit indoctus. Verūqꝫ sit quē illud sig:
nū scientis est posse docē/sub indocto tamē ꝑceptore doctus
aliquis fieri potest uł ꝑseipm uel qd̄ est verius influentia ce
lesti atꝫ inspiracōe. Et ut ciceronis vtar v̄bo aliquo afflatu diuino/sine
quo nec doctū certe nec bonū virū fieri posse credendū est hoc em̄ nō
solū vera religio sentit sed gētilis q̄ꝫ ph̄ie cōsentit auctoritas. D. In:
doctū ꝑceptorē nolens audio. R. At celestē ꝑceptorē audi libens q̄
fecit aures tibi nō has tantū q̄s videm⁹ ꝫ inuisibiles alias int⁹ in aīa/
illū audi/q̄ docet hoīeꝫ oīeꝫ scientiā/sicut scriptum est quo insup tacente
frustra ꝑceptō q̄cūqꝫ mōtat̄ q̄uis doctissim⁹ laboret. D. Preceptorē

indoctum egrefero · R · Vel ab illo fugiens aliū quere uel ad teip̄m redi ⁊ memēto epicurū sepe a cicerone licet irrisū/ visum tamen senece magnū virū/ nō indoctū modo p̄ceptorē habuisse/ ꝫ nklū ut gloriabū: dus idē ipse cōmemorāt · Augustinū véo qd̄ de seip̄o testat̄ cui non oīa credé nephas est/ ⁊ aristotilicas cathegorias q̄ inter difficiliā numerāt̄ ⁊ artes liberales quas singulas a p̄ceptoribꝫ didicisse magnū dicit̄ nklo hoīm tradēte ut idē ait/ oīs intellexisse ⁊ nouissimū oīm bénhar dū vi: rū doctrina ⁊ stitate clarissimū oīs suas lr̄as q̄ꝝ inter cūctos sui tp̄is abūdātissim⁹ fuit ut d̄ se etiā ipse ait ⁊ in agris didicisse ⁊ in siluis nō hoīm magisterio/ sed meditando ⁊ orando nec ullos vnquā alios vt d̄ se etiā ip̄e ait p̄ceptores hubuisse q̄ querc⁹ ⁊ fagos hec si facta sunt cū nō iteꝝ fieri possunt/ qd̄ nisi sic esset q̄d fecissent p̄mi hoīm quibus nec p̄ceptor ullus erat nec repti aliquid/ mirando igit̄ cogitando assurgen: do ⁊ ingeniū acuendo cappā q̄ uos cum omibꝫ p̄ceptoribus vestris vix intelligitis inuenire · Aude ⁊ tu aliquid teq̄ magnis inseré ne diffidas si mortalis defuéit etern⁹ adéit p̄ceptor/ aq̄ sūt oīs ⁊ oīa/ ille fecit ⁊ in genia ⁊ scīas ⁊ magistros

Iscipulū habeo indocilē · R · Perdis operā litus aras/ se
d mina p̄icis/ natura non vincit̄ · D · Discipulū indocilē sors
dedit · R · Tére aride colonis/ solue boues q̄d te tóques?
illi parce ⁊ tibi cū tot sint laboés necessary ⁊ ieuitabiles/
sup̄ cuos q̄ré stulticia est · D · Discipulū habeo lr̄aꝝ indocilē · R · Si docilis est v̄tutū illic iusta/ melioribꝫ illum artibus ornaueris/ q̄ si neutrū capit/ vacuū siue/ neue quid inptusum vas infunderis/ qd̄ neq̄ ibi subsidat teq̄ iugi tedio exhauriat sic habeto/ oīs eīn qui sunt q̄q̄ erūt fuerūtq̄ v̄tutibus aut doctrinis clari/ nō posse vnū ingeniū accen: dere nisi aliqui int⁹ in aīo scintille sint q̄ p̄ceptoris spū excitate ⁊ ad vi te generosū discipline fomitē accipiāt alioq̄n algidū in cinerē ne q̄tq̄ flabis · D · Intractabilē discipulum ac supbū habeo · R · Supbia hostis ingeny est/ dūq̄ subesse d̄ dignat̄ ⁊ discere negligit discipulus insolens egre manū serule subiciet doctrine animū/ rep̄hēsioibꝫ aurem collū iugo · D · Habeo p̄speritate tumudum discipulū · R · Tumō oculoꝝ visui/ tumor aī ingenio nocet ut discplinis aditus fiat cōp̄mē: da est omis elacō · Scis ut alexāder macedo cū aliquādo mathematicis aīm applicasset ⁊ geometrica sibi quedā obscuruiscula traderent̄ diffi: cultatibꝫ offensus p̄ceptori impat ut idip̄m clarius tradat · Et quid ille respondeat hec inquit eque omnibꝫ difficilia sūt ut scilicet omnē illi spem regy fastus excuteret · Sic est eīn hercle nulle sūt fōtune p̄tes in inge: ny/ rebꝫ/ quisq̄s doctos ac sapiēs fieri cupit obliuiscat̄ interi se potentē

D · Discipulū rudū elatūq; habeo · R · Cōtra ventū adūso flumie
nauigas conrahe carbasa téram pete · D · Cōtumacē habeo discipulū
pteruūq; · R · Nō arenā tantū fodis sed serpentē nutris/attonitum
excolis hostē doces · D · Dure ceruicis discipulū instruo · R · Sur
do canis/sed sic est hos clamor hos silenciū delectat/potētissima semp
in rebꝰ omībꝰ ꝯsuetudo est · Vides ut piscator tacitus clamosus venator
ac clamasior aliquāto stole arbiter quā silue · D · Duri cordis discipu
lum nactus sū · R · Sepe facilius vrsi caput mollias quā homis/q̄d
vis aūt: Est in fabulis lupū ac vulpeculā lr̄as didicisse/nam elephātis
studiosi non āmlis fabula est/sed naturalis historia ⁊ hic tuus forsitan
studio naturā leniet · Apud me autē vna fere pastoris ⁊ p̄ceptoris vita
est mirū nisi vterq; tandē a cōuictu mores traxéit · Ille beluas regit hic
pueros

r 64

n Ouercā habeo · R · Ergo ⁊ patrē · Sic sūt ferme res hu:
mane/tristia letis ⁊ amara dulcibus tempāt̄/atꝫ vtinā ex eq̄
in pmixtū/hic dulce nō habitat · D · Iniusta michi est no:
uerca · R · Nō inepte virgiliano epytheco vtéis q̄nto aūt
illa in iusitó tibi tanto in illā ut sis iustió emitere · D · Nouerca michi
supbissima est · R · Et femine ꝓpriū supbia ⁊ nouerce est/si gemine
cause vnū pariūt effectū/non est qd̄ stupeas/est qd̄ feras/teqꝫ ⁊ preui
gnū simul ⁊ filium bonum ꝓbes · D · Supbissima est nouerca · R
Nulla re quā humilitate meliꝰ vincit̄ supbia · D · Nouécā ferre ne:
queo · R · At fer patrē si hūc valde diligis facile illā feres · D · No
uerca impia atꝫ importuna est michi · R · Esto illi pius atꝫ paciēs pi
etatē patri debes paciētiā femie reuerentiā nouerce · D · Insolens est
nouerca · R · Noli pati ut potencior sit illius insolentia quā pietas
tua · Nichil durū nichil arduū est pietati/hec ad deū hoies erigit deūq;
ad hoies inclinat q̄ciens nouéca seuiéit nō tu illā sed patrē cogita · D
Iniuriosa est nouerca · R · Muliebres iniurie cōtemptu meliꝰ quā
ulcione plectūt̄ · D · Grauē pacior nouécam · R · Bene ais pacior/
succūbere eīn ⁊ mulierculā pati nō posse nō est viri · D · Odit me no
uerca · R · Ipsam ama/nam ⁊ inimicos diligere diuinū est p̄ceptū/
⁊ amare ut ameris phicū cōsilium · D · Nouerca me odit · R · Si
patrē tuū amat satis ē tibi odisse patris amatcē pio filio nō licꝫ · Sin
⁊ illū odit/quē nō oderit ⁊nā si alterꝫ plusq̄ virū amat tu ille ne fueris
D · Nimis odit me nouerca · R · Omꝰ malum forsitan nouerce o:
diū q̄ nimiꝰ amō phedrā nosti ⁊ ypolitū · Céte odiū qd̄ vlcisti nephas
leniendū aut fugiendū aut ferēdū est. nichil est q̄ntū querele sepe odiū
exaggant

D Vrum pacior parētem · R · duricies patris sepe filio salubris/ semp damnosa mollicies nō lingue tantū sed nec virge parcēdū docti cōsulūt q̄bus duob⁹ filioꝝ egrotanciū constat cura q̄ si frustra sint g̃uioribus morbis g̃uiora remedia adhibent̄/ abdicacō ⁊ carcē qui ⁊ more vetri romāo adexetremū supplicia ⁊ mors/ qd̄ non cōsules mō ⁊ duces quibus imperiū in om̄s publice officy p̄staret auctoritas · Sed p̄uatos illos priscos ac seueros patres/ quibus sola patria potestas vis in filios daret sepe acrime obseruasse legim⁹/ in quibus cassy ac fuluy nobilitata seueritas · J · tu nimis blādum patrē duꝝ dicis · D · Patrē pacior durū · R · Qualē putas ille te passus est puerū qualē ve deinceps adolescentem ? difficile id q̄dē p̄suadere his sibi valde placētibus sed crede michi nichil duri⁹ quā etatis illius incōditos mores pati · D · Pacior duꝝ patrē · R · Quid si dur⁹ es filius dura ? duris efficacius leniūt̄/ ⁊ sepe medici mollioris d̄formior est cicatrix · D · Patrē duꝝ habeo · R · Si pater ver⁹ ē diligit/ si diligit nō q̄ mulceāt/ sed q̄ p̄sint cogitat · D · durissim⁹ patē est michi · R · Que tibi durissima illi forsan vtilia vident̄/ cui ⁊ cerci⁹ iudiciū ⁊ incōrupcior est affectus · Adolescentia nō nisi q̄ sub oculis sūt metit̄ · Etas maturior multa c̄cūspicit · D · Pater est michi durissim⁹ · R · Vide ne tu illi duriō ut dū ille decori tuo obstet tu illi⁹ vitā p̄ditis moribus inq̄etes · D · Predur⁹ pater est michi · R · Qui salutem fily negligit/ ille demū dur⁹ est pater/ ⁊ si forte videat̄ mitissim⁹ Et qui filiū ad rectū iter trahit ope cōsilioq̄ adiuuās ⁊ sepe verboꝝ ⁊ sepe reꝝ stimulis impellēs · Sepe vl̄ tardū increpitās vl̄ inuitū cogens/ quāuis seuerior sit aspectu/ dur⁹ est nīme fructuosior filio securitas patris solet esse q̄ comitas · D · dur⁹ est pater · R · Supaliū paternū zelus dolō/ met⁹/ etas excusant · D · duꝝ patrē egrefero · R Quid si qd̄ multis sic affectis uire accidit ferre duriciē cogaris alteri⁹ ? Quid si ip̄e cōtumacis fily pater esse incipias ? tūc intelliges q̄ suaue patris iugū ⁊ q̄ iustū sit impiū/ nūc nō nisi vnū intelligis qd̄ delectat · Inq̄ hoc vno iudicari tuū habet nō delectacōne aī/ ꝫ titillacōne sensuū c̄cūuentū · D · dur⁹ michi pater est · R · Vt si dur⁹/ illū tibi/ non te sibi iudicē dat natura/ quā secuta lex ciuilis castigatores parentū filios erubescit/ pudeat te audire/ q̄ ulli filio licere legē puduit/ siue de te iudicet q̄ te genuit aliudq̄/ tu d̄ illo iudiciū linque alys ⁊ si patrē veris laudib⁹ ornare nō potes decoro saltē silēcio venerare · D · duris pater est moribus · R · Nō arguēdi moēs patrū/ ꝫ ferēdi sūt · Nichil turpi⁹ in alexandro sonat q̄ q̄ nō dicā patrē cōuicys attētasse/ ꝫ paternis laudib⁹ in uidisse visus est de patre vl̄ gloriose loquendum vl̄ tacendū

D · Habeo durū patrē · R · Habes vbi amorē vbi pudorem vbi obedientiā uł paciētiā tuā ꝓbes · Nullum in terris impiū iusti q̄ patris nulla honestior ꝯuitus q̄ fily · Nil tā suū cuiq̄ est q̄ filius patri Nil cuiq̄ dign⁹ eripit · Sed vos p̄cipiti atꝫ intēpestiuo desiderio subesse nati p̄esse cōcupiscitis sic ⁊ p̄ribus vos aufertis ⁊ paꝝ vobis impiū vsū patis / duplex indignitas · Ita fit ut insolencia iuuenilis vndiq̄ reꝝ tūbet officia / hic forte ꝓhibiti d̄ patꝝ asperitate querimī vestro digni iudicio quibus oīa liceant ob id vnū qd̄ nati estis / ⁊ placē vobis ad speculum didicistis / tū demū cūꝫ p̄esse cepitis sensuri quā id vobis turpit ante temp⁹ / optatū esset · D · Rigidus pater ē michi · R · Quid si pius est rigor ? pater filio rigidā pietatē patri fili⁹ obseq̄ū reuerēciā obediētiāq̄ humilem debꝫ d̄ mallio torq̄to in historys ⁊ apud marcū tuliū legisti / ut ꝑ indulgens in patrē idē acerbe seuer⁹ in filiū fuit / vulgi forte iudicō rep̄hensus in altero ab incōruptis extimatoribꝫ i utroq̄ laudatissim⁹ tā diuīsa racio ⁊ tāta varietas reꝝ est · D · Pater durus est michi · R · Sero bona vestra cognoscitis o mortales / at cū nosse ceperitis nimis cognoscitis huic ⁊ p̄sencia fastiditis ⁊ amissa lugetis alteꝝ supbe nimis / alteꝝ nimis humiliter · Et vbi agēdi g̃tes ⁊ vbi habenda paciētia / vt° biq̄ querimonie nusquā eq̄nimitas · Sic in deū iq̄ hoīes mg̃ti estis · D · Dur⁹ est michi pater · R · Veniet tempus qn̄ hūc ip̄m p̄reꝫ suspires nec responsuꝝ voces / ⁊ q̄ tibi nūc videt̄ saxis durior plumis mollior videat̄ · D · durū p̄reꝫ habeo · R · Patrē dū habueris nō agnosces

h Habeo filiū cōtumacē · R · Equū est ut qui patrē ferē non poteras filium feras / vtiq̄ sarcinā g̃uiorē · Magis oīm p̄mit pūgitq̄ acrius / supbi fily verbū vnū irreuerēcius ꝓlatū / q̄ꝫ seueri patris quecūq̄ duricies · Ille em̄ iniuriā facit / hic iure suo vtit̄ · D · Filiū habeo rebellantē · R · Impudēter deminoꝝ rebellione cōquerit̄ q̄ maioꝝ iusta cōtempsit imperia · D · Filius cōtumax est michi · R · Tandē fortassis intelligis q̄ tuus ille tā dur⁹ p̄r visus est tibi · D · Filiū pacior īsolētem · R · Si etatis est viciū cū etate trāsibit · Multoꝝ ferox adolescētiā / ꝓ gressu tp̄is ad v̄tutē / mirificis ꝓfectib⁹ flexa est · D · Rebellē filiū habeo · R · Non solus ⁊ dauid ⁊ mitridates pōti rex ⁊ seuerus impat̄ romā⁹ rebellātes filios habuere · Et multis post seculis britannici pacem regni ut fama loq̄t̄ turbauit regy adolescētis i patrē cōcitati rebellio · Sꝫ quisq̄ sua d̄flet incōmoda / nullus aliena uel publica · D · Impius ac rebell̄ est filius R · magna tibi porcio patēne modestie dēpta est / mortem fily timere D · Habeo ignauū ⁊ mertē filiū · R · Nestis ut affricanus ille vir

magnꝰ diſſim il'ū ſibi filiū longeq; de genere amant cmee·Et ꝑfecto 126
maioꝛ/nō dico amoꝛ ſed miſeracio debet ei/que minus adiuuat natura
nullīꝰ rei eget q̄ vtutū diues eſt quaꝝ indigencia vere miſeꝛos ac pmō
miſericōdie egētiſſimos facit/tu m filio ⁊ ſi nō vtutē/ama q̄ filiꝰ ſi ne
io q̄dē at q̄ homo eſt/poſtremo ſi michil ē qđ ames/miſeré ꝓtiū pīs
ut ſeueritas ſic miſericoꝛdia eſt · D · Perdite filiꝰ eſt vite · R · Infe
lix ſarcina aī eoq; miſeꝛioꝛ q̄ dū feꝛi poteſt neq̄t abici pfer/⁊ q̄ dat cō
rige/ſic em̄ aut filiū curaueris aut certe patris officiū egeris hꝰ tibi de:
bitū illud optabile · D · Impiꝰ m humanꝰ m tractabilis eſt filiꝰ · R
Si q̄dem mollicies ac voluptas mpfidia ac ſcelus eruperit/venenoſū
animal exigendū domo eſt neq; vbi/ſ quid natū extimādū/⁊ m filuis
oꝛtus auiculas paſcitis ⁊ domi natos ſcoꝛpiones occiditis · D · Impi
us filius eſt mihi · R · Periculoſa ſe ponē ātquā noceāt ſapientis eſt
Non te pietatis umbra decipiant nulla impio debet pietas·Eſt vbi ſit
crudelitatis ſpēs piū eſſe·Sed dū aliq̄d ut minimū ſpei ē/ſēp ad mi:
ſericoꝛdiā mclma/memētoq; te patrē eē nō iudicē·Neq; hic tibi teren:
tianū illud excida ꝑ pāt̄ magno paululū ſupplicy ſatis ē patri

b Abeo diſcōdē fratrē · R · Quid aūt ille ne igit̄ te ꝺcoꝛdem habet vna amnitas fraterna/q̄ vnū ex duobus facē debuit m duo nō iā diuſa ſed ḡria pemtuſq; pugnācia ſciſſa eſt·Ora: ue ſ ātiquū malū/qđ ⁊ mūdꝰ ⁊ mūdi capud abmicō habuē 1 61
Si quidē vetus vrbis rome/ſ vetuſtioꝛ tocius vrbis mfamia eſt/frēte:
no ſanguine maduiſſe tu qđ m ſingulis paribꝫ fratꝝ vides ⁊ alteꝛo qui
etiā ad huc ſolo m vno tot miliū qđ ſtupeas nō habes · D · Eſt michi
diſtoꝛs domi frē · R · An ⁊ hoc miraris eſſe magna mdomo qđ i ipis
materm veteri fuit auguſtus/vbi olim ⁊ ſi maioꝛis miſtery velamētū
eſſet certe nō diſcoꝛdes tantū fratres legimꝰ ſ bellantes·Eſt ne igitū
nouū/ſi armati faciūt qđ non nati ſolent? D · Nulla michi gracia apꝰ
frēq; eſt · R · multo prius hoc mſcolis edoctꝰ q̄ domi exeptꝰ eē debu:
eras puſa veꝛo nec q̄rimur nec miram" · D · Odioſū frēq; habeo ⁊ diſ
cōdē · R · Vt feꝛme nullus amoꝛ equioꝛ frēno ſic nullū vbi cepit m
neq̄us odiū/nulla acrioꝛ inuidia/ſic paritas meitat aios atq; incendit cū
cedendi pudoꝛ ⁊ amoꝛ excellētie eo ardencioꝛ q̄ mcunabilioꝛ recoꝛda:
cio ⁊ q̄q; beniuolēcia paritura videꝛēt/vbi ſemel a recto calle dīfluxū
eſt odiū ⁊ cōtemptū pariūt hic nature rebellātis aī ardoꝛ optime q̄dē
pio obſequio atq; humanitate placabit·vix eſt em̄ tā m mite vllū tāquā
aſpeꝛa igemū/qđ nō tandē molliat vera ac iugis huilitas vboꝝ q̄ olim
⁊ reꝛ leuis ⁊ nō ficta tractacō/ſui io ſeruū atq; m validū dīphēdas/ſeu
foꝛte huc tu cogeꝛe tuū ipe aīm nō potes/q̄ honeſte q̄dem atq; vtiliter

cogēt tūc ātequā inpniciē res erūpat vltimo remedio vtendū erit. Ex-
tirpāda mala radix ⁊ discordiaꝝ mater ꝓpellenda cōuiuio in quo ita
te falciē p̄bebis ut quātū iuri tuo demptū/tantū virtuti fameq; additū
inuenias Impie ac supbe cupiditatis aculei/nlla re meli⁹ q̄ pia ⁊ miti
liberalitate frāgūt. Honū auꝝ q̄ pax dom⁹ ⁊ caritas frtēna redimit.
Vet⁹ valde nec veꝝ nim⁹ est verbū/magnā discordiaꝝ belloꝝq; mate
riā duo hec esse ꝓnoia meū ⁊ tuū q̄ si de vita hoīm tollerēt haud du-
bie trāq̄llius viuēt

r 68

p Atrē amisi. R. Justū est ut quē p̄sentē qurebaris/absētē
queras/nec inuenias? nichil eq̄us quā fastidita impie frustra
optari. D. Piū patrē amisi. R. piū ille filiū dimisit
Gratulare aūt sem tuo. Illud tandē sibi accidit qd̄ semp op
tauerat/te i columi reb⁹ humanis abyt. D. Pium patrē ꝑdidi. R.
Pius filius nullā magis ob causam fortuitos cas⁹ timet? q̄ ne qua si-
bi incidēs calamitas p̄ris aim cōficiat/tuo iā tm̄ piculo securior viues.
Nō erit quā rumores d̄ te pūgat? quē tua frāgat adūsitas? quē tua de-
bilitet egtudo? quē tua mors ꝑmiat. D. Prēz amātissimū amisi. R.
Incipe iam de alys curare q̄ d̄ te curet. ampli⁹ nō erit pietatē ab altero
tibi exhibitā repende alteri. raro illi repēdit cui debet. D. Piū prēz
miser ꝑdidi. R. Si pietatis rō tibi cōstat/solare fortunā tuā recor-
dacōne p̄teriti tēpis. coluisti parentē ⁊ dū licuit pia semp in illū officia
cōgessisti. pr̄ obyt? pietas viuit alioqui est (fateor) vnde ꝑpetuo mest⁹
sis. D. Pater me moriēs d̄stituit. R. Fer natre ōdmē prior exyt
q̄ prior intrauēat. Nec te ille d̄stituit? ꝫ p̄cessit. D. Amisi patrē. R.
Nescis quid sit prēz ꝑdere nisi filiū habuisses

r 69

p Atrē ꝑdidi. R. Altera tibi sup est mat̄ quā non ꝑdes? ⁊ si
velis. Ex illa veniēs i hāc ꝑgis. Illa tibi paucoꝝ mēsiū do-
mū dedit. hec mltoꝝ dabit ānoꝝ. Illa tibi dedit cōpus? hec
auferet. . Mater obyt mitissima. R. Mater substitit
durissima? que te ⁊ matrē/quā requiris/vno ḡmio ꝫuab⁹/cui⁹ in vtēo
fuisti? illa in vtero hui⁹ tecū erit te ⁊ illā (ut credim⁹) die vltimo parita
D. Pia me deꝫuit mater. R. d̄seri metuēs festinauit? ḡtāq; illi suā
mortem fuisse credibile est. tuā nō visure ampli⁹ atꝫ vn̄ maxime metu-
ebat securitate parta. . defūcta est mater optima. R. Felicit huic
excessit? te supstite. q̄ p̄misso ut femmei sūt affect⁹ flebiliter abyssꝫ.
Obyt mater. R. Ob eūdū erat/idq; ambobꝫ/nec de morte quēi po-
tes nec de ordine

Ed amisi filiū · R · meli⁹ dic p̄misi ⁊ secur⁹ cito q̄dē ⁊ fōtas
se hodie ⁊ quid scim⁹ an hāc ip̄a hora/nulla fides vite est/
cū tanta sit fides morti/secutur⁹ dixi sequēsq̄ dicē debui cō:
tinue sequeris/nusq̄ in uita pedē figere p̄missū hoī/vno sēp
gradu it̄ ad mortē·mirū dictu seu ille vinctus seu solutus seu stans seu
ambulās seu sedens seu san⁹ seu egere vigilās seu sopitus ⁊ ad metam
fert̄ atq̄ illoꝝ more q̄ vehūt̄ nauibꝫ ul̄ ut q̄escēs ꝓperat · D · Amisi fily
d̄siderio crucior · R · Conpeste aim ⁊ quē cupis muenies · Nulla est
mora non posse pati d̄siderīū parui tp̄is ⁊ puerile seu feminiū est · Viro
em̄ nichil breue difficile · Nosce credo quibꝫ v̄bis d̄sideria huiuscemōi
ap⁹ platonē ⁊ socrates ap⁹ ciceēōꝫ cato ⁊ leli⁹ ⁊ ꝯsolēt̄ v̄tute q̄uis ⁊ gl̄a
sup̄mi viri · At spe tñ lōge impares · Nosci p̄teria q̄d ai emelius paul⁹
quid catho ip̄e ⁊ quid pēicles ⁊ quid xenephon ille soccratit⁹ cōdiscipu:
l⁹ plathonis atq̄ emul⁹ quid īnumerabiles aly natoꝝ in mortibꝫ habu:
ere · Nec te p̄terit ut ꝓph̄ta idē ⁊ rex filiū quē languētē fleuerat/nō fle:
uit extinctū cogitās q̄ irrecupabilia lugē supuacue dementie/veri⁹ ⁊ q̄
pietatis est · Quibꝫ se virilibꝫ exēpulis interserit ⁊ sparthana illa mulier
aput scriptoēs q̄dē innoīata ⁊ ꝫ nō parit illaudata q̄ audito q̄ fili⁹ mp̄:
lio cecidissent · Ideo ait illū genui ut esset q̄ mori ꝓ patria nō timeret
par liuie v̄t⁹ ⁊ maiorisq̄ cornelie ⁊ ꝫ clariora sūt noīa · Sileo de reliquas
q̄ g̃uissimos filioꝝ cas⁹ forti aīo tulere · Sꝫ haꝝ p̄or ingētis nati/⁊ ad
sūmū spectātis imperiū ut terre tradit⁹ fuit luctū mox d̄posuit nūq̄ vēo
memoriā intermisit · Altera duodecī filys amissis · imo oībus quoꝝ ali:
quos a populo int̄fectos inhumatosq̄ cōspexerat/ꝯmiserātibꝫ ⁊ illius
sortem femineo more d̄plorātibꝫ miserāq̄ vocātibꝫ/nō se miserā/ꝫ felicē
eē respōdit que tales filios genuisset/insignis mlr · nec p̄senti miseria
⁊ p̄terito etiā felix que cōtra publicā opinionē ⁊ ꝯsuetudinē miseroꝝ/
se felicitate p̄terita ⁊ leti tēporis memoria solēt̄ grata q̄ habuisset/q̄
amisisꝫ eq̄nimis ob hoc vnū digna uteri ꝓsperioē successu · Et illa q̄dē
mulier tot tā g̃uibꝫ fōtūe vulneribꝫ incōcussa p̄māsit · tu vir vnico d̄iec:
tus luges · D · Amisi filiū · R · Amisisti sil̄ ⁊ met⁹ mlt̄os infinitāq̄
materiā sollicitudinū ⁊ curaū/quib⁹ ut careres ul̄ tibi ul̄ filio morien:
dū fuit · Secuꝝ patrē sola mors facit · D · Filiū amisi · R · Si p̄iū
nil ē iā q̄d illi metuas ⁊ ī tuto ē · At si impiū tuoꝝ miratoꝝ ānoꝝ tue sti:
mulū senectutis extulisti · D · Filiū p̄didi · R · Si v̄tute p̄ditū gau
de q̄ habuēis · At si vicio p̄ditū gaude saltē q̄ amiseris vt⁹q̄ natre bñ:
ficiū agnosce ⁊ seu q̄ talē dedit ⁊ seu q̄ talē abstulit · D · Añ tēpus fi:
liū mich mors rapuit · R · Nō fit añ temp⁹/q̄d oīe tēpe fiēi potest
in oīeꝫ etatē multi sūt aditus morti adolescentiam infiniti · D · Sine

filio remāsi · R · Et sine angoribꝫ ⁊ sine pauoribꝫ iā nō erit cui nocc:
tes in somnes cui sollicitos dies agas/cui spes lōgas atꝫ inextricabiles
ordinare? q̄ canos tuos/rugasq̄ cōsideret hereditatē extimet/sumptus
arguat morā mortis incusat vndiq̄ tibi parta securitas ⁊ req̄es gemiū
bona ingēs titulo licet mōtis asperi⁹ · · Acerba fily morte deiect⁹
sum · R · An nō anaxagorā audiēas? an oblitus eras te genuisse mō
talē? An id poci⁹ forsan luges q̄ q̄ sequi debuerat antecessit? Eq̄dem
tū in mltis in ordinata hoim vita sit? nlū penit⁹ ordn ē mors hꝫ · Et
senes decrepiti cūctāt ⁊ festināt iuuenes? ⁊ p̄cipitāt pueri ⁊ infantes
p̄mo vite limine retrahūt hic tardis licet ille oci⁹ h̄ matur⁹ ille acēb⁹
Nemo nō morit hec sūma est · vbicūq̄ vero hoc est q̄libet etatis parte
quis obieret ⁊ si acerb⁹ fuēat morte maturuit · D · Extinctū fleo fi:
liū · R · Si fletur⁹ eras moriētē ⁊ nascētem flesses · tūc mori cepat?
nūc desyt · Noli aūt tuā ⁊ illi⁹ sortē optimā lugē Ille iter ambiguum
atergo habet? secuꝝ ante oculos nō iā āplius aut caro oneri timens(
ut maro ait) aut lateri · D · Cū filio vite dulcedo omis extincta ē · R
Magnū fateor ac dulce solaciū patri filius bonus ꝫ sollicitū ac g̃ue? ⁊
sepe dulcissima offēdūt? ⁊ carissima ipediūt? ⁊ p̄ciosissima reꝝ p̄mūt
⁊ fortassis tibi fili⁹ obstabat alciora aīo volēti iā mestior licet/at libe:
rior factus assurge? bona de malis elicē sapientis est · D · Mors fily
mestū fecit · R · At qd̄ restat alacē exige · illi vixeras · viue iā tibi

Infantis fily miserabilē casum
fleo · R · Humanū nichil flēdū homi p̄miditata om̄o eē
debēt · Si nō sūt? nō casu fily ꝫ iusticiā tuā d̄fle? ⁊ adicōis
obliuionē · · Fily infantis miserā mortem queror · R
Nulla mors misera? q̄ mors aīe nō seq̄t · a quo piculo infans tut⁹/ac in
munis est · · Infans me⁹ p̄cipicio peryt · R · Qualiter quis pe:
reat? quid refert mō? ne tūpit peat · Et pire tūpiter nō potest q̄ sn̄ pec
catis perit · · Precipio pyt infās me⁹ · R · At arthemor⁹ serpē:
te aly g̃uide lacte nutricis/aly mōbis q̄ pene plures illā in etatē quā in
senectutē incedunt · · Peryt infans me⁹ p̄cipicō · R · Repētina
mors innocētibꝫ optanda? nocētibꝫ metuēda est · · Infans meus ex
alto p̄ceps peryt · R · Languide pentibꝫ mors durior sepe? ⁊ augus
tie longiores dolor oīs eo tollēabilior/q̄ breuior · · Peryt p̄cipicō
infans meus · R · Precipitari? ⁊ ruere illius etatis est ꝓpriū · fecit in:
fans tuus qd̄ faciūt om̄s? ⁊ si nō om̄s casu peant · At tu sine illū pysse
peūdū erat · Et feliciter secū agit p̄us peūdo q̄ vite mal implicaret quē
q̄ multa sint? sciūt expti ⁊ in tn̄ti nemo em̄ nō expt⁹ est? nō in tn̄ti aūt
multi? q̄ q̄si somniū vitā agūt cui⁹ remisti neq̄ant expti · Peryt i nocēs

ifans tuꝰ/qui fortassis si viuerz nocentissimꝰ perysset·Nolī illū i tuto
positū deflē/fortune minas oīs cuant/ꝛ ꝓoccupauit mortem ¿que il
lum dilata ꝓoccupasset · D · Lupus meū deuorauit infantē · R · Jā
ista vermiū est quezela · D · Jnfantis miseri cōpusculū lupꝰ rapuit in
cauēnā suā · R · Felicis aīaz ifantis in celū angule rapueze

a T(quod morte gunꝰ)q̄ meus
ḉdebat alienꝰ est filius · R · Si ad dūez spectaretis patrē
comicī consilio humanū michil vobis alienum putaretis · D
diu alienū filiū/ut meū paui · R · Suū filiū pauisse natra
fuēit alienū cazitas·mō post factū nō pemteat ¿ꝗ dlectet · D · Filius
ille meus dictus alienꝰ apparuit · R · Aperta tibi ad magnū ꝛ sin:
gulare meritū via ést ¿si hūc ipm ut hacten?/sic dmceps q̄si tuū pauez
ris· Jo illi q̄dē longe ḡcius atz acceptꝰ deo erit·Solēt em mḡti fily/
ceu sibi naturali quodā iure/debita patꝛ alimēta dēpné·Et ꝓterea scelꝰ
est amare filiū q̄ ex te genitꝰ sit ¿ꝛ a deo creatū ¿hoiez nō amare· Jta
vndiqz apud deū atz hoies pietatē eximiā tibi q̄sieris ex alieno flagicō
D · Paui ꝑ filio q̄ nō erat filius · R · Pauisti ut filiū ¿pasce iam/si
nō ut filiū/ad ut frez·oim q̄ sunt q̄qz erūt fuerūt ve ¿vnꝰ est parens ¿
vnꝰ rectoz·Nolite p mscientiā dissimulare aut p muidiā atz odiū sacꝛ
nāte vinculū restindé ¿oīs muicē frēs estis · D · Filiū quē putabam
meū nō esse audio · R · Vidē a quo audias ¿ꝛ cui cōis·multi em mal
stimulis impulsi ¿flos rumozes studio cōfingūt·Aly lingue fluxu q̄dā
effrenicz impetu/ꝛ qui sciūt/ꝛ q̄ nesciūt pari loquūt audacia·difficilis
est aūt de filiacōe scietia · D · Filius qui meus dicebat alienū esse au:
dio · R · Cur hoc potius alys quā vroꝛi cōis ¿qua hoc vnū saltē ne:
mo cerciꝰ nouit· Illa tibi cēte filiū dedit ¿quē nūc aly nitūt eripe·Au:
disti credo ut patrū memoria·Vir illustris fuit/cui fōma ꝛ geneze par
vroꝛ obuen ēat ¿ꝗ fama pudicicie ambigna ex hac vnicꝰ infans pulcri:
mꝰ natꝰ erat ¿quē cū die quodā in gremio habēs mater ḡuem curis ꝛ
suspirātem virū ai adutisset ¿quesuit q̄ tanti causa suspiry esset ¿rursus
ille suspirās·Vellē inquit dimidia dominy mei pacisti ꝓte ut ita michi
cōstaret hūc puez/sicut tibi cōstat esse tuū·Ad ḥ illa michil fronte mo:
ta ut aio·Emmuezo)inquit)neq̄quā tanto ꝑcio est opꝰ·da michi cētū
prati iugēa/vbi greges meos pascā ꝛ d hoc ipsa cētū eº te facia·Cūqz
impossibile ille ꝓrsus hoc diceret cōuocatis q̄ ꝑe aderāt ꝑ ceribꝰ ¿ꝛ
sponsione interpōita ¿natū illa vlmis extulit ¿Et est ne(inqt)hic vere
meus·Cūqz vir annuisset illa brachys ꝓtentis ei puez porrexit·Et ac
cipe ait dono eū tibi· Jam haud dubie tuꝰ ē·Risu astanciū obrupto ꝑ
vroze diffimitū ¿ꝛ vir oim sentēcys adēpnatus est· Crebre mmis mter

129

r 12

hoies hui⁹ generis lites ac lamēta sūt proni in nupcias imo lubrici ⁊ ac
ruentes ⁊ vix videre diē creditis / quo mariti (hoc est viri) sitis quasi alit̄
non positis · de hinc ꝓfusi in gaudia seu verius in furoēs / cōiugy dies
p̄mos in strepitu it̄ epulas ⁊ choreas agitis inter epythalamia ⁊ io:
cos ⁊ cant⁹ ⁊ tympana · Reliquā vitā oiez inter suspicānes ac iurgia
vtrobiq; rep̄hensibiles · nā neq; rē adeo ancipitē sit amare ⁊ neq; tam i
sepabilem sic hōrere / neq; tā amabilē sic odisse d̄cuerat ꝯiecturisq; fal:
lacibꝫ apud hoies stīssima diuine atq; humane domus iura cōfūdere atq;
arctissima vite hui⁹ vincula dissolue · D · Quitq̄d meū non esse vxor
ip̄a cōfessa ē · R · Singulare vel⁹ aliq̄t narras cottidiana sūt hec alie
iuuētes hec fatent̄ ⁊ alie moriētes q̄ꝝ aliq̄ nūciandū viris post obitū re:
liq̄rūt · D · Nō ēe meū filiū ip̄a michi fassa est cōiūx · R · Fassa est
idē olimpias phili ꝓpo magno viro magni fily iacturam ⁊ nec fletū nec
suspiriū / nec q̄relam legim⁹ · Nūc fabulā accipe ridiculā ⁊ ꝫ materie nō
ineptā · Circa litt⁹ occeani (qd̄ britaniā ab adūso cōspicit) āte nō mul:
tos ānos fama est ⁊ fuisse mulierculā mopē / ꝫ fōma appetibili ⁊ in sig:
ni lasciuia / hec duodecī paruos filios / tottidē ex viris genitos ⁊ hēbat ā:
nuis etatum mēsticys inter se distantes · Instāte aūt mortis hora vocā:
ri ꝓpere virū iubet · Et nō est (mq̄t) ampli⁹ ludi tēpus ⁊ null⁹ hoꝝ pue:
roꝝ ad te spectat p̄ter maiorē solū · Primo em̄ āno nostri ꝯnuby casta
fui · Sedebāt forte tūc pueri om̄s humi c̄ca ignē more gentis aliquid
māducātes · Stupente igit̄ viro atq; illis rei nouitate suspensis ⁊ illa sin:
guloꝝ patres ordine noiauit qd̄ audiēs oim mim⁹ q̄ triēnis erat ⁊ pa:
nē quē dextēa / ⁊ rapā quā habebat in manu altera in terrā posuit ac tre:
mens d̄siderio ⁊ ambabꝫ manibꝫ in altum erectis adorātis in morē · da)
mq̄t) queso michi genitrix aliquē patrē bonū cumq; illa in fine v̄boꝝ
p̄rez puuli noiasset ⁊ famosū quēdā diuitēq; hoiez resūpto in manus ci:
bo · Hene hz (mq̄t) bon⁹ est pater

Fratrē ꝑdidi · R · Non dū audio ꝓpter qd̄ valde lugeas ⁊
nimis em̄ v ē ait naso rarā esse fratꝝ grāz · · Fratrē ami
si · R · Fieri em̄ potest ut ⁊ frez ⁊ domesticū simul hostē
a miseris · En iactura rē malā boni nois ꝑdidisse · · Fra:
trē ꝑdidi · R · Perdidisti fōsan q̄ te ꝑditū optabat ⁊ quiq; rebꝫ obsta
bat tuis · Multis quidē magne laudis aditū fratn⁹ obstruxit liuor ·
Amisi frez · R · Filioꝝ fortassis ⁊ arcule / qd̄ sepe vidim⁹ g̃ue iugit
vite tue emulū / glorie obicē · Id qd̄ constat patrimony ꝑticipē amisisti
fratre impio null⁹ hostis infestior · · At amisi piū ac beniuolū frez
R · Sed mortalē ⁊ nō tutela corpis est v̄tus ⁊ verū animi ornamentū
illi gl̄az in mortalē p̄stat / corpusculū mortis impio nō eximit / imo q̄dē

sepe illud ante temp⁹ ill° in mortē trudit qd̄ si nature sue linq̄t eq̄ boī
peūt maliq̄. Quin ⁊ in becilles vulgo bon⁹/⁊ viuaces malos cerni:
m⁹ in mōtalē nullū. D. Honū ⁊ gl̄osū fr̄ez ꝑdidi. R. Frater pe:
ryt supstes est gloria/virtus aīa p̄ter q̄s humana oīa pari mors t̄bine
ꝓpellit ac dissipat/has tu igit̄ ceu tottidē filios fr̄is amplectere atz his
bonis in mōtalib⁹ mortalia damna cōpēsa q̄ si fily supsūt aly vēa illos
pietas tuos facit. D. Amisi gēmanū optimū. R. Auide illo vti de:
buēas ⁊ si id lētius egisti nō mortis iniuria ꝫ segnicies tua est. Illa suū
uis exēcuit tuū ⁊ tu neglexisti. D. mors me lusit nō putabā tā cito mo
rituꝝ. R. Omīa q̄ nolētib⁹ accidūt ⁊ cito fieri vident̄ ⁊ q̄ optātib⁹ aūt
sero. D. Vix illū mori posse crediderā. R. Cūcta sibi vehemētissi:
m⁹ amor indulget. nilq̄ sibi nō spondz amarosq̄ cogitatus ⁊ q̄tq̄d est
gustui adūsū vitat ⁊ ac refugit. Vnde ⁊ q̄ amāt pene sibi etēn⁹ delicias
suas fingūt. Tu si fr̄ez natū noūas/⁊ mortalē nosse debuēas ⁊ ⁊ qn̄q̄
morituꝝ q̄ ⁊ semp mori posꝫ aliqn̄ etiā ⁊ deberz. Itaq̄ si qd̄ p̄uidēas
accidisse velud inopinū aliq̄d doles ēras sin ne idip̄m p̄uideras errasti.
D. Sciebā mortalē ⁊ ꝫ d̄ morte nō cogitabā. R. Incōsulte sed hec
dissimulacō vr̄a est. vix vnq̄ mori c̄ditis mortales/cū ⁊ cōtingēs mori
semp. ⁊ aliqn̄ ita sit necesse imo vē cū nō mori nūquā/mori aūt semp
vestre lex i mobilis sit nature. Sz vos assidue moriētes sensū a pn̄tib⁹/
aīm a fine diuētitis vulgaē malū/qd̄ quid ē ali° quā vlt° oc̄los claudē
ne radios solis aspiciāt tāquā luci nō oculis dānū sit illā nō videre. nec
min⁹ claꝝ eē qd̄ nō videas nec min⁹ veꝝ eē qd̄ non videas ⁊ nec min⁹
veꝝ esse ⁊ qd̄ nescias ⁊ Quis tā cec⁹ ut nō videat ⁊ quis tā ebes ut nesci
at veritati reꝝ nichil detrahit sensuū/aut intellect⁹ īfirmitas. Vos eq̄dē
nō infirmi neq̄ obtusi/ꝫ)qd̄ excusacōne careat)dissimilatores eximy ⁊
ad fallendū vosmetip̄os ingeniosissimi q̄ tanto studio inutilia discitis ne:
cessaria nescire intimi. ⁊ ne q̄tquā tn̄ clausis nāq̄ sese oculis ingerūt ⁊
nesciēdi auidū ingeniū irrūpūt ⁊ obliuiscēdi cupidā meōriā iterpellāt
Et mlta indies fēt vita hoīm q̄ cogitare vos adigāt/qd̄ nolletis ⁊ que
ve dissimlacōes vr̄as aut ꝓprys aūt externis excitēt argumētis. Sed ad
plenū fateor figmēta mortaliū sola mors distutit. D. Et mortalē ⁊
morituꝝ fr̄ez sciui ⁊ mortuū tn̄ fleo. R. magna ꝑs humanoꝝ actuū
supfluit. Quid fles intuū ⁊ aut q̄d illi ⁊ q̄d tibi q̄d ve aly tuus ꝫ fletus
ꝓdest ⁊ ut sit malū mors qd̄ docti negāt id qd̄ nēo negauerit mali irre:
pabil̄ est flet⁹ inutilis. Et c̄te si quid(p̄ter aī viciū)dici miseꝝ decet ⁊ si
quid penit⁹ in reb⁹ est flebile flendū poci⁹ dū pendet quā dū trāsyt qd̄
regem ꝓfecto illū nō latebat cui⁹ paulo ante memini⁹. D. Optimi
morte fr̄is afficior. R. Null⁹ affect⁹ intensior quā patn⁹ ⁊ quāobrē

⁊ q̄ in morte fily dicta sūt fr̄is ad iteritū trāsfer. ⁊ q̄ ut° biq̄ dici solēt ⁊
amicoꝝ etiā in mōte ꝓfueri ⁊ que iactura par sūmis est/ferēda tn̄ ut reli
que. Vno em̄ ai roboꝛe tollerāda sūt oia ⁊ q̄ etiā videt̄ g̃uia/⁊ si credit̄
oppressura sūt. D. Amatissimū fr̄ez amisi. R. In visū amisse pei⁹
fuerat illi⁹ em̄ amara. hui⁹ aūt ip̄a q̄ memoria dulcis est. R. Gra:
tissimū ip̄is ab incunabil̄ vite comitē ꝑdidi sol⁹ sū. R. Nō est solus
cū q̄ virtus ⁊ honeste habitāt cure. Inter q̄s affixā p̄cordys fr̄is yma
ginē esse ⁊ nec mōs ip̄a vetuēit. Sic nec fr̄ tibi ꝑdit⁹ ⁊ nec tu sol⁹
misi amicū. R. Si ⁊ dēs mamico
a vtutē amasti ⁊ illa certe nō ꝑdit̄ ⁊ nec morit̄. Idio vēas amici:
cias in mortales dicūt qd̄ nec vllo vnquā dissidio amicoꝝ ⁊
nec ip̄a demū morte soluūt̄. Sic discōdiā viciūq̄ om̄e vincit
vtus. Ip̄a vero nulla re vincit̄. D. Amicū amisi. R. Cetēa cū ami
seris nō habes ⁊ amicos caros ve om̄s tn̄ maxime habes dū vident̄ ami
ssi. p̄ncia em̄ d̄licata ne dicā fastidiosa. itidē ac supba minimis rebꝰ offē:
dit̄ amicoꝝ recōdacō suauis ac iocūda ē. nil amaꝝ retinēs nil dulce nō
retinēs. . Amicū optimū morte amisi. R. Si comoditates ꝑdi:
tas q̄rē vis vtilitatis michi tu calculū nō amicicie quidē ponis. Si con:
uictū cogita quā ꝑua ꝑs tēporis ⁊ viuēciū q̄ p̄nciā exhibꝫ amicoꝝ/q̄ntū
cure q̄ntū morbi occupāt q̄ntū sopor ac voluptas. q̄ntū q̄ ꝑegrināciū
discūsus solicitudinūq̄ diūsoria ⁊ secessus. q̄ntū demq̄ studia q̄ntū ocia
q̄ntūq̄ negocia. nūc aliena ⁊ nūc ꝓpria. Et illa reꝝ multiformiū iugis
atꝫ in victa necessitas ⁊ cui nulla ꝓsperitas eximit̄ ꝯuictui d̄trahūt exop:
tato. q̄ rari cōgssus ⁊ q̄ breues soliciteq̄ more q̄ duri digss⁹ q̄ reditus
seri ⁊ q̄ obices ⁊ que ipedimēta ⁊ q̄ laquei. his ac sil̄ib⁹ vite difficultatib⁹
amicicieq̄ ꝯpedibꝰ ad mēoriā reductis intelliges ⁊ q̄ntulū ē qd̄ tibi mōs
abstulerit. Nā si id in amicicia solū libras q̄ vnū illi ꝑpetuū ac stabile
fūdamētū est ꝓrsus nichil ibi mors potuit afferre. Audisti ap° tuliū se
solantē leliū ⁊ ut illi stipio su⁹ viuit/ut in mēoria e⁹ n' extincti amici fa:
ma interit nec vtus extinguit̄. Quid stipionē tuū tibi nūc viuē ꝓhibꝫ ⁊
Sꝫ vos quia stipiones ⁊ lely non potestis eē/nec viri q̄dē eē vultis ⁊ ⁊
q̄ sūma nō prēditis media d̄speratis aut spēnitis ⁊ q̄si ut poesim sic vtu:
tem mediocrē nec dy nec hoīes sint laturi. . Amicū michi mōs eri:
puit. R. Amici corp⁹ eripe mors potest ⁊ nō amiciciā nec amicū. sūt
em̄ ex illoꝝ genē q̄ nec mōti nec fortūe subiacēt ⁊ sꝫ vtuti. q̄ vna hūanis
in reb⁹ libera ⁊ ⁊ q̄cūqꝫ illi subsūt libētati donare potēs est. Non esset
tanti p̄cy amic⁹/si tā facile ꝑdi posset. . Sine amico remansi. R.
Si rite colis amicicias nec tibi veteres d̄sint nec noui vnquā defuerint
amici ⁊ q̄n ex hostib⁹ tibi amicos ea q̄dē reddet opinio. Nichil magis

augustū cesarē cōciliauit herodi ⁊ q̄q̄ is hosti suo amicissimū sibiq; ꝓpt illū inimicissimū se fuisse ꝓfessus ē sua dignū amicicia iudicauit eū qui tāta fide sui licet hostis amiciciā coluisset · tāta ē v̄tutis ⁊ amicicie pulc̄tudo ⁊ ut etiā in hoste d̄lectet ⁊ cogatq; illū quoq; amare q̄ se odēit · D · Amic⁹ michi vidissim⁹ obyt · R · In mēoria tibi sepeliēd⁹ est tua ⁊ ut clā sepe tecū sit ⁊ nūq̄ tot⁹ obierit q̄ si tibi fōte alit q̄ morte periēit nō tu amicū ꝫ opinionē falsā amicicie ꝑdidisti

amicoꝝ torqueor absencia · R · Solet id quidē euenīe ꝫ q̄ amici mortem ferre didicēit ⁊ aliq̄nto facilius feret absenciā · Nec franget huius abitus ⁊ quē nō fregēit abit⁹ · D · Abē michi optatissim⁹ amic⁹ dextēa man⁹ dextriq; ocul⁹ me⁹ abest · R · Et si irredituri abessent ⁊ nichil tamē nō ferēdū viro dicerē nūc redibūt ⁊ tua tibi restituet̄ integtas · D · Abest amic⁹ dimidia mei ꝑs · R · dimidiū aīe sue v̄giliū vocat ⁊ oraci⁹ · qd̄ a mltis postea vsurpatū iā ꝑdem i ꝓūbiū venit · Sz si amic⁹ nō natralit tantū ⁊ ꝫ ciuiliter possidet · q̄t amicicie noc; absencia ⁊ quo mim⁹ tecū vbicūq; sit amic⁹ sedeat / ambulet colloq̄t ul̄ iocosa ul̄ seria ⁊ ⁊ qd̄ p̄sens fōte nō facēt absens faciat · Nā si nil ali⁹ videretis nisi que sūt āte oc̄los / ⁊ solū vos p̄sencia d̄lectarēt ⁊ breuis admodū visio ⁊ augusta d̄lectacō vr̄a foret D · Amici absentis dulci d̄siderio laboro · R · Atqui amaris soliti estis laboraē nō dulcib⁹ · accipe vero nūc / qd̄ vulgi aures vix capiant / dici neq̄t q̄ tenera q̄q; fastidiens p̄ncia sit intēdū etiam amicoꝝ · Sepe ꝑuis offendit · ut q̄s valde dilexēis quoꝝ ve p̄nciā vehemēt optauēis / nō amicos mō / ꝫ fr̄es aut filios / q̄ forte sollitudinis studio ul̄ ocupaciōibus tuis obstēt abesse nō nūquā mollis · In absēcia nil amaꝝ nilq; qd̄ pūgat p̄ter d̄siderīū qd̄ dulce tn̄ tu ipe q̄dē negas · D · Delecti absencia me affligit · R · Est (id fateor) ꝯmune mltoꝝ atq; hoim oīm muliebriter amāciū · q̄ꝝ d̄lectacio omis in sensib⁹ est nichilomin⁹ d̄ hys ipis poeta loquebat̄ vbi ait · Absentē absens audit ⁊ videtq; · Id si ita ē cur nō amic⁹ absentē q̄ amicū audiet ⁊ videbit nisi forte purgacōes ad hui⁹ mōi visionē lasciuie sūt oculi quā v̄tuti / aut plus aliq̄d dignitatis insano quā casto tribuit̄ amori ⁊ cui p̄ter honestos ac volucres cogitat⁹ q̄s ꝓlibitu vagari ⁊ esse vbi velint ⁊ nulla distācia ⁊ nulla vis ꝓhibet · epistolari q̄q; remedio cōsultū est quo nescio ⁊ an p̄ncia ulla sit g̃tiō · Rome q̄dē erat marc⁹ cicero ⁊ dū ad quitū cyceronē fr̄ez suū ꝓcōsulatu asie admīstrātē scribēs ⁊ cū tua (inq̄t) lego te audire / cū ad te scribo ⁊ tecū loqui videor · Et mox eū ad glorie excellētiā ex hōtās efficatissimū · ad id d̄ indictis factisq; suis oībus fratēnā sibi aio finxisse p̄nciā · Nescio an athenis ⁊ an vbi esset epitur⁹ dū amico scribēs · Sic fac (inq̄t oia tāquā

spectet epicurus/certe incāpanea erat anne⁹ ⁊ dū lucillū suum in silicia
d̄gētz lr̄is alloquēs ut secū studat/secū cenz/secū ābulet ⁊ hōtat ⁊ q̄ facē
ille nō posset/nisi aio fierēt ⁊ non oculoꝝ nec auriū/nō manuū/neq;
pedū ⁊ ministerio indigerēt · D · Oculi mei absentē amicū anxie req:
rūt · R · Nō possū negare qui oculi aliq̄t p absēciā d̄trahat · aio aūt
nichil/imo nec ocul' qd̄amō(ut p̄dixi)si tamē amicicia vēa est · Vnde ⁊
illud apud eūdem poetā ⁊ legim⁹ ⁊ laudam⁹/ pallas euander in ipsis
omnia sūt oculis ⁊ cicero ipe in epl'a quadā balbū amicum suū in gal
lys sub cesare militantē ⁊ non solum in animo habere ⁊ sed in oculis fe:
re se dicit · D · Amicus abest meus · R · Interdū non cognoscitur
amicus ⁊ nisi abesse cepit · sicut cūctis in rebus/sic in amicicys copia in:
gens gustum ebitat ⁊ penuria acuit · qd̄ si magister amicoꝝ intermissio
nem amantibus vtilem di' · quibus omnibus in p̄ncia est voluptas cur
non eadem vtilis sit amicis quoꝝ in virtute iocūditas tota est ⁊ que ab
sencie nullum sentit incomodū · cum vbilibet presens sit · Noli ergo d̄:
siderio succumbē/sed amicum mente conplectē ⁊ quā tibi nec discessus
eripiat ⁊ nec mors ipsa · D · Amici dulcis absēciā amaē fero · R · Pē
fer modo ⁊ mollioēs partes animi p̄senti v̄tute ꝯsolida · Amariuscula
hec quā d̄fles absencia forsan in tēpore cariorem tibi amicū ⁊ amici p̄n
ciam effecēit dulciorem

r 16

8 Raui naufragio iacturus sum · R · maris tu michi memo:
ras naufragiū ⁊ animi autem siles q̄i vero ul' grauius/ul' cre:
brius ullum sit ibi est tempestas illa cupidinū ⁊ affectuum
ceu ventoꝝ repugnanciū/q̄ vos tensis cōcupiscencie speiq;
vel gubēnaculo mentis excusso ⁊ constantieq; anchorū in alto p̄ditis ⁊
p oīs litoris flexus ⁊ perq; omnia maria c̄cumuoluit illud te naufragiū
in hoc traxit · tolle cupiditatem nauigacionem ipsam · aut certe p̄iculum
nauigandi magna est ⁊ p̄te sustuleris · Illa non in naues solū ⁊ sed in sco
pulos ⁊ in mortem cogit miseros · Est enim cupiditati semp iuncta ce
leritas atz p̄cipitacio ⁊ ad sūmam omnes fere qui in alto periunt prius
in animo p̄iere p̄usq; illos inuoluit auaricie vndaq; pelagi · Rara est q̄
dem sine p̄cipitacōne cupiditas · Quitq̄d enim vult/confestim vult mo:
rasq; omnes/⁊ illaꝝ comites sumptus ⁊ odit · Ea breuis in exicium via
⁊ crebri p̄ma ⁊ naufragy causa est · · magno naufragio vexatus sū
R · didicisti deum orare uotaq; facē ⁊ pacisti multa ⁊ quoꝝ ⁊ si met⁹
causa fuit/tu tamen agnosce fidem terrē reditus · Non impune deus lu:
ditur odit ille fide frages · · Fedum naufragiū passus sum · R · de
naufragio non querit nisi qui euasit/gaude igitur salu⁹ ⁊ doctiō trāsacti
p̄iculi grata solet esse memoria sicut ex diuerso fūnte p̄speritatis amara

reordacio. Quāti vero olim facēs vidisse tritones equoreos. ⁊ mōtis spumeos aquaꝝ atꝫ assūgentes fluctꝰ in nubela ⁊ pelagi monstra natancia habes vnde brumali nocte āte votū fabellas hōrificas narres attonitis ⁊ trepidulāqꝫ familiā admiracōne suspendas. Jam quid poetica sit tempestas intelligis ⁊ qui male cōdulꝰ stupor fuit/iam noticia certa est ⁊ q̄ bene uł metu mortis uł iactu mercium sis adeptus. D. Duro naufragio laboraui. R. Sine labore nichil discit. hoc si sapis ꝑpetuum tibi documentum erit ne vnq̄ post hoc credere audeas vitā ventis in animū inducas. D. Passus sū triste naufragium. R. Si primū ⁊ caue ne secūdum adeas/si secundum silestitum est illud publy minog̃phi imꝓbe neptunū accusat qui iterum naufragiū facit. D. Terribili naufragio vix euasi. R. Nescio quit terribiliꝰ adeo sit in aquis mori quam in terris quādoq̄dem in alterutro moriendū est ⁊ seu quid optabilius vermium cibus esse quā piscium. post quā tamen enatasti/cura ne iteꝝ fracto vitam remo aut lacere credas tabelle. disce terrenū animal terram pati ⁊ celum pocius ambire q̄ pelagus ⁊

X incendio vix aby. R. Annue

e igitur euasisse fortune trahis ad iniuriam siue quēi alchibiadem qui ex hostili incendio non euasit/q̄q̄ ⁊ si terrena p̄uideris ⁊ celestibꝰ quisnā obstet incendy. ⁊ romanꝰ michi rex tulius hostilius ⁊ romanus respondeat impator canis ⁊ quoꝝ primus rome in regia ⁊ alter in castris ad tigrim amnē ⁊ si coībus historys est fides igne arsit ⁊ hereo. D. Homis meis omnibus amissis nudus ex īcendio euasi. R. Quando pretor hoc diceret seu bias ut omnes volunt ⁊ seu stilbon ut vult seneca ⁊ qui incensa patria admonitus seu ī trepitus q̄ nichil suoꝝ bonoꝝ ex incendio efferet ⁊ ut ceteri. Hona inquit mea omnia mecum pōto ⁊ preclare siue hoꝝ alt id dixerit ⁊ siue vterqꝫ ⁊ quāuis hec voces exore primi semper auctoris clarius sonēt. sed amisso auctore dicti veritas vtiqꝫ nota est Herent nempe p̄cordys vera bona viuoqꝫ nichil eripitur possessori sed ne mortuo quidē ⁊ in anima enim sunt quo nec fortune nec mortis dextera se porrigit. tu saluus ⁊ incolumis ꝑysse tibi aliquid eoꝝ. doles q̄ si tua fuissent ꝓculdubio tecū hodie salua essent. michi etenim crede vera bona non ꝑeunt. nō est aurum virtute nobilius. neqꝫ par q̄dem qd̄ non igne cōsumitur ⁊ sed purgatur. D. magnum me afflauit incendium. R. Cetulus nescio quis famā dignitatis igne quesiuit apud virgilium uili comas flāma corripiens/ p̄miam dubie spē salutis attulit. Seruio capud arsisse nō poeticum/ sꝫ historicū regni omne fuit. Constat e flāmis yliacis ꝓdysse romani impery fūdatores denīqꝫ ⁊ heliam incendio abysse deumqꝫ ipsū in flāma

ignis apparuisse sacre loquūt hystorie ⁊ ut non in merito vris in vrbibꝫ iudex hic soleat esse leticie ⁊ q̄ tibi est materia doloris · D · Domus igne subito cōflagrauit mea · R · Et templū dyane olim arsit ephesie ⁊ quo nil secula illa formosius viderūt · Arsit ⁊ templū celi deo sacrū ierosolis ipsis etiam q̄ illud incenderāt miserandū hostibꝰ · Et etate hac lateranēsis arx illa religionis / ac decus eximium orbis tēre ⁊ cunctaꝝ capud ⁊ ac mater ecclesiaꝝ flāmis exusta est ⁊ euidēs ⁊ aptum (ut michi videt) ire celestis iudicium non mirabile fateor sed tremendū · Adextremum ut nimores taceā saguntum / numāciam / ⁊ corinthū / innumerasq̄ alias ⁊ sepe temptauit romā ⁊ non nūquā pene ad vltimum / ⁊ carthaginem semel ⁊ bis troiā ⁊ flāma cōbussit · Arsere vrbes ⁊ arsurūq̄ mūdum ipsum cōdimus · tu in tuam domum ausum ignem qui celum ac terras arsurus est q̄reris · D · Ex incendio vix euasi · R · Euasisti igitur an id doles ⁊ nisi euasisses siluisses / nūc autem viuus cinis cinerem fles extinctum ⁊

R aui negocio defatigor · R · Nulla sine difficultatibꝫ gloria · omnis virtus in excelso habitat · haud facile adeunda cōfragosum huc durūq̄ ⁊ scrupeum est iter · · Nimio labore conficior · R · Labor area est virtutum ⁊ requies voluptatum · Nil sine laboē laudabile / nil excelsum / ꝓinde laudis hercule fundamētum labor · Nulla re magis vlixes q̄ labore cognoscitur q̄ntalibet prudencia fungētur si ociosa fuisset ignota esset labor romuleos duces · Stipiadas ⁊ comillum / labor fabios / labor curios / labor fabricium ⁊ metellos / labor magnum quoq̄ pompeium / labor hambalem / labor iulium cesarem illustrauit / labor cathonꝫ labor maiō famā dedit papirium cursorem ⁊ pescēniū nigrum / laboriosa milicia claros fecit ut phos ut poetas sileam quoꝝ vita omis / quid nisi clarus ⁊ delectabilis labor est ⁊ quid de artificibus dicam ⁊ quibus ipsa qualiscūq̄ est gloria ⁊ quo studio querenda sit nosci ⁊ a quibus industria ⁊ antilucana vigilia ꝓueniri ⁊ deq̄ hoc queri solitum demoschenē accepimꝰ qui ꝓfecto non paruus stimulus esse potest magna tractantibus ⁊ quando mima quoq̄ sic animos acuūt ⁊ exercent · Prouide omne genus hoim ꝑ curre vbi fame multum ⁊ plurimū est laboris · Et ideo vtutum amatoribus amandꝰ est labor ⁊ siue quo adeam quā amant / ⁊ quā cupiūt gloriam ꝑuenire ⁊ fas non est · · Labore exerceō cōtinuo · R · Parū ꝓficit magnus labor nisi sit iugis / nam ⁊ ipsa qui labore queritur gloria / nisi sit ꝑpetua ⁊ nec magna videbitur · · Nimis crebrū ex agitō laboribus · R · Nimiū ⁊ parum ꝓ varietate paciencium accipit · Ignauo labor omnis est nimiꝰ ⁊ nullus industrio · · multi me cruciāt

labores · R · Non te cruciant si vires ⁊ sed acuūt / ⁊ exécent · Vis aūt
nosce ⁊ quid inter laborem ac delicias intersit · Sardana pallum confé:
re cum alcide sergium oratum cum atilio regulo / apicium cum · G ·
maior · · Labor me iugis extenuat · R · multis ꝓ remedio labor
fuit ⁊ quos quies infecerat desecauit ⁊ detersitq; · nam curare illum ani
mos constat ⁊ orientibus vicys obstare ⁊ radicata cōuellere · deniq;
inter priste virtutis ac seculi ex epl'aris causas · hinc labor a scriptoribꝰ
ponitur · huic pauptas optabiles corporum molestie ⁊ que medentur
molestys animoꝝ · · durus est labor · R · dura virtus / durꝰ labó /
mollis voluptas / mollꝭ inercia similia bene cohabitāt · Inter aduersa
diuorcium est · · Nimiū laboriosa sors est mea · R · Honerantē
te ingrate accipis · nescis ut nocte media dum dicate deo v̄gines stratis
surgunt ⁊ algent ⁊ vigilat · ⁊ diuinis obsequys exercentur adultere suis
interim ꝑfruūtur illecebris ⁊ dum ꝓdefendēda patris miles in castris / ꝓ:
augenda dux in tabénaculo / ꝓ ornanda studiosus inter libros excubat
leno in famis inter suas acies · Inq; suis tentorys conquiescit · Quibus
vero sit melius diffinire nemo cui ul' modicum ingenium sit pudoris ⁊
hesitet · D · Labore vrgeor acrimo · R · Bene spera causa cum la:
boris sit honesta / honestus est labor ⁊ quo ve vno claris ascribare noi:
bus · oīs quidem qui ad gloriam nitimur ⁊ laboriosus atq; arduus tra:
mes agit ad ignauiā deuexa ⁊ facilis via est · deniq; quisq̄s nascitur ⁊ ad
laborem nascitur ⁊ nec regum filios excipio · labor ⁊ virtꝰ vestre artes
sunt ⁊ nō ocium ⁊ voluptas quibus qui se applicant · hi demū a natura
hoīm degn̄ant ⁊ atq; in pecudem se trāsformat · D · Graui atterō laboē
R · Idem docentibus grauis labor qui intentibus leuis est · Perfer
modo forti animo ⁊ assurge ⁊ presentiq; molestie finem confer · mul:
tos quidem labor extulit ⁊ multos industria · sopor nullū

Vrum iter pedibus meis ago

D R · Quid tu igitur alienis malles · Atqui neq; alienis ma:
nibus opari / neq; alienis auribus audire / neque alieno pa:
lato degustare ⁊ neq; alienis naribus vultis olefacé · Quod
hoc vnum singulare habetis ⁊ ut tantum pedibꝰ ambulare d'lectet alie
nis · D · Pedes eo · R · An vero in hunc mūdum eques intrasti an
exibis ⁊ quid ꝑ mundum ire nisi eques doles · o · principium humile · ⁊ o
finis humilior ⁊ quā superba inter vtrūq; sunt medici · Et inbreui cursu
quanta ꝓrsus obliuio terminoꝝ / nec vnde certe ⁊ nec quo pergitis me:
ministis · D · Iter longum cogor pedes agere · R · Cogi quidem
durum fateor / cogi autem volens nequit indignacio ⁊ dolor necessitas
q; pondus exagerant · paciencia ⁊ consensu āni fortune cuspis obtūdit

Vis non cogi? fac sponte qd cogeris? Vis ut iter longū/breue fiat?
volens. J. D. Equitare velim/pedes ambulo. R. An insanie par
est. vnum ob q̄drupedem cuius vsum nescis? q̄ diu tibi fortuna cōces:
serit nature numerꝝ obliuisti? qd multi faciūt/qui vilis atꝫ intractabit
? ⁊ caduci equi fiduci/d̄discunt pedibus suis ire? quibus(queso)quid
aliud q̄ diuitem cupias podagram/hoc est pedes inutiles equos mul:
tos. D. Nongum iter pedes ibo. R. Ibis ꝓlibito nemo te trāsue:
het/nemo morabitur/nemo cōcuciet nemo deiciet? nemo aget inp̄ces/
vnus tibi labor vie/vnum opus ire/nil tibi tuo cum vectore negocij/
non cogeris enim equum frenare/non pungere non ad aquare/nō sub
scernē non circumducere non fricare/non pastē non aut tergum vnge
gere aut arentem pedis vngulam ⁊ tractare digitis ancipites clauos/
aut nocturnos sudibus arcere concursus/⁊ somno excitari trepid⁹ sem
perq̄ solicitus? quid belua puigil cum vicinis agat/saltem noctibus qui
escens/nā qui equitant/noctu etiam laborant. D. Pedibꝫ iter longū
ago. R. Calciatus forsitan? sancti autem patres nudis pedibus disē
ta lustrabant nūcty dei omnipotētis apostoli/mundi climata circuibant
hic ad orientem/ille occidētem hic ad arthon ille ad meridiem/nauigā:
tes interdum/raro id quidem neq̄ aliter quam cogente locoꝝ situ. Sꝫ
quem p̄cor equitem legis p̄ter vnum ex omnibꝫ. Johānem neq̄ id am:
plius quam semel. Idq̄ p exiguo vie spacio? dum(quod clemens scrip
sit? ⁊ ecclesiastica habet historia)ad recupandum perditi adolescētis?
animam pia illum festinacio purgeret. quomō autem equitarent quoꝝ
dominus pedes ibat vix asellum quidem semel ille mox in crucem ascē:
sur⁹ ascendit. Quod si sanctitate in accessabili hec exempla te p̄grauāt?
at romane legiones que orbem terraꝝ subegere magna exparte pede:
stres fuisse nascuntur. In quibus non se solum atꝫ arma suis pedibus
quisq̄ portabat/sed multoꝝ panem ac viaticum dieꝝ vallum quoq̄ q̄
in finibus hostium castra redies c̄cumsepta nocturnis ab insultibus te
gerent. Vnde eleganter cicero vester/quodā loco d̄ militib⁹ romanis
agens? cum fortibus viꝝ ceteraꝝ genciū arma non impedimentum sed
q̄si vestimentū esse dixisset hoc precipuū illis dedit? ut dicerꝫ romanis
solis arma non ut vestem esse sed ut humeros? ac lacētos. At cum eas
quas dicebā militares sarcinas subyssent/tn̄ demū videri sibi esse vesti:
tos? neu quis moderni sermonis cōsuetudine labi possit? militum ap:
pellacione pedites accipi eosq̄ abeq̄tibus(q̄uis vtriq̄ militent)hoc se:
cerni nomine solitos multis romane hystorie locis adūtere ē. Proind̄
magnum tibi lenimē? ac solacium laboris hoꝝ recordacō prestare po:
test? non in ermi tantum ac vacuo ⁊ duro licet tuto tamē calle ꝑgenti

se d armato etiā atq onusco ⁊ piculoso tramite peditāti. Siq̄dem nichil ad tollerāciā asperaꝝ reꝝ efficaciꝰ/q̄ cogitare eadē mltos fortib⁹ animis fuisse ppessos. pudet em̄ generosū spiritū nō posse vnū qd̄ inumerabiles potuē ⁊ que cogitacio nō in laborib⁹ mō q̄ difficiles/sed in hys q̄q̄ qui miserum videntur cruciatibus doloribusq̄ corporeys maximeq; in ipsa demum morte profuerit. D. Nongum ego durumq̄ iter pedibus mestus ago. R. Nichil eque durum iter lenit ⁊ mestumq̄ animum serenat ut nobiles ac suaues cure q̄ nisi boni/ac docti iuri pectus incolore/viasq̄ omnes comitari nesciunt/his si grata societas amici leti ⁊ eloquentis accesserit. nō tantum leue iter sed ⁊ breue videbit̄ mltos iocunda cōfabulacio sic afficit ut ⁊ vie duriciem non sentirent/⁊ de breuitate longi licet itineris q̄rerent̄ neq; iuisse/sed vectos esse se c̄derent. Est ⁊ illud enim inter minos publy notissimū comes facūdus in via est ꝓuehiculo

Terilitate p̄mor ānua. R. Jam tibi fertilitas grata erit/ optimeq̄ res omnis contrary collacōne cognoscit̄. D. fefellit agē meam spem. R. Non te ager fallit sed impbitas ⁊ cupiditasq̄ animi cuncta vobis ad nutum successura ꝓmittitis ⁊ insensati vestro digni iudicio q̄bus ipsa reꝝ pareat natura/q̄ si suum ius seruare ausa ꝓfundā semel auaricie vestre p̄ruptāq̄ voraginem cui nichil est satis in expletam liq̄rit insolens vobis ⁊ amara atq; iniuriosa videbit̄/nō sunt he aūt iuste nec modeste spes/sed in modici figmēta desidery. Ea quidem fingitis euentura)que cupitis si quid de est damnū dicitur)tuus agē suum morē tenuit ⁊ tu tuū tenes. terre etem̄ vbertas ac sterilitas alterna ⁊ sed cupiditas vestra ꝑpetua est ⁊ vosq̄ miq̄ssimi oim interp̄tes. cum illam ingrati ac sobrie hanc pacienter ac fortiter ferre debuētis illam cōtempnitis hanc defletis illa tumidos facit hec querulos. D. Agere meliora pollicit⁹ me fefellit. R. Terrā bobus ac rastrū ⁊ celum votis ac p̄cibus fatigatis ⁊ ventoꝝ spūs ⁊ oportunitas ymbrium ⁊ germinū decor ⁊ agri species ⁊ puluis hibernus ⁊ lutū vernū ⁊ estiui soles ⁊ maturitas autūnalis/omnia cupidos i spem trahūt ut arentem stuppam flāma omnis incendit ⁊ ut inanem puluerē flatus omnis impellit. Sic auaꝝ animū lucrū omne suspendit atq; erigit omisq; non rei modo/sed ul̄ tenuis spei iactura confūdit ac deicit ⁊ sed frenati miseri motus inconditos infinitam concupiscentiā coēcete ⁊ spem c̄dulam mille tandem delusam successibus castigate. Quid nūc celum terramq; respicitis ⁊ non aliūde fertilitas q̄ a deo est illum mortales agē sinite ⁊ videte quid agitur ⁊ laudate. Sinite opificem operari ⁊ vnius artificy perito homini exhibendā reuerenciā nō negetis deo pudeat

terea vascula celestem figulū argure ⁊ sed in omnibꝰ illi voce atꝫ animo gracias agite qui necessitatū cōsciꝰ ⁊ vestraꝝ neqꝫ cupiditatū nescius/ illis succurrit his occurrit ⁊ utrobiqꝫ terribilis in consilys ⁊ utrobiqꝫ misericors sup filios hominū ut de illo scriptum est ⁊ sperate iam tandem non in agris ⁊ vestris sed in domino ⁊ facite bonitatem in habitate trā ⁊ pascimini in diuicys eius ⁊ delectami in domino/ ⁊ dabit vobis peticiones cōdis vestri · que vbi cepéitis in domino delectari/ auare esse non poterūt ⁊ neqꝫ iniuste · R euelate domino viam vestrā/ ⁊ sperate in eo ⁊ ipse faciet · Jactate super dn̄m curam vestram ⁊ ip̄e vos nutriet qui celesti manu editi nō nisi terram cogitatis ⁊ téramqꝫ diligitis · Nolite has secras voces (ut soletis) spernere · nolite auras pluuiasqꝫ ⁊ tempestates ydoneas aucupari ⁊ aut precari ⁊ nolite in terra spem habere ⁊ sed in illo qui respicit terram ⁊ facit eam tremé qui de saxo durissimo fontes liq̄dos elicit ⁊ messes vberrimas de aristis in auibus · q̄ te demqꝫ ab agello tuo falli passus est ⁊ ut in illo spem ponés qui non fallit · D · multū solita de copia demptum est · R · Jomō subducitur/ qd̄ plus equo uł dederūt anni p̄cedentes uł sequentes dabunt · modestie q̄ntulūcumqꝫ est ⁊ sat est · Auaricia lucro crescit eoqꝫ fit pauperior ⁊ quo plus habet · magna vicioꝝ genitrix magna nutrix atꝫ hortatrix est copia paté mał tuis demi aliquid/ quo minus copie/ minus erit in solentie/ minus libidinis · Adde q̄ hec tui ruris iniuria apud multos beneficiū ac largitas haberetur/ tuqꝫ ipse si assueuisses inopie vbertatem hanc ⁊ copiā iudicares tantum in iudicio reꝝ semper consuetudo p̄iudicat/ tamq̄ vim habet · nunc mirum si tempata fastidiunt/ qui supuacuis assueuere qua nulla maior p̄cella modestie est · D · Sterilitas verget insolita · R Sepe quidem forciores viros sterilior plaga fert ⁊ fertilior molliores · neqꝫ fét modo sed facit ⁊ atꝫ alibi natos durat aut mollit · Sic molliuit gallos p̄mium/ post romanos asia · Alexandrum babilon/ hambalē capua que delicys virum illum ⁊ quas armis roma non poterat vires fregit · Contra vero romanam indolem durauit/ ⁊ totos in mortem accuit ⁊ illa arens ⁊ scopulosa pars liguꝝ · Te quoqꝫ quē copia molliebat duret inopia sobrietatem te doceat ager tuus ⁊ quod libri vbés nequiué glebe faciant aridule · Nemo despiciendꝰ est magister discipl̄ne vtilis · disce bene viuere · disce uł senex · disce uł nolens · disce demqꝫ uł indignans

Illicum insolentem pacior · R · Insolentem tantum ⁊ non furem ⁊ bene tecum agit · D · Villicus malus est michi · R malum fer equaminis ⁊ villicus non pessimus bonus est · D Villicū durū egrefero · R · mollem ⁊ delicatūqꝫ feres egriꝰ/ duricies

rusticoꝝ eppthæcum est/duris cum bobus cum sciua ⁊ vomere cū ligo
mbus ⁊ rastris ⁊dura deniqꝫ cum tellure luctantur/quid mipsi etiā du:
ri sint/si nil aliud est quam durus ⁊bonus villicus · D · Rusticum im:
portunum ⁊ferre nequeo · R · At qui uꝫ feras villicum/uꝫ ipe villicꝰ
his oportet uꝫ in cultum rus elige/dura sunt omnia · D · Rusticus in:
tractabilis ⁊indigestus est michi · R · Nil horum mpremeditatū tibi
esse debuerat/mox ut terram habuisti/labores varios pſagire sterilita:
tem ⁊ villici fastidia debuisti · Dixi dum rure glaéis exculto rusticos
vltimos hominum teris abeuntem iusticiam reliquisse ⁊si vnꝙ genus
humanum reuiuiscceret/eodem illos puto vltimos reperturā· Ita quos
sequebantur ⁊pcesserunt · maloꝝꝙ oim pessimi facti sunt · · Aspe
rimꝰ villicus est michi · R · Vbi veritas dixit ⁊qꝙ terra hoi/spinas/⁊
tribulos ⁊géminaret · subintelligendū fuit ⁊⁊ rusticos tribulis cunctis
asperiores · · Villicus est michi nequissimus · R · Aut villici ne:
quiciam tollerare condisce/aut famem perpeti ⁊mutare enim villicum
non pderit · Ad vnum modum ferme omnes facti sunt ⁊misi qꝙ semp pe:
ior est vltimus · · Villicus fur est michi · R · dixisti tandem ⁊qđ
dicturum pstalabas· Ita enim furtis addicti sunt ut eis aliquādo fit dul
ciꝰ id modicum quod furatur/qꝙ qtquid ex omni iusto labore pcipiunt/
⁊ hoc ipm tamen est ferendum ⁊ nec queri vnus debet quod ommbꝰ
est cōmune· Profecto autem ⁊ si poeta rusticos vltimos ⁊⁊ a iusticia d
relictos faciat(ut bis dixi)apud vos tamen hominē pmum humano se:
mine gemtum ⁊⁊ agricolam fuisse constat· ⁊ fratricidam/ut fuisse sem
per pessimi videantur· dumqꝫ id recolis non mireris fures · · Vil:
lici culpa rus positum ac desertum est · R · Hoc cottidie multis clami:
oribus ⁊anaxagore accidit ⁊ architę vterqꝫ(credo)doluit ⁊ neuter excā:
duit

D modicū/quod super est ⁊a furibꝰ vix defendo · R · Rure te villicus tuus pacienciam mali huius edocuit ⁊quā m vr:
bibus exhibēs · · me fures infestant · R · Contra hoc
malum mil querelis agit ⁊ supplicps opus est ⁊interim custo:
dia pficitur vigilanti· sunt qui michil custodiant ⁊ acusent fures ⁊cum
vetus sit verbum/qꝙ occasio ⁊furem facit · D · Mimem meū fures ob:
sident · R · Claude hostium abde serā/aperi oculos atꝙ intende si ne:
gligis temetipm culpa· R aio fur intētis obfuit illi iustius qrūtur qui:
bus non sunt domus ⁊quales sunt quidam ppli sub meridie ⁊⁊ subar:
thon· Et ideo apud scithas(ut scriptum vides)nullum scelus furto gra
uius pumtur· Et sequitur ratio ⁊quid enim inter siluas super esset ⁊si
furari liceret · · Fures michi subtrahūt res meas · R · Suas fici

volunt·nec tu vetas puta ergo negligentiam tuam plecti ? rerumque tuarū custodiam hoc precio doceri·Vtilia non discunt gratis · D · michi molestissimi fures sunt · R · Inportunū plane genus hoīm iure optimo bonis omnibus odiosum/non modo pestilens/sed ut vile· Sic enim habe nō aliter quā sūma animi uilitate aliquē ad hoc trahi/haud in merito igitur aurelius alexander princeps ? iuuenis/sed bonus tanto furum odio flagrauit/ut de illo scribat helius lampēdius si quē talium vidisset/paratum digitum habuisse ? ut illi oculum erueret·tātique eum stomachi fuisse infurtorum infamia laborantes/ut si eos casu aliquo videret cōmocione animi coleram euomēt ? toto vultu in ardescēte ita ut nichil loqui posset nobilis prsus indignacio generosi animi vere ingens furum feditas ? que viro forti/ ⁊ sublimi nauseam extorquēt· Quum imo cum quidam exhonoratis aliquādo furti reus ambicioso tādem fauore quorūdam amicorum regum ad miliciam aspirasset ? ⁊ statim in furto deprehensus esset·vix enim illi vicio assueti ? desistere vnquam sciunt·Quesiuit alexander a regibus qui illum pmouerant ? quod apud eos paterentur fures·cumque illi respondissent crucem · Illico eum de illorum sentencia crucifixit · D · Furtis infestor · R · Contra furta bona est vigilantia ? atq; custodia ? sed optima est pauptas·Quā diu aliqd erit ? quod furibus dulce sit eorum uł manus certe uł oculos nō euades· Vis fures non metuē pauper esto

583

a Predonibus spoliatos sum · R · Quāuis ciuili lege(nisi fallor)scriptum sit ? quod nullus fur impbior ? quā qui vi rapit Sunt tamen clamdestini fures me iudice viliores· Illi enī fraude agunt ? hi autem vi·Et ideo(iuxta sentēciā ciceronis) illi vulpeculis ? hi leonibus similant· Adde quod fures rebus spoliant/ingerūtque suspiciones/at pdonibus spoliasse fere sat est ? suspicioib⁹ non relinquūt locum · D · Inpdones incidi ? qui me nudū relinqrūt · R Incidit in pdones cesar a quibus nō spoliatus mō/sed captus magno se tandem pcio redemit/futur⁹ rerum dominus/quis huic damni solaciū vlcio mox secuta pbuerit non exiguū lenimē miuriarum· Incidit in man⁹ hostium regulus tociens iam victor qui magno cum impery vestri dāno atq; discrimine eundē in mani supplicō pmierūt· Incidit in hostes quoque valerian⁹ impator qui eū mlto cū impery ddecore fedo seuili suicō cōfecerūt· Tu si michi vltra quā spoliatus es ⁊ fōtune tue ? ⁊ pdonibus graciam habe/q̄ tibi libertatem vitamque reliquē· Non est enim aliud beneficium latronum quam(quod cicero ait in philippicis) ⁊ conmemorare possint/his se vitam dedisse quibus non ademerunt·fer tu igitur sortem tuam conmunem tibi tū magnis his atq; alys claris viris/ ⁊ si

conparetur facilem etiam atq; optandam neq; feliciō esse velis his qui dicuntur felicissimi?

Circū scriptoribꝫ sū deceptus · R · miraris? mirarer ego si inter hoīes cōusando illesus euaderes · Quis em̄ homo hoīe; nō decipit · fides exulat · regnat fraus · hº ne nūc nouiter ꝑpēdis? nō tāto studio / neq; tot laqueis venatores atq; aucupes feras ac volucres captant quot versuti hoīes alios quosq; simpliciores qd̄ si vnquā verꝝ fuit / vestra etate verissimū est mōstrantur digito fraudiū magister · Et ille prudēcior iudicat̄ q̄ picior est fallendi · Vis ne igit̄ nō decipi aut moriaris aut fuge hoīm cōsorcia · D · Dolo malo vñ non timui c̄cūuentꝰ sū · R · Si timuisses / deceptꝰ forte tam facile nō fuisses? ⁊ nūc cogita an nequēq̄ aliqñ fefelleris · Estis em̄ fere om̄s ad fallendū ꝓm? feres aūt facilius ab altero tibi fieri / alteri qd̄ feceris ꝫ vos ⁊ q̄ facitis alys nō sentitis ⁊ q̄ ab alys fiūt vobis / pati nō potestis · rerū oīm iniquissimi iudices · D · Dolo amici damnū tuli · R · Erras ut in multis nullꝰ in amicicia dolos est · Sed in hoc etiam vulgo ēratis amicos creditis q̄ nō sunt · amiciciāq; rem inextimabilē atq; stīssimā facili ꝓbatis expimento usq; adeo reꝝ iulium curiosi / leui cōmessacione / aut breui cōfabulacōe q̄ritis amicū · nec cicius queritis q̄ ꝑditis si? tamē qd̄ nō habet̄ ꝑdi potest postea ab amicis vos deceptos dicitis / ⁊ hanc infamiam amicicie impotis innocenti · D · dolo damnificatus sum · R multis ꝓfuit falli / eris caucior in reliq̄s · Quidam pue rei damno maximiaꝝ reꝝ ꝑicula declinarūt · R · Circūscriptor iniquissimꝰ? me fefellit · D · Immo tuū exēcuit atq; excitauit ingeniū? docuitq; nō fidere nisi ex ꝑtis ⁊ ꝓbate fidere numerarē exempla quibꝫ casum tuum solareris nisi essent inumerabilia · Quis em̄ viuēs nō decipit̄? quitq̄d mali mortalibꝫ accidit minꝰ est q̄ qd̄ homo patit̄ ab hoīe? ⁊ qm̄ sequi omīa nec possibile nec necesse est · memēto tanny? qualit̄ seracusis fuit dolo malo quōdā apithio c̄cūscriptꝰ / habet tamē tāmus quo solari q̄at? eques romanꝰ ab extraneo ⁊ viuente deceptꝰ / cū augustus cesar impator romanꝰ a romano ciue morientē delusus sit? nota res est ut marius quidā q̄ ipiꝰ augusti beneficio ab infimo malicie gradu / ad sūmos honores? atq; opes ascenderat? semꝑ publice ꝑdicare solitus? se illū vnum heredē habituꝝ / eiq; bona sua oīa relictuꝝ? aquo omnia ꝑcepisset · Idipm̄ cū pridie quā obiret eidem affirmasset / augusto fraudulentū spm̄ emisit · tandē nulla cesarei noīs? ul̄ tenui mencione in testamēto habita dignꝰ vero cuiꝰ cadauer vnco in tyberim traheret̄ q̄ dñm ac benefactorem suum fallere? nec morte dedisceret

r 85

Anguste habito · R · Angusta dom⁹ ad multa ē habit. Int̄
alia/cōtra fures vtilis de quibus paulo ante querebaris/qui
a in ea latebras nō habēt ⁊ sicut ex diuiso d̄ magna domo recte
dicit/ꝙ dn̄m fallit ⁊ ꝓdest furib⁹ artā sane uel amplā domū
ꝓ nūo in habitanciū accipio · tu nūc ut tibi videris anguste habitas/at
q̄nto habitat angusti⁹ anima tua q̄ntoq; fedius inter saniē ⁊ cruorem
nec migrare illam inde si fieri possit ⁊ vnquā velis · D · Arta domus est
michi · R · domus lutea celestem aīm nō angustat · Sepe ꝑua domus
magne glorie capax fuit ⁊ cum magna interim multe infamie plena esset.
Nō format dom⁹ animū ⁊ sed ab illo formā accipit ut leta igit̄ atq; ho:
nesta pauꝑū tuguria esse possūt ⁊ sic infames mesteq; regum arces · diui
tumq; pallacia nulla tā ꝑua dom⁹ est quā non amplificet magnam⁹ ha
bitator/magnoq; hospiti prestet ydoneā · D · Parua domus mea est
R · Parua euādri regia ⁊ magnū cepit alcidem modicis edib⁹ futur⁹
mūdi domin⁹ natus est cesar · pastorali casa romul⁹ ac remus tā mag:
ne urbis auctores educati · Nō amplis atrys habitauit catho · Volubi
li dolio dyogenes · Angusto tugurio hylarion imis terré specubus sti
viri · Inexiguis ortulis magni phi ⁊ subdiuo/modicisq; subtētorys sum
mi duces in stupendis palacys gayus ⁊ nero · tu cū quibus habitare
malles elige · D · Angusta michi est dom⁹ ⁊ humilis ⁊ inculta · R
Muri fures ventosq; submoueāt ⁊ vtrisq; peiora vulgi tedia tecta fri:
gus/estum/soles/ymbres ⁊ arceāt/túres acree volucrib⁹ domus ampla
supbie ornata luxurie/⁊ referta cupidini/nullū virtus spémit habitacu:
lum nisi vicys ocupatū · D · Per anguste habito · R · vis ne dom⁹
tibi omnis amplissima videat ⁊ sepulcꝝ cogita ⁊

r 86

Arcere claudor indigno · R · melior est indignus carcé q̄
c libertas indigna/multoq; sacius est · In meritum ꝓ iusticia
mala pati ⁊ quā ꝑ scelus bonis affluē/q̄uis nec mala illa dici
debeant neq; hec bona/sed loquor ut vulgus ꝙ dolorē ma:
lum ingens voluptatē sūmū bonum iudicat · D · Carcere clausus sū
R · Quis nō carcé claudit ⁊ aut quis inde digredit nisi dū morit · Ve:
tus hec tua omniūq; sors est vnde ꝓprie ⁊ vnde noue igitur querele · Ita
em̄ scito ab eo ipso die quo nat⁹ es/⁊ ātequā nascereris in carcerē atq;
in vincula missum te illi⁹ imperio ⁊ cui omis celi ambitus exigua dom⁹
est · Et si quid sūmo credit poete/tenebrosum utiq; carcerē atq; cecū illi:
us carceris exitum si felicē cupis hui⁹ angustias nō hórebis/sicut neq;
supplicia nec mōtem nec humani aliquid ⁊ ad quoꝝ pacienciā ⁊ cōtēp:
tum ⁊ nisi ꝑparatus armatusq; erit ai⁹ inq̄cūq; fortuna/calle gradit an:
cipiti · D · Túpi carcé claudor atq; angusto · R · Null⁹ carcé túpio

nullus angustior/q̄ iste corporeus quo usq; adeo delectaris atq; vnde tantope solui times. · Carcere detineor in oportuno · R · multos piculo instanti atq; hostiū manibus carcé eripuit · multis limē carcéis p clipeo fuit/ ⁊ q̄ intrasse pfúat exisse nocuit ⁊ ut exitu tādem admoniti qd̄ horruerāt vtile ⁊ qd̄ optarant miseꝝ faterent̄ · D · Carceri mācipatus sum · R · Quid scis an fortasse nō carcer/ sed (ut dicit̄) custodia sit ⁊ quociens vinculis explicatos/ hostilis inuéo siue hoste senior paupertas inuasit ⁊ quociens euasisse penituit/ ⁊ carcerē quē diutnum queri cepant ⁊ nō fuisse ppetuū questi sūt · vidi⁹ incarcé quosdā laute habitos mox inde digressos/ tenuē ac diffilem vitam ⁊ mesto fine clausisse · D miseram incarcé vitam dego · R · Quidā libros incarcé texuerūt ⁊ tu querelas texis inutiles · quidā lr̄as incarcé didicerūt ⁊ tu paciāz dedisti D · Carcerali custodia vinctus teneó · R · Plerique cauernis subterraneis/ ac spelūcis ⁊ aly se muroꝝ angustys inclusere carcerē spontaneā uł dei amore ⁊ uł mundi odio vulgique fastidio eligētes · tu si hoc animo non es/ tuique carceris finem cupis expecta aut te hinc homo eruet · aut mors/ que clauē carceris alterā habet · vnus quidē introit⁹/ exitus multi sūt/ aliū misericordia alium vis emisit/ alius innocēcia sua alius custodium negligencia euasit/ alius p̄cio/ alius/ ingenio/ ⁊ uel subtraneis cuniculis/ uł p tenebras amice noctis elapsus est/ quibusdā patrū memoria terre motus ⁊ ruina carceris viam fecit · Ad postremū quos nichil emiserit mors absoluit · Nec min⁹ vary euadenciā euentus mariū consulatui carcé dedit · Julium cesarem pirataꝝ custodia sūmū misit ad imperiū hac etate quidā delimine carceris ad dñiūq; transiué/ ⁊ cathenam sibi excussam in iecé alys/ denique regulū et socratē multosq; alios nō tā carcé extinxit/ ut visus est q̄ carceri clarus finis eripuit · Et ad sūmam/ quosdā carcé ad insignē gloriam alios ad eximiā fortunā/ ad regnum alios multos ad celum misit ad sepulcrū omnes · Nullum cepit quem non redderet ⁊

i N iuste torqueor · R · Quid nūc dicés si iuste ⁊ nullū nempe tormentū cōscientia maius est ⁊ Illa incolomi ⁊ hec extna despicito intra te est cōsolator tuus · D · Torqueor prors⁹ indigne · R · Tortoris miseré tui ille te graui⁹ torquet̄/ q̄uis em̄ mundus obstrepat/ minus mali est pati iniuriā/ quā inferre · D Torqueor · R · Nouū mali veteris lamentū nūq̄ em̄ nō antea torq̄baris ⁊ inter tormenta natus/ inter tormenta vixisti inter tormenta moritur⁹/ nūc noui accidit ⁊ mutant̄ tormentoꝝ spēs tormēta nō desinunt Excute totū temp⁹ etatis/ quē sine tormentis diem egeris recordare · Aliqua falsis forsan gaudys ad vmbrata reppies · veris autem plena

tormentis quib⁹ si acriter extimes nullam vite partē vacare fateberis. vnde non in merito quibusdā omīs vita suppliciū visa est. sed vos nich il minus quā hæ phice voces tangunt. Herent quidem aurium vestibulo ⁊ mentis claustra non subeunt ⁊ huic ad omnem corporis offensiunculam in gemiscitis animi iuge mortiferūq; supplicium non sentitis. Illic impacientes/hic ebetes. D. In eculeum leuor. R. Quid refert i eculeum ⁊ an in lectulum torquēdus ascenderis. Te carnificis nodus p̄met at hūc febris hunc podagra hunc medici manus hūc magistri ferula hūc neq̄ seruus hunc dominus insolens hunc uxor hunc filius hunc amica hūc diuicie hunc pauptas/infinita cupiditas/spesq; anxia hunc tortore quolibet peior metus. per quire mōtalium omnem statum/vix vllum inuenies nō in eculeo pendentem ⁊ sed cum mille sunt eculei ⁊ nisi ligneum non timetis. D. Torq̄or. R. Aut innocencia in tormentis ⁊ aut iusticia teip̄m consolare. nam si iniuste torqueris gaudendum ē Expimentum tibi atz alys ⁊ fulgor quidam tue virtutis accesserit. attrectati ac sublati fragrancior ac conspectior siue notior fama erit ⁊ ut bene oleant terūt aromata ⁊ pulcrima rer̄ ne lateant attollūt. Sin aūt id iuste pateris/acquieste remedio ⁊ cuncte sordes flāmis aut asperitatibus eliunt ⁊. magni mali medicina tristior sit oportet quem morborum tedet amara non respuat/quē scelerum penitet supplicia nō recuß D. In eculeum tollō. R. Si in meritus hēs vnde ex alto seuiciam alienam despicias at si meritus. vnde a terra diuulsus ipse tuum clarius aspicias crimen qd̄q; cōmissum doles ⁊ nō doleas plecti. D. Torqueō R. Aut tentat virtus ⁊ aut punitur vicium. alter̄ sepe vtile ⁊ alter̄ sēp expediens. Bona exercitacio iusti ⁊ pessima nocentis impunitas. D Torqueor. R. disce iter ad pacienciam ⁊ ad mortem

r 8 8 In iusto iudicio damnat⁹ sum. R:

i Vnius iudicis/aut paucor̄ voce testium damnatus populi vocibus ⁊ aut tacito iudicio/qd̄q; est melius/conscientia ipsa tua qd̄q; est optimum diuina sentencia absoluendus/siquidē ad tribunal eternum iusti iudicis appellacio salua est. Solet his pperā iudicata restindere. D. Iniuste iudicor. R. Vt iusticia iniustos ⁊ sic in iusticia iustos p̄mit. vbi ēgo iniusta damnacio/ibi iustus est reus. nemo aūt tā demens nisi insaniat/ut hæc puerti seq; iniustum ⁊ iusto iudicio ⁊ p̄mi velit. Nemo tam pauidus nisi sit pessim⁹ ut non pocius dānari eligat iniusto iudicio/quam absolui. tanto enim id sacius q̄nto est melior oppressa iusticia ⁊ quam imperiosa nequicia q̄ntoq; est optabilior mens bona q̄ ppicia fortuna ⁊ quāuis illa laboribus/hæc delicys affluat. Plus dicam tanto est melius iuste etiam damnari ⁊ quam iniuste

absolui? quāto est peius impunitum? quam punitum crimen. In hoc enim scelere uicta iusticia est. malo quidem magno bonum ingens. In illo autem scelus ⁊ impunitas/que nescio an scelere ipso peior sit. vna certe ⁊ iusticie hostis ⁊ multorꝝ radix est sceleris. D. Iudicio grauō iniquissimo. R. Mens in solido fundata ⁊ bene sibi conscia humeros habet inexpugnabiles/super impone quantulū damni infamie supplicy nullo fasce cúuabitur? ⁊ viribꝰ suis ⁊ multo maxime celesti ope consistet. Erunt p̄terea quarum te paribus solent euentibus haud spernendi comites. Rome furibꝰ camillus/ac limis salmator. Athenis aristides? atq; milciades. multiq; aly inter quos quidem qd̄ mireris? Cicéo ⁊ socrates an te horꝝ alicui/an publio clodio similem fieri malis? atq; horꝝ quisq; ciuis optimus ⁊ in sua urbe clarissimꝰ. Sed iudicō damnatus/⁊ uel in exilium uł in carcerem uł in mortem actus. Ille vero scelestissimꝰ ⁊ inter multa flagicia notissimis quoq; conuictus. adulterij violataꝝq; religionum cōcordibus omniū iudicum sentencys absolutus est. Quisq̄ ne adeo false metuens infamie est? qui non illius absolucōni cyceronis hostis sui damnacōeꝫ atq; exilium ante ponat. Sed humana hec atq; cōmunia. Sin alcius aspicis/uidebis p̄ssum falso iudicio celi regem familiamq; eius electissimā tanti vestigys herentem ducis. ⁊ qui hunc postea secuti sunt tanta innocēcia tantisq; virtutibꝰ in hos ipsos iudiciary turbinis in cúsus ac hūc iniquitatis aspérimū scopulū incidisse. D. falso iudicio offendor. R. Est qui te vindicet/is qui facit iudicium iniuriam pacientibus? quiq; ait? mea est vlcio/⁊ ego retribuam eis? in tempore. Est ⁊ vbi non cogitas ipso iudicis aut testis in pectore/magni ibi habitant vltores/nullius belue morsus est acriō q̄ cōscientie. D. Iniusto iudicio lesus sum. R. Illatis iniurys bene vti/ars non vltima est/qua instructo sepe ꝓfui iniquitas aliena cum sua cuiq; semper noceat? ꝓsit nūquam. D. Innocens damnatus sum R. Quid égo nocens malles? sic enim xantippe cōiuge socrates moriens respondit muliebrit lamentanti? q̄ is innocens moét. Atqui ⁊ si aliqui contrarium opinati sint. longe tamen est innocentē ꝯdemnari tollerabilius quam nocentem. Hic enim solum supplicium graue est? illic ⁊ causa supplicy. D. Iniusto populi iudicō damnatꝰ sum. R Expectas ut populus in te rectum videat qd̄ nec in se nec ī alio vnquā vidit. magnum tue innocencie argumentum fuéit anocentibus ꝯdēnari D. populus in meritum me cōdemnat. R. Idem hercle non in meritum sed multa ⁊ magna ꝓ meritum camillum? de quo nūc loquebar ⁊ limum ipsum/deniq; stipionem affricanū aliosq; cornelios tales viros iniustis iudicys agitatos? ad voluntarium coegit exilium. D. At

Regés plerūq; sentencias
nō Lyliū sed vindicte

hoc
huius Capitis argumentū
huius sententie.

T 8 9

Exilij Lelij solatium
habes post Lyliū

An Rex
An Tiranus
An populus
An hostis

ā rege innocens condēnor · ℟ · Et regum plexꝫ sententie ? nō iusti-
cie sed vndicte sunt quisq; libēi verbum contra licencias regias emi-
serit ? cuicūq; m̄ meritu libertatis frons obductio fuēit / is lesereus ēit
maiestatis · D · Sed condemnō a iudicibus · ℟ · Iniquo iudice nul-
lū venēosius est animal · a serpente lesi ⁊ a serpēte lesos sese dolēt hoi-
nes non q̄runtur · fecit em̄ serpens q̄ suum est / q̄uis non qđ placitum
pacienti certe iudices erant qui eos etiam đ quibus dixi socratem con-
dempnarūt clodium absoluerūt quoꝫ vtrū esset iniquis dubitari po-
test · pmđe m̄ appostulis aut sub regibus aut iudicibus degenti ppoſi-
animo esse debet aspera quilibet / ⁊ iniusta paciendi si vemant ? non de-
flendi cum venerint ?

Xilio pellō iniusto · ℟ · Quid tu igitur iusto pelli malles
e exilio · Nempe qđ ad iniurie cumulum ais m̄ diuersum tra-
hitur / habes em̄ iniusti exily solacium comitē iusticiam quē
iustos ciues destituens te secuta tecum exulat · D · Inmusto
exilio pulsus sum · ℟ · An te rex expulit / an te tyrān an populus / an
hostis / an tu ipse ? Nam si rex / aut iniustum exilium nō erit / aut ipe nō
iustus atq; ita ne rex quidem · Si tirānus ab illo te pulsum gaudē / sub q̄
boni exulant fures imperant · Si populus / moribus ille suis vtitur bo
nos odit / ⁊ is quoq; multiceps tyrānus / nūquam sibi similem pepulis
set non te igitur patria sed malox ceteibus arceri / neq; in exilium / sed i
partē bonoꝫ ciuium cogi putes · Ad si hostis ignosce iniurie lenitatē /
non hostiliter seuyt qui omnia cum posset / patriam abstulit spem reli-
quit · Sm tu ipse moꝛes ꝓpri posus / aut tiranni abitum elegisti / nō mō
ne doleas / sed etiam gloriare / vtutem patrie ptulisse / nō tu flebilem q̄
honestam ⁊ prius inuidiosam bonis atq; optabilem / nō iam exily sed
absēcie causam habes · Sponte pytagoras samon liquit athenas solon
liguꝛgus lacedemona romā sapio · D · Exilio dānatus sum · ℟ · mul-
tos exiliū honestauit / multos acrioꝛ aliqua foꝛtune vis atq; iniuria na-
tos reddidit ⁊ illustres / Quid te illis vetat accedere q̄ quasi ignem de-
silice glie lucē collisiombꝫ quesiere · D · In exilium agoꝛ · ℟ · Ha-
bes in hystoꝛys magnos rei hui socios / quoꝫ speciosissim comitat
non sensum modo doloꝛis immmuat / sed obliuionem afferat non mioꝛ
in exilio camillus fuit quā fuisset domi / q̄ntus ciuis quātus exul qui vic
toꝛias ac triūphos non iusticia mim q̄ ꝓsperitate cōspicuos mcapito
lium durit / moꝛ huic pulsus ꝓ accepta iniuria ingrate salutē patrie repē
dit / non facile aliud tam claꝛi exūlis exemplum fateō sed ⁊ rutili ⁊ me
tellus ⁊ cyceꝛo tam michil exilio fracti sunt ut rutilius reuocat ab illo
cui nutui nō paré capitale erat exilium amplexus / reditum cōtēpserit

Multos Exilium honestauit.

ſeu ne ulla in parte ſenatū iniuſtiſq; licet legibus patrie obſtaret/ſeu ne forte exul iterum fieri poſſet·At metell⁹ ec dē quo in exilium puec: tus erat/vultu atq; animo remearet/his marcellus accedat hic olimus qui in belli ciuilis tempus incidit pulſus nempe non ſolitam modo cō: ſtanciam honeſtaq; artium ſtudium nō omiſit·Sed ſtrinxit arcius & publicis libē curis om extollendo animo tam ardenter incubuit ut ad ſcolas miſſus honeſtiſſimas non ad exilium videtur qđ quidē incerto ne conſpecti⁹ opeq; ſplendor & īraq; copia maior facit non exily modo ſed carceris dulce ſolacium · D · Exilium pacior · ℔ · Exilium bre: ue/cito te patrie tue reddet longum vero aliam tibi patriā dat·vnde ex ulent/qui te exulem volue dediſſetq; iam nūc ſed ad naturam req;/non ad opiniones hoim reſpiceres·Valde enim auguſtus eſt animo⁹ qui ſic ad vnū tere angulum ſe applicat ut quicqt extra ſit exilium putet multū abeſt exily deplorat ab illa animi magnitudine/cui totus orbis carcē exiguus videt·interrogatus ſocrates cuias eſſet/mundan⁹ mqt ſii vere ſocraticum reſponſum athenienſem ſe alius reſpondiſſet ſocrati autem patria hoim mūdus erat non hic ſolum quem vulgo mūdum dicitis cū pars vltima mūdi ſit/ſed celum ipſum qđ hac rectius appellacione cō: prehenditur/illi patrie deſtinati eſtis/ad q̄ ſi ſuſpirat animus qualibet in parte terraq; pegrinum aīq; exulem ſe nouerit·Nam quis patriā vocet/ vbi non habitet niſi ad breue tempus· Illa vera cuiq; patria dicenda e vbi quiſq; ppetuo ſecurus ac trāquill⁹ deget/quere hanc interris puto inuenta erit inquiſicio. Verum ut nature lex eſt data mortalibus ac preſcripti fines dum hic vnit terra omnis patria veſtra eſt intra quam qui ſe exulem facit/non tam rei quā animi vicio laborat/non habitus hic animē non cum tex dixit paulus/omne ſolum forti patria eſt inquit naſo omi hommi natale ſolum ait ſtacius/his te vocibus nō fulgi furoribꝫ arma tum velim quibus vbiq; vnus & vl nūquā ul ſemper in patria tua ſis D · Ire in exilium iubeō · ℔ · ſponte pegrinacio erit/nō exilium·Et memento quibuſdā exitum quibuſdā vero reditum p exilio fore·Sūt quibus nuſq; petuſquā in patria ſua eſt · D · In exilium cogor · ℔ Cupiendo qđ cogeris/efficies qđ ne cogaris/omne violētum pacīcia vincatur & deſinit eſſe violentum qđ a volenti fit · D · Ire in exilium ē neceſſe · ℔ · Tu fac volens qđ ul nolēs facēs fac letus omnia neq; metus pacaris ita omēq; vim neceſſitatis oīs clauos quos ad amanti: nos illi tribuūt/cathenaſq; oīe tedium moleſtiāq; diſcuſſeris/ſeruos impoſſibilia cupitis neceſſaria fugitis vtriq; ne q̄tquā · D · In exiliū eo · ℔ · Immo forſan in requiem ſub obtentu falſe miſerie vera felici tas iam ſaltem ab inuidia tutus eris ꝑpera mixtamq; cū gra ſecuritate

interrogatus Socrates Cuias eſſet. Rſt Mun dano ait?

arripe/tutis ⁊ honestis latebris mihil est ou'q̄ nulle his cōferi pos:
sunt/orbium platee · D · Pellor e patria · R · Pulsum te pessimis
optimis mſere/neq; te patria ſed patria te moigna rebus pba/senatet
illa quit poidit tu mihil poidisse te sencies/mali ciues tui te odio sin l'q;
presentis odio ⁊ suspicione careant/bom aūt amore absentis ac desi:
derio teneant/sequant̄q; oculis atq; animis abeuntem illi sese solos lin qui
doleant/tu te comitatum gaudeas pficisti neq; intergū respicias/neq;
reditum cogites neq; cum illis esse cupias/qui te cupiunt abesse/neq;
demum qō a te fieri debuit ab alio facu egreferas/debuisti credere cuiū
mundie utq; illam fugés oltro exilium ire/huius ego consily dux eram
neq; ex epli duces derant clarissimi · Nam m p̄mis tres magnas stipi:
adas id fecisse noueras tāquam pseuerant ut patriam sua p̄sencia/qua
mil clarius habebat spoliatam moignam quoq; cineribō dūctor Cui
dam msuper famoso oignam epygmate iudicarent noia sunt m morta:
li memoria qui tibi pfamam perq; omnis histore fidem ignota esse nō
potērāt affricanus/nobica lentul⁹ · D · mitor m exilium · R · Immo
m exilium · R · Immo mexpimētum tui/videris quem te m exilio pre
beas/si succumbis exul verus si consistis/exilio clarus ut multi olim q̄
mundi ⁊ fulgidi p̄ asperitates meesserūt ut sequentiō redum iter oste:
derent · Sme tyrānos seruire siue populum furē/siue hostes ac fortu:
nam fremere/pelli potes capi/cedi perimi omci aūt nisi manum extule
ris non potes neq; ornamentis tuis spoliar/cum quibus quocūq; ieris
⁊ ciuis ⁊ patrie principium vnus eris · D · Exultatū pgo · R · Per
ge alacere · J · securus nescis q̄ longa sint brachy tui regis nichil illi
longe est vbiq; te p̄teget q̄ p̄terit m patria

r 90 D sessa est patria · R · Obsessa fuit troia

o obsessa tyrus obsessa carthago/obsessa iezosolima/obsessa
numancia ⁊ corinthus euerseq; oīs/quē iam pudeat obsi:
deri ipsa vrbium caput roma obsideone tentata est · Sed tā
iam roma esse desysset quid caputant · quid tarentum quid syracusae q̄o
athēnas quid neios mimores ve alias loquar · Sūt ⁊ sua urbibus fata
⁊ pauce fatum obsidionis euasere/sed longitudo tempor⁊ noticie re⁊
obstat/ut ipsis etiam ciuibus suarum fata orbium sint ignota/tu p̄sen:
tem sentis obsidionem/nec futuras p̄uides nec p̄teritas memmisti/hic e
vsus quod te p̄mit defles valde senibus dediti estis beluar⁊ more · D
In patria sum obsessus · R · dicebam te mcomodū tuum flere/iam
optabile videri possit exilium eo q̄ min⁹ officiat libētati/neut⁊ tamē
officit · Si libertas animi vera est ille ⁊ melius egredi ⁊ exclusus re:
gredi ⁊ vbi voluerint ēe potest · · Obsessus m patria mea fu · R

and ℞ fa vrbibus fata

Obsessus ⁊ p̄amus nō ciuis/sed rex in patria sua fuit/cum tota illa fa:
mosa magis quam fortunata familia/obsessus argis anthigonus mace
donum rex/⁊. Eumene⁹ pergami/obsessus hac etate intra vrbem. Ja:
nue rex silicie robertus nullo veteꝝ regum minor/si quem veos reges
facit vera virt⁹ attendit tu homūcio sortē ragiā in merite lamētaris/ob:
sessus ambrosi⁹ obsessus augustinus ambo sil intra mediolani ambitū
obsess⁹ adultimū augustin⁹ idē intra epyscopy sui muros/q̄ tp̄e misera
t⁹ lacrimas suas de⁹/a terrena illū obsidione/ad celeste regnū trāstulit
D. Obsidiō. R. Et q̄soro non obsidet/hos peccata obsident illos
morbi/hos iimicie/illos cure hos negocia illos ocia. Illos diuicie hos
pauptas. Illos īfamia hos laboriosa celebritas/om̄s cōp⁹ qd̄ tātope
colitis ⁊ amatis. Ille uos carcē artissim⁹ c̄cūtingit atꝫ obsidꝫ obsidio:
ne ꝑpetua/ip̄e orbis terē vbi fremitis/⁊ bell' assiduis insanitis/vbi im
pioꝝ t̄mios ac regnoꝝ tāto studio dilatatis q̄ a vobis icolit/q̄d ē ali⁹/
q̄ qd̄ ait cicēo q̄si q̄dā ꝑua isola c̄cūfusa illo mari qd̄ magnū qd̄ ocionū
qd̄ athlāticū appellatis ītris qd̄ tn̄ tāto noie q̄ sit ꝑuū vides vn̄q̄ obses
si estis om̄s tu te obsessū ut rē nouā narras. Vide poci⁹ si q̄d in te opis
aut ꝯsily ē qd̄ possis ad tutelā p̄rie ꝯferē h̄ fac poci⁹ ⁊ memēto syracu:
sy archimedys opēosi senis. Quēle eñ nec tibi nec p̄rie ꝓfuerunt. D
Obsideō itra p̄riaꝫ meā. R. Quid tu g⁹ an alibi malles obsidri? pos
ses id fateō malle ⁊ q̄dē pie/q̄ scꝫ te obsesso illa eēt i munis. Ceteꝝ qd̄
ad te attinet an solamen exiguum videtur q̄tq̄d sit in patria tua pati/ut
quantum ledit aduersitas tantum leniat locus ipse. D. Intra muros
patrios coartatus sum. R. Ita hoc dicis quasi nulle vobis maioēs
sint angustie q̄ murorum. Quam multi ex hys qui in vrbibus habi:
tant sic assidue in curia atꝫ in foro sunt/ut vix toto q̄ long⁹ est amo/se
mel portus vrbis aspiciant adde nomen obsidionis erumpere gestiēt/
⁊ vnc̄ti sibi conpedibus videbuntur artissimis. Non hoc facit obsidio
sed opinio qua nil est in vestre mortalis vite fluctuacione potencius fa:
bulam locus poscit. Decrepitum quedam senem fuisse nuper arecy
fama qui nūquam patrium limē excesserat/id cum ad aures presidenci
um peruenisset ludendi studio hominem ad se vocant ⁊ sibi conpertū
dicunt illum clam vrbem egredi solitum occulta cum hostibus habē
colloquia. Ille autem per sanctos iurare se nō solum tūc presentis bel:
li tempore/sed nec vlla pace vnq̄ ꝑ omnem q̄uis longam vitam mu:
ros vrbis egressum. Contra illi incredulitatem fingere ⁊ suspectū eū
rei publice dicere. Quid multa graui impareat pena imposita ne egredi
atur imperant. Illū ferunt impaciencia ꝓhibicionis irritatū die postēo
quod nunquam antea visum erat extra muros patrie deprehensum/sic

muetitū ſemper pertinacia animos vrgente mitimini/ꝛ tu tūc te ætatū dicis ꝛ tibi vrbs tota nō ſufficit/cui miſi obſideris fōte pars mima domus fortitan vna ſufficerꝛ quod maxime ſtudioſis euenire ſolet·Quodq; fere omnes obſidio breuis eſt/adeſt loci ſolamē ac temporis·Equanimitas ſola deſt/ut lugeatis ꝛ querammi non natura rerum ſed mollicies veſtra eſt

Vidquit euerſa funditus eſt patria · ℟ · An non fortunas quarundam ex his quas paulo ante nominabam ꝛ ſimiles aliaꝝ in mirabilium audiuiſti/tyrum ꝛ thebas ꝛ perſepolim perſici regni capud euertit alexander macedo quod mireris? ad ſugeſtum ſtorti vmꝰ magne urbis tenuis fōtuna troiam euertit·Agamenon/ſaguntum hanibal carthaginem atꝛ numantiam·affricanus nimor Jeroſolimam tytus aliaſq; alp·ℜomam nullus in totum diruit/ſed ſenectus attriuit ciuilibus ad vita diſcordys·Et q̄d refert quis euerterit q̄ conſtet euerſam·ℜ ume mediolanenſis recens fama eſt ſub friderico imperatore barbaro ꝛ mam·Quid tu ergo tuam patriam rebaris exemptam imperio fortune/ cui vrbes/maxime atꝛ imperia ſubeſſent? An uſq; adeo te fefellit amor ut urbem vnam q̄ tu ibi natus eſſes tibi fingeres in mortalem cum ſit mundus ipſe mortalis·Celum ruet ac terra/montes ꝛ maria mouebūtur ꝛ erata de michilo in nichilum redigentur/tu ruiſſe tuam patriam miraris ac quereris/ſunt quod paulo ante dicebam/ut hominibus ſic vrbibus mortes ſue/non tam crebre ille quidem q; ꝛ pauciores vrbes ꝛ diuturniores eui ſunt/morti tamē obnoxie/nō ſūt enī ſoli homines/ſi preter animos humana cuncta mortalia · D · Patria mea ruit · ℟ · Reſurget fortitan/nam ꝛ alique ſuꝛrexerūt ꝛ quibuſdam cecidiſſe matēia fuit felicius reſurgendi·Nempe hodie ſaguntum ꝛ mediolanū ſedibus ſuis ſtant at mediolano prima laudum/pompey vltima ut aiunt/mutauit locum/pſdem barbaricis manibus ꝛ ſub idem tempus euerſa ſimiliter ꝛ ieroſolima ꝛ carthago·Spera gᵒ/ſi ſpes cecidit ꝛ de patria actū reris caue tu ſuccubuiſſe fortune peior eſt enim animorum defectio quā murorum/virilis nō femmea· Virum decet pietas q̄us doleas patrīā cecidiſſe/noli tamen ſimul occumbere quando tua iam ruina ml rei·p· collatura eſt/quin teipſum/ꝛ q; ſunt ciuium reliquie ad feliciora tempora reſeruare ſatage/factis pys opus eſt non lamentis·Eſt vbi ſit ipſa etiam fuga laudabilis·Audiſti/ut terencio varrom cuius culpa ac temerita te pene ruerat/ imperium romanum publice ab ommibus gratie

actessunt/ q̄ de re publica non desperasset/quod fecisse collega eius vir clarissimus ut culpe omnis illius expers videbar si aliud nichil est/reli qui at tu saltem cum biante bona tua tecum portans q̄uis nudus/muros patrie cadentis egredia ⁊ ad illam patriam aspira cuius regni nō erat finis quo cum tandem deo te vocante consteideris/nec obsidionē metuas nec ruinam nec eorum aliquid que vestris in vrbibus metuntur

Ello vinci metuo · R · Pacem quere · D · Valde vinci timeo · R · Timō modestis caucionem/vehemēs vero desperacionem parit quarum altera nil in bello melius/altera peius nichil in rebus omnibus · D · magno prelij quatior terrore · R · Quid bellancium timor mali ferat atq; ex timore oriens mesticia flamimus ad transimenum/crassus apud carras pompeius in thessalia expertus est quibus in locis ⁊ sepe alibi verum poeticum illud apparuit pessimus in dubijs augur timor · D · Euentum pugne nimis horreo · R · Differ interim dū spes redit male pergitur vnde abstinendum mens terrōq; denunciant · Solet inesse animis presage quedam vis /cui obstare fortassis non est usq;quaq; cōsilium non est exemplorum numerus/seu veterum seu nouorum clarissimis tribus vti satis habui · D · Instantis pugne casum metuo · R Excute res tuas acriter quas nisi teipsum fallis te nemo est melius qui nouerit vide ne non rei natura uel virium defectus/sed presagium sibi fingat ignauia cui nichil usq̄ non formidolosum ac difficile est hec si libertati igitur si glorie si saluti tue officit virtutis auxilio conpremenda est excitandusq; animus ⁊ monstrandum illi sepe pauciora esse ac leuiora pericula q̄ pauores/obuersari sepe oculis falsas ymagines rerum terribilium quibus conscernati quidam sine ferro paratam sibi victoriam tradidere hosti/non est enim falsus atq; inanis metus vero lencior sed eo sepe vehementior quo pauentem maiora omnia sibi fingens error quoq; precipitat/atq; ita quod poeta idem ait mala cūcta ministrat impetus si nec his attollere iacentem animum potes/sed virtutem pauor exupat campo abstine · Vix bene geritur quod pauide geritur · Sic affectus maciemsi descendas tecum erit qui contra te dimicet/tui enim ipsius aduersus te melior pars rebellat malus semper hospes/animi pessimus in bellum comes metus

593 Tultum ⁊ temerarium habeo collegam · R · Est aliquit cause fateor ut timeas/sed exdiuso aliquid est ut speres/hoc enim ut quibusdam calamitatis/sic alys glorie prebuit materiam temeritas terrency varonis enulio paulo mortem peperit at·l·fury ⁊ minucy temeritas·m·furio camillo ⁊·Q·fabio maximo singularem gloriam quesiuit/note sūt hystorie · D · Est michi collega preceps ⁊ inconstans · R · Esto tu constans ⁊ modestus nusq̄ virtus clarior emmet q̄ suo ad mota cōtrario·Cur non tu pocius illum regas quam te ille precitet · D · Est mici insolentissimus collega · R · An tibi excidit ut ipsi de quo nūc diximus camillo tribuni militum consulari potestate quinq̄ simul college imperio pares vltro se submisse? hec ergo virtus excellens possessoribus suis auctoritatem miratoribꝰ reuerenciam ac pudorem confēt/nullo melius mō college insolenciam represseris q̄ industria ac virtute sic efficies ut illum tibi parem dici pudeat/sicut/puduit minucium ⁊ ut se sponte subiciat honestiore suffragio quam si eum tibi populus subiecisset/aut omnes intelligant illum tibi parem nomine rebus imparem ⁊ quitquid bene gesseritis tuum esse quitquid secus illius · D · Collega michi stultus obtigit ac peruersus · R · Quedam per contrarium discuntur·Solent magistri tradiusculis discipulis ineptum aliq̄t proponere/quod cum respuerit discentis ingenium ad vera facilius retrahatur redit ad memoriam obscuri hominis clarum verbum· Ante non magnum tempus cum florentina ciuitas statum mutasset quod crebro nimis ac libenter facit/atq̄ ad imam plebem frena rei·p·peruenissēt vnus ex insolenti grege qui diu illa tenuerat/⁊ mestus amiserat vicini inopis mechanici humilitatem spernens· Et tu(inquit)qui neq̄ literas noueris neq̄ vnq̄ patrios fines excesseris vili semper artificio vitam trahens cum paribꝰ tuis/qualiter hanc tantam ⁊ tam nobilem vrbem regis? Ille autem nichil motus·Ee quid hic negocy inquit est? Quid vos egeritis nullus ignorat si per omnia cōtrarium agimus abērare non possumus·O·verbum dignum docti hominis ex ingenio p̄dysse/tu nūc igitur incollega tuo contrarium tibi statuas exemplar cui dissimilimus fiēi velis

594 St michi magister milicie incōsultꝰ ac preceps · R · hoc aliquanto piculosius/non negem legiones vestras interroga iacentes ad trebiam ad transimenum ⁊ ad/canans multisq̄ alys in locis· Si remedium vis dubiam linque miliciam/si id forte non datur at tu fortiter atq̄ industrie ministerium tuum

age/ut inter tui ducis errores/tua virt⁹ emineat/nec te ruina opp̄mat aliena sed tu pocius si qua est via publice humeros subicias rume. R. ē difficilem/sed neq; impossibilem neq; insuetam iubeo vt enim sepe mlt: tis milibus obfuit/vnius ducis ignauia sic interdum vnius viri virtus ⁊ exeēcitum seruauit/⁊ ducem. Neu sim longior quā oportet/tu res suis in locis queres michi nominum ⁊ tempoꝝ cōmemoracio sola suf: ficiet publius decius bello sanimtico chalphurius flammi⁹ bello puni co p̄mo affrican⁹ minor bello puico terror tribuni om̄s militū ducūq; ⁊ exrcituum seruatores/tanta esse tua virtus ac felicitas potest ut ali: ena infamia eximiā in gloriam tuam vergat. Anceps sane negocium/ sed extrema i necessitate/vnicum/proinde vt cumq; alios fortuna rota uerit/tu virtutis gubernaculum. Si michi obsequi volueris nec in pa: ce nec in bello/nec in uita destitues nec in morte

T prelio victus sum . R . Jam timor euanuit sperare incipies. Hec est horum series affectuum/nam cum spes/ ac metus de futuro sic iam ut futurū potest esse/quod spe res sic futurum esse desyt quod timebas . D . magno prelio victus sum . R . Tantum ne non animo victus sis/nempe il: le si cecidit actum est meministi ut marcellus prelio victus die ꝓximo i: aciem redyt ⁊ dum vincere suum maiore q̄ ab illo pridie victus erat prelio vicit. Et iulius cesar ad durachium inferior/ad pharsaliam mox ingenti prelio victor fuit multi prelio/victi bello fuere victores /non cadunt animi virorum fortium vnius euentu/non magnanimi tantum/ sed longanimes sunt. Victus hodie cras pugnabis cautius ducis artē infausta prelia/quasi tristes fidiq; edocent magistri atꝫ vbi sic erratum plagis admonent. Sic agricolam sterilitas architectum lapsus edium equitem casus crebri nautam graues acuunt procelle/errando discitur D . Victus sum . R . Non est victus nisi qui se victum credit/cui⁹ spes obruta ⁊ extincta est cui⁹ animus arma deposuit/aspice romanos animos cum semper tum presertim bello peruicio secundo non tanta defectione sociorum non conspiracione regum ac gentium/non tot in: felicibus prelys ac ruinis pene vltimis victi sunt. Nulla vnq̄ apud il: los pacis mencio/nullum diffidencie vestigium nulla denique nisi prorsus alta ⁊ inuicta cōsilia hoc sane quid est aliud quam virtute animi fortu: ne duriciem mollire/atꝫ illam insui pudorem ⁊ amorē tui cogere. Tā dem igitur ut dignum erat emersere ut miles strati surrexē alcius ut nō hostes tantum suos modo tam fōmidabiles. Sed totū mox ex ordine

terraꝝ orbem virtus illis ac fortuna subiceret · D · Victus sum fa-
teor · R · Nunc demum incipis nosse fortunam ⁊ hoc saltem hom
fugiens muenisti nemo ferme res magnas gratis discit · multos docet
experiencia quos scola non docuit/⁊ preceptoribus surdum caput hau
sit oculis quod auribus non valebat · Nulla rerum humanaꝝ certio
magistra quā aduersitas nulla discutiendis errorib⁹ aptior · D · mag
no fortune vulnere corrui · R · Surge ne iaceas nusq̄ clarius quā
inter fortune vulnera pro emmet animi magnitudo · Nūc nosce te ipsū
q̄ tarumq̄ sis virium valde ictus mtellige · D · Speratam victoriam
amisi · R · Si insperatam prudenciam quesiuisti non sperandā rerū
permutacio videri debet · D · Victus sum bello · R · Bello vict⁹
libertatem retinet/ac vitam/vicio autem vict⁹ vtrāq̄ amittit quisquis
ergo illi succumbit/vere vincatur · D · Victus sum · R · Quis scis
an illud magno pompeio thessalico dictum die ⁊ tibi cōueniāt vincere
pcius erat ut damni plus/sic peccati minus solet habere qui vincatur lu
crum ingens quod optantes quidam non vinci modo sed etiā mori ele
gerunt/⁊ profecto mercant egregie qui morte corporis querūt anime
salutem · Sed plerisq̄ malis suis gaudent bonis anguntur tanta homi-
nū mentes habet cecitas · D · Victus sum · R · Potest id quidem
tibi nō scientie militaris inopia sed fortuito contigisse · Nusq̄ enim fō-
tunacior ut ita dixerim est fortuna quam in prelio/cum multa alibi illic
ferme omnia posse illam perhibent · D · Prelio victus excessi · R
At non continuo nudus possunt arma victis auferri vera autem bona/
que sunt arma animi qui videntur victi retinent Ea enim ut ex incendio
ac naufragio sic aduerso ex prelio efferuntur · nec illa tantum que in ani
mis abdita ferro tangi nequeunt · Sed illa quoq̄ que maxime periclita
ri in prelys ac ferro exposita videntur · Itaq̄ non quisq̄s bello vincit/
bellicis simul spoliatur laudibus/licet etiam armis amissis exacte fugi-
entem quodq̄ est maius macie peuntem/secum ducis crimꝝ nomen fer-
re · Nā ⁊ ad thermophilas leonidā non tam victum quā vincendo fati-
gatū inter ingentes stratoꝝ hostium cumulos occidisse cū suis grece
memorāt historie quā dei phebo famam mazo arrogat ⁊ in campis ema
thys si lucano creditur stetit ordine certo infelix acies · Et nouissimo
prelio quoq̄ in affrica cum hannibale factum est/nec melius instrui aci-
em nec acrius potuisse pugnari/vt de victore victus/sic ⁊ de victo itidē
victor ipse confessus est/vterq̄ ingens rerum talium estimator · Quid
amisit autem qui veram artis sue gloriam ⁊ bene geste rei conscietiam
non amisit ⁊c

Ello quatimur ciuili · R · Nomen hoc a ciuibꝫ tractū/et tu
vnꝰ es ciuiū · Vide gᵒ ne vnꝰ sis huic malo p̄benciū fomēta ⁊
virili pte culpe nō careas ⁊ hic est em̄ mos ⁊ alter alterꝝ in flā:
mat/donec siguli furorem publicū excitauerit ⁊ tum demū fu:
ror publicꝰ singlos aget et p̄cipitat ⁊ nec vmq̄ publicum malū a se inci:
pit ⁊ q̄uis accessione auctū totam infecerit(siue etiam euerterit)ciuitatem
Si p̄mā tamē q̄ris originem singlorꝝ in erorib̄ radicatū est hoc est · aūt
qd̄ cauēdū moueo ⁊ ne tuq̄q̄ vnꝰ fueris exhys/qui ul̄ materia/vel flatu
ciuile incendiū aluerint ⁊ mlti em̄ faciūt · vnde mox querantur · et q̄asi ab
altero inflictū vulnꝰ factū suis manib̄ lugent · Multi iam suo incendio
pire · Ex si tibi nichil es cōscius · pius est dolor boni ciuis in calamitate
publica ⁊ ꝫ quem soletur innocencia · humanis em̄ in malis nullū flebilꝰ
culpa ⁊ ē ymmo quidē(ut quibusdā maximis viris placet)nullum aliud ē
malum · D · Ciuili vexamur bello · R · Infurōe ciuili te sequestꝝ pa
cis exhibe/si id frustra est/at tu saltem p̄libertate/vl̄ solꝰ/et pro iusticia
ptes fac · (qd̄ et si patrie fortassis in vtile)at tibi certe laudabile vtriusq̄
rei exemplū/vna tibi vrbs dabit ⁊ memimū agrippā ⁊ et poeticū cathōez
hunc nouissimū · D · Implacabile ciuib̄ bellū est · R · Si nil operis
inte ē ambi alios · increpa · dep̄care · robtestare · castig̃ · obsecra · igere q̄:
bus potes publicā ruinā ⁊ q̄ p̄uatas in se cōtinet/et cum nullius ꝓpia vi:
deatur est ōmñ deniq̄ · huic pietate/huic te erroribꝫ ⁊ animos placa · Si
nil apud homines ꝓficis ⁊ deum ora · opta ciuiū resipiscēciam ⁊ et salutem
patrie ⁊ modisq̄ omnib̄ bōi ciuis officium imple · D · Nello ciuili res
publica in extremo est · R · Nequid vel ciuilibus/ vel externis bellis
inopinū accidat/ne quis imparatum casus opprimat · semp hoc verbū
volue animo/non habes modo · s̄ (p̄ter animos)hūana omnia esse mor:
talia · Esse ut hoib̄/sic v̄bib̄/⁊ magnis impys suos morbos nūc extri:
secꝰ obrepētes ⁊ nūc int̄ corpꝰ exortos · inq̄b̄ sunt successiones/et simul:
tates/et discōdie et bella ciuilia ⁊ esse oīib̄ cōstitutū tēmmū q̄ p̄teriri nō
poterit/suū finem cūctis q̄ videtur instare · Et si paulū differat̄ ⁊ affuturꝝ
tamē vbi sunt vrbes clarissime/fuisse siluas asperrimas et futuras esse
Stulte de se sperare vrbem aliquā qd̄ asseq̄ regina vrbium roma neq̄ue
rit · Hoc inter vata hoim atꝫ vrbiū interesse ⁊ qd̄ illa ꝓpter inumerabi
lem ifinitāq̄ frequēciā/et vite breuitatē cottidie in oculis sūt · Hec ꝓp:
ter raritatē ⁊ atꝫ euū lōgiꝰ vix semel mltis in seculis et cū stupōe cernūt̄
hec te cogitacio firmiorem cōtra oīes casꝰ ⁊ tam publicos ⁊ q̄ p̄uatos
faciet · hec tibi demū etsi nō ame nam at ut cūq̄ tolleabilem viam stēnet
ad iopiā ⁊ ad exiliū ⁊ ⁊ admōtem · docebitq̄ nō h̄ ꝓpriū patrie tue malum
quod oīmb̄ est ꝯmune ꝛc

Animi discordia labro · R · Nullū hoc bellum peius ⁊ nec ciuile quidē · Illud enī ciuibꝫ inter se ⁊ hoc hoīm secū est · Illud inter ptē ꝓpli implateis vrbiū ⁊ hoc itꝰ omnia · Intēqꝫ ipsas ptes anime geritur · Itaqꝫ cum sit belli q̄dā species / q̄ plus quā ciuile bellum dicit ⁊ vbi nō solū ciues / ꝫ cognati etiā inter se pugnant ⁊ qualem inter cesarem et pompeiū fuit / deq̄ dictum est · Ille locus / fratres habuit · locꝰ ille parentes ⁊ q̄nto hoc bellum iustiꝰ nomē id vendicat / vbi nō pater contra filiū / nec fr̄ adūsꝰ frēꝫ ⁊ ꝫ homo ipse cōtra se litigat ⁊ quo durante litigio / nlla quies animo nlla potest serenitas · D · Discordat animꝰ ⁊ ⁊ diūsis secū pugnat affectibꝫ · R · Diūsitatem illā abice ⁊ vnū velle incipe tūc composita erᵗ ⁊ et in mota pax animi · cū discōdes affectꝰ (quasi sediciose ciues) i vnā cōferūt voluntatem · Alioquin ⁊ ut cōtrariet corrupti humores febrē cōporis / sic contrary affectꝰ febrem pariunt animoꝝ · q̄ tanto ē piculosior / q̄nto ⁊ animꝰ corpore nobilior et eterna mors terribilior tēporali · vtrobiqꝫ tamen adhibitū tempamētum ⁊ equlitas quedam ad salutem via est D · Pugnat animꝰ ⁊ nec quid velit eligit · Malum sil / maliqꝫ causā stringis ⁊ qꝛ nēpe noua eligᵗ ⁊ ido pugnat eligᵗ ⁊ ⁊ confesti pugna cessabit · Eligat (dico) bonū velle / nam si malum magis / magisqꝫ cētabit vicia inter sese pugnāt semp vtutū concordia sūma est · D · Animꝰ in partes scissus dissidet · R · Animū in tres partes distinxē phi ⁊ q̄ꝝ p̄mū marce h̄ est in capite loc auerūt moderatricem vite huāne ⁊ celestē serenamqꝫ semp deo ꝓximā ⁊ vbi trāquille honesteqꝫ volūtates habitant duaꝝ reliquarū / alteram inpectore ⁊ vbi ire estuant / atqꝫ impetus Alteram subter p̄cordia ⁊ vbi concupiscēcie atꝫ libidines duplex huius pelagi tempestas · Quid agendum igit tibi sit ⁊ vides fac q̄ meminimꝰ cuiꝰ paulo āte meminimꝰ ꝑ suasit / plebi ut subesse patricys inanimū induceret ⁊ q̄ impeto vbem scissam induas ⁊ ad vnitatem salubri ꝯsilio reduxᵗ Et tu coge / vl ꝯsilio / vl vi ⁊ ꝑtes ignobiles parē nobilius · Tum demū ⁊ nō aliter animi pacem speraui ⁊ qua sublata / quid vaga semp / ⁊ ꝓpositi iustia / ⁊ fluctuans / ⁊ in cōstans vita hoīm est / et ceca ꝓrsus / et misera · Multi p̄ius ex hac vita abeunt / q̄ quid velit ⁊ sciāt · D · Fluctuo inconsilys ⁊ nec quid velim scio · R · Iam dixi multis h̄ accidere non vno aliquo tātum intpe / ꝫ i omni vita ⁊ ⁊ usqꝫ post vitā / finē ⁊ et ꝓfecto ex omibꝫ q̄ dixisti ⁊ dicturꝰ ve es ⁊ vix h̄ malo / maiꝰ aliqd̄ ivenies D · Fluctuo et in diūsū agor · R · Maximū augm̄tū (male se hn̄tes animi fluctuacō est · ut enī corpꝰ egꝝ sepe thoro volnit / sic eger animꝰ consilys agitat d̄quo vix vlla michi spes salutis / paꝝqꝫ abest quin melius sperem d̄ hoīe vicys ꝑtinaciter inherētem ⁊ q̄ si cōūsus fuerit adv̄ :

tutes in hys forsitan cōstans erit ꝯ quā de homie vario nllo ꝯ se cōsilys
applicante ꝯ q̄ et si bom aliqd̄ incepmt nō cōsistet/neq; pseuerabit in
dociles staé ꝯ ꝛ fieri potest ꝯ vt d̄ h̄ itelligere liceat(senece illo obscuꝝ)
qd̄ tota vita elabit alio agētibꝫ mō em̄ hoc/mō illud agētes nusq̄ idē
semp aliud agere sūt dicēdi ꝯ q̄uis et alios sensꝰ ꝯ locus ille recipat· D
Inter varys curas iactor · ℔ · Quasi tumidos inter fluctus vite tue
puppis(cōsily iops ꝛ magistro)dsstitua cōcutit naufragio ꝓria vita m
tu ꝯ illā(dū nondū manu clauus excidat)tuto aliquo ꝯ ꝛ salubri sistas
importu. Jactisq; ambozis cōq̄escas ꝯ ꝓpus q̄ animi tempestas oppres:
serit · D · Fluctuo ꝓposīti incertꝰ · ℔ · Nunc p̄ter animę picula(que
i numerabilia ꝯ ꝛ immensa sunt)ipse q̄; oris habitus ꝓdit varꝰ ꝯ ꝛ im:
cōstās·similisq; animo ꝯ aq̄ mltis fingit(ut ait cicero)dūq; h̄ instatu
fuéis ꝯ nūc letꝰ ꝯ nūc tristris ꝯ nūc pauidꝰ nūc securꝰ nūc celé nūc tardꝰ
incedes msigni varietate cōspectꝰ·quale aliq̄t tradit de luceo catilina·
At ó te ꝓmū cōposuéis atq; direxeris vnū velle cepis ꝯ qd̄ bonū utiq;
sit ꝯ oportet ꝯ quō natura maloꝝ semp varia est·vbi h̄(iḡ)feceris ꝯ ꝑté
animi quietem reꝝ optimā vniformitas quoq; mltꝰ ac tranquillitas
cōsequtur ꝯ nec spe vlla nec metu nec merore mutāda ꝯ nec gaudio/res
quidem venéabilis et paucoꝝ homiū que ꝯ apud veteres grecos inso:
crate ꝯ apud vestros in lelio laudata est postmodum véo in prncipibꝫ
vestris marco anthonio ꝛ aurelio alexandro

mbiguo m statu sum · ℔ · Quid est(queso)de quo ambi:
gis mozendū ne mortalibꝫ an speranda q̄ fugiūt ꝛ nlla im:
pspexꝝ spē habendā ꝯ an in euitabil casus reꝝ esse ꝯ h̄ tolle:
rabiles non flecti quidem h̄ frangi posse fozunam· At h̄
omnia circa sunt · D · Ambiguo mstatu positus ꝯ quid d̄ me futuꝝ sit
nescio · ℔ · Vbi q̄n qualiter moriaris ambigere quidem potes ꝯ mori
autem optare nec male mori posse ꝯ qui vsq; mfinem bene vixerit·nec
cito mori quibus uis inspacys vite viri bom munus impleuit/vel si id
nō licuit at ꝯ spem dedit·nec alibi q̄ mpatria q̄ mundum hunc omnē
patri ā sibi fecéit ne alibi quā m exilio q̄ verā suspirat ad patriā dubi:
tare in desipū nllo potes modo · Vnde igitur iste ambiges d̄ fozuna
fozsitan · An tibi fidem(q̄ vir illi on quā fecit)an suos pocius mores
huet ꝯ tāquā pelagus ꝓcelloſū ꝯ nūc ficta trāquillitate fallax ꝯ nūc fluc:
tibus altis mmax ꝯ nūc hozrenda naufragꝰ · Ille de hoc quidem ipso
(si q̄ tibi explēcta reꝝ est)dubitacō ulla supit · Quamois em̄ euentus
ābigui ꝯ ipsa tamē ābiguitas ꝯ ipsa et virtus(que te inter cetera certū
faciat certa est/cui cū te totum dederis ꝓpria ōma michil erit ambigui
D· Ambiguꝰ status meus est michi· ℔ · At non ambiguus deo/id

satis est illi teipsum fidens crede et dic ei in manibus tuis sortes mee Id cū ipe feceris ⁊ Pone metū ⁊ pone ambiguitatē ⁊ pone solicitudinē Ille scit quid dete actur⁹ sic nlki⁹ rei dubi⁹ · parua quidē ꝫ firma in nauicka magnū sulcas maé · fid⁹ tueq; salutis amātissim⁹ gubernator est · quid refert an viā vector ignoret / si magistro nauigy nota est

Vlneribus crucior g̃uissimis · R · O si

anime tue vuln⁹ aspicias ⁊ quā hec leuia videant · Sed vos

v delicatissima cōpōa insensibiles pene animas habetis altera vestri pte nichil altera pati omnia parati qdq; est funesci⁹ non sentire · D · Vulneribus inflictis afficior · R · Hostilis mucro loricā penetrat non animū · Ille nisi ultro suis sese armis spoliet in violabilis ferro ē ⁊ disputatū habes a magno quodam viro paruo q̄dē (ꝫ arguto) volumine ⁊ neminē ledi posse / ni ledat a se ipo cui sētēcie (q̄ vis ab oppinioe hominū vehemēter ab horreat) p veitate me sub scripserim · D · Grauissimis multisq; vulneribus laniatus sū · R · Alkm vuln⁹ g̃ui⁹ esse potest quam ad mortem · talia vero vno icorpore mkta esse non possunt · Si vnum ergo g̃uissimū ⁊ reliq̄ ergo omnia leuia sit oportet · tribus ⁊ viginti vulneribus confix⁹ cesar vnū non ampli⁹ letale non habuit / ut sane fuerint cūcta letalia plus ne q̄ semel morit ⁊ multa licet ac pfunda sint vlnéa / vn⁹ est mulierū effect⁹ ⁊ quorum sepe etiam incorp⁹ extinctū in humana repeticio non vulnerati penam ⁊ ꝫ seuiēcia vulnerantis exaggerat · D · Vulneribus debilitatus sum · R · Sit vtinam simul debilitata supbia cū sororibus suis et accesserit ⁊ vulnerū comes humilitas ⁊ ne de nichilo scriptum sit hūiliasti sicut vulneratum supbiū · Honū vuln⁹ ⁊ utile qd pluriū ac maioꝝ vulneꝝ medicina ē D · Vulneribus deformat⁹ sum · R · An adolescētis illi⁹ obliuisceris ⁊ cui⁹ mēcio bis in hoc ꝫmone incidit · Sero quidem sponte faceres qd abillo factū gemis · D · Trāsuerso vulnere facies exarata est · R · Nō vuln⁹ ⁊ ꝫ causam vulneris cicatrix iusto bello parta multis modis honestat faciem viri fortis · Speciosum piusticia susceptum vulnus ⁊ multoq; speciosior est mors · D · Vulnere accepto claudus sum · R Dictum tenes oracy coelitis qui cū die illo quo numerabili magis q̄ credibili fōtitudine atq; ⁊ constancia sol⁹ tusci regis exercitum supplicio imponte sustinuit testudine suoꝝ manibus atergo fracta ⁊ collapse hostibus clausum iter senciens / utéq; erat armatus / ⁊ mille hinc atq; illinc missilibus cōcūuēt⁹ ⁊ exalto se intiberim piecisset ⁊ vnoq; cum vulnere vn̄ claudus māsit / inté ruēdum accepto naudo ad suos corpore reliquo incolomis p venisset · Id q; viciū post tempus impeticione honoris obiceret sic elusit adūsarium · Minime inq̄t claudico ꝫ ita dy in mō:

tales voluerūt vt ꝑsingulos passus meminerim triūphi mei p̄clarum
plane factisq; pardictū · D · Manū vulnē ꝑdidi · R · Si leuam dā:
num leui⁹ ⁊ ac si dextram marci sergy viri fortissimi remedio vti licet ⁊
qui hac manu bello punico amissa sibi ferream fabrefecit ⁊ cū q̄ multis
ac trucib⁹ p̄lys non ociosus bellator interfuit · Id si paum successerit/
dextre officiū ⁊ insinistram transfer · Nosci ut cesareus miles atilius ⁊
bello massiliēsi cū iniectām puppi hostili dextram amisisset ⁊ leua ap̄hēsa
tēnu⁺ ⁊ donec pelago mergēt · D · Vtraq; manus ferro abscisa est · R
Vbi plus licēcie fortuna/ibi plus negocy virtus habet · fotune tamē
omnis acule⁹ v̄tute cōtundit · hac armat⁹ etiam sine manib⁹ fortis erit
Meñito ciuigeri athenīēsis ⁊ qui post marathonam pugnam opus in
mortale milciadis hostib⁹ ad naues ꝓfugis minīēs ⁊ ob trūcata manu
dextra (qua vnā nauiū fuge plenam strinerat sinistram) q̄ abscisa sinistrā
mox adhibuit ⁊ qua rūsus abscisi fere inmorem morsu posci affixo sic
tenuit ⁊ quos aliter non valebat · nec tibi miles ille canensis exciderit q̄
vulneribꝰ vsu manuū p̄uat⁹ ⁊ contra suis inteum spolys victorē ⁊ quod
vnū sibi sup erat dentib⁹ quidem ꝓmanib⁹ vsus ē ⁊ ceruicēq; ei⁹ arrep:
tam vlnis implicuit · nec laxauit pri⁹ quā auribꝰ trūcis ⁊ ac narib⁹ hostis
os lateris tuēs seq; vult⁹ mōēis/iam lectiō expiraret ferociora hec · illa
suauiora ⁊ mitibꝰq; animis apciora remedia · ut semp ceu rem fragilem
caducūq; velociter d̄serturā corp⁹ aspicias ⁊ ut cū euenerit nec cōcidas
nec mireris quidēm sed exteriore mēbroꝝ ministerio amisso ⁊ in ipsos
anime sinus intimos te cōūtas ⁊ vbi in uenerit ad magnifice loquendū
agendūq;/nec lingua opus esse nec manibus · D · Vulneribus de:
formatus sum · R · Dixi iam ymm (si causa vulneris pulcra est) hone:
status ac insignit⁹ viri quidem fortis ꝓ inscīa magnum aliquod ag
gressi durūq; aliquod ꝑpessi nō fedi⁹ fraus sulcata vulneribꝰ videri
debet/ ꝫ votis stellata fulgētib⁹ neq; vēo cicatrices uulnēa ꝫ v̄tutis di:
cēda sūt vestigia · ⁊ p̄claris affixa frōtibus signa mēitoꝝ · Pro ī de si ces
areū illūq; cēturionē tesiū cenā/mire viꝝ fōtitudis ꝫ iustie nlli⁹/mi:
lle laceꝝ ꝑfossumq; vulneribꝰ/hostes q̄q; venerati sunt et ꝓpter vni⁹ v̄:
tutis admiracōem vulnera ip̄a de osculātes armoꝝ fragmma et sagitas
e tepēti cadauē eductas d̄oꝝ tēplis ceu sacris aliq̄d affigebāt · Quid d̄
fortis iustiq; viris piculosis vulnēib⁹ senciēdū sit intelligis · D · Vul:
neribꝰ multis infirm⁹ ac d̄ formis sum · R · Curate miseri vulnera q̄
nisi nūc sanēt hesūa ꝑpetuo d̄ hys em̄ terra viderit que illa cōteget cō:
sumetque cicatricosa corpora excipiens plana restituet · D · Inflicto
vulnere hac aut illa ꝑte corporis trūcata⁹ sū · De ꝑticulis litigs totum
illico relictur⁹

Egnum est michi sine filio · R · Paruū tibi ergo sollici:
tudinū et curaꝝ regni onꝰ imposuit/ nisi fily insup pondus
r accesserᵗ. Sarcinis vestris delectamini ⁊ dulce ē vobis sub
faste succūbere · Nullū publicū pondꝰ regno ḡuiꝰ ⁊ uulla
p̄uata sarcina ḡuiō ⁊ q̄ filiꝰ ⁊ si nulla cariori · D · Tui regnū dimittā
/nullꝰ est filius · R · Dimitte ciuibꝫ libertatem/ nil illis gracius nil te
dignꝰ potes fuerūt qui viuētes/ nec successore carētes · hoc ipsum facē
meditati sunt · hyero siracusius ⁊ augustꝰ cesar ⁊ q̄nto vero sacius fuēit
multis bn̄facere cū possis q̄ optare ut vni male facias · Quid est aūt
meliuꝰ ⁊ q̄d dulcius quā libertate viuē ⁊ quid peius quid p̄iculosius quā
regnasse · D · Non est filius quē heredem regni faciā · R · Non est
materia ꝑpetuande tyrannidis · nā quid sunt aliud regna quā vetuste
tyrannides · non fit bonū tempore qd̄ natura est malum · Adde qd̄ p:
sepe qui inregna succedūt amaioꝝ suoꝝ talle disrecedūt exemplo sū
Jeronimꝰ siculus tyrannꝰ/ ⁊ iurgita numidicꝰ qui romanoꝝ amiciciāt
tanta fide abauis tāq̄ feliciter diu cultam cū sua uterqꝫ p̄nicie alter in:
solēcia/ alter p̄uidia violant · Non habes igit̄ successionē regni ⁊ non
habebis tuoꝝ ac tuū eūsorem/ ꝫ habebis populū tui nomis amatorē
/cū cultorē tui memmerē libertatis tibi p̄secula debitorem/ Vnde tecū
egisse fortunā bene credito ⁊ ⁊ melius multo ⁊ qd̄ filiū tibi vel abstulit
/vel negat q̄ ⁊ q̄ regnum dedit · D · Sine filio rex sum · R · Nunc
honesciꝰ atꝫ liberiꝰ regna sepe amō filioꝝ ⁊ ab amore v̄tutis animū de
flexit/ legisti vt apud thoꝓbantem insulā ingētem q̄ longe trans in:
diam morientali sedet occeano p̄transūsū dyametꝝ obiecto britanie/
rex arbitrio ꝓpl̄i cōsensiētis eligit̄ vir ex omnibꝫ optimꝰ nichil saguuis
/nichil opes p̄sunt · Omne suffragiū de v̄tute orit̄ ita ut nūquā iudicio
fauor officiat̄ · Sancta et felix electio que ad vestros reges vtinā p:
venisset neqꝫ mal̄ peiōes ⁊ ⁊ peioribꝫ pessimi succedentes orbem ⁊ tēraꝝ
tradita p̄manꝰ nequicia ac sup̄bia corrupissent · Illic tamē q̄ntūlibet
optimꝰ ac p̄fectꝰ vir vnanimi sentenciā omniū cōp̄batꝰ ⁊ ad regnum
p̄veniat ⁊ nisi et senex ⁊ fily carens ⁊ ne aūt etatis feruor aut fily amor
trāsūsum quo non exped̄ animū agat · Itaqꝫ ⁊ si filiū habet ad regnū
non assumit̄ ⁊ si post regnū illi forte filius natus sit/ statim regᵒ cedᵗ
Neqꝫ em̄ prudentissimi viri possibile oppinati sunt vt ⁊ idem animus
simul/ ⁊ ꝓpl̄m curet ⁊ /filium ⁊

Egno excidi · R · Jam pysolacy genꝰ est filiū non habere
D · Regno excidi · Vtiles casus in p̄cipiti sedebas saluus
r in plano depositꝰ ⁊ ⁊ p̄iculosā altitudinē post tēga respiciēs
videbis te regni solio descendentem ⁊ ad p̄uate vite requiem

ascendisse. Et si nulla est securitate iocūditas nulla felicitas/aliqñto iocūdius te/aliqñtoq; felicius atq; ita alci⁹ esse quā fureas cognosces. D. Regno depulsus sum. R. Habeto graciā d̄ pellēti duꝝ auribꝫ animo liquidū qd̄ iubeo? d̄ pulsus eñ es vnde erat abeūdū/ ⁊ qd̄ spōte debueras/coact⁹ facis. optanda vis equidem est non deflenda. Nam quis pudor hommē natū aut regnū sup hommes optare? aut se parē factū hommibꝫ indignari/si excellere pulcꝝ ac optabile? quid in omni pulcherrime rei excellencia exoptanda sit nō supbie igit̄? neq; licencie ꝫ v̄tutis exq̄ vera dyademata regū non exgēmis? auroq; fieri nemo tā auri cupid⁹ aut gēmaꝝ ē qui neget. Quis aūt queso hommū non vidꝫ intēr hommes principatū hūanitati debitū non opibꝫ? que opulētum hommem faciūt non humanū magis atq; ita/nec melioribꝫ cēte/nec hommibus alciorem. Sed hic vn⁹ multis exēroribꝫ vestris ē mexcellēcie appetitu? q̄ in sua sede contemptar vbi non est queritis? non vidētes cōsequencia reꝝ veram? et causaꝝ. sicut eñ inter diuites diuicijs? inter robustos viribꝫ? inter fōmosos fōmā? inter disertos eloquēcia. Sic pfecto inter hommes humanitate p̄cellitur. D. Regia de sede cecidi. R. Si incolumis p raꝝ solent eñ qui sic decidūt pire regno? q; simt̄ atq; animo spoliari. quibꝫ illa reliquit̄ trāquilliō? g̃ciorq; (si sapiūt (vita ē? qd̄ minime latuit/qui nō colapsi aut d̄pulsi/ꝫ et stantes volentes? aut impio cessere? aut pōtificatū iam sublimiorem regnis? ⁊ imperijs relinq̄re. Inq̄bꝫ dyoclecianus claꝝ nomē habet? qui dimissum ultro ad imperiū? reuocat⁹ spreuit opes turbidas/anceps q; fastigiū ⁊ q̄situ ab alijs? quēēdūq; tātis cedibꝫ rūsus oblatū exptus exhorrut̄/et phice g̃uiterq; cū amicis iocās oleribꝫ q̄ in ortulo suo p̄uatus sibi ipsi plātauerit post habēdū censuit. D. Regia arce detrusus sum. R. Ilatenciū illa distrimimū plena erat/interq; dudū cecus animi cū quibꝫdā velud aureis? nec minus vrgētibꝫ? q̄ fulgidis manicis? atq; cōpedibus tēebaꝝ/q̄bꝫ nūc solut⁹ lumie redito qd̄ fortūa suis auferē sc̄q̄cibꝫ solita est/illi⁹ circulatricis instabiles vides. Quis auarus adeo/vt non auro visum redimat? eligatq; inopē magis integ̃tatē nobillissimi sensus q̄ diuitem cecitatem. Atq̄ non min⁹ nobilis/ꝫ sine cōpacione nobilior animi visus est? quā corporis/ Illū gaude regni nutantis impendio redemisse? rem magnā puo p̄cio? neq; rem vnā tātū. non modo eñ cecitas cū regno abyt? ꝫ libertas red̄yt/publico ꝫuicio liberatus es. D. Regia exuor maiestate. R. Clamis regia sceptꝝq; et dyadema crede exptus ponderosissima reꝝ sunt? mltiplici leuatus faste queri desine D. Regnū amisi. Immo quidē euasisti? et nud⁹ exingēti naufragio enatasti. solent terre redditi quēlas p̄mere? votaq; soluē. D. Regni

felicitatem ꝑdidi · R · Seu felicitatem miseram ⁊ seu felicem miseriā
dici maius hanc fateō ꝑdidisti ⁊ seu vtramq; simul falsam felicitatē verā
q; miseram · D · Regnū simul ⁊ ac potenciā ⁊ regiasq; opes ꝑdidi · R
Gaudendū ꝑditis/que te ꝑdere potuissent · D · Regni potestate caēo
R · Et regni curis ⁊ et casibꝫ quoꝝ tedio atq; odio quidam solio excedē
voluerūt ⁊ qd̄ vt vellet augustum modestia/neronē metꝰ impulit Nō
nulli eciā excesserūt ⁊ ut paulo mēoraui ⁊ id qui velle non potest · Sunt
nāq; pēuicaces ⁊ et i domite voluntates necessitati saltem · victoriq; suo
g̃cias agat ad eū statū vi redactus ⁊ quē optasse debuerit · Primū boni
animi votū esse debet honesta · cōsilia libenter āplecti ꝓximū vel coacte
/qd̄ magnū illū sirie regē nō p̄teryt anthiocū ⁊ q̄ omni que cis thauꝝ
est asia p̄uatus senatui ⁊ populoq; romano g̃cias agebat ⁊ qd̄ eū mag̃
nimis solicitudinē liberatū ad mediocria redigissent · facete quidē ille
si ficte sapiētis/g̃uiterq; si vere · D · Regni e solio descēdi · R · Di:
cebam supbie impudentis addā ⁊ et amēcie negligētis esse condicionis
oblitum fastidie qd̄ sis · esse velle qd̄ nequeas non possunt om̄es reges
esse ⁊ sic satis ē homines esse quod non sui regni auidis sua nō sordeat
humanitas · quiescite miseri bene agi secū putent hy qui reges esse d̄:
sierint cum em̄ omniū dura mortaliū tum durissima regū sōs ⁊ quoꝝ et
vita in nocēs labori ⁊ et stelerata in famie atq; vtraq; piculis exposita q̄:
cūq; se verterit difficultatū scopulos reꝝq; naufragia circa se videt · hic
eru ꝓpisse tu · miseꝝ ducis nil vnq̄ tibi felicꝰ accedit ⁊ q̄ qd̄ in serrimū
arbitraris · D · Regnū meū ad alium translatum doleo · R · Non
tuū certe ⁊ ꝫ fortune · que si donare illud tibi potuerat cū auferre cum
velit ⁊ et transferre non possit/vide autē ne p̄ter tranferetis volūtatem
/que sola sufficiens est · alie eciā cause fuerint transferendi/ille scꝫ quos
quidā sapiens vir exp̄ssit/regnū mq̄t)agente ingētem transfert ⁊ ꝓptē
in iusticias ⁊ et in iurias ⁊ et cōtumelias ⁊ et diūsas dotes · D · Rex esse
desy · R · Homo esse incipis ⁊ ea est em̄ regnū insolēcia · ut qd̄ deus
esse dignatus est dici se homines d̄ dignentur

p roditus sum a meis · R · Hostibꝫ credo ⁊ si amici em̄ essent
non te ꝑderent · D · Familiaribꝫ sum ꝑditus · R · Ambi:
guū nomē ⁊ et familiaris amicꝰ ⁊ et familiaris hostis dicitur
quo piculū maiꝰ vita hominū non habet · Proditus sū ab
eis quibꝫ ante alios fidebam · R · Vix fallit qui non fidit · Enimuero
quo maior quisq; /eo minꝰ potest tuto fidere eo qd̄ plus fidere ac pli:
bus necesse est et vnde fit ut cū cōmūe tū vel maxime regū sic ꝑdi/ne
q; omnino vllū genꝰ tam obnoxiū huic malo ꝑditus a suis(ut fama ē)
priamꝰ ꝑditꝰ minois/nisus/oethes agamenon/alexander ⁊ et āte ipsū

darius/ ꝓditi ex vestris · R. Romulus tarquinꝰ pristus ꝟuius tulliꝰ affri:
canꝰ minor magnꝰ q̄ pōpeius ei Juliꝰ cesar · et mille alij vel reges vl̄
regib⁹ alciores · Et quid ꝓditas loquor q̄si q̄rendi sint ? Quis autem
non ꝓdit̄ et inpuis cottidie ⁊ in magnis/ nisi cui ulli est penitus ? aquo
ꝓdi possit ? ꝓditꝰ ad extremū xp̄us nec regū peste terrestriū ? celestis
ille rex caruit · D · Proditus sum magisq̄ meorū fraudib⁹ ? quā ꝓprys
tangor in cōmodis · R · Pie id quidem ac magnifice ? nam et affricāꝰ
ille cuiꝰ ꝓxime memini sese territum ? nō tam mortis metu ? q̄ insidiaꝝ
a suis apᵈ ciceronē dicᵗ veꝝtamē neutro nimiū tāgi debes ? q̄ndo em̄ ita
iacta sors est/ ut lucꝝ et ꝑfidia ꝓditoꝝ bona fides dānūq̄ sit ꝓditi eli:
ge utrū maius · D · Proditor me fefellit · R · Plus ille sibi nocuit ?
q̄ tibi te ꝓdidᵗ · se ꝑdidᵗ · te pupugit · se cōfodᵗ · te dū spoliat/ se ꝑemit ·
tibi em̄ regnū forte vel opes sibi animā famā cōsciēcie q̄etem cōiūctū
q̄ hoim eripuᵗ · Nil scelestiꝰ ꝓditoē · nil tūpiꝰ sol vidt ? cuiꝰ obsteitas
tanta est/ ut et qui artificio eius egent ? execrent̄ artificem · Et qui cete:
roꝝ steleꝝ famā q̄rūt ? huiꝰ in famiā reformidēt · D · Proditus sū · R
Proderit forsan ? ne tam facile iteꝝ ꝓdi possis · Multi sepe parius dā:
nis ad monitu magnis occūrere didicerūt

yrannidem amisi · R · Si vtile dānum est amisisse regnū ?
q̄nto est vtilius tyrannidē amisisse · Etsi em̄ (ut dixi cū d̄ re:
ge sine filio loq̄remur) pene omnia reg̃ tyrannides fuerint ·
/ tempore tamē q̄sierūt robur ? et obliuione hominū velum
sibi iusticie texuere tyrannidis in iusticia simul ac nouitas odiosa est ·
D · Tyrannidē deposui · R · Sarcinā rei publice g̃uē ? tibi piculo:
sam ? nulli bono vtilem · dānosam multis · omnib⁹ odiosam · D · Ty:
rannidem exui · R · Ne sis nudꝰ indue iusticiā/ modestiā/ ꝑsimoniam/
honestatē/ pietatē/ clemenciā/ caritatem/ vestes optimas · q̄b⁹ ꝯpādis
/ nullo est opus auro ? sed sola animi voluntate ? vestes paratas bonis
omnib⁹ tyrannis vl̄ incōgnitas vl̄ inuisas ? qui margaritis ? ac pūpura
obuoluti humanitate intētim ? ac v̄tutib⁹ nudi sunt · D · Ciues michi
tyrannidem extorserunt · R · Libertatem sibi debitam recepūt · vitam
tibi indebitā reliq̄rūt · hanc tu ciuib⁹ tuis debes ? q̄ tibi (p̄tē odiū) nichil
debent ita ꝓ g̃ciaꝝ accione querimoniā instituis · At iā pridē mos iste
ꝑcrebruit ? ut qui fecit iniuriam querat̄/ qui passus est sileat · D · Nōga
tyrannide spoliatus sum · R · Seruierūt tibi quib⁹ forsitan te ꝟuire
dignius fuit · Nūc in iuriā lōgi ? et in iusti ꝟuicy finem vocas ? cū iu:
sticie prīcipiū ī iusticie finis sit ut si mltoꝝ calamitates populorū vniꝰ
hominis pauisse licenciā tūpe fuit pulcꝝ sit pastere desysse ? deq̄ hoc
conqueri impudencie sit extremi · D · Nonga tyranannide sum de iectꝰ

R. Sponte descendisses melius. optimē vero non ascēdisses. Nūc qualitercūq; descendisse bonū ōnino q̄ iustū ⁊ meliōq; coacta iusticia ⁊ quā volūtaria in iusticia ē. Audite impy tyrannū apud inferos ex clamātē ⁊ discite iusticiā vel coacti. hec enim in tempestina/hic utilisq; ni respuit illa ibi ad monicio vtiq; sera. Fustra eñi discit qd̄ fieri āplius non potest. posite vēo iā tumētes animos supbiūq; et ferox dominādi votū ponite. et si non prius saltem post tyrannidem amissam tyranni esse finite ⁊ et optādi qd̄ iam asseq̄ nō potestis finē facite si non iusticie saltem verecūdie h̄ p̄state ⁊ ut mutatis moribꝫ et nouo habitu mētis assūpto amissione diuiciaꝝ diciores facti. qñtū fortūe d̄trahit tantū animis addidisse videamini. nūquā ne igit ad ūtistis ⁊ ut non solū ille rex regū et dñs dñ inciū omnipotens (aquo omnis potestas est incelo et interra) manū muneribꝫ suis plenā ⁊ et extēdit ⁊ et retrahit/ocultis sepe/iustis semp excausis. Sed temporalis q̄q; rex regem/tyrān⁹ tyrannū et gens gētem dicit/atꝫ pessundat. An vero nec ꝓphetam illū q̄rulū audiuistis. Et cōgregabit inq̄; q̄si arenam ⁊ captiuitatem et ipse de regibꝫ triūphabit ⁊ tyranni ridiculi eius erūt/coapte animū fortūe seu diuine poci⁹ volūtati ⁊ cauete ridiculū fedūq; ill⁹ exēplū dyonisy tyrannoꝝ pessimi (qui patria pulsus in exilio pueriliū litraꝝ scolas tenuisse dicit) ut quā inciues non poterat ⁊ in puēos tyrānidem exerceret. trux ingeniū affixūq; ꝓposito honestiq; iustiū atꝫ equi iuris impaciens.

D. Tyrannidem amissum valde doleo. R. Quantū dolēes iuste possessionis amissionē/qui tam doleas iniuste qñtū dolēres re ꝓpria/spoliari qui sic doles aliena. D. Tyrannide me deiectū g̃uiter fero

R. Feres leui⁹ si causam libres. Multi q̄dem tyrānoꝝ solo nomis odio ceciderūt plures tamē certas cadendi causas habuisse notissimū est et cottidie fit nocius apud aristotilē q̄dem legis inpolliticis qd̄ ꝓptē vxoꝝ iiurias multe tyrannides pierūt. Id quoq̄ modo seu passiue seu actiue acceptū fuer⁺ verū er⁺ ⁊ hoc est/seu ꝓpter iiurias a tyrānis illatas vxōibꝫ alienis ⁊ seu alias illatas ab vxōibꝫ tyrānoꝝ. p̄mi exēplū habes ⁊ non modo tyrannidū sed regnorū troiani scilicet et romani ⁊ secūdi ūo nanydem lacedemonū tyrannū q̄ cū ipse sibi subditos spoliasset ⁊ ad spoliādas eorū vxores ⁊ amātissimā suam cōiugem d̄stinabat ⁊ que sibi causa non vltima esse potuit maturande calamitatis q̄uis hic aristotili not⁹ esse nequiuerit q̄ etate floru⁺ alexandri. neq; tam longeu⁹ fuit ⁊ ut adhui⁹ etatem ꝑuenire potuisse videat ⁊ cū tamē eisdem in libris nō sine admiracione q̄dā/hyeronis/ac geloni nomeu inueniā ⁊ qui qualitē sibi noti esse potuerint ⁊ attenta racione temporꝝ non satis experior. D

Nec ego alienis iniuriosus vxoribꝫ ⁊ nec mea vxō alicui tyrānide tamē

excidi. R. Sepe se nocētissimi in nocētes putāt ⁊ sunt tamē ⁊ alie/nō
minores cause p̄cipitande tyrānidis. Insolēcia scilicet que iulio cesari
ap⁹ historicos obicit ⁊ illa p̄sertim qd̄ senatui se honorificentissime ad
eūti non assurrexerit ⁊ que hodie/nec causa quidem ulla esset. Crudeli:
tas quoq; q̄ mezenciū apud virgiliū ad supplicium reposcebat. Gaiū
vēo caligulā ⁊ et neronē ⁊ et domicianum ad suppliciū trax⁺. Et invidia
qua maius tormetum non invenisse siculos tyrannos flactus ait. neq;
vestros hodie mauis invenire res loquit. Postremo nulla tyrānorū ⁊
aut maiō pestis ⁊ aut crebriō auaricia est. Itaq; relique singulorū ⁊ hec
est omniū. Relique singulos ciues afficiūt. hec populū vniūsum su:
pbia/et invidia/ipsos inter tyrannos regnāt. Crudelitas inter paucos
seuit. auaricia inter omnes quiescit. Illa non nūquā dormit ⁊ ac minuit
Hec semp crescit ⁊ et vigilat. Qui p̄esse igit in populis volūt ⁊ vitare
in p̄mis hoc viciū decet ⁊ ōnēq; vicy hni⁹ in famiā ⁊ omnēq; suspicōz
Nichil est enī qd̄ odiosum eque facit tyrannū ⁊ eque p̄sidencia ac do:
minio indignum. Reliqua interdū magnanimitatis ⁊ aut iusticie sese
velo tegūt. hoc vnū vilitatem animi miserimaq; non exuit. Et cōtra
cōmunem humani moꝝ ērorē ⁊ ut nil miserius ⁊ nil vilius auaricia est.
Sic nil quoq; miserius ⁊ nil vilius auaro. Ideoq; h⁹ vicio laborātes ⁊
in dignissimi honore ⁊ et imperio iudicant. Indignanter homines illi
subici ⁊ qui auaricie sit subiect⁹ ⁊ atz illū alienū incorpus ius habere ⁊ qd̄
suum non habeat in metallū. Velle sibi licitū alioꝝ uitam (ne dicam
peccuniā) extorquere suam tangere non audet. Prima igit ad securi:
tatem ⁊ et quietem via est non modo tyrannidis appetitū ⁊ ꝫ omnē reg
nādi cupidinē abiecisse nam quid stulcius ⁊ quid laboriosius ⁊ q̄uid ve
piculosi⁹ ⁊ quā tocius in se vnū populi sarcinas transferre ⁊ fragilē fōsitā
suis ꝓprys p̄ferendis. Sin eligere meliora cōsuetudo veri hostis ⁊ et
oppinionū p̄ūsitas non p̄mittit. Illud est p̄rimū aristotelici dog̃tis
meminisse. ut scilicet non tyrannū quis se p̄beat ⁊ ꝫ rei. p. curatorē.
Introitus inquit et oblaciones oportet videri colligere dispensacionis
gracia. Et si aliquando oportunū fuerit uti ad bellicas oportunitates ⁊
vniūsaliter aūt exhibere seipsum custodem ⁊ et camerariū tāquā cōmu:
niū ⁊ nō tāqnā ꝓpioꝝ. Et iterū p̄parare (inquit) opōtet ⁊ et ornare ciui:
tatem tāq̄ ꝓcuratorem existentē ⁊ nō tyrannū. Et rursus oportet. non
tyrannicū sed yconomicū et regalem videri esse subditis et nō sinuet
non curantem ꝫ ꝓcuratorem ⁊ et mediocris vite ꝓsequi. nō excellēcias
hys quidem hoꝝq; similibꝫ (ut aristotili placet ⁊ et michi) fit durabilior
principatus. Ita tamē talē videri expedit ⁊ ut vere etiā talis sit. Si:
mulacio enī tot hominū sub oculis quos res tangit/q̄libet vel arte in:

genio longa esse non potest. Vide nūc igit̄ ⁊ an in parte hoꝝ aliquā
erraueris et queri desine et mirari ⁊ neq; em̄ tyrannidē hys vicys ob:
noxiā desinere ⁊ ꝫ durare mirabile ē. Ad sūmā et reges et tyrāni om̄es
et q̄cūq; in potentatu aliquo sunt ⁊ debent si regnare diu volūt/acriter
excutere memoriterq; dictū illud cathonis apud liuium. Auaricia et
luxuria omnia mag̃ impia euerterūt. D. Amissa tyrannide priuate
redditus sum fortune. R. Hostis ciuiū eras factus es cōciuis. equā
disce ciuilitatem ⁊ bn̄ficiū fortune humilioris agnosce cū honestius
tum tuci⁹ inter ciues bonos ⁊ quā sup omnes ciues viuit̄. Jam tibi trā:
quillior reꝝ status Jam securior vita erit sine metu sine suspicionib⁹
sine excubys sine ferro quib⁹ magis velis que iam vite speranda suaui:
tas sit nescio. D. Tyrannide pdita p̄uatus dē ergo. R. Elige an
lamentis acēbare fortunam malis ⁊ an equalitate lenire ꝓfecto em̄ si nō
vulgi strepitū sed animū ipse tuū insolēcio p̄teritiq; memoria inter:
roges. multis te explicitū atꝫ elapsū malis invenies. Jam tut⁹ viuere
sicc⁹q; iam mori poteris ⁊ nec sanguuine madid⁹ ⁊ nec vencio ⁊

Alidis arcib⁹ spoliatus sū

R. Ad huc ergo tyrānidis sup erūt semina ⁊ que iā tādem
amissia arcib⁹ abiecisti. non est satis venēosum stipidem p̄di:
cisse in radicem vulseris. Qui arcib⁹ fidit tyrann⁹ esse nō
desyt. D. Montana arce p̄uatus sum. R. Vbiq; arces sunt con:
pedes libertatis at in mōtib⁹ nymbi eciā quodāmō quidem sunt ⁊ vnde
vestra supbia in subiectos tonet ac fulminet hys p̄uari non modo non
flebile sed optandū est. sunt em̄ aliqua ex hys eciā que bona vulgus
appellat ⁊ quib⁹ boni q̄q; modestiq; animi temptent̄ ⁊ atꝫ ad illicitū ur:
geant̄ quib⁹ motib⁹ si obstare virtutis ope non valeas quid in optāda
sit amissio eaꝝ reꝝ que hos pimit mot⁹. D. Arcem fortissimā amisi
R. Tu fortissimā dicis fragilem ꝓbat euētus amisisti pocius rē usu
ineptem difficilemq; custodia ⁊ rem iutilem tibi vicinis omnib⁹ odiosā
Jam dormire noctib⁹ īcipies ⁊ dōmire alios sines. Tutissima michi
arx dirupta est. R. Quomodo esset tuta que peryt ipse tecū cogita
Ego aūt tibi ostendā munitissimā tutissimāq; arcē/siue murū siue tū:
rib⁹ siue ullo ꝓrsus operoso rerū apparatu ⁊ si vis tuto viuē bene viue
nil v̄tute securius ⁊ bene aūt viuere non hoc dico supbe laute pompatice
/ꝫ iusticie ⁊ ꝫ sobrie ꝫ modeste. Nullis est op⁹ arcib⁹ que nō tutū te p̄:
stiterint/ꝫ sollicitū formidabilem ac molestū que est autem hec volup:
tas metui non amari. An illud labery uotissimū non audisti/ necesse
est multos timeat ⁊ quē multi timēt. hoc ille dixit in iuliū cesarē ⁊ q̄nto
id in alios illo minores et formidabilioēs recti⁹ dici potest. Nescio

quidem cū tā mlti cupiāt timeri · Nemo em̄ gtis metuit vna ⁊ metu⁹
et piculosius est vim multos meture q̄ multis vnū nouē sacius multo
est quod nullus te metuat ⁊ et tū nullū q̄q̄ te mlti metuāt ⁊ tu multos
Segregari em̄ ista nequeūt ⁊ sempq̄ metu metus q̄rit · Postis huius
dicti causam · Illa pfecto est ⁊ quā Ouidius naso ait ⁊ qnia quē metu⁹
quisq̄ pire cupit dictū prius abennio · Quē metuūt (inquit) oderunt
quēquisq̄ odit pisse expedit · Eras in tua arce metuēd⁹ ꝫ et metuens
Et quos inquies metuebas · Immo vero quos non omnes metuet q̄
cepit metui · Sed illos in p̄mis aquib⁹ ipse metuitur · Nam ⁊ cicero
Enniū secutus ⁊ qui se inquit metui valent aquib⁹ metuēt eosdem me:
tuāt ipsi necesse est · Sepe idem repeto quia ita se res habet ⁊ nec ad:
vertitis in hoc ceci ⁊ ut in reliquis ⁊ dū sup̄ ōnes se intimini ⁊ infra om̄es
estis · Quid est em̄ timore de p̄ssius ⁊ sic conatus omnis vester in ad:
ūsum desinit · D · Arcē michi carissimam amisi · R · Fac tibi cariorē
aliā quā non pdas · cc̄uualla animū pys intencionib⁹ ⁊ honestis vitam
actib⁹ ⁊ prudenciā ⁊ ac fortitudinē āte fores loca · Justiciā atq̄ modestiā
in ppugnaculis · humanitatem ac māsuetudinē vndique in muris spē
fidem caritatem arcis in medio · prudenciam sup̄me turris in vertice ·
bonā fam ā in circuitu dei atq̄ hominū · assit amor ⁊ absit met⁹ · dignos
cole ⁊ ceteros p̄teri ⁊ cultos neq̄ offensos · Ita nec te alius ⁊ nec tu aliū
cōtremistes et in domo humili tucius viues ⁊ quā i arce vixisti · hāc tibi
arcem nemo usq̄ in videbit hanc tibi nemo poterit aut volet eripere
· hac malos in stuporē bonos in amorē · Imitādiq̄ studiū excitabis
⁊ O quā facile erat trāquillā serenāq̄ vitā agere ⁊ in vos eā inq̄etā ac
turbidā fecissetis · Oñia ferme ⁊ vestrā et p̄ximoꝝ inpniciē cōq̄rētes
Ad quid em̄ arces iste nisi ad vestrā simt alienamq̄ molestiā ⁊ ut neq̄
vos vnq̄ scilicet quiescatis ⁊ et in star araneaꝝ muscas captāciū p̄tere:
untib⁹ insultetis atq̄ cūctis animātib⁹ lustr̄ sufficiūt / ac nidi sol⁹ homūcō
arces querit ⁊ quo nullū animal supbius ullmq̄ timidi⁹

Enui · R · Viuere optabas

⁊ vixisse te penitet an quid aliud rei est · D · Sēnui · R ·
Ibas assidue ⁊ p venisse te stupes · stupēdū poci⁹ nisi quo
semp ires aliqñdo p venires · D · Senui · R · Quid in:
viuēdo senueris ⁊ eūdo pcesseris ā tu etatē retrogdā exspectabas vt
⁊ velox utq̄ instabile ⁊ sic ⁊ irremeabile tempus est · D · Velocissi:
me senui · R · Dicebam tibi tempus fugere ⁊ iam crede incipis dici
nequit ⁊ non modo inter opiniones hominū diūsoꝝ ⁊ sed vnus eius:
dēq̄ hominis quid intersit ⁊ Juuenis ante oculos etatem habens lon:
gissimā opinat · hanc ipsam senior atergo respiciēs videt esse breuissi:

mā semp̄ futura p̄teritis logiōra vidēnt̄ cū vl̄ eq̄ sint breuia ⁊ vl̄ eo eciā
breuiora quo ad finem ꝓperantib⁹ naturalis motus solet esse vehem̄ciō
D · Senui · R · Est vnde gaudeas ⁊ si tamē inter vicia non senui sti ⁊
aut si uel ad ultimū surrexisti · bona tibi et utilis est senectus ⁊ nec ex:
iguū diuini fauoris iudiciū · Meministi ut egipciū illū senē cesar allo:
quit̄ nec ingr̄tū d̄ dys etatis asserit argum̄to · D · Sēnui · R · Hac
re saltem vn⁹ ex paucis · Ex tot enī milib⁹ miliū eorū qui nascūtur ⁊
quotta ps illoꝝ est qui ad seniū vsq̄ ꝑ veniāt̄ · Ex hys ip̄is ꝑ paucis:
simi ⁊ quib⁹ iustū senectutis spaciū explere datū sit · D · Sēnui valde
R · Prodigiū ac stupor valde senis occúsus meciēti animo ⁊ quot ille
piculosis passib⁹ huc venerit · Insignis quidem senū raritas ⁊ ingens
casuū vite mortalis est argum̄tū · D · Senui · R · Durū ac difficile
stadiū cucúristi mirū nisi iam fessus sis lete igit̄ iā quieti ꝓximus metā
specta · D · Senui cito · R · Vite cursus nūc breuis · nūc breuis:
simus ⁊ long⁹ nūquā dur⁹ semp asperq̄ et ambigu⁹ · hui⁹ vltima ps
senectus · finis aūt ē mors · Quid hic habes querimonie singulaꝝ ⁊ se:
nuisti · pegisse iam debes vite mun⁹ · venisti ad exitū quiesce · Amēs
viator est q̄ labōe vie ex haustus velit ad iniciū remeare · Nichil fes sis
g̃cius hospicio · D · Senui · R · Multū tibi placuit vite labor ⁊ si
eū transisse fers grauiter · D · Senui · R · Si viuere delectabat en
vixisti ⁊ si oportebat paruisti · ⁊ quis sane mētis vel qd̄ fieri optauerit
factū doleat ⁊ nisi male se optasse senciat vel quod neque omitti neq̄
sine multo labore agi poterat · actū esse non gaudeat · Vndiq̄ ergo
gaudendū tibi est ⁊ seu voti cōpos delectabil̄ ⁊ seu nessario et g̃ui fūct⁹
officio es · D · Senui ⁊ et voluptates cōpōis fugauit etas · R · Vtere
animi voluptatib⁹ ⁊ que nec minores ⁊ profecto stabiliores sunt nec
vnquā fugiūt nisi cū anima huic herent hanc sequūtur · At corporee
voluptates veiētes culpā ferūt / abeūtes penitēciā pudorisq̄ ⁊ doloris
materiā relinquūt ⁊ hys te explicitū ac libeꝝ gaudere debes ⁊ ⁊ libéatrici
tue graciā habere que te manib⁹ tuoꝝ hostiū eduxit ⁊ tibiq̄ debitū mū⁹
(sed neglectū dilatūq̄) suscep⁹ · D · Senui / solitisq̄ volnptatib⁹ ca:
reo · R · Nouis assuesce ⁊ habet ⁊ senectus voluptates suas ⁊ quas
gustaé vbi cepis q̄ nūc doles amissa fastidias ⁊ reuéti nolis · D · Se:
nui ⁊ canui · R · Homi senis verēda canicies plus habet non modo
auctoritatis / s̄ honeste etiā voluptatis ⁊ q̄ fede ōnes iuuenū illecebre
neq̄ vero mutati coloꝝ te peniteat · nam quis tā corrupto sensu tāq̄
obliquo potest esse iudicio / ut non candidoꝝ calathos lilioꝝ quam
nigranciū carbonū cistas aspicere seq̄ si transfōmād⁹ sit ⁊ cigno similē
malit esse quā coruo · D · Senui ⁊ squalētes arant vultū ruge · R

Et tell⁹ arata fructū fert vberi⁹ · Et vite maturiores fruct⁹ bene culta
insenectute ꝓveniūt · Ruge te offendūt oris vultū animi cōpone non
illū ruge occupāt nō variant animū nisi ut fōmosiō sit in dies ⁊ denique
semp te (si non tu eū neglexeris) honestabit · D · Senui rugisque ⁊ in
formi situ obsidus vix me ipsū agnosco · R · Hoc tibi ab inicio euē:
turꝝ dixi · min⁹ quidem auide speculo inminebis min⁹ tu⁹ forsitā mi⁹
haud dubie muliēculaꝝ oculis placebis quibꝫ placere velle maior ⁊ ne
vanitas an libido sit nescio ⁊ at qui fidem qui cōstāciā qui ḡuitatem q̄
prudenciā querūt ⁊ cercius inter has rugas quā inplanis ac mollibus
maxillis se qd̄ cupiūt repturos sperent · D · Senui meliorque post tē:
gū etas remanet · R · Immo deterior non semp que delectāt magis
atꝫ optāt̄ meliora sunt · Adulti malū suum cōcupiscūt · qd̄ non esset
⁊ nisi quia illud satirici verꝝ est pauci discernere possunt vēa bona · D
Senui ⁊ ⁊ leciores abierūt dies · R · Omniū ferme dies temperorū
inter se similiū animi hominū diūsi qui vn⁹ idemqꝫ anim⁹ secū discors
huic iuuēte furor ⁊ huic inpaciēcia senecte ⁊ talibꝫ vitā inpleuere iudicijs
ut melius putet esse qd̄ peius est optimūque ꝙ pessimū ⁊ ceterꝝ dies oēs
in se bon ⁊ bon⁹ est em̄ rex ⁊ cōditor seculoꝝ Itaque hic feruid⁹ hic ge
lidus hic siccus hic humid⁹ hic nubilus hic seren⁹ hic tūbidus hic
tranquillus ⁊ ꝫ ad vniūsi decorē natureqꝫ ordinē aspicies boni omnes
Ad vos aūt vestrūqꝫ iudiciū relati exeq̄ ꝓpe ōnes / mali / mesti / duby /
soliciti / laboriosi / anxy / amari / queruli / flebiles / erūnosi · In hys tu
michi nesc° quos nominas letos dies qui dū ad errant ⁊ tristes lam̄tis
que suis plenī erāt · Nūc ut leti videātur ⁊ nichil ē cause nisi qd̄ abierūt
qd̄qꝫ illis p̄ciū desideriū tibi auget irredit̄ ⁊ multaqꝫ secū tibi olim seg:
nius forsan amare rapiētes · stultus nichil pene amat nisi qd̄ ꝑdidit ·
D · Senui O si dilapsa redeat iuuētus · R · O non minus stultum
quā mane suspirium ⁊ ut tu sentis at si tu alcius aspires non ꝓrsus in:
efficax redibit em̄ intempore et (ut scriptū vides) renouabit̄ ut aquile
iuuēt⁹ tua · D · Senui et etas bona retro est · R · Om̄is etas ut bo:
na bonis sic male viuentibꝫ mala / vtrisqꝫ aūt breuis ꝓrsus ⁊ extremo
ꝓxima / est vbi vos manet huic bonoꝝ merces huic suppliciū malorū
quo nam hec ergo etas bona / vbiqꝫ aspera semp fugax / nisi quāto ad
eternitatem via est alioquin ⁊ si dulce aliquid in esset / omnē fuga dul
cedinem extinitā videret̄ / quis em̄ fugiēs d̄ gustat fugient dario fetide
atꝫ obstene potus aqua suauissim⁹ fuit sitis ut putat cicero et ego sēcio
gustū metus extinxerat vrgebat integrū alexāder victor · Vos atergo
rapidū tp̄us p̄mit anni celeres p̄cipitesque dies horeqꝫ volatiles āte oc:
ulos aūt mors est nec artatis reditus / nec inpulsis mora / nec p̄uētis ē

transitus/vie huiꝰ tot difficultatibꝫ tātisqꝫ terroribꝫ obsesse. Que nā
queso pars bona est ⁊ sed intelligo. Nempe etatem ꝓbris ac libidinibꝫ
apciorem bonam dicitis. Est hic quidē fandi mos ⁊ ut bonū dicat̄ qd̄
affectui mētis aptissimū est ⁊ quāuis affectus sit pessimꝰ. Sic catenā
p̄do captis in sontibꝫ ⁊ sic tyrānꝰ arcē liberati plebis impositā. Sic ve:
neficꝰ p̄sentaneū atonitū ⁊ sic siccariꝰ pugionem promptū cedibꝫ bonū
vocat. Sic vos ergo etatem bonā que adid scꝫ qd̄ maxime cupitis ⁊
apta est. Itaqꝫ neminē istoꝝ qui annos irreduces d̄plorāt ⁊ puericiam
quidem vel infanciā videas optare ⁊ que ꝓfecto optime partes essent ⁊
si ab esse quā longissime a senio bonū esset ut memorant. ꝫ tu adultā
⁊ ac solidā iuuētutē ⁊ nec incipiētem ⁊ ad huc viridē senectā pessimā ō:
nes ⁊ ꝑiculosissimā vite ꝑtem adolescenciam requirūt ⁊ scilicet q̄rtū ⁊
vigesimū annū dicūt. vbi te relinq̄mꝰ ⁊ ne quē lateat q̄ꝫ nos p̄teritoꝝ
peniteat feditatuū. qui nō nisi tempꝰ apprime illis ydoneū exoptatis
D. Senui ⁊ cur non cū virgiliano rege suspirē ⁊ O michi preteritos/
referat si iupiter annos. R. At nil tale suspirātes legimꝰ socratē/nil
platōꝫ/nil fabiū nil cathōꝫ/⁊ fuer̄t senes ⁊ ꝫ sūt fateō sapiētes regibꝫ ra
riōes. Itaqꝫ rex euāder fuᵗ sapiēs none q̄ sāe illᵈ euādriū suspiriū iā cō:
mune vr̄is ē sēibꝫ vulgatūqꝫ stulti sūdā sēes ⁊ ꝓfugā adolescēciā reuo
cāt ac suspirāt ⁊ nec suspirys tātū seu tacitis votis ⁊ ꝫ medicamibꝫ irritis
atꝫ iam artificio natūe uis affēt̄ idomite q̄ i re facite admodū lusʳ adria
nꝰ priceps. Cāestēti ut cuidā aliq̄d negaūat eūdē postea ad easdē p̄ces
medicāᵒ iteri crīe redeūtē ita repulᵗ vade(mq̄t)h̄ iā patri tuo negaui.
D. Senui ⁊ o si mea nūc redeat iuuētꝰ. R. R eūsurā mō illā dixi/iam
reūsam dico ⁊ si tā facile votoꝝ omniū cōpos fias ⁊ nichil incassum vo:
les. pauper certe diuicyas optare potest. libertatē seruꝰ. speciem de
formis. samtatem eger. fessꝰ requiem. exul reditū. at iuuētam op:
tare verꝰ senex nequit. puerile pociꝰ votū est. D. Senui ⁊ heu cur
tam cito dulcis me iuuēta deseruit. R. Nūquā non cito d̄seruit qd̄
iuuabat ⁊ nūquā nō p̄ꝓpere affuit/quod augebat. Vanū aūt est optare
quod haberi nequit. nocuit habitū ⁊ si redeat nocituꝝ sit. sed iam par
ce suspirys dū hoc animo fueris cito canꝰ fieri poteris senex nūquam
desideriū eīn iuuētis in sene q̄d ē aliud q̄ꝫ quedā puericia senectutis. D
Senui ⁊ incuruatꝰqꝫ sum. R. Jam iam terrā aspice/vnde venis/et q̄
ꝑgis cogita. hic egressꝰ/huc redis natūa te pricipy sikqꝫ ⁊ fīs admo:
net portas aberrare. publicū tibi iter osteudit. Sme id q̄dem est sa:
tis iugiter vel cūuatꝰ incede ⁊ solēt ceci in viā manu retrahi. D. Su:
bito senui. . Immo sensim/pedetētim/paulatim/leuitē. sed nichil
cogitantibꝫ omnia subito eueniūt. sicut ecōtra cogitantibꝫ ōnia nichil

est subitū ⁊ quod si flenda tibi fuerat senectus/singuli dies vite flendi
erant · Illis enī passibꝫ ad hūc terminꝰ ibas · D · Heu senui · R ·
O votoꝝ instabilitas · huc maxime anhelabas · huc pvenire optabas
huc non posse ptingere ⁊ formidabas · quo cū p vētū esset ingemiscēs
mōstrū incedibile nisi tam crebꝝ esset senes fieri volūt omnes ⁊ senex
esse vult neᵒ/imo vēo sēex eē ad mißiā sēex dici ad īiuriā t̄hūt ⁊ q̄si sit
pbꝝ senuisse qd̄ pfecto nlt̄is videri debet nisi q̄bꝫ d̄decꝰ sit vixisse ⁊ q̄
ingēs non inficior tūba est ⁊ cui te tamen exemplū esse oportet ut nr̄o
colloquᵒ frui possis ⁊ alioquin ut auribꝫ illabāt̄ sana cōsilia ī animū nō
descendēt · D · Tandem senui · R · Et quos ager ⁊ et q̄s eq̄r ⁊ ⁊ q̄s
bellū ⁊ ⁊ quos alea d̄cipit · singl̄a de trim̄ta dinumerāt · tu vnꝰ infmē
expgisceris ⁊ ⁊ tamē queri incipis dū iuxta est querelaꝝ finis omnium
D · Senui · · Stulum est senectutē non cogitare ⁊ nisi cū venerit
nam pfecto si vēturam seu assidue veniētem pspexisses pn̄tē inp tū:
batus aspiceres · D · Heu michi iam senex sū · R · Hoc tu igitur
d̄ fles · duꝝ ac dificile vite mūꝰ iplesse dumosūq̄ iter ac scrupeū trāsis
se atq̄ in amenā hanc fabulā pegisse ⁊ atq̄ comico more plaudendum
era · D · Senex sum · R · An oblitꝰ es/ut nuper tibi pfamili ariter
notus vnꝰ modernoꝝ sentenciā rei huiꝰ ex tempore ptulit non mo:
dernam ⁊ sed antiquis parem/amico enī dicēti cōpacior tibi nam ut vi:
deo iam senescis ⁊ esses vtinā qualis eras q̄ndo te p̄mū noui subito ille
respondit paꝝ ne tibi ergo amēs videor ⁊ nisi ampliorē michi nūc etiā
amēciā in p̄ceris noli q̄so michi cōpati qd̄ sim senex ⁊ ß cōpatere quod
iuuenis fui · O q̄ntū sensuū tegit breuis ista responsio qd̄ metiri neq̄t
nisi qui etatis huiꝰ bona probauerit ⁊ illius mala mēminerit · bono
igit̄ tuo g̃tulare ⁊ ꝓquā illud q̄q̄ veꝝ sit/qd̄ sepe bona ī vitis euenīūt
⁊ ut mala nolētibꝫ/viro aūt bono ⁊ ⁊ vtutū amico ⁊ ⁊ passionū hosti ·
plures ē haud dubie dies vnꝰ huiꝰ qd̄ accusas tēporis quā illiꝰ alteriꝰ
annꝰ integer · D · Heu michi nam senui · R · Jam si pstas tibi q̄q̄
cū vulgo iure dicit̄ ⁊ non senuisse miseꝝ ß vixisse ita ut hec subuite fmē
tam inepta diceres parcite aūt iam lam̄tis ⁊ querulū genꝰ ⁊ volētes ire
subimperiū nature nichil fl̄e dū qd̄ illius in mota lex statuᵗ · Quid na:
turale aūt magis hominī nato quā viuētem senescere ⁊ senem mori At
vos ꝯdicionis in memores/vtrūq̄ respuitis cū vel alteꝝ vel vtrūq̄
necessario obeūdem sit ⁊ qd̄ si neutꝝ volebatis et tercio abstinēdū erat
nascendū michi credite non fuit · paciamini senescentibꝫ saltem mēbꝝ
animos aliq̄ndo senescere neq̄ semp in vobis pverbiū hoc veꝝ sit
posse vnū animū corpa multa cōsumere/sinite/sinite sine murmure cō
pus simul atq̄ animā ad extremū fers simul intrauerūt simul exeāt ⁊ ne

ꝯ altero adhetā ꝓperante alter retrorsum niti velit · alteꝝꝯ retrahere
frustra tergiúsammi · Ire oportet/nec eruditi licet/nec subsistere· Jo
qꝫ vobis facilius debet esse immortalitate anime/et corporis instaura=
tionē expectantibꝫ? quā ceteris quibustium quibꝫ vel horꝫ alteꝝ ō fuit
vel vtrúqꝫ? frustra mꝝ obluctamini hūanū iugū(qō nascēdo subyctis)
ex cutitis · D · Senui ⁊ vires corporis in immute sunt · · Si aucte
sunt vires animi bene est feliciter ꝓ mutasti maiora eīm gesta esse semp
et geri posse animi viribꝫ quā corporis/nemo nisi animi mops est qui
nesciat/sui vires ectā animi ut sepe accidit piguā viā de creuere/fateor
in utiliter vixisti/tuū crimen non etatis · D · Senui et res meas agē
nequeo · · Si quid animo sit agendū tanto id a sene melioꝝ fieri cō=
stat/quāto expiētie illi plus est reꝝqꝫ noticie/et passionū immꝝ ac mal
viculis expeditior animus At res alias non agere senē decet se egisse
Cui corporeꝝ labó omnis a tergo est/cui si nūc ectā ihæret nec auelli
vult ridiculū illud antiquū renouat romani semis/qui iussus aprincipe
fori laboribꝫ abstinere quoꝝ fertas imbecillis huic etas huic fortūa
opuleꝝ merebat sic in doluit ut se q̄si mortuū fleret atꝫ ab ōni familia
fleri vellet/mirꝝ senex q̄ quietē seu speciē mortis horret cū nichil sem
apcius quite nichilqꝫ sit tūpius sene laborioso ac solicito cuius vita ō=
nis trāquillitatis exemplar esse debet didicisse potes a phis quid est
illꝝ q̄qꝫ optabile semꝫ bonis viuere vita ut memorāt pacta q̄ maxima
tamē pars mortaliū expleta morit · D · Senui et repente fugit etas
mea · R · Forma valitudo velocitas/vires vestraqꝫ fere ōma fugiūt
ōtus manet nec cessura senio nec morti · Illi uno bonꝫ stabili abimcio
nistendū erat/si neglectū fuit difficilius ad extremū fatꝫor sed ōtutis
studiū nlla etas respuit/immo quo difficilior/eo clarior victus · Multi
nosse seipsos ac sapere vix tandē in senio cepere/serū quidem at intēpe
stiuē mmime/et si eīm non tam vite desinēti ac in stāti saltem mori utile
cui hercle vmihore ut sine horrore mesticiaqꝫ trāsigi posset/si nō vlti=
mū modo sed totū vite tēpus impenderet bene mihi fallor in pensū esset
Nam nec frustra nascit qui bene morit nec inutiliter vixit qui feliciter
despt · D · Senui iam victa mors est · R · Mors eque omnibus
victa esse potest et sepe ibi quoqꝫ victior est obi videtur ab senctor
Nemo tam iuuenis qui non possit hodie mori/nemo tā senex qui nō
possit annū viuere/si nil aliud quā senectꝰ incidat · D · Prorsꝰ senui
R · Immo maturisti an hoc defles /an poma cū maturuerint querāt
si sensus illi ac ſmo datus sit / et non potius ꝑtulēt adid ꝓmisse ad
quod nata erāt Est ut ceteraꝝ reꝝ hic etatis maturitas quedā /q̄ senectꝰ
dicit quod ut ita esse videas et etas et mors iuuenū acerba quidem et

dicit acerba est/acerbitati aūt obiecta maturitas est que cū impomis ac
frugib⁹ bona sit/quid nisi inhomine sit optima/non qd̄ nesciā antequā
maturescūt multa marcessere Ea vero non etatis culpa sed pūsitas ē
nature non quidem omniū/sed multoꝝ qui ad bonū nati magno nisu
in adūsum tendūt maturuisse igit̄ debes/si quid inte succi nobilis fuit.
Jam messoris tui manū secur⁹ exspecta non mors illa quā metuis/sed
laboris finis ac principiū vite est. Non mors inquā sed difficilis vite
terminus est ad quem pauci trāquilla nauigacione pveniūt sed pene
omnes nudi/flentes aut naufragi tu p mediā senectutem leue iter in fi:
ne pspero agens vento e multis reꝝ fluctib⁹ portū subis subducenda
iam fessa pupis interram tibi/ꝛ quocūqꝫ te flexeris d̄ fine cogitandū
Jdqꝫ utilius fuerit quā etatem bonā quod stulti solent ꝛ naturā ma:
trem optimā excusare

Vrpi torqueor podog̃. R. Nesciebas senectutis morē?
t incomitata non venit magna sepe morboꝝ secū aciē ducit
D. Podogra crucior molesta. R. Extrema ꝛ ignobili
pte corporis laboras quid si nobilissimis laborares corde uel capite
D. Pigra coerceor podogra. R. Vaga mens hominis freno eget
hūc pauptas tenet illū carcere aut g̃uior morbus ludens te pedib⁹ al:
ligat fortūa non podogra sed/pedice sūt/iam disce cōsistere. D. Po:
dogra mutilis factus sum. R. Adcursum credo uel adsaltum ad co:
reas adpalestram/ an te aūt adhec natū putas ad alia si nescis alciora
quedā officia natus es/que si caput non egrotat exequi nil ꝓhibet stu:
dere licet artib⁹ ingenys dare operam pietati seruare iusticiā ꝛ fidem/
fragile corpus ꝛ fugacē mūdū spernēt/odisse vicia amare v̄tutes co:
lere amicicias/consilio patriā iuuare hec sunt viri boni munimina q̄d
hic pedib⁹ loci est. D. Debilitatus sum podogra. Pūgnare cū
hostib⁹ forsitan morb⁹ vetat non cū vicys qd̄ neqꝫ facilius ꝛ certe cre:
brius est bellū Et quid scimus an hic ipse dolor corporis contra quē
dimicas tibi ad exerciciū animi datus sit. D. Pedib⁹ cōsistere neq̄o
R. Vide quā de reliquo edificio spem habeas cui⁹ fundam̄tū tam in
validū sentis. Vigila ne te in cautū opprimat ruina contrahe sarci:
nulas teqꝫ ad migrandū para. D. Podogra me ingens habet.
Solet hic morb⁹/ut ꝓhibent diuicias comites habere. En tibi reme:
dium aliud bene spēa aut languuoris amaritudinem opū dulcedo so:
labit̄/aut inopie pellet asperitas/ita uel solaciū aderit uel finis. Si hec
fallūt veniet que non fallit illa que vite malis omnib⁹ finē dabit D.
Pedū p̄mor egritudine. R. Si salutem cupis aut pauper sis opō:
tet/ aut ut pauper viuas multos hac egritudine liberasse tradit̄ pau:

pertas vera defecatrix corporis? quosdam vero frugalitas/quā volū·
tariā seu fictā et ymaginariā paupertatem dixerim. Vidisti aliquos aq̄
potu? ⁊ perpetua vini abstinēcia curatos · Ita fit quod dolor dolore
clauus clauuo pellit̄ (ut antiquo dicitur ꝓverbio) vix molestū aliq̄d sñ
molestia curat̄ · ut p̄terea cū hoc mōbo cūq; alys mlt̄is pacē habeas nō
bacho solum/sed ⁊ veneri bellū indixisse ꝓfuerit · sed quid agimus?
animoꝝ remedia ꝓmissimus non corpoꝝ habes tamē quā puto vnicā
morbi huius curam/hanc si ꝓbas vtere/si nimus non te fallāt opifices
fomētoꝝ paciēcia in adūsis efficatissimū atq; optimum ⁊ sepe vnicū re
medy genus est · D · Podagre vicio curuat⁹ sum · · Ad iter in:
habilis? minus ydoneus ad laborem? non ineptus ad reliqua gerere
? non rei modo familiaris/sed rei publice ⁊ sūmi si ita sors tulerit) i:
pery curam potes · Itaq; memerandū valde animal septuny seueri ro
mani principis dictū vnū? qui senex ac podagricus (dū cōiuracionem
nobiliū qui se viuo filiū eius augustū dixerāt? dep̄hendisset) cōp̄hensis
auctribꝰ sedicionis ac filio omnibꝰ q̄ ante soliū eius affusis/metuq; vl:
timi supplicy tremefectis ac territis/ipse manu ad caput relata tandem
inquit? sentitis caput? imperare non pedes · D · Podogra me miseꝝ
miris modis torquet · · Noli solas asperitates renū false/sed me:
mēto si quid dulce ac iocūdū tibi obtigit quo incōmodū hoc solari pos
sis · Vnus exmultis pessimus vulgi mos est ut madūsis querulū atq;
inpaciēs obliuiosum inꝓspeꝝ ⁊ mg̃tum sit? quo nichil iniquius fieri
potest · nam quis equis auribꝰ audiat exempli causa uel seueꝝ ipsum
quē diximus depodogra uel domicianū de caluicio quod egerrime dicit̄
tulisse? uel augustū senē de sinistri debilitate oculi? uel iuliū cesarē de
timore nocturno ⁊ quiete visis tūbida uel postremo alios fortūatis:
simos viros de vna seu altera nature (si dici licitū sit) aut fortūe in iuria
querentes? ut impery atq; opū et victoriarū ac tantoꝝ ingrati atq; in
memores sint honoris/dū se homines meminerit? quos plenā ꝑfectā
q̄ felicitatem hic sperare demēcie sit amara dulcibꝰ temperare? modestie
hoc podagre ꝓpriū/hoc morboꝝ omniū cōmune remediū invenies/
sanūq; cōsiliū sanctūq; fateberis senis illius leta multa adepti · Dura
multa ꝑpessi qui bonis de manu dei lete acceptis mala q̄q̄ paciēter su:
scipiēda censebat · quāuis mali aliquit dare uel facere manus illa nō
nouerit? sed ⁊ humanā respexit oppinionem · D · Podogra me inlec
tulo nodis insolubilibꝰ p̄ssum tenet · · Te iacente animꝰ stare po:
test/celūq; et terras ac maria permeare ꝛc

154

Cabie ꝑmoꝛ impoꝛtũa · ℜ · Jam non miꝛoꝛ ſi angoꝛes meꝛces egꝛeſſus

ꝙñdo id lꝛges cui dulce aliquid in mꝛixtũ eſt · ᗡ · Gꝛaui veꝛꝛó ſcabie · ℜ · Sunt qui hanc ſalubꝛem dicant Ego au tẽ ne tã meſte ꝛei letũ nomen tꝛibuam aꝛam pocius/ſalutis ꝙ huc ad ſa lutem viam dico · Mollis eſt qui aſpeꝛitatem vie bꝛeuem ꝛeſpuit ꝙ cu ius exitus ſit iocũdus · ᗡ · aꝛida me ſcabies exeꝛcet · ℜ · Jam ho ꝛologio non egebis eꝛit tecũ qui te nocꝛibꝰ exciꝛet /tꝛaq; honeſto cupi am foꝛtaſſis officio vigilẽ ꝛeddat · Nemo tam piger quem non ſcabi es ſolicitũ faciet · ᗡ · ſcabie toꝛqueoꝛ · ℜ · Moꝛbis ignobilis /ſed nobilis cuꝛa eſt laboꝛ eſcas balnea pugillũ dicta ſi nec iſta ꝓfuerint ad paciencie medicinam ꝛecuꝛꝛẽdũ eꝛat · Illa omnibꝰ moꝛbis vtiliſſima eſt · ᗡ · Scabie cꝛucioꝛ tꝛdioſa ⁊ ſꝛda · ℜ · Neutꝛum nego ꝙ gꝰ publius moleſtũ ocium podagꝛici pedis dixit nec ſinente pcꝛs addeꝛ ꝛe meſtum negocium ſcabioſe manꝰ ß quid dices ꝙ ſi qꝰ ſꝛdioꝛ moꝛbꝰ / eo pulcꝛioꝛ paciencia eſt·Quid ſi ꝙo ex malo bõũ igẽs elicis Noc mi mꝛũ eoꝛũ vna eſt ꝛeꝛũ q̃ cõtẽptũ coꝛpoꝛis maxime paꝛiũt·q̃ mchil eſt meliꝰ mꝛtali · ᗡ · Totũ me ſcabies occupat · ℜ · Totũ te veꝛũ ẽ id quidem metuo ß plus eſt foꝛſitan q̃ qd dicere voluiſti ꝙ totũ em cõꝛ pus mtelligis ß eſt vobis muſibil aiꝛũ ſcabies cupiditas ac libido ⁊ pꝛuꝛitus quidã vlciſcẽdi queꝛẽdiq; ꝙ qui quo magis ſcalpit acꝛiꝰ eſꝛ tuat·hũc nec tolli nec leniꝛi poſcitis nec ſentitis quidẽ·tãto mmoꝛ poꝛ bis eſt ſemꝑ cꝛi cuꝛa ammi quã coꝛpis /

Oꝛmiꝛe non poſſũ · ℜ · Vigila

⁊ gaude vite tibi tꝛpꝰ audũ· Jnteꝛ obdoꝛmiꝛe cm atq; emo ꝛi q̃t mteꝛeſt ꝙ mſi q; alteꝛ tꝛpꝰ alis ꝑpetuus alteꝛ eſt ſepoꝛ

Jtaq; neſcio an non ſatis ꝑꝛte ⁊ ſomnus bꝛeuis moꝛs ꝙ moꝛs ſomnꝰ longus ſiue eꝛnꝰ dici poſſit · ᗡ · ſominũ ꝓdidi · ℜ · Non oi quidẽ ß blandicꝑs ꝛepetẽdꝰ eſt /ſi meũbas ꝓis opeꝛã·cogi neq̃t ꝙ aliud age da ꝛequiꝛẽ tꝑibꝰ tuis ꝙ aio cuꝛas leues iꝑuſus adꝛ ꝛit facile animis vagis ⁊ coꝛpibꝰ feſſis obꝛepꝛ · ᗡ · Sepe mihi ſõꝛ nus mteꝛꝛũpit · ℜ · fac q̃d ſolitus feꝛtur auguſtꝰ ceſaꝛ lectoꝛibꝰ aut fabulatoꝛibꝰ accerſitis mteꝛꝛuptũ ꝛe mtegũit ·Sim gꝛuoꝛibꝰ cuꝛis hoc accidit pone illas hũc ꝛecepis /de huiꝰmodi em lequebaꝛ maꝛo ·obꝛ ſal ubꝛes cuꝛas ſomnos abꝛũpe · ᗡ · Sõm ꝛequiẽ amiſi · ℜ · Et tẽ ꝛoꝛẽ ſõmoꝛũ /nocꝛnoſq; metus q̃uis em ſapiẽtis mꝛlicꝛa fantaſmaꝛ ta aꝛiſtotiles opmet ⁊ veꝛũ ſit/tam ut veꝛ ille mꝛgemo equc maꝛgnꝰ ⁊ mꝑio ⁊ ille alteꝛ ſcitate ac ſapiẽcia eque mſignis ꝺ quibꝰ paulo ante ſit diꝛimꝰ ſõmoꝛ ꝗues ſenſeꝛe moleſtias·nã qꝺ alꝑ ſenciãt q̃ſq; nouit

m se / ⁊ lectulū ꝓpriū suaꝝ testē habꝫ illusionū atqꝫ ambagū ⁊ formi:
dinū certe hoꝝ alter tēpore extremo ꝑsomnū exterreri solebat · Sic
de illo scriptū est alter ut dixisse dudū video ⁊ dū de ocio ⁊ q̄ete disse:
rerē inter certas vite modestias queritur ꝙ terreāt eū sōnia ⁊ visiōes
horrore cōcuciāt · D · Solito nim⁹ dormio · R · Solito igitur ma
gis viuis ⁊ nēpe (qd̄ doctis placet) vt mors sōnus sic vita est · D · Sō
nū morbꝫ expulit · R · Sanitas reducet · D · somnū amor exclusit
R · His rem vnam dicis · morbꝫ est em̄ amor ⁊ ⁊ morboꝝ maximus
D · somnum met⁹ ⁊ extinxit · R · securitas suscitabat · D · somnū
senectus eripuit · R · Mors vicina restituet /

Omnys inquietor · R · si verum est

s qd̄ sapiens quidam ayt multas curas sequūt̄ sōnia ⁊ qd̄ vr̄i
quoqꝫ aꝓbant auctores / radicem mali amputa / curas pelle
somnia quoqꝫ pepuleris · Quo em̄ queso tot curas ⁊ tam
nichil ꝓfuturas in tam breui vita de qua iam ab inicio ꝓuisū est quid
torqueri iuuat ⁊ turbidā curis vitā ⁊ in festā sōnys q̄etē vestra vobis
facit amēcia diuinā ꝓuidenciā vr̄o vultis supare consilio ⁊ neqꝫ sentitis
ut ex alto vestre ridēt̄ isanie vestreqꝫ deliberacōes modo de tēpore (qd̄
non solū extra vr̄m arbitriū sed et extra vr̄am noticiā est) neqꝫ audi:
tis flaccum exclamātē prudēs venturi tpis exercitū caliginosa nocte p̄:
mit deus · ridetqꝫ si mortalis vltra fas trepidēt om̄e tpus in vestrā trahi
tis perniciem de p̄terito mest de p̄nti anxy de futuro pauidi / trepidiqꝫ
deqꝫ hys curis supuacuos dignos metitis manipulos laborē vigilātis
consopiti somnia · sin illud forte veꝝ est ꝙ vacantē quoqꝫ curis aīaꝫ in
quietā somnys esse vel natura hommis vl̄ pctm̄ cogit · nonne cū exmil
le somnys nec vnū verū esse visū sit · postq̄ꝫ alter vtro falli ōꝫ · saci⁹ est
inquietari somnys quā mulceri ⁊ et amara seminare quā dulcia · Mes:
ti em̄ somny fallacia leta et leti aūt mesta · D · sōmys fateor ·
sperne totā hanc inepciam et quiesces ⁊ si id nequis his te solare comi
tibꝫ qui sil̄ia passi sūt / hys duobꝫ noītim quos modo dicebā dū de vigi
ila quereris ⁊

Elebrior sū quā vellē ⁊ nociorqꝫ · R · An tu hoc spernis
/ qd̄ maximi exoptarūt duces ac principes ph̄i ac poete · qui
em̄ tot laboribꝫ ⁊ quid tātis bellis ac studys agit̄ nisi ut cele:
bres noti sunt · Aut qd̄ demū aliud insignes artifices mol:
liūtur ⁊ declarauit h̄ phidias minerue statua quo opus om̄ que ho:
minū manibꝫ facta sunt p̄mū aut inter p̄ma posuerim · Vbi cū aliquit i
scribere vetitus esset vultū suū clipeo statue sic insculpsit ut et ab oībꝫ
noscēt̄ ⁊ et cōuelli inde nisi toto opere dissoluto nl̄lo posset igeio nosci

in premiū sui laboris optabat si quis em̄ non famam sed peccuniā co:
gitare dixerit artifices ? in cōmūibꝫ fortassis assenciar · In illustribꝫ ne:
gem mlta sūt rei huiꝰ indicia · Sic cū iactura tempis dānoqꝫ eciā sepe
opi insistūt ac nequid fame excidi lucrū spernūt · ꝯprobauit hec maxīe
nobilis illa constācia eoꝝ q̄tuor artificū qui ad famosissimū illud opꝰ
quod arthemisia carie regina dilectissimi coniugis meōrie exterminfecit
magꝰ precō acciti · cū aūt ꝑfectū opus obyssꝫ regia ipsa · Vn̄ opis pre:
ciū sperebat ꝑstiterūt tn̄ vnanimiter in finē nil iā aliud quā suū decꝰ ⁊
facti mēoriā cogitātes ꝓinde om̄es hoies claritatē famāqꝫ desiderant
solus tu ne ꝑuo illas tedio tēptas velis · D · Immo ⁊ ego apud po:
sterios clarus esse cupio inter coetaneos recuse · R · Quid ita cū h̄
maiꝰ eoqꝫ difficilius ac rariꝰ sit obstante q̄ ꝑsēciū famā interpellat in:
uidia · Quia inter absentes mēa est gloria ? nullꝰ obstrepit / nlꝰ ob:
stat / inter p̄ntes aūt ⁊ cōtradictō ⁊ labō · Magnꝰ em̄ labor est mag
ne custodia fame ut non meleganter ayt quidā · Nimis aut delicatus
aut segnis / es / qui sine labore magnū aliq̄t speres cū ꝓ minimis tot se
offerāt labores · D · Ego vero labores nō respuā sed tedia · nam q̄s
fert assidue visitari / obsideri / posci / exagitari ? ⁊ sui interim negligēte
totos dies ac magnā breuis vite ꝑtē alys dare ut tua necessitate post
habita aliene inseruias voluptati ? qd̄ malū si ab inicio incidisset · nūq̄ꝫ
ad hanc ipā famā (que me cruciat) ventū esset · Sed et nunc p̄claros
animi conatus ⁊ egregia potēs est impedire negocia importunū · R ·
Id quidē ita esse non nego / durū certe ꝫ tollerabile ? ymmo ⁊ inui:
diosū ⁊ optabile ceterū ut cumqꝫ tu · iudicio acceptū erit pene in euita
bile / nā q̄ ad euadēdū via (nisi vl̄ supbia vl̄ ignauia) altera honestum
desideriū te petencium acerbit ? altera etiam extinguet · Si qd̄ est ali:
ud remediū vrbiū fuga est ? q̄q̄ si claritas vera sit ? nec fuga suffice:
ret sequit̄ claritas possessorē suū quocūqꝫ ꝑrexerit / et vbicūqꝫ cōstitu
erit secū erit ? nec rure vnq̄ nec in siluis quidē desinet clarus esse / qui
in vrbibꝫ clarꝰ fuit · Non potest fame fulgor abscondi · Inter tene:
bras eminet ? ⁊ ad se oclos atqꝫ animos trahit · Nūq̄t nō audisti dan
damū bragmāoꝝ senē p̄clarissimū ab alexādro macedone vsqꝫ ad ulti
mas indoꝝ solitudines ? cinicūqꝫ dyoginē ab eodē vsqꝫ ad suū illud do
liū quo ꝓ volubili vtebat̄ hospicō ꝑuenisse ? Nūq̄t non usqꝫ ad squa
lidā ac desertā literni villulā āplacatis sola v̄tutis veneracōe latronibꝫ
stipionē affricanū eūdēqꝫ ab ipsis hostiū ducibꝫ vsqꝫ ad trāsmaria ? nū
q̄t non titū liuiū ab ultimis galliarū extremaqꝫ ꝓcul hyspania / vsqꝫ
ad vrbē romā ? Nūq̄t non deniqꝫ sanctos patres vsqꝫ ad intimas / et
horrēdas heremi latebras a romanis etiā impatoribꝫ visitatos Et sileo

salomonē y mmo vero quis vnq̄ vir claros visitatoribꝫ caruit ? ·Amic
et noti mutuis alloquys et cōfabulacōibꝫ delectāt· Ign oti aūt solo re-
creāt a spiritu·hꝫ em viroꝝ illustriū pñcia dulce aliqt /qō non sentit ?
misi ipe q̄ fruit·hoc tu laborioſū ne dixeris ?operoſū est fateor ſi et glo
rioſū · D · Celebritate nōis atteror · R · Si hāc vis abicere virtus
abicie.da ē cui⁹ eradice oritur jo ſi merito refugis fere hāc sarcinā eq̄
aio est necesse /ad quā mlti neq̄q̄ ommū studio viteq̄ ipſius impendio
aspirāt et tu fōtā aspirasti patē te videri ab hys q̄ h̄ misi te tuūq̄ nom
diligerēt non optarēt · D · Mlti me vndiqꝫ vsqꝫ ad importūitatē fa-
stidiūqꝫ concelebrāt · R · Quid tu igitur an cōtēpm malles atqꝫ ab
ici/ · D · inumerabiles vsqꝫ ad tedīū me honorāt · R · Tu vero dei
mū⁹ āgnoscito·ille te honorat ?ut te illū et honorare delectꝫ ⁊ m ho
nesse penitеat omis hono⁹ et om̄e qōcūqꝫ hoim ab hoie bonū fit a
deo est · D · Per molesta res est·honoꝝ mmoderatus ⁊ crebra visi-
tacō · R · Vt hoc fatear·at p̄oulces sūt hui⁹ molestie radices amō ⁊
veneracō hys ſi ai gustū applicueris bene sape icipiēt /q̄ molestāt ama-
ra dulcibꝫ tēpra ·non m hoc mtātū ſi m oibus quecūqꝫ fert pñs vita ?iq̄
non facile repias mel ? cui nō sit admixtū fel·Et sepius amara p̄pōde-
rant· D · Celebritate mmia fateor · R · Sepe jo quidē accidit de q̄
questū diuū vespasianū nouim⁹ triūphātū /dū solēnitate pōparis ex
spectacōe ac tedio esset affectis /mcrepātē seipm qui triūphū nec sibi
nec maioribꝫ suis aut debitū aut speratū/tā manifeſte m semo appetisset
/q̄uis aūt non sit optāda celebritas pseipā /ferēdā ē tn ⁊ amāde cau-
se ipſi⁹ virt⁹ ⁊ mdustria·neq̄ vnq̄ ut illa careas deserēde/mlto glori
osius ē labō optabilioꝫ q̄ ignauia requies · D · Salutatoribꝫ obuys
offēdoꝫ · R · Habes hui⁹ q̄ꝫ teoꝝ p̄cipē crisippū p̄m · pmmo quē
nō habeas p̄ter illos q̄ populazibꝫ auris (ut mazomis vtoꝝ verbo)gau-
dent · Ille tam̄ m signis quest⁹ est credo jdeo q̄ acutissimū vix tal em
tra dit ⁊ suis studys acerrime dditū·salutacō crebra et impuisa turba
bat (utqꝫ jdē ipe ayt) poucebat ad mortē michil est aūt qō queraris qō
optabas accidit·not⁹ m populo ut esses·Alioq̄n tot salutatoꝝ m cur-
sibꝫ nō pateres·poteras latere/poteras q̄escere poteras(qō ayūt)i grē
io gaudē qō optimū vite gen⁹ aliq̄ diffiniūt ?At nos magnis i vrbibꝫ no
ti et clari eē vltis et ocioſi sit et liberi·et trāq̄lli qōmchil ē ali⁹ q̄ꝫ i ma-
gnis pelagi tēpestatibꝫ ut īmobil sis optaē dmq̄ supbi fuēit obseq̄ci
ū amicorū voces pati nō posse eq̄ aīo ?cum sit hostiū pacīēda cōuictat/

Alos mores hoim
egrefero ſi caritate mot⁹ laudo ?ſi ira vt
indignacōe nō laudo·q̄t ad te em̄ quibꝫ moribꝫ sint aly mō

dū tu sis bon⁹ /an aūc p̄mū itelligis vulgi mores ⁊ an tibi negocij pa:
rū sentis vitā/ tuā cōponere nisi in vigiles alienetur /Et illud aggre
diare qd̄ nec ars vnq̄ efficere voluit nec natura vñ nichil vnq̄ speres
nisi tedia et labores fuerūt hoc tñ et phis cure quoꝝ alter inpublicū
egrediēs sēp flebat. alter ꝯt mores hoim ridebat ⁊ neuter sñ causa. sed
illud pietati h̄ supbie ꝓpinquabat. D. Quis enōmes ac subitos hos
habitus ferat. R. Male te p vim dehonestari ferres si necesse esset
q̄ spōte sua alios deformatos pati neq̄as siue illos indui ut libet. tu ut
licet atq; ut decet induere/atq; ita te vlciscere/nō min⁹ lasciuos oc̄los
honesti habitus offēdūt q̄ modestos ihonesti illi g° voluptatē cōsilio
adhibeant suaꝝ reꝝ tu adhibeas honestatē nusquā alibi quā inter te:
nebras g̃cior lux. nusq̄ alibi q̄ inter vicia v̄tus est clarior ⁊ quid quere:
res ⁊ aliena feditas tuo adiciet decori. D. Quis hos morbos atq;
aioꝝ hos pferat inuidos. R. Inq̄ inuidos sibi/neq; illis aliū cupi:
as tortorē satis ipe se torquēt/ ⁊ suis malis ⁊ alienis angimur ⁊ ⁊ ta:
bescūt bonis. Non est cōpaciēdū spōte lāguētib⁹. Non sūt aūt cōta
giosi ut corpis s' aioꝝ mōbi non trāseūt aduolētes. imo vero nobilis
anim⁹ vicioꝝ odio ad amorē v̄tutis accēdit. D. Quis tot ferat inso
lēcias. R. Hūilitas eo accepcōr ⁊ quo plurib⁹ ē obsessa supbys. D
Quis tot fraudes ⁊ quis tot artes auaricie ⁊ quis tot species libidinū
R. Que tibi merito displicēt declina. Et q̄ i alys dānas / ne in te dā
nēt aly ⁊ caueto. D. Quis h̄ gule regnū. R. Maxime inter ebri:
os speciosa sobrietas. Vbi eq̄ boni oīs null⁹ excellit. D. Quis tā
mlta m̄dacia. R. Si m̄dacō offēderis ⁊ veritati stude. D. Quis
tot vbiq; tyrannides. R. Non huic arma neq; opes expediēt ⁊ sola
veritas est libera. D. Totus orbis odio michi est. R. Miserari
magis miseros decet/q̄; odisse ⁊ nisi (ut dixi) spōte sint miseri ⁊ qum tu
mūdo suos mores linque. tuos reformare stude ⁊ ab alys aūsos in te:
ip̄m oc̄los reflecte. sic ⁊ tediū euaseris/ ⁊ cū mūdū nequeas id qd̄ po
tes ⁊ debes temetip̄m corriges /non est quo te frustra natum credas
si hoc feceris/

Vrbidos vrbiū clamores odi. R. Ruris ergo silēciū ⁊ π 12
siluasq; āa ⁊ q̄ fieri fugariq; neq̄ūt fugiēda sūt. D. vulgi cō
tēcōib⁹ fessus sū. R. Vulgo aures dū p̄bueris/non quie
sces. D. Vulgi strepitu fatigor. R. Vulgi v̄ba despi:
cio ⁊ pene em̄ qd̄qd̄ vulgus loquit aut nichil aut fl'm est ⁊ at strepitum
illū om̄ez ⁊ cōfusas voces si necare neq̄s vetitū tātū aurib⁹ excipe. Id
q; ñ aliter q̄; mugit⁹ boū aut balatus pecudū aut vrsorū murmur qd̄
em̄ nisi beluaꝝ voces sūt ul' merciū ul' feraꝝ. D vulgi fragore pturbō

R. Finge et animo te aquarum exundantium ac stopulis allisarum sonitum au-
dire. persuade tibi ego esse vel ad fontem sorgie? vel ingenti strepitu exhorren-
do specu lucidissimus animis emmat vel vel reatim gurgites (quos narus
in tiberim conuehit) alio de colle descendunt / vel vbi aqua ea que cathidu
pla noiant ut ait tytus huius se ex altissimis montibus precipitat / vel vbi silir
ut ferunt hiscere in curimum ruit denique vel vbi ligascite rupes tirenis fluc
tibus furente austro. vel caribdis oblatrantis stille siccanis vnticibus torta respon
det. consuetudo prestabat? ut quod tediosissimum sentis quadam cum voluptate perci
pias. D. Latratibus canum vexor. R. Qui vulgi latratus ferre didicit
/ nullos horrebit canes nam neque tam multi aly neque tam rapidi atque mon
daces. D. Inmitis equus ac fremens? infidus seruus et contumax non
tantum tedio sed periculo etiam michi sunt. R. De utroque animali quid sentire
dixi. olim et nunc nichil muto. addo aliquid ut vitare quidem possis equi
tedium / si nil aliud pedes tibi ut serui autem manus dare possunt nec lamentis dig
num quod carcere valeas cum velis. D. muscarum tedio affectus sum. R. Vi
de ne muscarum tedio musca fias et ab alio quoque a deo creatam muscam credens
in illius quod muscarum princeps dicit potestatem venias quod affecto cuidam te-
dys silibus accidisse? auctor est augustinus / principium illius iouis famosissimum
exponens. Et musca et pulex et bruchus et culex et cimifex et locusta? ce-
teraque homini huius modi non sine certa causa creata sunt ab illo qui vidit cuncta quod
fecerat? et erant valde bona. Et si nulla esset alia illa sola sufficeret? ut
hys armis humana superbia domaret / potuit enim deus egipcys / lees / ty
gres vel dracones immittere? minuta et vilia immisit animancius quod clarius et ce
lestis potencia et terrena fragilitas nota esset. D. pulicibus inquietor
R. Sanis cogitacionibus conquiesce. cogita nichil mali preter peccatum homi
contingere? multis non hec modo facilia / sed quod videntur grauissima profuerint. quid
scis an si publices abirent sopor immius? aut male libidines subirent? cre
de bene in omnibus tecum agi bene erit. D. Nocturno pulicum prelio victus sum
R. Quid superbis igitur vmbra et cinis? quod erigeris mers lutum a pulici
bus victus contra deum calcitras iumentum indomitum ac stolidum. D. Offendo
pulicibus. R. Vis ne tu homines offendere a pulicibus te defende vilissimo
impar animali nobilissimum aggredieris et pulicum cibus homines voras. D. Pu
licibus agitor. R. Terrena omnia hominis ad obsequia facta sunt. pars ut pascat
pars ut vestiat / pars ut vehat / alia ut defendant / alia ut exerceant doceantque et
condicionis admoueant? quedam denique ut delectent fessumque rebus animum leuent quo-
dam / vero ut delectacionem noxiam frenent ac salubribus tedys contemptum huius lu-
cis simulque desiderium vite melioris incuciant. Quantum enim (queso mors
timent quantum ve si tedys vacua esset placitat mortalibus erat hec vita cum
tedys plena. sic placeat. sic obitus timeat nec vite iocunditas viuenti nec

amenitas vie semp est vtilis viatori ? Expeditq; non nūq̄; durū aliq̄t
occurre · q̄ optabilior finis sit · D · Nocturne aues flebilibus vocib;
infeste sūt · R · Nō ut arbitrō philomēa q̄ aput virgiliū flet noctē
ramoq; sedēs miserabile carmē integrat ? et mestis late loca questib;
implet dulcis eñ flet⁹ ⁊ suaue carmē et delectabl'es sūt querele mesti:
or te forsitā strix offēdit ? neq; q̄ tā ꝓpo q̄m poetaꝝ carmib; infamis
bubo / q̄ quibꝫdā q̄; leti fuerit augury apud iosephū legis q̄;uis utrū:
q; ridiculū huic spē sc; metū ve cōcipe · hui⁹ eñ ut mltoꝝ tristis aspec
us ? ac lugubris cātus at vterq; naturalis non sic canūt ut vobis aliq̄t
nūciēt ? ß q̄ cauere aliter nō norūt · da ilt philomene vocē flebūt dul:
cius / nūc nate parēt sue · Vos natu rā ipaꝫ supsticōib; vr̄is ut peat co:
gere delirādo in tinū · D · Proxima intueri pnox noctua importuna
michi est · R · Noctuā inquietas noctes augusto facere solitā audi:
sti · Et quē queso verebit q̄ mūdi dñm inq̄etat · D · mures thalamū
infestāt · R · Quid scis an i h̄ ipo thalamo exorti quē tu forsan pere
grin⁹ inhabitas · de te iustius queri possint q̄ natale illis aduena solum
turbas · Sed omissis iocis hoꝝ oñ racio vna est Id circo eq̄dē his
infestā vitā agitis ut discatis alterā optare · atq; illinc aim habeatis vbi
nec mures / nec fures / nec aranee / nec tinee nec damna nec tedia vlla
sūt · D · Procaces rane ? ⁊ strepidule tediū parūt cicade · R · finge
solaciū parere solaciū erit · Opiniorē quecūq; vult trahit non ut verum
mutet · ß ut iudiciū regat / ⁊ moderet · Inuēt⁹ est nup qui rure habi
tans ad fugēdas noctue lacrimas · saxis armat⁹ sudib; ꝯsurgerꝫ cū quo
paꝝ ꝓficeret ēcūfusas arbores iuberet abscindi ? ut vl' sic p̄repto frō:
dēti domicilio abirēt / quib; in euētib; abire illū opōterꝫ · Jāq; impor:
tunis cātib; pulsis sopor abyssꝫ · his tñ ꝓxime paludis in ripa noctur:
nos strepitus ranaꝝ modulatissimā q̄i furiū armoiā intētissim⁹ hauri:
ebat · In hūanū ferreūq; hoinē vixq; inter hōes numerādū et moribꝫ
quidē q̄lē audis forsitā · ⁊ vidisti vulgarib; tamen negocys aut insanū
qui nūc ideo ad memoriā redyt ? ut cōstaret q̄ntū in reb; omib; possit
opinio · D · Ranaꝝ et cicadaꝝ strepitu offēdor · R · Non ille q̄:
dē ut offēdāt strepūt / ß natet cōis bñficio vtimur · at hoc ipm supbiā
impaciēciā vr̄ā ledit / sic ut reliqua quecūq; aliter fiūt dicūt ve q̄ exig⁹
oclꝰoꝝ vr̄oꝝ ? atꝫ auriū voluptas ß ut fabulā vr̄i ēroris ad ātiq̄s fabu:
las r̄sintam · cogita nunc ul' ranas suam veterem querelam ⁊ vltricem
laciuiā raucis vocib; ? ul' cicadas v̄sū in suā spēm titonū stridolis plausi:
b; mēorare sines forsitā suū illas agē negociū ⁊ tu tuū ages · Cur in:
iusti nate sēp accusatores innocuis aiantib; succēsetis ? nec adūtitis q̄n:
ta maiora sūt tedia ? que vicissim ipi uobis infugitis · Sileo raptores
q; vrbiū ⁊ mille iniuriādi delēdiq; artes · mille violencias mille dolos

quoꝝ plenī sūt vici om̄s ⁊ cōpita · Taceo latrūculos toto orbe disper
sos ⁊ itinera seuis interrupta p̄dōib⁹ ⁊ quib⁹ magna p̄s terraꝝ hodie in
via est ⁊ et pulcerrima mūdi spectacula p̄cepta mortalib⁹ dissiliatū illud
est miseria iā cōsuetudīe roboratū q̄s dignis q̄stib⁹ explicꝫ · aut hūane
pōd⁹ ignauia v̄bis q̄t placatis q̄ꝫ regiōib⁹ passi legitti⁹ p̄dator occur
rit / qui solicitū viatorē exhaustū laborib⁹ et honestū curis ere suo spoli
at iniustissimi nescio cui⁹ iuris obtētu · Quo effectū ut qd̄ amenissimū
fuisset orbē terraꝝ p̄meare id alicui p̄iculosissimū vbiq̄ sūptuosissimū
ac tediosissimū sint · Sic vestri principes ⁊ patres patre · ymmo vero
vr̄a paciēcia vr̄i mores libertatē publicā p̄uo p̄cio vēdiderīt · Quid cus:
todias loquar sup vacuas ⁊ obstrusos pass⁹ ac suspicōib⁹ vanis plena
omnia / absencieq̄ solam̄ vnicū lr̄aꝝ conmerciū īter dictū qd̄ ip̄m quia
mutari non p̄t · forti aīo feredū est · Veꝝ ita (ut natet̄ opera ferre non
renuāt) qui tot insolēcias tot inmanitates hōiū / tot tedia / tot rapinas
pati solit⁹ didicisse debuit ⁊ q̄ iique vera parēs leuib⁹ excausis cottidie
laceret̄ cū tot acerba et g̃uia / pati hōiez ab hōie sit necesse · D · mag:
no torqueor calore · R · Exspecta yems tediū hoc pulstra festinat
D · frigore crucior importūo · R · Ecce tibi estas ac celerat hui⁹ ip:
sius allata desideriū · D · Frigorib⁹ vrgeor · R · Vix ī cōmodū iue
nies cui non inuenerit nata remediū · Et sepe vni⁹ remedia mlta sunt
Arcēt frig⁹ tectū / vestis cib⁹ / labor exerciū · Raro quisq̄ frigore vinci
tur nisi uict⁹ mercia · Piget ignē inter remedia nūerare magnū mor:
talis ignauie argum̄tū non tam facile vini edoleo mixta aq̄ lmteo ma:
dēte d̄trahit̄ q̄ eturba hōm yeme accēso igne mertes forib⁹ segregan
tur ⁊ om̄s eo cōfugiūt quib⁹ nichil sagumis neruoꝝq̄ ai est ⁊ videre licꝫ
ꝫ non libet iuuenes vestros ut formosi videāt̄ d̄formatos abscisosq̄
pubetenis sese ignib⁹ ingerē tes ⁊ q̄nto erat honescius pudēda cōtege:
re q̄ꝫ se mustis natib⁹ ī amenū narib⁹ ī odorē ispirare · D · nūc tremo
nūc estuo · R · Credo id facile mores noui / et te loqn̄te quid occur:
rit dicā recēs ac breuis hystoriā est / pater ī gallys p̄capitali causa cū
adolescēte filio cōp̄hēsus ⁊ secūdū ritū gentis in vas enemy missus ⁊
ac d̄coqui fissus erat · Cū forte igit̄ in aq̄ꝫ hieme gelidā nudi ac vincti
pariter descēdissent ⁊ cepit adolescēs tremere et frig⁹ magna dēciū col
lisione testari · v̄ subiectis ignib⁹ cepit aqua feruere · Ille lam̄tis ac ge
mitu inpacienciā caloris exp̄mere / cōtra imot⁹ ad vtrūq̄ et toruo illū
vultu respiciens senex · Vilissime (inq̄t) meretricis fili nec frig⁹ igitur
nec calorē pati potes ⁊ v̄bū mali forsan ꝫ cōstātis solidiq̄ ai dignūq̄
quo illesus euase mortifero p̄siliret · ceterū vr̄is nūc adolescētib⁹ cōue
nientissimū quibus nichil effeminacius et eneruaci⁹ ul̄ est · estate solem

158

execrātib⁹ ut athlantes solēt ⁊ hieme ignē adorātib⁹ ut caldei · D · mix
me tedio afficit · R · Delicati etiā iocūda fastidiūt · at q̄ muē sine vē
tis descēdentē quidā inter pulcerrima rer̄ ponūt porro si qd̄ ē mue unc
pulcrius nil certe candid⁹ · D · Nunc estib⁹ nūc frigōb⁹ nimys nunc
siccitate nūc ymbrib⁹ angimur · R · Impacientissimū caloris alexan:
dr̄ ferūt nēpe qui ⁊ vim et ire et ꝓspere fuit impaciens fortūe cōtra
vero caloris ac frigoris pacienciam parem dāt hanibali ⁊ cur nō tu ali:
quā tibi vl̄ dissilis ꝑtē laudis arripias · Eqne ille utr̄q; potuit ferre/
tu neutr̄ · hoc vobis p̄mū tribuit voluptas ⁊ emolt̄ · eueruatq; et (ut uē
dicam) castrat animos ut non hostilis tātū gladios aut mortē ⁊ ꝫ im:
pressiones aereas formidetis · Clāo aūt sepe frustra quidē q̄ surdis
clamo / Inquite suū officium nat̄e nichil sine eternis agit illa consilys
stulti ⁊ ingēti ⁊ ne vna ꝓrsus aque stillula plus mi⁹ veq̄ expedit interā
cadit ⁊ ⁊ si non singl̄or̄ libidini ⁊ at saluti om̄ cōsulit̄ · D · Hic lu:
to hic puluere turbor · hic nubib⁹ · hic ventis · hic tonitru · R · At q̄
tere varietas / celi varietatem sequit̄ hūidus aer lutum parit ⁊ sicc⁹ pul
uerem ⁊ sic de motu aeres venti de vaporib⁹ nubes de ventis ac nubib⁹
tempestates ac fulmīa ꝓdeūt / qui rer̄ causas nouit ⁊ ⁊ nature se p̄buit
obsequētem consequēciā effectuū non deflebit · ⁊ de ventis licet apud
quosdā magna questio ⁊ nonne tibi aer oī carens vento pene semi ame
mis videātur ⁊ ut non ineptequidā ventū aīaꝫ dicāt sine spiritū pulue:
rem certe apud mltos viris fortib⁹ dulcē vides · Id q̄ (ut deluto etiā
credi possit) diūsorū operū vna virtus efficeret · Tonitrua vero ⁊ ⁊
concitacōes celi motus qd̄ nisi cōminaciones ⁊ monitus miserātis dei
sūt ⁊ qui certe non minaret̄ nisi amaret hōiez si feriret · cū multe et gra
ues nūq̄ d̄sint fēiendi cause · Ad terrorem vero h̄ formidinēq; morta
liū spectare / ꝫ añ alios alior̄ q̄ rebellāt deo · non solū nature gnarus
meminit poeta ⁊ ꝫ vates illa diūi cōscius consily que ayt dñi formida:
būt adūsary eius / et sup ip̄os in celos tonabat ⁊ formidate vero tonā:
tem aduersary ⁊ enitimi ingraciam redire ⁊ ut amici dei effecti nichil oī:
no nisi eius offensionē timeatis / hoc poci⁹ agite et q̄relas mittite · D
fusto et nubuloso contristor aere · R · Nulla tēpestas durat · et sere
no nubes succedūt et serenū nubib⁹ frequēs ymmo iugis alternacō et
fern̄dū sine questib⁹ ⁊ qd̄ tam brene est · D · Offēdor nubib⁹ · R · off
ensensio quedā admonicō ē ⁊ ut iam hinc tibi ꝓuideas ne tenebras q̄s
mom̄taneas egrefers aliqñ ꝑpetuas paciaris · D · Igne celi turbor /
et grandine / et ꝓcellis · R · Hec et his similia ad terrorem salutife:
rū / ul̄ (si spernitis) ad vindictā sūt · audi vnū ignis sulphur et spirit⁹
ꝓcellaris ꝑs calcis eor̄ · Audi alterum / ignis grando / fames / et mors

hec oīa ad vindictā · D · tēpestibꝫ turbor eq̄reis · R · Noli hic natu
rā / ꝫ tuā ꝑ stulticiā uꝑ auariciā accusare · q̄s huc te coegit · D · tenebro
sis nubibꝫ ⁊ cōtrarys ventis afficior · R · in tenebris natꝰ ⁊ in tene
bris moriturꝰ · inter rerꝫ cōtrarios ventos viuis disce qd̄ semp pateris
tandē pati · D · Tonitru ac fulmine quatior · R · Plus hic aliud q̄ꝫ
tediū ē · in primo eq̄dē metꝰ īgēs ⁊ nisi stultis quibꝰ dā visū est de ful:
mine non nisi mexptū querit̄ At quis oro nisi amens ꝫ non metuat cū
tantū apud fortissimos hōm romanos veteri videat statuto ⁊ ut comi:
tici populi ioue tonante non teneant ⁊ ceterū metus hic nisi ad eñdacō
nem vite spectet mutilis est · qd̄ ꝓdesse potest eñ timor vbi nullū est re
mediū formidate rei · Huc vertēda res agit̄ ⁊ ut licet naturalibꝫ causis
tonet ac fulminet ⁊ nichilominꝰ tam̄ cōmonitoriū extinet̄ illius / qui nꝑ:
lis obstractus causis ipe fons oīū est causarꝫ · Ille quidē ideo tonat in:
celis ⁊ ut tu in terris bene viuas et obliuione discussa irascentē dñm re:
cognoscas qd̄q̄ amore debueras saltē metu facias ⁊ nolite queri / oīa
que bona ⁊ mala expedit vobis michi credite ut sepiꝰ tonat · ⁊ quā
sepe tonuisse traditū mēorie est eo anno quo verꝰ dei aduersariꝰ ac pi:
etatis hostis dimicianus interijt · non ut exclametis sicut ille feriat iā q̄
volet / ꝫ ut irā dei pys lacrimis atq̄ humili prece vnicatis · D · Ebrio
rꝫ cōgressibꝫ leticiaq̄ cōtristor · R · Vnū letificare cor hoīs · ⁊ bachū
leticie datorem · ⁊ si dauid / virgiliꝰq̄ non dicerēt notū est Et q̄uis
illꝰ q̄ꝫ verꝫ sit ⁊ q̄ horꝫ nō facūdior ꝫ sāctior vates ayt flūmis (inquit)
impetꝰ letificat ciuitatē dei · plꝰ tñ feruidi gaudy seu leticie gestiētis
(ut ꝑhi vocant) pauca potentis vini dolia q̄ multa intentis aque fluīa
continent · fateorq̄ ebriorꝫ leticia / nil tristiꝰ / nichil opificibꝫ ⁊ taberna
rijs (quos merito ciuitatū fecē cicero vocat) inepcius uꝑ ferēdū tamen
uꝑ vrbibꝫ abeundū / fero saltem ac plateis ⁊ tabernarū stenis tanq̄ sto
pulis abstinendū · D · Turbis p̄mor freq̄ñciaq̄ ciuiū importūa · R
Trux et in hūanū votū ē optare patrie solicitudinē ⁊ q̄ ipse sis clarior
ob hoc eñ illa olim ut nosci sorō app claudy mulctata ⁊ ⁊ illa innocēs
vicō apud scriptores celebrata ē · ut vero istud iniquū et su ꝓplicō dig
nū sic vitandi studio fastidy se t̄bis eripē · et si res poscat vrbi cedere
modestū ac sapiētibꝫ vsitatū ē · D · Nōgo et segni iudicō laboro · R
adquid īvēta trāsactō ē nisi ut litē fiat et tarditatꝫ iudicy añcedat · D
mesto et t̄bido atteō litigio · R · ꝓ re aptis ephitecis usꝰ es ō eñ ꝑ ibi
nꝰ gaudiū nꝰ trāq̄llitas eē p̄t · tu si litibꝫ vis carē litiū ꝯtēpne matiā aua
ricia lites ꝑit et ꝑtas alit

Erre motū timeo · R · Magnū fateor
nate parētis icōmodū nec in merito a p̄cedētibꝫ segregatū

¿nempē cūctis grauius ꝫ rarius idq̄ remedy loco sit ¿ sepe quidē istās
tomitru celi facies mesta p̄nūctiat · Terre motuo p̄stigium nullū ē (et
si eū pheretides aqua putei hausta p̄dixisse referat̄) adde q̄ adūsus celi
nimus aliq̄d fortasse refugiū subterranee offerūt caūne ¿ q̄le illud legi
t̄ augusti cesaris fulgura metuētis ¿ qd̄ adhuc rome via cernit̄ flamia
⁊ nom̄ ꝫuat auctoris · Contra terre motū nulle sūt latebre nl̄la fuga ¿
quo em̄ ext̄ tram fugiat terrenus homūcio ¿ aut quid fiet si ⁊ supra ver
ticē celū tonat et sub pedib⁹ terra tremit nisi forte quis impelagus fu:
giēdū ducat) qd̄ ⁊ celestis ⁊ terrestris varietatis ē pticeps ⁊ suis insr̄
motib⁹ inquietū · D · non tu michi r̄mediū das ut soles ꝫ piculū exag
geas · R · Senciebā ita tibi visū iri ¿ et sic haud dubie se res habet
Sunt que dissil̄ari q̄unt ¿ et v̄bis extenuari / et que fana terribia visa
erāt / re ip̄a nunc tollerabilia · nūc ⁊ ꝯtēptabilia videāt̄ id sane d̄ q̄ agi
tur tale est ut sua q̄dā vi hūam̄ eloquy argum̄ta discuciat vnū ē solam̄
raritas · vidisti etatē pene integrā terre motib⁹ vacātem ¿ quo in spacio
inumerabiles obysse non est dnbiū q̄ in vita solū rei terribil̄ nom̄ au
dierūt · nulllū res visa terruerit alioq̄n quē non cōspecta cōmoueāt ul̄
antiqua illa ul̄ h̄ noua ¿ quoꝝ inlibris ul̄ in animis hominū qui vider̄t
mēoriā / recens est qn̄do ⁊ olim vno eodēq̄ die motu horrifico et con
cussa rodus et nauē insule ꝓfūdo maris emerserūt ¿ vetuste vrbes duo
deci asie corruer̄t nō mille etiā terre hiatib⁹ hauste sūt d̄ hic eadē pestis
in achadya macedoniaq̄ deseuyt · demū i campania illa pulcérima non
ytalie tātū / ꝫ tocius etiā mūdi ꝑte circa senece etatem qui inter questi:
ones naturales rei hui⁹ meminit / quādo et herculaneū et pōpeyas vr
bes tractus illius nobilissimos ip̄aꝫ q̄ꝫ ꝑthenopē ea peste vexatā legis
At ne cūcta sequar infinita materia est nup alpes aereas (q̄ ytalos a g̃
manis sepant) quoꝝ motus in solitos maro ayt et motas et multis in
locis disiectas cernere potuisti ¿ et confestim postea ipsam vrbiū regiā
grauiter agitatā vsq̄ ad ruinā turriū ac tēpoꝝ aliqd̄ q̄ alias humistra
tas moxq̄ velud ꝑpetuo maloꝝ ordine germanie ꝑtem illā que nobi:
lior habet̄ / et totā scꝫ rem valjem tremuisse atqꝫ in ripis basileā vrbē
fūditus / et octaginta eoq̄ amplius castella ¿ vno sil̄ tempoꝝ momēto
cōruisse notū ē horrēdū plāe negociū (nisi arte mēs tibiliū tenerꝫ) hāc
qui timere desierit nil timebit utqꝫ elegāter ayt flacc⁹ · si fractus illaba
tur orbis im pauidū ferient ruine nā / quid refert an in te lapis exigu⁹
sic d̄scendat ut pimat ¿ an te ingens obruat apēni⁹ seu pocius fractus
orbis (ut est dictū) si utrobiq̄ nichil amplius est q̄ mori nisi q̄ quib⁹:
dam fortasse mors clarior videri potest ¿ que maiore infulgit̄ instrum̄:
to h̄ tandem vestri cōsily summa ē qm̄ et aduers⁹ fulmē aliq̄t diximus

esse remedy/et ut cūq; uł obstando uł cedendo reliquis malis occur:
rit contra hoc vnū nec fuga valet nec ingeniū nec vis vlla hūc q̄ vnus
horribilia cūcta facit ponēdū añ oīa metū mōtis aliq̄nto ñ īficior factu
difficilius/q̄ dictu? ß neq̄quā īpossibile et qm̄ ab hac peste/nec tp⁹ ul:
lū/nec loc⁹ īmūis est oīb⁹ locis atq; tēpib⁹ ad oīm q̄ ł natalit ł fortuito
euenire possūt tollerācia p̄parādū? armādūq; aīmū qd̄ nisi v̄tutis amor
vicyq; odiū accessit. vtiq; fieri nequit deniq; qñ ñ celū modo (qd̄ i cōti
nuo motu ē) et elem̄ta ūdiq; cōmiāt? ß et tra cui īsisstitis. et q̄ piculoꝝ
om̄ firmissimū p̄sidiū p̄stabat iā q̄; cōcutit/ īcolasq; suos fall⁹ ac tritat
ad celū aī volatib⁹ ascēdēdū īter hos reꝝ mot⁹ atq; hōinū/oēq; ī illo spē
habēdā q̄ r̄spicit terrā ⁊ facit eā tremere? d̄ q̄ scriptū ē/ ego dñs et nō
mutō/q̄sq̄s ī illo vestigia d̄uote m̄tis affixēit? iā īsolido et ī toto erit ne
q; āpli⁹ aut ip̄e mouebit aut vllos metuet tēre mot⁹. D. nō possum
tēre motib⁹ ñ moueri. R. potes aūt a terra oēq; spē atq; om̄e desideriū
r̄mouere. hoc fac ut secur⁹ viuas eaq; uł trem̄te ł ruēte cōsistas stultū
ē firmā ī re tremła spē hr̄e

IT 14 estē latissīe seuiētē hōrō. R. et h̄ q̄; nil āpli⁹ q̄ mōtis ē met⁹
q̄ d̄posito plēa secūitas pta ēet. Eminuēo his magis aīs nō
d̄pōit⁹ mō/ß ne admiss⁹ q̄dē eē d̄b;. nā q̄d mī⁹ vii ē q̄; hor
rere cōmūia. D. pestē tīeo. R. ad q̄d ali⁹ tibi si morieris ad vsitatum
moriēdi gñ⁹ pestis addidit. q̄; ut cōitacōr moriar̄ Sm euaseris et dul
cior vita sit/tot c̄cūfusis erept⁹ picuł si mori piculū ñ nata ē neq; em̄
oīs pestis pimit. alioq̄n ex hac peste nouissima cui par a sc̄łis ñ fu⁹ nł
l⁹ hōiū euasisset? euaser̄t mł̄ti q̄ meli⁹ obyssēt. hinc ut vid̄s fere solita
nūc etiā m̄d⁹ exuberat? q̄ nł̄la ūq̄ pestis nł̄la mortis man⁹ exhauriet
tā cōcrecta ē. D. pestē metuo. R. dic qd̄ ē v̄i⁹ mori tīes d̄ q̄ vobis (
ut te vid̄o) ī q̄relas p̄nū āteq̄; res d̄sinat disceptādū r̄or. p̄ter h̄ em̄ qd̄
est qd̄ pestis nom̄ exhorreas cū poci⁹ (ut ē dctm̄) solacy gñ⁹ sit pire cū
plurimis. D. pestem horreo. R. si te ad h̄ hūam gñeris caritas q̄dā
trah⁹/ē qd̄ laudē. Nichil ē em̄ magis hōis q̄; hūana īcōmoda miseria
ri sui tui tātū? ē qd̄ arguā nā q̄d pestis nocitat mortali nisi ut facias qd̄
factr⁹es nisi ill⁹ inter dāna cōnumeres ñ lugeri (qd̄ mł̄tib⁹ accid⁹) ⁊ fe
licōres cēses q̄ mł̄tū fleti ad supos apud v̄giliū mēorāt

IT 15 Ristis sum. R.

Refert qua ex causa tristis sis aut letus. Ista em̄ ut alia mł̄ta
indifferēciā dixerim que leui memēto possint bona eē ł mala
tristicia nēpe de peccato vtilis/modo ne desperacōm sub repētim clan
culū manū det gaudiū de virtute deq; memoria bonoꝝ opeꝝ honestū
mō ne ingerēti se supbie fores pandat haꝝ ergo passionū p̄mutātur

cause vitupacō illico locū laudis iuaserit nūc tu ipe quid sis tristis cogita · D · Hui⁹ vite miseria mestus fū · M · Felicitas te letificet alterius vite / neq; enim tam hec miseria ꝛ si pfecto miserrima sit quā illa est felix · D · Mali hui⁹ tot radices /q̄t sūt que vno nomine adū sa dicitis de quib⁹ ꝛ iā multa dixim⁹ /ꝛ ut te pnūm in querelas videō mlta nūt sūt etiā dicēda·est aūt q̄ndo nlla prsus apparēs causa nō mō bi nō damna non iniurie non ignominie non cari mōtes /neq; vllus oino rei taliū inopinus rumor , ꝛ dolēdi voluptas quedā mestā aiam fac⁺/pestis eoq; funestior quo ignocior causa/atq; difficilior cura ē · Ita q; hāc ceu animē stopulū omni veloris ut dici solet ac remorū auxilio fugiendā censet cicero/cui in hoc quidē ut multis assēcior · D · Presentis me miserie cogitacō mestū facit · M · miseriā cōdicōis humane magnā mltiplicēq; non nego quā quidā integrū volumibus defluere Sed si in diūsū aspicias mlta itidē que felicē vitā ac iocūdā faciunt videbis /ꝛ si de hoc nēo hactenus infallor scripserit aggressiq; aliqui q̄ destiterint q; difficilē ꝛ cōtrariū scribētib⁹ steriliorē lougeq; inparē materiam se sortitos itelligerēt eo q; hūana miseari minus multa prsus euidēter emineat felicitas pua ꝛ latēs stilloq; alcius fodiēda sit ut ostēdi possit incredulis · An autē ut ex multis sūma delibērē praua uobis gaudy causa est ymago illa et sīlitudo dei creatoris hūana · Intus in anima ingeniū /memoria puidēcia eloquiū /tot muēta tot artes/huic animo famulātes · Hinc corpi quib⁹ necessitates vīro oīs diūo officio conpsse sūt tāte quoq; oportūitates et tam varie rei spēs non necessitati vestre tātū ꝛ oblectacōi suienciū mi ꝛ et effabilem modis tanta vis radicū tot herbaꝛ succi tot florū tam iocunda varietas tot odorū et coloꝛ et saporꝛ et sonoꝛ ex cōtrarys orta cōcordia/tot animalia/celo terris ac pelago non mī vestris vsib⁹ dedita hominisq; solius ad obsequiū cirea mī eīī peccati iugū sponte subpssetis/ ōmq; sub celo sunt diūiū haberetis · Adde collīū pspectus /aperacōes vallium umbrosos salt⁹ algēteſq; alpes et tepencia littora·adde tot salubres statebras aq̄rū tot sulphureos fumēteſq; /tot mitidos ac gelidos fontes /tot infusa ac circūfusa teris maria ānues assidue volubiles et immobili stabilitate certissimos regnoꝛ fines · Adde lacus maris emulos/ et stagna iacencia et riuos inter monciū cōuexa pcipites et floreas ripas riparū q; theros prata recencia muis/ut virgili⁹ ayt · Quid sonoris littorib⁹ spumātes stopulas antraq; rosida et feruescētes agros et vmita gemencia et cōmoditates vrbiū et raꝛ ocia et solicitudinū libertate q̄d spectaculorum ommū lucidissimū atq; augustissimū stellantis celi ambitū incōphēsibili celeritate volubilem atq; inconpabili decore numerabilem

Inq; illo fixas et errātes q̄s dicitis seu vagātes stellas solē i primis ac
lunā clarissima mundi lūmaria ut maro seu lucidū celi decus ut flac:
cus ayt · Hinc terre fruges hinc vigor aiāciū hinc varietas tēpestatū
/hinc vos annū et hinc menses et dies et noctes et momēta metimi sn̄
quibꝰ vita fastidio non caret his accidit cōpus licet caducū et fragile i
pēiosū tn̄ aspectu serenūq; ⁊ erectū aptūq; celestibꝰ cōtemplādis · Acce
dit mortalitas anime et ad celum iter ac p̄cio exiguo merces mertima:
biles et que in finem sciēs distuli quia tam magna erant ut p me illa
non caperem nisi fidei magisterio didicissem resurgendi spes et h̄ ip:
sum corpꝰ post interitū agile quidē lucidūq; et inuiolabile /multa cū
gloria resumēdū · Et q̄ omēz non hūanā modo ꝫ angelicā dignitatē
superēm; ipa hn̄anitas sic diūcta diūitati ut q̄ dꝰ ēat hō fiēt Idēq; vnꝰ
numero perfecte in se vniens naturas esse incipiet deus et homo/ ut
hōiez faceret deū factus homo · Ineffabilis dei pietas atq; humilitas
/sūma hominis felicitas et gloria altū vndiq; occultūq; misteriū/ mirū
et salutare ꝯmerciū qd̄ nescio an celestis ꝫ ꝓfecto mortalis lingua nre
equat paꝝ ne tibi aūt ut hoc vno nobilitata condicō hūana parūq; ex
purgata miseria videt /seu quid oro alcius non dicā sperare/ ꝫ optare
/sed cogitare hō potuit q̄ ut esset deus · Ecce iā deus est /q̄t iā restat
oro quo vota vestra suspirent ne dū reperire quidē/ ꝫ nec fingere maiꝰ
aliq̄t relictū · Recte cū ad salutem uestrā se diuinitas inclinarz/nō ali:
ud cū posset nisi hūanū corpus /hūanāq; animā assūpsit/nec angelice
spēi ascribi voluit sed hūane /ut sic q̄ntū te dn̄s tuus amet agnoscas et
gaudeas · Ita em̄ ut preclare ayt augustinꝰ demonstrauit carnalibꝰ et
non valentibꝰ intueri mētē veritatē cōporeisq; sensibꝰ deditis quā excel
sū locū inter creaturas habeat hn̄ana nat̄a · Quodq; idē ipse q̄ uos
ac sua d̄ g̃cōne tā mirifica āgel̄ q̄q̄ p̄tulerat ip̄os vobis angelos cus:
todes adhibuit ut modis ōibꝰ vestrā inter creaturas excellenciā demon
straret ayt nēpe · Jeronimꝰ tātam dignitatē esse animaꝝ ut vnaq̄q;
ab ortu suo habeat angelū sibi ad custodiā deputatū /paterna vere et
plusq̄ paterna de vobis deo cura est · Et ut dictū satirici parūp inflectā
vere carior est ille homo quā sibi quis h̄ inter tristicie locus aut queru
le non natura igit̄ vestra · Sed culpa mestos vos et q̄rulos facit · D
Mestū me originis vilitas et nat̄e fragilitas nuditasq; et inopia et fō
tūe asperitas et vite breuitas et finis incertus facit · R · mlta stndeo
conquiris ut mestus sis /cōtrario in stādū erat/ut honesto gaudio le:
tus esses · Noui aūt mores cupide malis vestris incunbitis ꝓuide qd̄
ad vilitatē originis attinet ut corpis feditatē q̄tqd̄ q̄rūlibet ingenys
aceruatū est non solū admota resurrexione illa /quā/vera mortaliū fi

des sperat ⁊ glorificādoꝝ corpoꝝ nobilitate diluit ꝫ pñte etiā decore
minuit inter que omia diuie manus opa singulari quadā hois maiesta
te/ Nam quid ortus obstenitas hūane detraxit dignitati nōne feda
eradice ꝓceres frondētesq; arbores herbosū solū gratis vmbris vesti:
unt none fedissimo fimo segetes dei estis lete fiūt nec fastidit origo vi
lissima rei optime vas segetes dei estis in area iudicy ventilāde sūmiq;
patrisfamilias inhōreo reponende terrestris licet fuerit origo q̄q̄ no
bilis ac celestis ex parte sit. sed fuerit qualecūq; ortus q̄mlibet difficile
incremētum sedes vltima celū sit / quid illa nuditas inbeciellitasq; cor
pea inꝑtaꝝq; reꝝ grauis indigēcia q̄ hūane cōdicōis infamie ascribūt
variū assignat vxor nichil aut filio ut ille huc tātū hy ꝓ eoꝝ casu plus
nonne arcium ac multiplici remediorum supplēt auxilio ut magis ad
glōriā homis quā miseriā trahi possit qd̄ aimātibꝫ ceteris racōe carētibꝫ
pualidā cutim vnguesq; et villos mater natura ꝓuiderit hōi vnū repto
rē oiū contulerit intellctm̄ ut illa scz aliēo hic suo q̄dā ꝓprio ⁊ intēno
p̄sidio tut⁹ esset. Cetera q̄ntū nascētibꝫ obtigissent ⁊ non āplius/ vn⁹
h̄ tātū haberet qnātū viuēdo meditādoq; assequi sagati possꝫ ingenio
Sic ꝫuis dn̄s ac bubulcis/ si quid forte tibi nobilis largiat / suā cuiq;
pōciūclāz min⁹ ve ꝑcipiant sic illis frenū ꝓponit hys libertas. Aialib⁹
ergo q̄ uꝫ senio uꝫ scabia depilate aut caligācia oculis aut pede clauda
cōspicim⁹ remedy nichil est nisi ab homine conferat homo aūt ꝑ se nu
dus ingenio vestitur atz ornat ⁊ si res poscat armat claudus atz debi
litatus equo ⁊ naui fert aut vehiculo aut auxiliaribꝫ baculis innitit/ de:
niq; modis sese omnibꝫ adiuuat attollitq; / quin amissis artibus pedes
ligneos manus fēreas nasos cereos fabricari didicit ⁊ fortuitis casibꝫ
obstare valitudinē fatiscētē medicaminibꝫ erigit gustūq; torpētem sa:
poribꝫ excitat visūq; languidū ocularibꝫ refouet / qua in re maioribꝫ ve
stris acuci⁹ cogitastis qui vasculis vitreis aqua plenis ut senica mēinit
vectebāt ꝓpe delectabilis nate ludus blanda parens ac benigna parēs
quod hinc filio eripit inde restituit et cum tristem fecerit consolatur
Quid ꝙ equus bos elephas camelus leo tigris pardus ⁊ sīlia q̄ntaꝝ
licet viriū cū senuerīt cōtēpnūtur cū obyerūt nō sūt/ cedūt senio suc:
cūbūt morti/ solū hominē v̄tuti p̄ditū q̄ hōis soli⁹ ē ꝓpa et vēerabilē
senectus ⁊ mors gloriosū ac felicē facit trāsferens ⁊ non extinguēs et
ad sūmā/ animalia quedā sēsibꝫ uegeciora et robustiora sūt hōie q̄dā ve
lociora nullū dignitate p̄stāci⁹ nullū cui⁹ par cura creatori fuerit dedit
spericā capitis figurā effigiēq; sidereā ꝓnaq; cū spectent aialia c̄ca ter
rā os hōini sublime dedit celūq; videre iussit et erectos ad sidera tollē
vultus ut p̄clare ayt naso dictū licet p⁹ atullio / dedit oculos dedit frō

tem in quibꝫ secreta aī relucerēt/ dedit racōꝫ dedit oracōꝫ dedit lacrimas de risū affectuū sig̃ latenciū /que q̃uis ad argumentū mißie q̃dā tra: hant ꝙ fletus p̄ceps risus serus sit ortus em̄ statim flet añ diē quadra gesimum non ridet id uł maxime prudēs animal arguit vēturiqꝫ p̄stiū nam quidē finis q̃ꝫ v̄tutis gubernacło felicē dico ß difficilis ꝙ ingres: sus est study atꝫ instāciū laboris /deniqꝫ qd̄cūqꝫ robur est alys q̄cūqꝫ velocitas quecūqꝫ oportūitas quecūqꝫ comoditas toto hōini d̄serint Ille indomitꝰ boues ad iugum et feroces equos ad frenū cogit vrsos vnguibꝫ/apros dentibꝫ ceruos cornibꝫ metuēdos decꝰ fecit ille mēsarū /linces et vulpes ⁊ īfinita id genus aīalia que esui non erāt vsui pel: lis ac corey reseruauit/retibꝫ maria canibꝫ siluas volucribꝫ celum omne lustrauit et quibꝫ cū nullū erat hōi conmerciū hūanas voces ītelligere et hūanis nutibꝫ obsequi docuit sic ex omni nature parte sortitur aliq̄d non est tibi bonis robur/ at tibi bos arat /non est tibi equi celeri: tas tibi tñ equus ambulat /nō est tibi herody volatꝰ ß erodius uolat non est tibi elephātis aut cameli moles ß ille tibi turrim vehit hic sar: cinam non est tibi cerui corū non agni pellis aut vulpecule · Sed illic ħ tuo nomine possidēt · An ne igitur his q̄ vos īopes taliū dicūt haut ni elegāꝰ responsum illud sit romani ducis habere ista hōmē nolle/sed hec habētibꝫ impare · Et ħ quidē mō breuiter ꝑtem ph̄ice partim ca: tholice dixerim · Ad egretudinem vero animi ita em̄ hanc ph̄i appel: lant de pellēdā/⁊ tranquillitatē reuehēdā ꝓderit nosse/quid d̄ primo cicero in tustulano suo tērā luce disséuit/quid de secūdo seneca in eo li bro quē de trāquillitate aī cōposuit festināti equidē ad alia ⁊ spectāti metā non vacat vniūsa cōplecti · Pro tpe ergo alligatū vulnus ostēsi qꝫ medici aīoꝝ quibꝫ si ħ non sufficiūt /vti queas/iā tibi illa vltima que questꝰ es ne respōso quidē digna credidi/q̄ndo ⁊ asperitas fortūe ip: sa est de que magna ꝑs huiꝰ secūdi colloquy vr̄i fuit ⁊ futa est /⁊ asp itatem ipaꝫ vite breuitas lenire debet ac minuē et in certū vite finē st̄: uit nata ut presens semp aut ꝓximus crederetur

Enciū vexor egritudine

R · Quātū fidas in testinis vide qñ ipsa te ossa destituunt D · Tremere dentes incipiūt · R · Quid in mollibꝫ spei ē duri ⁊ solidissimi nutant artus · D · Dentibꝫ eger sum · R Inualidū ⁊ caducū aīl est homo cui/etiam q̄ p̄ualida videbāt infirma sunt · D · Magnꝰ me denciū dolor habet · R · Et que ad decus p̄cip uūqꝫ oris robur obtigerāt doloris in materiā vēti vides ut intelligas quā māsura sit ħ cui tā securus insides mortalis conpago domicily · D Jam michi vnꝰ alterqꝫ dens cecidit · R · Jam gº uł hinc extima q̄ntū

deo debeas tot tantisq; muneribꝫ q̄ꝝ paucissimis ac minimis caruisse / supplicium ac flebile damnū ducas digna ingratitudinis pena est / sꝫuꝰ ut domini largitatem quā p̄sentem spreuit / absentē lugeat ac noscat abeuntē ⁊ quā lucris intelligere noluit dāmis intelligat · D · Jam dētibꝫ exarmatus sum · R · Jam inermis cū voluptate luctaberis minꝰ commedes parcius ridebis lencius mordebis alienam famā loqui parātem fracta seps dēciū frenabit · Et si non castitas saltem pudor ab illicitis osculis senilē petulēciā cohibebit · D · Jam michi senectus dētes fregit · R · Jure illa suo vsa est tu nature gracias age / q̄ tibi suo h̄ dono vti p̄misit insenium qd̄ a multis i iuuētute repecyt qualis fuit apud vos ille medoꝝ rex maximus qui ad huc uirēti euo pene dētibꝫ caruit · Et si iuuenilē hanc iacturā senile postmodū eximio ocl̄oꝝ ut ip̄e ayebat qd̄ q; ip̄e tacebat ingeny atq; animi vigore solaret · Exemplū vtile om̄ibꝫ aliquo ul̄ nat̄e ul̄ etatis in ꝯmodo affectis ne singula d̄fleāt / neue oēꝫ insolitū temporē mūificēcie celestis iniuriā vocēt ꝫ ꝫuatis p̄dita mulceant aspera leuibꝫ dulcibꝫ acria · D · Dentes michi rapuit senectus · R · Nos si illa non rapet rapt̄a mors vrat / plena ossium sepulcra inspice testaꝝ dētes arēciū / p̄mū quidē terrifice albitantes mox ruptis vulsos radicibus atq; effusos videas nō numerꝰ non hic robur decorq; valuerit filia nutritatis pōti regis vtroq; gemino ordine dēciū fuisse d̄stituta legitur prusie verobathinie regis filiꝰ p̄superiori ordine dētū vnum inferioribꝫ cūctis parē h̄ ē vnū os ab vna in alterā maxillā nec ifenuste nec in ꝯmode portētū habuisse · At cenobia regiam oriētis inter ceteras fōme laudes tāto dēciū intuē d̄scribit̄ ut inter loq̄ndū ridēdūq; nō dentibꝫ ꝫ candidis margaritis plenū os habere videt̄ hoꝝ q̄ nūc busta p̄quire singularisare nichil inuenies · Cūcta quidē equa omnibꝫ sparsit ⁊ attriuit mors / nimis corpus amatis ac mēbra mōtalia nimis aim immortalē ac virtutes spernitis · O ceci ⁊ semp iniqui reꝝ extimatores D · Jam sine dentibꝫ sū · R · Jam gᵒ dentiū dolor nullus / ꝫ nullū q̄; p̄sidiū / nl̄us vsus sine dētibꝫ cū labore p̄molēdꝰ cibꝫ ⁊ nisi dissil̄as cogitādū / eo tibi iter istare vbi nil editur / atq; vbi solo gaudio cibisq; anime viuitur /

Jbiaꝝ vexō egtudie · R · in oī edificacō pic̄losū ē illᵈ viciū qd̄ fūdamētū insidet certa em̄ vtrūq; corrigas h̄ rumā trahᵗ qua instāte quid est reliquum nisi ut q̄ primum efatiscenti migres hospicō · D · Tibiaꝝ egritudine sum effectꝰ · R · Vniꝰ egritudinis ut inl̄taꝝ causa fere om̄is non aliūde quā ex vobis ip̄is est · Jure igit̄ querela in vos ex vobis orta reflectit̄ obliti em̄ illud consiliū sapiētis p̄t palpebre tue p̄cedāt gressus tuos · Et

illud alteri⁹ p̄mñ argumētū ꝯposite mōtis existimo posse consistere ⁊ secū morari neq; consistere potestis neq; gressus vestros attēdere ꝫ u ceci p̄cipites hac illacq; palpādo disturritis · Quid miri igitur si nunc ad lapidē/nūc ad lignū offēditis · Illud plane mirabile ꝙ culpas vr̄as insonti tribuitis nat̄e q̄n etiam voluptas mira demēcie equoꝝ vos fremēciū turbis ingeritis vñ sepe ferrataꝝ calciū vestigia reportatis nōne tibi videtur qd̄ apud cicero ie vm̄ dicit̄ pene omnib⁹ cōuenire hec mala inq̄t stultissime tota ip̄e tibi addidisti sic est hercle · Nolite vos fallere mala vestra magna ex p̄te vobis ip̄i facitis que postea deploretis/ tu si domi hoc est tecū p̄stitisses neq; hac forsitan eg̃tudinē neq; harū que relaꝝ materiā muenisses vaga vita ⁊ instabilis ꝙ varys afficiatur in comodys non iniustū est · · Tibie doloribus agitor · R · Si tu causā dolorib⁹ p̄buisti gaude culpam plecti/si min⁹/exortem culpe aīm solare · Et si doles molestiam addesse/at abesse culpā gaude vtrūq; se res habeat doloris cuspidi paciēcie clipeū o ꝓpone ꝑpetuū i oī auxietate documētū quo nulla vnq̄ salubrior medicina salubri⁹ repit̄ · D · Tibie dolorib⁹ pregnat⁹ sū · R · Consulent medici ut iaceas nec te loco moueas haut mepte/ille quidē ut post damnū facias qd̄ ante debueras · Ego aūt de illoꝝ ꝯsilys nil ampli⁹ dicā /sed tu ipse quantum ea sint precy tuo disces impendio · Idem tamē ꝯsulo qd̄ medici /sed respectu alio · Illi em̄ te iactentē fomētis adhibitis instaurari posse facili⁹ opmātur dum ad locū dolentē nec spiritus adeo cōfluūt nec humores ut statim cōfluerent/aut eūti · Ego te tuo in lectulo cōpositū qd̄q̄t d̄ salute corporea euētuꝝ sit sepōitis iterea curis oib⁹ ⁊ trāquillo tātis p accubitu mitigatis āgorib⁹ de sepulcro aliquit cogitare /qualit̄ ve ibi sis iacitur⁹ p̄ntis status tui condicōe metiri velim mōtem ip̄aꝫ añq̄ ve mat tam familiarē tibi efficere ut non horreas vemētem/mors em̄ sola ē que possit mōtalē corpusculū ab oī egretudine liberare/

Culos ꝑdidi · R · o quot sil̄ vite

o fastidia ꝑdidisti q̄t feda spectacl̄oꝝ ludibria ñ videbis · D · āi si ocl̄os · R · frōtis fōtasse ñ pectoris hi si sr̄ant bñ hꝫ salua res ē · D · Ce⁹ sū · R · Nō videbis solē āpli⁹/ꝫ vidisti/⁊ q̄l̄ sit aīo tenes/aut si nō vidisti ut inp̄te sors durior sic desideriū lēci⁹ ignote rei · · Ocul̄ careo · R · celū terrāq; non aspicies ꝫ celi terreq; dm̄ spectādi facultas ñ ēipit̄ mlt̄ū illa clarior ē visio · · Cecitate perpetua dānat⁹ sū · R · Nō videbis āmō frōdosas valles aēos montes floreos cespites/ūbrosas spec⁹ lucido fōtes vaga flūma/prata virēcia qd̄q; pulcerrimū visu dicit̄ hūāi oris effigiē/ꝫ n̄ stem̄ cumlos n̄ vndātes cloacas/n̄ lāiata cadauēa ⁊ qd̄q̄t aspctū fedo stōaū led̄ · · ocl̄oꝝ

luce p̄uatus sū · R · Vt malo hinc nichil aliud boni insit q̄ q̄ hos lu:
dos enōmiū penitusq; deformeū habitū non spectabis optāda cecitas
quā ⁊ si optabilē fuisse sepe olim fatear eque nūq̄ ut mō nūc quidem
spes fuge nulla est quocūq; terraꝝ v̄teris par insanie regnū par virtu
tis exiliū h̄ in statu perdidisse ocl̄os fuge ac solacy genus estimo · D
Visū perdidi · R · Et femmei vultus aspectū gaude igit̄ clause · Vn̄
mors intrabat sunt fenestre inl̄tisq; vicys obstructū/iter auaricia gula
luxuria pestesq; alie suos ministros ac satellites amisere q̄ntūcūq; aie
tue hostib⁹ demptū est/tantū acreuisse tibi credito · D · Perdidi ocu:
los · R · Perdidisti duces malos/q̄ in p̄cipiciū ac tenebras te ducebāt
miꝝ dictu/sepe quidē lucidissima pars corpis totā animā in tenebras
trahit · Jam vocātē ad meliora spiritū sequi incipe ⁊ veritati p̄be aurē
clamāti nolite querē q̄ videt̄ s̄ que non videt̄ que em̄ videt̄ tēpalia sunt
que aūt non vident̄ eterna · D · Iluminib⁹ careo · R · Culpis care:
res plurimis si hys ꝑpetuo caruisse · Nūc vētuꝝ malis occurrāt v̄tus
⁊ cecitas p̄terita deleāt dolor ac penitēcia neu lugeas cecitatem mētis
ocl̄os apturā lugēdā poci⁹ q̄ dilata est · D · Ilumē ocl̄oꝝ ꝑdidi · R
Ilumē aie veꝝ serua/solent qui alteꝝ oculū amiserūt altero ut ayūt acu
tius videre · Jo si ita est quid reor nisi ut duob⁹ ꝑditis duob⁹ alys acu:
tissime videas ⁊ tuū facias illud tyresie ceci vatis sed famosi obruit ora
de⁹ totāq; in pectora lucē detulit · Infelicē te vereq; cecū ⁊ ꝓsus exocu
latū/si hāc etiā ꝑdidisti qd̄ ut suspicere tue si ꝑgis faciēt q̄rele solet em̄
flebili⁹ amicti q̄ vnicū ē habēti · D · Ocl̄os capitis mei ꝑdidi · R · pū
ga ergo ⁊ obsterge q̄s nō ꝑdas ⁊ externis ꝑeūtib⁹ ad interna reflecte
re · Illic michi crede n̄ in ocl̄is habitat felitas illa q̄; q̄ritis · D · Iluci
mē ocl̄is nō video · R · disce l̄ itenebris gaudē · ā tibi ātipti ꝓhi respō
sum excidit lasciuiū fortasse ⁊ ꝓpriū c⁹ cecitatē cū āice mulierc̄le deplo
rarēt iocās · Nulla ne inq̄t vobis videt̄ voluptas eē noct̄na facite ille
quidē breuiterq; · Mlta em̄ sūt ⁊ in obscuro gaudia sicut ⁊ in luce
dolor mlt⁹ · Ago aūt tibi honesti soli⁹ hortatrix sim · · amissos ocu
los q̄ror · R · Si vsur⁹ mala gaudēdum pocius prerepta tibi neq̄cie
instrumēta/sui bene/nec sic quidem est quod doleas rem decoram visu
s̄ pietati ac sancto ꝓposito mime necessariā amisisti/n̄ mēbra s̄ aim q̄rit
de⁹ pꝛꝝ illū totūq; ei offer quē vbi accepit q̄tqd̄ est reliqui acceptum
feret nil sibi retinuit q̄ aim ded⁹ · · Corporeos amisi ocl̄os · R · si
ad celū intēis ꝯsolaē cū dīdimo q̄; cecū ab īfancia inq; hac cecitate vsq;
ad exitū sūmo v̄tutū exēcicio ī signē sacer ātomu⁹ senē vidēs uel mouere
debē apt eo q̄ oculos amisis s̄ cōmūes sibi cū muscis ⁊ murib⁹ ac lactis
Sed gaudere q̄ oculi ꝯmunes illi cū angelis salui essent ātoīaiū vere

eclestisq; magistri discipulo dignū vbū. Sin ad liberaliū studioꝝ decꝰ aspiras hūerū ac democritū contemplare q̄ꝝ alter ut fama est / dum mira illa ac diuina dictaret oculis non videbat animo locēs / alter sibi oculos eruit / ne videret multa que ut ipse arbitratur vere visus aciem impedirēt / cuiꝰ factū quā vl laude vl vituperio dignū fuerit non dispu to ꝫ muenit imitatores ꝙ si picturā forte sculpturā ve appellis aut phi die artem tibi mētem delegeras amisisse te aliquid nō negē nisi h̄ ipm lucrū est ab incepto hūili retractū cogi alcius. D. Cecitate impos ⁊ mutil sū. R. Quid te ipm cete deseris? nū tyresias de quo supra dix imus visu cecꝰ vaticinio clarus fuit? Num diodorus stoycꝰ sed fami: liaritate ciceronis q̄ secta notior sua visū pditum auditus solacō leme: bat cū ei ut cicero idē ayt libri noctes ⁊ dies legerēt q̄bꝫ i studys ocu: lis non egebat ⁊ phie sil ⁊ fidibꝫ qdq; sine ocul fieri posse vix crede: res geometricis q̄; dscpcōibꝫ opā dabat ⁊ alienis lineas manibꝫ ꝓtra: hi iubēs suo de illis ingenio disserebat. Gayus drusus absq; oculis / ꝫ iuris ciuilis noticia tanta fuit ut domꝰ eius cōsultoꝝ freq̄ncia cotti: die repleret. Et videbāt. Itaq; id eo ceci ducis patrociniū implora: bant ꝫ clarissimus oim quos famosos cecitas habuit. Appius cladius fuit qui ⁊ re cecus ⁊ nōie qui cecitate p̄ssus ac senio non priuatꝰ tam̄ consilys a ꝓplo noscebat q̄sq̄s in iure vl infacto strupulis incidisꝫ sed auctōtate ac sentēcia senatū regebat vniūsamq; rē publicā gubēnabat tu cōfestim vno destitutus sensu reliquos oīs atq; insup mētē ipā; ab cis haud aliter q̄ qui vniꝰ dām leuis impaciēcia ⁊ vitā vite instrumēta ꝓiciūt dspacione p̄cipiti. D. Cecus sū nec quo ꝑgam video. R. At dux tuus videt / siue is est aiꝰ siue vnus aliquis ceci ex more gressum di rigens cuiꝰ ductu nō mō rctm̄ iter inuenias ꝫ ad ꝯtēptū vite nobilē / et p̄clare virtutis actus vltimos ac festigia sūma ꝑuenias / neq; nisi vis āi defuerit / generosū facinꝰ lux amissa p̄pediat. Meministi quid sacrum samson in lr̄is q̄t ciuili bello apud lucanū massilie thyrenꝰ agat i eq̄re / de quo quidem si poetice tube minus est fidei. Illud cercius atq; re cenciꝰ recōrdare / ꝙ etate gestū tua videre potuisti ut iohānes rex boh: mus duoꝝ sine merito romanoꝝ principū alternis filius alteriꝰ pater oculis sēp infirmis mltū ad extremū annus cecus bellū h̄ q̄d inter gal lū cui ille fauit ac britannū regē sex iam lustris agit dū pugna illa oīm asperrima cui ambo reges niter orant inclinare fortunā sue partis in: telligeret duces suos clara voce conpellans dirigite me inquit ocius in eam partem vbi rex ostium est atq; omne robur exercitus sui / qd cum mesti ac trepidi fecissēt ille equo stimulis adacto eo se precipi: tem dedit quo spectare aly cecumq; oculis prosequi vix audebant vbi

confortissima hostiū in acie non fortiter modo sed horrifice pungnans ruit ipsis mirātibus ac laudantibꝰ qui vincebant · Rem narro notam omnibꝰ ꝫ nisi mādata sit lr̄is obliuione piturā · Et quid oro glorie viri fortis obfuit visu caruisse nisi ut quē virtus ac natura mirabilē fecerant stupendū cecitas fecerat · D · Cecus sum · R · Jocari incipiā indefistas queri Nam quid aliud si vir es attulisse tibi cecitas quiuit q̄ q̄ de se ipso cecus effectus asclepicides ayt vno scꝫ ut puero comitacior gradiare/

Erdidi auditū · R · Iter ecce aliud tedio preclusū multa oculis multa auribꝰ hauriūtur tedia, multa vtroqꝫ calle fastidia aīm penetrant/ quibꝰ euitandis ex quo pene optabiles videant̄ cecitas surditasqꝫ hn̄t he suas incomoditates ut reliqua fere cūcta mortaliū amaꝝqꝫ aliquid non nego sed paciencia mollius ac virtuti impar vbique nam sit has inter ꝓporcio incomodorum haud facile dixerim nisi q̄ illa periculosior ista ridiculosior nā qd̄ āmō amētes videri solent/qui surdastri sunt ceci vero miseri iudicant̄ · Itaqꝫ surdos risu cecos miseracōne ꝓsequimur sapiens vtrūqꝫ contēnit/nec quid alys videat̄ extimat · Sed quid sit · D · Auditū pdidi · R · Adulancium iam susurria atqꝫ obtractāciū iurgia euasisti diūsimodū · Sed par malū nisi q̄ aliq̄nto virilius ē iurgis q̄ blandicys adhibere aures illis namqꝫ medicamētū aliquando his venenum mē semper · Illud ergo sepe mordendo sanat h̄ mulcēdo inq̄nat atqꝫ ita peyor est falsus amor vero odio · D · Amisi auditū · · R · Jam qd̄ ars vlixi p̄stitisse fertur tibi vl̄ natura p̄stitit vl̄ casus aliquis ut syrenū cantꝰ surda tutꝰ aure ꝑtranseas felicē te si extimas q̄t inde ꝑicula penetraē in animū potuissent q̄tqꝫ olim inde mēdacia q̄t errores q̄t demū molestie subiē · D Auditū amisi · R · Philomenā credo vl̄ cytharā tibiasqꝫ nō audies ꝫ nec rudentes itidē asellos grimientes sues/ nec ulull̄ātes lupos/nec sementes vrsos nec rugientes audies leones nec gementes pueros/nec alter cantes auiculas nec postremo his oībus grauiores vndiqꝫ ꝑsonātes stultoꝝ risus ineptissimos ⁊ inconditos fletus ⁊ confusas voces q̄ nl̄lus vsq̄ sonus inamenior · D · Auditu careo · R · Multiplicibus ereptꝰ es fraudibus/nulla re crebriꝰ falluntur hommes quam verbis Nichil hinc periculi ē surdo · D · Obtorpore aures michi · R · Periculosa pars hommis precipueqꝫ principalibus qui ꝑillam adulatorū flatibus tumefact sepe cum populorum risu suaqꝫ pernicie crepuerunt D · Auditus hebet · R · Si cum alys colloqui prohiberis tecum loqui /ciceroniani memor illius qui secū p̄t loq̄/sed modū alterius non requirat q̄uis ⁊ colloqui surdo q̄ꝫ permissum legēdo scilicꝫ scribēdoqꝫ

antiquis nempe loq̄tur qui leg⁹/ac cū posteris qui scribit ad hoc celes
tis phie libros/ ⁊ qui legit deum audit ⁊ qui orat alloquitur in hoc q̄
dem gemmo colloquio nec lingua nec auribꝰ op⁹ est sed oculis digitis
q; ac deuoto animo/ ⁊ h̄ igitur ut in multis vestri ꝯsiliū ciceronis āplec
cti mur /ut sicut cecus aurium/sic se surd⁹ oculoꝝ subsidio consol t̄ tu
proinde si audire hoies non potes scriptos ab homibꝰ libros lege/ ⁊
legendos ab hōibus libros scribe · Celū preterea ac terras ⁊ maria
respice hoꝝ omniū auctorem in silencio contemplare · Nil ad hec sur
ditas ista nocuerit/multū fortasse ꝓfuerit · D · Auditus me destituit
R · Quibus tonis aut numēis dyapente constet aut dyapason quibꝰ
ve ꝓporciones alie que tractant̄ a musicis nosce uł surdus potest · Et
q̄uis humane vocis fidiūq; uł organi modos auribus non audiat si tñ
causas animo tenet delectacōnem intellectus haut dubie p̄ferēt aurium
voluptati/fingat aūt ⁊ hos ipsos musicos nūeros surdo ignotos mō
virtutes nūeri noti sint/seq; in illis exerceat bene est nil hic q̄; surditas
nocet/Melius em̄ multo est bonum fyeri quā doctum · Et si ab nude
doctus aut sapiens sit q̄sq̄s ab nude bonus est atqui malus idem ⁊ in
sipiens ⁊ indoctus oiem licet que sub celo sunt eruditissimus lr̄aꝝ · D
Auditus elanguit · R · Bene qd̄ h̄ tibi prius non accidit/q̄ fidem q̄
auditu maxime constat acciperes illā habens q̄t quereris ⁊ seu q̄t q̄ris
⁊ si hōinem cantus aut volucꝝ non precipis cantibꝰ cor intende celesti:
bus internamq; aurem deo aꝓplica · D · Non audio · At · cogita ⁊
dic tibi si non audio quid seu a me hoies loquantur/audiam quid lo:
quatur in me dominus deus illi em̄ sepe bellū hic loquitur pacē semp
D nil pēit⁹ audio · R · mltis silēciū aꝓpetētes lōgis pegnacōibꝰ fatiga
ti sunt/ut a quibus abditis ac semotis in locis qd̄ cuperent inuenirent
tu qd̄ ab alys operōse queritur vbi libet tecū habes · Disce iam bono
tuo vti ⁊ trāsacti memor strepit⁹ veteꝝq; tumltū tandem incipe silēcō
delectari /

Ite me tedium ingens tenet · R · Ex premissis ortū ma:
lū quo nescio an vix aliud periculosius qui ꝓpe molestissimū
ꝑse despacioni quoq; contiguū /atq; ad illam via est ꝓ quo
nominatim institutū est/vestris in templis auxilium implo:
rare felicium animaꝝ que terrenis tedys vinculisq; corpis resolute ce:
lestibꝰ ꝑfruūt̄ gaudys ac serenitate mentis eterna · D · multa me vndi
q; vite tedia circūdant · R · ꝓpellenda tedia cogitacōibꝰ letis ac spe bo
na ⁊ amicoꝝ solacō ⁊ libroꝝ et delectacōm honestaꝝ alterna varieta:
te atq; exercicys iocūdis et mercie fuga · Sed et inprimis paciencia
reꝝ et longanimitate inuicta neq; uel presenciū odio uł futi desiderio

nec metu demq; nec spe vlla anticipandus vite finis/qd stulti quidā ac miseri fecerūt/qui dum pauperē/viteq; tedia ac labores tēporales fugiunt in eternos incidūt. Sine ciceronē nostrū loqui mortē catonis huiꝰ vltimi suis in libris officialibꝫ excusantē Siue loqui senecā et hāc ipsam miris laudibꝫ celebrantē et multis in locis disputātē certis excausis arcessendam manu mortē fereor altera multaq; meliō ciceroniana sentēcia qua et tibi et pys omnibꝫ retinendꝰ est animꝰ in custodia corporis/nec nisi iussu eiꝰ a quo ille ē nobis datꝰ ex hōim vita migrandū ne scz assignatū minꝰ diffugisse videami Qum et illlud e celo tibi etiā dictū crede/nisi te deus is cuiꝰ est tēplū h̄ et om̄e qd cōspicis iste te corporis custodys liberauerit huc tibi auditꝰ patere non p̄t. Et ad sūmam caue/ne aut vllo vnquā vite tedio in mortē cogites ut occupare illam tibi licitū putes aut vllo gaudio ita non cogites ut incautū illo oīm in prouisa deiciat

Rauo sum corpore. R. Queri posses si ut volucris ad volatū non ut vir ad virtutē natus esses. D. Graue cōpꝰ ut inhabile est. R. Hanc querelā rostro dimitte atq; esopo. Tu si vel p artū circulū flecti uł per funem aereū labi ne quis quid ad rem Ito cū viris bonis gressu sobrio/gestus ac saltꝰ histrionū sunt/sapientem in actibus vtq; in verbis sic in incessu g̃uitas decet ac modestia. D. Graui corpe sum. R. Hec grauedo vna comitum senectutis esse solet/ne qui illam admiserit hāc excludat q̄uis īterdum non etatis ꝫ nature comes inueniat/vnde fit ut et īnenies g̃ues/ ⁊ seniculos agiles videamꝰ. Ceterum et si graui sub corpe sepe aniꝰ leuis et sub leui grauis habitet corpis tamē atq; animi ꝓporcio quedā parilitasq; si obuenerit aut aspernāda est. D. Moles corpis ingens ē R. minor q̄uis inuisibilis animi moles et cōstancia haut illi obice nihil g̃ue erit. mole corpea demergor. R. Agilitate mentis emerge/⁊ illam extenuare ac discutere laborādo stude circūeūdo res multas et difficiles agendo/exercicō mentis et corpis exilio voluptatū pelle ocia accersi negocia/sperne libidīes/odi merciā/cures ama/mollicie abice sectare duriciē asperis delectarē cibo potu accubitu sessione intencōe perpetua somno breui ac sollicito. D. mole corpea laboro. R. Alius cōtrario/alius alio laborat. Nulliꝰ sine labore vita agit/sed quisq̄s suū alienū vel despicit vel ignorat. D. multū corpee moł excreuit. R. Si homīs nomē qd mortale ē anīal ab humo ducit/sic maxīe homo eris multo humo obsitus/nō potest tamē sic celestem natam terrestris obruere quin assurgat nisi se surdā virtuti et male suadēti credulā p̄beat voluptati. D. Graue corpus aīmū premit. R. Iam collige animū

enormem sarcinā magno nisu pfer / ac cogita sepe celestia ingenia ex hoc faste corpee molis erūpe et mirā ad altitudinē puenire · D · Corporis onere pgrauor · R · Et si vinci nequeat natā omni tamē studio emitere ut indiēs ⁊ viribꝫ tuis accedat aliquid et sarcine detrahat

a T graui duroqꝫ

sū ingenio · R · Grauedo molestior / sed hec q̄ꝫ minuit / si diligenter actenderis · D · At pigro obtusoqꝫ sū ingenio · R

Quid tu igit huic morbo īdigcioē an lamētis succurrendū putes ? lōge alio remedio res egꝫ / nō ē īdulgend sōno / nō libidini nō cibo / nō vino / non ī anibꝫ fabul nō captāde excusacōnū cause ⁊ reflexa in naturā culpa in ercie subcūbend / ꝫ uigiland / cogitand suspirand anheland euitand assurgend · Incitāda vis aī excuciēda torpor īpellādi segnicies abstinend voluptatibꝫ incūbend studys / nil tam graue qd nō leuet intēcio / nil tam durū qd nō leniat / nil tam obtusū qd non acuat / nil tam pigꝝ qd nō vrgeat / nil denīqꝫ tam defossū tamqꝫ obstrusū qd nō eruat tam sopitū qd nō excitet · D · Ingenio tardꝰ sū · R · Qui velocitatē ingeny laudē dicūt tarditatē dicturas infamiā certe scio · Malim tū īgeniū tard ac modstū q̄ velox ac pruptū / nā ut inde ñ insignis glie nec spes opeꝝ magnoꝝ ita nec hic erroꝝ g̃uiū ⁊ turpis ignominie metꝰ ē / tollerabiliꝰ aūt mlto est fieri īgloriū quā infamē · D · Ingenio segni sū · Qd equis segnibꝫ fieri solet stimlos adhibe / nō hinc tibi torporis excusacō / ꝫ laboris occasio data ē · Sūt qui statim qd nō vltro puenerit deserend putēt · At tu p me iusta ꝯtēde generosū animū difficltas erigit alit labor illic maxie nitit · Idqꝫ pluris extimat vbi resistencie plꝰ inuenit / factū studio ingeiosū / socratē legis disertūqꝫ dmoschenē · Et q̄ mltis accidit idē singlare quid nom̄ pauci occupāt rariō est fama q̄ meritū · D · Ingenio ebes sū · R · Nō tibi puectus ideo spes erepta est / ꝫ īdustrie inuecta necessitas gloriosiꝰ aūt tāto est studio puehi q̄ꝫ natā / q̄ꝫto saciꝰ ꝓposito boni aliquid agē q̄ casu · D · Ingenio tardo prsꝰ ⁊ inualido sū · R · Si lr̄is nō potes at vtuti stude / nemo nō ad illā satis ingeiosꝰ vbi nō acumē querit sed voluptas ad quā quidā lr̄as nil pdesse aly obesse eciā opinati sunt · Ideoqꝫ desertis studys īsolitudies abiere ⁊ eximie illis sciēcie loco fuit ignorācia literaꝝ / de quoꝝ iudicō pnūciare difficile ē · Id de quo cōstat extremum accipe · Nemo te fallat / nec te vulgi stupor nec stultoꝝ voces moueāt maiꝰ mltoqꝫ tuciꝰ est vtute quā lr̄is claꝝ fieri Itaqꝫ semp illd optabile sepe istud formidabile res ostēdit / q̄ si ad vtutē animi lr̄aꝝ lux accesserit / tum demū ꝯsummatū quidē atqꝫ pfectū ē ea quidē si q̄ ī rebus humanis potest esse pfectior

ed memoria inopi et ifirma sum. R

Est hec alia senectutis infamia haud verior quā reliq̄ sed ut vera sit huic q̄z study ope subuenias. D. memoria labescit R. Adesto ne corruat ⁊ labentem iugi exercitacōne sustēta fac q̄ muro ruinā minātī fieri solet / adhibe repagula oportunis locis et fragilē crebris ac validis adnūcul' certū valla. D. memoria fluxa est. R. diligencia ⁊ artificō illā stringe. Cunctis ingeny memorieq̄z defectibꝰ occurrit / industria nil patit̄ pire / nil minui / hec est q̄ phos ⁊ poetas senes virētissimo īgenio ac stilo / hec ē que d̄crepitos oratores voce solida validisq̄z lateribꝰ ac tenaci memoria seruare potest / qd̄ nisi essꝫ sic nunq̄ solon ⁊ q̄ttidie discens aliquid senescerꝫ ⁊ sup̄mū agēs spiritum ad colloquiū assidenciū amicoꝝ audiend̄ ex ip̄a quasi iā morte cōsurgerꝫ / non crisi ꝓp⁹ illd̄ accutissimū ac ꝓfūdissimū volumē in media iuuētute ceptū in extrema ꝑficeret senectute / nō homer⁹ illa etate diuinum et celeste opus excuteret. Nō symonides octagessimo vite anno pieriū incertamē iuuenili feruore animi / senili autē maturitate descēderet. Nō q̄rto et nonagessiō ysocrates ardēs illd̄ op⁹ ac mirabile. Et ꝓpe cētesimū sophodes tragici sūmū stili d̄c⁹ suā cōplerꝫ edipodē. Nō octogenario maior catho / nulla mutacōe vocis aut lateꝝ nullo memorie lapsu et ī g̃ui seip̄z accusacōe defēderꝫ vel clarissimos oratores ultro tpe ad iudiciū euocaret. D. Infida memoria est R. Noli ergo illi fidere sepe calculū secund̄ pone qnitq̄t credideris cōfestim erige et qd̄ cras factui⁹ fueras nūc facito / nō est tuta dilacō / ꝫ ex malis si quid boni potes elice fides socy desideria parit diligenciā ꝑfidia. D. memoria pene nulla sum. R. Ea est reꝝ cōdicio humanaꝝ vt q̄ paucōra memierit minor illi fletuū causa sit / vbi nec emendacō nec penitēcia vtilis locum habet / quid sup est aliud quā obliuionis auxilium

Iloquiū deest. R.

e Altero querēdi ody instrumēto cares / nat̄e beneficiū agnosce q̄ vt magnū tibi in ancipites reos sic inte nō paruū fortune ius eripuit / multi ꝓpter eloquenciā piere / si huic dubitas / vtriusq̄z eloquy p̄ncipes interroga. Nam minoꝝ ob hāc causam passim peunciū plena sūt omīa / in quibꝰ quidē ille piculo ꝓximior est / qui excellēcie est ꝓpor ac nocior fama. Sūt quibꝰ obscurū nomē ꝓpugnaculū est salutis / finge autē abesse piculum disertis nunq̄z abest labō nihil est in rebꝰ tam in ane ꝓ quo tāti labores tāteq̄z vigilie vltro suscipiātur / flat⁹ volatilis sic exercet aīm / solida quā virt⁹ in verbis sit. D Eloq̄zcie nihil ē. R. Est fortasse mltum securitatis qd̄ nō essꝫ si eloq̄zcie multū esset. Multoꝝ q̄z in quibꝰ ⁊ tuta forsitā / vt vita sic ⁊ tucior

fama erit · D · Nihil ē eloq̄ꝫcie · R · Cura ut sapiēcie sic aliq̄d ut ino
cencie ac virtutis Illa eni paucoꝝ hec sunt oīm / nō te insignis poetaꝝ
nō te maior oratoꝝ raritas trahat ymo vero inde ut subito dictū mutē
si te allicit raritas h° age hac ad illā itur via Indignū q̄dē ut nil meli⁹
sic nil iam rari⁹ virtute · eloq̄ꝫcia ip̄a quā paucoꝝ dixi mlto est crebrior
quā virt⁹ a deo / qd̄ oīs possūt oīs negligūt qd̄ pauci possunt oīs
appetūt oīs expiunt · D · Verboꝝ inops sum · R · Rebꝰ intende ani
mū / i verbis eni flatus et labor et eloq̄um / in rebꝰ quies virt⁹ ac felici
tas · D · Iloqui nescio · R · Multi que mm⁹ sciunt magis agere gestiūt
equitādi insciū equo impone vix illū euulseris te loquēdi ignaꝝ saltē
pudor ad tacend̄ cogat · Et si loqui nescis qd̄ aly audiāt disce loq̄ntes
alios audire / nō est mm⁹ artificiū tacere quā loqui / cū sit tuci⁹ atqꝫ fa:
cilius · D · Non possū exp̄mere qd̄ in corde ē · R · Si intellectu pol:
les magnisqꝫ ⁊ altis qui in animo sunt sensibꝰ iocūda vox et volubilis
lingua nō suppetit quiesce · Noli qd̄ infeliciter succedit retētare · Quid
ergo bono tuo nō tātū equanimiter ꝫ lete vtere · Alienū linque alys n̄
linguā sciliūqꝫ supuacuo atteras / siue in q̄ loqui alios tu ītellige tū se:
crecior / tum maior ex ingenio voluptas q̄ ex eloquio pcipit magisqꝫ
ꝯtinua et plus quietis et inuidie mm⁹ habēs · D · Corā mltis loqui
pudor ip̄edit · R · magnis hoc viris accidisse notū est frontis imbecil
litate nō vicō lingue uel ingeny / qd̄ si cū mltis refugis ac cū paucis /
at cū vno loquere / vt clariores fateor cōciones dulcōra colloq̄a non ne
gabis / si ne idip̄m potes ad te redi tecū loq̄re qd̄ iā supra monui / tuū:
qꝫ domesticū collocutorē excita semp ille quidē p̄sto ē / nō insidiat nō
irridet / nō inuidet nō fastidet / nō ex actā atqꝫ laboriosā querit eloq̄ꝫciā
ꝯfabulacōibꝰ gaudet familiaribꝰ intruptisqꝫ seruiūctas / quin ⁊ multa se
pe loq̄nti silēcio acquiescit / disce tu illo teste ꝯtent⁹ esse qui nō qualit
ꝫ quid dicas seu poci⁹ quid dicere velis actēdit / disce tibi theatꝝ hone
stissimū medio pectoris extruere / disce nō hoim / ꝫ veritatis a ꝓplausum
optare ⁊ aliq̄n sine strepitu gaudere ꝯtemnatqꝫ modestia quā ꝓfecto
nō nūq̄ extinguit eloq̄ꝫcia / disce deinqꝫ n̄ ad pompā viuere nō ad pom
pam loqui q̄ vix mai⁹ malum vita hoim habꝫ · D · Blesi oris sū · R ·
Fles ne aliquid tibi cōmūe cū moyse tali viro et tam magno dei ami:
co atqꝫ seu antiq̄ repetis seu moderna circūspicis vt mlti occurrēt blesi
viri optimi / mltiqꝫ discertissimi scelerati sic pari quibꝰ vtrūqꝫ cōtigerit
singlaris eloq̄ncia et excellēs virtus

Vid q̄ linguā aut loquelā ꝑdidi · R

q Quid si securitatē et requiē inueistiq̄ mltas maū innoxios
lingua pessū dedit · Est voluptas stulta quidē ꝫ ꝯmunis / vo

lēciū videri feciſſe que nec factū nec poſſū Mentitus eſt qui iſrahelit
cum regē filiumq; eiꝰ occidiſſe ſe dixit/ꝛ facti innocēs mendacy penā
luit ut piculū ceſſet /q̄tus eſt labor/loqui reſpōdere fabulari fingere/
comere ōba ſentēcias liberare cogitare quid et qualiter dicas q̄ q; ſua
uiter aerem verberes· Ita enī vocē ipaz diffimūt q̄liter q̄z nō linguam
mō ſ reliquū coꝛpꝰ moueas·Nam et huc ſe pōrigit pars vna rethoꝛi
ce qualiter metabūdꝰ humi frontē defigas quā quoꝛſū ne manū poꝛri
gas quo terrā ferias pede an nō facis hæc operoſa cōciuitas et p̄repta
pene ferias muſicis opera vt dulciter ſonos augi·An non vere loq̄ la:
bor ꝛ ſilencium quies·D·nullatenꝰ loqui poſſum·R·Que deficien:
te dicebar eloq̄ncia multo digniꝰ poſita repetūtur lingua· Quādo ve:
ro loqui nequis tace/et qđ neceſſitas iubet volens facito/q̄ ipī qui loq̄
poſſunt ſepe vtilius facerēt/ſepe dolēt non feciſſe/ tace inq̄ neu te dāp
num pati putes tacens cogita et quieſcens tecum loquere que meliora
eſſe q̄m p orare deſerti quidē negent·D. mutus factus ſum. R. Si
muti fuiſſent cicero et demoſchenes ꝛ diuciꝰ vexiſſēt ꝛ leuiꝰ obpſſēt
D·Ligue vſum omnē poſidi·R. Et mēciendi aſſuetudinē et fallendi
artes et īimicicias querēdeq̄ infamie inſtrumentū/plures enī lingue ſūt
q̄z factis infames·Nulla ps corpis ad nocendū p̄mptior /ad frenandū
difficilior. Merito ergo q̄i magnū aliquid ac raꝛ ptulit ille qui dixit/
cuſtodiā vias meas ut nō delinq̄z in lingua mea/qđ cū ſanctꝰ quidā vir q̄
addiſcendē ſacras līas acceſſerat/ audiuiſſ abyſſe dī nec amplꝰ audiē
voluiſſe/cumq; poſt longū tempꝰ p̄ceptor illis ſuus admirans ſciſci:
taret quod tam diu abſens ceptū opus omiſiſſ reſpōdiſſe dī/q̄ p̄mū
enī illud verbū ſcit ſup que negocy attuliſſet·Nec dum illud vnū om
m ſtudio poſſet implere/hanc tibi cuſtodiam ꝛ hoc frenū ſeu a nata
quidē/ſeu a fortuna oblatum ne ꝺtempſeris libenſq; illud gerendō p̄be
ne ve cōtra vnā ſortem calcitres·D·Lingua amiſi·R· Nunc marie
qđ ſapiēs inbet omni cuſtodia ſerua cor tuū e duabꝫ cuſtodys ad vnā
redactus et dimidia laboris pte liberatꝰ facliꝰ pauca cuſtodies ꝛ pcō
ſa vigilāciꝰ·D·Lingua pdidi·R Inq̄buſdā paucis nobile et argutū mē
bris ī magꝫ autē pte homī nocēs atq; peſtiferis et q̄ multis caruiſſe ſit
melius· Sic non ſolum in ſeruo verum cernit qđ ſatiricus ait lingua
mali pars peſſima ſerui· Sed in pleriſq; eciā libris q̄bus nihil penus
dedit natura quā lingua/bella doli adulteria coꝛruptele omēs pene ceſ
ſarent/niſi lingua malū ſemen et ſparger; et fouer; ·D· Lingua per:
didi·R·Si malā lucratꝰ es plurimū· magne enī diuicie ſūt eſſe īopē
malorū hæc qui non habet diues naſcitur et qui perdit diues fit/a no:
uo act eꝰ enſu pdendo īuenit qđ inueniēdo pderat·q̄ ſi bonā pdidiſti

dico iterū cor conserua amisisti quidem quo placeres hominibꝫ serua quo placeas deo/cui si lingua no potes corde loquere. Si eni de malis scriptum est labia dolosa in corde ⁊ corde locuti sunt cur non in cō de pioꝝ pia labia esse et ipi corde eciā loqui possunt/vbi sūt aures dei verumqꝫ sit qd̄ alibi scribit idem. Nō est occultatū cor meū a te qd̄ fecisti in occulto/nulla eni secretissimaꝝ quoqꝫ cogitacōnū abscondita ē deo/nec tacitos nimꝰ q̄ clamātes audit ymo nō est apud illum clamor alcior vehemenciorqꝫ quā cordis clamāte ille silencō d̄lectatur/ hūc clamorem ꝯpressis labys p̄mebat ille gregis p̄mū post mod̄ ꝓpl̄i pastor famosissimꝰ q̄a meruit audire vocē dei/dicētis sibi ? quid clamas ad me/non loq̄batur et clamabat/ ymo quid̄ loquebat̄ / ꝫ corde sicut aūt qui deum audit non est surdus/sic quem deus audit non est mutus

T virtutis mops sum. R. Veꝝ

a damnū iustus dolor nisi ꝙ alie

omnes inopie nat̄ales aut fortuite ac violente esse possunt hec vna ꝓculdubio voluntaria est/cetere namqꝫ vl̄ in corpe vel in ingenio memoriaqꝫ vel eloquio seu externis in rebus sūt/que q̄dem omia nō qualia exoptant̄ obueniūt sed qualia cuiusqꝫ sors tulerit Hec vna aūt in volūtate ꝯsistit quā ꝓ arbitrio sibi quisqꝫ moderatur atqꝫ efficit/neqꝫ vero alia potest esse homī bona uolūtas nisi quā vult is cuiꝰ volūtas illa est q̄ et hoc ip̄m vult et quecūqꝫ vult alia. Alioq̄n si ut viriū vtqꝫ ingeny siue eloquy siue opū defectꝰ inuito accidit sic accideret voluntatis/nec p̄mio digna virtus/nec su ꝓplicio digna esset iniquitas. Nunc aūt nō voluntas vobis hec aut illa/ sed huius atqꝫ illiꝰ electio ac libertas nascentibꝫ data est/q̄ in bonū flexa bonos facit indiuersum malos uti licꝫ ac ut libet. Et si ut bene vti libeat haud dubie dei donum/vt male autē ꝑuersitas sit volentis. Illud penitus nō licet ut non et voluntas bona virtutis ⁊ mala vicij radix sit atqꝫ ita virtutis īopiam nō patit̄ nisi q̄ vult quin p̄ma et maxima pars virtutis est velle. D. Quid ꝙ v̄tutē uolo nec assequor. R. Multi se id putāt uelle qd̄ nolunt id nolle qd̄ uolūt sic quisqꝫ se fallit seqꝫ boni auidū non modo alys/ꝫ sibi eciam ꝑsuadere nitit̄/nec cuiq̄ facilꝰ ꝑsuadet q̄ delectabil̄ vera virtus falsa v̄tutis opinio sic d̄lectat ut et ꝓpl̄m et amicos fallere et falli insup dulce sit. D. Scio me velle nec posse id̄o bonū fieri. R. Vt sic ita velle nō sufficit desiderio opus est eoqꝫ nō modico ꝫ vehemēti/vos autē mala vr̄a feruētissime cupitis bona vultis/tepidissime vn̄ fit vt diuites mlti sint/boni autē paucissimi/nā quid miri est si ciciꝰ ad optatū ardēs intencō q̄ꝫ volūtas letam ꝓuehit̄. D. Vellem bonꝰ esse possē. R. Stude nam poteris/⁊ si bona fide vis esse iam incipis sed

segniciē vita/si enī mimā rer̄ non habent̄ gratis/quid de veritate spe:
res? Qua nil in rebus hoīm maiꝰ est/nil alcius/ nō tu illā ergo quasi
diuerticulū curar̄/ꝫ ut rectum atq; vnicū iter ad felicitatem cogita va:
ca illi ⁊ insiste summo nisu totoq; animi pondere neq; vero tpis parti
culā quasi iocūdo cuidā exercicio /ꝫ ut ordinario vite officio qd̄ te bea:
tum et nullius egentē rei faciet /vniūsum tēpus omē studium totumq;
aīm impende/qd̄ rebꝰ sepe vilissimis impēdisti /et ad memoriā referre
illud sanū magis efficaxq; q̄; comptum uerbū marci varronis ex satira
rū eiꝰ libro. Si q̄ntū opere sūpsisti inquit ut tuus pistor bonū facer;
panē eiꝰ duodecimā ꝑhie dedisses/ ipe bonꝰ iā pridē factꝰ esses/qd̄ sic
accipias velim nō vt terrene ꝑhie que ex freq̄ntatis actibus habitū spō
det/cuiꝰ q̄nta sit ꝓmissi fides experti sciūt. Sed celesti sapiēcie sospita
trici optime suisq; consilys atq; auxilys te v̄tutis q̄ ue per hāc q̄rit̄ sa:
lutis debitorem/statuas senciasq; pia ꝯfessioē grato animo qd̄q; ē scp
tum/nemo potest esse ꝯtinēs nisi deus det. Et hoc ipm erat sapiēcie sci
encie cuiꝰ esset hoc donum tibi noīatim dictū credas atq; ad omnē vir
tutem intelligas referend̄. D. Valde quidē esse cupio nec sum bonus
R. An valde cupias res docebit. Intense volūtatis iudiciū ꝑseuerācia
est. Siue aūt gratuitū dei donū v̄tus et ꝓfecto eam largitor ille sidere
us nisi ꝯstāter optātibꝰ instāterq; p̄cantibꝰ vix tribuit/siue intāta re vlla
sunt partes ingeny huāni et cum intencōe feruida res egeat tum ⁊ cō
tinua eget et diut̄na nā qd̄ studio q̄ritur repēte nō ꝓuenit. Sic quocū
q; te verteris ꝑseuerāti opus est /animo/omissis ergo neglectisq; om
nibus hic incumbe/idq; fiet alacrius si meminerit sempq; descriptum
ante ocl̄os habueris ad hoc vnū atq; ad nihil aliud te venisse in hanc
terrenā habitacōe; /⁊ a te vnū exigi ut v̄tutum g̃dibus celū petas ita
ut q̄cquid agas aliud uel supuacuū vel damnosū sit. ꝛc

Varicie stimul̄ vrgeor. R.

Hene ais stimulis/nā ⁊ q̄rendar̄ opum cupiditates/stimu
li quidam et quesite opes spine sunt/ita enī illas vocat/qui
mentiri nescit/p̄clare v̄o diuicie que et q̄rende torqueat et
q̄site. Ac si corpusculū si naturā si vite respicias breuitatem videbis te
frustra supuacuis curis augi/⁊ paucor̄ egentē mlta desid̄rare /insuper
dum querēdis inhias/parte nō cernere atq; ita quodāmō querēdo pd̄
re quo nihil est stulcius. D. multo querēdi vrgeor appetitu. R. nec
aduertis q̄ inter querend̄ tēpꝰ ⁊ vita cui illa querebātur elabit̄. Sic
mira ꝑplexitas incidit dum uacat abundare videmini diuicys indigetis
dumq; illa indigēcia p̄terijt/supuenit altera ⁊ diuicijs abūdantes indi
getis vita/non hoc ignorabat ille sapiens ubi loquitur de eo ꝑ symo

nizantem qui dicit. Inueniã requiẽ mihi ⁊ tũc manducabo de bonis meis solus et nescit qd̃ temp⁹ p̃tereat / et relinquat omĩa alys et morietur. Et idẽ alibi. Qui aceruat iniuste alys ꝯgregat et in bonis illius alius luxuriabitur. O terribile dictum sed quẽ q̃ttidieq; se ocul' igerens nec idcirco ꝓficiens in animis auaroꝝ. Idem rursus / auaro inq̃t nihil est scelesti⁹ et nihil ẽ iniqui⁹ quã amare pecunias. Et vt scias q̃niã vero cõsonãt ut aristotiles. Ecce ut ecciãstico sapienti ꝯsonat secularis pecunie inquid cycero fugienda cupiditas. Nihil est enĩ tam ãgusti animi tamq; parui quã amare diuicias

Nuideo. R. Superior affectus

ut bene tibi esset optabat hic ut male sit alys tãto hic illo ⁊ auaricie peior liuor. Bene ergo sapiens idem de quo mõdicebã / neq̃ inquit est ocul⁹ liuidi insaciabil' oculus cupidi. D. Inuidia torqueor. R. Inuidia scl'i non muenẽ tyranni maius tormentũ flaccus ait / idq; ad vr̃os tyrãnos pestilẽti austro impellẽte trãslatum est. D. Inuidia crucior. R. Simul ⁊ peccas et plecteris expedit a iusticia. D. Vicini felicitas mihi parit inuidiã. R. Credo hercle nemo vr̃m regi partharũ aut persaꝝ inuidet ne ille q̃dem vobis fuit quãdo vicissim inuidebatis q̃ vicinitatẽ faciebat imperij magnitudo. Sz an non satis est vr̃is malis ꝓpis augi que tam mlta sũt / nisi et aliena bona nos crucient / vndiq; miseri et insani. D. Vicinis inuideo. R. Tritus mos Inuidia lippa est lõginq̃ non videt. Vicinitas atq; ꝓsperitas inuidie sunt parẽtes. D. Inuideo alienis bonis. R. Si es inuid⁹ ⁊ pusillaminis sis oportz omĩbus ex vicijs nullũ pigri⁹ inuidia altos in animos nõ ascendit Nullũ quoq; miseri⁹ / itaq; reliq̃ omnia bonũ aliquod licz falsũ p̃su ꝓponũt / hec solis malis pascit' et torq̃tur bonis ⁊ qd̃ alys optat iam sibi habet malũ. Allexãdri ergo macedonis placet dictum / iuidos homĩes nil esse aliud q̃ tormẽta seu tortores suos ꝓprios leuis adolescentis uerbum graue

ed irascor. R. Ego aduersis opem

polliceor non vicijs non fortuita eĩ illa sed voluntaria sunt et in vr̃a potestate quis te igit' cogit irasci. D. Irascor offẽsus. R. Is fortasse q̃ offẽdisse te arguitur se offensũ abs te querit' nõ tãtum ẽ offensaꝝ q̃tum insolencie. Irã estuo. R. Furis ergo ira furor breuis est inquit flaccus fit aũt a plerisq; mala cõsuetudine et ipaciẽcia long⁹ furor. Ennius aũt irã miciũ dix' insanie cum plerisq; nimis illam seq̃ntibus finis et insanie sit et vite. Siquid̃ hec eciã pestis ut supior ⁊ si sepe alios semp tñ ante alios possessorẽ suũ torquet / et cruciat / ut mirẽ vñ quibusdã videri poterit huic nescio

quid melle dulcius messe habet fortasse vlcio dulce aliquid in huma:
num Ira nihil nisi amarū habet. D. Irascor ab iniurias. R. Vix ira
cundus vnquā a deo quisq̄ fuit vt nulla re lacessit⁹ irasceret nisi fōte
telius senator iracundissim⁹ ille mortaliū qui clienti suo in omnib⁹ sibi
ɔsenciēti atq̄ omnia ɔfitenti irascens exclamauit dic aliq̄d ɔtra ut sim⁹
duo/durū caput qualiter tulisset iniurias qui obsequiū non ferebat.
D. Irascor quia offendor. R. Hac in ꝑte vulgo plurimū errat que:
rūtur cause fingūtur offense/inq̄ his ip̄is que vere sūt cause ire/mo:
dus excedit. In omnib⁹ peccatis velum aliqd̄ excusacōis obtendit ⁊ ē
excusacō ip̄a peccatū. Tu quia nō tibi vt deo paretur irasceris/⁊ tam̄
de⁹ ip̄e q̄ttidie verbis ac rebus offēditur nec semp irascit vos omē ver
bulum casu elapsum ad iniuriā capitalē trahitis impaciens gen⁹. D.
Irascor meritis. R. Si de te quidē male si de re publica mō nō ira/
sed iusticia illa sit optime/et ad summā memoriter vt dici solet cycero
manum illud est tenend̄/ꝓcul vt absit cum qua nihil rite fieri nihil ɔsi:
derare potest. Iure ergo laudatur archite tarentini dictum ⁊ platonis
amici sui factum quorū p̄m⁹ dum se studys dedito possessiones suas
culpas villici/destructas aspicerz in eum versus sumerē inquit ex te de:
bitas penas nisi tibi iratus essem. Alter iratus seruo nō impunē dimi
sit ut architas sed amico ɔmisit vt suppliciū exigeret veritas ne se ipet⁹
ire quo non deceret impellerz/hec hoꝝq̄ sil̄ia frenare iram debent ne
sequaces suos ut solita est in ifamiam cladamq̄ p̄cipitet

Vla vellicor. R. dixi iam

g his mederi me que inuitis accidūt nam quis sponte egrotā:
tibus medeatur. D. Gula sollicitor. R. ꝓp̄e id quidē nlla
res tam vilis tam solicitos vos habet stupor et pudor est
cogitare quo se hūanum inclinat ingeniū ad maiora creatū in respuēt
terraꝝ tract⁹ celiq̄ et maris abdita penetratis meditati estis rechia et
hamos ⁊ viscū et laqueos et rapaces volucres imperio parere et pre
dari vobis docuistis a nil aliud nisi ut gule satis fiat quā nō mō explen
do sed onerādo fatigatis et angustū ventrē varia arte laxatis ac p̄mi:
tis obsequēdo cui aliq̄nto vtilior fames esset vtilissima vero sobrietas
Et fedo illi ac misero sacculo sil̄q̄ et siluis et nubib⁹ ⁊ fluctib⁹ pacē lin
quens. Ita tamē eunt res hic ē mos nobiliū ante alios. hee sūt artes
que liberales fuerāt mechanice euasere. Ip̄iq̄ qui belloꝝ duces ac phi
⁊ rectores vrbiū ac patres patrie esse solent venatores atq̄ aucupes
facti sunt vtiq̄ itelligas nullā esse reliquā spem salutis nobilitati tribu
itur qd̄ ē gule aut ꝓculdubio vaitatis hoc malū nullo melius mō quā
generosa quadā idignacōe et rei ip̄i⁹ extimacōe cōcludit vel sensim vt

ciceroni placuit uel repente ut aristotili visum est multū confert cogi
tacio exitus qd̄ cum omib⁹ vicys sit ꝯmune tñ huic ꝓpriū atq; luxurie

π 31

Orpeo in agendis · R · Quis
miret̄ si post gule studium
p̄grauatūq; corpusculū animi torpor obrepat · D · Animi
aggr̄uor torpore · R · Topor hic ex imꝑfecta uolūtate orit̄
mor vt bonū bene velle ceperis ardor erit atq; impet⁹ qui cū ad mul
ta sit pessim⁹ est optim⁹ ad virtutē · D · Torpeo ⁊ ad bona opa len:
tus assurgo · R · Est torpor q̄dā aīo insit⁹ nec mi⁹ ardor q̄dā genero
sa ꝑs anime Sed et hic ardor accendit̄ et ille torpor excutitur fuga tē
poris intellecta que tāta est vt vir metiri eam q̄uis celere anim⁹ in spē
v̄tutis adamata / que talis est ut si corporeis oculis cerni posset qd̄ vult
plato miꝝ sui amorē paritura esset Hinc te amor igit̄ illinc met⁹ exci
tet utraq; res in sōnis neq; qui amat eni neq; qui metuit torpere sol;
et tamē hoc ip̄m ne torpor soporq; vos noxi⁹ p̄mat ad diuinas laudes
surgētes nocte p̄cammi Non est sōmno locus aut inercie ubi vos hic
mors teritat̄ hinc honestas allicit / quis emet inter magna picula mag̃
q; p̄mia ꝯsopitur ubi ad ista respexeris redibit vigor ad aīm fugiet sō
nus ab oculis cogitātis q̄tum nūc eciā supet imꝑfecti q̄ntū trāsierit oci
osi / qd̄ quia nō fit longas etates mutiles effluxisse cōspicim⁹ et senes
attonitos ac stupētes dicere / quid hic in tot annis egim⁹ ⁊ cōmedim⁹
bibim⁹ dormiuim⁹ sero tandē exprecti sum⁹ cui⁹ mali p̄cipua causa ē
torpor iste quē q̄reris abigend⁹ in tpe stimul̄ industrie freno ꝓuiden:
cie ne cūctando ad in gloriū fmē cū mltitudine rapiaris

π 32

Stu quacior libidinū · R
At qui libidinē torpor gignit / gula autē illā parit q̄d miri
ergo filiā post parētes sequit̄ / gulā certe ⁊ luxuriā cōmuēs
nobis esse cū beli⁹ maxieq; bestialē vitā vr̄a; facere sapienti:
bus visū ē · Itaq; cū sint alia g̃uiora mala / nullū tamē vili⁹ · D · libidiē
rapior · R · Quo nā vero nisi ad mortē aīe ⁊ corpis et infamē notam
seramq; penitenciā ⁊ fortassis mutilē · I · nūc g° ⁊ raptantē seq̄re q̄ te
tales raptet ad exit⁹ · Cogita aūt innumerabiliū casus miserabiles ac
famosos / nō mō singl̄ariū hoīm / s̄ vrbiū ac regnoꝝ qui tibi ꝑtim visu
ꝑtim auditu ⁊ maxīe lectioē debēt esse notissimi raptāti nequaq̄; ut ar
bitror manū dabis · Audi eni quid hinc doctissimi viri sēserint ac scp:
serint Voluptates ait cycero blaudissime dñe maiores ꝑtes aīa virtu
te d̄torquēt / in hoc inq̄t seneca nos cōplectit̄ ut strāgulāt / nō aliter er:
go q̄; latrūculi viatorib⁹ insidiātes eosq; seducētes ac ꝑimētes declinā
de sūt · Inqd̄ valde ꝓderit / si illd̄ p̄clarissīe apd̄ liuiū a scipioē affricaō

dictū masimisse dictū/sibi q̄sq̄s hac peste laborauit accipiat vnice inq̄t animū caue deformes mlta bona vno vicio et meritoꝝ gr̄am maiore culpa q̄ꝫ causa culpe est corrūpas. Idqꝫ facilius fiet/si quis acriter rei vilitatē/obscenitatē breuitatē fmē cogitet ac longum dedecus/horeqꝫ fugacis forsitā aut momēti vni⁹ illecebras mltoꝝ annoꝝ penitēcia vl eterno fortasse supplicio puniendas

Vperbia extollor. R. Quid supbis
aūt terra et cmis. ⁝ tu ne tātoꝝ maloꝝ faste obrut⁹ atqꝫ op
press⁹ extolleris/ q̄ si te omib⁹ mal explicitus v̄tutū ommū
alis euect⁹ attolleris/hoc vno bona oīa corrupisses Nihil
ē em̄ odiosi⁹ deo quā supbia/p hāc ille pulcerrim⁹ creatus raptim cor
ruit hanc tu peccator vis ascēdere sed sic illi ob id vnū accidit quid p
hoc alys culpis adiutū tibi euētuꝝ arbitraris malū sarcinis tuis cumu
lum sup īposuisti. D. Supbia euehor. R. Cur q̄so an nō te morta:
lem an n̄ assidue faciscentē an n̄ peccatorē/an nō mille casib⁹ expositū/
an nō morti obnoxiū icerte /an nō deniq̄ te miseꝝ mueisti. Et nō fa:
mosissimū illd̄ homericū audisti. Nihil miseri⁹ terra nutrit hoīe. Sci
re veli quid te hoꝝ potissime ad supbiā choortat̄ an fragilitas mēbro
rū exercit⁹q̄ morboꝝ/an vite breuitas an cecitas animi mter spes va
nissimas metusqꝫ ꝑpetuos fluctātis/an p̄teritoꝝ obliuio/an ignoran:
cia futuroꝝ ac p̄nciū an hostiū insidie/an mortes amicoꝝ/an adūsitas
pseuerās/an fugitīa ꝓsperitas/he nō alie uobis sūt ad supbiam scale
his ascēdentis ad rumā at q̄ cetera hoīm picta/ ⁊ si iniustā tn̄ aliq̄ ex:
cusacōeꝫ supbia ⁊ iuidia nullā habēt. D. doleo me supbū. R. de pec
cato dolere p̄m⁹ ad salutē g̃dus est/et si⁹ supbia ē extolli sic huilitas ē
dolere seq̄ submittere/ qd̄ quidē facile factū erit mox ut oculos ī teip:
sum tota intēcione reflexeris/qd̄ cū ita sit/nolo tibi nec oportꝫ libro:
rum partes scriptas adūsus peccata ꝯgerere hoc satis ē cūcta arbitrij
tui esse desitura illico ut bona fide voluēis utiqꝫ aiūt receptui cōtineris
teqꝫ ad tua signa cōuerteris qd̄ ad p̄ns malū attinet vnū illd̄ adieceri
supbiā esse eg̃tudinē miseroꝝ ac stultoꝝ /tales nempe sūt haud dubie
qui superbiūt neqꝫ eni aliter supbirēt/ neqꝫ vero sine causa in libro sa
piēcie scriptū est om̄is īsipientes ⁊ infelices sup̄ modū animi sui supbi
sūt/certe anime sue si saperent mod⁹ erat humiliari ꝯdicōis ībecillitatē
cōgnita. Sic em̄ eod̄ libro scriptū legis. Rex hodie est ⁊ cras morie
tur /cū em̄ moriet̄ homo hereditabit serpentes et bestias ⁊ vermes. in
iciū superbie homis appostotare a deo/qm̄ ab eo fecit illu recessit q̄m:
am miciū oīs peccati ē supbia nota sūt reliqua quib⁹ acriter ēcum spec
tis monstrum est superbus humūcio

Ebrib⁹ estuo · R · Estus hic aut tepoē funēdus aut frigore
Vtrū vis fecerit bene erit · D · Febrib⁹ vrgeor · R · Omis
h⁹ mōi cōtra naturā motus plus habet impet⁹ diuṫnitatis
Et sepe facit alteꝝ aut corp⁹ expūgat aut aīaꝫ absoluit · D
Febrib⁹ teneor · R · Nō longū tenebris expecta cito te uel sanū opor
tet esse uel libeꝝ vtꝝqꝫ optimū · D · de febrib⁹ laboro · R · Illico req̄
esces naṫa cum morte cōfligit opire exitū duelli ꝓpe est / hora vel hinc
te morbo vel oībus exemptura · D · Febrib⁹ ardeo · R · Min⁹ mali ē
corpus ardere quā aīm de quo p̄cedētes tue septem ꝓxime sūt querele
quid si ardor alteri⁹ salubris est alteri ? quid si ardor q̄ꝫuis aspere op:
tabiḷ est q̄tum demqꝫ bom est pn̄tis vite mala breui gustu ꝑhēnis ad:
monere supplicij vt infinitas amaritudines declinare studeāt q̄ tā g̃ui
ter paucis horis amaruiscula tolerāt atqꝫ his angustijs discāt illas eua
dere q̄bus nec phisic⁹ nec herba medebiṫ nec dies secretic⁹ nec mors
quidē vltima fīnē dabit · D · Febrib⁹ vror · R · Vermiū cib⁹ excoquiṫ
ferte: alijs vri cui tociēs alia usta sunt / ⁊ de supplicio cōsiliū cape · Ex
quibusdā maḷ remedia ꝯflanṫ sepe paruus dolor pn̄s / ut venturis ac
grauib⁹ occurreret admonuit fitqꝫ utilis qui molest⁹ erat / felix incēdiū
breui qd̄ eterni refrigerij causa est · D · Febrib⁹ exercior · R · Eris iam
bone valitudinis extimator ydone⁹ vos enī homīes dei dona nisi amis
sa vel ītermissa nō noscitis ingratū gen⁹ · D · Febre vexor importuna
R · diu simḷ esse nō potestis / nemo diu ardet aut illa te deseret / aut tu
illam ꝛc.

Yliacū pacior dolorē · R · Sperare icipe / qn̄ quid q̄ iam tri
stius metuas nil ē / sicut aūt ad extrema gaudy ꝑueisse p̄nci
piū ē doloris / sic extremitas doloris p̄ncipiū gaudy sit opō
tet ꝯtrarioꝝ lex hec est alteꝝ ex alteri⁹ fīne oriṫ · D · dolore
torqueor yliaco · R · Species ē fateor acerba solacij / nil acerbius pa:
ti posse · D · yliaco crucior dolore · R · Qui dolet ac metuit ille miser
ē / vndiqꝫ tibi pars altera miserie met⁹ eripitur · Nā q̄d oro metuat q̄
ip̄aꝫ que ab omib⁹ ꝑ q̄ omib⁹ metuiṫ mortē sperat · D · yliaco dolore
discrucio · R · disce viuēs mori qd̄qꝫ nō nisi semel fit sepius expire fa
cies securi⁹ / tandē semel qd̄ tam sepe tēptaueris / nihil enī naui facies
Simillim⁹ dolor yliacus morti ē / nisi qd̄ mors facilior breuiorqꝫ / vt
q̄ hūc fortiter tulit nisi met⁹ alter iterueniat / mḷto iā forci⁹ sit latur⁹
D · dolore rumpor yliaco · R · Magtudo ip̄a doloris fīnem spōdet
nemo enī diu moriṫ · D · Quicq̄t dolor extasim parit · R · Nōgos febri
um dolores breui trāsigis suspirio · D · Aduētare extasim intelligo R
Vix id quidē intelligere ē / nā ⁊ repēte aduenit ⁊ pn̄s intellectū viribꝫ

suis priuat. D. Ilinqui animo incipio. R. O felix qui rem intimā utq; aiūt durissimā sine sensu sis obiturus. D. Sepe extasim incurro. R. Sepe mortuꝰ reuiuistis. D Extasim sepe mortiferā expior. R. hāc plusq̄ semel expiri nequis / nemo enī plusq̄ semel morit̄ / qd̄ aūt optimum mortis genus esset inter doctos ac p̄claros viros aliqn̄ quesitū ē Vbi iuliꝰ cesar interfuit sūmꝰ vir ⁊ impio ⁊ doctrina qui ⁊ ip̄e tēpore extremo ut de illo scriptū est repēte lmq̄ aio solebat / q̄ questionē ille sic absoluit ut repētinū atq; inopinū interitū cōmodissimū diffinirz qua sentēcia ⁊ si pietati vereq; religioni fortasß asperior videat̄. Sic tn̄ et cuilibet sapiēti ⁊ p̄sertim pio vereq; religioso viuend̄ est / ut sibi nil repentinū aut subitū esse possit / et si q̄d tale incidat aio sceleratas ip̄a non absit animi et prosit corpori

Oto corpe lāgueo. R. Si nō
lāguet hospes corpis animꝰ / bene ē quicq̄d tuguriolo suo e
uenjat saluꝰ erupit. D. Toto corpe crucior ingēs malum
R. Stoici vnū in rebꝫ huānis bonū dicūt v̄tutē ⁊ quāuis
alij aliter / hec verior tam̄ viriliorq; sentēcia visa est cui ꝯsequēs ē vnū
quoq; qd̄ huic bono obicitur malū esse viciū / q̄ fit vt dolor corpis molestissimꝰ licz malū tn̄ vtiq; nō sit. D. Heu mihi misero ego torqueor
tu disputas ph̄ ce fabelle sunt hec. R. Jure te miserꝫ dicis uel hoc ip̄o
q̄ humane vite regl̄as fabellas vocas. D. Sonora hec in scolis famosa p libros ß nec eculeos nec egrotāciū arcessura grabaculas dicūtur
scribūturq; faciliꝰ quā ꝓbātur. R. Jmo vero ⁊ ad dolorē et ad egtudinē et ad mortē ꝓsūt / ß nō oībꝫ q̄ppe que nō aim insedere pectoribꝫ
Et ꝓfecto quibꝫ credita nō sūt salubria esse nō p̄nt. D. Heu ego crucior tu disputas. R. Iste tuꝰ dolor necessario aut lentꝰ erit / aut itensus atq; ita ut facilē vel breuē pacienciā requirit. D. Heu mihi sūmo
crucior dolore. R. Si sūmꝰ nempe breuis ē dolor parce gemitibus
aut fuget aut te fugiet est necesse / sic vtꝫ ius fecerit libertas i foribꝫ ē /
Inter ea forti aio ferre mortalia speciosū ac virile ē. D. Speciosū dic
tu fateor factu nec possibile quidē reor. R. Nō ipossibilitas reꝫ ē ß
mollicies hoīm q̄ v̄tutū in numeros desertores fecit ⁊ faciet / dū omne
difficile tāquā impossibile respuit v̄tus perit cuiꝰ materia difficultas q̄
dem ß honesta est. D. Sumꝰ hoies nō dy et moribunda corpuscula
vim doloris ferre nō valēt. R. Fragilia corpa huāna n̄ negē / ß n̄ usq; adeo q̄n ad tollerāciā oēs adūsi sat viriū habita sint nisi maior mlto esset infirmitas animorū. Illa est q̄ viro indignos eiulatus et muliebres atq; humiles voces elicit. Quid est enī oro te cur impossibile
hoī cēseas qd̄ sepe olim ⁊ potuisse vides homies et fecisse. D. Heu

mihi rursus ad historias vocor ⁊ in medio doloꝝ estu / vix pñciū vix
mei ipius memor in memoriā ꝓtrahor ātiquoꝝ · R · An ñ ergo claro
rum recordacō viroꝝ q̄ sikia fortiter passi sint magnū affert in oī rerū
asperitate solaciū lenimeq; · · Sencō ad imitand̄ rarissimos hortaꝝ
gloriosa cōsilia ꝫ alta nimiñ supq; hominē · R · Quid sup̄ hominē di
cis nō deoꝝ tibi ꝫ hoīm racōes / hominūq; exempla ꝓponim⁹ · · Ho
mine fateor ꝫ paucoꝝ / estq; vltima et exacta raritas nullitati ꝓxima nō
multū inter phenicē et chymerā interesse dixeri · Illos sequor qui chi
merā nihil esse volūt / apud alios nāq; ficilie mōs est · R Quasi vero
imitand⁹ ꝓponat tibi fenix et nō acies virorū illustriū que q̄ rarior eo
dignior cui sikis fieri velis · Quisq̄s raros sequi negligit rar⁹ esse vir
nō poterit · D · Video vnū ex paucis fieri iubes vnus ex mltis sū · R ·
Prope nullū te maluerim quā ex multis vnū / nescio enī an non esse /
an stultū esse sit meli⁹ / at q̄ plurimoꝝ idem et stultoꝝ enumēo sit opō
tet · D · Ego vero nil peius esse q̄ nil esse scio · R · Nescis q̄d mali sit
esse aliquid nec esse q̄d esse debeas · D · Ita hoc dicis q̄i q̄d vni forte
accidit debitūq; sit omibus / idq; ad oīs trahi velis · R · Maleas fō
te virtus enī nō fortuita ꝫ deliberatia ꝓrsus ⁊ electiua ē / nō casu equi
dem q̄renda / ꝫ studio / neq; ego q̄d vni cas⁹ dedit ad cūctos / ꝫ q̄d mul
tos virt⁹ tribuit ad vnū traho / ad oēs tractura libēci⁹ si valeā ꝫ i vno
eciā defatigor · D · At nō oīa possum⁹ oēs / nō poeticū mō ꝫ pastoriū
ē verbū · R · Scio sed te posse aliquid q̄d nō oīes possūt ymo iam
potes velle cupio · D · Quid heu miserū inq̄etas num me satis torq̄t
dolor · R · Quiete poci⁹ afferre / ⁊ hunc tibi tortorē auferre meditor
q̄d nisi tu qui potes manū dederis sola nō possū · · Pape quid hoc ē
q̄d me posse ais / an possum dolorē nō sentirē quē sencō / aut malum
negare q̄d pessimū experior R · Primū nō requiro obstat eīm natura
alterū ne impetrē nō nata nō veritas ēror solus obstiterit · D · Proch
supi quorsū hec iamia q̄ phica dicis Scio plane dolorē nō esse aī viciū
ꝫ corpis Scio dolere aliud esse pfidiā doloē aliud q̄ furari h̄ me ut
noua me doceas satis magnū et si nil addideris p se dolor ē malū cui⁹
ego nō noscēdi cōsilio ꝫ ferēdi seu q̄ malim d̄pellēdi ego noui eīm nos
sēq; vtinā mi⁹ quid est dolor · R · Et ego dolorē rē acerbā scio imitē
horridā amaram tristē; natuē adūsam sensib⁹ odiosam / ꝫ q̄ v̄tutis ope
nō dico dulcessere q̄d epycurus dixit / secū ipe dissēciens · Sed leniri
frāgiq; sorsq; etiā si nā aīm virtus armauerit aut sentiri parcius aut
q̄d amō nec sentiri quidē possit · · Armat⁹ an in eremis ego dolorē
valde sencio et malū grāde ꝓfiteor · R · ꝓfessionē aliā ex te optabam
· Heu rursus ad speciosa retrahimur / delectāt aures verba magfica

sed veritas aim/quid si dolor em̄ corpis animi paciencia maior est · R
Quid si nulle corporis uł illecebre uł molestie nłli āgores stātis atq;
obstātis a ni mi viribꝫ pares sūt q̄t si in omni luctamie modo nō volens
terga dederit ꝫ toto nisu ac bona fide restiterit /semp aim⁹ supior fuit/
semp abyt victor · D · Quid v̄o si doloris intollerāciā morbi feditas
g̃uat ⁊ fastidiū ⁊ pudor quid si lepra putre corp⁹ ac miserū inuasit /
quid hic michi ꝫmo tuus iste cōtulerit · R · Mł̄tū sane inrespuis ostē:
det tibi te qui cūcta respiciēs te nō uides iubebit me misse terreū ⁊ mor
tale corpusculū tibi esse nō aereū neq; eternū nec mirari quidē oporte
re nec indignari ꝫ putredo interrā suā sc; in sedem fluxerit/eē hōis mē
tē ⁊ sup̄ma ei⁹ inrebellēt ad felicitatē ꝑpetuitatēq; disposita ei⁹ dē par:
tis īfirmas ⁊ morti obnoxias ⁊ om̄is miꝫie capaces seu lepra igit̄ seu
epplentia seu q̄d his turpius aut tristius incidit cogitandū tibi acriter
in miseriaꝝ vasculū descēdisse qd̄ suū erat destinatūq; illi figulo ab eter
no contra quē lutea vasa ne murmurēt admouētur ꝙ illud in honorē
h̄ incōtumeliā cōditor cūcta fragilia finxerit atq; mortalia · D · Ergo
ego te consule sine murmure ⁊ gemitu leperā ferā · R · Plane me cō
sule at; autore cui si ostēderis murmur aut gemitū vtile tibi leuamēq;
aliquid mali esse versis vltro ꝯsilys vtrūq; ꝑmiserim seu iusserim ꝙ si
indignacō ⁊ querele nil aliud q̄ accessio mali sunt quid morbo corpis
addere animi morbū iuuat teq; miseriorē flendo facere ⁊ illū tibi for
san infestiorē qui labores hoim exalto videt paciēciāq; cōsiderat aut q̄
remedio cōpenꝫ aut p̄mio an v̄ro adūs⁹ om̄s corporeas pestes · Seu
quoniā nomiati vnā d̄fles paꝝ solacy ꝯtra hāc ip̄aꝫ esse leprā sup̄ficiei
viciū uł coloris esse nō valitudinis aut integritatis sensuū atq; mēbro
rum ut augustio visū scim⁹/nec phisici ꝯtra dicūt ꝫ ut tutē penetret ar
tusq; dilacerās inp̄cordia ꝑma descēdat qd̄ fecisse legit̄ platino ingenti
platonico maiaꝫ cēte d̄scēdē nisi ip̄a ꝯsenserit nō p̄t qua incolumi non
pluris extrinsec⁹ cōpis sui habit⁹ apud illā erit q̄m bn̄ valētē apud ho
spitē quod hospicy forte paries exterius ventis at; ꝑmbribꝫ scaber sit
Quid ꝙ lepra possessorē suū vulgo eripit ꝯsorcōq; hōm sepe eoꝝ q̄s
ut fugeres recusandū nichil nulli⁹q; non auxiliū implorādū erat/ut ad
calcalū res redeat multis illa corp⁹ tedys implicās mł̄tis aim explicut
D · Heu quid credā reꝝ pessima laudāti · R · Rerū pessima nō cō
pis sed animi vicia morbiq; sūt/nec id circo ego lepram sed equanimi
tatē ⁊ pacientiā laudo nec indignanter nimiūq; flebiliter ferre suadeo
hūanaꝝ reꝝ sortē cū sūmo tibi presertim īpatorie ac ph̄o cōstātino sc;
ac plotino /de quo mō diximꝰ cōmūem postremo an̄ ocł̄os habere ce:
li dm̄ non leprā odisse ꝫ viciū/eūq; ipsū āgeloꝝ iudicem atq; hominū

dequo scriptū est Neq; habitabit iuxta te malign⁹/neque ꝑ manebūt
in iusti añ oc̄los tuos/non tamē leꝓsos hōruisse sed seu fugisse sed
illoꝝ domos adysse atq; inter fuisse cōuys. D. Tu me verbis supas
dolor rebus ego aūt non ph̄oꝝ nugis hac in re sed sensibus meis cre
do/illi michi quid renūcient scio. R. Primum quidem ph̄oꝝ aliqd̄
ut vere ais nugis quas nec excusare possū nec negare ph̄ie toci⁹ g̃uitas
non perit q̄ in eo qd̄ nūc agit̄ ut ī multis laborāti aīe vna interris tuta
ꝓcul dubio arx est Deinde inchil absurdi⁹ inter michi amicos q̄ sēsu
ū fallaci iudicio verū q̄ri in genio ac studio veritas ē q̄renda nō sēsib⁹
D. Heu quid me crucias ⁊ dolori meo addis tediū ꝓfessa remediū
nūq̄ tu nūq̄ ph̄ia tecum faciā ut non sēciam qd̄ sēcō. R. Mos gerē
d⁹ d̄licato ac fastidiēti egro ꝑmittēdū q; aliquid interdū qd̄ ꝑse nocuū
ꝓutentis d̄siderio sit utile itaq; facile paciar ut si languō si su ꝓpliciū si of
fensio affliccō q̄; corꝑis mala sunt que in cōmoda stoicis dici vident̄ ho
nesti⁹ ip̄e q; dolor hic oriēs dici videri q; malū ⁊ si ita uis ingēs pos:
sit sed virtute supabiles ut q; iam litigio verbi cedā amic⁹ noster cyce
ro uos reducet in gr̄a; Non em̄ dolorē inquit dolōz esse nego Cur
em̄ fōtitudo d̄siderat̄ sed eū opp̄ mi dico paciēcia si mō ē aliqua pacien
cia si nl̄ka est quid exōnauis ph̄ia; aut quid ei⁹ noīe gloriosissim⁹ ⁊ mul
ta hec cicero tibi p̄terea diuine cōtra hoc seu ī cōmodū seu malū in tu
stulāo suo sc; secūda luce dissernit quiq; dieꝝ disputacōnes pari libro
rum numero āplexus quē signasse tibi locū volui ualet em̄ miris mois
ad idqd̄ nunc eges maxie paciēciam roburq; ai quo enēuato atq; amis:
so flere uulgi subeūt sm̄e ⁊ ī digno viri gemit⁹ erūpunt. D. Nunc
languori meo ꝓpius adhibes manū docens ubi illā repriā que in hoc
statu stoicoꝝ opinioib⁹ humais atq; saxeis pociora ⁊ michi opōtunio
ra cōfido q̄uis et cōfidōndo diffidā quia dū remedy auidus sepe locum
illū repeto ad tollerāciam doloris mei q̄ michi ꝑme nūq̄ ul̄ ciceronis
ipsius ul̄ cuisq̄ ope viriū satis ī veni R. ego hanc diffidenciā nō rep:
hendo sed laudo Meo sibi mk̄tū fidat inq; oim̄ difficultate nō ab hoīe
sed adeo speret auxiliū At nō ita ut armatos vēturos sibi decelo deos
credat malis forsan iterdū nūquā certe dimittas inertib⁹ fauit ut subsi
dio dign⁹ sis qd̄ inte ē facito excitād⁹ attollēdus ⁊ armand⁹ est anim⁹
cōtra q; suos hostes ī aciem educēd⁹. D. Reliq̄ in fallor intelligo
vnum q̄ro que nā sūt hec arma ai q̄ memores. R. Hene h̄ iam con
cipio spem salutis tue inter ꝓsperitates em̄ reꝝ flere muliebr̄ ē/cōsk:
tare aūt inti obstare implorare cōsilium atq; auxiliū id virile est ⁊ ad vi
cendū efficax. Arma quidem ai ⁊ bellādi artes ꝓdiūsitate hostiū mk̄te
et varie sūt/nec ullū ph̄ie min⁹ utilius aut sancti⁹ quā d̄ hys agere q̄ ut

reor aliquāto magis ad uos ꝑtinent quā nosse quid agant astra quid
naturā iupiter mtuēs ꝓmittat quidq̄t saturno iūctus mars minet̄ quos
mercuri⁹ mterpres vagus aprē fraterq; mores capiat quos ab obvys
q̄bus; vñ ymber ⁊ estus vnde tremor terris q̄ vi maria alta tumestant
et nō nosse vñ estus ac tumor tremorq; ac debilitas aīoꝝ quib; ue re-
medys tēpet̄ estus cōpestat̄ tumor tremor ac d̄bilitas roborentur ac
firmētur quo i studio ⁊ si socratem ludat aristotiles idem tamē muta-
to fortasse aīo huic rei non mediocrē operā d̄dit ꝫ hec passim m phoꝝ
volumīb⁹ spēsa sūt q̄ ignaris igerē oꝓperosū nimis neq; c ōpēdy huius
est sciēti uero supuacuū cui nō doceri expediat ꝫ moueri · D · Scio ita
esse neq; d̄ oim̄b⁹ querebā/ ꝫ hoc vnū que tu michi cōtra hūc hostem
cui nūc cōgrediō doloribꝫ arma mōstrares · R · Addit tibi nec meli⁹
possum nec breui⁹ respōdē q̄ cycero querit em̄ ut tu ⁊ que sūt inquit
ista arma respōdetq; illico cōtēcio cōfirmacō ꝫmoq; intimus · D · Ex-
dissere oro singl̄a legi quidē h̄ sepe olim tamē vereō ne michi accidat
qd̄ multis solet/ q̄ apud se legētes intelligere sibi oīa uidēt̄/ apud ali-
os locuturi tñ demū michil intellexisse se i telligūt dic si libet q; nā ist a
cōtencio est · R · Satis id quidem si paꝝ ultra ꝓgrediare i ipius ma
ci cyceronis verbis appet ꝫ neq̄d me frustra poposceris dicā idē aliter
multa sunt cōporibusq; sil̄ia itaq; ut nl̄m tātū corpis robur sit nl̄us
aī ⁊ tātus ē vigor q̄ nō inꝓuiso et g̃ui faste coruscat fac ꝓuideāt erigen
tur ne utrūq; sua moles opp̄met si d̄prehūdat intētum sepe ad subitū
magni hostis occursum vir fortissim⁹ licet expalluit da spaciū colligen
di sese inq; instans discc̄men aīm intēdendi veniētē hostem securi⁹ ex
cipiet visis hostib⁹ pugnati athlete brachia execunt uiso onere subitusri
illuc ceruix intēdit̄ ⁊ illa pugnā firmi⁹ obeūt et h̄ pondus intenta fert
leuius cui negliens ac remissa succūberet Ad hunc ergo modū insigni
difficultate cōspecta aī⁹ contra illam intēdend⁹ ē qd̄ si ad plenū fiat tē
ribilium oīm victor euadet alioq̄n īcredibile dictu ē lentus atq; impat⁹
anim⁹ q̄ partus sepe dicit̄ h̄ est illa cyceroniana cōtēcio sensi dici mari
us intēcō q̄ ad h̄ em̄ duob⁹ his vocabul̄ sensus idē ⁊ origo que ut ui
des apud illūm ꝓmistuo usu sunt deq; vni⁹ verbi fonte descn̄dunt · D
video teq; libēs audio ꝫ quid ē cōfirmacio · R · dicam est i ipis q̄; fō
tissis ais nescio q̄d ad mixtū diffidencie ⁊ veris i butos fl̄a c̄cūsonāt tā
tūq; coit ēroꝝ populariū adarcem mētis expugnādā caterua ut iudiciū
tenē difficile sit Sub itinterdū torpor quidā subit dubitacō an vera sit
q̄ a doctissimis atq; sanctissimis uiris d̄uirtute paciēcie de honesti specie
d̄ splēdore gl̄ie dici solēt an id uerius qd̄ abalys disputatū uulgus ap
ꝓbat vacuitatem doloris optimam pessimum dolorem uoluptatē boni

finem ⁊ ille quidem paucoꝝ hee ferme oim voces sunt quarum sepe cā
tus est sonitus ut pauce ille voces v̄a ad hortācium audire neq̄ant et cu
stodes arcis exteriti omissa d̄fensione fugam cogitent in hoc statu dubi
ū nutātemq; p̄sidys firmare aīm oportet ne d̄sentencia excidat ut dyo
nisius heracleontes q̄ cū zenois p̄ceptoris sui d̄ dolore sentēciam dolo:
re victus abiceret acleāte ꝯdescēplo irrideri meruit non inq̄ excidat ꝫ re
sistat Inq; arrepto vestigio pedem figat intelligēs quid i rebus verum
q̄d vmbratile neq; laruas horreat neq; clamoribus moueat c̄tus dolo
re nichil nisi ignauiam v̄tute aūt ⁊ ignamia et dolorē ⁊ mōtem et du:
ra oīa vnici posse inq; hac sētenciā fixꝰ ⁊ i mobilis p̄seueret p̄mptus
p̄ūtute pati fortiter qd̄ multis cogitare terribile est qd̄q; nūq̄ abhoīe
fieri posset qui non sup auri ac gēmaꝝ spēm sup mlriebrē fōmam ⁊ su:
per o m̄e cōcupiscibile v̄tutis pulcritudinē ad amasset hac cōfirmacio
aī ⁊ flere opinioēs et vani metus in firmātur ⁊ acies doloris obtn̄dit
sitq; qd̄ idē cicero vult ut sicut in p̄lio pauidꝰ miles abiectis q; armis
uiso hoste diffugiens sepe ip̄e sibi p̄iculū fecit v̄ intrepido p̄iculum nō
fuisset sic ignauū aīm ⁊ sēsibus obsequētem sola cogitacō doloris exa:
minat qui v̄tute fimatus atq; armatus incolumis ac doloris uictor ⁊ p̄
pe nil molesti senciēs euasiset paciencia em̄ non mō aī vim augeri ꝫ asp
itatem ipāꝫ doloris i minui/ ⁊ pene ad nichilū redigi atq; hinc esse ut
acerrimo in dolore recti quidam ⁊ i moti alp eciā leti sintqd̄ fieri nō po
set nisi animꝰ asensu doloris aūsus ipsam dequa loq̄mur firmitatē atq;
ꝯstāciā īduisset · D · Intelligere uideō ꝫ perge quid ē ꝫmo intimꝰ R
Et hoc dicam generosa mēs eque voluptatū dolorūq; contemptrix ⁊
v̄trisq; paritē cedē nestio ubi ad esse p̄iculū seq; c̄cumuētaꝫ hostibꝫ suis
uidet arma capit obuiāq; p̄gredīēs seq; in p̄lium exhortās multa secū
mlta cū deo suo loquitur quāuis hoc ultimū cicero ul nestiuit uel nō ri
tesciuit nō d̄fectu igeny ꝫ grē tali sane colloquio ad decoris obꝫuanciā
atq; ad illa q̄ diximꝰ ad intēdendas vires ad cōfirmāda cōsilia nullum
efficacius alys tamē verbis contra voluptatū blādicias atq; alys con
tra doloris minas esse utēdum Et quibus utrobiq; pronū ē aduertere
stiēti que nam ul ille blādicie uel hee mine q̄q; impares sint v̄tuti ꝫ quo
niam hoꝝ d̄altero ꝫmo erat exemplo agā vnico ꝫ in signi/quo i reliq̄s
omnibꝫ instructiō fias/quis est hic in dolorē ꝫmo intimꝰ dequo queris
Meministi quibꝫ verbis lucaꝰ magnū pōpeiū īter carīficū gladios se
usum d̄dit ꝫ quia hoc p̄qualitate p̄sone a poeta fictū ⁊ secd̄m v̄eri sili:
tudinē aīo viri illiꝰ in eo statu cōueniētibꝫ verbis exp̄ssū est Exēplū ve
rum recēsq; alteꝝ adiciam hac ipā etate supereāt qui viderunt adhuc
mlti Sanitē illum inp̄teritū ⁊ in uictum senem/qui dū iussu illiꝰ cuiꝰ

nomē subp̄sise silencio meli⁹ fuerit curru pciuitatē duceret nudus iter
duos carnifices cādentib⁹ fōcipib⁹ hic illic mēbra carpētes ꝓpl'o ad tā
miserū tāq; in dignū spectacl'm lacrimāte siccis ip̄e oculis g̃uiq; ⁊ con
stāti voce sese alloquēs dicebat. Quid facim⁹ anima noli oro succūbē
nichil aut irascaris aut metuas g̃uia sūt ista ꝫ breuia et ꝓ nrā eterna ne
dubites salute g̃uiusq; suppliciū hoc iubēti fuerit/q̄ ferenti/erige te aīe
et d' pelle formidinē spera in d'o statim erit finis/quibus verbis q̄ntā
sibi cogitabis c̄te pectoribus audienciū incredibile dictū ē q̄ntaꝫ cū mi:
ꝫicōdia firmitatē cōstanciam securitatē paciēciam infuderit/⁊ si arcius
extimāti nō ille intim⁹ d' quo agimus sed extim⁹ ꝫmo esset nempe q̄ ut
dixi a multis exteri⁹ audiretur si hec ⁊ his sil'ia et ab alis insilencō dici
possunt ⁊ ab hoc ipso forsitā dicebant/vicissim em̄ nūc tacebat nunc
in uoces quos dixim⁹ erūpebat potest et aliter ille idē ꝫmo intimus ui
dear vñ non q̄ ꝓdeat cogitāti ⁊ hy quidē secū at cum deo loquētis i do
loribus in q; picul' nl'm clarius exemplū quam iob p̄mi theodosi⁹ se:
cūdi ille manu dei tactus atq; ulceribus obsitus q̄nta deū libertate iur
gāti sil'q; cōpellet seq; ardēti ⁊ q̄rela d'uocōe in deū erigebat hic cum
paucis in numerabili ac barbarico circū uēt⁹ exē citu quo feruore quib⁹
ve suspirys ceu p̄ntē deū inuocet audiuisti. D. Audiui plane ⁊ me:
nimi ⁊ exemplis doceor q̄d velis graciāq; non mediocrē cyceroīs ha:
bes de cui⁹ tribus exiguis grauis tres ingentes ariscas messui ex quib⁹
cultu adhibito messis uberior nasci queat. R. Ita se res habet docto:
rum homīm verba p̄gnancia sunt plus ꝯtinent sensum quā p̄tendunt.
vt nil aliud me loq̄nte/visus es mihi doloris ⁊ querelaꝝ tantisper ob:
litus/vnde elicis vehementē q̄; cogitacōꝫ rei cuiusperiā honeste atq; in
illam a rebus alys quib⁹cumq; animi toci⁹ abstractōnem multū ⁊ do:
lori et molestys oīb⁹ posse remediū afferre. D Potest esse ut dicis sed
mihi nūc eciam m'ltum de esse ad salutem illam q̄ intendis animi mag
noq; sum in dubio an his omib⁹ leniat' seu tollatur dolor/an vero ver
ba sint animos occupācia/auresq; mulcencia ad dolorē nihil. R. Ver
ba corporib⁹ nō medent'/fateor nisi forsitā incātacōnes et amlia carmi
na fidei aliquid merētur. At medent' morib⁹ ꝫ animoꝝ quoꝝ sanitas ꝓ
fecto corporeū doloꝝ aut extinguit aut mitigat. Nunq̄ si pacienciā nl'
la esset tam m'lta de illa viri doctissimi disseruissēt /nunq̄; tot h⁹cemo
di rei argumēta animo oculisq; ⁊ auribꝰ hesissēt/q̄t memoria imagies
reꝝ tenes quā m'lta vidisti aut legisti / quot historias audisti quib⁹ nō
ꝓbatū tibi ꝫ demōstratū esse debeat ita esse ut dico / ⁊ si n̄ doloris oēꝫ
sensum paciencia eripi q̄d ip̄m tn̄ ⁊ fieri posse ⁊ factū esse ꝯtendimus
At doloris certe victoriam ferendiq; viriliter vires dari/quid vero te

plus habuit·Ⅽ· mazi⁹ vir lrāz̄ mops ſ̄ vtutum diues militazium·An non ip̄e carneus atqz oſſeus fuit/quid plus muci⁹ pompei⁹ qz q̄o pl⁹ habuit zeno/quid theodor⁹/quid ve theodor⁹ poſſidom⁹ anazagr⁹ i numeriqz alp quorum quidē ſeruili condicōne/ſed animoz̄ ingenuita te núabili omne ſuꝑplicū ptulerunt/nō modo fortiter ſed iocūdē/qđ ſi ad veſtros animū memoriāqz reflexeris muemes m hoc numero pu eros etiam ac puellas tuliſſe cū gaudio/qđ tu vir paulo ante ſme triſti bus ac turpibus lacrimis non ferebas · Sed iam de re ut aiunt omni um aſperrima plura quā ꝑ cōſuetud me dixim⁹ deſinendū eſt /dolorē ei ſi non lemt virtus verba nō lement·Ⅾ·Heu hme tu me vrges hīc do lor ⁊ cui credam neſcio ·Ⅱ· Crede nobiliori mquid illō q̄z plurimū adiuuerit memiſſe ſūmum illō ⁊ eximiū mūdi decus eū ſcilicet qui diui nam atqz humanā m ſe vnyt naturā tot tātoſqz ꝑ te paſſū cruciat⁹ vt que pateris illoz̄ collacōne facilia ymo vero dulcia longeqz ſuauia ioi cari poſſint validiſſimū hoc remedij gen⁹ ſcrutātes cūcta phi neſcierūt

n Imi⁹ dolor ne furozem pariat metuo· Ⅱ· Obſta illi cogi: tacōnib⁹ bonis ac placidis quedā furori viā paſſioib⁹ facīūt ex multis affectibus nō ſanis vera tam̄ ꝓdit mſanā/ſicut ex cōtrarijs vera virt⁹ freq̄ntatis actibus queri habitū phicum dogma eſt ·Ⅾ· furere metuo ·Ⅱ· Si animi vicio ille tibi armandus armatura animi virt⁹ eſt /at ſi corpis conſulendū ſuccurzendqz illi eſt ſi qua rei hum⁹ ars eſt ipos apud cozpoz̄ mgros qui philoſophi nūcupā tur/que ſi m hoc ut m multis alys aut nulla eſt aut ꝓfeſſoribus ſuis i cognita/ego artem hanc vnā tibi p̄ſcripſeri abſtmenciā ⁊ omis exceſ ſus fugam·Ⅿotū illud atqz antiquū viri ſancti virtutib⁹ cozp⁹ edificāt Multum conferūt animo ſimul ⁊ cozpozi frena libidomū ac gule mltos ſtraut luxuria/multos oꝑreſſit crapula/multos ſomn⁹/multos ebrie tas ſepeliuit·Multozū vite feruor atqz impet⁹ ⁊ feribunda licēcia ve rum abijt m furorē ·Ⅾ · Timeo naṫaliter m furorē agi · Ⅱ · Quod natura mfert durū poteſt eſſe nō miſerū culpa eīm caret que miſerie ra dix eſt/quādo aūt ꝓudēdi obtigit facultas vnū facito vt te furor ſi vi: tari nequit m futuro ſaltem ſtatu amme reperiat mnocēs ſi furere cepe ris/aut mnocens reſipiſtes/aut mnocens morieris/nulla etas nlla ſāc titas nulla cuſtodia ſicut mnocēcia cōſeruat ut furor qualē muenit talē reddit· Ⅾ· Furere metuo· Ⅱ· Heroas comites regeſqz ac regmas metuis an faſtidis herculem ⁊ aiacem hecubē ⁊ caſſandrā ⁊ an ex alio genere lucretiū ſpermis ⁊ empedoclē· ·Furere ptimeſco ·Ⅱ· mlta vaticmari ſolitos furentes accepim⁹ ſic quo nullū acumen ſam capitis

puenisset vagus et rapidus furor venit · At q̄ hinc quam vos diuina:
cionem dicitis a furore manthicē dici volūt · D · Horreo vim furoris
R · Et sanos mestos ⁊ ferentes letos vidim⁹ / falsa quāuis opinione
habet ⁊ error voluptatē suam · D · Furendi pauor aim exagitat · R ·
Ilaborū ferias quidā simulato furore quesiere ver⁹ furor ferias veras
dabit ꝛc ·

Euenū timeo · R · potu abstine ciboq; ⁊ ꝑmiscuo expertoꝝ
fides amicoꝝ excubet / suspectos limen arceat / vma turbida
fusca exulent pulmēta dapumq; ꝑmixtio caucio assit ⁊ sobri
etas ⁊ tarditas / p̄cipitacio aūt absit que ⁊ alys et p̄sertim
genere hoc mortis multos ꝑdidit · Sit ad mensam letā man⁹ ocul⁹ ce
ler anim⁹ vigil / memorq; discrimis / nec tuis tantū sed tuoꝝ ocul⁹ atq;
ais obnexius inuigila / magnis piculis magna obstat intencio / vel nō
turbat intantū · D · Venenari metuo · R · Operosū remedium audisti
vis audire facilimū pauꝑ esto venem metū piculūq; discusseris / hoc si
quidem mali genus humilior fortuna non recipit · Vna securitatis pa:
rens ⁊ terroꝝ oim exstirpatrix pauptas medicina illa quidem optima
atq; ꝓmptissima nulliq; hominū negata / multis eciā ingesta nolētibꝫ
neq; vero efficax mm⁹ q̄ꝫ parabl̄is tuta hercle q̄zuis amariuscula atq;
horridula cōprimit animi tumores liuores diluit / bilem purgat curat
ydropisim causasq; piculorū oim a radice cōuellit vr̄e opes insidiarū
pleneq; formidinū nō mm⁹ cyatos metuūt q̄ꝫ gladios nec mi⁹ parap
sides quā sagittas / nō mensa non domus nō cubiculū piculis suis vacat
Nihilo illis ē tucior pax quā bellū dubia quelibet atq; suspecte p̄ntē
q; virum intētant omnia mortē qd̄ in tēpestate ait maro in tranquillo
vobis accidit ⁊ hoc vestre ille tam dilecte vobis afferūt diuicie / paup:
tas vero p̄ter in meritā apud vulgus infamati nomis notā tuta habet ·
Et si q̄ndo turbe inscie puluis ac strepit⁹ cōquiescat optabilia ac sua:
uia penit⁹ ⁊ trāquilla tandem ergo fictilibꝫ ⁊ vitreis ac terreis vasculis
terrem hoies bibite atq; edite / si secure bibere vultis atq; edere aureis
nempe vasis ac gēmatis venena miscent̄ quorsum ꝑgis auaricia ipsum
quoq; iam venenū gēmas amat atq; aurum contra hāc pestē neq; pō:
tifici regis neq; alteri⁹ efficaci⁹ antidotū quā pauptas · D · Venenum
hausi mors p̄cordijs innatat · R · Vbi semel moriendū esse decreueris
qd̄ decretum debet esse omibꝫ qui se memierit mortales quid refert an
id siciendo facias an bibendo / ⁊ rursus an tuo sanguine madid⁹ an vi:
no alieno magnos cōpotatores fatiq; hui⁹ habes comites alexandrum
hanibalē philopomenē mitridatē ip̄m claudiū thereamenē socratem

Ori timeo · R · Hic nō timor
sed cogitatus esse debet
qui si nouꝰ incipit nec a p̄ma etate tecum creuit si p interual
la rediens non assiduꝰ fuit inpuide vexisti inhesisse medul
litus vtilissimū illud flacci carmen debuit inter spem curāq; timores ī:
ter et iras omnē crede diē tibi diluxisse supremū/ut is esses de quo id̄
alibi· Illi potens sui letusq; deget cui licet in dies dixisse vixi cras uel
atra nube polum pater occupato vl̄ solo puero hoc est nempe id ph̄is
laudatū/sed per paucis datū viuere vita pacta · D · Mori timeo· R ·
Et nasci timuisses ⁊ viuere· Iniciū eñi vite p̄ncipium mortis fuit/vita
ip̄a cursus ad mortem seu verius mors quedā viuendo vel ad morien:
dum ibas uel q̄ sapientib̄ visum est in horas certe moriebaris· Quid
nunc igitur times si mors vitā vel comitabatur assidue vel necessario
sequebat̄· Illud quidē docti tantum hoc eciam vulgus intelligit quicq̄d
est natum morit̄ q̄cquid moritur natū erat · D · Timeo mori · R · mo
ri times animal racōnale mortale Atqui si p̄mū uere esses secund̄ ut ar
bitror/nō timeres hūanam qui ꝑpe nat̄am duo hec in vnū iūcta ꝑficiūt
racio sc; ⁊ mors Illa animā cōcernit hec corpus ꝫ inopia rōnis metū
mortis induxit · D · mortem metuo · R · Nihil est metuend̄ qd̄ affert
necessitas nature qui nat̄alia eñi odit aut metuit/ naturam ip̄m oderit
oportet/aut metuat/nisi forte partē eiꝰ alterā amplecti licitū ⁊ laudaē
respuere alterā ac damnare quo nihil est insolenciꝰ nō solū homini cū
deo sed hoībus interse· Itaq; uel totū recipis vel totū reicis amicū ne
si tantū g̃ta decerpseris nō equus amicicie cultor atq; arbiter videare·
D · Mortē horreo · R · Si quid in morte mali est idip̄m metꝰ mortis
exasperat/at si nihil magnū ip̄e metꝰ est malū stulticia est malū suum
vel augere vel facere · D · Nomē ip̄m mortis exhorreo · R · Nomē
mortis infame mortaliū fecit infirmitas si quid animi viriū iesset nihl̄
plus terroris esset in morte quā in ceteris que p naturā fiūt· Quid ei
magis mori timeas q̄ nasci adolescere senescere esurire sitire vigilare
cōsopiri qd̄ ultimū plane similimū morti est atq; ideo somnū alij ꝯsāg:
uineum alij vero mortis ymaginē dicere ne ue seu poeticus lepos exti
mentur seu ph̄icum acumen/ip̄a veritas amici mortē somnum dixit· Et
semel facere metuis quo q̄ttidie delectaris Incōstanciā quidā hāc docti
mirant̄ ⁊ arguant · D · Trita hec apud ph̄os ac vulgata sūt delectant
que dum resonāt/ interpone silenciū timor redit · R · Imo equidē ma
net/nā si abyssꝫ n̄ rediret et est nō inficior vulgi p̄cordis timor mortis
innatus ꝫ eruditum virū vulgaria sapere deforme est quē deceat ut mō
dicebā/nō turbe vestigia sed paucoꝝ sequi/nā qd̄ de ph̄is dicis miror

quid ita cum a nautis nauigandi/ ab agricolis serendi a ducibus bel-
landi ꝯsiliū capiatis viuendi consilia a phis sumpta contēnitis ⁊ ꝑ cor
poris cura medicos euocatis ꝑcura animi phos nō aditis qui si phi ve-
ri sunt vtiq; ⁊ animoꝝ medici ⁊ artifices sunt viuēdi/nam si falsi ⁊ so-
lo phie noie tumidi nō modo non cōsulendi sed vitādi sunt qnibꝫ nihil
est importum⁹ nihil insulsi⁹ quoꝝ abūdancior ē qnā vellē etas hec cū
egētissima sit viroꝝ. Et qm̄ a pn̄tibꝫ p̄ter veras nugas nihil ē qd̄ spes
⁊ si ad pristos reditū iuentūq; aliq̄t apud illos fuerit qd̄ egritudiē; tu
am lenet noli respuere ⁊ dicere qd̄ indocti dicunt a phis ista sūmis re
spondebo eñi tibi cū cicerone metuebā ne a leonibꝫ duceres. At reuéa
vbi nā piscari venariq; nisi vbi pisces fereq; habitant in aquis atq; ne
moribꝫ ubi fodi aurū vbi gēmas legi/nisi vbi hoc nascit. Ille statēt in
terré venis marisq; litoribꝫ Vñ nisi a mercatoribꝫ merces vñ statuas ⁊
tabulas pictas nisi a statuarijs atq; pictoribꝫ vñ demū phica nisi a phis
peti iubes que ⁊ si apud illos ꝑ thesauris abditaatq; ab illis muēta sit
eadem tamē ab alijs maptum erui/⁊ vel aceruaci⁹ vel clari⁹ vel exp̄ssi
us vel breui⁹/postremo vel aliter dici possūt audiendi sitia omibꝫ spē
datura successū pancis ea est vis ordinis ac iūcture/qd̄ ex poeticis elō-
gatissime flacc⁹ docet/⁊ sepe aliter atq; aliter ⁊ aliqñ potēci⁹ affectat
animos/tāta est gr̄a vel notissima re narrātis tanta vetustis nouitas tā
ta lux fulgidis tāt⁹ fōmosis decor addit/qd̄ nō hic iō dixeri q̄ alibi ñ
possē. Sz q̄a tu hic materiā obtulisti/nolo ei qui ignorare supbie mos
ē sel audita fōte itellecta dū repetūtur q̄si trita ⁊ vulgata fastidias. D
Acquiesco/recte quidē in his monitis te versatā video/et si ab incepto
ꝑcul ad hunc eñi mortē nichilomin⁹ hōreo. R. Sunt quedā noie et
opinione homini maioraquā rei. Multa horreri enim⁹ fuerāt q̄ vicina
sūt risui temere creditur in exptis nemo ex his mortis infamatoribꝫ cō-
perti aliq̄t loqui p̄t nihil ipe exptis nihil ab expto didicit mortuū quē
uis iterroga silebit ys cui iaz rei vitas nota ē garriet q̄bꝫ icogita et vo-
nis augurijs astruēt qd̄ ignorāt huic aptissima huic occultissima rerū
mors archanū et cōiecturale negociū suspicōibꝫ agit. Indubio bonis
opiniōibꝫ inherēdū tenēdūq; poci⁹ qd̄ iocūdū faciat q̄ qd̄ mestū aimū
D. Anim⁹ mortē timet. R. Si sibi supuacuus timor immortalis ē
eñi ipe corporis sui hostis curā geré pietas indebita sui dissolui metuit
nimis carcerē ⁊ cōpedes suas amat stult⁹ amor. D. Timore mortis
exagitor. R. Stulti oīes metuūt/neq; id miror quibꝫ felicitas oīs i
cope est qd̄ extingui morte nemo dubitat/quid igit miri est si boni sui
finē pauidi cogitāt mesti vidēt. Nata eñi homis hec ē vt felix esse nol
le nequeat virum doctum cui non alia corporis quam vilis mancipij

cura est/cui in cultu animi omne studiū semper fuit omnis amor oīs
desiderium omnis spes mortē corpis nō aliter q̄ digressum matutinū
e nocturno quodā in ameno ⁊ incomodo prsus hospicio spectare decz
D. Mortem nō timere nō possū. R. Posses vite huius exitū nō timē
si alterius ingressu sperare posses aut optare tuus hic timor inde oritur
q̄uis eñi formidati vulgo exitus mlte tradant cause oīs tñ vite illius
spe ꝓposita euanescūt. D. mortē metuo. R. metum hūc parit in p̄me:
ditacio maxime ⁊ inopina necessitas moriendi in viro docto ac sapiēte
turpissima ⁊ p̄sertim sene/cuius si rite doctus vereqz est sapiens vita oīs
meditacio mortis est/qd̄ si phie visum fuit antiq̄ quid nūc noue pieta:
ti que summa phia ⁊ uera est sapiencia videat. Aspice vt q̄ alieno impe
rio parent/subito longū iter iussi agere solliciti ⁊ tristes raptim cōpli:
cand̄ sarcinul' inhiant ut queruli qd̄ p̄dictū eis ante nō fuerit Indignā:
tesqz abeunt ut sepe intergum versi nūc q̄ hoc illud obliti murmurāt.
Atqui nulla via est longior q̄ mori nulla durior vt ꝓhibēt infestiorqz
latrūculis nulla deniqz obscurior suspectior incertior/que vt cūcta ces
sarent certe irremeabilis via est/quo attencius ꝓuidend̄/ne quid obliui
scamini qñ hinc digressis non licebit qd̄ viantibꝫ ceteris atqz aliud qd̄
cumqz iter agētibus lr̄is scz aut amicis oblita cōmittere que ad suos p
ferāt nec remādare aliquid nec subsistere quid̄ nec diuertē licitū nec re
uerti. Iter necessariū impossibil' reditus. Ire illo necesse est milites vñ
redire nō est necesse hoc militibꝫ suis dux romanus apud senecam hoc
dux vobis vr̄ edicit. Itaqz cū oporteat ire ne liceat redire cumqz itine
ris sit certa necessitas/hora aūt mortis incerta/vnū est remediū ut pa
rati sitis animo semp ⁊ vocati respōdere et iussu obtēperare cōpositis
qz omibus ad p̄mū ducis imperiū iter illd̄ alacriter agere qd̄ vtiqz vo
bis aut letis aut tristibꝫ pagendū est. Ea res maxime ⁊ metū mortis i
minuit ⁊ dolorem nec securos mō ꝫ cupidos hinc abire uos faciet. Ali
oquin impuisis ⁊ incautis euenīet qd̄ bruto suo in epl'is suis olim va
ticinatus est cicero. O ꝓprimemi mihi crede brute inquit nisi ꝓuideretis
Sic est in q̄ sic illi accidit sic oībus q̄ ventura nō ꝓuident. Sed cūctis
in rebus ꝓuidencia necessaria sit/tñ in his maxime que amplius quā sel'
fieri nequeūt/in quibus error vnus sufficit vbicūqz pes lapsus fuerit ac
tum est. D. Valde nunc eciā mortē horreo. R. Alte radicata nō faci
le diuellimur scio vt dixi metū mortis sensibus insitū p̄cipueqz vulgari
um phi vero mortem neqz malū nec bonū eoqz p seip̄am nec timendā
diffiniūt nec optandā Inter in differencia numerātes que ꝓ qualitate
fruenciū nūc mala nūc bona fieri volunt quod illi eciā ex vestris vid̄o
ꝓbari qui peccatoꝝ pessimā p̄ciosā vero sanctoꝝ mortē ait. D. mortē

metuo mortē odi ·M·Equidem vnde hic mortalibꝫ metꝰ mortis vnd̄
hoc odiū mirere nisi mollicies animoꝝ nota sit qua hunc scz aliosqz de
generes augetis atqz alios pauores An nō vides ut magna pars moz
taliū ipm nomē mortis exhozreat qd̄ quid est aliquid quā naturā ꝓpaz
hozrere atqz id odisse ꝙ natꝰ sis quo nihil miter homies stulcꝰ mhil
ingraciꝰ in deū quā multi autem nomē illuo egre audiūt ꝙ semp inter
nam aurem pulsare debuerat nempe sine quo nō est qui seipm cogita:
re possit quid namqz se cogitet nisi qd̄ ē animal mozrale /quocies i se
quisqz reflectit nōne sibi illico nomē mortis occurrit/ꝫ refugitis quasi
per aurē mors irrūpat ⁊ ad uerticis animū atqz id cogitatis obliuisci
ꝙ mox sui memoriā vel inuitis ingeret recusatis ecce mortē cogitare ꝙ
cōfestim ⁊ cogitare oportebit et pati cuiꝰ passio facilior sequereť si co
gitacio ꝓcessisset·Nūc simul in angustijs altera alterā exasperat/oīne
eñi mopmū et subitū animā quatit·Eque stultū est vel appetere aliqd
frustra vel vitare velle qd̄ neqas eoqz stulcꝰ vtrumqꝫ quo dānosꝰ fu
turū implesse qd̄ cupias Atqui nil dānosꝰ i huāmis malis quā dei sun
que ipiꝰ ⁊ mortis obliuio/que tria numero sic cōnexa sunt ut vix vale
ant dissolui·At vos vñi memozes videri vultis ⁊ ꝓncipij ⁊ finis imeō
res obseruasti hos ā domui sue disponūt/vix ē qui dicere audeat cum
morear sed si morear quasi moubio pomť quo nihil ést cerciꝰ neqz io:
ipm si moziar clare sonat/sed si quid de me esset aliud /quid nam esset
hoc aliud queso ⁊ non pociꝰ idemipm qd̄ de omiꝫ fuit erit ve vel qui
nati vel qui nasciturī sunt quiꝫ vt vite sic ⁊ mortis multa suit genera·
Necessitas vna moriēdi/hāc tu cupis excutere quā nec patres tui nec
vlli vnq̄ reges genciū excussere nec excucient vos quidē tergiuersamini
ut libet · Ita vobis eueniet vt his qui contra hostili ferri aciem oculos
claudunt quasi piculum qd̄ nō vident nec sensuri sint feriemi moriemi
sencietis/an ceci aūt an videntes id in nra manu est Optate ergo bene
mori qd̄ ipm nisi bene vixeritis frustra est optate inq̄ ⁊ emitimi ⁊ qd̄ i
vobis est facite/reliquū illi cōmittite qui quos in hanc vitā vltro non
vocatus intulit egressuris non nisi vocatꝰ ⁊ rogatꝰ manū dabit·Nō
mori autē nolite optare nō mō eñi impudēs arzoganscz ꝫ inefficax eci
am et inane votū est·Assuescite o mortales nature legibus et in eluctа
bili iugo colla submittite ·Et si vos ipos amatis ꝙ nati estis /amate ñ
ꝙ nate esse nolletis neqz eñi naturā nobis sed uos illi obsequi par est
D· Pauorem mortis abicere diu quidem frustra nitor·M· Miror qd̄
tam diu frustra niteris quo te debuit cogitacio ꝓna pducere /turpis ei
est tam breuis piculi metꝰ si piculū nō natura et piculoꝝ finis ē mori
turpis est inq̄ viro tam momētanei discrimis tam longeuus pauor et

tot ai anxij atq; suspensi adhoē seu suspirij vnius euentum. Vis ne aūt mali hui⁹ vltimū remedium/vis mortis metu ꝑpetuo liber esse. ⁝ .bñ viue vita laudabil' mortem spernit semꝑ sepe eciā cupit deniq; hec terribiliū omniū summa est siquidē labor dolor aduersitas ifamia carcer exilium damnū bellum seruitus orbitas paupertas senium egritudo et mors fortibus viris nil sunt aliud nisi expiencie scola campus paciencie glorie plastra

π 40

Ortē mihi consci⁹ man⁹ iniectione ꝓpositū inest. R. Rem vnam nūc metuere nūc optare hec tota constācia vr̄a ē/nūc tu mortem muliebriter formidabas nūc eādem in humane appetis. Rogo que nam subito mutandi animi causa ē. D. Cogor ipe mihi man⁹ micere. R. Si cogeris iam non volūtaria manuū iniectio est quāuis dicatur ꝙ coacta voluntas/volūtas est sed pro secto non libera. Nec volūtas ꝓprie que nolēdo fit A quo aūt cogeris nosse velim. Inici enim manus vel muito possunt tu tibi illas inicere nisi volens nequis. D. Magne sunt cause que me mori velle cogunt. R. magne fateor si cogūt/ꝫ nō cogerēt si vir esses/nūc in vr̄am animi molliciem nihil est inuallidū Vide autem an que sint hec cause rite p̄sagma Ira indignacio impaciencia furor quidā in se versus obliuio deniq; tui ipius Nam si te hominē memmisses humana omnia eq̄ aio tolleranda cognosceres neq; parui mali ymo ne mali quid odio maximū in malum velles incidere. D. Inicere mihi manū cogor extremis malis. R. Non sunt extrema que te p̄munt mala sūmū illud ⁊ extremum malū que te vrget desperacō/ceteris eñi malis aliquid huic vni nihil potest esse remedij/que sunt aūt hec extrema que dicis mala/nisi labor forsitan ⁊ pauptas hec sūt eñi q̄ poeta cōmemorat/de his agēs qui sibi letum insontes pepere manu lucemq; possi ꝓicere animas/d̄ q̄rum sera penitēcia mox adiecit quā vellēt ethera in alto nc̄ ⁊ paupiem ⁊ duros pferre labores Sūt ne autem tam grauia mala hec quorum p̄mum boni oīes forti atq; equo animo tulere d̄ quo suo loco diximꝰ Quidā spōte insup eligerūt atq; hinc gloriosi ⁊ tñ inde eterni diuites facti sunt Secund̄ viris cōuenire apud crispum atq; ad id nasci hoiem apud sanctum illū ⁊ afflictum senē legim⁹. At vos iquietissima animalia quicq̄d non ad nutum auaricie vestre fluit vr̄eq; libidinis iustā voluntarie causam mortis opinami tam d̄licata tam p̄ceps luxuries vr̄a ē ut leuibus ex causis non fortune tantum sed vobis ipis irascimi Inq; ipm deum calcitrantes impia ora laxetis q̄i quicq̄d/id est in quo nō vobis domin⁹ vester obsequit iniuria grauis sit. D. magnis malis victus mori eligo. R. Tedio vite credo/familiari vicio stultorū omniū

sapientibus eñi omnis vita iocunda est/ letam libẽter tristẽ ferunt pa:
cienter ⁊ si rebus ipis nequeũt paciencia delectant/nil in rebus lecius
nil dulcius est virtute Illa est que molesta lenit obliqua dirigit /dura
molliat ac mitigat/ardua atq; aspera queq; cõplanat cessant querimo
nie cessant p̃cipicia·Et ad summã sapientis vita nil serenius nilq; tran
quilli⁹/hi autẽ animoꝝ flatus atq; angores /he nubes ac ꝓcelle in sco
pulos fragilem vite tunbam trudunt e sola stulticia oriunt·D·morbi
ipaciencia mori eligo ·R· Stulte eligis ac superbe sine dñm de corpe
ipe fecit suo arbitrio statuere·An qd̃ tibi tuo in edificio uis licere in q̃
nõ ligna non lapides tu fecisti· In quo deniq; p̃ter structurã nihil ẽ tu
um Id in suo licitũ dño oim nõ uis qui nõ nullo tantũ carnẽ ⁊ ossa ⁊
sanguinẽ et spiritũ/sed celum ⁊ terras et maria ⁊ omnia que in eis sũt
creauit ex nihilo /nec dicas apud temetip̃m corp⁹ meũ graui dolore a
gitur nõ tu dñm ꝫ vsũ corpis accepisti breuẽ ad tẽp⁹ lutee te dominũ
dom⁹ credis inquilin⁹ es qui fecit oĩa is est omniũ dñs· D· dolore in
mio cogor ut mori uelim ·R ·Hic fortassis ad expienciã dolor dicit/
qui si molest⁹ est esse poterit vtilis si intollerabil long⁹ certe nõ erit
expecta domini reuocãtis edictũ/cumq; uocat⁹ fueris responde ⁊ non
p̃us fixa est dies tua quã nec anticipare vas est nec differre possibile p̃
occuparũt tamẽ hãc ⁊ dum paruã fugiũt breuemq; molestiam in eter
nas se atq; irremediabiles demerserunt habuitq; hec opinio magnos
auctores ·Anneũ senecam in p̃mis q̃ adeã tam ꝯstanter ⁊ tam sepe re
uoluit/vt mihi quidẽ veritus videat/ne nõ ꝓpa sua sit mirariq; cogat i
terdum/vnde tam tristis sentẽcia tanti viri pectus muaserit utq; alia si
leam que ꝓsequi lõgum est quadam ad lucellum epl̃a ·Si in utile inq̃t
ministerijs est corp⁹ quid inde oporteat educere animũ laborãtem ꝓde
hinc paucis interiectis ꝓsiliã inq̃t ex edificio putrido ac ruẽti·Male ais
o seneca ⁊ multa bendicta vno polluis maledicto/nõ migrand̃ nempe
sed expectãdum est siue edificiũ tuũ ruat ut anteq̃ fugias o ꝓprimaris ·
D·Non possum pati que imment mori malo ·R· Ab hoste forsitan
inferẽdam mortẽ que fortiter si lata sit turpis esse non potest cum hec
volũtaria nõ possit esse nõ turpis/quia cõtra domini supioris imperiũ
est cõtra qd̃ nihil bene fieri potest·D·Mori malim quã instancia que
sunt videre·R· Non est viri non posse rectis oculis vtramq; fortune
faciem spectare·muliebre est turpidos oculos auertere· Quid est autẽ
qnod te turbat/usq; adeo ut soli⁹ opem mõtis implores tua ne forsitã
an tuorũ an patrie laborãtis aduersitas letam illa duo quidẽ ·Nihil
eñi potest fortuna cui non possit ṽtus obstare ·Terciũ hoc pium sed
pietate languida ⁊ meriti siquidem patrie seruit⁹ ⁊ tirãni facies mõte

pocius repellēda quā declināda est. id est enī viri opus hoc femie quā tam̄ in re cathonis mortem miris laudibus seneca idem effert sua illa peculari oppinione de qua dixim⁹ n̄ sic cycero excusasse cōtent⁹ laudib⁹ abstinet. Ait enī cathoni incredibili g̃uitate nature ꝑpetuaq; cōstancia moriendū pocius q̄ tyranni vultū aspiciendū fuisse/quē tamen brut⁹ asperit ⁊ illi⁹ pocius morte tollendū quā sua morte fugiendū censuit/ qd̄ quicq̄ bene seu quā male fecerit nō laboro fecit tamē. Cycero autē dum cathonem excusat sue illius sentencie melioris obliuiscit quā ante annos plurimos libro. vj. rei pub. posuerat. Ea est vero hui⁹ mōi dū publiū affricanū nimorē in celo cum pr̄e atq; auo colloquio somniantem ⁊ audita īmortalitate anime ac felicitate vite alteri⁹ moriendi auidum mouisset patrem mox mutile desiderium castigantē fecit his verbis. Nō est ita inquit ille nisi enī cum deus is cui⁹ hoc templū ē oīe qd̄ cōspicis istis te corpis custodijs liberauit huc tibi adit⁹ patere non potest/homies enī sūt hac lege g̃uati qui tuerent illū globū quē ī hoc templo medium vides que terra dicit/quare et tibi publi inquit ⁊ pijs omib⁹ retinend⁹ est anim⁹ in custodia cōporis nec nisi iussu ei⁹ a quo ille est datus vobis ex homim vita migrand̄ ē ne mun⁹ humanū assignatum deo diffugisse videami An nō satis ciceroniana hoc excusatū arguūt cathonem. Et plane si ab impatore terreno ad custodiā loci cui⁹ piam deputat⁹ nō audens iniussus te mouere ferretq; ille hoc grauiter si contrariū fecisses quid celestis putas impator. ⁊ Cui tanto plus obediencie debetur quanto maior deus est homine/fuit nuper prisce vtutis stephanus colūmensis non hac solum sed omni etate vir clarissim⁹ futurus hic ab ingenti suo illo hoste qui potencia impar erat obsess⁹ turrim ubi plurimū periculi vidbatur vni suoꝝ cōseruādam cert⁹ de illius fide cōmiserat/que dum cuniculis suffossa latentibus tremeret ac ruinam minaret fugientib⁹ socijs atq; hortantib⁹ vt saluti sue descendendo consuleret/cū iam ad nihil vtilis mora esset/si vero piculosa eciam ac funesta Nō descendam inquit nisi ille me reuocet a quo hic positus fuit Id dū stephāno nūciatū esset ⁊ ipe illi metuēs atq; eum reuocaturus occurreret turris fūdamentis fatiscētib⁹ magno corruit fragore sic fidelis custos oppress⁹ ē/quē vir erutum ruinis dn̄s su⁹ mest⁹ ac lacrimās sepeliuit eūq; dum vixit ⁊ pie desiderauit ⁊ fidē ei⁹ sepe meritis laudibus in familiari colloquio ꝓsecut⁹ ē. Quid his verbis velim vides talis enī ꝯmissi tibi corpis custos esse debes deo qualis hic credite sibi turris dn̄o suo fuit fuisse tn̄ nihilomin⁹ nō me latet morte cathonis illa etate laudatā a multis ⁊ opinione homim gloriosā. Notūq; ē illud iulij cesaris qui dum victor vti causa ꝓperaret vbi se ille peremerat

audita eius morte cathonice glorie iquit inuidit et ego sue iuideo p̄cla
rum aliquid haud dubie videbat̄ cur vix maxim⁹ ⁊ gl̄iosissim⁹ iuiderz
D. Quid g⁰ obstat aut quid ꝓhibz sapiētis viri mortē muidiosā sum
mo hoim excusatā sapiētibꝫ ac laudatā seq̄ viteqz difficultates inumeras
auxilio spōtanee mōtis euadere mori uolo. R. Vide ne te manis spes
reꝝ vallat. Sūt nempe alij q̄ pares eloquio/nihil ad rem at certe sen:
tencia pociores q̄ cathonis hāc mortē neqz laudēt neqz excusent. Sed
grauissime rep̄hedant in quibꝫ augustin⁹ scrutator veritatis acerrim⁹
nō hāc fuisse illi accersende mortis causā disputat ne sub cesaris impe
rio viueret cū filio suo ip̄e auctor fuerit/ad cesarē ꝯfugiēdi/deqz illi⁹
clemēcia sperādi oia nec fefellit qd̄ si turpe credidisset /cur nō filiū se
cum vl̄ veneno vl̄ ferro vel morte qualibz ab ei⁹ mōi t̄pitudine liberas
set cū malius torquat⁹ sit laudatus q̄ filiū ip̄e suū qui cū contra patris
imperiū pugnasset ac vicissꝫ occideret Neqz ei turpi⁹ dici potest ꝓca:
cis hostis esse victorē q̄ sup̄bo parē victori. Quid ergo cesarē dignū
indicauit q̄ filio vitā daret/at qui vl̄ idignū censuit vel inuidit. Et ad
summā mort s illi⁹ causā solā fuisse dep̄hēdit muidiā/qd̄ nec cesar ip̄e
dissil̄auit ut mō diximꝰ. Aliud eñi timere q̄d poterat aut quid tulisset
a quo pridē cōsule curia eiectus fuerat ⁊ cōiect⁹ in carcerē ⁊ q̄ se tantā
tam p̄nti iiuria nō occidit q̄ mani metu q̄ se falsa opinioē sup̄bie aut cru
delitatis occideret. Quid tā horrificū vult⁹ cesaris habuit vt essꝫ mor
te eciā fugiend⁹ viri oim nō tirānoꝝ mō sed p̄ncipiū clemētissimi atqz
mitissimi /⁊ si potenciorē nullū mltos certe ferociores sua ille videret
etate ymo vero nullū viderat miciorē. Jure igit̄ alter quidā scriptor e
gregi⁹ ⁊ fide clarus ⁊ eloquio mihi inquit catho videt̄ causā quesisse
moriēdi nō tam ut cesarē fugeret quā ut stoicoꝝ decretis obtēperaret
quos sectabat̄ suūqz nomē grādi aliquo facinore clarificaret cui q̄d ma
le potuerit accideret si viueret nō muenio. Si eñi cesar ut erat clemens
nihil aliud efficere nolebat eciā in ip̄o belli ciuil̄ ardore quam ut bene
mereri de republica videret̄ duobꝫ optimis ciuibus cicerone ⁊ cathone
seruatis. En tibi alia p̄ter muidiā causa moriēdi Vanitas stulta utraqz
nec cathone digna nec vlla ꝓrsus anticipāde mortis sufficiens causa est
D. Mori malim quā sic viuere. R. Quid scis an hec tibi tam tristis
vita multis optabil̄ multis muidiosa sit/ꝫ impaciencia res cūctas exas:
perat. D. Mori opto. R. Vt timidis metum mortis/sic desperatis
vite odiū extorquere difficile est / vitam tamē equanimiter ꝑferendam
mortem fortiter expectandā hec nr̄i remedij summa est

Orior. R. Ad extrema
ꝑuentum est iam nec morte metues nec optabis

dequibꝫ duobus totidē me proximis tractibꝫ fatigasti · Jam p̄terea nec
dolebis nec corpis aīq; d̄fectibꝫ subiacebis nec rerū tedys aut morbis
aut senio aut hoīm dolis aut fortūe uarietate lassabere que si mala sūt
mali finis utiq; bon⁹ est tu pauloañ d̄ his oībꝫ querebaris Nūc eoꝝ
dem d̄ fine cōquereris vide ne sis iniquus/vnā rem q̄ simul esse doleas
et finiri · D · Morior · R · Iter patrū ymo oīm latū tritūq; iter gra:
deris sol⁹ ne tibi nescio quid aliud demū maluisses perge aūt ñ est ab
errandi metus tot sunt vie duces comitesq; · D · Heu morior · R · Si
quis est quē flentem mori deceat ridere decuit viuentē/cū instare sem
perq; sup̄ verticem videret/vnde mox flendū sciret risū illū haud dubie
fletus hic nō longo se iūct⁹ spacio sequebat · D · morior · R · Nō est
ferendus qui sui generis sortem lugꝫ nō moreris vtiq; nisi mortalis es
ses /sin defles ꝙ mortalis sis nō est flendi locus/vbi esse desinis qd̄ in
uit⁹ es/flend̄ erat ab inicio dū incipes esse qd̄ nolebas nūc gaudend̄
esse eñi incipies imortalis · D · morior · R · Omnes hi q̄ lectulū tuū
mō ābiunt oīes p̄terea quos vidisti vnquā oīs de quibꝫ audisti aliq̄d
aut legisti ⁊ q̄ꝫtula ea ꝑs hoim est quā nosse potueris oīs ōnino q̄ vel
olim nati sūt vel omībꝫ terris ac seculis nascent̄ iter hoc egerūt acturiq;
sūt/tereno animo longū p̄cedenciū longāq; seq̄ꝫciū cateruā comitū q̄ꝫ
⁊ hac ip̄a hora tecū simul abeūciū nō paruū numeri pudebit/credo sō
tem publicā p̄uatis vrgere q̄rimonijs dum ex oībus vel vnū cui inuide
as nō videbis · D · Morior · R · Hoc est ipassibilē ⁊ imortalē fieri
⁊ iugū fortune pariter ac mortis excutere gemmū ingens bonū ꝙ vi
uenti nlla vnq̄ ꝓsperitas largiret̄ /cogita autē q̄so q̄t tibi ⁊ q̄ graues
cure qui superant labores/si nō dicam infinitā ꝫ quingētoꝝ seu ānoꝝ
mille vni⁹ iam p̄terite diei spacio cōparant̄ certā vitā accipisses qd̄ opti
me extimabis si hui⁹ breuis ac fugacis incerte vite tedia ꝑ hac tociens
susceptos labores molestiasq; memineris · D · Morior · R · Ita mō
tem fletis o mortales q̄si magnū aliquid vita sit/ꝙ si esset magnū ali:
q̄d musce haberēt ⁊ aranee ⁊ formice · Si semꝑ bñficiū vita esset sē
per maleficiū esset mors/que magnū beneficiū est interdū dū uel ab
intollerabilibꝫ malis vel ab his que summa sunt mala peccatis instanti
bus animā eripit p̄seruatq;/atqui ut magnū aliquid inter vos est sola
v̄tus · Sic ꝑ se spectet̄ vita hec miseriorū innumerabiliū officina est q̄;
qui claudi dolet is ferias respuit maloꝝ ⁊ q̄etem odit/q̄m qui ā ꝓpetit
laboriose finē vite cupiat necesse ē qñ null⁹ est ali⁹ vel laboꝝ vel ma:
lorum finis quid fles ergo dies adest qui si traheret̄ votis erat optan
dus ⁊ fortassis ut res hoīm sunt ⁊ fortune vis in mensa ⁊ insult⁹ va
rij sepe eciam uotis optat⁹ est tibi · D · morior · R · Imo e terra ⁊ ca

duca domo ad ethereū atq; eternū migras habitaculū ⁊ in limine pe:
dem habens mestus auellens atq; inuitus/⁊ nescio quid retro anxie re
spectās an sordiū quas dimittis oblit⁹/an bono re ad que pgis incre
dulus/pfecto si qd paulo ante dicebā ⁊ qd magni dixerīt viri vr̄aq; di
citur vita mors est et illud est cōseq̄;s/ut ei⁹ finis q̄ mors dr̄ vita sit.
D. Morior. R. Rex tu⁹ te carcere liberat iam vincula frāgunt/q̄ fe
cisse mortalia piū patrē idq; vel maxime ad illi⁹ misericordiā ptinere
⁊ plotino visū et vestris a pprobatū sciens q̄d q̄braris nescio. D. mo:
rior. R. Vocat te rex tu⁹ felix nunci⁹/ sepe est eñi nec videtur faustū
qd inuitis accidit cōsensū adhibe/tum sentire incipies quā bñ tecū agit
hoc quē metuis carceris exitū ⁊ mala vite reputās et mortis bona p:
sagines/q̄i olor ille socratic⁹ diumacōis pticeps ⁊ obid sacer a ppollini
moriendo cātabis si non uoce saltem animo. Et nisi qd absit graue ni:
mis expiatoris te criminū pond⁹ p̄mit qd fecisse vespasian⁹ corpe legi
tur/tu facies mēte ut assurgas moriens nec te dignū censeas iacentem
mori neq; min⁹ hac in pte tribuas q̄ ille sibi q̄ non ut ille sis p̄nceps
mors eñi nescit imperiū p̄ncipes nō agnoscit/adequatrix optima. Mlt
ta forsitā in vita certe i morte nihil illi licuit qd ñ liceat tibi/q̄n ⁊ plus
culū diuini opis tibi in respuis affute spero/nō q̄a tu melior/s; qd gra
tuito dei amore felicior/q̄ negata magnis ⁊ sapiēitb; abscōdita cōces
sit puulis ⁊ reuelauit idoctis. Adde qd tum vtili⁹ tum facili⁹ tuū erat
assurgere illi⁹ eñi conat⁹ corpeis uirib; egebat/quas morb⁹ extenuat
mors extinguit/tibi assurgend ñ nisi animi virib; ē op⁹/q̄ vicina sepe
morte augētur. D. morior. R. ⁝. Quid i tuto trepidas ⁝ q̄d in plano
cesspitas/⁝ q̄d i pno hesitas/nō tibi ingerā q̄ hoc loco disputant phi
multa sūt eñi q̄ moriētis occupacō/⁊ angustie tpis nō admittūt debuit
tibi pfunde ad modū hesisse q̄cquid ubiq; de hac re ab antiquis phis
disputatū ē/ut eñi ipi volūt asperaꝝ reꝝ oim remedia supuacue facere
potest rata quidem/s; in finē rara psperitas q̄ adūsus mōtem disserunt
ea semp utilia sempq; necessaria ut sint moriēdi nō fortuita/s; natura:
lis ⁊ inuicta necessitas facit Inter ceteros sane multa et ualida i tustu
lano ipō cui⁹ supra memini/p̄ma luce recolligit cicero que in olim di:
diceris nūc docēdi spaciū non est quibus efficit siue i malis sit q̄ morit
siue i bonis esse videat/quia tam̄ ex eq̄ fortune iacul patz ois hoim sta
tus/a malis eū ñ a bonis morte discedere/qd acer quisq; huānaꝝ ob:
seruator reꝝ haud dubie sentit. Morte igit non offensū se s; sibi cōsul
tum iri estimat lete illā cogitās ⁊ cū venerit visurus ut liberacōnis sue
nūciā seu ministrā. Et cū transierit respecturus ceu fenestrā vnde mūdi
laq̄os ⁊ carcerē carnis euaserit. Illd cycero idē disputādo ꝯsequit seu

p̄erit aim⁹ seu trās ſerꝫ/vt vꝫ mali mihil vꝫ bom pꝫimū ſit i mortꝫ/ar
gute fortaſſis apud ſuos/ apud vos nēpe nō phis mō ꝫ ne vulgo du
bium credo/nec apud eū ipm de q̄ ſepe loq̄mur ciceronē /qō magnifi:
cētiſſime multis teſtat⁹ eſt locis ꝫ vel ſui collocutoris vꝫ illi⁹ cui⁹ diffi
dēcie seruiebat/Ad ſummā igit fic teneto ut facis mortalē eſſe aimā
qō nō ſolū concors vr̄e gentis opimo/ ſed phoꝛ oim excellētiſſimi te
nuerūt/ nulla tibi ſpes i occaſu aime q̄ natalis eſt ut mori neq̄at neq;
hinc fides mil mali ſup eſſe poſt obitū qō nulla ſit futa anima que pati
poſſit/ꝫ quia creator aime ipe ē mitis ipe pius ac miſericoꝛs opus ſu
um nō deſpiciet/ſeq; veraciter muocātibꝰ ꝓpe erit/ i illū p̄ces m illū vo
ta m illū ſpes vltime ferātur m illi⁹ nomē extrema deſināt ſuſpiria/ J
ſecur⁹ mihil metuas natura parēs benigniſſima mihil fecit hoꝛrificum/
mortem foꝛmidabilē erꝛor facit hommē nō nata rei p̄ m de ſiquid mag
nū voluis animo ſiq̄d altū ſtruis/humiles ⁊ meptas vulgi voces acta
q; deſpice/ve ꝓ illos ſuſpice quoꝝ imitacō ad verā gloriā via ē. Apud
vr̄os quidē lete feliciterq; morienciū mnumerabilia ſūt exempla ſui an
tiquiora p̄quirim⁹ mnlti occurrēt qui mortē nō mō ferāt fortiter ſed
arceſcāt/qō in marcho cathone ſicut mō dixim⁹ marc⁹ cycero excuſat
ſeneca aūt ⁊ laudat/nobis vero neutrū ſat p̄bat ꝫ ſcōm mm⁹ quia tol
lerabili⁹ eſt errorē excuſare quā laudare. Alios utrūq; reicim⁹ qui ut
vocatū reſpōdere et reuerēter parere laudabile /ſic impatoris miuſſu
dmiſſa de cuſtodia ⁊ corpis ſtacōe diſcedere capitalis eſt /hnda defec
cio ⁊ vel exilio graui/vel ſūmo plectāda ſupplicio. Sciens repeto ut al
ens imꝑmā habūde ei miſi fallor hec omnia ſupior tractatus erplicuit.
D. Morior. R. ymo carnis tributū nature debitū p̄ſoluis mor fut⁹
liber fac libens qō vel uolēs faceres ⁊ ut bene ait quidā mortis hōta
tor cupias qōcumq; neceſſe eſt nō eſt utili⁹/ymo nō eſt aliud i neceſ
ſitate cōſilū/qō quid ſit a volēte fit leui⁹/⁊ deſinit eſſe neceſſitas ſi vo
lūtas acceſſerit. D. En morior. R. En te dns p̄ſtolat accelera ne ti
tubes neu cūcteris/pone ſuſpicōnes nō tu tibi es carior q̄ illi/quis vo
cat⁹ ab amāte diffidit? Adhuc forte miraberis timuiſſe qō optandum
erat. Mlta iā ſolut⁹ ſcies q̄ vmd⁹ nllo vnq̄ ſtudio didiciſſes uſq; adō
ut archana rex noſſe volētibꝰ adq̄ mortale velo obſita acies vr̄a nō pe
netrat q̄ ꝓfecto cupiditas natalis ē hōi ꝫ vehemēcōr ſtudioſo/mil mo:
te meli⁹ putē milq; qō breui⁹ adoptatū ferat. D. morior. R. Imo
obdormis uiteq; feſſ⁹ ut arbitró reqeſcis. D. moriō. R. Vade m e
ternā requiē/nūc p̄mū viuē micipis bona mors miciū eſt vite

Vid q̄ āte diē morior. R. Ante
diē nemo morit/ꝫ nō oīb⁹ dies

idem ymo ut eximius vates ait stat sua cuiq; dies ad quā quisq; cum
venerit metā attigit/ ⁊ qm̄ nec redire datū nec subsistere transeūdum
ē · D · Ante diē morior · R · Possꝫ id verꝫ esse/ si in diem debitor fu:
isses/ pur⁹ debitor semꝑ debet itaq; nutū sui creditoris obꝫuet/ ⁊ sēp
inumerato habeat qd̄ d̄bꝫ /habꝫ autē sēp dū mōtale cōp⁹ habet nlꝫo
op⁹ ē fenōe domi habꝫ/ vn̄ si liberꝫ q̄ soluto nil nat̄e ampli⁹ ⁊ nil iam
celestibꝫ ullis debēt ut virgili⁹ ait · Pone g° hāc querelā an̄ diē nō re
poscit̄ ꝙ ōi debet̄ diē quin ꝑ eo ꝙ dicebā gr̄as age /ꝙ scꝫ ad id debitū
nec p̄ce nec pignore nec vsura īdiges qd̄ vltimū dixisse fert̄ sparthan⁹
ille vir fortis icognit⁹ ꝫ dign⁹ agnosci cū ad mortē duct⁹ obhoc ip̄m
imꝑterit⁹ iret atq; alacer ꝙ capite suo satis facere ligurgi legibꝫ possꝫ
D · Morior ante diē · R · Non intelligo q̄t sit ante diē mori nisi qd̄
vulgo dr̄ ante lucē seu cū p̄mū illucescit que exercicijs ei⁹ quā nn̄c agis
anima aptissia hora ē · Alioq̄n quis oīno hoīm ante suū diē morit̄ cū
ille sit su⁹ dies ⁊ nō ali⁹ in q̄ morit̄ · C · Ante tēpus morit̄ · R · Neq;
ante tp̄s neq; post tēp⁹ ꝫ ī tp̄e morieris/ nisi sic forte tēp⁹ accipis ꝙ tu
tibi nō nat̄a seu fortuna p̄fixerāt āte illd̄ ei sic nō mori potes sicut nec
post illud viuē · D · morit̄ ante tēp⁹ · R · Quis nisi amēs q̄rit̄ āte tēp⁹
solui vinculꝫ ⁊ carcē relaxari letādū medi⁹ fidi⁹ si ante tēp⁹ accidisset/
ꝫ nec accidit nec accidere potuit/ suū tp̄⁹ hn̄t omia/ hic te termin⁹ maē:
bat hic metā fixerat q̄ te ī hac vite stadiū iduxit si d̄ h° fine q̄reris ⁊ de
alio q̄libet q̄ri posses · D · Cito morior · R · Cito nat⁹ eras/ n̄ morit̄ ci
to q̄ iā senuit/ ꝙ si n̄ senuēas cessat altera ꝑs q̄rele q̄uis si pōcio vite vl
tima/ ē senect⁹ n̄ senuisse n̄ p̄t quisq̄s morit̄/ ꝫ itelligo senectutē ut vul
gus ānoꝝ ꝯgeriē mꝫtoꝝ/ cui nō ut reliq̄s etatibꝫ finis ē ali⁹ q̄ mors d̄
inicio discrepāt varys sentēcijs sed ꝑ viribꝫ senescēciū ꝑ q; valitudine
corꝑis atq; aīoꝝ habitu ad cōcordiā redigendis · Tota deniq; res huc
redit ut vel mortis incusare celeritatē desinas vel molestias vite ꝑlixi
oris q̄ d̄ mōte ip̄i⁹ tarditate ꝓueniūt Sed vos vobiscū dissidētes nec
mori vultis nec senescē/ cū vtꝝq; certe vl̄ alter vtꝝ sit necesse · D · Am
plius viuē poterā · R · ymo certe nō poteras nā si posses puto viuēs
h̄ dicere uis volebā seu sperabā ⁊ ut est anim⁹ mortaliū vite auidus /
spei credul⁹ vtrobiq; ꝑfacile tibi assenciā At si dicere vis debebā quia
pauckos adhuc dies viuere etati nō indebitū videret̄/ nō eq̄ ꝯsēserim q̄
dam eñi ꝫuis obeūt mꝫti cicius nūq̄ nlꝫ hec iter nihil incōmūe ꝓuisū
nisi ut oēs mortales vna lex teneat vnū mortis īperiū/ alio tn̄ atq; alio
moriēdi genere diūsisq; vite spacys sic rei vni⁹ mod⁹ mꝫtiplex tēpus
q; ꝑuariā ē/ eq̄ aīmo g° q̄q; suū mortis expectat nec auiditate vite nec
fastidio qd̄ īdocti ingr̄tiq; oīs faciūt de nat̄e legibꝫ q̄rat̄ aut litiget · D ·
Modicū vixi · R · Raro ull⁹ tantū vixit ut n̄ sibi modicū vixisse vide

retur ⁊ est plane modicū q̄cquid hic viuit. Itaq; si diu viuere delectat
vitā illā q̄rite ubi semp viuit q̄ ⁊ si hic nō sit/tñ hic q̄rit. D. Vixi mo:
dicū. R. Quid si pl⁹ vixisses/nūquid iō non vixisses modicū. Spacia
vite hui⁹ iparia ⁊ incerta sūt/vnū omnib⁹ ē cōmune/cuncta sūt breuia
Vixit aliquis octagīta ānos quid hic q̄so pl⁹ hab; q̄; qui octo uerte ac
ter te inte nec te fallat vulgi furor quid plus q̄; habet qui diuci⁹ uixit
nisi forte curas labores doloresq; ⁊ tedia ac peccata in lucro ponitis
aut q̄d plus haber; si vixisset octingētis Est i expectacōe fateor pluscu
lum aliquid at cū spaciū vtr̄q; transierit/mihi crede nihil inueies quo
plus vixisse felici⁹ sit. D. morior dū bene agere cogitabā. R. Quid
agere cogitabas nec agebas ⁝ sic forsitā inppetuū cogitasses/sūt qui
bñ agere semp cogitēt nunq̄ tñ incipiāt. Q̄ si bñ agere īcipes ne du:
bita q̄;uis boni opis fmē mors p̄uertat apud ceca hominū iudicia for
tasse aliq̄d/ꝫ spernend apd infallibilē rer̄ extimatorē nil tibi subtrahi
tur inteḡ merces tua ē nō actuū mō ꝫ votor̄. D. In medio rer̄ appara
tu maior. R. Hoc nō mōtis ꝫ moriēciū culpa ē qui breuissimā vite te
lam tñ maxīe ordiūtur dū p̄cidēda erat qd nisi sic esꝫ nō tam sepe in er
pletis vite muneribꝫ mōte p̄uenirē/ꝫ expletis ⁊ trāsactis viuerēt/ q̄ p
fecto nlla dulcior vita ē/hāc tñ dulcedinē nō tam vite breuitas q̄; vi:
uēciū torpor hoībus eripit q̄bꝫ nlla iō lōga ē vita q̄a q̄;tūcūq; sit tpis
nūq̄; viuūt ꝫ sēp viuere meditātur. Et iā senes inter noua vite cōsilia
fluctuātes celeri fme serū p̄ncipiū añ cedūt. D. morior dū mag̃ parē.
R. Hoc mltis magnis viris fereq; oībꝫ accidit/fallūtur hoīes tum in
mltis tūq; in morte p̄cipue q̄; vēturā/nemo ē qui nesciat dilaturā spe:
rāt ⁊ abesse ꝓcul fingūt sibi q̄; utinā semp hinc vite breuitas ⁊ fuga
tpis facit huic fortune vis ⁊ casuū huānor̄ circūfusa varietas Et o ce
citas mira quicq̄d vobis sit spectādū in alys saltē aliqñ nō discitis/sed
sic ē egre ad amaras cogitacōes anim⁹ redit. Itaq; dū sibi quisq; lon:
gissimū vite spaciū spōdet dūq; vel euū nestoris ul ut ait cicero metalli
fortunam sperat/deniq; dum se quisq; p̄dilectū nate filiū credit de pri:
mordijs agitātes finis occupat ⁊ mlta dliberātes ipuisa repēte mors
aggredit mediosq; ītercipit apparat⁹. D. Viridi morior etate. R. nil
in hoc aliud boni sit ꝓuisū tibi est saltē senio ne marcescas senect⁹ eñi
q̄;uis non sit g̃uis ut apud ciceronē ait lelius utq; a uobis sup̄ disputa
tum est aufert tamen eam viriditatem in qua quidem ut scipionem ille
sic tu nunc eciam te fuisse cōmemoras multis tu fortasse desiderio nul
li iam fastidio futurus sis quod in longa etate vitare quantalibet vir
tute sub difficile est. D. Iuuenis morior. R. Nosci quid ꝛc

R. Nosci quid in vita passus fueris quid passurus ignoras ⁊ michi
crede i hoc tam vario tāq; in miti fortune regno qui p̄morit̄ ꝯmittere
fallit. D. Morte p̄pedior ne cepta ꝑficiam. R. Juste id quidē agi:
tis enī semp que ꝑegisse pridem decuit ꝑactiq; nihil est/hoc maxīe vo:
bis grauem mortē facit ac miseriā. Et siquidē absq; tua culpa cepta ꝑ
agere ne q̄ iusti sufficiat voluisse sui per ignauiā distulisti displiceat ne
glexisse. Q̄ si forsitan hec lamentis causa p̄tendit̄/vere autē nihil ali
ud quā vite ꝓlixitas/et dilacō mortis optatur manis licꝫ publici voti tā
dem te vel sero pudeat. Audite enī me mortales vsq; adeo vite cupidi
quero a vobis sequestrato virtutū exercicio/quid omīo aliud vita hec
q̄ segnis et inutilis mora est/quātalacūq; fuerit nequid nō esse breuis:
sima/dictum ergo placet illi⁹ cui⁹ augustin⁹ meminit quem in extreis
agentē cū amici solarent̄ ac dicerēt/ex eo morbo minime ꝑiturum esse
Respōdit si nūquā bene at si aliqn̄ cur nō modo. D. Inter ruptis rebꝰ
morior. R. Si ad mentē redeūt ex omībus secul̄ aut rebꝰ gestis aut i
genio clariores magna ꝑs in expletis opibus obire paucis in hac bre
ui vita ꝯtigit/vt concepta seu eciam incepta ꝑficerēt. Tu vero quoni
am comui more homim has te in angustias inpegisti nec p̄terita r̄trac
tari possunt/vnā hanc emergēdi viam arripe/nō vt ad inlta interrup
ta flebiliter inutiliterq; respicias/ꝫ ut viriliter vnū qd̄ restat expedias
bene mori

Ed violenta morte pereo. R. Si nolens moreris violēta
mors omnis est at si volens nullā. D. Per vim morior. R.
Si quidē inte uis aufertur quid inter est febris an gladi⁹
dum libere egdiare. Quid refert an ergascli tui fores spō
te pateant an frangātur. D. Vi morior. R. Multe sūt species mōtis
ꝫ mors vna/que an violenta sit/an non/moriētis arbitriū est/vim vis
maior supat ꝯsensus extinguit sapiēs sic instruct⁹ est/ut quibꝰ non po
test obstare ꝯsenciāt. Quid tu iquies ꝑcussori meo vt ꝯsenciā iubes/q̄
dam non cōsenserūt mō ꝫ gracias egerūt. Inuent⁹ est qui ꝑcussorū
suoꝝ ignoranciā excusaret ⁊ sup̄mo ill̄ anhelitu veniā p̄caretur/neq;
ego te cruēto cōsentire carnifici iubeo/ꝫ inuicte sorti cui qui nō spōte
paruerit vi parebit. D. Morior hostili manu. Quid tu igit̄ amici tui
manu mori posse credideras/quādo id tibi nisi obignorāte cōtingerit
G. Hostili dextra pereo. R. Sacius est ⁊ sub iiusto hoste ꝓcumbere
quā sub iusto rege. Illic enī occisoris est crimem hic occisi. D. Hostili
manu occumbo. R. Hostiles euadis man⁹ ille dum ire sue obsequit̄
libertati tue consulit potestati sue detrahit/nilq; amplius inte potest.
D. Hostis ferior manu. R. Quid tua magis inter est qua dextra q̄

quo gladio feriare nō de mānu sed de vulnere querit / q̄uis ⁊ p̄opei⁹
manu cesaris ferrei ꝑ mortis solacō videatur apud lucanū optare / et
apud staciū capaneos hispeum / apud virgiliū eneas lausum. Canulla
ormthū q̄ illoꝝ manibus occidāt cōsolent. D. Ferro morior. R.
Cōmunis tibi cū maximis fortuna cūq̄ optimis viris bona pars eoꝝ
quos vel pn̄s vita felicissimos habuit / vel eternā sāctissimos habet /
gladio pire q̄s sic numerē nō breui loq̄ monitoris / ꝫ longi op⁹ erit his
toric. D. Gladio pereo. R. Aly aliter / quidā laqueo / quidā lapsu / q̄:
dam vnguib⁹ leonis aut apri dentib⁹ multis ferri copia defuit / dum op
tarent gladio pire. D. Ferro ferior. R. Quid scis an maiori exicio
subtraharis ? qd̄q̄ miserrimū cēses g̃uioris miserie fuga sit ? dixi sup̄
ut plotimū alterū a platone ph̄ie decus pestilens lepra ꝑcussit. Id nō
dixi ut alterū ab homero poetice g̃cie lumen. Eripedē canes morsibus
lacerauerūt / lucreci⁹ vr̄oꝝ uatū / p̄mo ꝓxim⁹ cui tam mlta virgiliū au
ferre nō puduit amatorio poculo accepto in morbū rabiemq̄ cōpul:
sus glodio / ad postremū ꝑ remedio vsus est. Herodes rex iudee tam
sedo morboꝝ agmine c̄cumuent⁹ mterpt / vt conpēdiosior ferre mors
inuidiosa sibi esse potuerit utq̄ augurē fuit. Roman⁹ p̄nceps adria:
nus morbe tedio victus impacienciā doloris ferro abrumpere si licuis:
set optauit. Magnū quendā virū hac etate vermes toto statētes corpe
mures aliū exedissere narrātur. Inter tam mlta ludibria huāni cor:
poris / si eleccō tribuatur quis in bellis / adeo ut non ferrū ambiat. D.
Gladio morior. R. Ridiculū est vbi de morte decreueris de instrum̄
to mortis esse solicitū. D. Ignib⁹ pereo. R. Quidā anime vim natā
q̄ igneā extimantes id facilimū mortis gen⁹ opmati sūt. D. flāmis ab
sumor. R. Vermib⁹ ereptum cōpusculū nō putrescet. D. Fluctibus
obruor. R. Piscib⁹ cōuiuiū bustū tibi amplū nobile nitidū. Et q̄s re
fert corp⁹ terreū / t̄re reddas an pelago. D. Infreto morió. R. Nō
vbi sed q̄liter moriáris ad rē ꝑtinet vbiq̄ bene mori / licet vbiq̄ male.
Non in loco sed in animo est qd̄ felicē mortē facit aut miserā. D. In
mari pereo. R. Persuasū est mltis scio in mari miserū mori q̄ ethere
us atq̄ ardens spūs suo contrario videatur opprimi / sed vt dixi nihil
loc⁹ ad miseriā anim⁹ totū. Itaq̄ de hac re naute nescio c⁹ respōsionē
ꝓbo quē cum quidā interrogasset / ubi nam pater eius obysset i ma:
ri / inquit cūq̄ ille de auo ⁊ ꝑ auo atq̄ attauo nomiatim ex ordine q̄si:
uisset responsūq̄ idem de singulis accepisset intulit. Et nūquid tu in
quit mare ingredi times. Respondit nauta dissimlans ⁊ ubi nam in
quit tuus obyt pater / suo ait in lectulo / vbi auus inquit / ⁊ is ait / et ꝑ
auus ⁊ maiores mei om̄s suis in lectulis obire. Tum nauta nūquid

tu inquit in lectulum tuū non times ascendere ? Eleganter quidē ali-
q̄toq; plusquā nautice/de morte ergo natura viderit an mortales facit
at de genere mortis/et d̄ loco de tpe viderit fōtuna. D. Veneno mo
rior. R. Comites tibi illustres pridē dum de hoc vno ageretur expo
sui. Regia quidē mors est gladi⁹/ ꝫ venenū magis. Et ad sūmum ridi
culum valde est/ubi de morte d̄creueris d̄ instrumentis esset auxium.

Ed ignomiosa mors ē. R. Mortē ignomiosā facit nō gn̄⁹
aut qualitas sed causa supplicy. D. Ignomimose morior.
R. Nemo bon⁹ male morit̄/nemo malus bene. Honestā
mortē nō funalia nō mistri/nō purpreue faciūt exuuie/non
muersi clipei atq; enses/ ⁊ flens dn̄m familia et vulgi clamor et lamē
ta et merore vxor insignis et pietate fily et deiecta ceruice/ante feretꝝ
nigro indutus ac lacrimis g̃ndib⁹/humēs ⁊ homo nō postremo fuē:
reus laudator et ymagines auree diuitis sepulcri d̄functi titul⁹ victu
rus in marmore/donec sua queq; licet sera lapidib⁹ mors sit. Sed vir
tus ⁊ claris meritis viri nomen nō vulgaris egens aure/ ꝫ suapte emi
nens maiestate/ q̄ nō p̄ceps ⁊ cecus fanor hoim/ ꝫ rerum series ⁊ ino
cens vita pepit atq; vsq; ad mortē veritatis ac iusticie suscepta d̄fensio
Interq; medias mortis imnas impterit⁹ atq; infractus anim⁹ ac gene
rosa fiducia. Contra his decorib⁹ honestatā mortē quis ignomime lo
cus queso est ? aut q̄modo turpiter mori potest qui sic morit̄ ? serui:
lem inmodū virgas adhibe ⁊ tortores et laqueus et secures fige cru:
ces et rotaꝝ radios attolle/et quadrigas in diuersū age lacera huc il:
luc mēbra rupturas adde ignes ⁊ craticulas prunis impositas atq; o:
leo vasa feruencia ⁊ feraꝝ dentes fame armatos. Adde vncos ⁊ ge:
moias et tracta per vicos laniata cadauera/ ⁊ quitq̄d iniurie atq; ob p
brij seu viuū seu ex anime corpusculū pati potest. Dura mors fortasse
videbit̄ ignomiosa/certe nō fuerit/ymo vero nō nunq̄ eo clarior quo
durior. Itaq; apparat⁹ hic exterior ⁊ tumult⁹ ⁊ tube ⁊ carnificū tru
ces vult⁹ ⁊ irati vox tyrāne nihil p̄rsus ad rem. Intra teip̄m te reflec
te ibi te quere atq; excita omī usq; que sup sūt animi viribus ad extre
mos casus attingere. Aures ab inuiso strepitu a supplicy pompa ocu
los auerte tacitusq; totā animā recollige atq; hortare/resq; ip̄as exai
na/non vmbras reꝝ/tu si mortē ip̄am rectis oculis spectare audes nec
ferrū puto nec restes nec liuentes calices nec stillantes carnifices va:
num est eni ip̄i hostē cum contēpseris eius faleras aut signa metuere.
D. Ignomimosa morte damnat⁹ sū. R. Sepe actor seu delator i fa:
mis ⁊ obsceni testes/ ⁊ obscurus iudex reus aut ip̄e clarissimus fuit.

Sepe ignobilis vulgo mors nobilis vero gloriosus quoque qui moritur.
Jā ut sileā reliquos quod et minus et multi et multo impares sūt/ q̄ usq̄ igno:
miosiō mōs quā crucis mq̄ pepēdit eximiū illud et p̄nitidū celi decus ac
terrene tale aliq̄d ignomiosū sibi censeat ulla sors hoīs Et q̄ mā sūmo
nichil est alcius in hoc desino omne gn̄us mōtis honestaē p̄t vt̄us vtute vo
nulla mōs in quinat

45 T repetite nimis maiō · R · Paulo an̄ si r̄culo senuisse te:
dicebas mirū q̄mō repētina mors sem̄/ qui nisi nō dicā d̄ li:
rat s̄ insanit sp an̄ oclos mōtē h; seu exsapiēs nāq; cū oi eta
ti salubrit si cōsultu ut omē; diē siue vltimū credat hoc āplius
rite cōsulit senectuti ut omē; horā sibi putet extremā neq; illud mō nō
audiat qd̄ est apud tulliū nemo est tā senex qui se amari nō putet viuē
s̄ ne id quid qd̄ seneca ayt diē. D · Subito morior. R · Quid hic dicā
nisi ut repetā qd̄ ille oli sum̄us hoīm nec minō ingenio q̄; fortuna vno
ne integro q̄d an̄ suū obitū die q̄si iā verū expiēcie vicinitate p̄sagiens
dū de hoc agit repētinā at; in p̄uisā mōtem dmodissimā iudicauit qd̄
iud ciū ab ea videbit religiōe dissenciē que ab hac morte liberare flexis
genibus deū orat q̄ pacto maxia rutinet q̄ iniuntissia q̄; liberare sit solitat
Neq; ego hanc sentenciā sic liberatā amplector aliud tibi nempe cogi
tandum est/ neq; vero hanc optabilē s̄ tollerabilē mortē dico / siquidē
sapienti/ quiq; emin̄us cuncta p̄uiderit inopinū nihil accidere posse non
ambigit vn̄ fit ut in p̄uisa mors non sit nisi cuius in p̄uida vita fuit Nā
quo pacto rex maxia negliat qui parua qui minima eciā liberaē sit soli:
tus humaīs aut in rebus q̄d michi maius mōte mōstraueris q̄d per mōtē
D · Velocissie moriō · R · Imp̄meditata mō nō sit mōs q̄ velocior
eo facilior Et suppliciū eni si qd̄ est vtiq; breue est sēsūq; ip̄m celerita:
te p̄ueniēs et morti d̄trahit qd̄ est in morte durissim metis mortis

46 liena i patria egroto · R · Quid refēt cuius sit patria egtu
do vtiq; tua ē · D · ludis me ego extra patriā egroto · R
Qui extra vnā patriā ē/ intra aliā sit oportz extra omē; patriā
nec egrotaē nec sanus esse quisquā p̄t · D · Diuēticula ver
boꝝ queris extra meā patriā egroto · R · Vnū hoc bonū huic in est
malo/ Nemo g̃baculū tuū p̄met non importuna uxō aut filius sui utq;
solicitus negliēs tui q̄ciēs putas viro uxor patri filius fr̄i fr̄ in vltimis la:
boranti puluinar miecerit et mori adiuuerit quē aliemgene vetuissent
sepe ei ibi maior ē caritas vbi minor credit Certe nullus astāciū morbo
tuo gaudebit nullus tibi mōtē optabit q̄ris causā/ nullus hereditatē tuā
exspectabit / omē infacius spes et cupiditas impellūt/ hec tranquillitas
nō facile tibi i patria cōtigisset Multi stratū c̄cūsisterēt sub officy spē

funeri inhiātes q̄ cogitacō egrotāti egtudo infallor altera est obsessū
huic lupis huic vulturib⁹ se cēnēti iā cadauē mte captātib⁹. D. Extra
patriā egroto. R. Quid sis forsitan nūc in patriā redis. Rectum
⁊ breue iter i patriā est mori. D. Extra patriā eger sū. R. O supua:
cue semp ⁊ ianes hoiez q̄rele q̄si vo ardēcior extra patriam febris aut
durior sit podagra malū hoc oīe qd videt volūtariū est atq; in vestra
positū ptāte ut pestes alie quascūq; fla aīs in uexit opimo

Orior extra patrias

fmes. R. An pegrino id accidit an exuli. Jam seu te in his
terris visendi discēdiq; studium seu religiosa deuocō detine
bat ⁊ vtrobiq; gaudendū q̄ honesto te mors repit in actu
seu iusta sentēcia ⁊ ferendū non mō fortiter s̄ libenter/ nullo enī meli
us mō iniusti scelus hominis quā iusti supplicy spontanea ac trāquilla
ppessione diluitur. Sin potēcioris iniuria neq; id tñ ideo dolend sed
satis ut arbitror de exilio disputādū est. D. Extra patriā morior. R.
Dicebā mō hoc est inpatriā redire nullus rectior trames erat nullus
breuior an tibieudem⁹ ille cypri⁹ familiaris aristotilis emeōriā laps⁹
ē de q̄ ⁊ aristotiles p̄mū scribit ⁊ cycero qui cū g̃uiter inthessalia egro
tat̄ vidit in somnis seq̄ p̄mū egritudine liberand ⁊ post quiquemum
inpatriā reūsuꝝ tyrānū vo urbis illi⁹ ubi tūc erat allexandꝝ phereū
illico pituꝝ cūq; ipe paucis p⁹ dieb⁹ insperate reditus saluti ⁊ tyrān⁹
acognatis esset occis⁹ atq; ita veram per omia visionē ratus pmisso
tepe reditū in patriā exspectaret quinti āni ad fmē pungnās syracu
sis occubuit eumq; illo mō in patriā redysse sōnioꝝ interp̄tes dixisse
neq̄ peit⁹ ps somny falsa essz. Ego quid de somnys sentirē/ dixi alibi
de h° i patriā reditu qd occurrit mō dixerī. D. Extra patriā mori co
gor. R. dixi dū de exilio loq̄remur ⁊ repeto aut nemo extra p̄riaz mo
ritur aut oēs doctis quid viris placuit/ oēz mūdi plagā patriā esse/ et
p̄sertim forti animo quē nō hui⁹ aut illi⁹ partis amor astrinxerit alys
eam tantū vbum esset cōtra nullā hic esse hoīm patriā q̄ quibdā visū
illa ꝯmunis/ hec alcior phia est. D. Morior pcul a patria in qua nat⁹
sū. R. Vbi morieris illa demū verior patria est illa te diuci⁹ posside:
bit nec vagari sinet ⁊ ꝓpriū ppetuūq; incolā sinu āplexā cōstriget dis:
ce hāc terrā pati que te ortū alibi trāsformabit in se. D. pcul a patria
mors me manet et sepulcꝝ. R. Et celestes illi diuinq; hoīes q̄s vna
etas vna ⁊ ead mūdi media pte ps genuerat toto vrbi dispersi sūt morti
b⁹ ac sepulcris illū ephesus illū siria illū psis habet armenia illū ethio
pes illū india illū achaia illos roma illū ultia seruat yspania quosdam
tamē ex hys loco mortis ablatos esse nūc in ytalie vrbib⁹ fama est q̄

terrem erāt ps quid ethérea prid haud dubie celū tenet · D · Extra
patriā mori me oportz · R · Quid secūdi ordinis viros loqnor · Illū
stridoni betlehem p̄us ⁊ post roma illū gallia pānonie atz aliū atheis
abstulit parisius hunc grecie atqz hūc hispanie rapuit roma medolanū
rome viuū hūc defuntum affrice sardinia/mox sardinie ticinū occidētis
duo lucida sidera eq̄ meritis iūcta aīs vicina cōporibꝫ qui sint de quibus
loquō intelligis atqz ideo multa festinās trāseo Sed ne tercy ōdinis
exemplū desit Illū palastine ciprus tulit illū nursie cāpania hos hyspa
nie ytalia illū quid bononia hūc patrianū · D · Intelligo plane singla
ꝫ ad huc muit⁹ ꝓcul a patria moriō · R · Et ego plane causā rei hui⁹
intelligo ꝙ stz stissis spiritibꝫ celoqz sp herētibꝫ nulla iā terrene patrie
cura esset que mūdū tibi depositā ꝫ mihi crede si celo ihyas deponda
est attingā tñ de hinc alios v̄tutis amicos celi memores mūd tamē celi
studio terre oblit⁹ Sany ossa pythagoē metha pōd⁹ texit Cyceronē
arpini ortū rome altū caiete sinus examinē vidit plinū quē in fantem
lauit athesis g̃ndenñ vescui cinis extinxit v̄giliū mūdo d̄dit mātua brū
dusiū siue ut aly ꝑhibēt tarētū rapuit nūc neaphelis tenet Ouidiū sul:
mo conpegit pōticū soluit exiliū Terēciū comicū ut fama ē Cartago
genuit Roma docuit arthadia sepeliuit flacū Oraciū apulia Enniū
calabria Staciū ꝓuīcia narbonēsis /ausoniū vastonia tres ānos siue
ut aly uolūt quatuor duos senecas vidlicz gallionū ⁊ lucanum misit
cordula Et hos oñis ⁊ plautū arpinatē ⁊ luciliū arnutū ⁊ pacuinnm
brandusiū Juuenalē aquinatē ⁊ ꝓpersiū vmbrū ⁊ valeriū ātiacē ⁊ ca
tullū veronēsem ⁊ varrū cremonesem ⁊ attiū pysanēsē ⁊ cassiū par:
mēsem ⁊ claudianū florentinū ⁊ ꝑsiū vulterranū ⁊ mille alios roma
retinuit ac magna ex parte humo cōdidit/tito liuio patauino vix serū
velut ad sepulturā patrie restituto sicut ex diuīso mltos roma ead ge:
nuit alibi morituros ōbis terre q̄si dom⁹ angusta est Et ipe q̄drāgula:
ris c⁹ ab extremo ad extremū trāsitus Et hic viuē illic mori non plu:
ris est fortibꝫ animis quā ꝓuario usu balneū triclineo seu brumali esti
uū thalamū mutaē trita ē oībꝫ maxime ꝙ illustribꝫ alternacō hec ori:
ginis ac sepulcri · D · Scio sic esse extra patriā tamē mest⁹ morior · R
Nihil leciō in ea ipa q̄z tuā dicis patria moreris ꝫ indulgetis fletib⁹
dolēdiqꝫ causas aucupamini tāq̄z sua in sit illis d̄lectacō qd̄ inte miraér
nisi ꝯmune iā ⁊ publicū malū esset ꝙ in aīm vulgi erroribꝫ ēcuuētum
stē docteqz sil ac disterte pauptatis exēpla nō adiuuāt fōtūacōribꝫ agā
si ꝙ doles r̄gibꝫ ac cesaribꝫ accidisse mōstrauēo ducūqz clarissis maxio:
rum ne hoīm fōtunā sis recusatur⁹ videto · D · Quid dictura quos ve
in mediū ꝓlatura sis sencio Sed quid op⁹ est v̄bis doleo extra patriā

mori mortisq; molestiā loc⁹ g̃uat. R. Me dicā manz hōres video p̄:
gam tamē quā feliciter tu videto mihi verꝫ dixisse ⁊ videliter monuis:
se sat fuer' Alexādrū pella genuit babilon pemit Alexādria ꝯditoris
sui nomen ac cinerem custodit Alterꝫ alexandrū eppri regia pauerat
lucanū amplus obtriuit Cirū p̄sis regem tulerat stithia trūcum tulit
Marcū crassū magnū pompem roma ⁊ romanū impiū om̄e suspexē at
que viuoꝝ mag̃tudinem tolerasset utiq; mōtuoꝝ si sors sineret suffec:
tura cineribꝫ Sed alterꝫ trās euffratē tell⁹ pressit asiria alterꝫ egipciaci
gūgitis vnda cōtorsit Cathoni huic ultimo roma p̄ncipiū hac nomen
finē cognomen q̄ dedit vticacorneli⁹ stipiōes roma p̄genuit nobilissi:
ma ⁊ rei publice saluberrima gēmina quibꝫ ꝯuāda sepe essꝫ ⁊ ornāda
hos sic sua sors distribu' ut duo illi qui dicūt magna hyspana tellure
obruti sup̄bior affrican⁹ literni nasica p̄gam lentul⁹ intra siciliā iūctis
habitent sepulcris soli ex hoc nuō asiatic⁹ atꝫ affrican⁹ miror rome ia:
cent melius quolibꝫ in exilio iacituri Illi carcere mulctatus hic morte
Sic p̄sepe ubiq; melius viu⁹ melius moriare quā in patria/nusq̄ du:
rius iaceas q̄ domi Tres dery ⁊ si duos tm̄ fama celebret extra patri
am aminosissime ceciderūt cū latinis pugnans patē cū etrustis filius
addit Cycero ⁊ cū pyro nepos quid nūc ex ordine occūrētes eximios
duces sequar om̄is rome genitos sed extinctos alibi Atiliū regulū pro
seruanda patrie sil' atꝫ hosti fide quo crudelius eo gl'osius moriētꝫ vid'
affrica ⁊ sequēti bello Gaiū flāminū corthona Emiliū Canne candiū
marcellū venusia tyberiū g̃tulū lucania p̄cūbētem vidit nulli horū ro:
me mori cōtigit due spes ingētes impy romani in ip̄o etatis floē suc:
cisse drusus ⁊ Marcellin⁹ ⁊ si ambo in patriā reuecti ambo tm̄ p̄cul a
patria Ille in gēmania obyt hic baione quid nūc tu ne tarquino sup:
bior tu ne potēcōr sylla es at qui ille cinis exul hic dn̄⁹ putro lis expi:
rauit Quid miores loquor Augustus cesar pater patrie extra patriaꝫ
obyt apud campanie nolaꝫ Tyberius dispar moribꝫ impio par apud
campanie imsenū vespasian⁹ ac titus optimi p̄ncipes ut patrē ⁊ filiū
decebat vna ⁊ eadē villa q̄uis p̄pe extra vrbē tam̄ obire at traianus in
occidēte natus in oriēte defūctus est Septi⁹ seuerus in affrica humilez
habuit originem Eo me sup̄bū impiū Eboraci aūt in britania sepultu
ram Theodosiū in hyspanys ortum defūctūq; medio lani cōstantino
polis accepit que iam p̄us aliūde editū sibi nois possidebat auctorem
Quid de alys dicam ligūgū sperata p̄fugū circa suscepit Eadem c̄ca
satūnū regē pulsū a filio abeūtem vidit italis finibꝫ additū hūatumq̄
audyt Affrice lumē haibalē tegit urna bithinica theseuꝫ themiscodem
solonē tres athemēsium coronas sic fortuna dispersit ut p̄mū sthiros

scd̄m persis terciū cyprus sepeliret imparia tātis cadaueribꝰ sepulcra
dies me deficiet singulis in morātꝫ neqꝫ te hystorys obruere ꝓpositum
ꝫ mouere · D · Teneo ꝫ hos oīs ⁊ quoscūqꝫ enumerare alios potes
extra patriā dfūctos fateor ꝫ volētes nego dolentes arbitror · R · Vñ
hoc tibi nisi ꝙ stulti oīs scd̄m se alios extimant neqꝫ qd̄ sibi difficile ē
cuiq̄ possibile suspicari possūt Et frotasse veteri illi ꝓbio p̄buisti au
rem bonū est pgere viuē mori malū/cū vtrūqꝫ pocius bonū sit · Mō
bene fiat lōgaminiter atꝫ honeste malū vtꝝqꝫ si male si flebiliter autē
ignaue dicam qd̄ mireris qd̄qꝫ ꝓūbio peitus sit ad ūsū si qua locorū
queremoniā iusta est hanc ego facilꝰ viuēti p miserim cuiꝰ ut cūqꝫ fō
san in tersit querēti cui oīs loci cura supuacua est Jā iā locis oībꝫ abi:
turo · D · Tangis aim ad huc tñ in patriā mori mallē · R · Volun
tas humana nisi vtus sapiēcia illā frenet p se ipāꝫ indomita ⁊ effrenis
est ꝙ si alcius attēdas totū hoc ad te nil ptinē fatebere qñ neqꝫ h̄ āpli:
us esse potes neqꝫ ossibꝫ tuis sup esse sensus aliquis quo discernant v̄
duriꝰ aut molliꝰ cubēt neqꝫ q̄ tēdis aliūde faciliꝰ puenisses aut breuiꝰ
Eleganter anaxagoras pegre moriēs an in patriā referri vellet aicis
inter rogātibꝫ nihil necesse est inquit ⁊ adiecit causam vndiqꝫ eñ ad in
feros tantūdē vie est qd̄ respōsū nō minꝰ cōueit ad celū ascēsuris quā
assuris ad inferos quibꝫ terra oīs pūcti exigui instar est · D · Vtinam
domi morerer · R · Si illic esses/esse alibi fōsan optares sic eñ habe
⁊ quod viuēs debueras disce vl̄ moriens p difficile est vobis o mor:
tales morem gerē delicati ⁊ queruli quibꝫ qd̄ habetis oīe vilissimū ē
sp ⁊ solū id optimū quo caretis · D · O si domi morarer · multa ibi
fōsan videres quo mortē tibi efficerēt g̃uiorem vnde ideo te submotū
crede ut reiectis curis oībꝫ deū solū atꝫ animā cogitares

π 48

orior in pectatis · R · Hec iam nec nature nec fōtune sed
tua ꝓpria culpa est · D · In pectatis morior · R · p̄mum
pectare quis te cōpulit deid̄ q̄s vetuit cōmissa diluē postre:
mo quis nūc eciā seram licet penitēcia impedit ⁊ usqꝫ ad ex:
tremū suspiriū liber est aiꝰ · D · pectata mea moriēs mecū fero · R
Caue ne id facias venenosū mortiferūꝫ viaticū depone dū vocat dū
ꝙ est qui illud tollat ac deleat ut scriptū est ꝓiciatqꝫ atꝫ post tergū su:
um infūdū maris Et q̄ntū discat ortus ab occidēte longe faciat abste
hanc inhoram ne neglexeris que sel elapsa non redibit qd̄ licet horis
sit quem ut eant sp nūquā redeant In quā tamē omissum hora/in al:
tera forsan instaurari datū sit At extreme hore negliencia ꝓrsus irre:
pablis est Itaqꝫ ꝙ marchanis aie disputacōnibꝫ inuētū ferūt vite huiꝰ
errores q̄si leues quidā lapsus inplano sūt/vnde facile possis assurgē

At pectatū mortis g̃ui exalto p̃rupto q3 similimū est ruine Vnd̃ facul
tas nulla sit resurgēdi huic tāto discrimini cui post hoc nūquā succuē
valeas nūc occúre dū vales Et memēto nō mō quid vestri dicāt ꝫ q̃d
cycero qui dormiētib9 in diuinacōe sua dispotes cū vl̃ maxime inquit
laudi studēt/eosq3 qui secus quā decuit vixerūt pectatoꝝ suorū maxie
peniteat Quid a quodam queso religiosius? Quid utilius dici potest
fiat mō qd̃ dicit̃ peniteatq3 uel sero anceps fateó ac piculosa dilacō ⁊
que plurimos fallit qui púgacōe3 anime que festina ymmis esse nō p̃t
stientes volentesq3 ꝓcrastinā ⁊ in finem trahūt quo tpe c̃cūuēti ⁊ ar-
tati vicinaq3 mōte attoniti nihil de cōceptis expediūt de quo q̃m dicūt̃
multa a vr̃is haud dubie inptinens est afferé quid hic q̃3 v̄gilius ⁊ ipe
testis extern9 dicat quib9 vis hāc desidiam neglectaq3 cōfessione3 notet
exilli9 ore mirabile vbi apud infferos iudicē illū facit iusticiā ⁊ equi:
tate notissimū qui ut ipse ait castigatq3 auditq3 dolos subigitq3 fateri
que quis apud supos furto letat9 mam distulit inseram conmissa pia:
cula mōtē Sed q̃uis hoc piculosū adeo sit nihil tamē desperacōe picu:
lisius nihil peius vr̃e salutis hostis iuenit cetéa eñ suis cūcta r̃medys
leniūt hoc maloꝝ maximū at3 vltimū abeūtē ó aīa3 obpressit null9 iā
remedio loc9 est huic g° cū sp tñ in fine vehemēci9 obsisstendū qd̃ ⁊
tūc úgé acrius solet/⁊ nihil ē reliqui quo salutis cōsilia cūtando reici:
as neq3 úo te huic metus arceat nec te pudor dolor q3 delectacōis impe
diāt peius est nūq̃ q̃ ad vespā expgisci ⁊ omniō quidq̃d male differt̃
pe9 est mittit̃ . D . Morior absq3 ulla spe . R . Male ais ymō uéo
spem ꝓiectā recupa et ad motā pectori totis aīe ulnis āplecté strige cō:
serua . D . Magnū est pectatū meū ualde Nullū tā magnū pectatū
hoīs esse potest quin multo maior misericordia dei sit . D . Quis po:
terit tot pectata dimitté . R . Et quisputas nisi ille de quo sui hostes
ad mirātes litigabāt ⁊ q̃é bat q̃s ꝫ q̃ eciā pectata dimittit. D . Quis tā
toꝝ veniā merebit̃ pectatoꝝ . R . Null9 fortasse merebit̃ aut meritus
fuit multis tamē data est g̃tis ⁊ dabit̃ modo sit qui illā fideliter ac re:
uerēter in ploret nullā quid̃ esse remissione3 c̃minū ingenciū ꝑsuadere
aliqui ut ꝑhibent cōstātio p̃ncipe voluerūt at id fl̃m esse nō mō apud
vr̃os constat apud quos remissio pectatoris ꝑ baptismū ⁊ ꝑ peniten:
ciam nota est sed apud paganos eciam fama fuit fl̃a licet quoꝝ mor:
bis ideo in efficax erat medicina q̃ eis mūdū medic9 celestis aduenéat
ꝓmd̃ nisi mūdari a pectato aī9 ⁊ deleri posset iniquitas frustra id to:
ciēs pectator ille p̃mū maxi9 postmod̃ vir stissim9 p̃caret . D . Pecta
ti cōstiēcia spem p̃cidit . R . Pectati memoria penitēciam ac dolore3
aīo afferé d̃bet non utiq3 aufferem sed vos omi ex pte fallimi i pectato

feruidi post pectatū gelidi pectando quid exultatis memorādo autem desperatis multi passim peccant sub spe veniē contra vero multi cum pectauerint veniam desperant ⁊ vterq; errāt nam ⁊ illis abinicio spē damnosam pellē ⁊ hys in finē salutiferam spem tenere cōsiliū erat · D Grauē culpis mors p̄cipitat quid agam · R · Quid nisi ꝙ egisse iā p̄dē decuit ut in faustam sarcinam festināter abicias qua leuatus ibis plane non p̄cipitaberis ibisq; non cūuus non titubās ꝫ erectus certo ac stabili vestigio ⁊ spe bona Age ē go neu diffidas ē qui exoratus ab hūeris illā tuis trāsferat q̄ g̃uiora iā trāstulit cui nil g̃ue nil difficile ē ⁊ q̄uis pigra dilacō excusacōe careat laude non caret emendacō sera licet Sacius est eñ sero quā nūquā resipiscere Cōfōtare respira multos alimi ne tartari pauce pie lacrimule reuocauerūt stat dexter adlectuli tui caput qui non solū infecto illi se mūdare velle respondit ꝫ q̄: driduano iam fetēti ut surgēt impauit teq; eciam nūc expectat ut mundari velis ac surgere/non min⁹ ip̄e hodie quā tūc pi⁹ nec solito min⁹ potens ad huc q̄ in statu mori velis inte est/ad huc sine pectatis mori potes non ꝙ pectata non fuerint ꝫ non erūt et si eñ in p̄teritis nullū ius nisi obliuiōis habere deū plim⁹ sed⁹ existimet habet tamē quod ille vir curiosissim⁹ non uidit Jus eciā abolicōnis itaq; facta licet infecta esse non possint/exfacto tamē oriēs pectatū sic deleri potest/ut iam amplius non sit ita ut scriptū est querat̄ pectatū ⁊ non inueniat̄ non q̄ se pectati vinculis absoluere potēcie sit humane ꝫ ꝙ pie hoim volūtati contritoq; cordi diuinū nūquā d̄ sit auxliū

π 49 uid depatrimonio sperem quid delibris · R · Et patrimoiū dñ⁹ inueniet ⁊ libris sua sōs erit · D · Quid detātis diuicys fiet · R · Ne dubita/ne heredi inimie vid̄ant̄ nūq̄; tāte erūt quin aliquid desit de hys tamē illa viderit que res vr̄as has q̄ tam dilectas opes huc illuc ioculatura contorquet · D · Quid facient filij · R · A terreno p̄re de sortes in suā curā celestis pater accipiet non relictur⁹ ut tu ne orphanos factur⁹ ille eos nutriret ⁊ docebit a iuuētute eoꝝ mō dociles se p̄beaut/⁊ usq; in senectam ⁊ seniū usq; ad mortem ac sepulcrū nō destituet spes nascētis hoīs de⁹ est non genitor q̄zuis diues q̄zuis ille rexit · Nō ē edificādū in arena sed in petra oīs spes de hoīe breuis ⁊ caduca est filij ergo tua spe delusi ponent in deo spem suam ⁊ cantabūt cū dauid pater meus ⁊ mater mea d̄ reliquerūt me dominus autē assumpsit me Multoꝝ indolē filioꝝ ⁊ v̄tutū semē mētibꝫ insitū parētū blandicie extinxerūt sicut ex diuerso molliciē sepe discussit orbitas ac pauptas · D · Quo deuenient opes · R · Vnde venerūt reuētēt̄ hoc est ad fortune manus Inde rursus ad alios atq;

ad alios abiter apud neminē diu māsuē vage sūt ei staē nesciūt neqz sū
misteria rotūdā numi fōmā opinati sūt sed volubilitatis iudicium esse
dixerūt quidā facete non inficiō sed non mi⁹ triāgularis aut q̄drangu
laris volubilis haberet qd attinet ad diuiciaꝝ fluxū quaꝝ natura ē la:
bi assidue ac volui/odisse vnius seras arcule crebris ac varys posses:
soribꝫ delectari siue ut rubiginē motu vincēt siue ut fallāt cōuicōe quaꝫ
plurimos siue ut cū dñis suis de instabilitate cōtēdāt hanc tu igit mo:
riens l viuēs supuacuā curā pone qñ si locuples moreris Agnoste fō
tune fidē raram usqz ad exitū euita diuiciasqz tibi iam non necessarias
alys lique A si paup expedit⁹ pficiscē seu igētes seu exigue seu mille
tibi opes fuerit modicū ad te oli p⁹ hac uo nil ptinēt nisi q̄ iopē vixis
se securi⁹ qñ laboriosa hec vite vel p̄sidia vel tormēta mortem q̄z soli
citant. D. Quid erit de filys R. Erit ō viuat tuū nomē si sint boni si
qua ea cōsolacō mortis est non totus intēysse videberis in illoꝝ vultibꝫ
inqz actibꝫ te sibi redditū amici credēt ⁊ gaudebūt At si mali /est cum
cupide dseras quos corrigē nequisti ⁊ corrigēdos ac domādos mūdo
tradas ac fortune ne ve illos moriens suspires q̄ te mori segnilis suspi:
rant ⁊ fcsitan oci⁹ mortuū suspirabūt. D. Quid de opibꝫ. R. Times
ne a te dimisse nō sint dños reptī ē ? expectāt exoptāt extimāt neqz tā
de ctamie q̄ d ꝯtēptu metuēdū pinde iā nūc hee diuicie tue esse dsinēt
c⁹ aūt sit fute qd filios aspicis /stiri nō pt quid nec oz satis ē scire tuas
fuisse si fuerāt tue et nō poci⁹ illi⁹ reꝝ dñe trāseūciū atz mortaliū que
fortuna dicit ꝫ sic tuas dico hoc est tibi ad breue tp⁹ ol secutas iā uo
tp⁹ ē abeūdi cedēdiqz alys siue illis parūpē bosequant ⁊ vicissitudinē
suam seruent ō ambicōse mori ⁊ qd stulti quidā fecē tua tecū tumulo
vis inferi qñqz sepulcroꝝ effossoribꝫ p futura deinqz iā terre metalliqz
curaz pice celū tand teqz ipm cogita. D. Opes mee fugiūt a me. R
putabas ne mansuras cū fugēt vita cū tu ipse continue rapereris. D
Quid de opibꝫ meis erit postq̄ mee esse desierit. R. Quid de eis erat
añquā tue esse inciperent. D. Opes tātas linquo nud⁹ abiēs. R. Nu:
dus intrasti nudus egredere non ē qd queraris sed ē vnde grās agas
alieni usus medio tpe tuus fuit/nil tuū tibi p̄ripit ꝫ expleto usu repo:
scit alienū ē vicinia migrantes aduene ultro si q̄s est pudor cōmodata
vasa restituūt. D Heu nil tantis ex opibꝫ mecū fero. R. auffē quātum
attulisti vel mai⁹ quātū reges aufferūt. D. Quid impuberes nati agēt
R. Adolescent si vixerint ⁊ senescēt ⁊ ipe suas agēt vias fortunamqz
suā ⁊ labores uite obibūt interim sub tutela dei erunt ⁊ forsan sine
patre impubes vixisti

50

Vid dilecta vxor post me faciet · R · Nubet forsitan quid
ad te · D · Quid faciet cara vxor · R · Tuo iugo absoluta vel
subibit aliud vel libera ceruice vagabit vel iam fessa subsis:
stet ⁊ quietē solaꝫ meditabit · D · Quid aget uxō amatissia
R · Quid cū te euasserit actura sit cogitas cū tibi subiecta quid egerit
nestias magna ps mōtaliū quid domi sue fiat nescit quid in celo agitū
quid ue in terris sit agēdū querit Sane quid deinceps agat vxor ipa
eadq; uel maritus alter viderit ad te amplius cura ista non ptinet · D
Morior ne post meū obitū nubat vxō · R · Quedā viuētib⁹ viris nu:
būt fecit hoc apud hebreos herodias apud affros sophanisba apud
romanos marcia ⁊ liuia q̄uis has duas viroꝝ cōsēsus ac niss⁹ excuset
Cū tue vni viro licet mortuo nubere non licebit ⁊ atq̄ pauce viuis cou
iugib⁹ fidē p̄stat tu gelido eciā cineri fidē postis si fida tibi usq; ad diē
vite ultimū vxor fuit quid in totū cōiugali s fidei mu⁹ impleuerit · D
Ne secūdo nubat vxor metuo · R · Ne p̄mo nuberet magis forsitan
metuēdū fuit Id ad te pminuit hoc ad alteꝝ ptinebit Sic est aūt/me
tuēda cōtempnitis sperāda metuitis/nil in reb⁹ iusto precio extimatis
Maritalis thori duellū secur⁹ intrasti non cogitās quid piculi adires
Id intraē aliū times · D · Nollē fateor vxorē alteri nubere · R · Per:
fecte quidē pudicicie sedē nupcie q̄tū licet fateor vitande sūt ꝫ vitanda
magis piculosa viduitas Est ubi nubere nō tātū pmittit ꝫ oportꝫ dif:
ficile est formosam solam caste viuere · D · Dulcis alteri cōiunx nubet
· R · Rare sūt eaꝝ eciā quas honestas dicūt/quib⁹ non sup p̄ntē diu:
gem alter iam aio despōsatus n̄ sic mortalis mihi inquiūt vir est quid
si hic obeat nū ille mihi aut ille erit aptissim⁹ quē ōtus quē nobilitas
quē gr̄a quē facūdia quē forma ꝯciliet · D · Vxor mea nubet alteri · R
Tua quid vxor minime ne tua em̄ sit ampli⁹ mors faciet/nec mirabe:
re si diuges sepat q̄ corpis atꝫ aīe vincula dissoluit · D · Nubet iterū
vxor mea · R · Et romanoꝝ ducū nupsere iteꝝ vxores fer ꝯmune ē cū
maiorib⁹ fortunā · D · Nubet vxor alteri · R · Et romani duces ⁊ p̄n:
cipes uiduas duxere Et stissim⁹ rex dauid uiduas duas in diugiū dux
it/que minoris fuerāt uxores Et fōtasse te maior aliquis tuam ducet
hanc tu ille linque solicitudiez qui eo pgis ubi non nubit · D · Nubet
alteri ducis uxor · R · Si meliori nupserit gratulare ꝓspitati eius q̄m
amasti Sui peiori gaude saltē q̄ tu illi iam nocior cariorq̄ futuras sis
multe p̄mos viros nosse ac diligē secūdo d̄mū matrimonio didicere

51

Vid post me de patria mea erit · R · Honorū oīm patria
vna ē ⁊ maloꝝ altēa haꝝ cui te ascribi feceris uideto tercia

em̄ patria nulla est sed diuersoriū aut transitus. D. Quid de patria mea erit. R. patria illa q̄z petis vno sēp in statu ē ista qm̄ deseris qd̄ sepe iam diximꝰ nō patria sed exiliū tuū fuit. D. Quid paria post me aget R. Regia cogitacō esse solet quid post se regius atqz vrbibꝫ euētu rū sit/qualē fuisse legis aut magno illi regi assirie aut romano illi prī: cipū maximo p̄uatā fortuna h̄ cura supeminet qn̄ ūo ad ultimū sic af: fectꝰ es ut illā miserie officina atqz illud hospiciū doloris ꝟ rapidū vite tpꝰ multis in laboribꝫ ne dicā gemitibꝫ exegisse patriā nunc eciā tuam voces Et uis scire quid actura sit dicā faciet nēpe qd̄ fecit ⁊ qd̄ faciūt alie At quid inq̄es tumultuabit̄ dissidebit nouaꝝ rerū studia sectabit̄ ⁊ pciū simultates mutabit dn̄os/in nouabit leges vtrūqz sepe in peiꝰ in meliꝰ raro calcabit p̄terea egregios ciues attollet indignos/pellet in meritꝰ p̄dones erarꝝ colet blandos diligit veridicos oderit bonos spēnet venerabit̄ potētes liberans hostes adorabit defensores rei publi ce psequet̄ flebit ac ridebit maniter/aurū gēmasqz numerabit̄/ꝟtutes abiciet amplexabit̄ voluptates hꝫ sūt mores urbiū nemo tibi nō cētꝰ hoꝝ vates fuerit nisi qui rure semp vixerit vl̄ obscuris auribꝫ atz ocu lis urbes nitrauerit. D. Quis post me patrie accidit. R. Quid solli: citus quid ue auxiꝰ es quitqd̄ patrie acciderit tua iā domꝰ abincēdys a furibꝫ a ruinis tuta erit nihil ad te pestilēs ānus nihil ānus exuberās nihil estus nihil siccitas nihil ymbres ac g̃ndines mures q̄z ⁊ glacies ⁊ niuiū gelu nihil fere ac volucres nihil brutꝰ ac lucusta nihil d̄niqz terremotus aut fremitus ꝓcellaꝝ nihil ānone caritas nihil hostiū i cū sus aut bella ciuilia. D. O quis patrie status erit/seu quis demū finis R. Quisputas nisi qui maxiarū urbiū fuit q̄qz oīm erit puluis cinis sparsi lapides nudū nomē possem id i numeris argumētis ostēdē Sz rē tenes Ad sūmā nil ab hoīe fit eternū nil humanū p̄t aiaz i mortale cepta desinent/sata deficient structa ruent ꝓinde quid plus equo auge: ris ¿quid estuas si in celo eris ⁊ hoc ipsum ⁊ mortalia cūcta despiciens Nam qui ad inferos descendūt caritate amissa deū atque hoīes dei q̄z opa simul atque hominū credibile est

Vid de me pꝰ fata dicens hoīes. R. In temp estiua sollici: tudo hoc a iuuētute ꝓuisum esse debuit qualis vero vita ho minū talis est fama. Quid de me loq̄ntur. R. Quid de respondeam nisi illud doctissimi atqz oīm eloq̄ntissimi cicero ois quid de te aly loquātur/ipi viderint sed loquētur tamē sēmo autē mis ille et angustijs cingit̄ his regionē quas vides/nec vnquā de ullo pennis fuit/et obruit̄ hominū iteritu et obliuioē posteritatis extiguit̄

D. Quid de me dicēt hoīes qui post me nascent. R. Dicerē alitē ista quā cicero si me dici posse credere quid aūt inquit interest ab hys qui postea nascent ꝯmonē fore de te cū ab hys nullus fuerit qui añ te nati sūt vnū addidit qd tūc forsā dubitabile forsan falsum nūc certissimū ⁊ absq; ulla ꝓrsus hesitacione verissimum est qui nec pauciores īquit ⁊ certe meliores fuerūt viri nam quis est oro iam qui dubitet nūquaꝫ quales fuerit futuros hoīes ita peius īclinata oīa rumeq; ꝓxia Cū g° mirabilis ignotorum atque ꝓpariū dicta metuere cū excellēciū ac notoꝝ opiniones ac v̄ba ꝯtēpseris. D. Que mihi fama erit extincto. R. facile melior quā viuēti cū siluerit liuor Raro em̄ vite hoīeꝫ supstes īuidia est ut autē virtus radix est gl̄ie sic de cerptrix inuidia utq; liuid⁹ pollex pñs impedit sic amot⁹ vere laudis restituit incremētū Itaque multis busti limē inuidie ī acceptū magnum gl̄ie vestibulum fuit. D. Quam me longa manet fama. R. longa forsitan ut vos longū dicitis vere aūt aput vos nihil est longū/ut v̄o non mō longa sint omnia sed eterna sola virtus efficē potens est p̄cipue q̄ iusticia de q̄ scriptū ē In memoria eterna erit iustus/qd ut potuit poeta vr̄ exp̄ssit v̄ ait Sꝫ fama extendere factis hoc virtutis opus ē. D. Quali post obitū fama ero. R. Quid refert quale sit qd mox vel nescies vel cōtēpnes Quid ad te hoīm flatus dū tu flatu cariturus sis spirātꝫ vesti delectariq; auris non miror ad defūctū stupeo. D. Quid de me post obitū dicet. R. Et quid putas nisi quod mereberis bonū malū multū parum nihil ī quibusdā mendax sed in pluribus verax fama est alioquin lōga utiq; non est diut̄nitatis fūdamētū veritas rumosū atq; in becille mendaciū D. Qualis mihi post exitū fama erit. R. Qualis ante exitū fuit vita nec min⁹ in exitu d̄ hoc ergo omne tp⁹ p̄teritū sed ī p̄mis p̄sens hora viderit sic em̄ habeto quali quisq; dign⁹ fama sit post mortē nulla re melius quā morte censeri qui ꝓpe cū multos p oēꝫ vitam in gl̄ias ⁊ obscuros sola/dictu mirabile mors illustrauit

53 Ine filys morior. R. Eo alacrior debēs mori atque expediciō ꝓficisti/nil p⁹ tēgū liquēs qd te vellicꝫ ille ī gēs mori ēciū dolor cessat ex cōmiseraciōe oriens d̄ serē de ꝓlis in mature p̄sertī ⁊ paterno p̄sidio indigētis p q̄ etate ī opiāq̄ cōsily ⁊ ī iurys ⁊ casibus multis exposite. D. nati quos optabam q̄ supstites precesseruut R. Habes ad quos ire cupias non a quib⁹ doleas abire non exiguum solamē. D. Mors acerba filoiꝝ orb⁹ ut morior cogit. R. Hoc si miserū cēses quid ē qd l̄ orbū mori cogat l̄ vixisse coegerit tñ vñ tibi filios eligas ingenuoꝝ iuuenū tāta sit copia eo fortassis obseq̄nciores

⁊ tui amācōres habiturus q̄ quos tuo de sanguine genuisses q̄ illos
quodā hos ēto indicio quesiuisti filij illi añquā noti hij autē ⁊ dilecti
⁊ electi añquā filij Itaq; totū illi hoc nature hij beneficio tuo imputēt
q̄ filij tuo sint vñ ut sepe hec fuerit fausta sucessio cui tuto non medio:
cē tātū patrimoniū sed sūmū imperiū crederet Nosti ⁊ Julius cesar
ꝓle carens sibi augustū ille tyberiū pene inuitus quidē ut p⁹ nēua vul
piū traianū ille Heliū adrianū ut is rursus anthoniū piū Ille marcū
aureliū sibi filiū fecit fecissetq; ille aliū quēcūq; felicius quā cōmodū ge
nuisset nulli cōmodū cūctis i cōmodū vnicū tāti p̄ris infōtuniū vnūq;
expaucis romani Impery ꝓbrū ingēs atque opertissimū argumentū
quāto adopcō sit felicior genitura/ q̄ cū p̄mi exordine diu ac felicitē in
passent hic tātoꝝ vestigijs ducū spretis iter diuiū ingressus breui ⁊ ñ
impio sed tyrannide cū rē · P · fedasset misero quidē ꝗ se digno fine
ꝓcubuit publicūq; ludibriū in se uertit Jam inde p̄terea ante hos lōge
scdm illud fulmē belli puici maleūq; carthagis affricani illius magni
filius indecus gentis assūserat hoc scz fato ut quā urbem concusserat
auus hāc nepos eius euēteret/ut florus ayt hystoricus exemilia incō:
neliam familiam translatus utriusq; decus ultimū fateō ñ minimū ex
hys vides qm̄ nec tibi nec principi de esse filius potest qdq; est opti:
mū bonū bona nisi desit electō que ⁊ si adsit talem tibi fōtasse filium
dabit qualem nō dedisset vxor ⁊ votiuū matrimonij effectū cōiugalis
expeditus vinculis in veneris sic nature defectui lex ꝓuidit · D · Quo:
mō nūc domui mee disponam orbis morior · R · Magnā uo pietatis
magnā laudis oblatā tibi materiam ne respuas viaticū Et quod filijs
forsan in gratis ac male cumulaturis uel quoniaꝫ uterq; mos ē in usus
pessimos versuris breuiq; omnia ꝓfusuris cōferre decreueras confer
honestius cōfer utilius stabiliusq; pergami quidē rex attalus ꝓplm ro
manū nec egentem certe ⁊ asiaticis ꝓfecto diuicijs cōrūpend testamē
to sibi heredē fecit ego tibi aliū ppl'm quē instituas ostendam huic te
amicorū huic egenciū turba c̄cūstat exutraq; tibi filios adoptare ꝑmit:
teris quorū alij te digressū dulci secū ꝯmemoracōe d̄tineāt alij te quo
pēgis pia precū festinaciōe p̄ueniant ut que hic erogaueris illic cētu
plicata repias fenus vberrimū certissimū q; viaticum iter istud acturis
D · Moriēti mihi nullus est filius · R · Quid si multi essent ā ex hys
tibi seu custodē dom⁹ ac pecunie que tua certe amplius nō erit eligēs
seu mplio mortis athletā ipsum q̄ c̄te mortalem seu deniq; comitez ad
sepulcrū ultra em̄ nec te quidem tui cōmitteret nec metellū sui breuis
a lectulo mortis ad sepulcrū via ꝯ quid refert an hic solus iacēas ā ibi
friuole ꝓrsus ⁊ in epte causas filios optādi nā si millis ut vulgo dicit

seruari ac ꝑpetuari tuū nomē optabas/ipeq̄ꝫ vulgariter fallebaris si
quidem filioꝝ obscuritas ꝓfecto creberrima nec illustrare ipsa utique
nec seruare paternū potest nomen At ꝑrara filioꝝ claritas ut ipos sēp
filios claros facit sic parentes interdū i vicinitate sua cōtigit lobscurat
qꝫ si minora sol desideria ꝙ nūquā euidenci⁹ quā in July cesaris pre
cōnostit quem pene ignotū fily splēdō fecit Et ad sūmā quisquis in
sui nois spem repomit rem ꝑtenuem labilemqꝫ in vase fictili locat ac ri
moso qdqꝫ est in cōsulcius non suo ⁊ maioris apud vulgus quā apud
doctos p̄cy neutris tñ cōtempnere sed cū honestius tū tēcius locandā
in suis i corruptibilibꝫ vasis ac solidis mōtute ꝓpria in rebus gestis in
litteris · D · Sine natis morior · R · Nō sūt in quos tue sese spergāt
cure / in te verse oīs quo instructior liberiorqꝫ digredē te vnū respi:
ciens te mecieus scis quā miser ⁊ quā felix moriare nec incertus mo:
riaris/an vel miserie sic addendū vel felicitati detrahendum tue aliena
tūpitudine seu fortuna Et si eñ alys aliter videat i quorū ege sentē:
cia sum ꝓmior ut magnis tamen visum scim⁹ esse phis filiorū euentibꝫ
in minuit paterna felicitas/imbecille bonū qd in crastinū ꝓminet ⁊ pē
det ex altero/qd si opinionem hanc admittim⁹ quid hinc fit ītelligis
dubitaē eñ nequit/q̄n multi felici⁹ obituri fuerīt si sine filys obissēt

II 54

Insepultus abiciar · R · Altilibꝫ inuides an feris an pistibꝫ
nam si metuis tibi baculū seu custodem iuxta te poni iube q̄
a cadauere dꝑpellāt · D · ludis in malis meis nam ꝓfecto nil
senciam · R · Quid ergo times? quod non sencias nam si sencias ꝓbes
sencientem eñ sepelire necare est · D · Inhumatus iacebo · R · Tu ni:
si te tellus p̄sserit illam p̄mes te nisi terra contexerit celum teget No
tum est illud celo tegit qui nō habet vrnam/ illudqꝫ notissimū facilis
iactura sepulcri facilis i q̄ sit ut nulla facilior · D · Inhumatus ero g̃ue
dictu · R · Dicto nescio re autem profecto leuissimū multoqꝫ tolerabi
lius sepulcro erui quaꝫ domo quā lodice quā sagulo · D · Inhumatus
ero fedū visu · R · fedū fortasse alys tibi aūt nihil min⁹ Oīe quidē
sepulturā nō nisi viuoꝝ cā institutā esse doctoꝝ hoim auctoritas ⁊ res
ipsa consenciūt Idqꝫ sic esse sepulcrorū spēs iudicia est que in trors⁹
inculta et horrida rude incolis suis saxū obicit exterius multa i pensa ⁊
artificū ingenys elaborata marmoreas spectātibꝫ atque aureas p̄ten:
dit ymagines · D · Insepult⁹ ero/turpe aspectu · R · Parū ne oro ne
gocy tui habes in sustipias alienū ꝓvideant q̄s res tangit hanc tu eñ
tūpitudinem nō videbis · D · Insepultus linquar miseris · R Et mag
nus pompeius tantus vir insepultus iacuit ymmo nec iacuit ꝫ iactat⁹

est fluctibꝰ obruptꝰ q̄ Neq̄ adeo te delirū reor ut opinione tua factꝰ
ille felicior sit sepulcro sicut nec coliga eius marcꝰ crassus infelicior
q̄ qui eū sepeliri iuberet nēo affu' In reliquis em̄ pene pares exitu fue
rūt nisi q̄ crassi caput ut ditissimū auarissimūq̄ om̄ decebat auro g̃uiꝰ
fuit seruatū tamen vtrūq; ludibrio nisi fōte tercius horū collega feli:
cior q̄ altissimi atque pulcerrimi collesu in vertice situs ostenditur celsa
eciam tēpla despectans bello quidē fortunacōrē fateō busto regem sic
hoc saxū illo pulcrius fateri opōt; non felicius quo em̄ ista felicitas nō
sēciētis seu saxi seu saxo abditi alioq̄n si sepulcro felix fit neō feliciō mā
solo D. Inhumatus natus ero. R. Inhumati essent paulus emilius
⁊ claudius marcellus tales viri nisi hostis illos in festissimus sepellis:
set ad miracōe vtutis/ nisi fallor ⁊ verecūdia victus ñ pietate ulla que
in illius viri p̄cordys nulla fuit/ut sepulturam ego illam pene in visā
futuram ipsis arbitrer sepultis ⁊ si eis opcio data esset inhumatus se
iacere maluissent Insepultus quoq; cyrus iacuit pēsaꝝ rex/neq; id si:
bi neq; uter stithicus infamie fuit/sed cruenti mores quibꝰ acerrimam
illam exp̄bracōe; iniuriamq; p̄meruit Quid uo nūc singula nuda ca
dauera colligo ⁊ uel romanos principes uel externos reges non solū
sepulcri vltimo ⁊ optato quidem sed iam honore spoliatos quin eciā
lateros discerptosq; ⁊ m ēbrati sparsos ut i uidiosum diceres integro
cadauere iacuisse cū obu: sent̄ animis inhumataꝝ strages genciū atq;
ut ita dixerim in sepultus orbis nempe cū ipso quē dicebam Cyro du
cēta persarū milia ⁊ cū crasso sedeci florētissime legiones ⁊ ad canās
romanoꝝ ciuiū ac socioꝝ octogintaquiq; ⁊ eo amplius milia quinqua
ginta sex milia penoꝝ hyspanorū liguꝝ ⁊ galloꝝ ad metaurū āne; ip
so cū duce hostiū ⁊ ad aquas sexcias idest loco nomen ducenta theuto
nū haud p̄cul ex alpibus utrobiq; duce mario/centū quiquagīta milia
ut quidā auctores sūt ⁊ qui minꝰ dicūt sexaginta non āplius Cymbro
rum milia insepulta iacuerūt Apud phili p̄pos uo regū genciūq; oim
auxilia ⁊ ytalici saguinis flos vigorq; Sic placitū superis bis sepul:
cro carens camposq; hemonios ferasq; ⁊ vultures ipinguarūt/quid
ad egathes insulas deleta carthaginēsiū classis quid massiliensiū ante
portus sui hostia inq; ipse fidelis pater p̄spectu/quid ve sup̄ ytalos la:
bores loquar classis atheniensiū ante vrbem syracusiam demersa q̄le
habuit sepulcrū Sileo salaminem ⁊ marathonē trecentaq̄ milia illic
fusa persaꝝ ⁊ si aly duplo amplius dicant transeo hebreoꝝ conflicta
ciones stitaꝝq; ⁊ amazoni dū arabūq; ⁊ parthoꝝ p̄lia at medoꝝ p̄te
reo alexandri macedonis in oriente victorias stragesq; illas in ermiū
p̄ꝑloꝝ pestes taceo tales sepe ut cadauer carū licet abstraxisse paꝝper

pietas fuerit Incúsus quoq; serpētū atq; in maniū beluaꝝ quaꝝ in
petum dice archus docet ut ayt cycero quedā hoīm genéa eē cōsūpte
tempestates p̄terea ⁊ cottidiana naufragia nam qui flāmis peunt nō
egentes busti dixeris omitto furores domesticos itestinamq; discōdiā
de qua dictū est bellū ciuile sepulcra vix duabus p̄stare potest quod d̄
externo verius eciā est bello/nec rumas vrbiū sequor troge Jeroso
ime carthaginis corinthi numaciē ac sagittī aliaꝝq; multarū ubi mag̃
pars ciuiū muris opp̄ssa labentib⁹ ⁊ sic patrie cōsepulta est. Mitto de
inque terremotus quibus multi sepe mortales obruti pro sepulcro to
tum irē matris uteꝝ habuerūt quod cū olim nuperq; crebrū malum
fuerit diuersis in locis nusquā tamē quā in asia insigni⁹ ubi duodcim
urbes vno die horrificis terre hiatibus haust memorant̄ h̄ tamē mul
ta dixerim ut ridiculū tibi metū eripiam q̄ mōte magis dānū metuis
sepulcri atque illud huic vni corpusculo de esse fers grauiter ꝙ tam
multis hoīm ⁊ bellatoꝝ ⁊ quod fuit dignius scōrū insup milibus de
fuisse conpertū est. D. Defūcto mihi terra negabit̄ p̄durū. R. Nō
id durū sed tu mollis qui nec senciēs ledi q̄as. D. Mortuo mihi terra
negabitur indignū. R. Quid ita ⁝ illa ne tibi igit̄ an tu illi debitus
⁝ at qui terra tibi fortasse negabitur non tu terre poterit bustum tibi
casus aliquis uel iniuria hostilis eripe/tu eterra veniens in terra rede:
as oportet Id tibi dñi tui ore p̄dictū falsū esse non potest. D. Non
me gremio tellus teget. R. at tu illam teges nudo corpe quid ad te
plus hoc post mortem ptinebit quā nūc ptinet/ubi olim vngnium aut
crimiū excrementa vbi febris erutū sanguinē v̄ deniq; puerilis tunice
seu fascie infaustilis fragmentā dimiseris ⁝ an oblitus es forsan theo:
dori cyrenei aput tuliū eligās re sponsū cui cū lisimac⁹ rex mortē crucis
ut augarō minaret̄ Istis queso inquit ista horribilia immitare purpu:
ratis tuis theodori quidem nihil interest humi ne an sublime putrescat
te nisi tellus sinu excipiat ac supficie sustinebit hinc te gramina nestient
hinc ōnabunt flores leti hospites hinc te ymbres madefaciēt hinc sol
vret huic glacies stringet hinc mouebit aure ⁊ fortasse naturalius fu
erit ut conpactū ex quatuor elementis corpus in todidem resoluat̄. D.
Inhumatus linquar horridū auditu. R. In opinione horror non in
re quādoquidem apud alios horridū terra tegi pulcrū igne consumi/
qd̄ maioribꝰ vr̄is visū scim⁹ apud alios pulcꝝ afferis aut camb⁹ lamari
in numeri de hac re genciū ritus q̄s curiosius acrisippo collectos strix⁹
cycero Tu nuda iacebis hūmo Ast illū p̄met lapis hōrid⁹ Illū putēs
glebe obruēt illū mēsū voluent Vnde illum venti pēdulum agitabunt
grādo feriet lacē abūt corui deniq; p̄cōsisie cōditos ac velatos purpura

vermes rodēt quid nam uero habz amplius qui mámore tegit atqz au:
ro quam qui flēs apud poetam ayt Nūc me fluctus habet versantqz
in littore venti Et si ille erroris publici morem sequens initi sibi tērā
oret nisi fōte nūc eciā fabulis acquiescat añilibus centū ānoꝝ erroris
aias insepultoꝝ hoīm certa tartari ampnis ripā quas sanantiqz ac reli:
giosa mens respuit · D · Iustum mihi patriū erripitur · R · Patrius
cespes si relinquit bene est habes quod tibi phocion vir magnus in vi
deat/quem ciuem de se aliter meritū ingrata athenaꝝ vrbs defūctū q̄z
suis finibus expulit inaudita crudelitas · D · Insepultus abiciar · R ·
Ageres tuas curam hanc linque viuentibus · Deo · gracias

Ilaus deo pax viuis · Requies eterna defunctis

[illegible] quemqua. V
mo ihu impleretur quem dixit. significans qua
te moriturus. Intrauit ergo iterū in p̄toriū pilatus. ta
cauit ihm. et dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ. Et respondit e
A te met ipso hoc dicis. an alii tibi dixerunt de me. R
dit pilatus. Numquid ego iudeus sum. Gens tua et p
fices tui tradiderunt te michi. quid fecisti. Respon
ihs. Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex
mundo eet regnum meū. ministri mei utiq decer
ut n̄ traderer iudeis. Nunc aut̄ regnū meū non est
Dixit itaq ei pilatus. Ergo rex es tu. Respondit
quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum. et ad hoc
mundum. ut testimoniū p̄hibeam ueritati. Omis
ex ueritate. audit meam uocē. Dicit ei pilatus. Quid e
ueritas. Et cum hoc dixisset. iterum exiuit ad iudeo
dicit eis. Ego nullam inuenio in eo causam. Est a
suetudo uobis. ut unum dimittā uobis in pascha.
ergo dimittā uobis regē iudeoꝝ. Clamauer rursū o
dicentes. Non hunc. sed barabban. Erat aut̄ barabba
Tunc ergo app̄hendit pilatus ihm. et flagellauit. Et
plectentes coronam de spinis. imposuer capiti eius. e
purpurea circumdeder eum. et ueniebant ad eum. et
bant. Aue. rex iudeoꝝ. Et dabant ei alapas. Exiit
pilatus foras. et dicit eis. Ecce adduco uobis eum fo
ut cognoscatis quia in eo nullam causam inuenio. E
ergo ihs. portans spineā coronā. et purpureū uestim
Et dic[illegible]. Ecce homo. Cum g uidissent eū pontifice